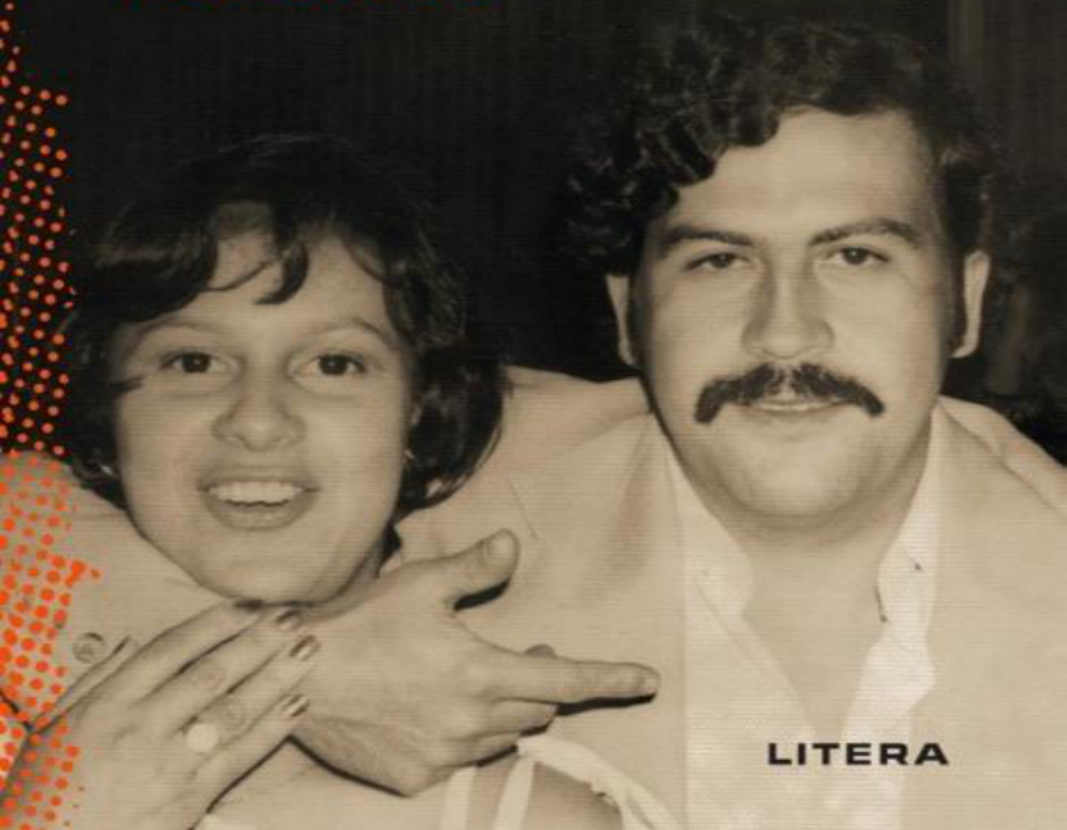

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA

ESCOBAR

**VIATA MEA
ALĂTURI DE PABLO**

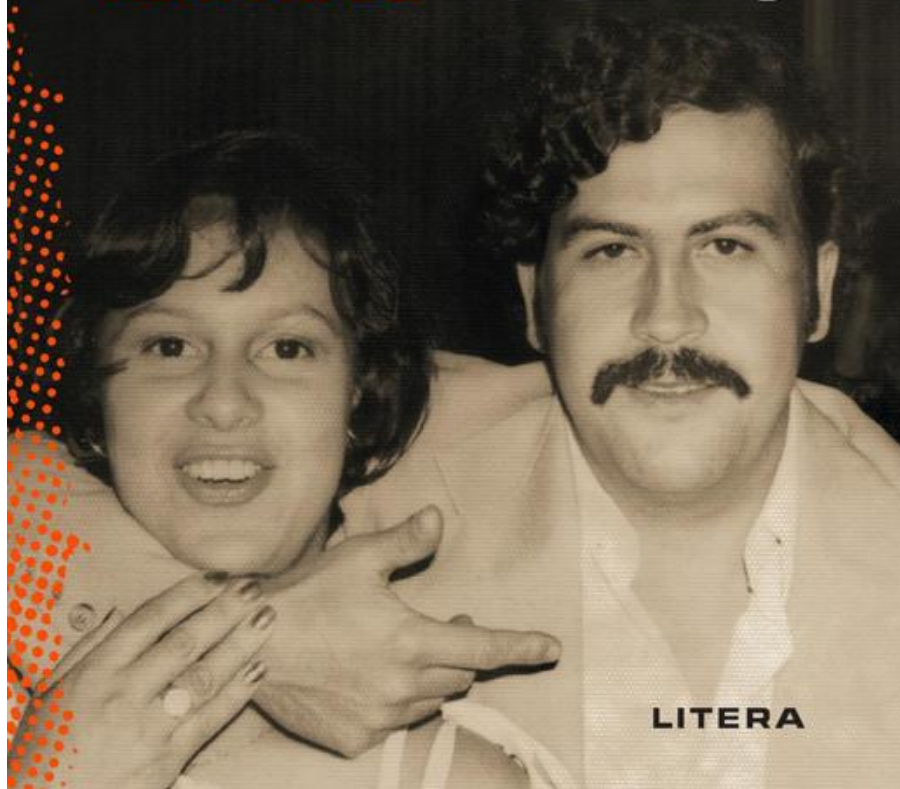
LITERA

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA

ESCOBAR

**VIATA MEA
ALĂTURI DE PABLO**

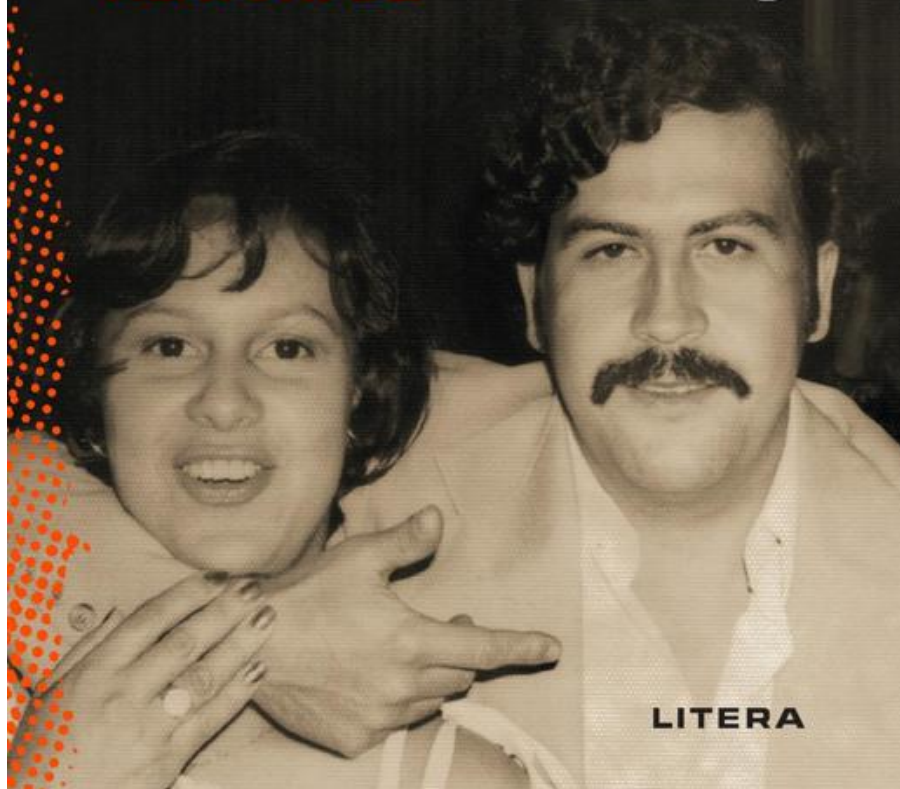

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA

ESCOBAR

**VIATA MEA
ALĂTURI DE PABLO**

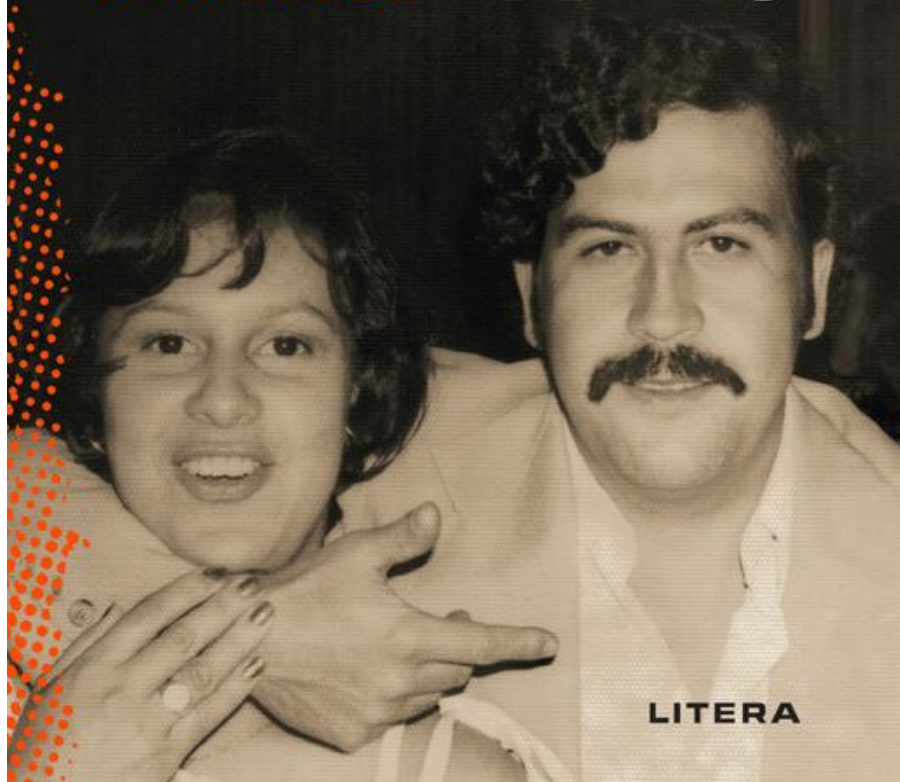

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA

ESCOBAR

**VIATA MEA
ALĂTURI DE PABLO**

LITERA

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA ESCOBAR

VIAȚA MEA ALĂTURI DE PABLO

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA ESCOBAR

**VIAȚA MEA ALĂTURI DE
PABLO**

Traducere din limba spaniolă
ANCA ELENA COMAN

LITERA

București

Mi vida y mi cárcel con Pablo Escobar
El testimonio de la esposa del narco más peligroso del mundo

Victoria Eugenia Henao

Copyright © 2018 María Isabel Santos

Copyright © 2018 Editorial Planeta Colombiana S.A.

Latin American Rights Agency – Grupo Planeta

Editura Litera

Tel.: 0374 82 66 35, 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Doamna Escobar

Viața mea alături de Pablo

Victoria Eugenia Henao

Copyright © 2021 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba spaniolă:

Elena-Anca Coman

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactori: Ramona Ciortescu, Georgiana Harghel

Corector: Olimpia Băloi

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Ana Vârtosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Henao, Victoria Eugenia

Doamna Escobar. Viața mea alături de Pablo /

Victoria Eugenia Henao; trad. din lb. spaniolă

de Elena-Anca Coman – București Litera, 2021

ISBN 978-606-33-6844-8

ISBN EPUB 978-606-33-7287-2

I. Coman, Elena-Anca (trad.)

821.134.2

Copiilor mei, Juan Pablo și Manuela, pentru curajul

*și puterea de a fi suportat violențele atroce provocate
de tatăl lor și izolările oribile din copilărie.*

*Nurorii mele, Ángeles, pe care o consider ca pe o altă
fiică de la Dumnezeu; îi mulțumesc pentru
afecțiunea și loialitatea ei necondiționate.*

*Nepotului meu, Juan Emilio, care îmi dă
puterea și inspirația necesare pentru a depăși totul;
pentru acea legătură magică de plenitudine cu viața mea.*

*Părinților mei, familiei mele, profesorilor mei, prietenelor
și prietenilor mei și celor care m-au ascultat în fiecare noapte
și mi-au citit scrierile, respectându-mi tăcerea și lacrimile.*

*Mulțumesc tuturor pentru dragostea
voastră nemărginită și constantă.*

Prolog

„Cum de ați putut dormi cu acel monstru?“, m-a întrebat una dintre victimele soțului meu, Pablo Escobar. „Ați fost complice sau victimă? De ce n-ați făcut nimic? De ce nu l-ați părăsit? De ce nu l-ați denunțat?“

Probabil sunt aceleași întrebări pe care mii de oameni și le pun cu privire la mine. Răspunsul este: pentru că îl iubeam. Și, deși pentru unii nu este suficient, adevărul e că acesta a fost motivul pentru care i-am rămas alături până în ultima clipă a vieții sale, în ciuda faptului că, de nenumărate ori, nu am fost de acord cu acțiunile și deciziile lui.

L-am cunoscut pe Pablo Escobar la vârsta fragedă de 12 ani, pe când el avea 23. A fost prima și singura dragoste din viața mea. M-am căsătorit religios cu el, convinsă că jurămintele de nuntă sunt respectate. Am fost crescută la țară, în mijlocul unei culturi machiste, în care femeile erau învățate să-și asculte soții fără să pună întrebări.

Am crescut modelată de Pablo să fiu soția și mama copiilor lui, să nu pun întrebări sau să-i pun la îndoială comportamentul și să mă fac că nu văd. Mi-am luat bacalaureatul după ce am născut primul copil și, din acel moment, viața s-a concentrat în jurul soțului meu până în ziua în care a murit.

Am îndurat multe: amante, manifestări necontrolate, umilințe, minciuni, singurătate, violări de domiciliu, amenințări cu moartea, atentate teroriste, tentative de răpire a copiilor mei și chiar perioade lungi de izolare și de exil. Toate acestea din dragoste. Bineînțeles, au existat multe momente în care am ezitat dacă să continui sau nu. Dar n-am fost în stare să-l părăsesc, nu doar pentru că-l iubeam, ci și de teamă, neputință și din cauza incertitudinii în privința vieții mele și a copiilor mei fără el. Mi-a fost teamă chiar și de posibilitatea ca nu cumva cel mai periculos om din Columbia să-mi facă rău dacă mă îndepărtam de el.

În 1984, când situația noastră a devenit foarte complicată din cauza asasinării ministrului de Justiție, Rodrigo Lara Bonilla, și în următorii nouă ani, am trăit în panică, deoarece Pablo nu a cântărit consecințele faptelor sale și, cu atât mai puțin, efectele acestora asupra propriei familii. Nechibzuința care a pus stăpânire pe el nu permitea discuții, nici reproșuri și, cu toate acestea, tot n-am avut puterea necesară să-l părăsesc atunci când mulți au făcut-o.

În fiecare zi, de la sfârșitul anilor 1980 și începutul anilor 1990, a fost o chestiune de viață și de moarte pentru toți columbienii, ostatici ai unui război care ne-a inclus și pe mine, și pe copiii mei; a fost o adevărată provocare să evităm barbaria dezlănțuită de soțul meu.

O mașină-capcană cu 700 de kilograme de dinamită a explodat la ușa casei noastre în timp ce noi dormeam. Așa a început sângerosul război narcoterorist, în care ținta principală a dușmanilor soțului meu am fost noi. Am supraviețuit printr-o minune, dar începând din acel moment singura opțiune a fost să așteptăm deciziile lui Pablo referitoare la cum, când și în ce direcție să ne mișcăm.

Când mi-am dat seama cât de departe fusesem de realitatea atât de cruntă care ne înconjură, era deja prea târziu. Eram foarte tânără, naivă și nu vedeam realitatea, de aceea am cedat; de multe ori am fost foarte nepăsătoare, dar asta s-a întâmplat întotdeauna din pricina ignoranței celui care n-are dreptul să privească, să-și spună părerea, să decidă, să aleagă sau să pună întrebări.

Ultima perioadă din viața lui Pablo a fost guvernată de singurătate; era înconjurat de mulți oameni, dar avea puțini prieteni. Voracitatea sa și ambiția nemăsurate l-au făcut să piardă controlul. Gândea singur, lua hotărâri singur, devenise stăpânul vieților noastre și punea stăpânire cu violență pe viața oricui îi ieșea în cale. N-am avut suficientă putere să-l înfrunt, deși de multe ori i-am făcut reproșuri pentru comportamentul său. Nu m-a ascultat niciodată.

Viața mea și a familiei mele au luat o cu totul altă întorsătură după moartea lui. Din acel moment, a trebuit să negociez pentru viețile noastre cu dușmanii lui, să stabilesc cu statul o cale de ieșire, să ne schimbăm identitățile din punct de vedere legal, să caut o țară care să ne primească și să văd cum aveam să o scot la capăt cu copiii și cu nora mea.

Dragostea pentru ei a scos la iveală puteri nebănuite, iar asta mi-a permis să fac lucruri la care nu m-am gândit niciodată. Dar mi-am dat seama și de faptul că, orice am fi făcut, eu și copiii mei aveam să fim în continuare identificați drept familia lui Pablo Escobar și aveam să ducem până în mormânt povara prejudecăților sociale.

Juan Pablo Escobar, în prezent Sebastián Marroquín, a decis să înfrunte lumea, în 2009, cu documentarul Pecados de mi padre (Păcatele tatălui meu), în care a cerut iertare pentru crimele lui Pablo. Prin publicarea cărților sale, Pablo Escobar, mi padre și Pablo Escobar in fraganti, a vrut să spună povestea noastră, singura lui intenție fiind

aceea de a nu se mai repeta, de a nu fi exemplu pentru ceva. Curajul fiului meu m-a impulsionat să-i calc pe urme și, cu ajutorul lui, m-am hotărât să povestesc și eu ce am simțit și am trăit în acea perioadă.

Mi-au trebuit 25 de ani să mă pot ridica, să ies din izolare și să înving teama, pentru a povesti cu propriile cuvinte cum a fost viața mea alături de Pablo Escobar. Deși am trăit mulți ani alături de el, de-abia în urma documentării pe care am făcut-o pentru această carte am început să conștientizez și să înțeleg pe deplin ce s-a întâmplat în viețile noastre. Pentru asta a trebuit să înving frica de a fi judecată greșit și să accept incertitudinile multor persoane care m-au rugat să nu o fac, să las lucrurile așa. Consider însă că mi-am asumat un drum fără întoarcere, pentru că am vrut să las în urmă atâția ani de tăcere. A devenit o necesitate pentru mine să-mi spun povestea.

Acum, privind cu detașarea și cu înțelepciunea pe care mi le-a oferit trecerea anilor, am urmărit din nou cu atenție acel documentar și-mi dau seama de responsabilitatea și de iresponsabilitatea mea, de reușitele și de greșelile mele.

Documentarea pentru scrierea acestei cărți m-a ajutat să descopăr că nu știam prea multe despre soțul meu; într-o asemenea măsură încât în multe situații îmi este total necunoscut, iar în altele mă simt sincer îngrozită.

Când a terminat de citit textul, fiul meu a comentat că el credea că știe aproape totul despre tatăl lui, dar a recunoscut că această carte avea să schimbe în rău imaginea și viziunea pe care le avusese despre el.

Acest proces a fost dureros și nu au lipsit lacrimile, pentru că m-a determinat să pun sub semnul îndoielii multe dintre deciziile mele și să meditez la ceea ce am făcut și am omis. Scrisul a fost un catharsis, o călătorie profundă spre cercetarea acestei povești, care a sfâșiat inimile a mii de familii.

În tot acest timp, am început să pătrund în memoria persoanelor care au îndurat oroarea războiului narcotraficului. Simt o tristețe și o rușine infinite pentru durerea enormă pe care a provocat-o soțul meu și, în același timp, îmi pare rău că acțiunile sale au lăsat sechele grave asupra copiilor mei și, de asemenea, asupra mea.

Foarte puțini mă recunosc ca María Isabel Santos. Nu mă privesc ca pe o femeie, ci ca pe extensia în timp a răutății soțului meu. Mă trag la răspundere pentru faptele lui, fără să conteze eforturile mele, nici

lupta mea ca mamă ce are grijă de familia ei. Trecutul ne urmărește și fantoma lui Pablo nu ne lasă în pace. Sunt, și sper ca de acum încolo să nu mai fiu cunoscută ca, „văduva lui Pablo Escobar“.

În cele peste 400 de pagini ale acestei cărți, cititorii vor întâlni o femeie foarte diferită de cea pe care au descris-o cei din presă, filmele sau seriile TV. Sunt o ființă umană care a făcut progrese într-un proces de transformare, fiind conștientă că eu și copiii mei vom purta veșnic un nume de familie asociat inexorabil cu răul.

Deși legea îmi dădea dreptul, ca soție, să nu-l denunț pe tatăl copiilor mei, știu că viața asta nu-mi va fi de ajuns pentru a cere iertare că nu mi-am părăsit și denunțat propriul soț. Am fost îndrăgostită de el și, pentru aceasta, am făcut tot ce am putut ca să-mi apăr familia și căsnicia. Este, poate, absurd să-i cer cititorului înțelegere pe parcursul relatării unei povești care, în sine, este de neînțeles.

Doar cine a iubit orbește și necondiționat, așa cum am făcut-o eu, ca soție și mamă devotată, poate privi din perspectiva mea personală și intimă cum s-au petrecut niște fapte pe care astăzi îndrăznesc să le dezvălui cu inima sfâșiată. Cer cu smerenie și respect să fiu ascultată ca individ și ca femeie. N-am pornit pe acest drum pentru a fi exonerată.

Pablo Escobar nu este vreun model de urmat; falsul erou pe care-l înfățișează filmele și seriile TV m-a motivat să spun adevărul, fără jumătăți de măsură, pentru a evita cu orice preț repetarea faptelor.

În plus, această carte se dorește a fi rezultatul unei introspecții fără precedent în viața conjugală a lui Pablo Escobar, la un sfert de secol de la moartea lui. Și este, în același timp, un jurnal al unei călătorii fără întoarcere în cele mai întunecate profunzimi ale ființei sale și ale vieții mele alături de cel mai căutat bărbat, de cel mai crunt criminal din Columbia secolului trecut. Pentru toate acestea, pentru tot ce a făcut el, cer iertare.

Victoria Eugenia Henao

Epigraf

Relația mea astrală cu familia lui pablo escobar

4 decembrie 1994

- Alo. Cu cine vorbesc? am întrebat la telefonul meu mobil.
- Cu văduva, mi s-a răspuns la celălalt capăt.
- Văduva? Care văduvă? am zis sec, crezând că este o glumă.
- Cu văduva celui despre care ai spus în revista Semana că va fi ucis.

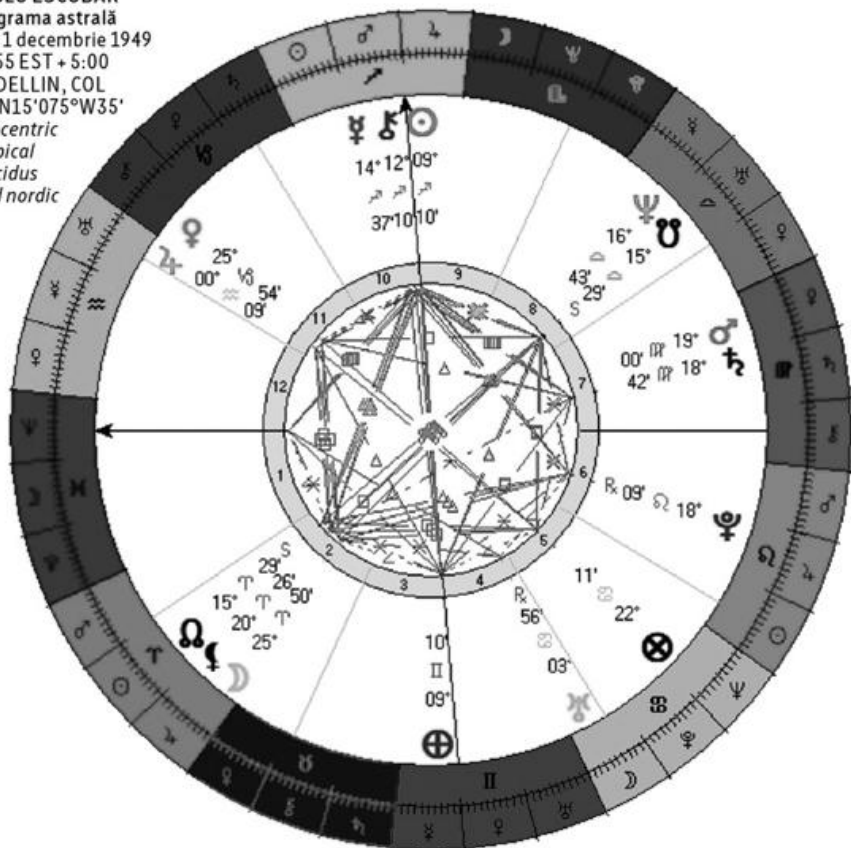
Dar această poveste a început în urmă cu vreo doi ani, când, ținând seminare de astrologie la Fundația Santillana, condusă de fostul președinte Belisario Betancur, m-a interesat să aflu astrograma principalelor figuri ale țării, printre care și pe a lui Pablo Escobar Gaviria.

El s-a născut pe 1 decembrie 1949, cu doar o lună și trei zile înaintea mea. În acea zi, la ora 11.55, doamna Hermilda Gaviria dădea naștere celui de-al treilea fiu. Cu aceste date puteam să-i interpretez diagrama astrală.

Din punct de vedere astrologic, diagrama astrală este ca o hartă de navigație a sufletului, ca un libret al unui cântăreț de operă, iar în acest caz cântărețul era Pablo Escobar. Firește, n-am să descriu toate simbolurile hărții sale, ci doar pe cele care sunt interesante pentru această relatare.

Pablo Escobar a fost Săgetător cu ascendentul în Pești, una dintre cele mai dificile combinații ale zodiacului. Săgetătorul este recunoscut ca fiind semnul minților superioare... în toate aspectele. Iar Peștii se disting ca fiind semnul profunzimilor marine, acolo unde se petrec lucrurile pe care omul vrea să le ascundă. Săgetător-Foc și Pești-Apă – tot ce pot provoca la un moment dat al existenței lor este un scurtcircuit.

PABLO ESCOBAR
 Diagrama astrală
 Joi, 1 decembrie 1949
 11:55 EST + 5:00
 MEDELLIN, COL
 06°N15'075"W35'
 Geocentric
 Tropical
 Placidus
 Nod nordic

Dar s-a născut și cu cea mai frumoasă dintre conjuncții: Venus, planeta iubirii și Jupiter, binefăcătorul în Casa 11, cea a altruismului și a ajutorului oferit aproapelui. De asemenea, s-a născut și cu cea mai rea dintre toate: Marte, război, alături de Saturn, moarte, în Casa 7, cea a singurătății și a rivalilor cunoscuți.

Nu l-a ajutat prea mult faptul că se născuse cu Luna în conjuncție alături de Luna Neagră în Casa 2, cea a banilor, și în semnul zodiacal Berbec guvernat de sângerosul Marte. Acel aspect mi se părea foarte riscant când era vorba despre căutarea siguranței materiale. I-am explicat asta lui Gabriel García Márquez, laureat al Premiului Nobel, când, câțiva ani mai târziu, m-a intervievat pentru cartea sa Știri despre o răpire, publicată de grupul editorial Norma, în mai 1996.

3 iulie 1992

Datorită faptului că, de la vârsta de 14 ani, țin un jurnal detaliat al vieții mele, care ulterior avea să-mi folosească în meseria de astrolog, despre acea zi stau scrise în el următoarele: „M-am întâlnit acasă la María Jimena Duzán cu mai mulți prieteni“. De ziarista María Jimena Duzán mă leagă nu doar o prietenie de peste 40 de ani la momentul scrierii acestui text, ci și ceea ce ea scrisese despre moartea lui Luis Carlos Galán, care consulta astrele la același astrolog la care mergea și ea: la mine. Se pare că lui Luis Carlos nu i-a fost de prea mare folos. Dar libretul este libret. Prietenii din acea seară erau funcționari ai guvernului, întotdeauna atenți la ce spun astrele, de când se făcuse procesul de pace cu M-19. Cu ei încă sunt prieten, de mai bine de 30 de ani.

În seara aceea, nu am avut o veste prea plăcută pentru ei. După calculele mele, Pablo Escobar urma să evadeze din închisoare. Le-am zis.

– De ce? a întrebat unul dintre ei, care stătea pe o canapea de culoare cenușie.

– Păi, pentru că Jupiter-binefăcătorul tranzitează Saturnul natal al lui Pablo Escobar; iar dacă Saturn reprezintă moartea și izolarea, Jupiter trebuie să-i deschidă porțile.

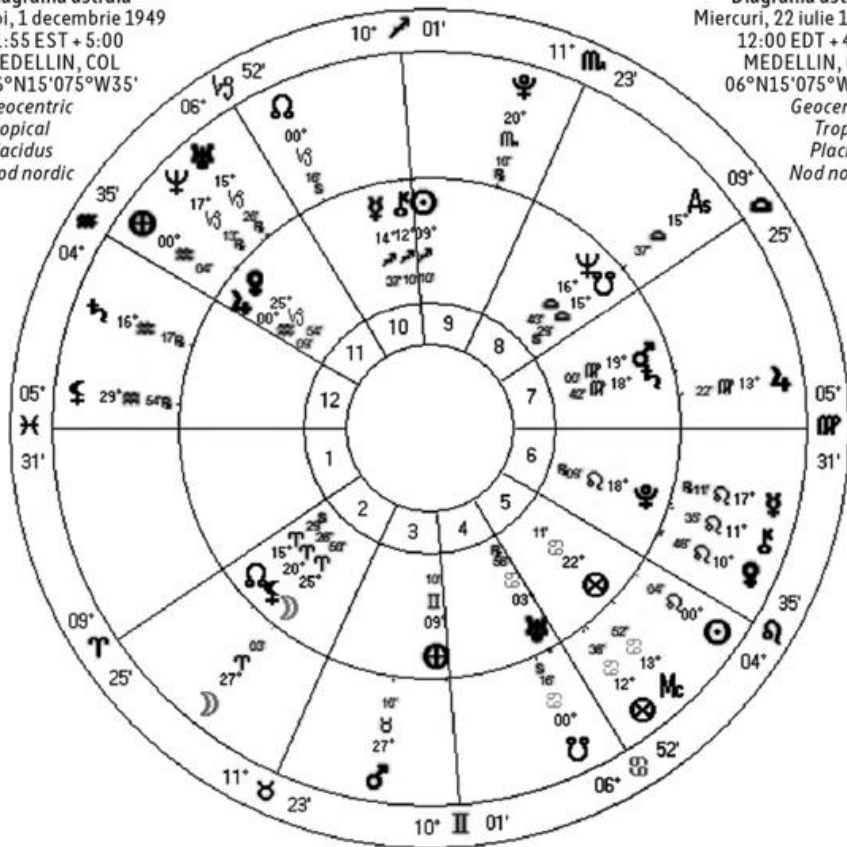
Și așa a fost.

Exact pe 22 iulie 1992, Pablo Escobar a evadat din închisoarea Catedrala. Jupiter, ca și când ar fi ridicat degetul mare, trecuse peste Saturn, cu degetul mare în jos. La fel ca în arenele romane, unde poziția degetului mare al împăratului decidea dacă gladiatorul trăia sau murea.

Nu este cazul să povestim cum a reușit să evadeze, nici unde a stat cât timp a fost fugar.

Cercul interior
PABLO ESCOBAR
 Diagrama astrală
 Joi, 1 decembrie 1949
 11:55 EST + 5:00
 MEDELLIN, COL
 06°N15°075°W35'
 Geocentric
 Tropical
 Placidus
 Nod nordic

Cercul exterior
PABLO ESCOBAR EVADEAZĂ DIN ÎNCHISOARE
 Diagrama astrală
 Miercuri, 22 iulie 1992
 12:00 EDT + 4:00
 MEDELLIN, COL
 06°N15°075°W35'
 Geocentric
 Tropical
 Placidus
 Nod nordic

4 mai 1993

În aprilie anul următor, María Jimena m-a sunat să-mi spună că cei de la revista Semana voiau să-mi ia un interviu ca să afle cine avea să fie următorul președinte al Republicii și ce avea să se întâmple cu Pablo Escobar. Într-adevăr, în acea zi am apărut pe coperta revistei Semana cu două afirmații: următorul președinte avea să fie Ernesto Samper, care avea să guverneze cu o protecție sporită împotriva dușmanilor ascunși, deoarece îl avea pe Jupiter, protectorul, în Casa 12, cea a dușmanilor ascunși. Dar asta este o altă poveste.

Și le-am mai spus celor care mi-au luat interviu că Pablo Escobar avea o întâlnire cu moartea înainte să se încheie anul. Ceea ce însuși Pablo a gândit și a spus când a citit revista apare relatat de fiul său, Juan Pablo Escobar, în cartea lui Pablo Escobar, mi padre, publicată de Editorial Planeta în noiembrie 2014.

Îmi amintesc că părintele Rafael García-Herreros – Capricorn – a insistat neîncetat să ia legătura cu Escobar și să-l convingă să se întoarcă la închisoare, dar nu a reușit. Atunci mi-am spus: „Și eu sunt Capricorn și capra nu se lasă până nu-și atinge scopul; poate reușesc să iau legătura cu el“. Atunci am organizat un seminar de astrologie pe care l-am ținut în Medellín, pe 10 august 1993. Trecuseră trei luni de la apariția numărului din revista Semana și credeam că Escobar era, probabil, foarte interesat să știe de unde-mi venise ideea fatidică a morții sale înainte de încheierea anului. „Poate va trimite pe cineva să mă caute“, mi-am zis.

Dar nu. Oricâtă publicitate s-a făcut în jurul evenimentului – aveam să aflu ulterior de la văduva lui –, n-au știut niciodată că eu țineam acel seminar.

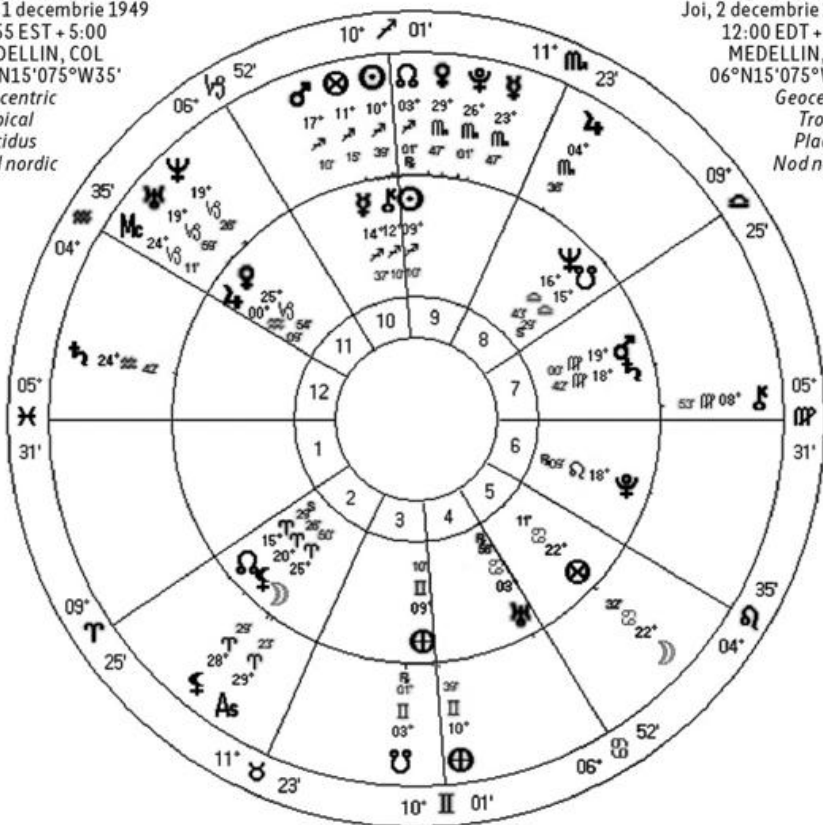
1 decembrie 1993

Timpul trecea și, la sfârșitul anului, în aceeași zi în care Pablo Escobar împlinea 44 de ani, președintele César Gaviria m-a invitat la un prânz la Casa din Nariño, organizat în onoarea guatemalezei Rigoberta Menchú, câștigătoare a Premiului Nobel pentru Pace. La urma urmei, sunt antropolog de profesie, iar ea este de origine indigenă.

Cel mai important lucru care s-a întâmplat în acea zi, sincronizarea aceluia prânz cu data nașterii lui Escobar, a fost că, în timpul ospățului, Ricardo Ávila, prieten și secretar privat al președintelui, mi-a spus la ureche: „Spiritismul dumneavoastră este o înșelăciune, deja e decembrie și Escobar n-a murit“. Așa titrează ziarul El Tiempo din 5 decembrie. I-am răspuns să aștepte puțin, că anul încă nu se încheiase. Și nu a trebuit să aștepte prea mult, a doua zi, Pablo Emilio Escobar Gaviria a fost lichidat sau s-a sinucis. Oricare din cele două opțiuni se încadra în verdictul final.

Cercul interior
PABLO ESCOBAR
 Diagrama astrală
 Joi, 1 decembrie 1949
 11:55 EST + 5:00
 MEDELLIN, COL
 06°N15°075'W35'
 Geocentric
 Tropical
 Placidus
 Nod nordic

Cercul exterior
PABLO ESCOBAR MOARE
 Diagrama astrală
 Joi, 2 decembrie 1993
 12:00 EDT + 4:00
 MEDELLIN, COL
 06°N15°075'W35'
 Geocentric
 Tropical
 Placidus
 Nod nordic

Cum ajunsesem la acea previziune? Interpretând simbolurile astrale, mai sus am menționat că Saturn este moartea, iar Casa 12, sectorul dușmanilor ascunși, dar și al locurilor de detenție. Dacă el nu avea să se întoarcă în închisoare, urma să moară. Așa anunța Saturn traversând acea parte a hărții sale astrale, cam la fiecare 30 de ani.

Firește, mai existau și alți factori astrali care puteau conduce la acea previziune, dar, ca să nu intrăm în detalii, cea mai importantă era această trecere a lui Saturn prin sectorul închisorii, al spitalului sau al cimitirului. Eu însumi trecusem printr-o mare tragedie personală cu șase ani în urmă, când avusesem același aspect în harta mea astrală; așadar, știam de ce aveam acel presentiment cu privire la moartea lui Pablo Escobar.

Așa a trecut de atunci un an plin de interviuri la emisiuni TV sau luate de diferiți autori și ziariști pentru diverse cărți, ziare și reviste. Iar,

Într-o bună zi, mi-a sunat telefonul.

4 decembrie 1994

- Alo. Cu cine vorbesc? am întrebat.
- Cu văduva, a răspuns o voce de femeie la celălalt capăt.
- Văduva? Care văduvă? am zis sec, crezând că este o glumă.
- Cu văduva celui despre care ați spus în revista Semana că va fi ucis.

În acel moment, am înțeles despre cine era vorba. Voia să le fac diagrama astrală ei și celor doi copii ai săi. Voia să știe ce le rezerva viitorul. Văduva, care locuia într-un apartament din nordul orașului Bogotá, nu departe de locuința mea, mi-a dat adresa și m-am dus acolo.

Mi-a deschis ușa o femeie cu voce răgușită și cam stinsă, pe al cărei chip se observau de departe suferințele pe care le purta cu sine. Am fost mirat să văd stând în salonul locuinței sale o rudă îndepărtată a familiei mele din partea mamei, al cărei nume de familie era Londoño White.

Ceea ce i-am spus despre diagramele lor astrale și despre ce trebuiau să facă este relatat într-o notă de subsol de fiul ei, Juan Pablo, în cartea pe care am citat-o deja. Băiatul, în vârstă de 17 ani pe atunci, a văzut în harta lui natală că, dacă urma pașii tatălui său, Saturn avea să treacă la un moment dat și prin Casa 12. Era mai bine să nu-i dea ocazia de a repeta istoria tatălui său.

Din punct de vedere astral, exista ceva ciudat în harta natală a întregii familii, inclusiv a celui decedat. În astrologie există o cruce cunoscută sub denumirea de Crucea Mutabilă, compusă din semnele zodiacale Gemeni-Manuela, Fecioară-văduva, Săgetător-Escobar și Pești-Juan Pablo. Cu toții aparțineau acestei cruci și, prin urmare, legea karmică a lui Saturn îi lovea la fel de crud pe fiecare dintre ei.

Dar, pentru această carte pe care o scrie văduva lui, ceea ce mă interesează să relatez este ce mi-a povestit ea cu privire la ce se întâmplase când, cu un an în urmă, soțul ei citise revista Semana cu fatidica previziune astrală.

Conform celor spuse de ea, Escobar a trimis mai multe persoane să mă

caute, dar nu m-au găsit, și nici ei n-au mai aflat ce se întâmplase cu persoanele respective. După cum i-am spus când mi-a povestit asta, mi s-a părut ciudat că Escobar nu a dat de mine, având în vedere că manevra o întreagă rețea de contacte pentru a localiza pe oricine. Cine s-ar fi putut ascunde de Pablo Escobar!

– Atât de exact era ce urma să se întâmple, i-am zis, încât nici măcar el nu s-a putut împotrivi verdictului dat de Saturn. Eu însumi am fost în Medellín să țin un seminar de astrologie pentru ca, atunci când el avea să afle, să trimită după mine ca să-i spun personal ce apărea în harta lui astrală.

– N-am aflat niciodată, a răspuns ea.

N-am să povestesc toate amărăciunile prin care mi-a spus că trecuse în ultimul an, deoarece sigur le va relata în această carte cu propriile cuvinte. De atunci, după întrevederea noastră astrală, viața ne-a pregătit o serie de întâlniri neprogramate de noi, ci programate de destin. Precum acea invitație pe care am primit-o de la Ambasada Columbiei în Panama pentru a prezenta, pe 22 august 2015, o parte dintre cărțile mele și pentru a ține o conferință despre ce înseamnă cu adevărat astrologia. Și, întrebându-l pe organizator ce alți invitați aveau să mai participe, mi-a spus că fiul lui Pablo Escobar ținea o conferință referitoare la cartea pe care o scrisese despre tatăl său, și că avea să o susțină în același salon și, mai mult, chiar după mine. Nici el, nici eu nu știam nimic despre asta.

Aflând acest lucru, mi-am schimbat subiectul conferinței. Atunci am proiectat pe peretele alb al incintei, ticsită de lume care stătea chiar și pe jos, cam aceeași poveste (dar în imagini) pe care am scris-o în acest text scurt, pentru ca discuția lui Juan Pablo să fie o prelungire a discursului meu. De 21 de ani nu ne mai văzuserăm, iar băiatul de odinioară crescuse.

Ne-am îmbrățișat și apoi am sunat-o pe mama lui la Buenos Aires ca să-i povestim despre întâlnirea noastră, după atâția ani în care nu ne văzuserăm. Începând de atunci ne-am tot întâlnit din când în când. De exemplu, într-o noapte rece din octombrie 2017, când ne-am văzut întâmplător în timp ce mergeam pe Strada 81 din Bogotá. Ea, profitând de faptul că era însoțită de editorul ei, mi l-a prezentat în timp ce mă ruga să-i scriu textul din punct de vedere astral, pentru a-l publica în cartea pe care o avea în lucru.

Așadar, draga mea văduvă, după cum m-ai rugat, așa am făcut și iată-l.

Mauricio Puerta este un recunoscut astrolog columbian, antropolog și arheolog de profesie. Este astrologul de căpătâi al președinților, al politicienilor, al oamenilor de afaceri, al bancherilor și al multor persoane importante. (n.a.)

Capitolul 1. Despărțirea finală

Au trecut 25 de ani de la momentul acela dureros și, de fiecare dată când mi-l amintesc, mi se pune un nod în gât. Este mijlocul lunii august 1993, iar eu, Pablo, copiii noștri, Manuela și Juan Pablo, și iubita fiului nostru, Andrea, stăm ascunși într-un loc cunoscut drept casa albastră. Eu și soțul meu știm că despărțirea finală va sosi mai devreme sau mai târziu, pentru că situația noastră nu mai poate continua. În ultimele zile, am tot amânat decizia și am căutat orice scuză, precum aniversarea mea de 33 de ani sau o posibilă vizită a familiei, pentru a evita inevitabilul. În acele zile, mai mult ca niciodată, moartea pândește după colț.

Casa albastră este situată în sectorul El Poblado, pe calea Las Palmas, și de acolo se poate vedea o priveliște frumoasă a orașului Medellín. Pablo sosise la începutul lunii august, scăpând pentru a mia oară de vânătoarea feroce a autorităților și a dușmanilor săi, grupul clandestin persecutat de Pablo Escobar, Los Pepes, care era cât pe ce să-l localizeze într-una dintre cele trei ascunzători pe care le frecventa în sectorul Belén Aguas Frías, în comunele sud-vestice ale capitalei departamentului Antioquia.

Dar noua ascunzătoare nu era într-un totu gata și, de aceea, Pablo s-a încăpățânat să angajeze un muncitor care să zugrăvească pereții în albastru-deschis, culoare care-i plăcea foarte mult. Dorința ca ascunzătoarea să fie impecabilă și să miroasă a cămin l-a făcut să-și neglijeze propria siguranță și să-și asume riscul de a permite ca un străin să lucreze timp de două săptămâni, pe când el stătea închis într-o cameră.

Pe atunci soțul meu rămăsese practic singur, căci armata sa odinioară puternică dispăruse. După ce a evadat din închisoarea Catedrala, în iulie 1992, dușmanii săi îi eliminaseră pe rând pe oamenii de încredere, iar alții, pentru a se salva, îl părăsiseră și se predaseră justiției. Acum conta pe Gladys și pe soțul ei, Grasul, un cuplu de încredere care ajuta la unele treburi ale casei, precum și pe Alfonso León Puerta, Angelito, unul dintre ultimii ucigași plătiți care-l mai însoțeau și care uneori îndeplinea rolul de bodyguard și de mesager.

Eu, Manuela, Juan Pablo și Andrea am ajuns la casa albastră legați la ochi, după ce am stat ascunși mai multe săptămâni într-un loc situat tot prin sectorul Belén Aguas Frías. După ce ne-am reunit în noul refugiu, am fost surprinsă când Pablo ne-a povestit cum fusese

zugrăvită locuința.

– Pablo, ești nebun, cum să faci așa ceva, pentru numele lui Dumnezeu! a fost tot ce am putut să-i spun, iar el m-a privit râzând viclean.

Albastrul-deschis a fost întotdeauna o obsesie a soțului meu: așa era zugrăvită camera mică în care își petrecuse copilăria la ferma părinților săi din sectorul El Tablazo, municipiul Rionegro, în estul Antioquiei. Urmele de albastru-deschis încă se observau într-o cămăruță la intrarea în casă. Câțiva ani mai târziu, la sfârșitul anilor 1960, când membrii familiei Escobar Gaviria au sosit în cartierul La Paz de Envigado, unde aveam să ne cunoaștem, Pablo și-a zugrăvit camera în albastru-deschis, precum și rafturile cu rol de bibliotecă. Mai târziu, când avea deja foarte mulți bani, a poruncit ca un sector al moșiei Hacienda Nápoles și un Jeep Nissan Patrol, în care obișnuia să se plimbe prin împrejurimile municipiului Puerto Triunfo, să fie vopsite în albastru-deschis. Firește, din dulapul său nu puteau lipsi mai multe tricouri și cămăși de aceeași culoare. Îmi amintesc, de asemenea, că îi plăceau la nebunie nuanțele de albastru-deschis din tabloul La marina, pictat de artistul Francisco Antonio Cano, din Yarumal, Antioquia, pe care eu îl cumpărasem și care a fost expus pe unul dintre pereții clădirii Monaco.

Casa albastră avea să fie ultima noastră ascunzătoare, la care se ajungea după ce treceai de două uși: prima, glisantă, se deschidea cu telecomandă și era verde-închis ca să semene cu arborii și cu vegetația. Odată intrat, vizitatorul nu putea să coboare din vehiculul său deoarece dădea nas în nas cu un câine ciobănesc german imens și cu un găscan furios cu penaj alb căruia îi spuneam Palomo. Potrivit lui Pablo, prezența acelui animal la casa albastră se datora faptului că era mai periculos decât un câine și trebuia hrănit de la distanță, fiindcă era foarte irascibil. Grasul a cumpărat cu 30 000 de peso gânsacul, din piața negustorilor cu amănuntul din Medellín.

După ce treceai de ușa verde, de câine și de gânsac, se deschidea o a doua ușă mare, albastru-deschis, de trei metri înălțime. Locul acela era înconjurat de stâlpi cu sârmă ghimpată, care alcătuiau un fel de barieră pentru a împiedica pătrunderea eventualilor intruși.

Camera noastră era întunecată și urâtă și cuprindea un pat matrimonial cu noptiere de o parte și de alta și mai multe cărți, printre care Cel mai vestit vânzător din lume de Og Mandino; Living, loving and learning a lui Leo Buscaglia; și Zonele tale eronate de Wayne Dyer. Mai exista acolo și un text despre exerciții pentru

memorie, pe care Pablo mi l-a dăruit și pe care l-am păstrat mult timp, pentru că dedicația scrisă era foarte amuzantă: „Pentru prostituția mea Victoria, care nu-și amintește decât de mine“. Uneori, înainte să adorm, Pablo se așeza la marginea patului și eu citeam fraze pe care el le asculta în tăcere.

În general, mă culcam la miezul nopții, foarte obosită, dar mă trezeam încontinuu, speriată de teama și de senzația oribilă de a deschide ochii și de a vedea o pușcă îndreptată spre mine, așa cum se întâmplase de multe ori. Acest coșmar de a mă trezi speriată, de a nu putea să dorm profund avea să mă însoțească până în 2015, când am reușit să depășesc trauma, după mai bine de două decenii de lucrat intens cu specialiști din diverse domenii și refugii spirituale.

Între timp, după cum îi era obiceiul de ani buni, Pablo venea acasă în zori, aproape întotdeauna după ora patru dimineața. Dar, spre deosebire de alte vremuri, în care pierdea nopțile cu afacerile sale sau cu femeile, fostul și puternicul șef al cartelului din Medellín trebuia să aștepte zorii pentru că îi venea rândul să-și păzească ascunzătoarea.

În timp ce soțul meu dormea profund, mă trezeam la șapte dimineața ca să-i fac baie și să-i dau de mâncare Manuelei. Apoi, pe la ora zece, îmi îndeplineam rolul de profesoară de spaniolă, pentru ca fetița, care pe atunci avea nouă ani și era în clasa a patra, să nu rămână în urmă la școală. Andrea o învăța matematică, geografie, istorie și estetică. Între timp, lui Juan Pablo îi erau trimise copii ale caietelor celui mai bun elev de la fosta lui școală, precum și o listă cu temele și exercițiile pe care trebuia să le facă la fiecare materie. Aceea a fost singura idee care mi-a venit ca să nu întrerup cu totul educația copiilor mei, căci de aproape șase ani nu mai merseseră la o școală normală.

Îmi amintesc că educația Manuelei și a lui Juan Pablo a devenit mai complicată în ziua în care Pablo m-a chemat la Hacienda Nápoles și m-a informat că, din motive de siguranță, nu se puteau întoarce la școală.

– E imposibil ce-mi spui, mister. Așa ceva nu se va întâmpla; educația copiilor noștri este mai presus de orice, i-am zis, dar răspunsul lui m-a lăsat fără argumente.

– Tata, îmi accepți decizia sau preferi să-ți vezi copiii dispăruți, răpiți ori morți?

Nici nu mă gândeam să opresc brusc studiile Manuelei și ale lui Juan Pablo și mi se părea o nebunie să accept că războiul ne lua singurul

loc în care copiii mei puteau învăța și comunica cu tineri de vârsta lor. În acel moment, am fost foarte dezamăgită și i-am spus lui Pablo:

– Mister, împrumută-mi telefonul pe care-l ai instalat în jeepul tău, pentru că o să gădesc o soluție la problema asta.

Am sunat-o pe directoarea școlii de fete din La Paz și i-am cerut ajutorul, pentru că știam că avea relații și putea face în așa fel încât Manuela și Juan Pablo să studieze acasă, cu aprobarea Secretariatului de Stat pentru Educație din Medellín. Am prezentat documentele necesare și, într-o lună și jumătate, Manuela avea șase profesori care o învățau engleză, spaniolă, matematică, educație civică, teatru, canto și cultură generală. Am rezolvat cazul lui Juan Pablo cu mai mulți profesori care-mi predaseră la Liceul La Paz și au acceptat să vină la noi acasă să-i dea lecții la mai multe materii. Ei trebuiau să completeze la fiecare 15 zile fișele pe care le trimiteau la Secretariatul de Stat pentru a confirma progresele academice.

Cât timp am locuit în apartamente sau case, chestiunea era sub control, dar, când ne ascundeam, adică în cea mai mare parte a timpului, lucrurile deveneau foarte complicate și, de aceea, eu și Andrea trebuia să îndeplinim rolul de profesoare. Așa cum se întâmpla în casa albastră, unde aveam grijă să-i predau fetei mele o lecție pe zi.

După ce se termina ora de curs improvizată, pe la 11 ziua, mă duceam la bucătărie să-i pregătesc lui Pablo brunch-ul, care consta în mod invariabil din orez, ou prăjit, friptură de vită, felii de banane prăjite, turtă de mălai, salată – mai ales de sfeclă, cu puțină roșie tăiată, lămâie și sare – și un pahar cu lapte, vital, după părerea lui, pentru întărirea oaselor. Pe lângă meniul zilnic, din când în când îi plăcea să mănânce porții mici de orez cu lapte, banană, terci cu lapte și turtă de mălai cu puțină brânză și unt.

Cu toate acestea, Pablo a avut grijă mai mereu cu mâncatul în exces și era atent să-și mențină greutatea, deși vanitatea îl făcea să o controleze într-un mod foarte ciudat: se trezea câteodată cu puțin timp înainte de prânz, scotea o sfoară dintr-un sertar, își măsura talia și făcea un nod la capăt; a doua zi repeta operațiunea pentru a vedea dacă nodul era tot în același loc sau trebuia ajustat. În ciuda obsesiei sale pentru greutate, era evident că, în această ultimă etapă a vieții sale luase proporții din cauza stresului și a singurătății.

Rutina lui Pablo continua apoi cu lectura ziarelor El Tiempo, El Colombiano și El Espectador, pe care Gladys sau Grasul ieșeau să le cumpere în fiecare dimineață; le răsfoia și era cu ochii pe ceas, ca să

nu piardă știrile TV de la 12.30. Era foarte enervant, pentru că schimba întruna canalele, căci nu voia să piardă știrile despre el. În funcție de cât de grave erau știrile, eu și Pablo începeam să discutăm despre pașii pe care trebuia să-i facem cu privire la siguranța noastră și a copiilor noștri.

Pe atunci, războiul trecuse deja într-un plan secund, pentru că Pablo își pierduse capacitatea de a ordona atentate teroriste, iar acum aproape tot ce se spunea despre el avea legătură cu o a doua eventuală aducere a lui în fața justiției, cu condițiile de siguranță pe care le solicita, precum și cu garanția că noi aveam să fim exilați într-o altă țară.

Casa albastră avea un loc de parcare spațios, unde puteau fi parcate până la zece vehicule, dar, având în vedere numărul redus de vizitatori, a devenit un fel de zonă de recreere, un spațiu multifuncțional ce servea, în plus, drept teren de fotbal și de baschet. Dat fiind faptul că zilele erau lungi și nopțile nesfârșite și având în vedere că n-aveam voie să ieșim, ne-am văzut obligați să inventăm o lume ideală. De aceea, destul de frecvent, și pentru a profita de soare, ne puneam costumele de baie și ne stropeam cu un furtun care avea presiune bună. Lui Pablo îi plăcea la nebunie să se bucure de acele clipe, deoarece se relaxa. Era un alt mod de a evada din realitatea noastră dură.

Rutina zilnică includea să-i țin oglinda ca să se bărbierească. Apoi îi făceam manichiura și pedichiura. Ei bine, în anii pe care i-am petrecut împreună ca o familie, am fost întotdeauna frizerul soțului meu. De multe ori i-am zis că știam persoane specializate care puteau veni la noi să-l tundă, dar nu a acceptat niciodată. Din fericire, Pablo avea o tunsoare bine definită, ușor de realizat. Îmi amintesc că, pe măsură ce eu tăiam, el își netezea părul cu un pieptăn negru și apoi lua între degete câteva fire pe care le considera de prisos și-mi spunea: „Taie aici, dragostea mea“. Trebuie să recunosc că rezultatul nu era cel mai bun și părul soțului meu părea tuns alandala, dar el se simțea bine așa.

Până în ultima zi în care am fost împreună și chiar și în cele mai groaznice momente, Pablo și-a păstrat un obicei, care a devenit o manie exasperantă: să facă baie și să se spele pe dinți aproape două ore. În fiecare zi. Nu exagerez. În tot acest timp, care părea o veșnicie, folosea ața dentară de mai multe ori, pentru fiecare dinte în parte, cât se poate de calm, iar apoi se peria de nenumărate ori cu o periută profesională pentru copii.

– Mister, nu mai fi atât de exagerat... două ore ca să faci baie și să te speli pe dinți este prea mult.

– Tata, trebuie să am mare grijă de ei, pentru că n-am posibilitatea de a merge la stomatolog... nu suport nici măcar gândul că m-ar apuca o durere de măsea.

Într-adevăr, Pablo n-a avut niciodată probleme cu dantura, însă eu da. S-a întâmplat o dată chiar în casa albastră, într-o zi când m-am trezit cu o durere groaznică de măsea. Era obligatoriu să mă duc la doctorul meu stomatolog și, contrar voinței sale, soțul meu n-a avut de ales și a trebuit să accepte. Desigur, era foarte riscant să cobor în oraș, dar, în același timp, mi se părea un prilej bun să iau puțin aer, să văd lume, să privesc ceva diferit de cei patru pereți ai casei unde ne ascundeam.

Vizita la stomatolog în centrul comercial San Diego, în sud-estul orașului Medellín, le includea și pe Manuela și Andrea, care măcar pentru o vreme scăpau de izolarea aspră. Toate trei ieșeam din casă cu ochelari negri și șaluri și mergeam cu privirea în jos, ca să nu ne recunoască nimeni. Și în timp ce stomatologul și-a făcut treaba, Andrea s-a plimbat cu Manuela prin împrejurimi, amândouă foarte speriate. Senzația de neliniște din acele câteva minute de libertate era foarte puternică, deoarece aveam impresia că urma să fim răpite sau că cineva avea să ne atace. Nu puteam să stau liniștită nici măcar o secundă.

Nu greșesc când afirm că Manuela suferea cel mai mult din cauza izolării. Fetița voia să meargă la bunica Nora, la verișorii ei, la prietenele de la școală, să călătorească, în fine, să facă lucrurile normale pentru un copil de vârsta ei, dar tatăl ei era strict în a ne ține departe de lumea exterioară, din motive de siguranță. Cu mici excepții, și doar când Manuela atingea limita disperării, Pablo accepta să o lase să se ducă în weekend la una dintre profesoarele ei.

Tocmai de aceea trebuia să ne străduim cu toții să-i facem micuței viața de zi cu zi mai ușoară. Una dintre ideile noastre a fost să lipim stele fosforescente pe tavanul camerei noastre, pentru ca Manuela să le vadă când se întindea în pat cu Pablo și cu mine. Ea era foarte drăgăstoasă, mai ales cu tatăl ei, și, din când în când, înainte să adoarmă, îi spunea: „Când nu pot să te văd sau când nu ești cu mine, tată, pot să te caut în stele privind cerul?”

După ce adormea, o mutam într-un fel de pat pliant, de lângă patul nostru. În felul acesta nu se simțea singură. De asemenea, de multe ori, dimineața și când zbuciumul nimicea liniștea din casă, Manuela și

Pablo mergeau în bucătărie să prăjească mortadela și o mîncau cu orez și Coca-Cola. Ea păstrează și astăzi obiceiul și, din când în când, roagă pe cineva care vine în vizită la Buenos Aires din Columbia să-i aducă aceeași mortadela, pentru că aici nu poți face rost de ea. Nu a uitat niciodată că o mînca bînd suc cu tatăl ei.

Îmi amintesc că, odată, privind nopțile înstelate în casa albastră, am descoperit cu Manuela un astru albastru-cobalt, deosebit, care ieșea în evidență pe cer. 25 de ani mai târziu, acea stea încă o însoțește pe fiica mea, oriunde s-ar afla; iar în nopțile ei de insomnie, în singurătatea balconului casei sale, cu durerea pe care o poartă în suflet, o caută întotdeauna ca să stea de vorbă cu Pablo.

Chiar dacă Pablo a fost întotdeauna foarte tăcut, simțeam singurătatea soțului meu. Se simțea la el o oarecare neputință pentru că rămăsese singur, fără nimeni în care să aibă încredere. Când trebuia să fugim din nou? Nu știam. Aveam doar foarte puține posibilități: să se predea – proces de negociere de care se ocupa unul dintre avocații săi, care avea legături directe cu procuratura și cu câțiva funcționari ai guvernului președintelui César Gaviria – și noi să părăsim țara.

În acele zile de incertitudine, Pablo mi-a spus că se gîndea să facă demersurile necesare pentru a o aduce pe mama lui, pe care nu o mai văzuse de multe luni și de care îi era dor. Era vorba despre o operațiune riscantă și trebuia să o aducă legată la ochi, dar s-a încăpățînat să o realizeze împreună cu vreo doi oameni de absolută încredere, începînd, în același timp, să pregătească o cameră în casa albastră pentru a o găzdui.

În cele din urmă, a sosit și a adus mai multe feluri de mîncare, pe care le-am savurat cu plăcere. Apoi au trecut mai multe ore în care am vorbit despre diverse subiecte, după care Pablo a spus:

– Mamă, am pregătit o cameră foarte frumoasă pentru tine; de mai multe zile aranjăm acest spațiu și sper să putem sta împreună.

Tăcere mormîntală. Doña Hermilda l-a privit în ochi și i-a răspuns:

– Pablo, nu pot să rămân... trebuie să-l vizitez pe Roberto duminica asta la închisoare.

El s-a uitat la mama sa în tăcere, a lăsat privirea în jos și a replicat:

– Mamă, ai mai multe șanse să-l vezi pe Roberto decât pe mine; știi foarte bine cât de complicată este situația.

– Da, Pablo, înțeleg, dar trebuie să mă duc să-l vizitez pe Roberto. Acestea sunt decizia și dorința mea.

Eu stăteam la un capăt al mesei și, când am auzit cuvintele soacrei mele, am simțit cum inima mi se rupe în mii de bucăți. Nu înțelegeam de ce nu putea să-și petreacă o săptămână cu fiul ei, știind prin ce greutăți trecea. Ea a plecat și Pablo a rămas cu un gust amar.

– Mama poate să-l vadă pe Roberto ori de câte ori vrea, dar pe mine nu, a zis fără să-și poată ascunde amărăciunea.

– Așa e viața, dragostea mea, am răspuns și apoi l-am ținut în brațe o vreme.

Acel episod m-a marcat foarte profund și încă mi-l amintesc cu nostalgie, pentru că soacra mea nu i-a dat șansa fiului ei de a-i vorbi despre viitorul lui incert.

În casa albastră treceau zilele și nopțile și așteptam în continuare o scrisoare, o veste bună, dar și ca, dintr-un moment în altul, să se dărâme ușile și să apară călăii care aveau să pună capăt vieților noastre. Scrisorile soseau întruna, iar Pablo afișa un oarecare optimism, însă intuiția îmi spunea că perspectiva era mai mult decât sumbră și chiar îi spuneam asta.

– Pablo, suntem mințiți, chestia asta cu predarea ta nu se va întâmpla... nu te vor lăsa să te predai din nou; prefer să rămânem aici și să ne omoare pe toți. Țasta e cel mai bun lucru care ni se poate întâmpla. Să părăsim cu toții lumea asta. E insuportabil.

Cert este că, pe măsură ce treceau zilele, era evident că Pablo nu mai avea argumente să mă convingă că există lumină la capătul tunelului. El știa că, într-un fel sau altul, aveam dreptate, pentru că depășise măsura în închisoarea Catedrala, iar paharul începuse să se tot umple, până când excesele sale nu au lăsat guvernului altă opțiune decât să ordone transferul său într-un alt loc. Asta dusesse la evadarea lui și la situația ostilă pe care o trăiam. El era atât de conștient că situația se agrava pe măsură ce treceau orele, încât, la un moment dat și pradă îngrijorării sale, mi-a spus:

– Dragostea mea, pleacă în altă țară, iar dacă te poți căsători, fă-o cât mai repede posibil; important este să poți obține rezidența într-un alt loc și să ai un nume de familie nou pentru tine și pentru copiii noștri. Este singurul mod de a-i putea salva și-ți promit că, de îndată ce va fi posibil, voi lua un vapor și o să te caut oriunde te-ai afla.

Cuvintele soțului meu au sunat destul de dramatic, și erau și foarte adevărate, dar lacrimile nu m-au lăsat să vorbesc. În fond, știam că trebuia să facem ceva, iar asta includea găsirea unei modalități de supraviețuire într-un alt loc, chiar dacă nu mai rămâneam împreună.

În acele zile, am observat că Pablo începuse să iasă mai des din casă pentru a contempla peisajul și frumusețea naturii din Medellín și din valea Aburrá. Era nostalgic și privirea îi rătăcea la orizont, căci acela era singura lui legătură cu exteriorul, cu puțină viață care-i mai rămăsese.

Dar Pablo mai avea și o altă îngrijorare: lipsa din ce în ce mai mare de bani. Într-o dimineață, am auzit un comentariu pe care i l-a făcut lui Angelito despre faptul că nu mai avea decât vreo câteva milioane de dolari cash, conform lui, pentru „a ne reveni și a câștiga acest război“. Imaginându-mi cantitățile enorme de bani pe care Pablo a ajunsese să le mănuiască și modul în care le cheltuia, nu era de mirare că, în realitate, îi mai rămâneau foarte puține resurse. Întotdeauna fusese așa. Cu el, dolarii se risipeau în câteva minute.

Deși în septembrie 1993 puterea lui Pablo era practic de domeniul trecutului, statutul de fugar îl făcea la fel de periculos atât pentru stat, cât și pentru grupul Los Pepes, care-l căuta la fel ca în prima zi. De aceea erau atât de importante scrisorile, singurul mijloc sigur de comunicare cu avocatul lui și cu puținii oameni pe care-i mai avea în afară. Astfel, a reușit să mențină un sistem infailibil, care consta în a face să circule scrisorile prin patru sau cinci case, ori apartamente, din Medellín, de unde erau preluate la fiecare patru ore. Corespondența se strângea noaptea în ultimul dintre locurile alese și era dusă la casa albastră. La solicitarea lui Pablo, întreaga operațiune se realiza noaptea, la anumite ore. Orice întârziere indica faptul că se întâmplase ceva și că trebuiau să-și ia tălpășița, așa cum se petrecuse deja de mai multe ori în trecut.

Deși poate părea incredibil, Pablo primea în fiecare zi în jur de 50 de scrisori: multe dintre ele de la avocatul său, de la fratele său Roberto, de la mama sa, de la profesoarele Manuelei și ale lui Juan Pablo și, de asemenea, de la oamenii lui, deținuți în închisori. Acele mesaje soseau în mod diferit, le aduceau diverși mesageri și nu se repeta niciodată aceeași rută. De aceea era foarte greu să li se ia urma.

După ora patru după-amiaza, Pablo se așeza la birou, își petrecea multe ore citind scrisorile și apoi răspundea la cele care-l interesau. Evident, punea accentul pe mesajele semnate de avocatul său, care-i relata progresele cu procuratura și guvernul. Și, în funcție de cât de

stresat era în momentul respectiv, apela la un alt obicei vechi de-ale lui, acela de a râcăi capătul foilor, de a face biluțe și a le arunca pe gazon, pe fereastră. Alteori, le mânca.

– Stai liniștită, Ula – așa-mi spunea Pablo în glumă, fiindcă de ceva vreme îmi reveneau sarcinile de a găti, a călca și a face curățenie, exact ca Eulalia, o fostă servitoare –, căci avocatul meu mă ajută cu scoaterea voastră din țară. Aceasta este una dintre condițiile ca să mă predau. Procurorul de Greiff și-a luat angajamentul să vă găsească adăpost și apoi mă predau.

În ciuda așteptării ca negocierile să meargă bine și a relativului optimism al lui Pablo, zilele treceau foarte greu în casa albastră, iar stresul creștea, deoarece veștile care soseau din exterior indicau că grupurile Bloque de Busqueda și Los Pepes erau mai active ca niciodată în căutarea soțului meu. Perchezițiile erau la ordinea zilei și zvonurile că oamenii apropiați erau dezorganizați au devenit frecvente.

Însă, în acele zile, Pablo m-a surprins când mi-a povestit că una dintre posibilele soluții pentru situația noastră era să ne ascundem în sălbăticie și, de aceea, cumpăraseră niște terenuri foarte valoroase într-un loc pe care nu l-a specificat. A adăugat că era în plin proces de instalare a rețelilor de energie electrică și că singura persoană care știa unde se afla exact locul era fratele său Roberto, care era arestat și nu reprezenta nici un risc pentru siguranța proiectului său. Dar am rămas și mai uimită când a spus că unul dintre planurile sale era să se ducă acolo cu gherila. Atunci mi-am dat seama că era foarte îngrijorat și că situația lui devenise foarte serioasă. Era evident că soțul meu căuta variante ca să iasă din acel moment de cumpănă, dar ceea ce mi-a dezvăluit m-a neliniștit destul de mult. Care avea să fie soarta lui Pablo? Câți ani putea să stea în sălbăticie? Ce gherilă? Noi cu el în junglă? Acele întrebări s-au adăugat multelor semne de întrebare care mă copleșeau zi de zi.

– Pablo, nu sunt persoana potrivită care să te însoțească în munți. N-am curajul să țin în mâini o pușcă, nici să stau lângă tine în timpul unei confruntări. Cum să luăm doi copii să sufere în sălbăticie? Ce se va întâmpla cu ei? Mi se pare o nebunie. Așa ceva nu este cu putință pentru noi.

Zilele treceau, în timp ce noi ne tot gândeam care ar putea fi alternativele noastre, dar răspântia la care ne aflam nu ne ducea la nici un răspuns, iar neliniștea mă cuprindea din ce în ce mai mult.

În mijlocul acelei situații atât de complicate urma aniversarea mea de 33 de ani. Era 3 septembrie 1993. Mulți ani am sărbătorit în familie fiecare aniversare, dar de data asta a fost ceva sumbru, trist, prevestitor de evenimente nefericite. Aniversările, petrecerile fastuoase, saloanele pline de invitați, cadourile ostentative de altădată erau acum de domeniul trecutului.

Cu toate acestea, am fost plăcut surprinsă când am găsit pe masa din sufragerie un tort delicios de aniversare de la cunoscuta cofetărie Pepita, șase sticle de șampanie fină Dom Perignon și mai multe cadouri. Am întrebat cum ajunseseră acele lucruri acolo și mi-au amintit că, în urmă cu o zi, Pablo încălcase regulile de siguranță și stabilise cu Andrea să meargă în Medellín cu scuza de a lua corespondența, dar îmi ascunseseră că, în realitate, se duseseră să aducă lucrurile pentru ziua mea.

Din câte mi-au povestit în acel moment, Andrea ieșise din casa albastră împreună cu Angelito și fusese legată la ochi, la fel cum ajunsesem aici, ca să nu identifice locul în care ne ascundeam, în caz că ar fi fost arestată. Ea s-a speriat rău când a dat nas în nas cu o patrulă militară, dar, din fericire, nu au fost arestați pentru a-i percheziționa. Apoi Angelito a lăsat-o în parcare a unei clădiri unde Pablo avea ascuns un vehicul din care Andrea trebuia să ia lucrurile și au stabilit să se întâlnească la o anumită oră, într-un loc din apropiere, după ce ea avea să părăsească vehiculul pentru a se întoarce în parcare. Din instrucțiunile lui Pablo, Andreea știa că Angelito va aștepta doar trei minute, iar, dacă nu sosea, avea să plece.

Timpul era foarte scurt și Andrea a trebuit să alerge ca să ia lucrurile, dar nu luase în calcul faptul că pachetele erau foarte grele, deoarece conțineau tortul, cele șase sticle de șampanie, corespondența, cadourile și alte lucruri. Minutele treceau și Andrea a început să se neliniștească căci dacă nu se întâlnea cu Angelito la ora indicată, avea să rămână în voia sorții în Medellín.

– Doamne, ajută-mă, n-o să ajung. Nu reușeam să țin toate pungile, și-a amintit Andrea, relatând drama pe care o trăise.

Până când, în mod miraculos, s-au întâlnit.

– Eram pe punctul de a leșina, când, dintr-odată, am ajuns la locul întâlnirii, exact în momentul în care Angelito pornise automobilul ca să plece. Când am urcat în mașină, am început să văd stele verzi și am leșinat.

Din fericire, nu s-a întâmplat nimic rău, dar ziua mea de naștere fusese cât pe ce să se încheie cu o tragedie.

Două zile mai târziu, urma să trăim singurul moment de bucurie din această ultimă etapă a vieților noastre. Iar asta s-a întâmplat datorită fotbalului, un sport de care m-am simțit foarte puțin atrasă, deși trebuie să mărturisesc simpatia mea pentru echipa Deportivo Independiente Medellín. O zi de neuitat, pentru că a fost, poate, ultima oară când l-am văzut pe Pablo vesel. În acea după-amiază, 5 septembrie 1993, echipa națională de fotbal a Columbiei a învins Argentina în deplasare cu 5-0, în etapa finală a calificării pentru Cupa Mondială din Statele Unite, care avea să se joace anul următor. A fost un scurt moment de fericire, în care am sărbătorit și am strigat pentru golurile lui Tino Asprilla, Freddy Rincón și Tren Valencia.

Acele 90 de minute l-au făcut pe Pablo să uite de situația dramatică pe care o trăiam. A fost ceva efemer, dar a meritat. Sărbătorirea triumfului columbian avea să dureze mai multe zile, iar mica sală de proiecție din casa albastră avea să fie locul de întâlnire al acelui moment atât de special.

Dar cum orice lucru are un sfârșit, sosirea unei noi scrisori de la avocat avea să pecetluiească viitorul nostru ca familie. Pe 18 septembrie 1993, sâmbătă, Pablo a citit cu atenție mesajul și s-a ridicat brusc în picioare, a venit la mine și mi-a spus să mergem într-una din camerele de la etaj să vorbim între patru ochi.

L-am urmat fără să pun întrebări, dar am simțit cum inima începe să-mi bată mai tare. Era ora trei după-amiază, într-o zi cu soare.

– Dragostea mea, pregătește bagajele, pentru că veți merge să locuiți în clădirea Altos, sub protecția statului, a spus Pablo pe un ton grav, dar cu un aer oarecum optimist.

– Nu, Pablo, nu plec. Sunt sigură că este o capcană, am răbufnit, de parcă aș fi presimțit anunțul despărțirii și că aveam să refuz categoric.

– Dar cum poți să spui așa ceva?! Știi că, după atâtea scrisori și discuții, cel mai important acord era să vă garantez viața și am reușit să-l obțin.

– Pablo, te rog, să nu ne despărțim. Ne mint cu promisiunea unui exil; după părerea mea, totul este o minciună, este o strategie ca să ajungă la tine... nu se vor ține de cuvânt, ne vor omorî.

Pablo m-a privit de parcă ar fi fost la limita răbdării. Era palid și m-

am speriat când l-am văzut cum respira. Răsufla greu și nu stătea locului nici o secundă.

– Trebuie să pleci, dragostea mea. Vrei sau nu, trebuie să pleci. N-o să fiu atât de iresponsabil să locuiesc în continuare cu voi. Nu înțelegi că în ziua în care vor veni aici ne vor omorî pe toți?

– Nu contează dacă suntem omorâți cu toții. Asta ar fi cel mai bun lucru care ni se poate întâmpla; să ne omoare pe toți și să se termine aici povestea asta, odată pentru totdeauna. În plus, oamenii tăi ne vor scoate ochii, Pablo; nici nu vreau să-mi închipui valul de violențe care ne așteaptă. Ne vor ucide după ce vei muri, am replicat din nou, și nu mi-am mai putut stăpâni plânsul.

– Este o iresponsabilitate ce spui. Avem doi copii și pe iubita lui Juancho. Trebuie să facem în așa fel încât să vă respecte drepturile, a răspuns, dar de data asta pe chipul lui se putea citi o tristețe profundă.

Eu plângeam întruna. Mă căsătorisem după religia catolică la vârsta de 15 ani. Mă căsătorisem pentru toată viața, îndrăgostită până peste cap de Pablo. Știam că excesele sale din ultimii ani ne aduseseră în acea nebulă, dar mai știam, și simțeam cu profundă durere, că trebuia să-l părăsesc pe tatăl copiilor mei tocmai pentru a-i salva. Prin urmare, am înțeles că nu era nimic de făcut. Era un fapt împlinit: sosise momentul despărțirii definitive.

– Femeie, vă vor trimite în altă țară, așa că du-te liniștită. Ți-am mai spus: dacă acolo te poți căsători cu cineva, fă-o ca să obții cetățenia. Dar îți promit că atunci când voi scăpa de toate astea, voi traversa oceanele până vă voi găsi, dragostea mea... oriunde v-ați afla.

Timp de câteva secunde, eu și Pablo ne-am cufundat într-o tăcere ciudată, care a părut o eternitate. În acele clipe m-am gândit că nu știam cum îmi voi continua viața fără el. De unde aveam să capăt putere ca să merg mai departe și să supraviețuiesc împreună cu copiii mei? Brusca, Pablo a întrerupt letargia și a trecut la subiect:

– A sosit momentul, femeie, nu are rost să mai lungim vorba; te rog, începe să faci bagajele și pleacă împreună cu copiii în Altos, unde veți fi în siguranță.

Înainte de a ieși din cameră am stabilit să-i spunem Manuelei că plecăm într-o călătorie într-un loc foarte frumos, dar fără tatăl ei. Cu Juan Pablo nu era nici o problemă, deoarece înțelegea perfect complexitatea situației. Trebuia să așteptăm câteva ore, ca să ne deplasăm pe întuneric. În tot acest timp, casa albastră s-a transformat

Într-un loc și mai trist, întrucât știam că puterea destinului ne conducea spre o separare definitivă. Pe măsură ce soarele se ascundea la orizont, simțeam cum inima îmi zvâcnește în piept. Nu reușeam să-mi imaginez viața fără Pablo, care i-ar fi spus povești Manuelei înainte de culcare și i-ar fi cântat fetei La donna e mobile, aria clasică a lui Giuseppe Verdi.

Cei aproape 20 de ani pe care îi petrecusem alături de Pablo au trecut vertiginos prin fața ochilor mei, ca într-un film. Toată mea viață alături de el fusese o goană continuă. Totul se întâmplase atât de repede, încât n-avusesem niciodată timp să cuget asupra acestei nebulii. Anii de liniște au fost atât de puțini... Au fost mult mai mulți cei în care am fugit sau am stat ascunsă. Aceasta era cea mai dureroasă răspântie a vieții mele... să fiu nevoită să-mi părăsesc iubirea vieții tocmai acum, când lumea se năpustise asupra lui. Ce realitate dură! Ce greu era să iau decizia de a-l părăsi! Dar, în același timp, trebuia să găsesc puterea necesară ca să nu privesc în urmă, ci spre viitor, ca să-i salvez pe copiii noștri. Totuși, până în ultimul minut am încercat să evit despărțirea și, de aceea, am făcut o nouă încercare ca să opresc tragedia noastră. Am vorbit din nou cu el.

– Nu vreau să te las singur, dragostea mea. Prefer să fim omorâți, am insistat. Chiar prefer să murim cu toții, i-am spus cu lacrimi în ochi și cu vocea întretăiată.

El m-a privit cu tristețe și, în momentul acela, ochii i s-au umezit. Eu mă gândeam doar la faptul că, dată fiind situația în care ne aflam, chiar dacă ne predam, riscul de a muri era același.

– Avem doi copii, dar unul din noi doi trebuie să aibă grijă de ei, să-i educe, să le caute un loc pentru ca, într-o bună zi, viețile lor să capete un sens, a răspuns.

Lacrimile mele n-au fost de ajuns. Pablo m-a îmbrățișat foarte strâns, dar n-a zis nici un cuvânt. Trebuia să ne despărțim. În cele din urmă, pe la 11 seara, a sosit momentul plecării. În timp ce Angelito și Grasul aranjau în portbagajul mașinii puținele lucruri pe care puteam să le luăm cu noi, am început să ne luăm rămas-bun.

Ne-am oprit lângă mașină, aproape aliniați: Pablo m-a îmbrățișat puternic, îndelungat, tandru, afectuos. Apoi m-a mângâiat pe față și pe păr, așa cum o făcuse întotdeauna, m-a privit cu tandrețe și mi-a spus cu vocea întretăiată:

– Te iubesc mult, femeie. Mulțumesc că ai grijă de copiii noștri. O să

ai noroc, sunt sigur că o să te descurci.

A rămas tăcut, atunci eu l-am îmbrățișat îndelung. Ultima îmbrățișare din viața noastră. Apoi și-a luat rămas-bun de la Juan Pablo cu o îmbrățișare afectuoasă și cu un sărut pe obraz. Când s-a apropiat de Manuela, a început să plângă. Nu l-am văzut niciodată plângând, iar asta a făcut despărțirea și mai dureroasă, și mai dramatică. După câteva clipe, a privit-o pe Andrea, dar n-a putut să-i spună nimic, pentru că era foarte mâhnit. Trei zile mai târziu, i-a trimis o scrisoare în Altos, prin care încerca să-și ceară scuze: „Un salut foarte special. Îți mulțumesc mult pentru tot. N-am avut putere să-ți spun nimic când ai plecat. Te prețuiesc foarte mult. Contează întotdeauna pe mine.“

În drum spre garaj, Pablo a dat o ultimă indicație:

– Celor de la CTI (Corpul Tehnic de Investigație) care vă vor primi în Altos dați-le aceste adrese referitoare la Los Pepes. Ei spun că nu i-au luat la țintă deoarece nu au informații corecte. Acum le vor avea.

Ne-am urcat în Chevroletul Sprint pe care Juan Pablo avea să-l conducă și am plecat. El ne-a urmat într-o altă mașină, însoțit de Angelito, până la strada abruptă care ducea spre clădirea Altos. Înainte să vireze la stânga, iar noi la dreapta, a claxonat de vreo două ori și apoi a dispărut în întunericul nopții. A fost ultima dată când l-am văzut.

Mai avea 75 de zile de viață.

După ce și-a luat rămas-bun de la noi, în acea noapte de 18 septembrie 1993, Pablo s-a întors cu Angelito în casa albastră. Dar ce s-a întâmplat cu el după ce noi am plecat la clădirea Altos?

Răspunsul l-am aflat de la Gladys și Grasul, cuplul care lucra pentru noi la acea vreme. Am vorbit cu ei în iulie 2017, când mă documentam pentru această carte. Sunt despărțiți din 1997, dar, separat, fiecare a acceptat să se vadă cu mine ca să-mi povestească detalii inedite despre ce a făcut soțul meu în cele șapte săptămâni în care au rămas împreună.

Conform relatărilor lor, Pablo era foarte afectat de plecarea noastră.

– Ne-a durut foarte tare să-l vedem așa, doamnă. N-a mâncat două zile

și nu s-a mai bărbierit. Barba i-a crescut repede. Noaptea, ieșea să privească cerul. Părea disperat, a explicat Gladys.

La rândul său, Grasul mi-a povestit că, pe măsură ce treceau zilele, lipsa banilor devenise deja o problemă foarte serioasă și, de aceea, Pablo a decis să nu stea cuminte. Atunci i-a venit ideea să pună repede la cale 100 de răpiri în cunoscutul sector Llanogrande, în estul Antioquiei, și să ceară 500 de milioane de peso pentru eliberarea fiecărei persoane. Data indicată a fost noaptea de 31 decembrie 1993. Pablo i-a spus Grasului că se vor duce cu banii obținuți în Bogotá, unde nu avea să-i găsească nimeni.

Din câte auzise Grasul, Pablo l-a instruit pe Angelito să se ducă în Moravia, unde în urmă cu un deceniu crease programul Medellín fără mahalale, și să strângă 100 de tineri. În același timp, i-a cerut Grasului să-l însoțească pentru a vedea câteva locuri în munții din apropiere de Medellín unde să-i ascundă pe ostatici.

Planul avansa, dar avea să eșueze în noaptea de 6 octombrie, când grupul Bloque de Busqueda i-a ucis pe Angelito și pe fratele acestuia în cartierul Villa Hermosa din Medellín. Grasul mi-a povestit că Angelito nu a ținut seama de avertismentele sale și ale lui Pablo și în ziua aceea s-a încăpățânat să se ducă să-i ducă niște bani fratelui său.

– I-am zis să rămână, căci era periculos să coboare în Medellín, pentru că se oferea o recompensă de 100 de milioane de peso pentru oricine îl preda. Dar tot a plecat, și-a amintit Grasul.

Moartea unuia dintre ultimii lui asasini l-a afectat foarte mult pe Pablo și le-a spus asta lui Gladys și Grasului:

– Grasule, s-a terminat. Nu mai am cu cine să lucrez. M-au lăsat fără mâna mea dreaptă.

Singurătatea lui Pablo s-a agravat și, potrivit Grasului, a început să se comporte ciudat. Într-o noapte, de exemplu, i-a spus să-și pună șapca și un poncho și s-au dus să se plimbe prin centrul orașului.

– Eram îngrozit, dar el era foarte sigur pe sine.

Nu se mai întâmplase niciodată așa ceva, dar, într-o zi, pentru prima oară, casa albastră a fost în vizorul celor care-l urmăreau pe soțul meu.

– S-a întâmplat după moartea lui Angelito, când două elicoptere ale poliției au survolat casa. Pablo s-a ascuns în dulapul dintr-o cameră și,

ca să le distragem atenția, eu și Gladys am ieșit să muncim în grădină. Ce sperietură am tras! S-au învățat vreo jumătate de oră și apoi au plecat. Cât pe-aci să-l găsească cei din grupul Bloque de Busqueda.

Gladys și Grasul mi-au povestit că zilele lui Pablo au devenit monotone și aproape că nu ieșea din camera lui. Părea îngrijorat și, din când în când, se așeza la biroul lui și scria scrisori.

Apoi a venit ziua de 27 noiembrie 1993, când am plecat în Germania, într-o încercare disperată de a scăpa de persecuții, dar guvernul columbian a intervenit și ne-a zădărnicit planurile. De aceea, două zile mai târziu, a trebuit să ne întoarcem în Bogotá și să ne cazăm, împotriva voinței noastre, la hotelul Tequendama.

Grasul a fost martor al indignării lui Pablo față de ce ni se întâmpla, dar se vedea clar că era neputincios, căci chiar nu putea să facă nimic. Tot ce i-a trecut prin minte a fost să scrie o scrisoare și să-l roage pe Grasul să i-o ducă avocatului său, singurul lui contact cu procuratura și guvernul. Pablo i-a spus Grasului să aibă grijă, iar acesta a pus plicul în buzunarul hainei. Dar s-a întâmplat ceva.

– Am ajuns în Parcul Berrío și m-am îndreptat spre biroul avocatului, la etajul șapte al unei clădiri, însă, când am ieșit din lift și am trecut de poarta de la intrare, mi s-a părut ciudat să văd patru bărbați înarmați. Am devenit bănuitor și, din fericire, avocatul era ocupat cu o altă persoană și am profitat ca să-i spun că mă întorc imediat. Ce sperietură! Am ieșit de acolo și, ca să evit să fiu urmărit, am intrat în cafeneaua El Ganadero și am băut două rachiuri. Apoi m-am învățat prin mai multe locuri și am intrat într-o biserică, ca să mă asigur că nu mă urmăreau. De acolo m-am dus la casa albastră și i-am povestit șefului, care și-a pus mâinile în cap și a zis: „Asta schimbă totul“.

A doua zi, Pablo le-a spus lui Gladys și Grasului că merge în cealaltă ascunzătoare, unde îl aștepta Limón (Álvaro de Jesús Agudelo).

– Despărțirea a fost normală. Dar, când am dat mâna cu el ca să-mi iau la revedere, am simțit că nu aveam să-l mai văd niciodată, mi-a zis Grasul.

Capitolul 2. Încolțiți

Când am privit în urmă și Pablo a claxonat de două ori înainte de a vira la stânga, pentru a dispărea în întuneric, intuiția mi-a spus că nu aveam să ne mai vedem niciodată. A fost un moment foarte ciudat, pentru că sunetul răgușit al claxonului a părut să trimită un mesaj subliminal, care spunea cam așa: „Adio pentru totdeauna, dragostea mea, adio pentru totdeauna, copiii mei“.

Într-un act sinucigaș, la 11 noaptea, pe 18 septembrie 1993, Pablo ne însoțise de la căsuța albastră, ascunzătoarea noastră, până la intrarea în clădirea Altos, unde așteptau numeroși agenți ai Corpului Tehnic de Investigație al procuraturii, CTI. Ei aveau să ne protejeze în timp ce avansa procesul de predare a soțului meu pe mâna justiției. Atunci am cunoscut patru funcționari ai CTI care urmau să aibă legătură directă cu noi: Alfa, care prin gesturile sale părea să conducă grupul, Al, Imperio și Pantera.

În parcare a clădirii am coborât din vehiculul pe care-l conducea Juan Pablo și nu mi-am putut stăpâni lacrimile, căci mă sufoca o senzație de panică și de neliniște pentru viitorul nostru incert. Să ne închidem într-un apartament, departe de Pablo, era singura șansă pe care o mai aveam pentru a supraviețui persecuției nemiloase la care fuseserăm supuși în ultimele 14 luni, de când soțul meu evadase din închisoarea Catedrala.

În timp ce urcam la etajul patru cu puținele bagaje pe care le putusem împacheta în câteva valize, am visat că, în sfârșit, vom putea călători în altă țară, vom putea merge pe stradă fără să privim mereu în urma noastră, fără escorte, fără ziariști la pândă, vom respira aer curat, vom putea intra într-un supermarket. Cu alte cuvinte, să revin la normal, să mă întorc la rolul meu de casnică, să-mi văd copiii într-un parc hrănind porumbei, cu prietenii lor de la școală.

Cu acea speranță am intrat în apartamentul din clădirea Altos, unde aveam să locuim o perioadă nedeterminată. Nu voi uita niciodată chipurile pline de speranță ale copiilor, care mă priveau de parcă voiau să-mi spună: „Acum depinde de tine, mamă“. În momentul acela, cu toții aveam încredere că pasul pe care-l făceam era spre viață, nu spre moarte.

După ce am intrat în apartament, am lăsat lucrurile pe jos, pentru că era complet gol. Văzându-l așa, fără un scaun pe care să te așezi, mi-

am dat seama că șederea noastră acolo nu avea să fie ușoară. Imensitatea imobilului, de vreo 500 de metri pătrați, făcea și mai evidentă lipsa mobilierului. De aceea, fără să stau pe gânduri, m-am dus la o vecină, care ne-a împrumutat o masă mică din plastic cu patru scaune, și le-am pus pe terasă. În camera de serviciu erau două saltele și pe ele am dormit, foarte incomod de altfel, în acea noapte. Pe una s-au așezat Juan Pablo și Andrea, care au ocupat camera principală; pe cealaltă ne-am întins eu și Manuela și am pus-o într-o cameră de unde se vedea ghereta portarului. A doua zi, am făcut rost, de la aceeași vecină, de alte două saltele.

În seara aceea ne-am propus să dormim, într-o încercare de a uita momentul dificil prin care treceam, dar în curând aveam să înțeleg că eu, copiii și nora mea eram ostatici ai statului, ai grupului Los Pepes și ai soțului meu. De ei avea să depindă siguranța noastră, ei aveau să decidă dacă trăiam sau muream. Cu alte cuvinte, eram încolțiți, neștiind că ne așteptau 78 de zile înfiorătoare în acel loc.

A doua zi dimineăta, și în primele zile, o vecină amabilă ne-a adus de mâncare și, astfel, ne-a ajutat să ne descurcăm cu hrana, pentru că nu știam cum aveam să gătim sau să ne aprovizionăm ca să supraviețuim. La scurt timp, ne-a împrumutat două cratițe, opt linguri, cinci prosoape și diverse ustensile pentru bucătărie. Apoi am reușit să aducem o femeie de serviciu care s-a ocupat de cumpărături. Hainele le spălam într-un apartament pe care mama îl avea în aceeași clădire, dar pe care-l părăsise în luna februarie a acelui an, după un atentat cu o mașină-capcană.

În apartament domnea tot timpul incertitudinea, pentru că nu existau nici televizor, nici telefon, dar, din fericire, avusesem grijă să cumpărăm radiouri de buzunar, care au devenit singurul nostru contact cu exteriorul. Negreșit, la fiecare oră ascultam la mai multe posturi de radio rezumatul știrilor, ca să fim la curent cu ce se petrecea în țară și cu ce se spunea despre Pablo, pentru că voiam să știm dacă era la fel de încolțit ca noi.

Îmi amintesc că într-una dintre camere am găsit o draperie foarte veche, dar care, în timpul zilei, făcea destulă umbră pentru a te odihni. În acea cameră ne așezam toți patru ca să ne vărsăm amarul. Altos avea zone verzi întinse, un chioșc confortabil, piscină semiolimpică, sală de gimnastică, hidromasaj, baie turcească și saună, dar nu le puteam folosi.

Fără să ne dăm seama, Altos a devenit un mic fort. Agenții CTI ai procuraturii au construit tranșee cu zeci de grămezi de nisip și le-au

pus deasupra acoperișului gheretei unde stătea portarul și în cele două colțuri ale clădirii care dădeau spre bulevard. În același timp, din Bogotá au sosit mai mulți agenți CTI, care, împreună cu echipa ce ne proteja, formau un grup de 40 de bărbați, înarmați cu puști, pistoale și mitraliere. Patrulările în interiorul și în jurul clădirii au devenit permanente și o alarmă enormă și zgomotoasă a fost instalată pe acoperiș. Pablo era în continuare inamicul public numărul unu, iar noi, familia lui, eram singura cale prin care se putea ajunge la el.

Sirena a fost inaugurată foarte curând, pentru că, la diferite ore din zi și din noapte, au început să se audă rafale de mitralieră și portarul a primit zeci de telefoane de amenințare. De aceea, n-am avut de ales și a trebuit să ne mutăm în camera de serviciu, locul cel mai sigur în cazul unui eventual atentat, pentru că era cel mai departe de stradă. În plus, în jurul clădirii Altos existau imobile foarte înalte și eram ținta perfectă pentru cei care ar fi vrut să ne facă rău. La asta fuseserăm reduși: la o cameră mică de șase metri pătrați, unde trebuia să vorbim în șoaptă, așteptând să treacă orele, în timp ce alții ne hotărau viitorul. Ne-am pierdut cu toții apetitul și, la un moment dat, a trebuit să ne motivăm unii pe alții ca să mâncăm măcar ou prăjit, cu turtă de mălai și ciocolată.

Pericolul iminent ce dădea târcoale și neîncrederea pe care o stârneau funcționarii CTI ne-au determinat să căutăm protecție suplimentară. Am obținut-o de la Juan Carlos Herrera Puerta, Nariz, un prieten din copilărie al lui Juan Pablo, căruia i-am trimis mesajul prin Nuria, dacă, ca să stea o vreme cu noi. Nariz a venit cu o traistă cu câteva haine și o pușcă de vânatoare, pentru care avea permis, dar prezența lui nu le-a picat bine lui Al, Alfa, Imperio și Pantera, fiindcă au considerat nepotrivit ca un străin să stea cu noi. Am avut câteva discuții cu ei, pentru că voiau ca Nariz să plece, dar chestiunea a trecut pe plan secund când s-au convins că prietenul fiului meu avea să fie de ajutor în caz de urgență.

În acel moment, puținele familii care locuiau în clădire au început să plece din cauza focurilor de armă, a amenințărilor și a perchezițiilor. În cele din urmă, în Altos am mai rămas doar noi și două femei singure, fiecare într-un apartament.

Timp de două sau trei zile am avut câteva ore de relaxare, dar într-o joi după-amiază sirena a sunat din nou, pentru că s-au auzit mai multe împușcături, ce s-au transformat foarte repede în rafale, și apoi am auzit ceva ca o lovitură foarte violentă în peretele exterior al clădirii. Agenții CTI au alergat la posturile lor, pentru că se părea că era atacată clădirea, iar noi, foarte speriați, ne-am îndreptat spre

dressingul din camera principală, în timp ce Nariz a închis ușa și și-a pregătit pușca pentru a opri orice intrus. Tăcerea care s-a lăsat apoi a fost înfiorătoare și minutele au părut o eternitate. În timp ce Nariz și Juan Pablo comunicau în șoaptă prin ușă, eu, Manuela și Andrea ne rugam.

În cele din urmă, alarma a încetat și un agent CTI, căruia i se spunea Carrobomba, a venit la apartament să ne informeze că trei oameni coborâseră din două mașini la intersecția străzii perpendiculare cu dealul Club Campestre și, în timp ce doi dintre ei trăsese, celălalt lansase o grenadă, ce s-a izbit de fațada clădirii pe la etajul cinci, deasupra apartamentului nostru. Din fericire, proiectilul nu explodase.

În acele zile, împreună cu agenții CTI, am realizat mai multe simulări de atac asupra clădirii și am căzut de acord în privința locului pe care avea să-l ocupe fiecare în apartament în cazul unei urgențe reale. Stăteam cu sufletul la gură; panica era ceva constant. Plângeam mult. Era ca și când am fi trăit într-un montagne russe emoțional. De multe ori m-am gândit să-l părăsesc pe Pablo, din cauza tuturor suferințelor pe care le înduram, dar, în același timp, refuzam să-l las singur în acele momente atât de critice. La urma urmei, îmi oferise atâtea, încât nu puteam să plec. Era un amestec de sentimente contradictorii: furie și părere de rău. M-aș fi simțit ca o ingrată dacă l-aș fi părăsit.

Neliniștea era permanentă, iar zilele, imprevizibile, încât, de multe ori, dormeam aproape toată dimineața, pentru că noaptea stăteam de veghe, în alertă, pentru orice eventualitate. Din cauza acestei situații, Manuela a avut probleme mari cu somnul, iar Andrea și-a pierdut pofta de mâncare, încât, câteva zile mai târziu, a leșinat în baie și a trebuit să o ducem de urgență la Clinica Medellín, însoțită de Nariz și de câțiva agenți CTI.

După ce a consultat-o, specialistul i-a spus că starea ei este îngrijorătoare, din cauza deshidratării avansate, și a avertizat-o că viața îi este în pericol dacă nu se hrănește în mod adecvat. Medicul a spus că trebuie internată neapărat câteva zile, dar, din cauza condițiilor precare de siguranță, așa ceva era imposibil. Împotriva voinței sale, medicul a lăsat-o să plece și i-a prescris injecții, seruri, vitamine și pastile. Andrea s-a întors în clădirea Altos foarte slăbită, abia dacă putea să se țină pe picioare, și a stat mai multe zile întinsă pe saltea, în timp ce aștepta ca trupul ei să reacționeze. Juan Pablo a trebuit să învețe să-i facă injecțiile și să-i administreze serul. Azi îmi dau seama că întotdeauna fusese ceva firesc să o văd pe Andrea acolo, dar nu-mi amintesc să mă fi gândit în toată acea perioadă la eforturile pe care le făcea ca femeie și la numeroasele lucruri pe care le lăsa în

urmă pentru a însoți o familie care nu avea nici viitor, nici speranță. După atâția ani, pot să susțin că, atunci când o femeie iubește cu adevărat, își asumă toate riscurile.

De la Bogotá, situația noastră se vedea, probabil, foarte disperată, pentru că, la două zile după criza pe care o suferise Andrea, a sosit Pantera cu un mesaj de la procurorul general, Gustavo de Greiff.

– Doamnă, domnul de Greiff vă transmite că încearcă să găsească o țară unde să puteți pleca. Că nu întârzie soluția, dar este vorba despre o chestiune delicată, ce trebuie controlată cu discreție. Că de aceea durează atât de mult. Să aveți încredere în el, căci vrea ca soțul dumneavoastră să se predea.

Cuvintele lui Pantera, pe care, în realitate, îl chema Luis Fernando Correa Isaza și era director regional al CTI în Antioquia, m-au liniștit puțin, dar situația era aceeași, pentru că, în plus, n-aveam cum să-i cer lui Pablo să se predea justiției, să uite că într-o bună zi, mai devreme sau mai târziu, grupul Los Pepes avea să ne omoare. Făceam mari eforturi ca Manuela să nu observe frica pe chipul meu și tot ce puteam era să plâng în intimitate, când fetița reușea să adoarmă. În acele momente de neliniște, îi eram recunoscătoare Andreei că se afla acolo, în ciuda groazei, pentru că era o alinare pentru Juan Pablo, copleșit de povara responsabilității de a avea grijă de trei femei.

Pe neașteptate, într-o după-amiază, a sosit Gloria, una dintre surorile lui Pablo, care a adus o scrisoare lungă scrisă de el, în care povestea în termeni foarte generali cum avansa noul proces prin care trebuia să se predea justiției și ne sfătuia să intensificăm măsurile de siguranță, deoarece aflase despre atacurile continue asupra clădirii. De fiecare dată când o persoană cunoscută venea la apartament noi muream de frică la gândul că fusese urmărită, că putea fi răpită sau omorâtă.

I-am răspuns lui Pablo printr-o altă scrisoare, în care i-am povestit prin ce treceam: pânda dușmanilor lui, neajunsurile apartamentului, disperarea și plânsul necontrolat al Manuelei din cauza izolării, întrebările ei constante cu privire la motivul pentru care nu puteam să plecăm de acolo, la locul unde se afla bunica ei, de ce nu-și putea vedea tatăl sau verii. Mi se rupea sufletul în mii de bucăți și eram foarte frustrată să-mi văd copiii în acea situație.

Încercam să o distragem pe Manuela jucându-ne, desenând, spunându-i povești. Uneori, coboram în apartamentul vecinei. Făceam toți trei cu rândul ca să o distrăm, dar era foarte greu să o determinăm să înțeleagă riscul la care se expunea dacă ieșea. Când sosea o scrisoare

de la tatăl ei, zâmbea. În inocența ei, credea că soseau vești bune și că avea să-și recapete libertatea, pentru că Pablo îi spunea să aibă răbdare, că în scurt timp avea să trăiască într-o nouă țară, unde va merge la o școală nouă și unde se va putea plimba prin parcuri.

În scrisori, îi povesteam lui Pablo și despre riscurile de securitate la care ne expuneam, despre cum ne priveau agenții CTI și despre atentatele pe care le înduram în mod continuu. Dar nimic nu părea să dea roade.

Pentru câteva zile, Gloria a fost singura noastră legătură cu Pablo și, cu toate că asta însemna să-și riște viața, a reușit să aducă mesaje de la el și să i le ducă pe ale noastre. Când părasea clădirea Altos, eram foarte îngrijorată pentru ce i s-ar fi putut întâmpla.

Din acele scrisori am aflat despre modul dramatic în care Pablo reușise să scape de o mare operațiune a grupului Bloque de Busqueda al poliției și al armatei, care fusese cât pe ce să-l coste viața în Belén Aguas Frías, în apropiere de Medellín, unde, conform relatării sale, se văzuse practic mort. În patru pagini, cu detalii impresionante, a povestit că ieșise repede din ascunzătoare și fugise spre o zonă muntoasă înconjurată de prăpăstii, pe unde încercase să scape, dar îi căzuse lanterna și rămăsese pe întuneric. Apoi s-a pornit o ploaie puternică și a trebuit să meargă pe lângă stâncile înalte și, de mai multe ori, a fost pe punctul de a cădea în gol. La sfârșitul amplei relatări scrise, soțul meu spunea că, la un moment dat, s-a întrebat dacă îl vor căuta pe fundul acelor prăpăstii. Scrisoarea era redactată pe bucăți de hârtie lipite cu benzi adezive și starea lor reflecta clar situația grea prin care trecea.

Cu toate acestea, Pablo scăpase și de data aceasta. Dar, ca de obicei, noi suportam consecințele. Într-o zi, mai multe camioane blindate au sosit pe partea joasă a clădirii și din ele au coborât cel puțin 12 bărbați înarmați, care s-au îndreptat spre lifturi. Panica a pus stăpânire pe noi și am alergat să ne ascundem așa cum plănuiserăm în timpul simulărilor, deoarece am crezut că era vorba despre atacul grupului Los Pepes. Câteva minute mai târziu, care, ca de obicei, au părut o eternitate, am aflat că sosise Ana Montes, directoarea procurorilor din țară și mâna dreaptă a procurorului de Greiff.

Desigur, vizita nu era una de curtoazie, am înțeles asta de când a intrat în apartament, s-a oprit în fața mea și a zis pe un ton disprețuitor, aproape fără să salute:

– Doamnă, dacă Pablo nu se predă în trei zile, nu vă vom mai oferi

protecție.

Mesajul pe un ton amenințător a fost foarte categoric și n-am reușit decât să răspund că predarea soțului meu în fața justiției nu depindea de noi, pentru că eram complet izolați de el.

– Doamnă, am zis, cel mai bine ar fi să ne lăsați să părăsim Columbia și să ne înlesniți plecarea într-o altă țară. Sunt sigură că, dacă se întâmplă asta, el se predă a doua zi, deși vă spun sincer că întotdeauna am fost de părere că statul columbian nu este interesat ca Pablo să se predea... De fapt, dorește ca el să fie omorât.

Delegata ursuză și dură a procuraturii a părăsit clădirea, după ce și-a repetat amenințarea în cazul în care nu primea un răspuns pozitiv de la Pablo. Eu, copiii și nora mea am rămas cu o nouă incertitudine, o dilemă pe care nu o puteam rezolva.

Totuși, în ciuda acestei vești sfâșietoare, din cauza căreia viețile noastre erau în pericol, au sosit și niște flori trimise de Pablo, cu ocazia zilei dragostei și a prieteniei. Erau un buchet pentru mine, unul pentru Andrea și altul pentru Manuela. Era atât de ironic să primim flori în acel moment! Ce aveam de sărbătorit? În plus, cum să se expună într-un asemenea mod! Ar fi putut fi urmărit. Însă acestea erau contradicțiile lui Pablo.

Situația devenise atât de complexă, încât, într-una din zile, disperarea ne-a făcut să ne gândim la posibilitatea de a fugi din clădirea Altos. Unde? Habar n-aveam. Dar simplul gând că procuratura i-ar fi retras pe agenții CTI ne umplea de panică, deoarece nimeni și nimic nu ne-ar fi putut proteja de dușmanii lui Pablo, care aveau să ne ucidă în cel mai groaznic mod, doar ca să-l vâneze pe el.

Să fugim din clădire era riscant și în același timp absurd, dar ne-am hotărât să punem la punct un plan B, pentru orice eventualitate. Pentru asta, primul lucru pe care l-am făcut a fost să-l rugăm pe Nariz să dea o raită în jurul clădirii și să afle locul, rutina și orarele funcționarilor de la procuratură. Apoi i-am rugat pe portari, care erau aceiași de ani buni, să aștepte un semn din partea noastră pentru a deschide poarta garajului, căci aveam să plecăm cu Chevroletul Sprint în care veniserăm cu câteva săptămâni în urmă.

Strategia era pregătită, dar, de două ori, exact când urma să fugim, au sosit vești de la procurorul general prin care ni se transmitea că demersurile pentru mutarea noastră în străinătate erau pe drumul cel bun. Mesajele păreau convingătoare și, uneori, ne dădeau un oarecare

sentiment de liniște, dar erau ca un placebo, deoarece cruda realitate avea grijă să ne aducă din nou cu picioarele pe pământ, în drama noastră zilnică.

Lucrurile s-au complicat și mai mult în octombrie 1993. Proverbul spune că veștile rele circulă repede și asta s-a întâmplat cu puțin înainte de ora zece seara, pe 6 octombrie, când Imperio, unul dintre agenții CTI care ne protejau în clădirea Altos, a sunat la ușa apartamentului și Juan Pablo s-a dus să deschidă. Părea zâmbitor. S-a uitat fix la fiul meu și i-a spus:

– Juan Pablo, tocmai l-au eliminat pe Angelito. El și fratele lui au fost doborâți de grupul Bloque de Busqueda când se îndreptau spre o locuință din cartierul Villahermosa din Medellín.

Când a auzit vestea, Juan Pablo a fost cât pe ce să leșine. Știa că Alfonso León Puerta, Angelito, era practic ultima gardă de corp a lui Pablo. A încercat cum a putut să-și controleze surprinderea și de-abia a reușit să întrebe:

– Și cine a făcut asta, Imperio?

Știrea nu fusese transmisă încă în presă și era clar că, fiind membru al CTI, avea informații direct de la sursă despre ce se întâmplase. Între Imperio și Juan Pablo se crease o oarecare relație de încredere în ultimele zile, ajungând să joace cărți și să petreacă timp în subsolul clădirii pentru partide improvizate de futsal (fotbal în sală).

După ce Imperio a plecat, Juan Pablo m-a dus repede în dressing și, în șoaptă, mi-a povestit ce aflate.

– Nu se poate, nu se poate! Ce-o să se întâmple cu tatăl tău? i-am zis, cuprinsă de disperare.

Moartea lui Angelito era o lovitură fatală pentru soțul meu, care rămânea din ce în ce mai singur. Și pentru noi era o veste proastă, deoarece rămâneam fără canalul de comunicații cu Pablo. Ultima oară când l-am văzut pe Angelito a fost cu trei săptămâni în urmă, când îl însoțise pe Pablo în clădirea Altos. Angelito era un băiat tăcut, timid. Îi era greu să mă privească în ochi, i-a fost credincios soțului meu, a jurat să-i fie alături până la final și pentru asta și-a dat viața.

Izolarea aproape totală de Pablo după moartea lui Angelito ne-a adâncit și mai mult în incertitudine, iar mesajele de la biroul procurorului de Greiff practic au dispărut. De aceea, nu era greșit să credem că urma să aibă loc un nou val de atacuri.

Așa a fost, dar niciodată nu ne-am închipuit că faptele ce aveau să se petreacă în 72 de ore aveau să fie atât de violente și de decisive pentru deznodământul tragediei noastre.

Duminică, 7 noiembrie 1993, s-a strâns și mai mult cercul în jurul nostru, odată cu dispariția lui Nariz. Disperat să-și vadă fiul, ne-a rugat în dimineața aceea să-l lăsăm să plece în weekend, dar noi i-am spus că e riscant să iasă din clădire, pentru că sigur dușmanii stăteau afară la pândă. Era un risc foarte mare, dar cum să-i negăm dreptul de a-și vedea fiul?

Nariz era hotărât să plece și nu a ascultat sfatul nostru de a merge pe jos, traversând un soi de șanț din spatele clădirii Altos, pe unde ne mai furișaserăm și cu alte ocazii, pentru a evita autoritățile. A preferat să nu-și ude pantofii și, în schimb, a acceptat să urce în mașină cu doi agenți CTI, care s-au oferit să-l ducă aproape de centrul orașului. Totuși, a sosit ziua de luni și el n-a mai apărut. Nici marți. Când am sunat la familia lui, ni s-a confirmat, într-adevăr, că nu ajunsese acasă, iar funcționarii de la procuratură s-au limitat să explice că Nariz coborâse din mașină la jumătatea drumului.

În momentul acela nu știam, dar răpirea lui Nariz era primul episod care avea să ne confirme apoi că începuse o nouă fază a vânătorii soțului meu. Los Pepes știau că, eliminând verigile lanțului care ne apropia de Pablo, îi reduceau din ce în ce mai mult capacitatea de manevră.

Încă nu ne reveniserăm după lovitura reprezentată de pierderea lui Nariz, când, două zile mai târziu, bărbați înarmați au dat buzna în casa Aliciei Vásquez, cea care administra clădirea Altos, în sectorul Las Vegas din Medellín, și au luat-o cu ei.

Îmi amintesc că urca la apartamentul nostru în fiecare zi să ne întrebe dacă aveam nevoie de ceva, dar eu nu îndrăzneam să-i cer nimic, deși privirea mea probabil că-i spunea da, că aveam nevoie de mult ajutor ca să ieșim din infernul în care ne aflam.

Pe măsură ce zilele treceau, începusem să mă apropii de ea și, încetul cu încetul, i-am spus povestea noastră, drama pe care o trăiam. Pe Alicia o înduioșase situația noastră și s-a arătat dispusă să facă anumite favoruri, în secret absolut. Unul dintre favoruri a fost să cumpere trei walkie-talkie ca să comunicăm cu Pablo. Aparatele ne-au ajutat să vorbim de vreo două ori cu el, dar semnalul era foarte prost. Cu toate acestea, într-una dintre acele conversații cu el ne-a dat un număr de telefon la care l-am fi putut suna în caz de urgență. Cu

trecerea zilelor, Alicia devenise mai apropiată de noi, încât favorurile pe care mi le făcea erau din ce în ce mai periculoase, cum ar fi faptul că ducea scrisori pentru Pablo și cumpăra alimente, cărți și obiecte de papetărie, printre alte lucruri.

Scrisorile pe care i le trimiteam lui Pablo erau lăsate într-un anumit loc și apoi cineva le lua de acolo. Din câte înțelesesem, treceau prin mai multe locuri înainte să ajungă la destinatar, pentru a nu fi urmărite. Scrisorile mele, care erau despre profesoarele copiilor, despre familia și prietenii mei – care, de fapt, erau foarte puțini, deoarece încercam să nu le fac oamenilor neplăceri –, le ducea Alicia.

La câteva ore după dispariția Aliciei, am fost îngrozită să aflu că Alba Lía Londoño, profesoara mea de la liceul La Paz și cea care devenise o persoană-cheie pentru ca fiul și fiica mea să nu rămână în urmă la școală, fusese scoasă cu forța, din casa ei din cartierul Los Almendros, de niște bărbați care purtau uniforme ale companiei Empresas Públicas din Medellín. După ce o îmbrânciseră ca să urce într-un automobil, sechestratorii scosese din casă 50 de cutii de dimensiuni diferite și le duseseră într-un camion. Credeau probabil că Alba Lía păstra informații secrete despre Pablo, dar, în realitate, erau cărțile și enciclopediile pe care eu le cumpărasem de-a lungul anilor și pe care ea le ascundea în casa ei.

Copiii Albei Lía, de 14 și 16 ani, au sosit sperați la Altos ca să ne dea de veste și să ne ceară ajutorul pentru a o căuta, dar tot ce am putut să fac a fost să-i îmbrățișez foarte strâns și să le cer să fie puternici, întrucât știam că Alba Lía nu avea să mai apară. Era încă o victimă a unui război în care singurul ei rol fusese acela de a-i educa pe copiii mei. După aceste întâmplări, am simțit teamă, tristețe și o mare neputință. Moartea dădea târcoale cercului nostru apropiat și, pe zi ce trecea, aveam din ce în ce mai puține persoane de încredere. Ca o compensație pentru cele întâmplate, mi-am propus să am grijă de copiii Albei Lía. Am făcut tot posibilul să le fiu alături în procesul de creștere și i-am sprijinit în ceea ce privește educația. Măcar atât puteam să fac, căci mama lor își dăduse viața pentru familia mea.

Eu și Alba Lía ne-am reîntâlnit când problemele ne-au obligat să trăim în clandestinitate, ceea ce nu mi-a permis să-mi mai duc copiii la școli normale din cauza persecuțiilor, a perchezițiilor și a riscului de a fi sechestrați. Rita, numele pe care-l foloseam pentru a o proteja, a fost o profesoară pasionată și sensibilă la rolul meu de mamă disperată, care tot ce-și dorea era o viață cât de cât normală pentru copiii ei. Ea se ocupa să facă rost de textele după care Manuela și Juan Pablo aveau să studieze și, de două ori, i-am finanțat călătoriile în Cuba pentru a se

pune la curent cu ultimele noutăți în materie de pedagogie. Se întorcea în Columbia cu valizele pline de materiale pe care le considera utile pentru educația copiilor mei.

Alba Lía s-a apropiat atât de mult de noi, încât, în ciuda pericolului, era întotdeauna dispusă să o primească la ea acasă pe Manuela când Pablo accepta să o lase să iasă din închisoarea în care ne aflam. Copiii profesoarei o primeau cu afecțiune pe Manuela, se jucau cu ea, apoi o deghizau cu șaluri și ochelari, o machiau și străbăteau orașul cu taxiul, se plimbau prin centrele comerciale sau se duceau la film. Astăzi mă gândesc cât am fost de iresponsabilă, deoarece oricine ar fi putut să o recunoască și să o ucidă. Dar, în disperarea mea, permiteam asta pentru ca fata mea să aibă parte de un moment de respiro.

Orele de groază pe care le trăiam erau departe de a se fi terminat. Răpirea Albei Lía avusese loc la 11 dimineața și era deja aproape șase după-amiaza când ne-am dat seama că, dacă Los Pepes atacaseră persoane atât de apropiate de noi, era foarte posibil să o atace și pe singura care mai rămăsese: Nubia Jiménez, dacă Manuela.

Fără să stea pe gânduri, Juan Pablo a coborât în fugă în unul dintre apartamentele goale din clădirea Altos ca să bată la ușa Nubiei și să-i spună să se ascundă imediat împreună cu copiii ei. Am coborât după el și am văzut când a reușit să vorbească cu unul dintre ei, care a ieșit repede spre poarta clădirii, dar n-a mai putut să facă nimic, pentru că mama lui tocmai se urcase într-un taxi. O răpiseră și pe ea.

Nubia lucrase cu noi mai mulți ani și, dat fiind că ne simțeam încolțiți în Altos, izolați de lumea exterioară, trebuise să apelez la ea și să o implor să ne ajute cu schimbul de scrisori prin care comunicam cu Pablo. Ea acceptase, dar era întotdeauna agitată și, de aceea, mi-a părut mereu rău că nu fusesem conștientă cu adevărat de riscul la care o expuneam. În clipa aceea, Manuela nu a aflat ce s-a întâmplat cu dacă, dar a descoperit după câțiva ani.

În mai puțin de 72 de ore, situația noastră în Altos devenise mai mult decât disperată, nu doar din cauză că Nariz, Alicia, Alba Lía și Nubia dispăruseră, ci și pentru că trebuia să-i protejăm pe cei doi copii ai Albei Lía care erau cu noi. Eram șase persoane moarte de frică, înghesuite în dressingul din apartament. Starea de tensiune în care trăiam era atât de mare, încât, din acel moment, Juan Pablo nu a mai lăsat din mână pușca pe care Nariz o adusese pentru a ne proteja.

Nu greșesc când spun că acele nopți de la mijlocul lunii noiembrie 1993 au fost cele mai zbuciumate din viața mea. Cu circumstanța

aggravantă că, încă o dată, chestiunea ieșirii noastre din țară părea blocată, deoarece directoarea procuraturii, Ana Montes, ne-a trimis un nou mesaj, de data asta prin Pantera: aveau să ne asigure plecarea într-o altă țară doar atunci când Pablo se predă.

Era același cerc vicios. Nu puteam să răspundem nimic despre predarea lui Pablo, pentru că nu comunicam cu el. Și nu puteam să facem nici un pas fără ca el să ne spună cum, când și cu cine.

Dat fiind că ne aflam din nou în fața aceleași dileme, de a trăi sau de a muri, în singurătatea dressingului, am ajuns la concluzia că faptele recente nu ne lăsau altă opțiune decât să căutăm un loc în lume unde să ne refugiem. Am analizat împreună cu Juan Pablo și cu Andrea opțiunile și ne-a fost clar că nu aveam prea multe, pentru că de curând Luz María, una dintre surorile lui Pablo, fusese deja expulzată din Costa Rica.

Atunci ne-am îndreptat atenția spre Germania. De ce? Cu vreo doi ani în urmă, Nicolás, fiul cel mare al lui Roberto, fratele lui Pablo, stătuse trei ani acolo și nu întâmpinase nici un obstacol. De asemenea, Alba Marina, altă soră a soțului meu, fusese acolo timp de trei luni. Dacă ei au putut, noi de ce nu am reuși, ne-am întrebat, și atunci am luat decizia de a cumpăra biletele cât mai curând pentru Frankfurt și de a-l anunța pe procurorul de Greiff.

De la o agenție de turism pe care ne-a recomandat-o vecina am luat patru bilete cu destinația Germania, pentru avionul care decola în seara de sâmbătă, 27 noiembrie 1993. Rămăsese mai puțin de o săptămână până la plecarea din țară și trebuia să ne mișcăm repede. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să îndeplinesc protocolul de a anunța procuratura că plecam și, în treacăt, am solicitat protecție pentru transferul la aeroportul din Rionegro și, mai târziu, pentru popasul nostru în aeroportul El Dorado din Bogotá, în timp ce așteptam zborul companiei Lufthansa.

Ne doream atât de mult să părăsim clădirea Altos și țara, încât, din momentul acela, am pregătit patru valize, una pentru fiecare dintre noi.

Dar foarte curând aveam să înțelegem că procuratura nu era dispusă să ne permită să plecăm până când Pablo nu se predă. Am aflat când au anunțat sosirea Anei Montes, care a intrat furioasă în apartament. M-a privit cu un amestec de ură și indignare și, fără ocolișuri, m-a informat că un procuror din Bogotá deschisese două anchete împotriva lui Juan Pablo: una pentru presupusele abuzuri în cazul mai multor

tinere din Medellín și alta pentru port ilegal de armă.

Anunțurile m-au înfuriat și l-am chemat imediat pe Juan Pablo și i-am relatat ce se întâmpla. Se îngălbenise la față de furie și a răspuns fără să șovăie:

– Uitați ce e, doamnă, eu am fost cel care a îndurat hărțuirea multor tinere din Medellín care își doreau să fie „iubita fiului lui Pablo“. N-am nevoie să ajung la viol pentru a-mi satisface vreo plăcere, pentru că zeci de fete mă abordează.

Funcționara, rece și distantă, a răspuns că era vorba despre denunțuri în curs de verificare și că trăsăturile fiului meu corespundeau cu cele ale unui bărbat care, înainte de a-și ataca victimele, se identifica drept fiul lui Pablo Escobar. Totuși, a recunoscut că, în cazul acela, nu existau încă dovezi valide, dar în celălalt caz, da, deoarece fusese văzut intrând în clădire cu o ladă cu arme.

Din nou, Juan Pablo a răspuns:

– Vă propun ceva, doamnă. Dacă vreți, rămân aici și vă dau voie să percheziționați apartamentul și întreaga clădire, dacă este necesar, până găsiți armele cu care se spune că am intrat. Faceți asta chiar acum, dar, dacă nu găsiți nimic, cum rămâne? Aici tot ce există este pușca pe care a lăsat-o Nariz.

Cuvintele lui Juan Pablo au fost atât de convingătoare, încât funcționara a făcut un pas în spate și, înainte de a pleca, s-a limitat să spună că îl crede pe cuvânt.

După ce am depășit acest impas, a sosit, în sfârșit, momentul plecării din Altos spre viitorul nostru incert. Orice s-ar fi întâmplat cu noi era mai bine decât calvarul pe care-l trăiam în acea închisoare.

Plecarea spre aeroportul José María Córdoba necesita o operațiune de securitate complexă și trebuie să recunosc că procuratura și-a făcut bine treaba. După ora 12 ziua, și când ne-au anunțat că zece camioane ale CTI sosiseră, ne-am adunat în salonul apartamentului și ne-am îmbrățișat strâns. Ne-am privit în ochi; frica ne-a întărit. În ciuda tuturor lucrurilor, plecam în căutarea unei vieți noi. Acum totul depindea de noi; sau, cel puțin, așa credeam. Apoi am coborât de la etajul patru și ne-am rugat în tăcere pentru ca, pe drum, să nu aibă loc nici un atac.

Eu și Manuela ne-am urcat într-un Trooper alb, blindat, iar Juan Pablo și Andrea în altul asemănător, dar roșu cu cabina albă. În față mergea

un Trooper negru, gol, pentru a-l deruta pe dușman. În mașină, tăcerea era mormântală și, în timp ce o îmbrățișam pe fiica mea, mă rugam la Fecioara Maria, făcătoarea de minuni, să nu pățim nimic rău.

Scena parcă era desprinsă dintr-un film. În timp ce înaintam cu viteză spre aeroport, din mașină am observat mai multe elicoptere ale poliției survolând caravana. Ușile acestora erau deschise și puteam vedea oameni înarmați cu puști și mitraliere. Zgomotul era asurzitor și, de-o parte și de alta a șoselei, vehiculele se fereau cum puteau.

După atâtea ore de tensiune, în care am stat cu sufletul la gură, în care m-am temut de un atac de orice parte, în cele din urmă am ajuns teferi și nevătămați la aeroportul din Rionegro. Câteva minute mai târziu, la 1.15 după-amiaza, zburam spre Bogotá într-un avion al companiei Avianca. Când am aterizat în El Dorado, am fost conduși în salonul VIP pentru plecări internaționale, unde, în câteva minute, am fost înconjuțați de autorități și de ziariști care dădeau târcoale acelui loc.

Desfășurarea din jurul nostru a fost, până la un anumit punct, disproporționată, pentru că procurorul general adjunct, Francisco José Cintura, și-a trimis corpul de escorte, compus din vreo 20 de bărbați. DAS a trimis alți 15 detectivi, iar în preajma locului unde ne aflam s-au postat 15 agenți ai poliției naționale. Era un fapt împlinit: plecam din țară, dar nu-mi puteam lua gândul de la Pablo, despre care nu mai știam nimic de mai multe zile. Mă liniștea să știu că, cel puțin, la știri nu-l menționau, nici de bine, nici de rău. De unde să știu că soțul meu mai avea doar o săptămână de trăit?!

Din motive de siguranță, noi am urcat primii în avion și ne-am așezat la clasa business. Toate locurile aeronavei erau ocupate și a decolat la timp. A urcat repede pe cer, dar eu mă uitam întruna la ușă, deoarece aveam impresia că urma să intre cineva și să ne scoată de acolo. Paranoia nu-mi dădea pace. La un moment dat, Juan Pablo și Andrea s-au jucat de-a ghicitul, cine găsea primul un polițist sub acoperire printre pasageri. Ea a indicat mai mulți și el pe alții doi, așezați în apropierea noastră, care s-au ridicat primii când avionul a aterizat la Frankfurt.

În cea mai mare parte a timpului n-am vorbit. Nici o întrebare, doar tăcere. De aproape zece ani nu mai dormeam îndeajuns, deoarece viețile noastre se scurseseră între atentate, persecuții, izolări; trebuia să fim mereu în alertă. Oboseala mă obliga să închid ochii, dar îi deschideam din nou, speriată, pentru că îmi era teamă să nu adorm și să-i pierd din ochi pe copii.

După ce mi-am dat seama că zburam deja de mai bine de o oră, am respirat oarecum ușurată, încrezătoare că ne îndreptam spre libertate, spre o nouă viață, dar mă înșelam amarnic, căci iluzia aceea avea să dureze doar 47 de ore. În momentul respectiv nu știam asta, dar în timp ce noi călătoream spre Frankfurt, cu speranța de a ne reface viața într-o țară europeană, în Columbia era în desfășurare un plan secret destinat să ne folosească pentru a-l vâna pe Pablo.

Ce s-a întâmplat atunci am aflat în detaliu în aprilie 2007, adică după 24 de ani de la moartea soțului meu, când am citit cartea Óscar Naranjo, el general de las mil batallas, un interviu extins pe care ziaristul și directorul postului de radio W, Julio Sánchez Cristo, i l-a luat ofițerului de poliție care a avut o contribuție foarte importantă la operațiunea încheiată cu moartea lui Pablo.

Din nefericire pentru noi, relatarea generalului Naranjo este impresionantă, deoarece din ea reiese clar că am căzut într-o capcană. Textul este următorul: „Deznodământul acestei povești a început la sfârșitul lunii noiembrie 1993, când am aflat despre intenția familiei Escobar de a călători în Germania, pentru a căuta, eventual, azil. Atunci am ajuns la trei concluzii ce ne-au făcut să credem că mișcarea șefului organizației era periculoasă pentru țară și, de aceea, trebuia să reușim să nu fie primiți în acel stat: în primul rând, dacă familia lui era în siguranță, el avea să devină mai dur și mai violent, deoarece nu mai avea nimic de pierdut; în al doilea rând, tocmai familia era una dintre posibilitățile pe care le aveam pentru a-l localiza; și, în al treilea rând, dacă familia lui găsea azil, el ar fi avut un răgaz oferit la nivel internațional ce ar fi îngreunat operațiunile în desfășurare. Ambasadorul german în Columbia a jucat un rol fundamental. A fost vizitat de directorul poliției, generalul Gómez Padilla, care i-a deschis ochii asupra pericolului pe care îl presupunea găzduirea permanentă sau temporară a familiei lui Escobar în Germania. Totuși, în timp ce se făceau consultările și cancelariile celor două țări analizau chestiunea, membrii familiei Escobar au părăsit țara pe 27 noiembrie, dar generalul Gómez Padilla a reușit să infiltreze doi ofițeri ai poliției care să călătorească sub acoperire în acel avion ce asigura ruta Bogotá – Frankfurt.“

Eram de vreo două ore în aer, când, dintr-odată, s-a prezentat în fața noastră un tânăr care s-a recomandat drept Óscar Ritoré și care lucra ca reporter pentru emisiunea de știri la Noticias Uno. Cum de știuse că eram în acel avion? L-am întrebat și a răspuns evaziv, dar era clar că cineva de la nivel înalt din Bogotá îi oferise informația. Ziaristul a trecut la subiect și a zis că voia să ne ia un interviu, deoarece i se părea foarte dureroasă situația prin care treceam și s-a oferit să ajute

cu tot ce-i stătea în putință.

Deși de-a lungul anilor nici Pablo, nici noi nu avuseserăm legături cu aproape nici un ziarist, prezența neașteptată a lui Ritoré ne-a prins foarte bine în momentul acela, pentru că putea fi un aliat, o garanție că nu ni se va întâmpla nimic. Am stabilit să ne vedem de îndată ce aveam să ajungem la Frankfurt și nu i-am promis nimic, dar ni s-a părut că acordarea unui interviu ar fi putut fi utilă pentru cauza noastră.

Orele au trecut mai repede decât de obicei și, dintr-odată, vocea ascuțită a căpitanului a anunțat aterizarea în orașul german. Era șase dimineața, 28 noiembrie 1993, și mi s-a părut ciudat că avionul a atins solul, a frânat în grabă și nu a continuat să ruleze pe pistă. După ce s-a oprit, căpitanul avionului s-a adresat pasagerilor la microfon:

– Domnilor pasageri, scuzați-ne pentru aterizare și pentru întârziere. Ne aflăm pe teritoriul Germaniei, trebuie să dăm jos câteva persoane din avion și apoi ne vom continua drumul spre aeroportul internațional, pentru a ne încheia itinerarul.

După ce pilotul a terminat de vorbit, cei doi bărbați pe care Juan Pablo îi semnalase ca reprezentând autoritățile s-au ridicat de pe scaunele lor și s-au îndreptat spre mine. Unul din ei a zis:

– Doamnă, suntem de la Interpol, am venit din partea guvernului pentru a vă proteja și pentru a ne asigura că nu veți avea probleme de siguranță.

Cuvintele lui mi-au atras în mod special atenția. Dacă statul nu făcuse nimic concret pentru a ne înlesni ieșirea din țară, nu înțelegeam de ce își făcea griji acum pentru bunăstarea noastră.

Când avionul s-a oprit, m-am gândit: „Nu se poate, coșmarul nu s-a terminat“. Foarte speriată, m-am uitat pe hublou și am observat agitația numeroaselor patrule de poliție în jurul aeronavei. Nu mai era nici o îndoială: veniseră după noi. Ne-au făcut să coborâm pe pistă în mijlocul pustiului. În clipa aceea, toate iluziile mele s-au risipit. Situația a devenit foarte dramatică, pentru că doi polițiști înarmați au luat-o pe Manuela de braț și au condus-o spre una dintre patrule. M-am năpustit imediat asupra lor, plângând, și i-am implorat să nu o ia cu ei, fiindcă are doar opt ani și încă bea lapte cu biberonul. Aproape în același timp, alți polițiști au făcut același lucru cu Juan Pablo și cu Andrea și i-au dus separat spre alte patrule.

– Domnule agent, nu mă puteți despărți de ea. Vă rog, nu o luați!

Manuela ȝipa  i întindea mâinile spre mine, cer nd ajutor.

– Mamă, nu mă lăsa!

Eu plângeam  i nu-mi amintesc exact dacă traducea cineva, dar imploram atât de tare,  nc t trebuie să fi înțeles la ce mă refeream sau despre ce le vorbeam. Fiindcă ȝipam ca o nebună că mă desp r teau de copiii mei, dar mai ales de Manuela, unul dintre cei în uniformă mi-a spus într-o spaniolă perfectă să tac:

– Doamnă, ce vre i să facem dacă soțul dumneavoastră amenin   să arunce în aer toate aeroporturile din Germania?

Evident că habar n-aveam dacă aşa ceva putea fi adevărat, însă prioritatea mea în momentul acela era să o păstrez pe Manuela lângă mine  i după o vreme şi ceva eforturi am reușit. Probabil că nem ii s-au gândit că fetița nu avea nici o vină şi, brusc, i-au permis să meargă cu mine  i patrula de poliție. De pe pista de aterizare ne-au dus la birourile Interpolului din aeroport, unde aveau să ne interogheze.  n timp ce organizau logistica necesară  i făceau rost de un traducător, ne-au închis separat în încăperi dezgustătoare, în care nu exista dec t un pat din ciment, acoperit cu două pături care miroseau foarte urât.  n plus, trebuia să batem în u   pentru ca un paznic înarmat să ne însoţească la baie.

 mi amintesc că, înainte de a intra în acele încăperi, care erau folosite uneori drept celule, ne-au perchezi onat cu atenție, la fel au făcut şi cu bagajele. Juan Pablo purta mocasini la modă, care aveau mai multe limbi decorative din piele, iar pe una dintre ele era foarte bine ascunsă o h rtiu   cu numărul de telefon pe care Pablo ni-l dăduse cu mai multe zile în urmă. Nu au găsit-o.

Interogatoriul la care am fost supusă mai bine de 30 de ore este una dintre cele mai înjositoare experien e din via a mea. Unul după altul, mai mulți funcționari au întrebat diferite lucruri despre soțul meu: posibila lui ascunzătoare, averea sa, asociații săi..., dar  i cărui fapt se datora decizia noastră de a călători în Germania, care erau legăturile noastre cu  ara respectivă, c  i bani aveau la noi. Manuela a stat tot timpul lângă mine, pe o canapea,  i mă durea sufletul să o văd cum adormea cu biberonul în m n . Am învelit-o cu o păturică pe care o aveau în geantă.

Nem ii ne-au repartizat o avoc t  din oficiu, care vorbea perfect spaniola. Am implorat-o să ne ajute să rămânem în Germania, deoarece întoarcerea noastră în Columbia ar fi însemnat moarte

sigură. Avocata de 35 de ani, cu ochi albaștri și privire sinceră, a fost năpădită de lacrimi când ne-a auzit povestea, dar m-a privit cu neputință și a zis:

– Doamnă, nu pot face prea multe pentru dumneavoastră și pentru copii, pentru că nu am voie.

– Vă rog, doamnă avocat, cereți-le ajutorul celor de la drepturile omului. Nu ne putem întoarce în Columbia, vom fi uciși.

– Nu am voie, mi s-a interzis să fac asta. Nu vă pot ajuta. Vă doresc numai bine, a spus plângând.

Apoi s-a auzit strigătul unui neamț și ea a trebuit să plece, dar înainte de asta mi-a strâns mâinile cu putere.

Dintr-odată, dactilograful a încetat să mai scrie și a plecat. Ultimul ofițer care condusese interogatoriul a spus că va reveni în câteva momente. S-a întors după zece minute și a zis pe un ton ferm:

– Doamnă, vă așteaptă un avion ca să vă întoarceți în Columbia. Strângeți-vă lucrurile și pregătiți-vă copiii pentru că veți pleca imediat.

Nu se putea face nimic. Ne-au scos de acolo aproape pe brânci și a trebuit să mergem repede spre patrulele care ne-au dus pe pista de aterizare, unde era tras un avion comercial ce avea să decoleze câteva minute mai târziu spre Bogotá. Țipând și plângând, le-am zis polițiștilor germani că ne trimiteau la moarte sigură, dar nu le-a păsat. Și avocata se lupta cu ei și, de aceea, au apucat-o de mâini cu putere.

– Condamnați la moarte două femei și doi minori nevinovați, a spus îndurerată.

Am urcat scările și, imediat, stewardesele au închis ușa principală, pentru că, după cum mi se spusese, zborul avea deja o întârziere de mai multe ore. Culmea ghinionului, avionul era plin de pasageri care se uitau urât la noi, căci sigur ne învinovăteau pentru întârziere. Adevărul e că noi am aflat că vom fi expulzați abia când s-a încheiat interogatoriul și ne-au scos cu forța din birourile Interpolului.

Dădusem dovadă de mare îndrăzneală și încălcasem legea venind în Germania. Nu ținusem cont de stat, de grupul Los Pepes și de toți dușmanii lui Pablo când fusese vorba să găsim o soluție în acele momente atât de zbuciumate, când văzuserăm că viața noastră atârna de un fir de ață. Riscasem totul, dar destinul schimbase direcția

evenimentelor. Problemele se țineau lanț. Nu părea să existe un moment de liniște. Totul era o furtună constantă, care nu se domolea niciodată.

O tăcere îndelungă și obositoare a pus stăpânire pe mediul ostil din acel avion în care nu îmi dorisem niciodată să mă aflu. Am închis din nou ochii, încercând să mă odihnesc, dar după o oră de la decolare s-a auzit vocea calmă și amabilă a comandantului aeronavei, însoțită de o hartă a Europei ce a apărut brusc pe ecrane. Desigur, ce a spus căpitanul avea legătură cu noi.

– Domnilor pasageri, îmi pare rău să vă informez că vom avea o nouă întârziere; suntem obligați să ne abatem deoarece autoritățile franceze ne-au interzis să survolăm spațiul lor aerian, dat fiind că în acest avion călătoresc copiii și soția lui Pablo Escobar. Vă mulțumesc pentru atenție.

Nu-mi venea să cred. Tocmai fuseserăm expulzați din Germania și acum nu ne permiteau să trecem la 10 000 de metri înălțime deasupra Franței. Aș fi vrut să mă înghită pământul de rușine. Simțeam privirile pline de reproș ale pasagerilor care probabil se întrebau: unde sunt? Unde se află familia acestui Escobar?

Orele treceau în acea plictiseală și neliniște, când, dintr-odată, m-am intersectat în priviri cu o doamnă îmbrăcată în roșu care purta pe cap o capă de aceeași culoare. Era brunetă, drăguță, cu o aluniță care-i împodobește chipul și ochi mari negri ce îți dădeau o senzație de liniște. Brusc, am văzut că s-a ridicat de pe scaun și s-a apropiat de mine cu o mică Biblie în mâini.

– Doamnă, ce faceți, îmi face plăcere să vă salut. E trist ce vi se întâmplă. Mă numesc Luz Miriam. Vă dăruiesc această Biblie. Citiți Psalmul 23, căci vă va ajuta să depășiți cumpăna prin care treceți. Aveți încredere și veți vedea că totul va fi mai bine pentru dumneavoastră.

Biblia era un exemplar deosebit, pentru că avea coperte din piele de culoarea vinului roșu, litere aurii și un semn de carte. Am vorbit mai multe minute, în care i-am povestit motivele pentru care fuseserăm obligați să ne întoarcem în Columbia, iar ea m-a văzut probabil atât de neliniștită, încât a împrumutat de la cineva un pix și pe una dintre paginile cărții sfinte și-a notat adresa și numărul de telefon din Bogotá, în caz că aveam nevoie de ceva. În momentul acela atât de critic, Biblia primită cadou și cuvintele acelei doamne amabile au fost ca o alinare, un semn că viața avea să-mi dea o nouă șansă. Am fost

recunoscătoare că vorbise cineva cu noi și i-am spus:

– Mulțumesc, doamnă, mulțumesc.

După ce ne-am luat rămas-bun, i-am urmat sfatul și am citit Psalmul pe care mi-l sugerase. Spunea așa: „Domnul este Păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic. El mă paște în pășuni verzi și mă duce la ape de odihnă. Îmi înviorează sufletul și mă povățuiește pe cărări drepte din pricina Numelui Său. Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții, nu mă tem de nici un rău, căci Tu ești cu mine. Toiagul și nuiaua Ta mă mângâie. Tu îmi întinzi masa în fața potrivnicilor mei, îmi ungi capul cu untdelemn și paharul meu este plin de dă peste el. Da, fericirea și îndurarea mă vor însoți în toate zilele vieții mele și voi locui în Casa Domnului până la sfârșitul zilelor mele.”²

Când am citit Psalmul mi-am amintit că mila Domnului ne protejase în fiecare zi. Sunt o catolică credincioasă. Cred în Dumnezeu, în călăuzirea și în dreptatea Lui. În acele momente m-am agățat de El; era singura mea speranță.

Păstrez și astăzi Biblia și are mereu un loc special pe noptiera mea.

Momentul de liniște pe care mi l-a oferit conversația cu Luz Miriam avea să fie trecător, deoarece cruda noastră realitate ne împingea să privim direct perspectiva incertă către care ne îndreptam. Ce se va întâmpla cu noi când vom ajunge în Columbia? mă întrebam iar și iar, îngrozită. În momentul acela nu aveam un răspuns și, bineînțeles, nici nu puteam să intuiesc că, în timp ce zburam spre America de Sud, în Bogotá se desfășura a doua parte din planul secret urzit de autorități pentru a-l localiza pe soțul meu. Prima parte a strategiei le ieșise deja, pentru că Germania nu ne permisesese să pătrundem pe teritoriul ei.

După cum am menționat deja, cartea care cuprinde interviul pe care Julio Sánchez Cristo i l-a luat generalului Óscar Naranjo mi-a dezvăluit, în 2017, adevărul despre ceea ce se întâmpla pe 29 noiembrie 1993, când noi traversam Atlanticul înspre Columbia.

Relatarea este impresionantă: „Sunt responsabil“, spune Naranjo, „de a fi sugerat că ei (membrii familiei Escobar) trebuiau duși în zona rezidențială Tequendama din motive de siguranță. Totul a pornit de la faptul că aveau să solicite protecție, pentru că Escobar era sigur că Los Pepes aveau să-i omoare. Atunci li s-a adus la cunoștință că am fi avut grijă de ei, așa cum s-a și întâmplat, cu condiția să accepte să stea în acel hotel. Ideea era să-i avem sub supraveghere într-un loc pe care să-l putem controla. Când expulzarea lor din Germania era deja un fapt

împlinit, am instalat microfoane ambientale fără fir, foarte mici, care ne permiteau să ascultăm tot ce spuneau în apartament. Și am pus sub ascultare, de asemenea, liniile telefonice.“

Era aproape opt seara când pilotul a anunțat aterizarea pe aeroportul El Dorado din Bogotá. Cuvintele căpitanului mi-au provocat o senzație insuportabilă de neliniște și am simțit că nu am aer. Mi-era foarte frică. Picioarele mi s-au îngreunat și am șovăit înainte să mă ridic. I-am îmbrățișat puternic pe Manuela, pe Juan Pablo și pe Andrea și mi-am amintit o frază foarte folosită în țara mea: „Cu Dumnezeu înainte“.

La scurt timp după ce a atins pământul, avionul s-a oprit într-o parte a pistei și, cinci minute mai târziu, s-a deschis ușa principală și au intrat trei funcționari ai procuraturii, care le-au cerut pasagerilor să nu se miște de pe scaunele lor până când nu coborâm noi. Un bărbat, care s-a identificat drept A1, ne-a cerut pașapoartele și a spus că avea să le stampileze la Departamentul imigrări.

Am coborât din avion și ne-am trezit înconjurați de bărbați înarmați cu puști. Era foarte frig. Pe un ton sec, A1 s-a apropiat și mi-a zis:

– Doamnă, pentru a vă proteja, singura posibilitate pe care o are statul este să vă ducă la un hotel al Casei Veteranilor Forțelor Militare din Columbia. Într-acolo ne vom îndrepta.

Habar n-aveam de existența aceluia loc, dar încă de la bun început nu mi-a plăcut.

– Nu, mulțumesc, prefer să ne duceți la alt hotel care să aibă o pază bună, pentru ca dumneavoastră să ne puteți proteja în timp ce noi vedem ce facem cu viața noastră.

– Doamnă, în alt loc nu vă putem garanta siguranța... trebuie să fie acolo unde vă spun, deoarece acestea sunt instrucțiunile care mi-au fost date. Nu aveți altă opțiune.

Am urcat într-o camionetă blindată și o caravană lungă de vehicule ne-a escortat spre centrul orașului, la hotelul Tequendama, ce are ca anexă un bloc de apartamente private. Înconjurați de bărbați înarmați, am luat liftul, care s-a oprit la etajul 29, iar de acolo ne-au dus în două camere de la capătul culoarului, însă acestea erau întunecoase și inspirau nostalgie și plictis încă de la bun început. Eram epuizată din punct de vedere fizic și nu mă gândeam decât la faptul că eu, copiii și nora mea continuam să plătim pentru deciziile lui Pablo și de aceea nu exista armistițiu pentru noi. Îmi amintesc că, în prima noapte, toți am dormit prost, am tresărit continuu, pentru că nu știam ce avea să

se întâmpla în zori.

După sosirea noastră, hotelul Tequendama a devenit un fel de buncăr. La etajul unde ne aflam noi n-avea nimeni voie să intre fără autorizația procuraturii, iar în împrejurimile hotelului peste 100 de oameni ai poliției militare păzeau zona alături de câini geniști și agenți de securitate, îmbrăcați în civil, verificau mașinile cu oglinzi, pentru a detecta bombe.

A doua zi, a sunat sora mea ca să se intereseze de noi, dar îngrijorarea mea cea mai mare era că nu aveam vești despre Pablo. La telefon nu o puteam ruga să afle ceva, nu puteam nici măcar să menționez asta. Era sigură că telefoanele erau interceptate. Și, cu toate gărzile care ne păzeau, nu mă puteam gândi decât la faptul că era imposibil să ne trimită vreun mesaj și, cu atât mai puțin, să-și facă apariția pe acolo.

În scurt timp a sosit ziua de 1 decembrie 1993, ziua de naștere a lui Pablo. Fiindcă nu puteam comunica în nici un fel, am decis ca Juan Pablo să dea un scurt interviu la un post de radio din Medellín, pentru a-i trimite o urare de ziua lui, pentru a-i spune că suntem bine și a-i povesti despre experiența neplăcută pe care o trăisem în Germania. Știam că Pablo va asculta acel post de radio, pentru că, în trecut, cei de acolo fuseseră respectuoși cu noi și divulgau fără restricții comunicatele pe care el le trimitea.

A doua zi, pe 2 decembrie, Juan Pablo a vorbit cu mai mulți jurnaliști care au sunat să ceară interviuri, dar le-a refuzat pe toate. A acceptat totuși să primească un plic pe care ziaristul Jorge Lesmes, de la revista Semana, avea să-l trimită în acea zi cu un chestionar adresat lui Pablo. A fost singurul contact pe care l-am acceptat cu presa, deoarece reporterul acela vorbea cu fiul meu cu ceva timp în urmă și aveam oarecare încredere în el.

La ora unu după-amiaza am fost sunați de la recepție și am fost informată că trei generali, de la armată, de la marină și de la poliție, urmau să stea de vorbă cu noi, deoarece conducerea hotelului autorizase întărirea securității în clădire cu încă 100 de soldați, precum și izolarea totală a etajului 29.

Cum convorbirea tensionată cu musafirii nepoftiți continua, a sunat telefonul și Juan Pablo a răspuns:

– Bună, „bunico“, ce mai faci? Nu-ți face griji, suntem bine, a spus cu voce tăioasă și a închis.

Mi-a atras atenția tonul vocii lui și m-am gândit că, de fapt, vorbea cu

altă persoană.

Discuția cu generalii a început să se prelungească și, cinci minute mai târziu, telefonul a sunat din nou. Juan Pablo a răspuns:

– „Bunico“, te rog, nu ne mai suna, suntem bine.

Dar, de data asta, fiul meu nu a închis, ci mi-a spus că bunica lui voia să vorbească cu mine. M-am dus repede în camera de alături, în timp ce Juan Pablo îi conducea spre ieșire pe generali.

Era Pablo. Mi-a făcut o mare bucurie să-l aud, dar Juan Pablo a intrat repede și mi-a spus să închid imediat, pentru că mai mult ca sigur apelul era ascultat. Am înțeles avertismentul și mi-am luat rămas-bun:

– Mister, oricum ar fi, ai mare grijă. Știi că avem cu toții nevoie de tine.

– Stai liniștită, dragostea mea, căci singurul lucru care mă interesează în viață este să lupt pentru voi. Sunt într-o grotă, sunt în siguranță; am depășit deja partea cea mai grea.

Dar el nu se dădea bătut și continua să sune. Juan Pablo i-a închis telefonul de încă două ori, însă el suna din nou, iar Pablo cerea să vorbească cu mine sau cu Manuela și Juan Pablo, disperat, ne striga:

– Închideți! Închideți odată că o să-l omoare! Închideți-i! Rugați-l să nu ne mai sune, suntem bine! Să nu-și facă griji. Închideți odată!

După ora două după-amiaza, primiserăm deja chestionarul de la revista *Semana* și Juan răspundea la întrebări, când Pablo a sunat din nou. Fiul meu a dat pe difuzor și soțul meu i-a spus să citească întrebările încet, pentru că Limón, gardianul care-l însoțea, avea să le noteze într-un caiet. Când era pe la întrebarea cu numărul 15, Pablo a întrerupt convorbirea și a spus că va suna din nou în 20 de minute. Așa a făcut, iar Juan Pablo a continuat să dicteze întrebările, dar, dintr-odată, Pablo i-a zis:

– Te sun imediat.

În tot acest timp, eu eram într-un mic salon ce despărțea cele două camere și vorbeam la telefon cu sora mea. Dintr-odată, am auzit un tipăt venind de la Juan Pablo.

– Cum adică l-au ucis pe tata? Nu se poate!

Neînțelegând ce se întâmplă, i-am spus surorii mele:

– Surioară, află ce se întâmplă în Medellín, căci pare-se că tocmai l-au ucis pe Pablo.

Am închis telefonul, am dat fuga să-l caut pe Juan Pablo și am văzut că, în acel moment, Manuela făcea baie și cânta una dintre melodiile ei preferate. Sora mea a sunat din nou și a confirmat că, într-adevăr, Pablo era mort, adăugând că în jurul locului unde stătea ascuns se auzeau mai multe elicoptere. Îmi venea să mor. Nu mă puteam opri din plâns. Deznodământul de care ne temusem atât de mult sosise. Soțul meu murise din cauza încăpățânării sale, deoarece nesocotise cea mai importantă dintre măsurile de siguranță: vorbitul la telefon. Dușmanii lui îl primiseră, în sfârșit.

Andrea a dat drumul la radio și principalele posturi de știri confirmau moartea lui Pablo într-o operațiune a poliției.

Zece minute mai târziu, a sunat telefonul și Juan Pablo a răspuns foarte tulburat. A făcut un gest indicând că era ziarista Gloria Congote, care pe atunci lucra la emisiunea de știri de la televiziunea QAP. Dialogul scurt pe care l-au avut a fost dramatic.

– Alo, a spus reportera.

– Da, nu mă deranjați acum când vrem să vedem dacă este adevărat sau nu ce se spune despre tata.

– Tocmai s-a confirmat... poliția tocmai a confirmat.

– Da?

– Era în centrul comercial Obelisco din Medellín, în centrul orașului.

– Dar ce căuta acolo?

– Nu știu... Poliția tocmai a făcut un anunț... o informare oficială.

– Ah, viață nenorocită. Nu vrem să vorbim în momentele astea, dar cel care l-a ucis... o să-i omor pe toți nenorociții ăia, eu singur o să-i omor pe mizerabilii ăia.

Juan Pablo a încheiat convorbirea și ne-au uitat cu toții unul la celălalt. Tonul amenințător al cuvintelor sale era cât se poate de nefast, iar eu și Andrea i-am spus asta.

– Nu se poate, nu se poate, fiule! Nu poți să spui asta, tu ești fiul lui

Pablo Escobar. Niciodată vorbe violente, niciodată, Juan Pablo. Tu nu ai voie să fii violent, te vor omorî. Nu pot, nu mai pot cu atâta durere, am zis disperată și plângând.

Când am auzit cuvintele lui Juan Pablo, am simțit că întreaga mea lume s-a prăbușit. Fără să cântărească consecințele, tocmai făcuse o declarație de război. Tatăl lui tocmai căzuse. Nu-și dădea seama cum stăteau lucrurile? Juan Pablo își pierduse cumpătul. Durerea lui era atât de mare, se simțea atât de abandonat, încât vorbise fără să gândească. Niciodată nu m-am mai simțit atât de pierdută ca în momentul acela.

Totuși, a fost de ajuns o clipă în care să cugete mai bine pentru ca fiul meu să regrete vorbele spuse. De aceea, nu a ezitat să ia legătura mai întâi cu ziaristul Yamid Amat, director al buletinului de știri de la CM&. I-a explicat ce se întâmplase și i-a spus categoric că nu avea să răzbune moartea tatălui său. Apoi a luat legătura cu Gloria Congote și i-a cerut să înregistreze o scurtă declarație în care să spună că nu urmau represalii și că, începând din acel moment, avea să se ocupe de familia sa îndurerată.

Ce a urmat au fost momente de mare durere. Nu mai era loc în inima mea, în ființa mea, în viața mea pentru și mai multă tristețe. Deznădejde totală. De-abia am reușit să-mi recapăt puțin puterile și am stabilit cu Juan Pablo că aveam să-i dăm împreună vestea Manuelei. La scurt timp, am făcut-o. Nu există cuvinte pentru a descrie durerea fiicei mele. Plângând neconținut, îmi spunea:

– Nu, nu e posibil, mamă. Tata nu, tata nu e mort, repeta în timp ce se târa disperată pe covor.

Pablo murise și acum perspectiva noastră era mai incertă decât înainte. Cum aveam să o scoatem la capăt? Ce avea să urmeze acum?

Biblia, traducere Dumitru Cornilescu, 1924

Capitolul 3. Negocierea

Ce fac acum? Cum să încep o nouă viață fără Pablo? Acestea și multe alte întrebări pentru care nu aveam răspuns nu m-au lăsat să dorm în acea noapte. Era 3 decembrie 1993 și tocmai ne întorseserăm din Medellín, unde în urmă cu câteva ore îngropaserăm trupul soțului meu.

Responsabilitatea mea de mamă îmi indica clar că trebuia să-mi adun toate puterile, pentru a le arăta copiilor mei, Manuela și Juan Pablo, și iubitei fiului meu, Andrea, că, în ciuda durerii care ne copleșea, viața își continua cursul și eram obligați să mergem înainte. Dar cum? Habar n-aveam.

În liniștea camerei mele, m-am gândit că nu ne aștepta deloc o viață ușoară, deoarece, cu Pablo mort, noi, familia sa, nu mai valoram nimic și acum eram la mila numeroșilor săi dușmani, care voiau să ne vadă morți. Nici pentru statul columbian nu mai însemnam nimic și nimănui nu-i păsa de viitorul nostru.

Două zile mai târziu, în timp ce încercam să găsim o ieșire pentru situația noastră complicată, o vizită neașteptată avea să ne limpezească perspectiva. Era vorba despre o cunoștință veche, Fabio Ochoa Restrepo, mare cunoscător de cai, care a sosit la Tequendama duminică, 5 decembrie. Vizita lui don Fabio, pe care Pablo îl admirase dintotdeauna, a fost binevenită, dar și mai mult pentru că a sosit cu un adevărat ospăț. De la restaurantul său, La margarita, numărul 8, pe autostrada nordului în Bogotá, a adus – fără exagerare – echivalentul a peste 100 de feluri de mâncare tradițională, care au fost de ajuns pentru noi toți și pentru zecile de polițiști, soldați, funcționari ai procuraturii și agenți secreți care ne păzeau.

Masa îmbelșugată cu fasole, carne tocată, jumări, turtă de mălai, cârnați, banane coapte și ou a fost memorabilă, deși după aceea n-am putut evita senzația ciudată de reproș pe care o provoacă excesul. Dar, în fine, a meritat.

Întâlnirea cu don Fabio a fost plăcută. Toată seara am vorbit despre ce ni se întâmplase în ultimii ani, dar, când s-a ridicat de pe canapea să plece, ne-a spus pe un ton care oscila între serios și îngrijorat să avem grijă, pentru că auzise zvonul că Fidel Castaño, șeful grupului Los Pepes, insistă în cadrul organizației să ne omoare pe mine, pe Juan Pablo și pe Manuela, pentru a șterge orice urmă a familiei lui Pablo

Dezvăluirea lui don Fabio ne-a alarmat foarte tare și am avut certitudinea că paza de la hotelul unde stăteam în centrul orașului Bogotá nu avea să fie de ajuns în cazul în care Castaño decidea să ordone un atac împotriva noastră. Eram în cel mai groaznic loc din lume: lipsiți de apărare și la mila puternicei armate care reușise să-l învingă pe soțul meu și rețeaua lui criminală.

Cu toate acestea, și după ce am cântărit diverse opțiuni cu Juan Pablo și cu Andrea, am ajuns la concluzia că singura ieșire care ne mai rămânea era să încercăm să ne apropiem de Fidel Castaño, cu care eu legasem o scurtă prietenie la începutul anilor 1980. Pentru a face asta, am sunat-o la Medellín pe Elsa Juliana, tânăra și frumoasa soție a unui fost asociat de-ai lui Pablo, pe care nu o mai văzusem din cauza războiului, și am rugat-o să vină în Bogotá, pentru că aveam nevoie urgentă de ajutor. Ea a acceptat imediat și, a doua zi, a venit să ne viziteze. După ce i-am explicat situația chinuitoare și presantă în care ne aflam, a fost de acord să-i ducă un mesaj lui Castaño.

– Victoria, o scrisoare către Fidel va fi de ajuns. Sunt sigură că te va asculta. Știi că în trecut ați avut o relație bună. Eu i-o pot trimite.

Ne-am apucat de treabă și, două ore mai târziu, aveam pregătit un mesaj scurt și dramatic, în care-l imploram pe Fidel să ne lase să trăim. „Tu știi mai bine decât oricine că trec prin cel mai dureros și mai confuz moment al vieții mele. Având în vedere relația pe care am avut-o de-a lungul timpului, îți scriu ca să te rog să ne cruți viața mie și copiilor mei. Mă cunoști, știi ce fel de om sunt și cum gândesc, știi că mult timp l-am implorat pe Pablo să renunțe la violență, dar nu m-a ascultat niciodată. Nu a înțeles niciodată pericolul la care ne expunea zi de zi pe noi, ca familie. Rolul meu a fost întotdeauna al unei mame dedicate îngrijirii și educării celor doi copii. Îți cer sprijinul pentru a vorbi cu șefii tuturor cartelurilor. Fidel, pentru numele lui Dumnezeu, te implor, ne vor omorî, am nevoie de înțelegerea ta.“

Demersul a fost eficient, fiindcă, trei zile mai târziu și datorită unui gest pe care nu am să-l uit toată viața, Elsa Juliana era din nou la hotelul Tequendama cu un răspuns liniștitor care se întindea pe trei paragrafe: „Fată dragă, nu-ți face griji, eu n-am nimic împotriva ta sau a copiilor tăi. Din partea mea, nu vi se va întâmpla nimic rău. Știu ce femeie ești, contează pe sprijinul meu pentru orice ai nevoie, ca să-ți poți rezolva situația; zilele astea îl voi trimite pe fratele meu Carlos ca să te însoțească și să te ajute să faci pașii pe care trebuie să-i faci.“ În

mesaj mă informa și că-i dăduse ordin fratelui său de a-mi înapoia câteva opere de artă pe care Los Pepes ni le furaseră în timp ce-l vânau pe Pablo, inclusiv celebrele Rock and Roll și Dansatoarele ale artistului spaniol Salvador Dalí. M-am bucurat să aflu că pictura era în posesia fraților Castaño, pentru că, până în momentul acela, crezusem că fusese arsă în timpul atacului dat de Los Pepes asupra casei noastre de la țară din cartierul El Diamante, din El Poblado.

Scrisoarea lui Fidel mi-a luat o piatră de pe inimă. M-am simțit ca și cum s-ar fi înfăptuit o minune, pentru că unul dintre cei mai de temut și mai sângeroși oameni din țară nu doar că ne cruța viețile, ci ne oferea și tovărășia fratelui său mai mic, Carlos. În ultima etapă a persecuției lui Pablo, Fidel însuși devenise principalul informator al grupului Bloque de Búsqueda, în cadrul căruia era cunoscut ca Alex sau Fantoma.

Fără nici o îndoială, răspunsul rapid al lui Fidel Castaño a fost o veste bună, dar era clar că problemele noastre erau foarte departe de a fi rezolvate. În fond, știam că aveau să vină zile foarte negre pentru mine, pentru copiii mei și pentru nora mea și habar n-aveam cât timp urma să mai treacă până când avea să se lumineze labirintul fără ieșire în care se transformase viața noastră.

Nu mi-am închipuit niciodată că, într-o bună zi, avea să-mi folosească la ceva faptul că avusesem o relație de prietenie mai mult sau mai puțin apropiată cu Fidel, pe care Pablo mi-l prezentase la un moment dat ca pe un prieten, la Hacienda Nápoles. Cu acea ocazie, ne aflam în sufragerie și, pe lângă Fidel, mai erau și alți șefi narcotraficanti, pe care Pablo îi convocase pentru a stabili cota pe care fiecare trebuia să o dea pentru finanțarea campaniei împotriva extrădării. În timpul mesei, soțul meu a expus motivele pentru care era indispensabil să dispună de bani suficienți ca să lupte împotriva extrădării conaționalilor în Statele Unite; cei prezenți l-au aplaudat. El nu menționase asta în acel moment, dar plătea deja de ani buni din buzunarul său toate cheltuielile legate de acel subiect și i s-a părut că era timpul să implice toată Mafia.

În Fidel Castaño am găsit un bărbat respectuos, inteligent și fermecător, căruia îi plăceau arta, la fel ca și mie, mâncarea bună și vinurile de calitate. Nu l-am văzut de multe ori, dar a fost îndeajuns pentru a vorbi ore întregi despre pictorii preferați, despre tehnicile cele mai bune, despre tendințele artistice care au rezistat cel mai bine timpului. Am descoperit că aveam gusturi comune cu Fidel care, în cele din urmă, i-au stârnit nesiguranța lui Pablo, ce s-a transformat într-o gelozie nedeclarată.

Una din ocaziile în care m-am întâlnit cu Fidel a fost la Hacienda Nápoles, unde mă duceam deja foarte des cu Pablo. La sfârșit de săptămână veneau chiar și 200 de invitați, iar soțul meu își dedica majoritatea timpului ocupându-se de aceștia. Gălăgia era copleșitoare și, de obicei, se întâmpla să mă simt singură, în ciuda numărului mare de invitați și a peisajului frumos de la moșie.

Cu acea ocazie, când a venit la Hacienda Nápoles, Fidel m-a văzut lângă piscina casei principale, cunoscută ca La mayoría, și m-a rugat să-l însoțesc până la intrarea pe domeniu. Am fost de acord, fără să-mi dau seama că drumul dus-întors avea să dureze mai mult de două ore. A fost o plimbare minunată, pentru că, pe lângă faptul că ne plăcea amândurora să ne plimbăm, să facem sport, ne-am oprit să privim peisajul, lacurile, animalele exotice și apusul, un dar cu adevărat extraordinar din partea naturii. Când ne-am întors, Pablo mă aștepta foarte supărat.

– Unde-ai fost, Tata?

– Pablo, m-am dus să mă plimb cu Fidel, pentru că eram plictisită.

Indispoziția soțului meu era evidentă, dar n-a spus nimic și și-a continuat discuția cu Fidel, în timp ce eu m-am dus să-l caut pe Juan Pablo.

Ca orice bărbat, era clar că Pablo se simțise ofensat de Fidel Castaño, dar, spre deosebire de gelosul tipic, nu făcea scene, nici nu trimitea mesaje insidioase. Îmi amintesc că, odată, soțul meu trebuie să mă fi auzit spunând că Fidel va veni să ne viziteze în clădirea Mónaco, pentru a vedea reședința și, în treacăt, pentru a-mi vedea colecția de artă. Atunci s-a limitat la a face un comentariu scurt și direct:

– Tata, nu-l primi pe Fidel la Mónaco până nu-ți dau eu voie.

Dar cum să-i spun lui Fidel să nu vină? Muream de rușine și, până la urmă, i-am zis că poate veni, deși știam că Pablo avea să se supere pe mine.

În seara de joi a întâlnirii noastre, am așteptat în holul de acces în penthouse-ul clădirii, în timp ce el urca cu liftul privat. A venit îmbrăcat într-un smoking negru elegant, iar eu purtam un costum al designerului italian Clemente Valentino.

După ce ne-am salutat, am observat că musafirul meu urmărea atent elementele ce decorau locul, printre care și o sculptură de Auguste Rodin, două sfeșnice chinezești cu picior din lemn, cu două lumânări

mari, și o jardinieră italiană cu niște gladiole albe foarte frumoase, care-mi fuseseră aduse în acea dimineață din Bogotă cu avionul lui Pablo. Apoi am străbătut fără grabă cele două etaje ale apartamentului spațios din clădirea Mónaco, unde se etala mândră colecția mea de tablouri. Printre acestea se remarcă opere ale lui Claudio Bravo, Alejandro Obregón, Fernando Botero, Édgar Negret, Enrique Grau, Oswaldo Guayasamín, Salvador Dalí și Igor Mitoraj. Aveam și sculpturi ale lui Auguste Rodin în marmură și bronz, lucrări ale Olgăi de Amaral și sculptura La vida a maestrului Rodrigo Arenas Betancourt, care se afla la intrarea principală a clădirii Mónaco din Medellín.³

Când am intrat în sufragerie, Fidel mi-a spus că era foarte impresionat de calitatea operelor, dar și de grija pe care o avusesem obținând certificate de autenticitate pentru fiecare.

Pablo nu era acasă în seara aceea, dar eu și Fidel am avut o discuție lungă și interesantă despre artă, ce ne-a purtat într-o călătorie imaginară prin muzeele Europei. Castaño mi-a povestit că îi plăcea să călătorească la Paris, pentru că acolo avea un apartament de lux, unde erau expuse mai multe dintre cele mai bune picturi aflate în posesia sa. A adăugat că obișnuia să viziteze expoziții și să cumpere câte o operă de artă.

A vorbi despre pictori, despre opere de artă, despre muzee nu este o etalare de intelectualism și nici nu caut să-i impresionez pe cititori. În alt capitol al acestei cărți voi explica detaliat cum m-am cufundat în acea lume magică, care, timp de câțiva ani, m-a ajutat să mă rup de mediul negativ ce mă înconjura din cauza isprăvilor soțului meu.

Invitația pe care i-o făcusem lui Fidel Castaño în clădirea Mónaco avea să mă coste scump, pentru că Pablo s-a supărat foarte tare și nu mi-a mai vorbit timp de o lună. Desigur că era o exagerare, dar, cunoscându-i temperamentul, am decis să-i expediez mai multe scrisori în locul unde se ascundea, prin care îl rugam să trimită după mine pentru a-i explica ce se întâmplase. În cele din urmă, a acceptat, oamenii lui au venit să mă ia și m-au dus la moșia La Pesebrera, pe dealul Chocho, în partea de sus a municipiului Envigado. Încă era foarte supărat și serios și avea o privire distantă și rece, care m-a intimidat. Mi-a luat ceva timp până am spart gheața și i-am oferit toate explicațiile posibile, dar l-am simțit absent, cu mintea în altă parte. La un moment dat, doi dintre oamenii săi l-au tras deoparte, i-au spus ceva cu voce joasă, iar el s-a dus direct în camera noastră.

– Tata, Tata, Tata.

– Ce s-a întâmplat, Pablo?

– Trebuie să plec, a apărut o problemă, vorbim altă dată, a spus agitat, dar, înainte de a ieși, a demonstrat că nu uitase de chestiunea cu Fidel și a scos la iveală clasicul argument al soțului supărat pe presupusul rival:

– Ah, Tata, vreau să știi că Fidel este poponar.

– Pablo, dacă Fidel este așa cum spui, nu-ți mai face griji.

Părea că discuția mea cu Pablo despre Fidel Castaño fusese încheiată, dar nu era așa.

Câteva luni mai târziu, și pentru a răspunde invitației mele în clădirea Mónaco, Fidel ne-a invitat pe mine și pe Pablo să luăm cina în vila lui cunoscută sub numele de Montecasino. Totuși, întâlnirea nu a fost în totalitate agreabilă, pentru că Fidel s-a fălțit tocmai cu ceea ce lui Pablo nu-i plăcea: eticheta. Ne-a întâmpinat în smoking negru și cel puțin patru chelneri au servit cina într-o veselă elegantă din argint cu cinci tacâmuri. Culmea disconfortului lui Pablo a fost atunci când a trebuit să mă întrebe, în șoptă, cum să folosească cleștele pentru homar.

După ce am terminat desertul, gazda ne-a condus într-un fel de tur prin reședința sa imensă, care, firește, ne-a uimit, pentru că avea opere originale ale lui Alejandro Obregón, Oswaldo Guayasamín, Fernando Botero, Joan Miró și Claudio Bravo, printre alții, precum și antichități foarte frumoase, covoare persane și piese de mobilier italiene foarte rafinate. Turul prin Montecasino s-a încheiat într-o cramă mare cu vinuri franțuzești.

Imediat după aceea, și pentru a-l enerva și mai mult pe soțul meu, Fidel Castaño a spus că invitația includea baie turcească și hidromasaj, care erau deja pregătite, dar Pablo n-a putut să-și ascundă nemulțumirea, pentru că a devenit palid și, după ce m-a privit surprins, a răspuns că trebuia să plecăm în curând, fiindcă avea o întâlnire cu mai multe persoane într-un alt loc din Medellín. Câteva săptămâni mai târziu, am înțeles că nerăbdarea din acea seară s-a datorat faptului că în celălalt loc al orașului, exact la șase străzi distanță de casa noastră, Wendy Chavarriaga, una dintre amantele sale din momentul acela, îl aștepta pe Pablo în apartamentul ei.

Acea a fost una dintre ultimele ocazii în care l-am văzut pe Fidel Castaño. Printr-un hazard al vieții, eu, soția lui Pablo Escobar, am avut de-a face cu un bărbat sensibil, expert în artă, manierat, căruia îi

plăceau mâncărurile bune, care, în cadrul întâlnirilor noastre, nu a făcut niciodată aluzie la activitățile sale criminale. Cealaltă fațetă a caracterului său, foarte întunecată de altfel, aveam să o cunosc mult timp mai târziu: cea a narcotraficantului care avea să devină puternicul șef al organizațiilor de autoapărare din Córdoba și Urabá, cea a promotorului primelor masacre ale țăranilor din țară și cea a fondatorului grupului Cei urmăriți de Pablo Escobar, Los Pepes.

Întorcându-ne în decembrie 1993, îmi amintesc că scrisoarea lui Fidel Castaño, prin care mă asigura că din partea lui nu avea să ni se întâmple nimic nici mie, nici copiilor mei, mi-a conferit o oarecare liniște, dar și noi incertitudini. Despre el n-am mai aflat nimic și, după ceva vreme, aveam să-l întâlnesc în drumul meu pe fratele său Carlos.

Deși schimbul de mesaje cu Fidel fusese important în momentul acela, singurătatea pe care am îndurat-o la hotelul Tequendama în zilele și săptămânile după moartea lui Pablo a fost înspăimântătoare. Trei dintre surorile mele, tovarășe dragi dintotdeauna, plecaseră din țară cu familiile lor, pentru că Los Pepes le condamnaseră la moarte și distruseseră deja câteva dintre proprietățile lor. În Medellín mai rămăsese una dintre surorile mele, însărcinată, și care preferase să aibă grijă de mama, căzută într-o depresie adâncă, încât nici nu se dădea jos din pat. Mai rău era că multe persoane care ne cunoșteau în Medellín și în Bogotá nu veneau să ne viziteze deoarece buletinele lor rămăneau înregistrate și se expuneau unor investigații.

Foarte rar suna telefonul, iar când cei de la recepție anunțau sosirea unor persoane care nu ne interesau deloc, nu le lăsam să urce. Într-o zi, în silă, am acceptat sosirea politicianului liberal José Ignacio „Nacho” Vives, care a spus că, în urmă cu ceva vreme, îl vizitase pe Pablo în ascunzătoarea Filo de hambre și s-a oferit să ne ajute să obținem azil în Cuba, în schimbul unei sume considerabile de bani. Fostul membru al Congresului ni s-a părut convingător, cu atât mai mult atunci când s-a dus cu fratele meu Fernando la sediul ambasadei cubaneze în Bogota pentru a ne demonstra că avea legături la nivel înalt în Havana.

În altă zi, ne-a invitat să luăm prânzul la el acasă și m-a întrebat dacă ne plac fructele de mare. Am răspuns că da, dar nu mi-am închipuit că avea să ne dea supă de țestoasă. Îmi amintesc că avea gust de mlaștină. A fost un moment foarte stânjenitor, pentru că ne priveam, zâmbeam și voiam să o luăm la fugă. Slavă Domnului că Juan Pablo a salvat acel moment neplăcut, pentru că a cerut încă o porție. În cele din urmă, n-am stabilit nimic despre chestiunea referitoare la Cuba.

Nu au mers mai bine nici numeroasele vizite pe care le-am făcut la zeci de ambasade din Bogotá, în speranța că vreunui guvern avea să i se facă milă de noi și să ne dea o viză ca să ieșim din Columbia. Era foarte dureros să constat că, deși Pablo nu mai era, noi, cei din familia Escobar eram considerați în continuare niște paria. De-a lungul mai multor luni m-am dus la numeroase ambasade, de pe toate continentele lumii, de la Spania, Franța și Canada până la națiuni îndepărtate din Africa, unde răspunsul a fost întotdeauna același: „Voi sunteți familia lui Escobar și nu aveți dreptul să intrați în această țară“. Dar nu mă dădeam bătută și le spuneam funcționarilor de la consulate că procedau nedrept, pentru că nici eu, nici copiii mei nu aveam antecedente penale și nici nu era corect să plătim pentru greșelile lui Pablo Escobar; însă răspunsul era și mai jignitor: „Doamnă, pur și simplu, nu aveți dreptul să intrați în această țară“.

Am cerut ajutor și la Crucea Roșie Internațională, dar răspunsul s-a lăsat așteptat. În disperarea mea de a găsi o soluție pentru situația noastră, am ajuns la una extremă, aceea de a-i telefona fostului președinte Julio César Turbay, tatăl jurnalistei Diana Turbay, ucisă după ce fusese răpită. Îmi amintesc acea discuție la telefon ca și cum s-ar fi întâmplat ieri.

– Domnule președinte, sunt Victoria Eugenia Henao, văduva lui Pablo Escobar. Îmi pare rău pentru cele întâmplate, dar vă sun pentru a vă ruga să mă ajutați să ies din țară, să-mi oferiți un contact, pentru că ne vor omorî pe mine și pe copiii mei și trebuie să plecăm cu orice preț.

– Doamnă, cum de v-a trecut prin minte să mă sunați pe mine... soțul dumneavoastră a omorât-o pe Dianita a mea... aduceți-vă aminte de Dianita, nu uitați de Dianita.

– Domnule președinte, aveți perfectă dreptate, dar nu am nici o vină pentru faptele nebunești pe care le-a comis soțul meu. Ajutați-mă, am o fiică și un băiat adolescent...

– Bine, doamnă, în ciuda durerii pe care soțul dumneavoastră a provocat-o acestei familii, o să vă ajut.

I-am mulțumit pentru gest și am sperat cu adevărat că fostul președinte Turbay va avea compasiune pentru noi, dar în următoarele săptămâni l-am sunat de mai multe ori și n-am mai putut să iau legătura cu el.

Am petrecut zile întregi pe străzi căutând soluții pentru familia mea,

situația fiind și mai gravă deoarece izolarea își punea amprenta asupra copiilor mei: Manuela mă suna plângând tot timpul și Juan Pablo mă ruga să mă întorc acasă, pentru că-i era teamă să nu mi se întâmple ceva rău.

Tristețea și durerea erau pâinea noastră cea de toate zilele, dar, dintr-odată, telefonul a început să sune și cei de la recepție au anunțat sosirea unor femei care spuneau că veneau în numele principalilor locotenenți ai lui Pablo, cei care se predaseră pentru a doua oară justiției după ce evadaseră din închisoarea Catedrala în iulie 1992. Vizitele s-au succedat, în zile diferite, și de aceea a trebuit să aranjăm o cameră mică drept loc de întâlnire. Acolo am vorbit cu soțiile sau cu iubitele lui Luis Carlos Aguilar, alias Mugre; Otoniel González, alias Otto; și Carlos Mario Alzate Urquijo, alias Arete, printre alții. Mesajul pe care-l aduceau era mai mult decât îngrijorător, pentru că șefii cartelurilor din Cali și Medellín, care îl prigoniseră pe Pablo, le cereau sume mari de bani ca despăgubire pentru ce investiseră în războiul împotriva soțului meu.

Nu reușisem încă să diger noua și complexa dilemă care mi se prezenta în față referitoare la colaboratorii lui Pablo închiși în închisori și la familiile lor, când am aflat că avusese loc un atentat împotriva cumnatului meu, Roberto Escobar.

S-a întâmplat pe 19 decembrie 1993, la trei săptămâni după moartea lui Pablo. Din puținele informații pe care le-am primit reieșea că Roberto fusese victima unui atac cu o scrisoare-capcană, în închisoarea de maximă siguranță Itagüí. Îngrijorați, am încercat, fără succes, să aflăm detalii la telefon, dar la știrile din acea seară am aflat că Roberto deschisese încrezător un plic galben trimis, chipurile, de la procuratură, iar acesta explodase, provocându-i răni considerabile la ochi, mâini și abdomen.

A doua zi, una dintre surorile mele a sunat din Medellín și mi-a spus că Roberto fusese dus de urgență la clinica Las Vegas și că se află la terapie intensivă. Dar centrul medical nu dispunea de echipamentul oftalmologic necesar pentru a-l opera și, de aceea, am decis să-l transferăm la Spitalul Militar Central din Bogotá, unde existau cele mai bune echipamente și, în plus, oferea garanții de siguranță, căci circula zvonul că autorii din spatele atentatului dăduseră ordinul de a-l lichida oriunde s-ar fi aflat.

Fără să stau pe gânduri, m-am oferit să plătesc cheltuielile pentru transferul lui Roberto la Bogotá într-un avion ambulanță. Când am constatat că se afla deja la Spitalul Militar, Juan Pablo și fratele meu

Fernando s-au dus la centrul medical. S-au întors după aproape 12 ore și am fost îngrijorată când i-am văzut plini de incertitudini din cauza multor lucruri care se petrecuseră în spital.

Conform relatărilor lor, fuseseră nevoiți să aștepte aproape două ore la terapie intensivă până când ieșise un medic și îi informase că era absolut necesar să-i scoată ambii ochi lui Roberto, pentru că fuseseră foarte afectați de explozia bombei. Dar Juan Pablo și Fernando au refuzat să semneze acordul necesar pentru legalizarea procedurii și, în schimb, i-au cerut specialistului să facă tot posibilul pentru ca Roberto să nu-și piardă vederea. Medicul a fost de acord și operația s-a prelungit aproape 90 de minute. Juan Pablo și Fernando au așteptat răbdători până când, încă anesteziat, Roberto a fost transferat într-un salon unde aștepta un paznic de la Institutul Național al Penitenciarelor, Inpec. Roberto, au spus ei, arăta lamentabil, căci avea fața, abdomenul și mâna stângă bandajate.

După o lungă așteptare, Juan Pablo și Fernando au putut să intre în salon și au observat că Roberto încă era amorțit de la anestezie, dar, cu toate acestea, i-a salutat și le-a spus că vedea puțină lumină, însă nu putea desluși figurile. Pe măsură ce minutele treceau, Roberto era din ce în ce mai lucid și atunci Juan Pablo i-a spus că suntem foarte îngrijorați din cauză că era foarte posibil ca următorul obiectiv al dușmanilor tatălui său să fim noi. Fiul meu l-a întrebat în repetate rânduri pe unchiul său ce cale de ieșire ar putea exista dintr-o asemenea dramă, până când a obținut un răspuns neașteptat, ce avea să schimbe direcția faptelor. Juan Pablo și Fernando au spus că au rămas încremeniți când Roberto le-a cerut hârtie și creion și le-a zis să scrie AAA și să meargă cât mai repede la Ambasada Statelor Unite în Bogotá și să ceară ajutor în numele lui.

A doua zi, Juan Pablo și Fernando au plecat foarte devreme la ambasada americană și când s-au întors, după vreo două ore, păreau șocați. Chiar dacă pare incredibil, AAA s-a dovedit a fi un fel de parolă care i-a deschis ușa fiului meu ca să vorbească fără prea mari complicații cu Joe Toft, puternicul director al DEA în America Latină.

– Eram foarte agitat. Mi-am croit drum printre oameni și, când am ajuns la ghereta de la intrarea în ambasadă, am scos hârtia și am lipit-o de geamul întunecat. Aproape imediat au apărut patru bărbați corpolenți și au început să ne fotografieze. Apoi unul dintre ei s-a apropiat și mi-a spus să-l însoțesc. Nu m-au întrebat cine sunt și nici nu m-au perchezitionat, a povestit Juan Pablo, încă surprins.

Fiul meu a adăugat că discuția cu Toft s-a dovedit sterilă, pentru că,

pe un ton morocănos, acesta i-a spus că singurul ajutor pe care Statele Unite ni-l putea acorda era condiționat de faptul ca noi să oferim informații despre arhivele secrete ale lui Pablo Escobar referitoare la cartelul din Cali.

– I-am răspuns, a continuat Juan Pablo, că, odată cu moartea tatălui meu, au dispărut și acele arhive, pentru că el păstra totul în memorie. Cu asta s-a încheiat conversația cu Toft, care s-a limitat să-mi dea o carte de vizită personală și, când ne-am luat rămas-bun, a spus că, dacă-mi amintesc ceva, să-l sun.

Fiindcă în momentul acela n-am înțeles prea bine chestiunea cu AAA, în următoarele săptămâni am avut în continuare grijă de Roberto și-l vizitam permanent la spital, în ciuda riscurilor pe care ni le asumam. Cât am putut, am suportat toate cheltuielile sale, care au fost destul de multe, dar, în curând, am început să ne confruntăm cu lipsa banilor, iar într-una din zile i-am spus că nu-l mai pot ajuta. Nu i-a convenit deloc și s-a supărat atât de tare, încât acela avea să fie primul dintr-o serie de inconveniente care urmau să ne îndepărteze pentru totdeauna. În momentul acela mi-a fost clar că în familia lui Pablo fusesem acceptați și am prețuit atâta vreme cât dădusem bani... după aceea deveniserăm dușmanii lor.

Procesul de vindecare a lui Roberto după atentat avea să ducă la altfel de complicații, care au contribuit la starea noastră de neliniște. De exemplu, iubita lui de atunci, care era însărcinată, s-a mutat cu noi la hotelul Tequendama, ca să aibă grijă de evoluția rănilor lui, cu inconvenientul că soția lui – exilată în Argentina la momentul acela din cauza războiului – suna tot timpul să mă întrebe de starea lui de sănătate. Era foarte neplăcut să fiu prinsă între cele două.

Obstacolele care apăreau zi de zi după moartea lui Pablo păreau infinite. Și am înțeles asta după sosirea neașteptată a unei femei, Ángela, la hotelul Tequendama care a spus că venea din partea iubitului ei, John Jairo Velásquez Vásquez, alias Popeye, deținut în închisoarea Modelo din Bogotá. În discuția de mai puțin de zece minute, mi-a adus la cunoștință că Popeye îmi transmitea că trebuia să-l vizitez în acel penitenciar pe narcotraficantul Iván Urdinola Grajales, deoarece avea să-mi transmită un mesaj de la unul dintre șefii cartelului din Cali.

Vizita rapidă a iubitei lui Popeye m-a neliniștit foarte mult, dar n-am putut să o refuz. În momentul acela nu știam, dar eram pe punctul de a începe o altă odisee, foarte periculoasă: să caut pacea cu șefii narcotraficiți ai cartelurilor care îl învinseseră pe soțul meu. Nu

știam nici că, în câteva ore, aveam să înțeleg că viața mea depindea de prada pe care aveam să le-o ofer dușmanilor lui Pablo.

N-am avut prea mult timp de gândire dacă era convenabil sau nu să mă bag în gura lupului, pentru că, în următoarele săptămâni, și cu ajutorul procuraturii – care gestiona permisele de vizită –, m-am dus la pavilioanele de maximă siguranță ale închisorilor Modelo și La Picota din Bogotá și Itagüí din Antioquia, unde am dat peste o realitate înfiorătoare, pe care trebuia să o gestionez cu grijă, altfel vântul războiului avea să adie din nou.

Primul pe care l-am vizitat în celula sa din închisoarea Modelo a fost Urdinola, șeful cartelului din nordul localității Valle, care m-a salutat cordial, dar n-a ratat șansa de a-mi vorbi foarte urât despre Pablo, pe care l-a calificat drept monstru de cea mai joasă speță. Apoi mi-a spus că era foarte important să mă duc în Cali și să vorbesc cu șefii Miguel și Gilberto Rodríguez, deoarece, deși Pablo dispăruse, situația mea și a copiilor mei nu era clară.

Ca să nu intru într-o discuție fără rost, am preferat să nu comentez părerile lui Urdinola referitoare la soțul meu mort, dar i-am spus că venisem să vorbesc cu el tocmai pentru că eram interesată să întorcem pagina și să fac pace definitiv cu toți cei care interveniseră în război. A fost de acord și m-a întrebat despre situația noastră financiară. Am răspuns că ne confruntam cu greutate, pentru că nu avem bani lichizi și nu era ușor să dispunem de proprietățile pe care Pablo le lăsase, deoarece fie erau confiscate, fie se aflau în mâinile unor terțe persoane și, de asemenea, mai erau și multe alte proprietăți despre care habar n-aveam. În orice caz, i-am zis, cu statul și dușmanii suflându-ne în ceafă, era foarte greu să vindem acele bunuri, întrucât, evident, se bănuia că proveneau din traficul de droguri. Am adăugat că bunurile noastre constau în câteva opere de artă, pe care eram dispusă să le vând, și i-am menționat în special un tablou al pictorului Alejandro Obregón. M-a întrebat cât costă și, când i-am dat o valoare aproximativă în dolari, a fost de acord să-l cumpere.

După ce am terminat de vorbit cu Urdinola, am profitat de ocazie pentru a discuta cu alți deținuți, precum Popeye, Otto și Giovanni, care, nemulțumiți, au zis că aveau nevoie de bani pentru a-și întreține familiile și pentru a-i plăti pe avocații care-i apărau în numeroasele dosare deschise de procuratură. Mi-au atras atenția îngrijorările oamenilor lui Pablo, deoarece, din câte înțelesesem, ei acumulasera capital considerabil datorită generozității șefului lor, care-i răsplătea foarte bine pentru toate activitățile ilegale pe care le executau. Cu toate acestea, le-am răspuns să nu-și facă griji că aveam să-mi asum

acea responsabilitate după ce voi lua legătura cu „locuitorii din Cali“, cum le spuneam șefilor din Valle.

Emoțiile din acea zi aveau să se încheie într-un mod neașteptat, când s-a apropiat de mine un bărbat înalt, slab, pe care nu l-am recunoscut imediat, pentru că-l văzusem de vreo două ori cu mulți ani în urmă. Era vorba despre Jairo Correa Álzate, un fost asociat al lui Pablo la Magdalena Medio, care apoi devenise dușmanul lui cel mai înrâncenat. Am vorbit puțin în termeni cordiali, fără să menționăm trecutul, și se vedea că știa exact ce se întâmplase cu noi în ultima vreme.

– Știți, doamnă, sunt convins că este foarte important să vă duceți în Cali și să rezolvați lucrurile. Faceți asta fără întârziere, m-a sfătuit.

Conversația sinceră și plăcută cu Correa avea să se încheie cu propunerea ca soția lui, Claudia, și micuța lui fiică să ne viziteze la hotelul Tequendama, pentru a petrece o după-amiază împreună cu noi. Propunerea a devenit realitate foarte curând, iar fetița lui Correa a reușit s-o facă pe fiica mea, Manuela, să uite pentru câteva ore de tristețea care o copleșea.

Discuțiile cu deținuții din închisori deveniseră ceva obișnuit, dar modul în care începuseră să se desfășoare acele vizite devenise dificil, deoarece trebuia să mă lupt cu starea de spirit a fiecăruia, să suport glumele lor proaste și chiar să evit propuneri cu dublu înțeles. Mă simțeam groaznic, dar n-aveam de ales. Și la acel mediu încărcat de energie negativă a început să contribuie familia lui Pablo, pentru că, într-o zi, când ieșeam din închisoarea de maximă siguranță Itagüí, m-am întâlnit cu doña Hermilda, care mi-a spus în felul ei distant și rece:

– Tata, ai banii lui Pablo... plătește-i pe băieții ăia, căci au nevoie și trec prin multe greutăți.

Comentariul soacrei mele a venit ca o lovitură și i-am răspuns supărată:

– Doña Hermilda, Pablo nu mi-a dat niciodată bani să-i pun deoparte și, cu atât mai puțin, ca să le dau băieților dumneavoastră... mi-a zis că-i va lăsa niște bani lui Roberto.

Era singurul care se bucura de protecție, pentru că era la închisoare.

Faptul că le spunea deținuților că eu aveam bani puși deoparte a început să-mi creeze probleme grave, pentru că apelurile telefonice se înmulțiseră și pretențiile deveniseră din ce în ce mai mari. Din nou,

am simțit că viața mea era serios în pericol. Adevărul este că lipsa de înțelegere a soacrei mele în ceea ce privește situația delicată și riscantă cu care ne confruntam era de-a dreptul scandalosă. Și mai rău era că, de la moartea lui Pablo și până la decesul ei, doña Hermilda nu s-a interesat niciodată de situația financiară și emoțională a nepoților ei și nici nu a avut vreo problemă să-i scoată din testament și să-l renege în fața legii pe fiul ei Pablo.

Din fericire, ițele aveau să fie descurcate în cel mai neașteptat mod. În după-amiaza zilei de 12 februarie 1994, cei de la recepție au anunțat sosirea lui Alfredo Astado, o rudă îndepărtată care, cu mulți ani în urmă, se stabilise într-un oraș din Statele Unite, unde fugise împreună cu familia sa. Nu știam prea multe despre el și, de aceea, sosirea lui neașteptată era sinonimă cu o problemă. De la căldurosul salut am trecut repede la motivul pentru care se întorsese în țară fără să anunțe pe nimeni.

– Alfredo, pentru numele lui Dumnezeu, ce ți s-a întâmplat? Ce-i cu tine aici? l-am întrebat speriată.

Motivul lui era foarte puternic.

– Uite ce e, Tata, eram la mine acasă, când am primit un telefon și mare mi-a fost uimirea când bărbatul care vorbea s-a identificat drept Miguel Rodríguez Orejuela. Aproape fără să salute, mi-a spus că trebuie să mă duc imediat în Cali. Fără să-mi revin din stupoare, am reușit să-i răspund că nu pot ajunge în Columbia decât peste două sau trei luni, dar el, pe un ton categoric, a zis că-mi dă un răgaz de patru zile, în caz contrar avea să mă caute în felul lui. Din acest motiv sunt aici, dar nu știu de ce vor să mă duc la ei.

– Cum așa? Nuuuu... Alfredo, nu te poți duce, nu-ți mai asuma și alte riscuri, te rog, dacă te duci în Cali, te vor omorî, l-am rugat, dar a fost inutil.

– N-am de ales, Victoria. Foarte puține persoane aveau numărul meu de telefon, iar cei din familia Rodríguez au făcut rost de el. Dacă m-au găsit o dată, o vor face din nou, oriunde m-aș duce. Îmi voi asuma riscul. M-am saturat să mă tot ascund. Am vorbit cu soția mea și i-am spus că prefer să mor, dacă ea și copiii noștri au o oarecare stabilitate. De cinci ani trăim în clandestinitate și nu vreau să mă mai ascund.

O tăcere lungă și plânsul meu au urmat după explicațiile dramatice ale lui Alfredo, dar era clar că era hotărât să se ducă la întâlnirea din Cali. Astfel, îngrijorat pentru viitor și pentru destinul care-l aștepta, a doua

zi a plecat foarte devreme spre Valle del Cauca. Am așteptat cu sufletul la gură ce era mai rău, până când, două zile mai târziu, Alfredo s-a întors la hotelul Tequendama. Ne-a povestit imediat detaliile întâlnirii sale cu șefii cartelului din Cali.

– Urmând indicațiile lor, m-am cazat la hotelul Intercontinental și, câteva ore mai târziu, a venit să mă ia un bărbat care m-a dus la o casă luxoasă din cartierul Ciudad Jardín, unde se aflau Miguel și Gilberto Rodríguez Orejuela și încă trei persoane. Miguel a luat cuvântul și a spus că ei știu multe lucruri despre mine și că eu pot să contribui la încheierea războiului, pentru că au murit deja mulți nevinovați. A adăugat că vor să pună capăt confruntării și, de aceea, îmi cer să vorbesc cu văduva lui Pablo, pentru a găsi o cale de reconciliere. Am înțeles că n-au intenții de ceartă și, de aceea, chiar am propus să merg în Cali cu tine și cu Juan Pablo.

– Și ce-au zis?

– Nici n-am spus bine asta, că Gilberto Rodríguez a și fost de acord să stea de vorbă cu tine, dar l-a exclus categoric pe Juan Pablo. Și a făcut asta rostind următoarea frază: „El mănâncă precum o rață, merge precum o rață, este o rață, este leit Pablo“. Este un minor cu care nu putem ajunge la nici un acord. Să rămână sub fusta mamei. De aceea, Tata, trebuie să mergem în Cali cât mai repede.

Cuvintele lui Alfredo au fost atât de ferme, încât n-am avut timp să analizăm situația. Drumul ce se deschidea în fața noastră era incert, dar, pentru prima oară de la moartea lui Pablo, părea că există o oarecare opțiune pentru noi. Dușmanii soțului meu câștigaseră războiul și nu aveam altă cale de a găsi un loc în această lume. Din nou, în fața copiilor mei a trebuit să mă arăt puternică, dar în adâncul sufletului meu eram moartă de frică.

Decizia de a merge în Cali era luată, dar acum apărea altă problemă: cum să părăsim hotelul Tequendama fără să fim descoperiți de 100 de soldați, polițiști, detectivi DAS și agenți CTI, Dijin și Sijin care ne păzeau. După ce am înlăturat mai multe opțiuni, am constatat că psihologa era perfectă, pentru că putea să se prefacă trei zile la rând că venea la hotel să continue tratamentul intens început cu noi. Din fericire, ea a acceptat să intre în jocul nostru, după ce i-am explicat în detaliu momentul dificil care ne aștepta. Strategia a funcționat, pentru că ne-am prefăcut că ne închidem toată ziua în casă pentru a mă ajuta să controlez depresia. Nimeni nu a bănuțat nimic.

La zece seara am fost pregătită să ies, după ce Manuela a adormit

buștean. Juan Pablo și Andrea au fost foarte îngrijorați, dar erau conștienți că pasul pe care urma să-l facem era inevitabil. Aveam inima cât un purice, căci nu știam dacă aveam să-i revăd. În hotel era o liniște mormântală și, pe măsură ce treceau minutele, creșteau durerea provocată de absența soțului meu și de senzația de neputință pentru că trebuia să înfrunt o realitate incertă.

Am închis ochii și lacrimile au început să-mi curgă pe chip când am tras ușa după mine pentru a mă îndrepta spre scara de incendiu, singura cale de evadare sigură. Am coborât pe scări cele 29 de etaje, dar simțeam că picioarele nu mă mai ascultă. Era ca și cum o forță ciudată mă trăgea de umeri pentru a mă împiedica să plec. În cele din urmă, am ajuns la primul etaj și am coborât în parcare hotelului, unde mă aștepta Alfredo, într-o mașină închiriată. M-am așezat pe bancheta din spate și am reușit să evităm zonele de supraveghere din subsolurile hotelului vechi și imens. Eram deja afară și aventura de-abia începea. Incredibil: cinci organisme de securitate ale statului ne supravegheau pas cu pas, iar în acea noapte nici unul nu și-a dat seama că fugisem.

Acum este ușor să povestesc, dar în momentul acela probabil nu am cântărit dimensiunea încurcăturii în care mă băgam. Fără să știu, în scurt timp urma să stau față în față cu protagoniștii numeroaselor războaie împotriva soțului meu. Aveam 33 de ani, eram văduvă, cu doi copii, și convinsă că singura posibilitate de a rămâne cu toții în viață era să-i fac pe capii cartelurilor de droguri din Columbia să mă asculte, să le fie milă de noi. Dragostea pentru copiii mei mă făcea să fiu puternică și eram dispusă să-i apăr, așa cum leaicele își apără puii.

Cele opt ore cât a durat traseul mi s-au părut o veșnicie, îmi treceau prin minte o mulțime de întrebări, de incertitudini. Aveam să scap cu viață? Cum ar fi fost viața copiilor mei fără mine? Oare dușmanii lui Pablo i-ar fi distrus după aceea? Doamne, coșmarul ăsta se va termina vreodată? Vom trăi pentru a povesti mai departe? Incertitudinea era atât de mare, iar eu oftam încontinuu, încât Alfredo cu greu se putea uita la mine, compătimitor.

– Tata, Dumnezeu este mare și te va însoți și de data asta.

Pentru a reduce puțin tensiunea călătoriei și cum nu stabiliserăm o oră anume pentru a ne întâlni cu cei din Cali, am decis împreună cu Alfredo să mergem mai întâi în Palmira, acasă la bunica mea, Dolores. Era ora șase dimineața și la hotelul Tequendama nimeni nu descoperise că noaptea trecută ieșisem pe furiș.

Am încercat să mă odihnesc, dar n-am putut. De-abia ajunseserăm și trebuia să așteptăm ca să luăm legătura cu Miguel Rodríguez și să aflăm când trebuia să mergem la întâlnire.

Pe la mijlocul dimineții, Alfredo, care nici el nu putuse să doarmă, l-a sunat pe Miguel Rodríguez și i-a spus că ajunseserăm, dar șeful, surprins de cât de repede veniserăm la întâlnire, ne-a zis că mai avem de așteptat câteva zile, pentru că el trebuie să-i convoace și pe ceilalți, iar acel proces putea să dureze.

Alfredo m-a privit speriat și i-a răspuns lui Rodríguez:

– Nu, don Miguel, eu am adus-o pe ascuns pe doamna asta, nimeni nu și-a dat seama, nimeni nu știe că suntem aici.

– Trebuie să-i adun pe toți. Vă anunț eu.

Rodríguez avea să ne sune 36 de ore mai târziu. Când am primit telefonul, Alfredo a notat indicațiile și am pornit imediat spre sudul orașului, pe șoseaua spre Jamundi, și foarte curând am început să traversăm câmpiile care ne-au dus în sectorul Cascajal, la o casă de pe o moșie foarte frumoasă, sediul sportiv al echipei de fotbal América de Cali.

Hainele mele de doliu ieșeau în evidență în acel loc cu pereți albi. Miguel Rodríguez ne-a întâmpinat și ne-a spus să așteptăm un moment. Am stat într-o zonă a casei, nu departe de un salon unde au început să intre bărbați, mulți bărbați. Senzația de panică a început să crească și, în sinea mea, l-am rugat pe Dumnezeu să nu mă părăsească în momentul acela.

– De ce vin toți acești oameni, Alfredo? am întrebat.

– Stai liniștită, Tata, intră la o reuniune, dar pe tine te vor primi, cu siguranță, șefii cartelului din Cali.

Se înșela. Câteva minute mai târziu, un bărbat înarmat ne-a condus într-un salon mare, unde stăteau vreo 40 de persoane în jurul unei mese din lemn scump. Erau nici mai mult, nici mai puțin decât principalii capi ai cartelurilor de droguri din Columbia. Cu un semn, mi-au poruncit să mă așez pe un scaun gol, în partea din mijloc, în stânga lui Miguel Rodríguez. Am analizat imaginea și era înfiorătoare: pe diagonală, în partea dreaptă, era Gilberto Rodríguez, care mă privea cu un amestec de dispreț și furie. De asemenea, i-am văzut pe José „Chepe“ Santacruz; Hélder „Pacho“ Herrera, Carlos Castaño și mulți alți dușmani ai soțului meu. Am observat cu groază că mai

multe scaune erau ocupate de sicari, care se vedea de la o poștă că n-aveau nici o legătură cu șefii cartelurilor. Am intuit că îi aduseseră ca să mă sperie și să-mi transmită mesajul că m-ar putea recunoaște pe stradă într-o bună zi. Alfredo Astado s-a așezat în unul din colțurile mesei.

Următoarele patru ore au fost o lungă și chinuitoare agonie. În tot acest timp, dușmanii lui Pablo s-au bucurat că-l eliminaseră, s-au plâns de modul sălbatic în care soțul meu îi înfruntase și au pus pe masă un fel de memoriu al prejudiciilor, care se încheia cu un singur lucru: voiau banii lui Pablo ca să-i împartă, ca răsplată pentru ce cheltuiseră pentru a-l prinde.

Șușotelile au încetat dintr-odată, când Gilberto Rodríguez a făcut semn că va lua cuvântul.

– Bun, domnilor, ea este văduva lui Pablo... suntem aici pentru ca fiecare să-și spună nemulțumirea și să-și ceară suma cuvenită... știm cu toții răul pe care ni l-a făcut acel nenorocit și, de aceea, am venit aici pentru a o asculta pe văduva lui. Spuneți ce aveți de zis, doamnă, a spus șeful, vizibil enervat.

– Uitați ce e, domnilor, acesta este unul dintre cele mai dureroase momente din viața noastră – trebuia să-i străbat încet cu privirea pe cei de la masă, pentru ca șefii să nu simtă dispreț din partea mea. Sunt dispusă să fac tot ce este nevoie pentru ca acest conflict să aibă o rezolvare rezonabilă. Venind aici, doresc să găsim împreună pacea și să cruțați viața celor din familia Escobar, din familia mea, a avocaților, a prietenilor noștri, a angajaților lui Pablo, a copiilor mei și a mea.

Fără să comenteze nimic, Gilberto și-a continuat rolul de moderator.

– Să vedem ce are de zis fiecare.

Miguel Rodríguez a luat cuvântul și l-a atacat dur pe Pablo și a asigurat că războiul îi costase peste zece milioane de dolari pe fiecare dintre cei prezenți și se așteptau să îi recupereze. Apoi a explicat că un alt motiv al reuniunii era să afle cu certitudine dacă neamul lui Pablo Escobar era dispus să pună capăt conflictului și să ajungă la pace. Apoi a adăugat:

– Apropo, doamnă, să nu cereți nimic pentru frații nenorocitului dumneavoastră de soț. Nici pentru Roberto, Alba Marina, Argemiro, Gloria, Luz María, nici pentru mama lor, pentru că ei sunt cei care vă vor scoate ochii; noi am ascultat casetele pe care le-am înregistrat în

timpul războiului și ei, aproape toți, cereau și mai multă violență împotriva noastră.

– S-ar putea să aveți dreptate în privința asta, don Miguel, dar nu negociez familia lui Pablo, pentru că el îi iubea mult; vă rog să-i includeți în aceste acorduri.

O pauză mai lungă a fost îndeajuns pentru ca cei prezenți să profite și să se dezlănțuie împotriva lui Pablo.

– Nenorocitul ăla mi-a ucis doi frați. Cât valorează asta, pe lângă banii pe care i-am investit ca să-l omor? a zis unul dintre ei.

– Pe mine m-a răpit și a trebuit să-i plătesc peste două milioane de dolari și să-i cedez niște proprietăți ca să-mi dea drumul. Și, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, a trebuit să fug cu familia mea, a semnalat altul cu vehemență.

– Soțul dumneavoastră, doamnă, a dat foc uneia dintre proprietățile mele și, de asemenea, a încercat să mă răpească, dar am fugit și a trebuit să plec din țară mai mulți ani. Cât ne veți da pentru asta? a mai spus unul.

Lista reclamațiilor a devenit interminabilă, dar următoarea a fost și mai dură. Și a venit de la un șef din Medellín, care era foarte furios și a strâns din dinți pentru a spune următoarele:

– Vreau să știu, vreau ca dumneavoastră să-mi răspundeți: dacă femeile noastre ar fi aici, cu nenorocitul acela, ce le-ar face? Răspundeți!

– Nici nu-mi pot imagina, domnilor, n-am un răspuns, am zis cu vocea întretăiată și o senzație ciudată de teamă mi-a invadat tot corpul.

Privirile tuturor erau pătrunzătoare, tăioase. Nu-mi do-ream altceva decât să am aripi și să zbor de acolo, să mă pierd în stratosferă, dar realitatea mă împingea să rămân acolo.

– Dumnezeu este foarte înțelept, domnilor, și doar El poate ști din ce motiv eu sunt cea care stă aici în fața dumneavoastră, și nu soțiile domniilor voastre, am răspuns, fără ezitare.

Ultimul care a intervenit a fost Carlos Castaño, care s-a referit la Pablo în cei mai groaznici termeni și apoi a adăugat:

– Doamnă, eu am cunoscut oameni răi în lumea asta, dar nici unul ca

soțul dumneavoastră. Era un ticălos și vreau să știți că pe dumneavoastră și pe Manuela v-am căutat peste tot, pentru că voiam să vă tăiem în bucăți și să le trimitem lui Pablo într-un sac. Voi erați singurele persoane pentru care ar fi suferit.

Supliciul de a asculta atâtea jigniri, atâtea moșicci, atâtea amenințări, dar și de a afla numeroasele atrocități pe care le făcuse soțul meu era de nedescris. Dar calvarul era departe de a se fi încheiat, pentru că Gilberto Rodríguez a vorbit din nou și s-a legat de ceea ce iubesc cel mai mult în viață: copiii mei.

– Uitați ce e, doamnă, toți cei prezenți aici putem face pace cu toată lumea, mai puțin cu fiul dumneavoastră.

Știam că avea să sosească momentul acela, dar nu eram pregătită. Numai simpla menționare a lui Juan Pablo m-a îngrozit și nu m-am putut abține să nu plâng. Cu toate acestea, n-am tăcut.

– Don Gilberto, o pace fără fiul meu nu este pace. Eu răspund în fața dumneavoastră pentru faptele lui chiar și cu propria viață; vă garantez că nu-l voi lăsa să o ia pe căi greșite. Dacă vreți, plecăm din Columbia pentru totdeauna, dar vă garantez că el va urma calea corectă.

– Doamnă, te rog să înțelegi că aici există o teamă justificată că Juan Pablo ar rămâne cu banii și, într-o bună zi, ar înnebuni și ar organiza diverse grupuri pornind războiul. A amenințat deja că va răzbuna moartea tatălui său. De aceea, decizia noastră este ca doar femeile să rămână în viață. Și va fi pace, dar fiul dumneavoastră trebuie să moară.

Condamnarea la moarte m-a lăsat fără aer. Multe mi-au trecut prin minte în câteva fracțiuni de secundă și m-am gândit că cel mai bine era să ne omoare pe toți, ca să nu mai suferim. De ce să continui să trăiesc, dacă-mi omorau fiul? Totuși, momentul de maximă tensiune a fost domolit de Miguel Rodríguez, care a liniștit spiritele explicând motivul pentru care acceptaseră ca eu să asist la acea reuniune a mafioților:

– Dumneavoastră vă aflați aici pentru că noi vă ascultăm conversațiile și întotdeauna ați căutat să rezolvați lucrurile; nu i-ați spus niciodată soțului dumneavoastră să continue războiul, să ne omoare. Dimpotrivă, mereu îi cereați, plângeați, îl implorați să facă pace cu noi. Mai mult, la un moment dat, dumneavoastră ați trimis un mesager pentru a stabili o întâlnire cu noi în vederea păcii, dar am aflat că Pablo nu v-a lăsat să veniți. Dar cum a fost posibil ca

dumneavoastră să-l sprijiniți necondiționat pe acel animal? Cum v-a trecut prin minte să-i scrieți scrisori de dragoste acelui nenorocit care v-a înșelat atât? Noi ar trebui să le punem pe soțiile noastre să asculte ce spuneți dumneavoastră în înregistrări, ca să învețe și ele cum trebuie să-și susțină o femeie bărbatul; vreau să vă rog să le dați lecții soțiilor noastre despre cum să-și iubească soții și să aibă grijă de ei, în ciuda infidelităților.

Ceilalți șefi au încuviințat dând din cap. Apoi Miguel Rodríguez a pus capăt reuniunii cu o sentință, ca și cum ar fi fost judecător:

– Doamnă, trebuie să vorbiți cu Roberto Escobar și cu sicarii care se află în închisori, ca să plătească. Roberto datorează cinci milioane de dolari, iar deținuții de la două milioane de dolari fiecare. Dumneavoastră ne datorați tuturor în jur de 120 de milioane de dolari și gândiți-vă cum îi veți plăti, dar să fie numerar. Vă așteptăm peste zece zile cu un răspuns serios și concret.

În ciuda lucrurilor dure pe care le-a spus, în mai multe momente la acea reuniune, am simțit că Miguel Rodríguez mă privea cu milă, cu solidaritate. Senzația aceea mi-a oferit o oarecare alinare exact când mă cuprindea dispararea.

Întrunirea s-a încheiat și am prins curaj să spun câteva ultime cuvinte:

– Bun, domnilor, să avem încredere în înțelepciunea tuturor pentru a le putea aduce din nou pacea și liniștea familiilor noastre. Îmi iau angajamentul să fac toate demersurile necesare pentru solicitarea dumneavoastră și mă voi întoarce în zece zile cu o propunere de plată.

Am pornit spre Palmira să luăm legătura cu rudele mele, dar teama de a nu se întâmpla ceva ne-a făcut să ne întoarcem în Bogotá fără să ne mai oprim în altă parte. Mă simțeam neputincioasă pentru că, în atâta ură, era clar că Juan Pablo nu avea nici o șansă să supraviețuiască. Am plâns aproape pe tot parcursul călătoriei și simțeam o durere foarte mare în suflet. Ca și cum un abis fără fund se deschisese la picioarele mele.

Când am ajuns, în sfârșit, la hotelul Tequendama, n-am fost în stare să-i spun lui Juan Pablo că viața lui nu era inclusă în acordurile cu celor din Cali. Au trecut mai multe zile fără să am curajul să-i spun ce se întâmplă și nu-mi rămăsese decât să mă las în voia lui Dumnezeu și să-L rog să le deschidă inimile șefilor ca să mă asculte, să creadă că eram dispusă să-mi dau viața dacă fiul meu se abătea de pe calea corectă.

Sarcina de a descoperi proprietățile pe care le avea Pablo era urgentă și, de aceea, l-am sunat pe avocatul Francisco Fernández, același care, cu ani în urmă, mă consiliase când mă dusesem să-l caut pentru că eram hotărâtă să mă despart de Pablo. Deși s-a arătat foarte precaut din cauza complexității subiectului pentru care-l căutam de data asta, juristul a acceptat să mă reprezinte, iar primul lucru pe care l-a făcut a fost să-l viziteze pe procurorul Gustavo de Greiff, pentru a evalua situația mea.

La întoarcere, avocatul mi-a prezentat o perspectivă complicată.

– De Greiff spune că acești domni din Cali vor o compensație directă pentru că au cheltuit multe milioane de dolari în război și spune că, dacă familia nu plătește, îi vor uide pe toți locotenenții lui Pablo care se află la închisoare. Procurorul mai spune că Los Pepes au multă putere și că guvernul nu-și permite luxul ca foștii membri ai aripilor teroriste conduse de Pablo să fie masacrați, a rezumat avocatul, iar eu am rămas blocată câteva momente și absolut convinsă că trebuia să îndeplinim solicitările membrilor familiei Rodríguez.

Cum termenul pentru a mă întoarce cu lista de bunuri era scurt, am început să facem un bilanț al proprietăților lui Pablo, precum și al puținelor opere de artă pe care le dețineam și care fuseseră salvate. Împreună cu Juan Pablo, șapte avocați de la cabinetul domnului Fernández și vreo doi contabili, am petrecut ore întregi strângând date, în timp ce eu vizitam închisorile pentru sta de vorbă cu deținuții, deoarece nu cunoșteam o bună parte din proprietățile pe care Pablo le dobândise în mai multe locuri din țară. Sarcina s-a complicat și mai mult, pentru că soțul meu ajunsese să cumpere peste 100 de ascunzători, pe care le trecea pe numele persoanelor de încredere care aveau grijă de el în clandestinitate.

Cu toate acestea, am reușit să completăm mai multe fișe, pe care aveam să le duc la a doua întâlnire în Cali, pentru ca fiecare dintre șefi să-și aleagă proprietatea pe care o dorea. Nu ne puteam asuma riscul de a minți, nici de a ascunde ceva, deoarece se știa că Los Pepes aveau deja toate informațiile, fiindcă mulți dintre ei fuseseră prieteni sau asociați ai lui Pablo.

Totuși, în mod ciudat, o listă mai cuprinzătoare cu proprietățile lui Pablo a ajuns în posesia șefilor din Cali înainte ca eu să ajung la întâlnire. Spre surprinderea mea, mi s-a confirmat că familia lui Pablo trimisese pe ascuns acea listă, ceea ce a fost, evident, în dezavantajul nostru. Dar nu a fost doar asta. Câteva zile mai târziu, am aflat că Marina Escobar, cumnata mea, se dusesese în Cali să-i viziteze pe șefi,

cu intenția de a afla despre contactele pe care eu le stabilisem până în momentul acela, dar și să le ducă testamentul lui Pablo, pentru a încerca să-i facă pe șefii din Cali să intervină cu scopul de a include la împărțire clădirile Ovni, Dallas și Mônaco, pe care soțul meu le trecuse în timpul vieții pe numele celor doi copii.

Chiar și în prezent îmi pun întrebări cu privire la comportamentul unchilor copiilor mei, pentru că, în timp ce eu îi imploram să le cruțe viețile, ei ne atacau încontinuu. Și, mai rău: intenția lor era să-i facă pe șefii cartelurilor să nu aibă încredere în mine și să-l omoare pe fiul meu.

Exact în acel moment dificil cu familia soțului meu, doi bărbați, care au spus că reprezintă familiile Moncada și Galeano, m-au chemat la mai multe întâlniri în Bogotá, pentru că voiau să vadă urgent proprietățile, operele de artă sau antichitățile pe care le datoram pentru a încheia socotelile.

Andrea, iubita fiului meu, mă ajuta să scap de agenții CTI care ne supravegheau în cartierul Santa Ana – unde ne mutaserăm pe la mijlocul lunii martie 1994, în ciuda protestelor vecinilor – și mă lăsa în apropiere de adresa la care trebuia să ajung, aproape întotdeauna la ora opt seara. Apoi se ducea să se plimbe într-un centru comercial din apropiere, dar cam de fiecare dată se întâmpla să se închidă și, cum eu eram în continuare la întâlnire, trebuia să se plimbe prin împrejurimi până o sunam. Andrea plângea continuu, îngrijorată din cauza riscului la care mă expuneam la fiecare întâlnire cu șefii sau cu reprezentanții lor.

Între timp, eu treceam prin clipe grele înăuntru, pentru că presiunea era foarte mare și tot ce făceau ei era să-l insulte pe Pablo și să-l califice drept monstru. Beau whisky încontinuu și, când îmi ofereau și mie, le spuneam că nu-mi place băutura și că beau doar apă. Îmi amintesc că făcuseră socoteli ireale cu privire la valoarea proprietăților, pentru că, în mod evident, se luau după bârfe. De exemplu, la acea întâlnire, unul dintre ei mi-a spus:

– Doamnă, știu că aveți 200 de milioane de dolari în opere de artă păstrate într-un subsol în New York.

M-am uitat la el cu siguranța că ceea ce spunea el nu era adevărat. Apoi i-am zis:

– Domnule, dacă dumneavoastră îmi arătați locul unde se află acestea, n-am nici o problemă să semnez, dar mai înainte să stabilem un acord:

150 de milioane de dolari sunt pentru dumneavoastră și 50 pentru mine. Așadar, domnule, aștept vești din partea dumneavoastră și încheiem actul.

Ca o întâmplare legată de acele întâlniri atât de complexe și de traumatiche, pline de insulte și de umiliri, îmi amintesc că, într-o zi, după ce m-am dus la baie, bodyguardul unuia dintre narcotraficanți s-a apropiat și mi-a zis:

– Vai, doamnă, ce rău îmi pare că vi se spun toate lucrurile acelea... o să văd ce putem face pentru a vă scoate de aici.

Chestiunile nerezolvate pe care le lăsase soțul meu îmi ocupau o bună parte din timp și în puținele clipe care-mi mai rămâneau încercam să fiu la curent cu lucrurile legate de copiii mei și de nora mea. În plus, trebuia să fiu atentă la cum mergeau lucrurile în casă. Chiar dacă este adevărat că procuratura și armata ne ofereau protecție, nu le-au mai asigurat hrana celor aproximativ 50 de oameni care ne păzeau. Apartamentul din Santa Ana funcționa ca un restaurant, unde zilnic trebuia să dăm mâncare la aproape 70 de persoane: agenții de pază, angajații care ne ajutau și oaspeții care veneau în vizită – avocați, profesori, negociatori sau rude. De asemenea, trebuia să fac în așa fel încât copiii să nu intre în depresie. Cât timp am locuit acolo, în jur de nouă luni, Juan Pablo nu a ieșit decât de vreo cinci sau șase ori. În unele weekenduri o duceam pe Manuela la restaurantul La Margarita del 8 să călărească; astfel reușeam să îi distragem puțin atenția de la tristețea și de la singurătatea pe care le simțea.

Din același motiv, și în ciuda durerii imense care încă ne copleșea, am decis că sosise momentul ca Manuela să meargă, în sfârșit, la prima comuniune. Amânaserăm ceremonia de mai multe ori, dar n-am mai despicat firul în patru și am stabilit data de 7 mai 1994. La slujbă și la mica reuniune familială a asistat toată familia mea și o parte din familia Escobar, dar a fost o zi foarte tristă, pentru că fetița a plâns tot timpul și starea ei ne-a afectat pe toți.

Nu era ușor să evit circumstanțele. Să-mi îndeplinesc rolul în familie, față de procuratură, să lupt cu locuitorii din cartier care nu ne voiau acolo, să-mi asum negocierea cu dușmanii soțului meu, să mă duc la tot felul de întâlniri și în cele mai neașteptate locuri era epuizant din punct de vedere psihologic. Presiunea pe care trebuia să o îndur era uneori peste puterile mele și, cu toate astea, n-am luat niciodată pastile pentru somn. Tăria vine din dragostea mea pentru copii, din căutarea unei vieți mai bune pentru ei.

La vreo două săptămâni după prima întâlnire, m-am întors în Cali însoțită de fratele meu Fernando și de avocatul Francisco Fernández. Aveam cu noi lista proprietăților lui Pablo. Eram dispusă să cedez tot, să nu ascund nimic, numai să ne cruțe viețile.

Ne-au întâmpinat aceiași narcotraficianți de prima dată, la sediul Clubului America din Cali, în sectorul Cascajal, și m-a liniștit să aflu că erau dispuși să nu ia în vedere propunerea inițială de a le da doar numerar, deoarece, cu siguranță, li se confirmase că soțul meu cheltuisese practic toți banii lichizi în război. Probabil știau că lui Pablo nu-i plăcea să ascundă bani și cheltuia sume uriașe.

Întâlnirea a fost lungă și plictisitoare, pentru că, unul câte unul, și-au ales din cele 62 de bunuri incluse pe lista adusă de mine. Dar, spre deosebire de prima noastră întâlnire, un alt semn bun mi s-a părut faptul că au acceptat să primească 50% din datorie sub formă de bunuri confiscate și restul sub formă de proprietăți pregătite pentru vânzare, dar fără ipoteци juridice. Avea o explicație însușirea de bunuri „cu probleme”: legăturile la nivel înalt cu statul i-ar fi ajutat „să spele” bunurile lui Pablo, lăsându-i deoparte pe moștenitori. Ceea ce, evident, s-a întâmplat.

Pe scurt, la această întâlnire crucială cu dușmanii lui Pablo am oferit un lot de nouă hectare, pe care Alex sau Fantoma – așa i se spunea lui Carlos Castaño când făcea parte din grupul Los Pepes – le-a cerut din ordinul lui Fidel Castaño. Terenul extins și valoros era lipit de vila Montecasino, iar asta i-a crescut lui Fidel puterea financiară. Am cedat, de asemenea, cel puțin 12 loturi în zone centrale din Medellín, unde, câțiva ani mai târziu, au fost construite câteva hoteluri luxoase și centre comerciale. Lista de bunuri includea și un complex de turnuri cu apartamente în El Poblado, în apropiere de dealul Tesoro, obținut de Pablo în anii 1980. În locul acela încă erau disponibile mai mult de zece apartamente, pe care șefii le-au împărțit între ei. Soacra mea, Hermilda, a locuit acolo într-un penthouse și apoi i l-a lăsat moștenire uneia dintre fetele ei.

În inventar a fost inclusă o proprietate în Los Llanos Orientales, despre care nu îl auzisem niciodată pe Pablo vorbind. Avea 100 000 de hectare și, bineînțeles, a fost foarte râvnită de dușmanii soțului meu, printre altele pentru că avea pistă de aterizare. Din împărțirea bunurilor lui Pablo nu puteau să lipsească avioane, elicoptere, zeci de mașini, printre care mai multe Jaguar, BMW și Mercedes Benz; motociclete cu cilindree maximă, bărci și jet ski-uri. Și, deși cedasem multe proprietăți, eram sigură că nu erau suficiente pentru a acoperi cifra enormă de 120 de milioane de dolari pe care o pretindeau șefii

cartelurilor.

Brusc, de parcă ar fi știut ce gândeam, Carlos Castaño a profitat de un moment mai lung de tăcere și mi-a aruncat un colac de salvare.

– Doamnă, eu am de la dumneavoastră tabloul lui Dalí, Rock and Roll, care valorează peste trei milioane de dolari; vi-l înapoiez ca să ajungeți la o înțelegere cu oamenii ăștia, a propus el.

L-am privit pe Carlos în ochi și mi-am amintit promisiunea fratelui său Fidel de a-mi înapoia lucrarea, dar am observat și că șefii așteptau răspunsul meu. În câteva fracțiuni de secundă mi-au trecut prin minte cuvintele lui Pablo, care de mai multe ori îmi spusese: „Când voi muri, dă-le tot ca să nu vă omoare pe tine și pe copiii noștri“.

– Carlos... mulțumește-i lui Fidel că și-a respectat cuvântul dat, dar decizia mea este ca tu și el să păstrați acel tablou, pentru a contribui la cauză; și contează pe faptul că foarte curând îți voi trimite certificatele de autenticitate.

Șefii nu și-au ascuns uimirea referitor la ceea ce tocmai spuseseam. Castaño, și mai uluit, a încheiat:

– Doamnă Victoria, mulțumesc, mulțumesc pentru acest gest... fratele meu vă va fi recunoscător, chiar foarte recunoscător.

Începând din acel moment, și în următoarele trei ore, întâlnirea agitată a avut un alt ton, masa imensă a devenit un fel de birou notarial unde a avut loc transferul bunurilor soțului meu către dușmanii lui, care nu și-au ascuns triumful, dar au și recunoscut pe cine înfruntaseră:

– Orice s-ar întâmpla, nici în 100 de ani nu se va mai naște un tigru la fel ca Pablo Escobar, a rezumat Miguel Rodríguez, care a declarat reuniunea încheiată.

Când mă pregăteam să plec, șeful a spus că vrea să-mi arate ceva și m-a dus într-un loc mai ferit din sediul clubului sportiv.

– Priviți toate înregistrările și filmările. Ani de zile am urmărit moșia soțului dumneavoastră și, cu toate acestea, foarte greu am dat de el.

A fost surprinzător ce am văzut: într-o cameră destul de mare erau sute de casete audio, Betamax și VHS, care conțineau interceptările telefonice ale convorbirilor lui Pablo, pe care șefii din Cali le comandaseră, precum și filmările pe care le realizau în preajma

familiei noastre. A fost impresionant să văd cum ne urmăreau zi de zi și, de aceea, m-am întrebat: cum a fost posibil ca, având toate aceste informații despre noi, să nu reușească să ne prindă?

Pe drumul de întoarcere din Cali n-am făcut decât să plâng. Datoria față de principalii capi ai cartelurilor era achitată, dar chestiunea fiului meu Juan Pablo nu era rezolvată. Viața lui era în continuare în pericol. Dar, de data acesta, la jumătatea drumului, s-a întâmplat ceva neașteptat și care mi-a dat speranță, deoarece Alfredo a primit un apel pe telefonul mobil de la Miguel Rodríguez.

– Văduva lui Pablo nu este deloc proastă; ce lovitură a dat azi! Prin faza cu tabloul lui Dalí l-a câștigat pe Carlos Castaño, unul dintre cei mai sângeroși și mai periculoși bărbați din țară.

Cuvintele șefului cartelului din Cali nu erau fără importanță. Ne arătau că eram pe drumul cel bun. Le promisesem capilor din Columbia că aveam să-mi asum responsabilitatea pentru plată și mă țineam de cuvânt.

Puțin mai alinată de schimbarea pozitivă de atitudine a narcotraficantilor din Cali, mi-am continuat discuțiile cu Carlos Castaño, care urmărea pas cu pas procesul de înstrăinare a bunurilor lui Pablo. Într-una din zile mi-a spus că trebuie să stăm neapărat de vorbă și să ajungem la acord cu unul dintre principalii lideri ai grupului Los Pepes, care începea să devină puternic în Medellín. Fiindcă eventuala întâlnire cu personajul respectiv trebuia să fie secretă, am stabilit să profităm de următoarea mea vizită în Medellín. Așa s-a întâmplat și, câteva zile mai târziu, Carlos Castaño a venit să mă ia într-o camionetă blindată și, după un drum de 25 de minute pe străzile transversale ale sectorului El Poblado, am ajuns la o proprietate impresionantă.

Am coborât din mașină și, din nou, picioarele îmi tremurau de parcă ar fi fost minus cinci grade afară. Simțeam că mergeam cu încetinitorul și, în adâncul ființei mele, refuzam să intru în salonul unde mă aștepta acel domn. Cum aveam să-i privesc în ochi pe oamenii care conduseseră vânătoarea împotriva soțului meu?

– Bună ziua, am salutat când, în cele din urmă, eu și Castaño am intrat în casa extrem de spațioasă.

– Bună ziua, a răspuns domnul pe un ton sec, cu dispreț.

Privirile noastre s-au intersectat și, pentru o clipă, a părut că din ochii lui ieșeau scânteii. Atunci mi-a dat prima lovitură.

– Doamnă, trăind atâtea ani alături de monstrul acela, trebuie să semănați cu el.

Era evident că personajul acela înspăimântător era foarte supărat pe Pablo și mă privea cu ură, cu furia trecutului apropiat. Dar nici eu nu mai puteam să suport atâtea, pentru că de multe zile înduram întruna tot felul de insulte, până când o forță interioară ciudată mi-a strigat că nu mai puteam să tac. Și nu am tăcut.

– Vă rog să nu mă mai atacați și să nu mă tratați așa! am strigat.

– Nu prea-mi vine să negociez cu dumneavoastră, doamnă... bărbatul acela a făcut atât de mult rău...

Șeful nu părea să aibă o zi prea bună. Speriată, m-am uitat spre fereastra mare din fața mea și am observat vreo 20 de bărbați care se plimbau foarte încet în jurul piscinei, cu puști de calibru mare. Și am răspuns:

– Războaiele sunt nemiloase, domnule. L-au ucis pe fratele meu Carlos, care era nevinovat, niciodată nu a intervenit în războaie, nici în traficul cu droguri și muncea fără odihnă.

– Doamnă, a fost o greșeală.

– Cu toate acestea, cine mi-l aduce înapoi pe fratele meu?

– Soțul dumneavoastră este responsabil pentru tot. Dacă ar fi după mine, l-aș scoate din mormânt pe nenorocitul ăla și l-aș omorî din nou.

– Într-un război, fiecare tabără are responsabilitățile sale. Ceea ce s-a întâmplat este o nebunie totală, o lipsă de conștiință fără limite, am replicat.

Conversația nu ducea nicăieri și probabil că așa i s-a părut și lui Carlos Castaño, care a intervenit pentru a liniști apele:

– Ascultați-mă, ne aflăm aici pentru a pune capăt acestor probleme odată pentru totdeauna, dar se pare că voi vreți să continuați acest război. Haideți, doamna Victoria, să rezolvăm asta.

Momentul era cât se poate de dificil, pentru că mă aflam în fața unui bărbat care, după moartea soțului meu, dobândise putere în Medellín și în Valea Aburrá. Din fericire, era acolo Carlos Castaño și am hotărât să profit de prezența lui.

– Uitați, domnule, mă aflu aici ca să recunosc că voi ați câștigat războiul și am venit să vă rog să ne cruțați viața mie, copiilor mei, familiei lui Pablo, familiei mele, angajaților și avocaților noștri. Și mă aflu aici pentru a vă despăgubi cum se cuvine, am zis cu vocea întretăiată.

Un gest al lui Castaño mi-a indicat că reuniunea se încheiase, că întâlnirea crucială fusese un eșec. Am ieșit descurajată, speriată, cu atât mai mult când gardienii m-au privit din cap până-n picioare, parcă zicându-mi: „Dacă te întâlnim vreodată pe stradă...”

Am urcat în camionetă și Castaño nu a întârziat să-mi reproșeze:

– Ce moment neplăcut, doamnă Victoria, a zis în timp ce eu plângeam.

– Dar el s-a purtat foarte urât cu mine, nu l-ai auzit?

– Da, doamnă, dar el acum este unul dintre cei care comandă aici.

A doua zi, foarte devreme, am primit un apel de la Castaño, care părea agitat.

– Doamnă, ce-o să facem... bărbatul acela este foarte supărat pe dumneavoastră și s-a simțit foarte ofensat că soția celui care comanda cartelerile de droguri a ridicat vocea la el. L-ați cam supărat.

– Carlos, ce trebuie să fac? Te rog, nu mai vreau probleme, am spus, convinsă că moartea era din nou aproape. În acele clipe de groază am știut că trebuia să-mi măsoar fiecare frază, fiecare cuvânt, pentru că aveam numai de pierdut.

– Oferiți-i un cadou, doamnă.

Și a funcționat: i-am dat instrucțiuni avocatului Fernández să-l caute și să-i spună să-și aleagă ce dorea din lista cu bunuri. Și, prin intermediul avocatului, i-am transmis scuzele mele pentru neplăcerea pe care i-o provocasem.

– Doamnă, a fost foarte mulțumit și a spus să dăm uitării momentul acela neplăcut, a rezumat Castaño și, în sfârșit, am putut să respir oarecum ușurată.

Mai rămăsese în urmă încă un dușman, dar mai erau și alții, precum comandantul Chaparro, alt adversar puternic de-ai lui Pablo, cu care trebuia să mă duc să negociez la Magdalena Medio, centrul său de operațiuni. Fiindcă întâlnirea cu el era vitală pentru demersurile mele,

procuratura a autorizat să merg însoțită de Carlos Castaño, care a venit să mă ia într-un automobil blindat și ne-am îndreptat spre aeroportul Guaymaral, în nordul orașului Bogotá, unde ne aștepta un elicopter ce avea să ne ducă la o moșie situată la granița dintre departamentele Caldas și Antioquia.

În timp ce aeronava brăzda cerul, eu și Castaño am comentat despre războiul dur căruia îi căzuserăm victime și despre lungul drum pe care încă-l aveam de străbătut.

– Stați liniștită, doamnă Victoria, căci o să vă însoțesc, așa cum i-am promis fratelui meu Fidel.

I-am mulțumit pentru gest și discuția aceasta a dus la o dezvăluire.

– Doamnă, să știți că eram demoralizați. Omorâserăm 99% dintre oamenii lui Pablo, dar tot nu reușiserăm să ajungem la el. Aproape că voiam să ne dăm bătăuți. Chiar și câțiva membri importanți ai grupului Los Pepes au început să spună că, dacă nu obținem rezultate în decembrie, abandonează urmărirea. Și, de parcă n-ar fi fost de ajuns, colonelii din grupul Bloque de Búsqueda primiseră deja un ultimatum.

Pe la mijlocul dimineții, am ajuns la locul indicat și, de la înălțime, am observat că vreo 40 de bărbați înarmați cu puști făceau un fel de cerc pentru ca elicopterul să aterizeze în mijloc. Simțeam că nu pot să respir. Păreau plutonul de execuție care așteaptă ordinul fatidic „Țintiți, foc!” pentru a-și ciurui victima. Așa mă simțeam.

Când am coborât din elicopter, soarele ardea cu putere. Spaima mi-a oferit răgaz să mai trag o dată aer în piept și să mă rog: „Doamne, dacă mor azi, ce se va întâmpla cu copiii mei, cu mama mea, cu familia mea? Ce se va alege de ei? Ce groaznic...” Trebuia să-mi adun puterile, pentru ca nimeni să nu-mi observe panica și temerile.

Ne-am apropiat de grupul bărbaților înarmați, iar în capăt aștepta o persoană scundă, care s-a îndreptat spre noi. Castaño mi l-a prezentat pe comandantul Chaparro, iar acesta, la rândul lui, pe fiul său, care ținea în mână o armă mare. Acesta m-a salutat rece, distant.

După ce am vorbit câteva minute despre lucruri lipsite de importanță, Castaño a trecut la subiect:

– Domnule comandant, ea este dispusă să rezolve toate problemele cu dumneavoastră și să obțină pacea. Evaluați toate pagubele pe care le-ați suferit.

– Carlos, cât poate să valoreze moartea fiului meu? Cât să valoreze toate atentatele lui Pablo împotriva mea? Dar toți oamenii mei care au dispărut?

– E clar, domnule comandant, dar eu mă aflu aici ca să închei coșmarul acesta; nimeni nu vrea să se mai războiască și, de aceea, doamna înfruntă această situație teribilă... vorbește de nenumărate ori despre pace, numai despre pace.

Când tensiunea a scăzut puțin, am prins curaj și am intervenit.

– Domnule comandant Chaparro, vă pot oferi două moșii, una cu pistă de aterizare și alta lângă râu, și câteva utilaje de la Hacienda Nápoles, precum autogrederul și uzina electrică, care sunt foarte bune și valoroase.

Chaparro a păstrat tăcerea și am observat că mă privea, mă analiza, ca și cum ar fi vrut să afle mai multe. Atunci am luat din nou inițiativa:

– Domnule comandant, sunt foarte multe persoane care vor o parte din ce a lăsat Pablo și trebuie să-mi fac datoria față de toți. Vă rog să înțelegeți că ceea ce vă ofer are o valoare importantă.

Rugămințile mele au avut ecou, deoarece comandantul Chaparro a acceptat. Apoi am dat mâna și am încheiat acordul.

M-am simțit mai încrezătoare și n-am ratat ocazia ca să-l întreb de locul unde se aflau dădaca Manuelei, Nubia Jiménez, și profesoara noastră, Alba Lía Londoño, răpite de Los Pepes în prima săptămână din noiembrie 1993, când hăituirea lui Pablo inclusea și persoanele cele mai apropiate nouă.

– Doamnă... doamnă... priviți aceste întinderi de pământ... sunt pline de oameni dispăruți; este imposibil să vă dăm trupurile, nu avem cum să le găsim.

Cuvintele dure ale lui Chaparro m-au adus din nou la realitatea mea tristă și am plâns o vreme fără să mă opresc. Apoi am contemplat locul acela imens și nici nu am putut să mă gândesc câtă durere, câtă incertitudine, câtă disperare fuseseră îngropate acolo. Ce răspuns aveam să le dau copiilor profesoarei și celor ai dădacei? Cum să le spun că trupurile lor nu aveau să mai apară niciodată? Îmi amintesc că a durat câteva săptămâni până să fac asta, deoarece mă simțeam complet sfâșiată. Mă gândeam la copiii mei și refuzam să înfrunt durerea copiilor rămași fără mamă. Nu aveam curajul să-i privesc în ochi. Cu atât mai puțin eram în stare să le povestesc ce descoperisem.

Nu există cuvinte pentru așa ceva, nu voiam să le spun că mamele lor nu se vor mai întoarce niciodată.

Dintr-odată, motoarele elicopterului au pornit și comandantul Chaparro mi-a dat mâna, iar eu i-am mulțumit că avusese milă de noi. Pentru o clipă, am simțit că leșin, că nu am putere să urc în elicopter. Dar am depășit momentul și, în timpul zborului, am privit cerul și i-am mulțumit lui Dumnezeu că-mi permitea să mă întorc acasă și că-mi dăduse înțelepciunea de a depăși fiecare dintre acele întâlniri pe care trebuise să le înfrunt. Încă un obstacol fusese lăsat în urmă.

Între timp, mi-am continuat vizitele prin închisori, care au inclus, evident, și închisoarea La Picota, în sudul orașului Bogotá, unde m-am dus să vorbesc cu Arete, Tití și Mugre, însoțită de doi agenți CTI ai procuraturii. După ce le-am ascultat problemele și mi-am luat angajamentul să rezolv chestiunea banilor, s-a apropiat de mine un alt băiat, tot angajat al lui Pablo. Îmi aducea la cunoștință o altă problemă.

– Doamnă, doamnă, don Leonidas Vargas vă așteaptă în celula sa ca să vă ajungeți la un acord cu privire la o datorie mai veche a șefului.

Surprinsă, am acceptat. Atunci tânărul m-a condus prin mai multe coridoare, ceea ce mi-a provocat un sentiment de dezolare, pentru că am văzut suferința unor ființe triste, maltratate, izolate, fără viitor. Eram atât de adâncită în gânduri observând acele scene îngrozitoare, încât nu mi-am dat seama că mesagerul intrase într-o celulă. Ajunsese la Leonidas Vargas. Am rămas afară.

– Don Leonidas, aici este văduva lui Pablo.

– Spuneți-i să intre.

Am dat peste un bărbat scund, brunet, un om de la țară, dar foarte atent la ce spunea. M-a primit foarte amabil și, după câteva minute, mi-a spus că Pablo îi rămăsese dator cu un milion de dolari și că voia să-i recupereze.

– Să ne gândim la un acord cât mai convenabil pentru ambele părți, a zis cordial, dar lăsând să se înțeleagă că este dispus să acționeze prin orice mijloace.

Cineva îmi spusese deja că acel domn Leonidas Vargas era foarte serios, dar și foarte crud și, de aceea, era important să plătesc datoria fără prea multe ocolișuri. Există însă o problemă: nu aveam bani, deși aveam o soluție, pentru că, în acele zile, procuratura dăduse ordin să

ni se înapoieze un avion de-ale lui Pablo, care fusese confiscat timp de zece ani. Atunci i-am propus:

– Don Leonidas, vă este de folos unul dintre avioanele lui Pablo?

A spus că da și am stabilit să realizăm o evaluare, care, din fericire, a determinat că valoarea aeronavei era aproape cât datoria. Pe scurt, el a rămas cu aparatul, după ce a verificat că era funcțional, și a ieșit în câștig, pentru că, într-un hangar al aeroportului Olaya Herrera din Medellín, exista un lot de piese de schimb care se potriveau doar la acel avion și a căror valoare era apreciată la aproximativ 300 de milioane de dolari.

Dar încă erau multe de rezolvat. Și am înțeles clar asta într-o zi, când Miguel Rodríguez a sunat să-mi spună că frații lui Pablo îi făcuseră o vizită ca să le ceară lui și fratelui său Gilberto să intervină în împărțirea moștenirii soțului meu. A adăugat că intenția cumnaților mei era să nu ia în seamă voința lui Pablo, care în timpul vieții trecuse câteva bunuri pe numele Manuelei și al lui Juan Pablo. Înainte să încheiem convorbirea, m-a rugat ca la următoarele reuniuni să fie prezenți și frații Escobar, pentru a discuta despre acel subiect. Am refuzat.

– Nu, don Miguel, amintiți-vă: chiar dumneavoastră mi-ați spus că îmi vor scoate ochii; nu vreau să mă întâlnesc cu ei, întrucât mi se pare dureros că mi-au ascuns faptul că v-au căutat pentru a le fura copiilor mei ce le-a lăsat tatăl lor.

– Doamnă, faceți asta pentru mine, care am avut toată bunăvoința să vă însoțesc în acest proces; așa că acum este rândul dumneavoastră să mă ascultați.

– Bine, don Miguel, o fac doar pentru dumneavoastră, am răspuns apoi, amintindu-mi recunoștința pe care i-o purtam pentru că fusese înțelegător cu situația noastră.

Zece zile mai târziu, stăteam din nou la masă, dar mi-a atras atenția că numărul celor prezenți se micșorase vizibil, deoarece mai mulți șefi au considerat că datoria față de ei fusese achitată. Totuși, această nouă întâlnire urma să aibă ceva în plus, discuția despre viața fiului meu.

Iar Gilberto Rodríguez a spus clar asta de îndată ce a început întrunirea:

– Doamnă, nu vă faceți griji, căci după asta va fi pace, dar pe fiul dumneavoastră tot îl vom omorî.

Repetarea sentinței lui Juan Pablo m-a îngrozit, dar, spre deosebire de reuniunile anterioare, am simțit că puteam să fac apel la rațiune și să-i conving pe șefii din Cali că fiul meu nu avea nici o intenție să prelungească războiul și că eu aveam să garantez pentru asta.

– Domnilor, vă rog, mai ascultați-mă o dată. Din procesul acesta fac parte persoane foarte periculoase. Nu înțeleg de ce dumneavoastră vă încăpățânați atât să-i luați viața, când el este doar un adolescent; eu sunt singura femeie care-și pune obrazul și banii pentru a ajunge la un acord de pace și, ca o recunoaștere a efortului meu, vă rog să-i mai dați o șansă fiului meu.

Tăcere totală. Cei prezenți au vorbit o vreme în șoaptă și apoi câțiva s-au dus în altă parte a casei pentru a discuta. După o jumătate de oră, în sfârșit, am avut parte de o veste bună.

– Doamnă, vă așteptăm în zece zile împreună cu fiul dumneavoastră ca să decidem dacă rămâne în viață, a rezumat Gilberto Rodríguez.

Era un fapt împlinit: trebuia să venim la întâlnirea din Cali și trebuia să ne pregătim pentru ce era mai rău. Numărătoarea inversă începuse și, de aceea, n-am mai pierdut timpul, ci am început să mă rog la cei dragi care nu mai erau printre noi, cerându-le protecție și ajutor pentru a le înmuia inimile dușmanilor noștri. Este un obicei vechi la care am recurs în momentele critice din viața mea; și probabil a funcționat, deoarece suntem încă în viață.

Zilele treceau și atmosfera din apartamentul din cartierul Santa Ana devenea din ce în ce mai tensionată. Nu numai că trebuia să suport ostilitatea vecinilor, dar mi se rupea și sufletul când vedeam neputința lui Juan Pablo, care simțea că moartea îi era aproape. Trăiam un moment de incertitudine atât de mare, încât, deși pare incredibil, la cei 17 ani ai lui, fiind minor, fiul meu s-a așezat în fața calculatorului și și-a scris testamentul. Cu toate acestea, în adâncul sufletului meu, nu-mi pierdeam speranța că, prezentându-se de bunăvoie în fața dușmanilor lui Pablo, aceștia aveau să-i ofere o a doua șansă. În fiecare clipă îl rugam pe Dumnezeu să nu mi-l ia pe Juan Pablo, care de la vârsta de șapte ani fusese nevoit să părăsească școala, să-și lase verii și prietenii, să suporte izolarea, persecuțiile și toate adversitățile care îl însoțiseră pe Pablo în ultimii lui ani din viață. Eu am învățat să trăiesc de pe o zi pe alta și să accept acceptabilul. Iar acum îmi dădeam seama că ei, copiii mei, nu aveau de ce să suporte această barbarie moștenită.

Ca de obicei, am profitat de întunericul nopții și, pe la patru

dimineața, am pornit în direcția Cali împreună cu fratele meu Fernando, care conducea o camionetă Toyota albă. Drumul a fost liniștit și, în timp ce străbăteam traseul de 500 de kilometri, am analizat modul de abordare a discuției cu șefii, pentru a-i convinge să-i cruțe viața lui Juan Pablo.

Cu puțin înainte de ora șase seara am ajuns în Valle și ne-am cazat la un hotel deținut de unul dintre capii cartelului din Cali. Am urmat instrucțiunile și nu ne-am înregistrat la venire, dar am avut grijă să nu vorbim tare, deoarece credeam că puseseră microfoane în cele două camere în care stăteam. Nici nu am cerut mâncare de la restaurant, de frică să nu fim otrăviți, și ne-am limitat să bem apă de la robinet.

Pe măsură ce treceau orele și se apropia momentul întâlnirii cu șefii, Juan Pablo avea o senzație ciudată de neliniște. Pe la unsprezece noaptea, s-a rugat în genunchi și a plâns. În prezent, prețuiesc faptul că fiul meu păstrează acest obicei, precum și credința cu care se roagă în fiecare zi la Dumnezeu pentru a-i mulțumi că l-a lăsat în viață și să lupte pentru un viitor mai bun.

A doua zi ne-am dus în Palmira să le salutăm pe mătușa mea Lilia și pe alte rude și am așteptat să ne sune șefii din Cali ca să știm unde trebuia să mergem. Ziua s-a scurs fără prea mari complicații, până când, la zece seara, când tocmai ne întorseserăm la hotel, a sunat Hélder „Pacho“ Herrera și mi-a spus că ne invită să luăm prânzul, pe noi și pe frații lui Pablo, ca să vorbim despre moștenire și despre repartitia bunurilor.

– Don Pacho, nu vă faceți griji, chestiunea asta o rezolvăm în familie, pentru că Pablo a lăsat un testament. Ne aflăm aici pentru că don Miguel Rodríguez ne-a chemat să vorbim despre pace, iar fiul meu Juan Pablo a venit să-și rezolve situația, am răspuns tăios și șeful a mai spus doar că urma să ne vedem a doua zi.

Adevărul e că nu ni s-a părut potrivit, având în vedere situația prin care treceam, să ne așezăm la aceeași masă cu niște rude prin alianță cu care aveam neînțelegeri din ce în ce mai mari și cu șefii care îl ucisese pe soțul meu.

La reuniunea cu șefii din Cali am sosit la ora două după-amiaza, după ce un bărbat, care a spus că venea din partea lui Miguel Rodríguez, ne-a luat într-un automobil Renault 18 cu geamuri fumurii și, zece minute mai târziu, a intrat în subsolul unei clădiri vechi din centrul orașului. Pe drum, fratele meu, Fernando, a văzut probabil fața panicată a lui Juan Pablo și a încercat să-l calmeze.

– Stați liniștiți, căci nu se va întâmpla nimic, a zis de mai multe ori, dar fără succes.

Șoferul ne-a însoțit până la ultimul etaj și, înainte de a-și lua rămas-bun, a arătat spre sala de așteptare care se vedea în apropiere. În timp ce ne îndreptam spre locul de întâlnire, am observat cu ușurare că nu ne-au perchițiționat și că nici nu erau bărbați înarmați.

Dar mare avea să ne fie mirarea când am dat acolo peste soacra mea Hermilda, peste cumnata mea Luz María și soțul ei Leonardo, peste cumnatul meu Argemiro și peste Nicolás, fiul cumnatului meu Roberto. Nedumerirea tuturor a fost atât de evidentă, încât de-abia ne-am salutat și fiecare grup s-a așezat într-un colț al aceluia loc spațios.

Situația era mai mult decât stânjenitoare, dar, din fericire, a sosit avocatul nostru, Fernández, cu lista proprietăților și cu testamentul lui Pablo. Câteva minute mai târziu, un majordom îmbrăcat în costum negru elegant ne-a poftit într-un salon mai mare, în care erau două canapele de trei locuri, scaune de-o parte și de alta a acestora și o masă din sticlă în mijloc. De-abia ne așezaserăm, când au intrat Miguel Rodríguez, Hélder „Pacho” Herrera și José Santacruz Londoño. Gilberto Rodríguez nu venise.

Eu, Juan Pablo și Fernando ne-am așezat pe canapeaua din stânga lui Miguel Rodríguez, care reușea să mă facă să-mi stăpânesc neliniștea, pentru că, fără să spună nimic, îmi transmitea senzația că era de partea mea, că era îngerul meu păzitor. Lângă Rodríguez s-au așezat „Pacho” Herrera și Santacruz, iar în celălalt capăt familia Escobar și avocatul Fernández. Tăcerea lungă care a pus stăpânire pe locul acela mi-a permis să reflectez asupra faptului absurd că o reuniune în care avea să se stabilească dacă fiul meu urma să fie condamnat la moarte fusese amânată – la cererea soacrei mele! – pentru a discuta mai întâi despre moștenirea lui Pablo. Cu alte cuvinte, era oribil ca familia mea prin alianță să apeleze la cartelul din Cali pentru a rezolva o chestiune care-i privea doar pe cei din familia Escobar Henao.

Până când Miguel Rodríguez a spart gheața.

– Vom vorbi despre moștenirea lui Pablo; am auzit reclamații de la mama și de la frații lui, pentru că vor ca la succesiune să fie incluse bunurile pe care, în timpul vieții, Pablo le-a dat copiilor săi, a zis fără să salute.

– Da, don Miguel, este vorba despre clădirile Mónaco, Dallas și Ovni, pe care Pablo le-a pus pe numele Manuelei și al lui Juan Pablo, pentru

a-i proteja de atacurile autorităților, dar erau ale lui, nu ale copiilor săi. De aceea cerem să fie incluse în moștenire, a indicat soacra mea. Atmosfera era foarte încărcată.

Atunci mi-a venit mie rândul.

– Doamnă Hermilda, când Pablo a construit acele clădiri, a fost foarte clar că erau pentru copiii lui, întrucât familiei lui i-a lăsat multe alte lucruri; știți și dumneavoastră că așa este, chiar dacă veniți aici, cu tot respectul, să spuneți lucruri care nu sunt adevărate.

La întâlnirea neobișnuită, șefii din Cali s-au împărțit în două tabere: „Pacho“ Herrera se arăta în favoarea soacrei și a cumnaților mei, în timp ce Miguel Rodríguez a riscat pentru mine și copiii mei. Și a expus asta într-o intervenție în care, din nou, a făcut pe judecătorul:

– Uitați, eu, de exemplu, am societăți pe numele copiilor mei, iar acele societăți produc niște bunuri, iar eu, din timpul vieții, am decis că sunt pentru ei; la fel a făcut și Pablo. Așadar, bunurile pe care el le voia pentru copiii săi așa rămân și am încheiat discuția. Ceea ce este al copiilor mei este al copiilor mei, iar ceea ce Pablo a decis să fie pentru copiii lui este pentru copiii lui. Ce mai rămâne împărțiti între voi, conform testamentului.

Am rămas cu toții în tăcere. Toți cei din familia Escobar erau palizi la față, căci nu își închipuiseră niciodată că Miguel Rodríguez ar fi înțeles situația noastră. Am observat cu atenție comportamentul familiei lui Pablo, privirile lor nedumerite, iritarea lor față de copiii fratelui mort. M-am rugat ca, chiar și pentru o clipă, Pablo să-și privească în ochi rudele. În inima mea de mamă știam că apărăm ce li se cuvenea copiilor mei.

După cum spune un proverb: întotdeauna este loc de mai rău, asta s-a întâmplat după sentința lui Miguel Rodríguez. Și asta s-a întâmplat din cauza lui Nicolás Escobar, care a pus o întrebare cu care s-a încheiat reuniunea.

– Stai puțin, Tata, și atunci cum rămâne cu cele zece milioane de dolari pe care unchiul meu Pablo i le datora tatei? Pentru că toți cei prezenți aici știm că tata era cel care-l susținea pe Pablo.

După remarca nechibzuită, don Miguel m-a privit în ochi, malițios, apoi a zâmbit și a făcut cu ochiul, în semn de dezaprobare. Mi-am mai dat seama că și pe Juan Pablo l-a deranjat comentariul vărului său și nu s-a putut abține să nu intervină:

– Auziți-l pe ăsta. Nu te crede nimeni, Nicolás. Râde ciob de oală spartă. Acum rezultă că tatăl tău îl susținea pe al meu... fugi de-aici!

Miguel Rodríguez, Pacho Herrera și Chepe Santacruz au zâmbit, apoi s-au ridicat de pe scaune și s-au îndreptat spre capătul salonului și nu și-au luat rămas-bun de la familia Escobar.

M-am ridicat imediat de pe canapea, m-am dus după ei și i-am rugat să ne acorde cinci minute ca să vorbească cu Juan Pablo, căruia i-am făcut un semn ca să se apropie. Sosise momentul culminant.

Ei au încuviințat, apoi am mers într-o altă încăpere unde s-au așezat cu toții stând cu brațele încrucișate, vrând parcă să spună: „Vorbește sau taci pentru totdeauna“. Juan Pablo a înțeles mesajul și a zis:

– Domnilor, am venit aici deoarece vreau să vă spun că nu am nici o intenție să răzbun moartea tatălui meu; tot ce-mi doresc, iar dumneavoastră știți asta, este să plec din țară ca să studiez și să am alte oportunități, diferite de cele existente aici. Intenția mea este să plec din Columbia, ca să nu deranjez pe nimeni, dar nu pot să fac asta pentru că am epuizat toate posibilitățile de a găsi o ieșire. Sunt conștient că, dacă vreau să trăiesc, trebuie să plec.

Nu voi uita niciodată cât de palid era fiul meu când a rostit acele cuvinte. Ce dureros este să-mi amintesc momentele de zbucium și de disperare prin care a trecut fiul meu! Dar ceva bun a ieșit din toată situația asta când a intervenit șeful José Santacruz Londoño:

– Băiete, să-ți fie clar, nu trebuie să intri în scandaluri sau în combinații ciudate; înțeleg ce simți, dar trebuie să știi, și aici o știm cu toții, că un taur precum tatăl tău nu se va mai naște niciodată.

– Nu vă faceți griji, domnule, am învățat o lecție în viață și, de aceea, știu că traficul de droguri este un blestem.

– Stai așa, tinere, a replicat Miguel Rodríguez, ridicând vocea. Cum poți să spui că traficul de droguri este un blestem? Uite, viața mea este foarte bună, familia mea trăiește bine, am o casă mare, teren de tenis, ies să mă plimb în fiecare zi...

– Don Miguel, înțelegeți-mă, viața mi-a demonstrat contrariul. Din cauza traficul de droguri mi-am pierdut tatăl, rudele, prietenii, libertatea, liniștea și toate bunurile. Mă scuzați dacă v-am jignit, dar nu pot să văd lucrurile altfel. De acea vreau să profit de această șansă pentru a vă transmite că, din partea mea, nu va exista nici un fel de act de violență. Am înțeles că răzbunarea nu îl va aduce înapoi pe

tata; și insist: ajutați-ne să ieșim din țară. Nu reușesc să găsesc o cale de ieșire și nu vreau să se înțeleagă că nu-mi doresc să plec; nici măcar companiile aeriene nu ne vând bilete.

Pe un ton straniu de judecător și de sfătuitoare, a intervenit și Miguel Rodríguez:

– Doamnă, am decis că-i vom da o șansă fiului dumneavoastră. Înțelegem că este un copil și așa trebuie să rămână. Dumneavoastră răspundeți în fața noastră cu propria viață pentru faptele lui de acum înainte. Trebuie să promiteți că nu-i veți permite să se îndepărteze de la calea cea dreaptă, a respectului pentru noi și a nonviolentei. Vă vom lăsa clădirile ca să puteți trăi din ele. Vă vom ajuta să le recuperați. Pentru asta va trebui să colaborați cu niște bani și pentru campaniile prezidențiale. Oricine va câștiga, noi îi vom cere să vă ajute, căci îi vom spune că dumneavoastră ați contribuit la campania sa.

Pacho Herrera, care păstrase tăcerea, a intervenit în discuție:

– Prietene, fii liniștit, căci, atât timp cât stai departe de traficul de droguri, nu ți se va întâmpla nimic. Nu mai ai de ce să te temi. Am vrut să vii pentru a ne asigura că ai intenții bune. Singurul lucru pe care nu-l putem permite este să rămâi cu mulți bani, ca să nu o iei cumva razna pe unde te duci, departe de controlul nostru.

Miguel Rodríguez a încheiat scurta întrunire de 20 de minute:

– Nu vă mai faceți griji. Puteți chiar să rămâneți să locuiți aici, în Cali, dacă doriți, pentru că nu vă va face nimeni nimic. Putem să vă punem la dispoziție vile, mașini și pază, doamnă; n-aveți de ce să vă faceți griji. Dacă doriți, mergeți să vedeți cu ce se ocupă soția mea, are o afacere cu haine. Și așteptați să vedeți ce se întâmplă acum cu viitorul președinte, căci noi vă vom ajuta, a spus șeful și, imediat, și-a luat rămas-bun cu oarecare amabilitate, l-a chemat pe șofer și i-a ordonat să ne ducă la magazinul soției sale, Martha Lucía Echeverry.

Le-am mulțumit șefilor cartelului din Cali pentru gestul și intențiile lor, dar n-aveam nici o îndoială că, pentru a ne clădi o nouă viață, trebuia să părăsim Columbia.

În câteva minute, am ajuns într-o zonă comercială bună din Cali și am intrat într-un magazin de haine, pe care mi l-a indicat șoferul. În spatele unui birou elegant am găsit-o pe soția lui Miguel Rodríguez. Era o femeie elegantă, zveltă și drăguță, care m-a salutat cu amabilitate. Am simțit că m-a privit cu ochi compătimitori, zicând

parcă: „Nici nu știți cât de mult vă înțeleg, doamnă“. Am încercat să fiu la fel de amabilă ca ea și m-am uitat la câteva dintre hainele elegante pe care le vindea, dar n-aveam starea de spirit necesară, mă simțeam ca un zombi, durerea imensă din inima mea era mai puternică. Am stat acolo în jur de o oră și sper ca ea să fi înțeles că nu-mi ardea de cumpărat haine. Când am ieșit, mă aștepta Juan Pablo, care cumpăraseră un halat cu imprimeu ecosez.

După ce dusesem atâtea lupte ca să nu fie ucis, era clar că fiul meu scăpase cu viață. După acea reuniune, am luat decizia ca, din acel moment, pe cât posibil, să nu petrec nici o clipă departe de fiul meu și să ne bucurăm de viață.

De asemenea, era evident că principalele obstacole rămâneau în urmă și asta mi-a adus la cunoștință Carlos Castaño, care urmărise procesul de împărțire a bunurilor lui Pablo. A fost atât de condescendent față de mine, încât, odată, pe când călătoream împreună cu avionul pentru a rezolva ceva legat de una dintre proprietățile lui Pablo, pe care trebuia să i-o cedez altui șef, a rostit o frază ce avea să fie prevestitoare:

– Stați liniștită, doamnă Victoria, căci acum vă rezolvăm împreună problema, dar nu va trece mult timp până când ne vom omorî între noi, la fel cum s-a întâmplat cu Pablo.

Câteva zile mai târziu, m-a surprins apelul lui Ismael, un bărbat care nu apăruse până atunci și care m-a chemat la biroul lui, foarte aproape de Centrul Comercial Andino din Bogotá. El ajunsese foarte important în cartelu din Medellín, pentru că fusese mâna dreaptă a lui Kiko Moncada, de aceea m-am dus imediat la el, împreună cu fratele meu Fernando. L-am găsit într-un birou elegant, frumos decorat, iar pe masă avea o sticlă cu whisky scump, pe care a golit-o în cele șase ore cât a durat discuția. Nu exagerez când spun că Ismael a petrecut 80 la sută din timp insultându-l pe soțul meu, pentru ororile pe care le săvârșise în război, pentru că-și pierduse toate valorile, pentru că se lăsase prea mult influențat de oamenii lui, pentru atentatele teroriste.

– Soțul dumneavoastră era nebun, nebun, doamnă!

Pe măsură ce orele treceau și Ismael consuma pahar după pahar, a sosit momentul adevărului.

– Auziți, doamnă, dumneavoastră veți muri dacă nu-mi dați ce o să vă cer.

Atunci fratele meu a sărit ca o fiară.

– Și dumneavoastră o să muriți, Ismael, sau credeți că veți trăi la nefârșit?

Reacția neașteptată a fratelui meu a fost atât de categorică, încât Ismael a tăcut și a lăsat privirea în jos. De aceea l-am iubit atât de mult pe Fernando, pentru că a fost un prieten minunat, un om conciliant care ne-a însoțit fără ezitare. Chiar și astăzi îi simt lipsa, pentru că dependența lui de droguri și bolile în fază terminală l-au ucis pe 16 iunie 2014.

Cert este că, după alte două sau trei reuniuni, Ismael a obținut bunurile lui Pablo pe care le ceruse. Și i le-am dat fără să crâncesc, pentru că era foarte influent în organizația sa și foarte periculos.

După întâlnirile tensionate, Ismael mi-a cerut iertare pentru moartea fratelui meu cel mai mare, Carlos, pe care cei din grupul Los Pepes îl asasinaseră pe 2 iunie 1993, când venea din Cartagena în Medellín. Mi-a spus că fuseseră prieteni și știa că acesta nu avea nici o legătură cu afacerile lui Pablo. Mi-a mai spus că, atunci când și-a dat seama că fratele meu Carlos fusese răpit, a dat mai multe telefoane, încercând să împiedice uciderea lui, dar când reușise să ia legătura, era deja prea târziu.

Pe scurt, la sfârșitul lui august 1994, trecuseră deja opt luni de când trăiam în agitația epuizantă despre care am povestit de-a lungul acestui capitol. La momentul acela, cedasem deja toate bunurile pe care le lăsase Pablo, cu excepția clădirilor Dallas, Mónaco și Ovni, deoarece, conform acordurilor, aparțineau copiilor mei, până când statul a pus stăpânire pe ele.

Odată rezolvată chestiunea cedării bunurilor, atât cartelurilor, cât și familiei Escobar, trebuia să ne concentrăm asupra viitorului nostru, care însemna să părăsim țara. Era singura noastră opțiune. Dar unde să ne ducem? Existau câteva posibilități, dar erau foarte incerte. De asta ne ocupam când, în mod neașteptat, am fost chemată din nou în Cali, pentru că apăruseră unele îndoieli cu privire la actele unui avion și ale unui elicopter rămase din bunurile lui Pablo.

Ca de obicei, m-am dus la timp și am ajuns la sediul Clubului America din Cali, în Cascajal, unde se aflau vreo 40 de persoane, aș spune că aceleași de prima dată. Din fericire, jignirile și amenințările cu moartea erau deja de domeniul trecutului, iar problema avionului și a elicopterului a fost rezolvată destul de ușor. După socotelile acelei

operațiuni rămăsese un sold în favoarea noastră, pe care șefii și-au luat angajamentul să-l plătească dându-ne înapoi vreo două aeronave, pentru a mă ajuta la redresarea situației financiare, lamentabilă în momentul acela; și, pentru prima dată, mi-au dat câteva numere de telefon ca să-i sun și să stabilim detaliile cesiunii, care, până la urmă, n-a mai avut loc.

Odată soluționat motivul pentru care mă convocaseră, ne-am ridicat cu toții pentru că don Miguel voia să adauge ceva:

– Doamnă, vrem să vă mulțumim că v-ați ținut cuvântul în acest proces. Ne simțim respectați și dumneavoastră ați câștigat respectul nostru.

Nimeni nu a mai spus nimic. Am dat mâna cu fiecare dintre șefi, care, în șoaptă, au recunoscut grija pe care avusesem de-a lungul negocierii.

Înainte de a pleca, ne-am așezat într-un fel de cerc, iar Miguel Rodríguez, mai relaxat, și-a amintit un episod petrecut când războiul cu soțul meu era în punctul culminant.

– Doamnă, cert este că, dacă ar fi avut loc acea apropiere pe care, în urmă cu câțiva ani, mi-ați cerut-o prin intermediul mătușii dumneavoastră, cu siguranță s-ar fi evitat atâta durere și atâtea decese.

– Așa este, don Miguel, dar știți cu toții că soțul meu nu m-a lăsat.

Povestea la care făcea referire Miguel Rodríguez fusese în felul următor: în timp ce Pablo încerca să-și câștige războaiele, mi-am propus să fac ceva pentru a le pune capăt, cu vorbă bună. Dar cum? Răspunsul a venit din partea uneia dintre mătușile mele, cu care am avut întotdeauna o legătură foarte strânsă. Ea mi-a povestit că, de ceva vreme, cunoștea un bărbat foarte apropiat de șefii cartelului din Cali. Fără să stau pe gânduri, am rugat-o să vorbească cu prietenul ei și să le solicite capilor din Cali să mă primească, pentru a vedea cum se putea opri conflictul.

Când i-am propus să grăbim demersul, mătușa mea s-a schimbat la față și mi-a spus că nu se simte în stare să facă un asemenea pas, dar am liniștit-o:

– Sigur ești în stare, mătușă. Și de alte lucruri mai importante, pentru că ai fost o luptătoare și nu a existat nici o situație care să te depășească.

Am convins-o și demersul ei a avut succes, pentru că persoana de contact nu a întârziat să vorbească cu șefii din Cali, care s-au arătat dispuși să se întâlnească cu mine cât mai repede. Când am primit mesajul, m-am bucurat foarte mult și am simțit că sunt în al nouălea cer, dar trebuia să-l conving pe Pablo, cu care ne ascundeam la o moșie în estul Antioquiei. În timpul celor mai grele momente, ajunsese să-și vadă copiii și să stea cu ei doar câteva ore.

Mi s-a părut că cel mai bine era să aștept sosirea mătușii mele pentru a-i da vestea lui Pablo, care habar n-avea ce se întâmplă. În adâncul sufletului, eram îngrijorată în legătură cu ce avea să zică, pentru că-mi luasem responsabilitatea de a le trimite mesaje celor din Cali fără să-i spun nimic. Pe la șapte seara, a sosit mătușa mea și am îmbrățișat-o foarte strâns, pentru că voiam să-i șoptesc ceva la ureche.

– Mătușă, să ne rugăm la Dumnezeu ca Pablo să ne asculte.

– Da, fata mea, ne va asculta.

Ne-am apropiat încet de Pablo, care privea orizontul de pe terasa casei. Purta pantaloni scurți albi, cămașă albă și adidași cu dungi negre.

– Pablo, eu și Tata ne gândeam cum să punem capăt acestui coșmar, iar ea m-a rugat să vorbesc cu cineva pe care-l cunosc din cartelul din Cali, ca să o primească la o discuție. Și au acceptat ca ea să se ducă să stea de vorbă cu ei, a explicat mătușa mea.

Pablo s-a uitat fix în ochii mei, o privire pe care o cunoșteam foarte bine. Era de dezaprobare.

– Tata, ești nebună. Dușmanii mei te vor trimite înapoi înfășurată în sârmă ghimpată. Nu te vei duce în Cali, ești o naivă; îți lipsește răutatea, Tata... nu-mi vine să cred că ți-a trecut prin minte așa ceva. Ești nebună! Ești nebună! Doar peste cadavrul meu te vei duce în Cali.

Astăzi, îmi pare rău că, la momentul acela, Pablo nu a înțeles că putea opri războiul împotriva cartelului din Cali. El nici măcar nu concepea ca soția lui să pornească într-o asemenea aventură. Îi era teamă că voi fi omorâtă sau mândria lui de bărbat îl împiedica chiar și să se gândească la faptul că soția lui i-ar putea înfrunta pe dușmanii săi? Nu știu. La finalul acestei povești dureroase, trist este că numai după moartea lui am reușit să mă apropiu de ei; dar, spre deosebire de ce credea el, nu ne-au omorât, nici pe mine și pe copiii mei, nici pe nora mea și, mulți ani mai târziu, am reușit să începem o viață nouă.

La începutul anilor 1980, exista o normă urbanistică în Medellín conform căreia, pentru a înfrumuseța orașul, clădirile trebuiau să aibă o operă de artă la intrare. Cum în 1982 era deja în desfășurare construcția clădirii Mónaco și, de asemenea, făceam incursiuni în lumea artei, am avut ocazia să-l cunosc pe maestrul Arenas Betancourt – un sculptor columbian foarte celebru pe atunci –, căruia i-am comandat o sculptură care să ne reprezinte pe mine, pe Pablo și pe Juan Pablo. El a intitulat-o La vida. Fiica mea, Manuela, nu apare în operă pentru că s-a născut în mai 1984 în Panamá și am luat-o să locuiască în acea clădire în aprilie 1985, înainte să împlinească un an. La vida are zece metri înălțime și o valoare de aproape 1 200 de milioane de peso, vreo 400 000 de dolari în banii de azi. (n.a.)

Capitolul 4. Femeile lui Pablo

Este extrem de dureros pentru mine să vorbesc, pentru prima oară, despre infidelitățile soțului meu; mă simt rănită ca femeie și îmi stirbește demnitatea și stima de sine.

În unele societăți, nu este o dramă dacă soțul este infidel; toată lumea știe, nimeni nu spune nimic, iar asta se întâmplă în numeroase familii. Ca femei, am fost crescute să nu vedem și să nu spunem nimic, doar să ne îndeplinim datoria de soție și de mamă. Duceam o viață resemnată, unde cel învinuit se simțea ofensat de reproșurile pe care le nega întotdeauna vehement și, în cele din urmă, discuțiile încetau. Nu aveam dreptul să protestăm sau să ne plângem; pentru multe femei, asta însemna, pur și simplu, moartea.

Chiar și așa, înțeleg că acesta este un capitol inevitabil într-o carte despre viața mea alături de Pablo Escobar, deoarece sunt foarte cunoscute numeroasele relații pe care le-a avut cu tot felul de femei de-a lungul vieții sale. Din acest motiv, consider că cititorii nu m-ar ierta dacă nu aș oferi mai multe detalii legate de adulterul căruia i-am fost victimă ani de-a rândul, chiar dacă-mi provoacă neplăcere, mă doare inima, tot corpul, sufletul...

Povestirea acestor lucruri este mai dureroasă pentru că, după atâția ani, am constatat că, în chestiuni de infidelitate, soțul meu a avut mult mai multe aventuri decât știam la momentul respectiv. Le-am aflat acum, în timpul documentării pentru această carte, când m-am întors în Medellín și în alte locuri din Antioquia ca să mă întâlnesc cu multe persoane din anturajul soțului meu, care pe atunci au păstrat tăcerea, de teamă sau din solidaritate masculină.

În alte capitole din această carte vorbesc despre acel Pablo Escobar care a făcut mult rău, care a comis crime, care a destabilizat o țară, care a sfidat un imperiu, dar în acest capitol mă voi referi la omul, tatăl, amantul Pablo Escobar.

Prima mea amintire despre el datează din 1972: văd un tânăr care se plimbă pe străzile din noul cartier La Paz, din Envigado, pe o motocicletă italiană Vespa, albă cu roșu, pe care un vecin i-o vânduse cu 3 500 de pesos și pe care el își luase angajamentul să o plătească în rate lunare a câte 300 de pesos. Succesul său la femei era evident, pentru că multe fete îi zâmbeau și îi făceau semn să le ia la o plimbare. Era un adevărat don Juan, îndrăzneț și amoret, despre care

fetele vorbeau tot timpul și îl numeau „băiatul cu motocicletă“.

În acel moment, într-adevăr, nici măcar nu m-a interesat să aflu cine era el, deși era inevitabil să nu știi cu atâtea bârfe în cartier: îl chema Pablo Emilio Escobar Gaviria, avea 23 de ani, studia la liceul Universității din Antioquia și se vedea de la o poștă că are deja experiență de viață, în comparație cu mine, care de-abia împlinisem 12 ani și trebuia să cer voie ca să ies din casă. Pablo fost mereu complexat de statura lui, 1,67 metri, și de aceea se simțea foarte jignit când prietenii lui îi spuneau piticul, bananierul pitic.

Noi, cei din familia Henao Vallejo, eram cei mai înstăriți din cartier, unde ne mutaserăm în 1961, din Palmira – o localitate mică și prosperă din departamentul Valle del Cauca, în sud-vestul Columbiei –, întrucât părinții mei hotărâseră să se stabilească pe meleagurile din Antioquia, căci se săturaseră să călătorească prin toată țara. Călătoriile continue, din cauza muncii tatălui meu, au făcut ca majoritatea celor opt copii, printre care și eu, să se nască în sate și orașe diferite ale țării.

Mama, Leonor, căreia de mică i se spunea Nora, deschisese un magazin universal într-o parte a casei, unde vindea de toate: haine, materiale pentru uniforme școlare, articole de papetărie, electrocasnice și parfumuri. Tata, Carlos, era distribuitor de sandviciuri la o firmă cunoscută ca La Piñata și, din acest motiv, în cartier ni se spunea „los piñatos“. Datorită eforturilor depuse de părinții mei, noi, copiii – trei băieți și cinci fete –, am beneficiat de unele facilități și am mers la școli private. Am luat lecții de înot și de chitară, îmi luam pantofi de două sau de trei ori pe an și, destul de des, una dintre mătușile mele ne aducea haine de la New York. Iar în vacanțele de sfârșit de an obișnuiam să ne ducem în Palmira, unde locuiau bunica Dolores și mătușile mele, Lilia și Fanny.

Situația familiei Escobar Gaviria era complet diferită. Ei sosiseră în cartier în 1964, la trei ani după noi, aveau rădăcini la țară, unde înduraseră multe lipsuri și, în epoca violenței politice de la jumătatea secolului trecut, se văzuseră obligați să cutreiere diverse regiuni din Antioquia, pentru a nu fi afectați de confruntarea dintre liberali și conservatori. Mama, Hermilda, învățătoare, și tatăl, Abel, fermier, au avut patru fete și trei băieți, dintre care Pablo era al treilea.

Noul cartier din Envigado a adus după sine și o școală, unde doamna Hermilda a fost imediat angajată ca învățătoare datorită intervenției fostului ministru și cunoscutului om politic din Antioquia, liberalul Joaquín Vallejo Arbeláez – nașul de botez al lui Pablo –, care l-a

convins pe secretarul Departamentului Educației să o numească în acel post. Dar veniturile familiei nu erau deloc suficiente și, de aceea, don Abel n-a avut altă opțiune decât să muncească în cartier ca paznic. În fiecare noapte, câțiva membri ai Comitetului de acțiune comunitară îi dădeau tatălui lui Pablo un pachet de țigări Pielroja și un termos cu cafea și mâncare (pâine și biscuiți).

Văzându-l mereu pe Pablo, am început să observ că era interesat de mine. Mai întâi a fost o privire, apoi o ocheadă și, mai târziu, un salut scurt de fiecare dată când mă vedea. Dar probabil a înțeles că nu avea să fie ușor să se apropie și s-a gândit să-i ceară ajutor Yolande, o tânără din cartier a cărei familie era apropiată de familia Escobar Gaviria și pe care o cunoșteam de mult timp și eram prietene bune. Și a funcționat, pentru că, foarte curând, Yolanda a devenit pețitoarea viitorului cuplu.

Într-o zi, când Yolanda începuse deja să-și intre în rol, mi-a dezvăluit ce îi spusese Pablo despre mine:

– Știi, Yolanda, mi-e foarte dragă Tata. Mă ajuți să ies cu ea?

Dar Yolanda l-a avertizat cu privire la ceea ce se putea întâmpla, pentru că diferența de 11 ani dintre noi era prea mare.

– Pablo, nu uita că Mario (al doilea dintre frații mei) este foarte sever. Dacă vrei, vorbesc cu el, căci e profesorul meu de matematică, și-i spun că ești interesat de ea. În plus, Mario te apreciază, dar nu uita că Victoria este încă foarte tânără și tu ești prea mare pentru ea. Uite, Pablo, nu vreau să am probleme cu cei din familia Henao, care sunt prieteni cu familia mea. Despre asta trebuie să vorbești tu cu mama ei, dar să știi că și ea este foarte severă.

El nu a înțeles argumentele și și-a dus mai departe intențiile.

– Vârsta nu contează. Nu va fi nici primul, nici ultimul cuplu care se unește așa. Ea va fi mama copiilor mei... vreau să fie soția mea și să avem cinci copii.

Yolanda a crezut că Pablo exagerează gândind astfel fără să fi schimbat o vorbă cu mine, dar, la scurt timp, avea să înțeleagă că el vorbea foarte serios. Căci, în loc să se resemneze și să stea departe de ea, într-o zi, după ce tocmai împlinisem 13 ani, s-a apropiat de mine pentru prima oară și mi-a zis:

– Tatica, urcă-te pe motocicletă să facem o plimbare.

– Nici vorbă, Pablo! Părinții mei nu-mi dau voie să mă urc cu nimeni pe motocicletă, am răspuns, încercând să-i spun clar că respectam cu strictețe regulile familiei mele.

Dar el nu s-a dat bătut și, destul de des, noaptea, când mergeam prin cartier, ducându-mă să comand laptele pentru a doua zi dimineată, apărea de nicăieri și mă întreba dacă putea să mă însoțească. Eu încuviințam dând din cap și schimbam traseul, pentru a evita să fim văzuți plimbându-ne pe strada principală din cartier. Pe parcursul scurtei plimbări îmi vorbea despre cât de frumoasă mă vedea el, despre zâmbetul meu senzual, despre picioarele mele, pe care spunea că le admira. Cum să nu, dacă la vremea aceea erau la modă pantalonii scurți, care-mi veneau destul de bine pentru că eram slabă, grație multelor ore dedicate patinajului și înotului.

Complimentele au continuat și în următoarele săptămâni, dar curțarea era acum însoțită de o cutie roz de gume de mestecat Adam's și de o ciocolată Jet mare, ale căror ambalaje le-am păstrat ani întregi. Pe atunci Pablo deja începuse să-mi placă, chiar foarte mult, dar nu-mi trecea prin minte să-l duc acasă, pentru că la vârsta mea nu era voie să ai pretendenți.

Săptămânile treceau și era doar o chestiune de timp până avea să se întâmple ceva între noi, iar Pablo a avut grijă să grăbească lucrurile, ajutat de Yolanda, care, încetul cu încetul, a câștigat suficient încrederea alor mei pentru ca mama să mă lase să ies cu ea sâmbăta, de la șapte la nouă seara. După ce ajungeam pe stradă, Yolanda mă însoțea să mă întâlnesc pe ascuns cu Pablo la o cofetărie din apropiere, de exemplu, La Iguana, care apoi s-a numit El Paso, La Esvástica – care avea salonașe pentru două persoane –, El Triánón și multe altele. Deși scurte, discuțiile cu el erau plăcute și se vedea de la o poștă că Pablo avea darul vorbirii și era fermecător când povestea.

Cum Pablo își pusese în minte să mă cucerească, n-au întârziat să apară cadourile. Primul a fost ceasul mare și pătrat pe care-l purta el, dar nu mi l-am pus la mână fiindcă îmi era teamă de părinții mei și, de aceea, Yolanda l-a ținut mai multe luni. Apoi mi-a dat un disc LP al cântărețului spaniol Camilo Sesto și mi-a dedicat una dintre melodii, intitulată „Amor amar“, ale cărei versuri păreau să anticipeze viitorul: „Iubire, dacă durerea ta ar fi a mea, iar a mea ar fi a ta, ce frumos ar fi... iubire... să iubesc. N-am prezent, nici trecut, dar voi avea un viitor pentru a zbura...” Mi-a plăcut la nebunie.

Îmi amintesc că, în acel an, de Ziua îndrăgostiților, eram supărată pe el din cauza numeroaselor sale infidelități și nu ne vorbeam de câteva

zile. Tot timpul le privea și le seducea pe fetele din cartier, iar eu eram foarte geloasă. Totuși, Yolanda a sosit cu un inel frumos cu perle și turcoaze.

– Este de la Pablo, Tata, și mi-a spus să ți-l dau ca să nu crezi că a vrut să scape de cadou.

Inelul era frumos și, din câte i-a zis Pablo Yolandei, îl cumpărase de la magazinul de bijuterii La Perla din Medellín și îl costase 1 700 de peso, 77 de dolari la acea vreme, o avere.

În cele câteva luni de curtare, am descoperit un bărbat romantic, cu aere de poet, care dădea continuu dovadă de afecțiune, cu un zâmbet senzual, foarte atent, care-mi trimitea frecvent cadouri și flori. Încetul cu încetul, m-am îndrăgostit orbește. Diferența de vârstă dintre noi doi a făcut ca, la început, relația să fie foarte frumoasă, pentru că el nu era un adolescent, nesigur sau cu prostii în cap, ci un bărbat, care mă făcea să simt că nu era în căutarea unei aventuri trecătoare.

Dar cum minciuna are picioare scurte, câteva dintre prietenele surorii mele Luz Marina m-au văzut de mai multe ori cu el și i-au povestit până la urmă. Ai mei au aflat imediat și mama nu m-a mai lăsat să mă duc la lăptărie, singura mea șansă de a-l vedea pe Pablo. M-am întristat foarte tare și-mi era greu să pricep atitudinea atât de radicală a mamei, care nu era în stare să înțeleagă că exista cineva interesat de mine și că eu voiam să știu cum este să te îndrăgostești. M-a invadat un sentiment ciudat de rebeliune și, pentru prima dată, am simțit că nu eram dispusă să suport ca părinții mei, și mai ales mama, să intervină în relația mea cu el.

De atunci n-am mai putut să ne vedem în timpul săptămânii, pentru că nu mă lăsa să ies din casă decât însoțită de unul dintre frații mei, dar și pentru că, destul de des, Pablo îmi trimitea vorbă prin Yolanda că pleca în câte o călătorie de afaceri. Ea nu-mi dădea detalii și, desigur, eu nu bănuiam, nici pe departe, că iubitul meu începuse să pătrundă în lumea întunecată a criminalității.

Magia relației dintre noi l-a determinat pe Pablo să-mi înfrunte familia și, în primele luni ale anului 1973, a făcut primul pas pentru a oficializa legătura. Am aflat asta într-o noapte, când fratele meu Mario a venit în camera mea și mi-a spus că trebuie să stăm de vorbă.

– Tata, tu știi că-l apreciez și țin la Pablo, dar este datoria mea de frate să te avertizez că el nu este pentru tine. Să știi că noi ieșim cu femei tot timpul. El nu este cel mai bun pentru tine. Uită-l.

Am ascultat în tăcere, dar, fiind atât de naivă, comentariul lui nu m-a întristat, nu a reușit să mă perturbe. Era evident că fratele meu era supărat, deoarece prietenul lui o curta pe sora sa, dar, cu toate acestea, tonul pe care l-a folosit pentru a încerca să ne îndepărteze fusese conciliant. Mario avea dreptate, căci tocmai în acele zile auzisem mai multe povestiri detaliate despre Pablo, care avusese o idilă cu directoarea de la liceul La Paz, unde învățam eu. Dar găsisem o justificare, crezând că asta se întâmplase deoarece nu aveam încă o relație oficială.

Pablo știa prea bine că, dacă își dorea ceva serios cu mine, trebuia să aibă acordul familiei mele și de aceea a profitat de relația apropiată cu fratele meu, Mario, pentru a-și netezi drumul, deși știa că acesta se opunea. L-a invitat să bea whisky la cafeneaua La Iguana și au vorbit mai bine de două ore, iar la final Mario s-a întors acasă și a căutat-o pe mama.

– Mamă, am vorbit cu Pablo și spune că vrea să fie iubitul Taticăi. Așa că vreau să te previn și să-ți spun că tipul ăla nu pune capul pe pernă, omul nu doarme, stă la pândă ca un uliu.

– Ah, Doamne! Ce ne așteaptă! Și tu ce i-ai zis?

– I-am zis să-și îndrepte atenția spre celelalte surori ale mele, care sunt mai măricele, dar a spus că nu, o iubește pe Tatica. Așa că acum depinde de tine, dar trebuie să fim cu ochii pe fata asta. Mamă, Pablo vorbește serios: vrea să o viziteze acasă.

Și acesta a fost începutul... marți, 1 mai 1973, zi festivă, mi-a cerut oficial să fiu iubita lui și a pecetluit logodna cu un cadou: melodia „Nuestra historia de amor“, pe care de-abia o lansase cântăreața Claudia de Colombia.

Apoi mi-a spus foarte sigur pe el:

– Dragostea mea, vei fi a mea pentru toată viața. Nu voi renunța la tine pentru nimeni și nimic în lume.

Emoționată – și naivă –, am răspuns că voi fi iubirea lui pentru toată viața, necondiționat. Eram fericiți și am pecetluit logodna noastră cu un sărut pasional și o îmbrățișare lungă. Zarurile fuseseră aruncate.

În cele din urmă, eram împreună și nu folosiseră la nimic îndoilele familiei mele cu privire la pretendentul meu, căruia îi găseau tot felul de defecte: era cu 11 ani mai mare decât mine, se îmbrăca prost, era mai scund decât mine, folosea fixativ pentru a-și aranja părul. Lista

cusururilor era lungă, dar nu-mi păsa.

Restricțiile severe pe care le-a impus mama ca să mă pot vedea cu Pablo ne-au dovedit că nu câștigaserăm nimic. Principalul obstacol era că nu ne puteam întâlni decât sâmbăta de la șapte la nouă seara. Un adevărat coșmar, pentru că aveam lângă mine un bărbat foarte atrăgător, dar aveam voie să ieșim exact până la ora la care începeau să se deschidă cluburile. Printr-o minune devenise iubitul meu, căci toate fetele din cartier făceau coadă ca să iasă cu el. Ce-i drept, când venea ziua mult așteptată, începeam să mă aranjez foarte devreme, iar surorile mele considerau foarte amuzant modul în care îmi pregăteam hainele, pentru că le aranjem pe pat, ca și cum aş fi stat culcată, ca să combin culorile: sutienul dedesubt și bluza deasupra; apoi lenjeria intimă și pantalonii sau fusta; mai jos întindeam ciorapii ca și cum ar fi fost picioarele mele și, la urmă, pantofii. Evident, schimbam de mai multe ori culorile, deoarece aveam o obsesie să creez o armonie între haine. Eram extrem de meticuloasă, pentru că voiam ca Pablo să vadă că m-am aranjat să fiu atrăgătoare și senzuală pentru el. Cred că îmi reușea, deoarece înnebunea când mă vedea.

În zilele acelea pline de fericire a apărut în viața mea un personaj foarte special. Era Marquitos, un tânăr simpatic pe care-l vedeam pe străzile din cartier făcând fotografii cu un aparat. Ni se părea normal să-l vedem umblând pe străzi și făcând poze și deja făcea parte din peisaj. Dar după ce am devenit iubita lui Pablo, am observat că îmi făcea fotografii oriunde mă duceam. La început, m-am simțit stânjenită și mi s-a părut chiar ciudat, dar apoi m-am relaxat, când am descoperit că iubitul meu cel romantic îl angajase. După o vreme, Marquitos s-a îndrăgostit de mine și i s-a năzărit să-l înfrunte pe Pablo; și a mers atât de departe, încât a ajuns chiar să spargă sticle de vin pe veranda casei mele.⁴

Între timp, Pablo se plimba prin cartier cu noua lui motocicletă, Lambretta model 1963, dar, cum eram iubita lui, mi-am luat rolul în serios și am început să-i fac scene de gelozie și să caut ceartă pentru că îl vedeam stând de vorbă cu alte fete. Mă enerva să văd că îi plăcea să pară un don Juan. Dar, din cauza mândriei lui de mascul, nu-i plăcea ca eu să dansez nici măcar cu frații mei și, când se supăra din acest motiv, păstra o tăcere glacială. Îmi amintesc că odată a plecat într-o călătorie pentru câteva zile și, deși eram tristă, m-am dus până la urmă la o petrecere organizată la școală, unde am dansat cu alt băiat. Inocență, pentru că nu făcusem nimic rău, m-am apucat să-i scriu o scrisoare și să-i povestesc cele întâmplate. Drept răspuns, a trimis un plic care conținea bucățile unei fotografii de buletin pe care i-o dădusem eu și o foaie de hârtie cu un mesaj scris de el, care

spunea: „Asta valorezi tu pentru mine, Tata“.

A trebuit să aștept multe săptămâni până m-a căutat din nou. A fost prima noastră despărțire din cauza geloziei lui, dar, în cele din urmă, a cedat și mi-a adus cadou o bicicletă galbenă, cu lumini, coșuleț, claxon și cauciucuri groase.

– Uite, Tata, ce ți-am cumpărat. Am adus-o din Ecuador.

– Pablo, crezi că bicicleta asta va șterge durerea prin care m-ai făcut să trec? Păstreaz-o.

– Tata, te rog, ascultă-mă... eu pe tine te iubesc și ești cea mai importantă din viața mea.

Armele lui de seducție au funcționat și, în cele din urmă, mi-au învins rezistența. După ce ne-am cerut iertare reciproc pentru ceartă, am fost de acord să continuăm logodna și m-am dus imediat acasă cu bicicleta, să le arăt alor mei cadoul pe care mi-l adusese iubitul meu.

În următoarele săptămâni am trăit momente foarte fericite, pentru că el mă făcea să mă simt ca o prințesă dintr-un basm, iar eu eram convinsă că era prințul meu mult visat.

Magia despre care vorbesc era adevărată și am simțit-o până și în cele mai obișnuite lucruri, precum conducerea unui vehicul. Pablo m-a învățat să conduc într-un Ford enorm, model 1954, una dintre primele mașini din cartierul La Paz. A fost o experiență fascinantă, care a inclus nu doar instruirea necesară pentru a conduce, ci și mult flirt.

El știa cum să trateze o femeie și, desigur, a avut multă răbdare, deoarece la început mașina se oprea când trebuia să schimbe vitezele.

– Stai liniștită, nu te panica, va porni imediat.

La orele de șofat veneau sora mea Luz Marina și iubitul ei Óscar, cărora nu le plăcea prea mult acea activitate și se așezau pe bancheta din spate a mașinii. La început, exersam nu foarte departe de casă, într-un cartier vecin cunoscut ca Los Periodistas, dar, mai târziu, lui Pablo i-a venit ideea să conduc în zonele mai înalte, pline de curbe și cu prăpăstii foarte periculoase. La un moment dat, a lăsat mașina pe mâinile mele și, în timp ce eu mergeam moartă de frică prin Las Palmas, încercând să nu las motorul să se oprească, el mă mângâia, își trecea mâna prin părul meu, mios.

Evident, mașina se oprea, în cele din urmă, iar atunci Pablo acționa

frâna de mână și făcea pe instructorul:

– Dragostea mea, prima; dragostea mea, a doua; dragostea mea, a treia, îmi spunea cu blândețe.

De-a lungul orelor de șofat, Pablo nu a fost niciodată moșic, grăbit sau nerăbdător. Nu ne-am certat niciodată din cauza asta... totul a fost foarte romantic.

După ce am depășit teama de a conduce în astfel de locuri, a ieșit la iveală intenția ascunsă a lui Pablo: să încheiem lecția în El Peñasco, o discotecă primitoare, romantică și exotică, situată într-o peșteră din munte, cu o priveliște foarte frumoasă asupra orașului Medellín. Era foarte frig atunci, dar am preferat să rămânem afară, singura noastră intenție fiind să ne îmbrățișăm și să ne sărutăm pasional.

Abilitatea Yolande de a o convinge pe mama să mă lase să ies cu Pablo câteva ore ne-a permis mai multe escapade la Clubul Carrusel, situat vizavi de Centrul Auto din Medellín. Peșitoarea noastră spunea că mergem să ne plimbăm prin parcul Sabaneta, dar, de fapt, ne duceam la discotecă, unde Pablo cerea o jumătate de sticlă de rachiu, iar eu un suc. Ajungeam acolo la cinci după-amiaza, iar la opt seara eram înapoi acasă.

Dar cum nimic nu este perfect în viață, intransigența părinților mei față de iubitul meu nu scădea. Mama era foarte ostilă cu el, pentru că o deranjau peste măsură caracterul lui grosolan și aspectul lui neglijent. Pe Pablo nu-l interesa deloc să-și asorteze hainele și avea mania de a-și sufleca mânecile și de a-și scoate cămașa din pantaloni. Și, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, era deseori văzut pe străzile din cartier cu o haină din lână albă. De aceea părinții mei profitau de orice ocazie pentru a-l critica.

– Fata mea, nu te mai chinui să te faci frumoasă, că oricum pare că umbli cu un șofer, s-a plâns o dată mama.

– Spune-i să-și lase acasă haina din lână, că aici nu intră așa, a bâiguit tata altă dată.

– Nu uita că trebuie să o respecti pe fata mea, altfel nu vei călca în casa asta, i-a spus mama lui Pablo într-o sâmbătă seara, când m-a adus acasă.

Pablo era exact opusul a ceea ce părinții mei voiau pentru mine, dar eu mă simțeam fericită alături de el și asta era de ajuns. Desigur, până când o dădea din nou în bară, cum s-a întâmplat în a doua jumătate a

anului 1974, când a dispărut din cartier. Am fost cât se poate de nedumerită, pentru că nimeni nu știa unde este, nici măcar Yolanda, prima pe care am întrebat-o, dar care mi-a spus că nu știa nimic, doar că Pablo plecase cu Rodrigo, unul dintre prietenii lui. Prima dată, absența lui m-a făcut să sufăr foarte mult și, timp de mai multe zile, am plâns neîncetat; în plus, anxietatea provocată de faptul că nu știam nimic despre el m-a făcut să mănânc cantități mari de manjar blanco del Valle⁵, unul dintre numeroasele dulciuri pe care le distribuia tata.

După mulți ani, Yolanda mi-a mărturisit că mă mințise atunci, și în multe alte ocazii, când am întrebat-o despre absențele repetate ale lui Pablo din vremea logodnei noastre.

– Nu-ți spuneam nimic pentru că, după părerea lui, era mai bine să nu știi unde se ducea. Îmi amintesc că odată s-a întors dintr-o astfel de călătorie și m-a întrebat: „Ce face păpușa mea?” „Este distrusă, ești un ticălos, Pablo“, i-am răspuns, iar el s-a justificat: „Nu e vina mea, Yolanda, trebuie să mă duc să-mi câștig existența. Trebuie să-mi ajut mama, frații și, mai târziu, vreau ce-i mai bun pentru ea.“

Cum nici Yolanda, nici prietenii lui cei mai apropiați habar n-aveau unde era Pablo, a trebuit să întreb acasă la părinții lui, care de vreo două ori mi-au răspuns că nici ei nu aveau informații despre locul unde se afla. În orice caz, era normal ca ei să refuze să mi-l dea la telefon când sunam. Până și atitudinea Teresitei, menajera familiei Escobar, cea care practic îl crescuse pe Pablo, era ostilă în ceea ce mă privește și întotdeauna răspundea la telefon pe un ton răutăcios. Era mai mult decât clar că familia iubitului meu nu era de acord cu relația noastră și doamna Hermilda i-a spus asta de mai multe ori Yolandeii.

– Fata aia este o zvăpăiată, nu este o femeie potrivită pentru Pablo, mi-a spus Yolanda repetând comentariile viitoare mele soacre.

Îngrijorarea mea în privința lui Pablo avea să primească răspuns la mai multe săptămâni după dispariția lui, când unul dintre prietenii săi a sosit într-o după-amiază să stea de vorbă cu mama.

– Doamnă Nora, am adus scrisoarea asta de la Pablo pentru Tata; vreau să-mi permiteți să i-o dau, am auzit că spunea mesagerul.

Mi-a atras atenția deoarece vorbeau în șoaptă, ca și cum s-ar fi întâmplat ceva și nu voiau ca eu să aflu. După ceva timp, bărbatul a ieșit din încăpere și mi-a dat un plic alb ce conținea o foaie cu un paragraf scris de mână. Era scrisul lui Pablo. Poate aflate că eram distrusă și de aceea trimisese scrisoarea, care spunea: „Victoria

Eugenia, din adâncul singurătății și al nostalgiei, copleșit de tristețe și fără să mai nutresc speranța că-ți amintești de mine, fac apel la inima ta, pe care o știu plină de tandrețe și de noblețe, pentru a găsi în ea o iluzie care să-mi poată aduce înapoi sensul vieții. Dacă mă uiți acum, voi crede că iubirea ta n-a fost sinceră, că mă uiți întrucât asta îți dorești, dar eu nu te uit pentru că nu pot. Dacă nu mă uiți acum, promit să adun toată bunătatea de pe pământ ca să ți-o aduc ție și, dacă într-o bună zi iubirea mea va fi motiv de nefericire pentru tine, mă voi îndepărta fără să-ți spun vreun cuvânt, luând cu mine doar acele amintiri frumoase și plăcute pe care le am despre tine. Te iubesc, Pablo.“

A fost mai rău, pentru că n-am înțeles nimic. Mesajul era foarte frumos și îmi oferea certitudinea că iubirea noastră era în continuare puternică, dar atât. Incertitudinea avea însă să ia sfârșit câteva săptămâni mai târziu, când Pablo s-a întors în cartier și l-am întâmpinat cu brațele deschise, fără să-i pun întrebări, căci mi-era de ajuns să-l văd și să-l simt. Mi-a atras atenția faptul că părea palid, tăcut, îngrijorat și tot ce a reușit să spună a fost:

– Dragostea mea, căutam oportunități ca să muncesc... știi că trebuie să o scot la capăt ca să ne putem căsători.

N-am mai spus nimic. Apoi i-am mângâiat părul și fața, spunându-i parcă să se odihnească în brațele mele, să aibă încredere că încetul cu încetul va reuși și vom fi foarte fericiți.

Cum la momentul respectiv n-am știut de ce Pablo dispăruse două luni fără să anunțe, n-am înțeles nici ce-a vrut să spună mama prin comentariul pe care l-a făcut, câteva zile mai târziu, în aceeași cameră în care, cu un an în urmă, fratele meu Mario mă invitase să mă gândesc bine înainte de a deveni iubita lui Pablo. Mama părea serioasă, contrariată când a pus o întrebare pe care n-aveam să o uit niciodată:

– Fata mea, ești dispusă să-i duci toată viața de mâncare lui Pablo la închisoare?

– Da, mamă, sunt dispusă.

Auzindu-mi răspunsul, pe care l-am trântit fără să șovăi, mama a păstrat tăcerea. Era evident că ea cunoștea motivul absenței intempestive a lui Pablo, dar nu mi-a zis nimic în privința asta. La scurt timp aveam să aflu adevărul, la fel cum s-a întâmplat de multe alte ori de-a lungul tumultoasei vieți pe care mi-a fost dat să o trăiesc

alături de el. Ceea ce se întâmplase fusese că poliția îl prinsese când conducea un automobil Renault 4 furat și îl băgase la închisoarea La Ladera, situată în cartierul Enciso, nu departe de centrul orașului Medellín. A fost eliberat pentru că dovezile care-l incriminau dispăruseră.

Acum, când îmi reamintesc aceste episoade ca să-mi spun povestea, cuvintele răposatei mele mame îmi răsună în minte. Jur că nu știu de unde mi-a venit răspunsul pe care i l-am dat când m-a întrebat dacă eram dispusă să-i duc de mâncare lui Pablo la închisoare. Poate că din naivitate, poate din lipsă de experiență, poate din dragostea pe care o simțeam pentru el. Astăzi văd totul clar: în momentul acela m-am lăsat purtată de sentimentele mele. Eram oarbă, surdă. Cum de n-am luat în seamă prevestirile mamei, care s-au dovedit adevărate? Cum de n-am văzut că se apropia o tragedie în viața mea? La vârsta mea fragedă, n-am avut capacitatea de a intui ce urma să se întâmple.

Prinsă între infidelitățile soțului meu și rușinea pe care trebuia să o îndur pentru că nu eram în stare să-l părăsesc, s-a creat între noi un limbaj ce probabil apare la multe cupluri ce trec prin aceeași situație. Să-l ai alături pe bărbatul pe care-l iubești, dar care este afemeiat, m-a făcut să accept că multe situații se întâmplă, dar despre ele „nu se mai vorbește niciodată”. „Există lucruri despre care se poate vorbi, iar despre altele nu”, a fost un altfel de motto care mi-a condus viața dinainte de a împlini vârsta majoratului. Încă îmi amintesc cuvintele pe care Pablo le rostea constant, indiferent de epocă și de circumstanțe:

– Tata, nu pune întrebări, că oricum nu înțelegi nimic despre asta.

Această frază mi-a marcat viața pentru totdeauna, deși în situațiile critice nu tăceam, ci îi răspundeam:

– Nu știu și nici nu înțeleg nimic după părerea ta, Pablo. Tot ce înțeleg este că trebuie să trăim ascunși sub pământ. Asta chiar înțeleg, pentru că este inuman prețul pe care trebuie să-l plătim pentru a-ți fi alături.

Relația mea cu Pablo nu era chiar roz, așa cum crede multă lume. Drumul a fost plin de dificultăți, iar părinții mei nu ajutau prea mult, pentru că în fiecare zi inventau ceva care ne împiedica să fim împreună, deși mai degrabă îl determinau să facă imposibilul pentru a se apropia și mai mult de mine. Să ne vedem, să ne întâlnim, să ne privim de la distanță era – mai mult decât o provocare – un supliciu. Simțeam că, din dorința familiei, trebuia să-l părăsesc, dar îl iubeam. Zilele erau cenușii și parcă nu se terminau niciodată și, în momentele

lungi de tăcere, mă întrebam unde era iubirea vieții mele. Vom fi vreodată împreună? Va exista un loc pentru noi? Vom avea o familie? Pe atunci deja îmi pierdusem capacitatea de a-mi asculta părinții, ceva ce acum regret. Sper ca alți copii să-și asculte mai mult părinții! Înțelepciunea pe care experiența le-o oferă părinților este neprețuită. Cu siguranță, eu nu am știut să o prețuiesc.

Exact în perioada aceea, unul dintre cele două posturi naționale de televiziune difuza telenovela venezueleană Esmeralda, a cărei intrigă mă emoționa și mă făcea să-mi imaginez o poveste de dragoste intensă cu Pablo, în care, în cele din urmă, dragostea triumfa. Actorii protagoniști erau Lupita Ferrer și José Bardina. Ea juca rolul Esmeraldei, iar el pe al lui Juan Pablo Peñalver și trăiau o poveste de dragoste plină de obstacole. Îmi amintesc că ajunseseam să admir atât de mult personajul masculin, încât am hotărât să-mi botez fiul după el, dacă aș fi avut vreodată.

Drama de a avea un iubit pe care nu-l puteam vedea, dar și împotrivirea acerbă a părinților mei urmau să aibă o rezolvare neașteptată în martie 1976, când Pablo mi-a transmis prin Yolanda că pleca într-o călătorie timp de două luni și că mă aștepta la cofetăria El Paso ca să ne luăm rămas-bun. Am rugat-o pe mama să-mi dea voie să ies o jumătate de oră ca să-l văd, dar mi-a răspuns tăios că nu mă lasă să plec, pentru că aveam lucruri de făcut și, în plus, trebuia să mă scol dimineața ca să mă duc la școală.

– Mamă, te rog, n-o să-l mai văd pe Pablo timp de două luni.

– Victoria, ți-am zis deja că NU!

Plângând, m-am apucat să spăl farfuriile după cină, în timp ce mă gândeam cum să fac ca să mă întâlnesc cu Pablo. Brusc, am simțit un impuls ciudat, am scos mâinile din chiuveta plină de clăbuci, mi-am dat jos șorțul, am ieșit în fugă din casă și am ajuns la cofetărie ca să-i dau un sărut pe furie. El părea foarte contrariat și am purtat un dialog scurt, care avea să ne hotărască viața.

– Tata, ce se întâmplă? De ce nu ne putem vedea?

– Știi deja, mama nu mă lasă.

– Ce-are doamna Nora cu mine? Să plecăm de aici, iubirea mea, vreau să mă căsătoresc cu tine, mi-a propus foarte supărat și a sugerat să mergem în Pasto.

Un moment de tăcere complice a fost de ajuns. Nu m-am mai întors

acasă. Am plecat cu el și am petrecut noaptea acasă la Gustavo Gaviria și la soția lui, care au promis să păstreze secretul, întrucât știam că, de îndată ce aveau să-mi descopere lipsa, avea să se iște un mare scandal.

Zis și făcut. Pablo și Gustavo au aflat foarte devreme a doua zi că mama plângea și ne căuta peste tot. Li s-a mai spus că în cartierul La Paz nu doar că era multă confuzie, ci și că majoritatea vecinilor îl învinovăteau pe Pablo și-i reproșau că nu făcuse lucrurile cum trebuie, pe calea corectă. De asemenea, s-a aflat că fratele meu Mario îl căuta înnebunit pe Pablo, pentru a-l face să plătească pentru afrontul de a fi luat-o pe „fetiță“, cum îmi spunea el mereu.

– Este prietenul meu, dar nu-l voi ierta niciodată pentru ce a făcut, mi-a povestit Yolanda că spusese fratele meu.

– Ce vor spune vecinii? Poate să se întâmple orice, dar să nu se mărite cu bărbatul ăla. De parcă nu era de-ajuns, i-a zis mama Yolande, mâhnită.

Pe la mijlocul dimineții, am pornit spre aeroportul Enrique Olaya Herrera din Medellín, să luăm avionul spre Cali, dar am avut ghinionul ca acesta să aibă o întârziere de trei ore, din cauza vremii nefavorabile. Eram foarte neliniștiți, întrucât ne gândeam că, dintr-un moment în altul, aveau să sosească rudele mele. Mi-a trecut prin minte să renunț și să mă întorc acasă.

– Pablo, ce-o să facem? Părinții mei mă vor pedepsi, asta e o nebulie... mai bine mă întorc.

– Nu, dragostea mea, o să mă însor cu tine, nu-ți face griji, nu te voi dezamăgi, îți promit, a replicat Pablo și m-a sărutat, iar asta m-a făcut să mă topesc și să-i cad din nou în brațe.

Eram o fată de 15 ani și nu pot să neg că îmbrățișările lui puternice îmi ofereau siguranța necesară pentru a suporta așteptarea lungă și agonia pe care o simțeam din cauza pasului greșit pe care-l făceam, din cauză că nesocoteam învățăturile și valorile pe care mi le insuflaseră părinții mei. Totuși, după ce am depășit acea criză, am decis să ne ascundem în toalete și să ieșim să ne uităm din când în când dacă apare cineva, dar, din fericire, n-a apărut nimeni și, în cele din urmă, am putut să urcăm în avion.

Între timp, părinții și frații mei, sperați, ne-au căutat din casă-n casă, până când Gustavo s-a dus la mama și i-a spus:

– Doamnă Nora, nu vreau să am probleme cu dumneavoastră... am

venit să vă spun că Pablo a dormit la mine acasă cu Tata și au plecat deja spre Cali.

Alarmată, mama a sunat-o imediat pe bunica, Lola, în Palmira și a rugat-o să se ducă la aeroport – situat nu departe de respectivul municipiu din Valle del Cauca – și să nu mă lase să călătoresc cu Pablo la Pasto. În același timp, Segundo și Alfredo, doi dintre cei mai buni prieteni ai lui Pablo, au pornit într-acolo cu o camionetă, în ideea de a ne ajunge din urmă.

Din momentul în care am fugit de acasă cu viitorul meu soț, totul s-a întâmplat foarte repede. Dintr-odată, m-am trezit într-un avion, neștiind ce soartă mă aștepta. Pablo părea fericit și, în același timp, îngrijorat, iar eu simțeam un amestec ciudat de incertitudine, anxietate și teamă din cauza aventurii în care porneam. Mă gândeam și la faptul că-mi pierdeam reputația pe care o aveam în cartierul La Paz și mă cuprindea un fel de neliniște din cauză că nu știam dacă aveam să-mi reiau studiile, să-mi revăd familia, să mă întâlnesc cu colegele de la liceu. Dorința de a fi cu Pablo nu mă lăsa să gândesc limpede, pur și simplu, îmi ascultam inima. Îl iubeam și voiam să fiu cu el. Nimic mai mult.

Am sosit în Cali și, pe când ne îndreptam spre sala de așteptare de la terminalul național din aeroportul Alfonso Bonilla Aragón, am fost surprinși să le vedem pe bunica mea Lola și pe mătușile mele Lilia și Fanny, care ne așteptau îngrijorate. Când am ajuns unde se aflau ele și aproape fără să salute, bunica m-a apucat de braț și ne-a spus amândurora:

– Vino aici, fetițo, iar pe tine, Pablo, ce te-a apucat? De ce ați făcut nebunia asta?

Atunci, foarte sigur pe el, Pablo i-a explicat bunicii mele motivele pentru care ajunseseam la decizia extremă de a fugi.

– Doamnă Lola, situația a devenit din ce în ce mai dificilă. Doamna Nora este foarte dură și face tot posibilul pentru a ne împiedica să ne vedem. Și a mers atât de departe, încât nu a lăsat-o pe Tata să-și ia rămas-bun de la mine, deoarece plec într-o călătorie de două luni. De aceea suntem aici, pentru că vreau să-mi petrec tot restul vieții cu ea.

Bunica a părut că înțelege situația și i-a propus lui Pablo să plece în călătoria pe care o avea stabilită, iar la întoarcere să stea din nou de vorbă. Dar el n-a acceptat.

– Nu, doamnă Lola. Am ajuns deja până aici și o să rămân până se

rezolvă totul, pentru că vreau să mă însor cu nepoata dumneavoastră.

Toți discutau, iar eu ascultam în tăcere, foarte speriată. De parcă nu era de-ajuns, mătușa mea Lilia parcă voia să mă omoare din priviri. Mă simțeam foarte rău, pentru că viitorul meu era decis în momentul acela de adulți, fără ca eu să pot interveni.

Cu toate acestea, cuvintele lui Pablo au fost atât de convingătoare, încât bunica a propus să mergem în Palmira și să rămânem la ea acasă, deoarece era sigură că avea să-l convingă pe episcop să aprobe căsătoria noastră. Nu mi s-a părut imposibil să reușească asta, întrucât știam că locuia lângă închisoarea Catedrala și, tot vizitându-i pe deținuți și făcând diverse acte de caritate, câștigase simpatia preoților.

Perspectiva nu mai era atât de potrivnică: eu și Pablo aveam o aliată în aventura noastră.

Exact în momentul acela, și când ne îndreptam spre ieșirea din aeroport, au apărut Alfredo și Segundo, care păreau alarmați.

– Frate, Pablo, te rog, ascultă-ne: Mario este furios și vrem să te ajutăm, trebuie să sunăm la familia Tatei în Medellín, pentru că sunt cu toții foarte supărați, iar doamna Nora e foarte revoltată, a zis Segundo.

Pablo a înțeles neliniștea prietenilor săi și ne-am îndreptat spre o cabină telefonică de la etajul doi al aeroportului. Alfredo a vorbit cu mama.

– Doamnă Nora, sunt aici cu Tata și cu Pablo... nu vă faceți griji, o să rămân cu ei până se rezolvă lucrurile. Doamna Lola este cu Tata, totul va fi bine, nu vă faceți griji, vă promit că o să vă sun ca să vă țin la curent cu ce se întâmplă.

Așa cum ne închipuisem, lucrurile păreau foarte complicate, dar, cu toate acestea, ne-am îndreptat spre casa bunicii mele, în Palmira. Am rămas acolo cu ea și cu mătușa Lilia, care, din prima clipă, și-a arătat dezaprobarea pentru ce făceam. În fond, îi înțelegeam comportamentul, pentru că mătușa mea era necăsătorită, evlavioasă și apăra legalitatea. A fost atât de radicală, încât, chiar și atunci când căsătoria era un fapt împlinit, iar mama a sunat-o și a rugat-o să-mi cumpere un inel și o rochie, mătușa mea a refuzat, argumentând că nu meritam nimic. La rândul lor, Pablo, Segundo și Alfredo au ocupat un alt loc al casei, cunoscut drept „Colțisorul“.

A doua zi, și la insistențele lui Pablo, bunica mea ne-a dus la episcopul

din Palmira, monseniorul Jesús Antonio Castro, un om cumsecade și blând, cu care în următoarele zile am avut trei întâlniri de câte o oră. Ne-am adunat într-un birou spațios, unde se remarcă un jilț înalt pe care stătea monseniorul. Era un loc copleșitor, în care se simțea prezența lui Dumnezeu.

– Victoria Eugenia, ești gata să te căsătorești? a întrebat episcopul, puțin confuz când a aflat că am doar 15 ani.

– Da, domnule, vreau să mă căsătoresc, am răspuns speriată, cu vocea tremurândă, după ce m-am uitat la bunica mea, la Alfredo, la Segundo și la Pablo.

Dar demersul nu avea să fie atât de rapid precum credeam noi, pentru că a trebuit să așteptăm niște documente din Medellín, necesare pentru legalizarea căsătoriei. Au trecut două săptămâni până când am avut documentele în regulă și, în momentul acela, episcopul ne-a permis să ne căsătorim.

Nunta a avut loc în ziua de luni, pe 29 martie 1976, la ora șase după-amiaza, în biserica Santísima Trinidad din Palmira. Nu au asistat nici mama, nici tata și cu atât mai puțin frații mei. Nici din familia lui Pablo nu a venit nimeni. Alfredo și Segundo ne-au oferit singurul cadou de nuntă, condoleanțe: „Pentru pasul greșit pe care tocmai l-ați făcut“. Fără îndoială, o glumă tipică pentru ei, obișnuiți să facă glume proaste.

Eu, mireasa fugară, eram îmbrăcată cu aceleași haine pe care le purtasem în ziua în care fugisem de acasă: pantalonii de un verde militar din terlete, un material elastic care nu necesita călcare, și pulover portocaliu. Cred că am arătat bine. El purta blugi și cămașă cu mânecă lungă suflecată, albastru-deschis.

Ca o coincidență, același preot mă botezase cu ani în urmă. Ceremonia simplă s-a desfășurat la o temperatură de 30 de grade, dar eram atât de speriată, încât nu am simțit căldura. Bucuria mea era dulce-amară, deoarece îmi era teamă pentru ce avea să vină apoi: reproșurile din partea părinților, a fraților mei, a vecinilor. Aveam inima în gât. La un moment dat, în timpul slujbei, Pablo, care părea foarte bucuros, m-a privit în ochi, a zâmbit și mi-a zis:

– Vom fi împreună pentru totdeauna, dragostea mea.

În ciuda rapidității cu care s-au petrecut lucrurile după ce fugisem cu Pablo, bunica și mătușa mea Fanny, mereu afectuoase și fără să-mi reproșeze că îmi dezamăgisem părinții, ne-au pregătit o cină

delicioasă după ceremonia din catedrală. În sufrageria spațioasă din casă am petrecut mai multe ore spunând povești și depănând amintiri, până când, la miezul nopții, a sosit momentul magic al plecării noastre. Fiindcă eram căsătoriți, bunica ne-a lăsat „Colțișorul“. Printre sărutări și îmbrățișări și învăluți de întunericul nopții, luminat de o lună superbă, eu și Pablo am străbătut grădina înflorită și romantică a casei. A fost o noapte de dragoste de neuitat, care mi-a rămas întipărită în minte ca unul dintre cele mai fericite momente din viața mea. Voiam ca timpul să stea în loc, ca momentul de intimitate pe care-l trăiam să dureze pentru totdeauna.

Pablo și-a amânat călătoria la Pasto, căci trebuia să ne întoarcem în Medellín și, resemnați, am ajuns într-o cameră pe care ne-a pus-o la dispoziție Alba Marina, una dintre surorile lui Pablo, care era deja căsătorită și locuia într-o casă din cartierul La Paz. Mama, care nu-și ascundea resentimentele, ne-a împrumutat un pat matrimonial vechi pe care-l făcuse tata când încă trăia în Palmira și deținea cea mai cunoscută tâmplărie din oraș. În ciuda lipsurilor, simțeam că să fiu căsătorită era cel mai bun lucru care mi se putea întâmpla în viață. Îl iubeam foarte mult pe Pablo și-mi plăceau râsul și umorul lui. Era o iubire plină de surprize. Voiam să fiu o femeie în adevăratul sens al cuvântului, dar realitatea îmi amintea că încă eram o fetiță.

Mi-era foarte teamă să-mi înfrunt noua viață și, de aceea, timp de două săptămâni am refuzat să ies din casă. Când, în sfârșit, am ieșit, am constatat că viața mea de zi cu zi avea să fie foarte complicată, pentru că trebuia să suport reproșurile celor din familia mea, care îmi condamnau comportamentul; a fost greu și să mă întorc la școală, să-mi continui ultimul an de liceu, pentru că lumea mă privea cu dispreț. Întreaga societate conservatoare și catolică din Antioquia s-a năpustit asupra mea. Îmi pierdusem reputația din cauză că fugisem de acasă și mă căsătorisem în pripă cu un bărbat mai mare decât mine.

Viața mea de soție se desfășura între școală dimineța, întoarcerea acasă pentru a-mi face temele, apoi gătit, curățenie în cameră, spălat și aranjat hainele lui Pablo. Nimic emoționant, dar eram în continuare entuziasmată de noul meu rol. Ceea ce m-a zdruncinat foarte curând, și nu eram pregătită pentru asta, a fost faptul că Pablo a început să lipsească de acasă, pentru a se duce, potrivit lui, să muncească. Dar ce să muncească? Nu știu. Cert este că încercarea de a-și câștiga existența a fost însoțită de vechiul lui obicei de a umbla cu femei. Bărfele despre aventurile sale erau la ordinea zilei și, nu pot să neg, mă făcea să sufăr mult. Îmi amintesc că plângeam toată noaptea, așteptându-l să vină.

Mă afectau infidelitățile lui, dar nu eram suficient de curajoasă pentru a-l părăsi. Pentru a îndura asemenea dramă singură îmi spuneam: „Toți bărbații sunt la fel“. Atunci mă gândeam: „Nu o să-l părăsesc pentru asta“. Și, în plus, când ne căsătorisem, infidelitatea era foarte probabilă, având în vedere antecedentele sale, și de aceea am decis să nu-l urmăresc, să nu-i verific agenda telefonică, să nu verific dacă avea ruj pe cămașă. Cel care caută găsește, spune proverbul, și am preferat să nu găsesc.

Senzația de neputință pe care mi-o stârnea comportamentul soțului meu m-a făcut să caut sfaturi. Yolanda îndeplinise perfect rolul de pețitoare, dar noile circumstanțe m-au condus spre o persoană care avea să devină umărul pe care aveam să plâng, sprijinul meu în cele mai grele momente.

O cunoscusem pe când aveam opt ani și, de atunci, i-am spus mătușa Inés, deși în realitate era o învățătoare apreciată în cartierul La Paz, prietenă foarte bună cu mama. Nu ne-am văzut mulți ani din cauza războiului și apoi din cauza exilului meu forțat, dar, în august 2017, am vizitat-o la ea acasă, în Medellín. La cei 88 de ani ai ei, încă își amintea cu luciditate momentele bune, și cele rele, pe care le trăise alături de noi, căci trebuie să spun că mătușa Inés l-a îndrăgit și l-a apărât întotdeauna pe Pablo și, din acest motiv, a putut să îndure tot ce-am îndurat și eu.

Cea mai bună metodă de a suporta acea situație era să rămân o noapte la ea acasă și să dormim împreună, în același pat. Așa făceam când Pablo întârzia și ea mă însoțea în lungile mele ore de insomnie și de plâns.

– Îți amintești, Tata, când Pablo întârzia și tu erai foarte tristă și stăteam de vorbă despre cum aveai să-l întâmpini, să-i vorbești, cum trebuia să faci pe neștiutoarea, cum aveai să-ți ascunzi supărarea?

– Desigur, mătușă. El venea, mă făcea să mă dau mai la margine și spunea: „Aici încăpem toți trei“. Și zicea asta zâmbitor... venea din alt pat, de la o altă aventură!

Astfel de scene s-au repetat de multe ori, dar mătușa Inés îmi spunea întotdeauna același lucru, având în vedere vârsta și experiența ei despre ce însemna să înduri o căsnicie nefericită. Asta părea a fi ceva „normal“. Astăzi îmi amintesc că o întrebam mereu ce să fac și, în naivitatea mea, acceptam sfaturile ei ca fiind cele mai înțelepte:

– Nu fi prostituță, fata mea, nu lăsa să ți-l ia alta, răsfăț-l ca să rămână

lângă tine. Nu-ți pierde răbdarea, pentru că este de datoria ta de femeie să-l aștepți și să ai grijă de el când sosește acasă. Să te desparti? Nici vorbă. Trebuie să rămâi, el te iubește, nu te va părăsi niciodată, trebuie să accepți că asta este o cultură machistă, iar suferința face parte din căsnicie. Mă doare sufletul să te văd așa.

Am ascultat-o. Instruită de mătușa Inés, m-am străduit cât am putut mai bine ca femeie, ca amantă, ca soție, ca mamă, pentru ca Pablo să rămână lângă mine. Uneori, chiar ea mă ajuta să-i scriu scrisori de dragoste ca să-l seduc. Șirul de femei cu care a umblat Pablo este foarte lung, dar cert este că, la urma urmei, nu m-a părăsit. Nici măcar nu mi-a propus vreodată să ne despărțim ca să plece cu alta, iar în ultimele clipe ale vieții sale a apelat la noi, la familia lui.

Era în firea lui Pablo să seducă femei. Un fel de provocare personală, care-l împingea spre cuceriri ce nu-i aduceau deloc respectul celor din jur. Ca în acea seară în care ne-am dus la o petrecere în salonul Antioquia de la hotelul Intercontinental din Medellín. Am început să dansez cu soțul uneia dintre surorile mele și cu unul dintre frații mei. Pablo s-a supărat și nu a vrut să mai stea de vorbă cu mine la petrecere. Atunci, cum nu puteam să dansez și nu-l aveam alături, am decis să plec. Ce era să mai fac?! Dar Pablo n-a ratat momentul pentru a-și face de cap. A invitat-o la dans pe Monica, o blondă tânără și frumoasă, iar pe o melodie mai lentă a sărutat-o. Dar una dintre surorile mele era acolo și a fost atât de indignată, încât nu a șovăit în a-i trage o palmă zdravănă soțului meu. Femeia cu care era Pablo s-a dovedit a fi soția unui angajat de-ai lui.

A doua zi, după ce sora mea mi-a povestit despre cele întâmplate la petrecere, am fost orbită de furie. Cu inima frântă, tot ce mi-a trecut prin minte a fost să mă duc la soțul înșelat și să-i spun că nevasta lui se sărutase cu soțul meu și, cu siguranță, rămăseseră să doarmă la hotel Intercontinental. Bărbatul s-a înfuriat și s-a dus acasă imediat și i-a tras o bătaie nevastei sale, încât a băgat-o la spital. Îmi voi reproșa întotdeauna că m-am dus să reclam comportamentul neadecvat al soțului meu. S-ar fi putut încheia cu o tragedie. De aceea n-am mai făcut asta niciodată.

În aceeași zi, i-am reproșat din nou lui Pablo ceea ce făcuse, dar el, abil, îmi spunea mereu aceleași lucruri: că sunt femeia vieții lui, că mariajul nostru avea să dureze pentru totdeauna și că trebuie să am în vedere că există mulți oameni rău intenționați care nu vor să ne vadă împreună.

După două luni de locuit la sora lui, Luz Marina Escobar, ne-am mutat

Într-o casă pe care Pablo o cumpărase în cartierul Los Colores cu un împrumut pe care îl obținuse de la o bancă prin modalitatea Upac (Unități de putere constantă de cumpărare, create în timpul guvernării lui Misael Pastrana Borrero). Acolo am încercat să ducem o viață normală și mi-am continuat studiile la liceul din cartierul La Paz, dar foarte curând și-a reluat aventurile și se întorcea tot în zorii zilei. Sau nu venea. Am trecut prin momente grele, pentru că mi-era frică să locuiesc într-o casă atât de mare, într-un cartier unde existau multe terenuri virane. Atunci m-am văzut obligată să o rog pe mama să o lase pe sora mea mai mică, de 13 ani, să locuiască cu mine, deoarece mătușa Inés nu putea să vină întotdeauna.

Câteva zile mai târziu, mare mi-a fost uimirea când a sosit acasă un camion cu mobilier masiv, în stilul Ludovic al XV-lea, cumpărat de Pablo. Ce exagerare! Erau primele noastre piese de mobilier de dormitor, salon și sufragerie. Când le-a văzut aranjate în casă, deși erau, în mod clar, prea mari pentru spațiul disponibil, s-a bucurat foarte mult. Mi s-au părut frumoase, deși n-am înțeles niciodată prioritățile lui Pablo. Aveam niște piese de mobilier uriașe, dar nu i se părea absolut necesar să cumpere frigider și, de aceea, în fiecare zi trebuia să mă duc la supermarket să cumpăr cele necesare. Cu toate acestea, eu și sora mea ne-am bucurat de mobilă, pentru că ne prefăceam că suntem doamne importante. În plus, dădeam tare sistemul audio, care avea lumini fosforescente, și începeam să dansăm. Pentru mine, o adolescentă de 15 ani, totul părea un joc, iar Pablo avea grijă ca fantezia să mă facă să mă simt ca o fetiță răsfățată.

Viața mea a continuat într-un mod aparent normal, pentru că sora mea și mătușa Inés mă ajutau să-mi calmez crizele provocate de comportamentul schimbător al lui Pablo. Școala era un fel de oază, pentru că orele și temele îmi distrăgeau atenția o bună parte din zi. În plus, liceul nu ne asigura transportul și, de aceea, ne deplasam cu un jeep Nissan Patrol galben-deschis cu alb, pe care soțul meu mi-l împrumuta aproape în fiecare zi.

Totuși, luni, 7 iunie 1976, în ultima zi de școală, urma să aibă loc un episod care, fără să știu, avea să ne schimbe viața pentru totdeauna. Foarte devreme în acea dimineață, Pablo a primit un apel telefonic și, fără să-mi dea vreo explicație, a plecat repede cu jeepul lui, iar eu și sora mea n-am avut de ales decât să mergem cu taxiul la liceu. La ora unu după-amiaza, am ieșit de la ore și ne-am dus acasă la mama, dar am găsit-o foarte neliniștită.

– Mamă, ce s-a întâmplat?

Ea m-a privit fix și i-au dat lacrimile. Apoi a tras adânc aer în piept și nu a reușit să spună decât atât:

– Fata mea, i-au arestat pe Pablo, pe Mario, pe Gustavo și pe alte trei persoane.

– Poftim? Ce s-a întâmplat, mamă?

– I-au prins cu 26 de kilograme de cocaină.

Cocaină? Ce e aia? Era prima oară când auzeam despre așa ceva, dar nu se cunoșteau prea multe detalii despre cum se petrecuseră lucrurile. Șocată de arestarea neașteptată a soțului meu și fără să înțeleg întru totul amploarea celor întâmplate, în seara aceea m-am întors acasă împreună cu sora mea și, înainte să ne culcăm, am aprins mai multe lumânări și ne-am rugat Fecioarei Maria, făcătoarea de minuni.

Zilele ulterioare arestării lui Pablo au fost foarte grele, pentru că am întârziat cu plata ratei pentru casă și nu puteam să-l vizitez, deoarece el și ceilalți deținuți erau în continuare în temnițele DAS din Medellín. În incertitudinea mea, am primit într-una din acele zile un mesaj pe care Pablo îl scrisese pe o pungă din hârtie. Era primul semn de viață pe care mi-l trimitea. „Dragostea mea, vreau să știi că sunt bine, nu-ți face griji căci totul va fi bine. M-a prins pe mine noaptea și în locuri mult mai întunecate.“

În aceste condiții, nu am avut de ales decât să plec capul și să mă întorc, înfrântă, la părinții mei, în cartierul La Paz. La scurt timp, banca ne-a luat casa din cauza acumulării ratelor neplătite. Din fericire, am fost bine primită, dar mama – așa cum fac aproape toate mamele în astfel de situații – a început să ia distanță de ginerele întemnițat.

– Victoria, să nu cumva să rămâi însărcinată cu bărbatul ăla, căci asta e tot ce ți-ar mai lipsi.

– Stai liniștită, mamă, că nu sunt însărcinată, am răspuns, foarte sigură.

Cu toate acestea, ea, neîncrezătoare, mi-a dat o cutie cu anticoncepționale și, începând de atunci, în fiecare noapte, mă puneă să iau o pastilă în fața ei.

În cele din urmă, Pablo și ceilalți deținuți au fost trimiși la închisoarea Bellavista, foarte periculoasă din câte ni s-a spus, situată în municipiul

Bello, în sudul orașului Medellín. Sâmbăta următoare, la patru dimineața, eu și mama eram pregătite să ne ducem să-l vizităm. A fost bine că ne-am dus așa devreme, pentru că n-am întâmpinat prea mari obstacole la intrare, în ciuda îmbulzelii, a mirosurilor urâte și a atmosferei încărcate.

Întâlnirea cu soțul meu după atâtea zile mi-a stârnit sentimente amestecate, fiindcă aveam dovada clară că pășea pe calea infracțiunilor. Totuși, nu le-am dat prea multă atenție, pentru că, în fond, eram fericită să-l văd. În plus, ca întotdeauna, cu debitul lui verbal, a zis că era nevinovat și și-a rezumat situația într-o altă frază pe care avea să o folosească, de asemenea, foarte des, pentru a nu fi nevoit să dea prea multe explicații:

– Tata, m-au contactat niște prieteni din Pasto ca să-i ajut să iasă dintr-o încurcătură, dar n-am putut și m-au prins. Ca să ajut un prieten, uite în ce m-am băgat, dragostea mea.⁶

Și a schimbat subiectul.

Câteva zile mai târziu, l-am vizitat din nou, dar de data asta am fost cu Nohemí, soția lui Gustavo, și cu Alba Marina Escobar, cumnata mea. Îmi amintesc că a fost greu să intrăm, pentru că, în timp ce stăteam la rând, am început să vomit întruna din cauza mirosurilor. Nu știam ce se întâmplă cu mine, dar în zilele următoare am descoperit îngrozită că așteptam un copil și, în loc să mă bucur, am făcut un atac de panică gândindu-mă la ce va spune mama. N-am spus nimănui și, săptămâna următoare, când m-am dus să-l văd din nou pe Pablo, i-am dat vestea cea bună, însoțită de un avertisment:

– Pablo, asta să rămână între noi, căci dacă află mama, mă omoară.

Vestea că avea să fie tată l-a bucurat foarte mult, dar, nefiind în stare să țină un secret și fără să ia în seamă teama mea, le-a povestit imediat mamei lui, care se dusesse să-l viziteze, și fratelui meu, cu care împărțea aceeași celulă. M-am enfuriat, pentru că voiam să-i spun mamei abia când începea să se vadă sarcina. Acum era doar o chestiune de ore ca totul să se afle și gândul că aveam să sufăr mă durea cel mai mult. Văzându-mă atât de îngrijorată, doamna Hermilda a venit cu o idee ca să evit furia mamei.

– Tata, liniștește-te, să facem următorul lucru: spune-i mamei tale să vină la mine acasă, că am ceva de vorbit cu ea. Atunci îi voi da vestea că va fi bunică.

Am acceptat, de voie, de nevoie, și, două zile mai târziu, eu și mama

am ajuns acasă la soacra mea. După un salut cordial, ne-am așezat în salon să bem ceai.

– Doamnă Nora, închipuiți-vă... a început doamna Hermilda, dar mama a întrerupt-o.

– Îmi închipui, doamnă Hermilda, că fata asta e deja însărcinată.

Am încremenit amândouă. Intuiția mamei era de-a dreptul uluitoare.

– Da, doamnă Nora.

– Să mergem, fata mea, a zis mama și s-a ridicat de pe scaun, pentru a-și lua rămas-bun.

Ne-am îndreptat spre casa noastră – era la două străzi distanță, dar drumul mi s-a părut foarte lung –, iar eu nici nu mai puteam să respir din cauza grijilor, iar noaptea mi s-a părut îndeosebi de rece și de tristă. Atunci mama nu s-a mai putut abține.

– E culmea, Tata... ești o iresponsabilă; nu știi când o să înveți să ascuți; câtă durere și câtă suferință o să-mi mai provoci dacă rămâi alături de bărbatul ăla...

Am plâns neconsolată și, în momentul acela, am simțit o mare rușine.

– Îți jur, mamă, că nu mi-am imaginat niciodată că mi se va întâmpla așa ceva.

Întorcându-mă la rutina zilnică, și la insistențele lui Pablo, mi-am reluat orele la liceu, dar, de data asta, aveam două motive să mă simt jenată față de colegii și de profesorii mei: eram însărcinată și soțul meu era la închisoare.

Între timp, chinul de a mă duce la închisoarea Bellavista avea să se încheie în curând, pentru că Pablo aranjase să fie transferat la închisoarea departamentului Yarumito, în vecinătatea municipiului Itagüí, un fel de moșie atât de liniștită, încât acolo nu existau paznici. Schimbarea a fost benefică, deoarece eu și soacra mea ne duceam în fiecare zi să-i ducem micul dejun și prânzul.

Firește, Pablo nu putea să stea liniștit și, două săptămâni mai târziu, am fost sunată de la închisoare ca să mi se spună că evadase. Din câte mi-au comunicat, dispăruse în timpul unui meci de fotbal, cu complicitatea unora dintre jucători, pe care îi rugase să lovească mingea tare și departe, ca el să se ducă după ea. Așa se întâmplase și,

la un moment dat, nu se mai întorsese pe terenul de fotbal.

Partea cea mai rea a fost când am aflat că Pablo evadase cu intenția de a se refugia în brațele lui Noemí, văduva unui prieten decedat în urmă cu două luni, cu care avea o idilă de când eram logodiți. Nu-mi venea să cred. Ce nerușinat! Ea avea 30 de ani, iar el 26. Am suferit foarte mult când am aflat de infidelitatea lui și zile întregi n-am vrut să știu nimic de el. M-am simțit neputincioasă, pentru că îi oferisem cea mai pură iubire, iar el mă înșela cu o femeie care avea de două ori vârsta mea, dar mărturisesc că mi-a fost teamă să nu-l pierd, fiindcă ea era matură, avea multă experiență și mi s-a părut imposibil ca el să se desprindă din acea relație. Și m-am întrebat din nou: cum plec? Cum rămân? Mă indigna lipsa de respect, dar nu părea să existe ieșire... nu-mi rămânea decât să mă bazez pe părinții și pe frații mei, pentru că, în adâncul sufletului meu, nu voiam să-l părăsesc.

După mai bine de 12 ore, Pablo apăruse din nou la închisoare, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Se întorsese după ce, pentru a-l convinge, mama lui, doamna Hermilda, îi spusese la telefon să nu mă mai facă să sufăr și să mă sune. Asta a și făcut și l-am făcut să vadă, din mai multe puncte de vedere, că greșise și l-am rugat să se întoarcă la închisoare în numele bebelușului pe care-l așteptam. În orice caz, scurta evadare a avut drept consecință transferul lui la închisoarea Itagüí, puțin mai mare și cu măsuri de siguranță mai stricte.

Când apele se mai liniștiseră, ne-am dus să-l vizităm și i-am reproșat comportamentul, dar el a răspuns, pur și simplu, că nu găsisese alt loc unde să se ascundă. Însă cineva mi-a povestit mai târziu că amanta soțului meu avea destui bani și că, dincolo de idila lor, el făcea ce făcea și-i cerea bani cu împrumut. La capitolul ăsta trebuie să recunosc că Pablo era un împlânzitor de șerpi, un mincinos profesionist care folosea cu abilitate vorbele și, de aceea, a reușit să mă convingă că relația cu Noemí era ceva trecător, lipsit de importanță. În cele din urmă, am cedat dezmiertărilor, săruturilor pasionale și mângâierilor lui, ce aveau puterea de a mă învălui precum valurile mării. Povestea noastră de dragoste avea câștig de cauză, în cele din urmă, în ciuda ofensei.

Fiindcă agitația era continuă cu Pablo, într-o după-amiază am ieșit de la liceu și m-am dus să iau prânzul acasă la mama, dar am găsit-o foarte obosită, tristă și îngrijorată pentru că, după cum i se spusese, Pablo, Gustavo și Mario aveau să fie transferați foarte curând la o închisoare din orașul Pasto, la frontiera cu Ecuador. Fără să stau pe gânduri, i-am zis că plec la închisoarea Itagüí, să încerc să-mi iau rămas-bun de la el. Ea a fost de acord și mi-a dat să le duc o geantă cu

mai multe cămăși, pantaloni și ceva bani. N-am avut timp să mă schimb și m-am dus în uniformă de la școală. Când am ajuns la intrarea în închisoare, numeroși soldați formau un cordon de siguranță și, cum am putut, m-am apropiat și l-am rugat pe unul dintre ei să mă lase să intru, ca să le dau pachetul deținuților. Dar am avut atât de mult ghinion, încât geanta s-a rupt și mai multe haine și banii au căzut pe jos, ceea ce a stârnit o oarecare confuzie, căci în momentul acela ieșeau cei trei deținuți. Totul s-a petrecut foarte rapid și m-am speriat, pentru că un militar m-a amenințat cu pușca atunci când m-am aplecat să strâng ce căzuse. N-am reușit să-l văd pe Pablo decât în camionul ce avea să-l ducă la aeroportul Olaya Herrera. Fiindcă mă dusesem cu mașina mamei, am pornit după ei și am reușit să ajung la una dintre terasele terminalului aerian. În cele din urmă, Pablo a urcat pe scara avionului și, de la distanță, cu mâinile încâtușate, a reușit să-și ia rămas-bun de la mine.

A fost oribil. Chiar și astăzi mă zguduie amintirea dramei pe care am trăit-o în ziua aceea. M-am simțit neputincioasă, dezolată, fără soț, fără un acoperiș deasupra capului, fără direcție. Aveam 15 ani și eram însărcinată în două luni. Eram foarte sensibilă. M-am întors acasă la părinții mei plângând și cu inima strânsă.

Câteva zile mai târziu, am decis să mă duc la Pasto să-l vizitez pe Pablo. O călătorie lungă pe calea aerului și pe uscat. Soacra mea s-a oferit să mă însoțească și, de data asta, am pornit într-o vineri la prânz, după ce am terminat orele; am călătorit cu avionul de la Medellín la Cali și, de acolo, cu autobuzul toată noaptea până în Pasto, unde am ajuns în zorii zilei de sâmbătă. Eram obosită și aveam grețuri, specifice stării mele. Ne-am dus la piață să cumpărăm alimentele care-i plăceau lui Pablo și i-am pregătit prânzul. Apoi am mâncat împreună cu el la închisoare. Am purtat o discuție scurtă, dureroasă, tristă. Nu știam cât avea să stea închis și, de aceea, eram copleșită de incertitudine. Probabil că Pablo vedea cât eram de neliniștită, căci făcea eforturi inutile să mă calmeze.

– Stai liniștită, Tata, căci coșmarul ăsta se va termina în curând; nu te stresa, spunea pe un ton calm, cu aceeași atitudine pe care a avut-o de multe ori, chiar și atunci când apa îi era până la gât.

După-amiază, când s-a încheiat vizita, am plâns pentru că trebuia să-l las acolo, pentru că trebuia să mă întorc în Medellín, din cauza drumului dificil care mă aștepta.

În următoarele săptămâni am repetat rutina, însoțită uneori de doamna Hermilda. Îmi plăcea foarte mult să mă duc să-l văd, dar am

suferit mult, pentru că eram însărcinată și vizitele la închisoare erau oribile: stăteam ore în șir la coadă, eram epuizată, aveam amețeli, simțeam niște mirosuri oribile, îmi venea să vomit. Eram 500 de persoane care încercam să-i vizităm pe deținuți și percheziția era îngrozitoare. Ba mai rău de atât, doamna Hermilda nu era cea mai drăguță cu mine și tot timpul se purta ostil, făcea comentarii neplăcute și-mi spunea lucruri cu dublu înțeles. O adevărată tortură. Îmi arăta ce gândea despre mine: că nu eram femeia potrivită pentru fiul ei.

Efortul de a mă duce atât de des în Pasto, precum și anxietatea, și epuizarea aveau să se simtă și, într-o bună zi, ginecologul mi-a interzis să mai călătoresc, pentru că aveam cu cinci kilograme mai puțin decât înainte să rămân însărcinată, iar riscul de a pierde copilul era enorm. I-am comunicat asta lui Pablo, dar el n-a înțeles gravitatea situației.

– Nu vrei să vii să mă vezi... nu mă iubești, mi-a spus lamentându-se în curtea închisorii, unde ne plimbam.

În ciuda avertismentelor medicului, m-am dus în continuare în Pasto, dar condițiile se îmbunătățiseră de la o vreme, deoarece Pablo a aranjat să i se permită să părăsească închisoarea în weekend, ca să stăm într-un apartament cu două camere, sufragerie, loc de luat masa și bucătărie, la hotel Morasurco, cel mai bun din Pasto. Într-una din camere stăteam eu și Pablo, iar în cealaltă soacra mea sau persoana care mă însoțea. În scurtele momente petrecute acolo mă simțeam împlinită. Dragostea era completă. Îmi amintesc că, într-un weekend, eu împlineam 16 ani și am sărbătorit la hotel cu Pablo. Momentul în care mi-a dedicat melodia „Muñequita negra“, interpretată de cântărețul mexican José Alfredo Jiménez, mi-a mers la suflet. Versurile erau frumoase și Pablo le fredona. „Dormi cu mine, dormi în brațele mele, care te iubesc atât de mult pentru că sunt adăpostul tău / Închide-ți ochisorii, gurița și, ghemuită cum am zis, adormi fericită. / Uită că lumea o să fie nemiloasă cu tine și gândește-te că niciodată, dar niciodată în viață nu va trebui să suferi.“

În cele din urmă, în noiembrie 1976, la cinci luni după arestarea lui, ne-am bucurat pentru că Pablo a ieșit din închisoare, exonerat, potrivit lui, de toate acuzațiile.

– Acum chiar vom începe o viață nouă, dragostea mea, voi fi cel mai bun soț și un tată extraordinar, îți promit, a spus când s-a întors din Pasto în cartierul La Paz.

Cu toate acestea, perspectiva era foarte incertă: medicul care mă

Îngrijea mi-a spus că am nevoie de repaus total, deoarece eram foarte slăbită și exista posibilitatea ca bebelușul să nu supraviețuiască dacă se năștea în momentul acela. Atunci am hotărât să ne mutăm acasă la părinții mei, care ne-au cedat camera principală. Timp de o lună și jumătate am stat în pat, iar mama a avut mare grijă de mine, chiar dacă nu-și ascundea supărarea față de Pablo. Era atât de evidentă, încât într-o zi m-a întrebat dacă el mă amenința cu ceva, fiindcă nu înțelegea de ce nu-l părăseam. Răspunsul meu a fost simplu:

– Mamă, sunt cu el pentru că-l iubesc.

Totuși, să locuiescă la socri cu soția sa însărcinată nu era o opțiune pentru Pablo, care era vizibil stânjenit de situație, deși în acea scurtă perioadă a încercat să aibă o relație civilizată cu tata, cu mama și cu frații mei. Problema s-a rezolvat două luni mai târziu, în ianuarie 1977, când a închiriat un apartament foarte mic în cartierul La Candelaria, în apropierea parcului El Poblado. Ne-am mutat într-un weekend și, bineînțeles, nu putea lipsi mobila în stilul Ludovic al XV-lea, a cărei aranjare devenise o adevărată tortură. Singura soluție a fost să punem mobila de sufragerie în zona de recreere și pe cea de salon într-una dintre camere, cu inconvenientul că nu se puteau deschide ușile dulapului. Alt paradox al acestei povești este că locuiam într-un apartament închiriat, cu multe limitări, dar, în garaj, Pablo avea un Porsche de lux, ultimul model, roșu-închis, capitonat cu piele bej. Cum obținuse o mașină atât de scumpă? Era a lui? Multe întrebări apăreau în astfel de situații, dar totul din jurul nostru îmi sugera că era mai bine să nu întreb. Acestea au fost întotdeauna contradicțiile soțului meu, care, cu doar 20 de zile înainte ca eu să nasc, a cumpărat frigiderul de care aveam atât de multă nevoie.

Trebuie să recunosc că, în ultima parte a sarcinii, Pablo s-a interesat de toate detaliile nașterii. Cred că în momentul acela a apreciat că mă purtasem foarte frumos cu el cât fusese la închisoare și că, din cauza sacrificiului de a mă duce să-l vizitez în Pasto, starea mea de sănătate se deteriorase. Au fost câteva săptămâni de liniște.

Astfel a sosit 24 februarie 1977, ziua în care s-a născut primul meu copil. Eram în ultimul an de liceu și, în acea dimineață, m-am dus la școală pentru că aveam ora de matematică și examen la engleză cu un profesor înfricoșător. Când m-am ridicat, am simțit unele simptome care mi-au indicat că urma să nasc, dar am preferat să nu iau zero la evaluare și să-l nasc apoi pe fiul meu. Ce inconștientă am fost! A fost o dovadă de imaturitate, când trebuia să-mi pun sănătatea pe primul loc. Cu toate acestea, la testul de engleză am luat 6, adică suficient cât să trec. Când profesorul José „dintșosul” – îi spuneam așa pentru că

avea niște dinți enormi, care păreau că-i ieșeau din gură când vorbea – mi-a dat nota, m-am ridicat în picioare și i-am zis cu vocea întretăiată, deoarece contractiile continue de-abia îmi permiteau să mă mișc din bancă:

– Domnule profesor, trebuie să plec pentru că mi s-a rupt apa.

– Nu e momentul de cerut voie, Victoria, a răspuns, de parcă n-ar fi înțeles ce-i spuseseam.

Colegii mei, vreo 25, au început să protesteze cu voce tare și i-au arătat profesorului că lângă banca mea era o baltă de apă. O colegă s-a oferit să se ducă în cancelarie pentru a cere permisiunea de a putea părăsi școala, pentru că urma să nasc. În cele din urmă, mi-au dat voie și, cu dureri puternice, am mers două străzi până acasă la mama, dar a trebuit să mă opresc la fiecare zece secunde din cauza contractiilor. Când am ajuns, mă așteptau bunica, care venise din Palmira să-și întâmpine strănepotul, părinții și frații mei. De acolo am plecat la clinica El Rosario, în centrul orașului Medellín, dar înainte am cerut să trecem pe la apartamentul din La Candelaria, să-l luăm pe Pablo. Totul s-a petrecut foarte repede, pentru că, la o jumătate de oră după ce am ajuns, s-a născut bebelușul, iar la ora unu după-amiaza le sunam deja pe colegele mele de la școală să le dau vestea și să le spun să vină să mă viziteze.

– Nu se poate! Nici n-ai plecat bine de la școală... ne minți, Tata, a zis una dintre colegele mele de salon.

Pablo a fost tot timpul alături de mine și se vedea că era fericit că avea băiat. A doua zi, o funcționară de la biroul de înregistrare a nașterilor a intrat în cameră și, cum soțul meu nu era acolo în momentul acela, am profitat pentru a-i pune numele Juan Pablo. Astfel mi-am îndeplinit o dorință mai veche de a-i pune primului meu fiu numele personajului principal din telenovela Esmeralda. Desigur, când Pablo a aflat, nu a fost prea încântat că îi pusesem un nume compus fiului său, pentru că deja discutaserăm de mai multe ori despre asta și el voia să-l cheme, pur și simplu, Pablo.

Medicii m-au externat după două zile și ne-am întors în apartamentul din La Candelaria. De la bun început i-am spus lui Pablo că voiam neapărat să termin liceul, pentru că mai aveam doar doi ani până la absolvire. Așa că m-am întors la școală trei săptămâni mai târziu, fiindcă voiam să profit de faptul că mama avea grijă de bebeluș în timp ce eu învățam.

Între timp, Pablo ieșea la plimbare cu motocicleta împreună cu prietenii lui, îmi aducea trandafiri, iar în weekenduri se ocupa de Juan Pablo, căruia îi vorbea, îi cânta, îi spunea cu afecțiune Juancho sau Grigori⁷ și îl scotea cu plăcere la plimbare în mașina lui decapotabilă.

Dar cum nimic nu este perfect în viață, Pablo obișnuia să dispară destul de frecvent, spunând că merge să muncească. Doar că acea „muncă“ includea să petreacă o bună parte din timp cu femeii, atât ziua, cât și noaptea, dar se străduia să fie prezent în momentele importante ale familiei noastre.

Aproape imperceptibil, viețile noastre aveau să se schimbe datorită îmbunătățirii progresive a situației financiare a lui Pablo și a vărului său Gustavo. Dintr-un moment în altul, am observat că averea soțului meu era în creștere susținută și că lipsurile erau de domeniul trecutului. Astfel, în primul trimestru din 1978, a cumpărat cu trei milioane de peso – 76 000 de dolari la vremea aceea – o casă în cartierul Provenza, o zonă în plină dezvoltare în partea de sus a străzii 10, în inima cartierului El Poblado. Era o locuință cu piscină, mai multe camere, garaj și un hol foarte mare, cu geamuri imense. Acolo am adus și piesele de mobilier vechi în stilul Ludovic al XV-lea care ne plăceau atât de mult mie și lui Pablo și, cum spațiul era mai mare, le-am aranjat cât am putut de bine.

Cu toate acestea, după ce ne-am mutat în noua noastră casă, Pablo a transformat în birou prima cameră, situată la intrare, unde, împreună cu Gustavo, a început să primească tot felul de persoane. Presupun că aveau legătură cu „afacerile“ lor și de aceea nu treceam pe acolo. Fratele meu Mario probabil a mirosit că „vizitatorii“ respectivi aveau să ne aducă probleme și i-a sugerat lui Pablo să mute biroul în altă parte, deoarece considera o greșeală să amesteci afacerile cu viața privată. Soțul meu a fost de acord și, trei luni mai târziu, s-au mutat într-o casă veche de pe strada 9, un loc urât și de prost gust pe care îl numeau Los tamales de Aliria.

Nu voi aprofunda aici modul în care Pablo a devenit milionar, pentru că voi aborda acest subiect în următoarele capitole ale acestei cărți, dar vreau să subliniez că sumele colosale de bani au fost direct proporționale cu dorința sa frenetică de a umbla cu tot felul de femei. Cu unele a fost din dorința de a se distra, pentru că îi ofereau plăcere și companie; pe altele le-a cucerit din interes, pentru a-și înlesni afacerile; iar cu altele a avut idile intense pentru că, din punct de vedere strategic, erau persoane-cheie care îi ofereau acces la secrete de stat. Însă pot să garantez că nici unele, nici altele nu au pus vreodată căsătoria noastră în pericol.

Astfel, în 1978, și în următorii zece ani, Pablo a devenit foarte bogat, iar puterea lui financiară i-a permis, mai întâi, să pătrundă în lumea automobilismului prin participările sale la cupa Renault din 1979 și 1980. Apoi a inițiat diverse acțiuni sociale pentru ajutarea celor mai nevoiașe pătri ale societății și a dezvoltat sportul prin construcția a zeci de terenuri de fotbal. De asemenea, a creat imperiul Hacienda Nápoles în Magdalena Medio din Antioquia și nu și-a ascuns dorința de a intra în politică, unde visa să ajungă foarte departe, cum, de altfel, a și făcut-o, până când a murit. În toate aceste scenarii ale vieții sale, soțul meu a fost întotdeauna înconjurat de femei.

Afacerile lui Pablo prosperau și asta se vedea, dar eu nu eram conștientă de unde proveneau banii, căci eram încă o adolescentă și o tânără naivă într-un context social dominat de bărbați, unde rolul femeii se rezuma exclusiv la îngrijirea copiilor și a casei, nu să-și dea cu părerea despre ce făcea sau nu bărbatul familiei pentru a asigura traiul. Eu am profitat de prosperitate pentru a-mi termina studiile, pentru a călători în multe locuri din țară și din lume și pentru a participa la cele mai importante târguri de design interior și de modă din Italia și Franța, căci visam să fiu o profesionistă respectată și recunoscută, însă n-am reușit.

Din prima zi, am crezut cu naivitate că Pablo se ocupa de contrabandă și, ca atare, nu consideram a fi ceva rău, fiindcă era o activitate obișnuită a multor locuitori din cartier care căutau un mod de supraviețuire. Când eram logodiți, la un moment dat l-am văzut pe Pablo vânzând în cartier lenjerie intimă San Michel. Chiar și mama se ducea în satul Maicao, la frontiera cu Venezuela, să aducă parfumuri, țesături și alte mărfuri pentru a le vinde la magazinul ei. Contrabanda a fost dintotdeauna o afacere prosperă, la limita ilegalității, dar era acceptată pentru că autoritățile nu o urmăreau. Chiar și astăzi este o practică lipsită de aceeași conotație ca traficul de stupefiante. Pablo nu mi-a spus niciodată deschis că se ocupa cu traficul de narcotice. Și n-aș ști să spun nici când a trecut de la contrabandă la narcotrafic.

Eu nu am avut niciodată loc în sfera profesională a lui Pablo. Eu făceam parte din altă sferă. Era o împărțire categorică a rolurilor: pe de o parte, el și afacerile lui și, pe de altă parte, noi, familia lui. În primii ani, n-am crezut nici un moment că activitățile sale ar fi cu precădere periculoase sau ilegale; pur și simplu, nu erau un subiect de conversație, fie din nepăsare, fie din ignoranță. În anturajul meu nu se vorbea despre droguri, nici despre cocaină și, cu atât mai puțin, despre cartelul din Medellín. Dragostea mea oarbă pentru Pablo nu m-a lăsat să văd cum ar putea fi viitorul.

După cum spuneam, anul 1978 a marcat ascensiunea economică a lui Pablo și, dintr-odată, aceasta a fost evidentă pentru toată lumea. Primul lucru pe care l-au făcut Pablo și Gustavo a fost să se intereseze de cursele de motocros și au participat la mai multe curse pe o pistă cunoscută ca Furesa, în împrejurimile Sofasa, uzina de asamblare a vehiculelor franțuzești Renault din Envigado. Timp de câteva luni a profitat de puternica lui motocicletă de 200 de centimetri cubi, dar în curând avea să descopere altă pasiune, mai palpitantă: cursele de mașini. Jucăria noului milionar avea să devină o preocupare pentru aproape doi ani. Pe atunci aveau loc întreceri neoficiale în împrejurimile orașului Medellín, precum drumul Las Palmas sau cel spre Santa Helena, unde piloții căutau să scoată cel mai bun timp, mai ales în cursele contracronometru. Pablo conducea puternicul Porsche și era foarte evident că îi plăcea viteza.

Cum, de obicei, un lucru duce la altul, plăcerea lui Pablo și a lui Gustavo pentru cursele de mașini avea să-i facă să-și lărgască orizonturile, pentru că, tocmai în acel an și pentru prima oară, conducerea prestigioasei Cupe Renault – care avea loc în fiecare duminică pe aerodromul internațional din Bogotá și uneori în Cali și Medellín – a permis participarea piloților începători. Literalmente, Pablo și Gustavo, dar mai ales Pablo, au cheltuit cu nemiluita: au achiziționat o flotă de vehicule Renault 4, au închiriat pentru tot anul 1979 ultimul etaj de la hotelul Hilton, în centrul internațional al orașului Bogotá, și o bună parte din acel an el și Gustavo au mers sâmbăta cu elicopterul în Bogotá, unde se cazau la Hilton, concureau duminica și se întorceau luni dimineață în Medellín. Am călătorit și noi de câteva ori cu elicopterul sau cu avionul, dar de cele mai multe ori ei au fost singuri în capitală.

Toate bune și frumoase, dar nu putea să lipsească veșnicul ingredient: femeile. Și anume, două tinere care concureau la una dintre categoriile Cupei Renault. Una dintre ele era cântăreață la emisiunea muzicală El Show de Jimmy și prietenia ei fulgerătoare cu Pablo a fost facilitată de faptul că în weekenduri, când noi nu mergeam la Bogotá, organizau petreceri interminabile la Hilton, la care participau foarte multe femei.

Erau mai mulți petrecăreți, printre care Héctor Roldán, sponsor al echipei Roldanautos, care în noiembrie 1979 a devenit campion la categoria începători împreună cu pilotul Álvaro Mejía. Din câte am aflat mai târziu, Pablo și Roldán, care erau cunoștințe vechi, au dat frâu liber pasiunii lor pentru femei și au organizat petreceri memorabile la Hilton.

Apropierea dintre ei avea să dureze în timp și a ajuns atât de departe încât, la începutul anului 1984, când eram însărcinată cu Manuela, soțul meu a avut nerușinarea de a-mi propune ca prietenul lui să fie nașul de botez al fiicei noastre. Ideea m-a înfuriat.

– Pablo, cât trăiesc eu, Héctor Roldán nu va fi niciodată nașul fiicei mele... în caz că nu știi, nașii unui copil au niște responsabilități din ziua în care noi nu vom mai fi pe lume. Tu îl alegi pe Héctor pentru că-ți aduce avioane pline de femei. Câtă lipsă de respect!

A fost silit să bată în retragere și atunci am ales un alt prieten, Juan Yepes, coechipierul lui la Cupa Renault care era deja cunoscut ca John Lada, pentru că a fost primul importator în Columbia al jeepurilor rusești marca Lada.

La începutul anilor 1980, Pablo Escobar, soțul meu, era deja un bărbat extrem de bogat și începea să devină puternic. Într-un mod aproape imperceptibil, acel amestec de bani și de putere ne-a atras într-o vâltoare ce nu ne-a mai permis să cântărim amploarea nenorocirii care se apropia.

Multe dintre lucrurile pe care le povestesc în acest capitol le-am aflat acum, când am călătorit în Columbia pentru a mă documenta pentru această carte și pentru a vorbi cu persoane apropiate nouă la vremea aceea. Și am avut parte de multe surprize, pentru că am descoperit, de exemplu, că mătușa Inés mi-a ascuns multe dintre infidelitățile lui Pablo ca să nu sufăr. Am mai aflat că el le ordonase oamenilor săi, chiar amenințându-i, să nu cumva să-mi povestească ceva despre aventurile lui.

Acum că vorbesc despre complicități și tănuiri pentru a înlesni infidelitățile lui Pablo, îmi amintesc cu amărăciune rolul pe care l-a îndeplinit Alba Marina, sora lui, care-i organiza petrecerile, avea grijă de amantele lui și le cumpăra cadouri. M-a indignat să aflu că ea fusese matroana, dar m-a deranjat și mai mult ce s-a întâmplat la hotelul Tequendama, la patru zile de la moartea lui Pablo, când membrii familiei Escobar au venit să ne viziteze. Brusc, Alba Marina a făcut o pauză și a spus:

– Victoria, vreau să știi ceva: întotdeauna le-am spus iubitelor lui Pablo că el te adora mai presus de orice.

Ce drăguță era cumnata mea! Nu m-am așteptat niciodată să aibă tupeul de a mă privi în ochi și de a-mi spune o asemenea nerușinare. Dar asta nu era tot. În ciuda durerii care mă copleșea și uitând de

rolul meu de soție și de mamă, rudele mele prin alianță au început să povestească tot felul de episoade de infidelitate despre care habar n-aveam. Atât de rușinos era ceea ce spuneau, încât doamna Hermilda a intervenit:

– Respectați-o pe Tata. Gata.

S-a așternut o tăcere mormântală și vizita s-a încheiat după câteva minute.

Întorcându-ne în trecut, sumele colosale de bani au adus o schimbare imediată de statut, care s-a resimțit pe 27 februarie 1979, când Pablo a cumpărat o casă frumoasă în cartierul El Diamante, în El Poblado, ce a costat patru milioane de peso⁸. Era casa perfectă. Terenul avea 1 700 de metri pătrați și în mijloc era construită o clădire spațioasă și frumoasă, cu două etaje, iar în centrul acesteia se remarca un bazin cu apă în care se afla o fântână cu o sculptură numită Sărutul. Arhitectul Raúl Fajardo, unul dintre cei mai cunoscuți din acea epocă, și proprietarul imobilului, i-a spus lui Pablo că opera de artă nu era inclusă în afacere, dar eu i-am zis soțului meu să nu cumpere casa fără sculptură. Sărutul a rămas.

Hacienda Nápoles a apărut odată cu prosperitatea celor doi, Pablo și Gustavo, care pe atunci aveau deja o relație solidă de prietenie, dar și de afaceri. Visul soțului meu de a avea o moșie mare brăzdată de râuri și de munți a devenit realitate când au găsit terenurile potrivite în Magdalena Medio din Antioquia, exact lângă viitoarea autostradă Medellín – Bogotá.

Astfel, Nápoles s-a transformat atunci în epicentrul noii vieți a lui Pablo. La bine și la rău. Mai mult, din prima clipă, și-a propus, și a reușit, să ducă un fel de viață dublă în jurul moșiei: una cu familia lui și alta cu prietenii și cuceririle lui ocazionale. Desigur, pe de altă parte, erau afacerile, de care îndeosebi pe mine m-a ținut departe. Noi, familia lui, am avut un locșor acolo, dar femeile lui au ocupat un loc central, deși ascuns. Căci, pentru a se întâlni cu amantele lor, Pablo și Gustavo au avut îndrăzneala de a construi un apartament pe care l-au ascuns în partea din spatele grajdurilor de la moșie, situate foarte aproape de casa principală; de asemenea, au ridicat mai multe cabane în locuri îndepărtate, unde dădeau o fugă chiar și când noi eram acolo.

Cum să neg că Pablo și-a făcut de cap la moșia Nápoles?! Să luăm, de exemplu, weekendul în care Héctor Roldán a sosit în avionul lui cu o duzină de femei superbe. Cu siguranță, nu se așteptau ca eu să apar

acolo în acel moment și să fac scandal.

– Nu vreau să mai rămân nici măcar o secundă în locul ăsta, Pablo. Este o lipsă de respect ceea ce-mi faci.

Dar el, ca de obicei, avea o scuză pregătită.

– Dragostea mea, Héctor le-a adus pe fetele alea ca să-i distreze pe băieți. Eu n-am nici o legătură cu asta. Sunt femei pentru prietenii mei și nu le pot spune să nu le aducă.

Am tăcut, dar era evident că mințea. Dacă n-aș fi fost acolo în momentul acela, ar fi dat o mare petrecere.

Nerușinarea soțului meu a depășit orice limită când ne-am dus la o fermă în apropiere de Doradal, să vizităm niște prieteni. După ora opt s-a luat curentul și am rămas în salon, la lumina slabă a mai multor lumânări. Toată lumea se distra foarte bine, încât n-am observat lipsa lui Pablo. Curentul a venit după vreo două ore și petrecerea a continuat. În momentul acela n-am știut că pana de curent fusese premeditată și că Pablo o rugase pe gazdă să umble la panoul de siguranțe, pentru că într-una dintre camere îl aștepta una dintre amantele sale.

Din cauza banilor, viața lui Pablo a căpătat un ritm alarmant. Dacă era înconjurat de femei când n-avea un sfanț în buzunare, acum, când lumea era la picioarele lui, aș spune că acea căutare de distracție și de femei devenise frenetică.

Pe măsură ce averea lui creștea, a apărut nevoia de a angaja bodyguarzi: primul a fost Pinina și apoi Chopo, Yuca și Pasquín, care au devenit umbrele noastre. Cu trecerea timpului, au venit zeci de bărbați care aveau să alcătuiască puternica armată de tineri – din cele mai deprimante locuri ale orașului Medellín – ce aveau să-și riște viața pentru soțul meu.

Tot în acea perioadă a apărut și Ferney, un bărbat misterios, despre care n-am știut niciodată de unde venise, și care a devenit un fel de secretar privat al lui Pablo. Era un fel de casier ambulant, ceea ce pentru noi era minunat, căci le rezolva pe toate. Însă, după o vreme, am aflat că, printre multele sale sarcini, era și aceea de a le răsfăța pe amantele lui Pablo: le cumpăra cadouri scumpe – chiar dacă trebuia să le aducă din străinătate –, le făcea serenade, le trimitea flori, le însoțea la coafor, le dădea bani și le distra până venea șeful.

În anturajul soțului meu am început să observ și prezența discretă a

lui Jerónimo, un tânăr chipeș de 17 ani, locuitor al municipiului La Estrella, în care am început să am încredere, pentru că Pablo îmi spunea că se simțea în siguranță cu el și, de aceea, îl lua peste tot. După mult timp, aveam să află că, de fapt, era cel care-i făcea rost soțului meu de tot felul de femei, iar apropierea dintre ei ajunsese atât de departe, încât, uneori, le împărțeau în același pat.

Ei s-au cunoscut într-o seară, la cofetăria La Turquesa, când soțul meu s-a dus să o viziteze pe Luz Ángela, o blondă superbă cu ochi verzi, probabil cea mai frumoasă femeie din acel municipiu, căreia îi făcea curte. Nu era prima dată când Pablo se ducea în locul acela, unde de data asta a ajuns cu un convoi de trei mașini și cu zece bărbați în jurul său. Pablo a închis barul și a plătit consumația celor prezenți, cu singura intenție de a o impresiona pe fata care-l ținea treaz noaptea.

Să o cucerească pe Luz Ángela devenise un fel de provocare pentru soțul meu, care a început să frecventeze cofetăria La Estrella de mai multe ori pe săptămână, aproape întotdeauna după miezul nopții. Ea făcea pe inabordabila, iar asta îl înnebunea, încât, într-o sâmbătă, i-a poruncit lui Ferney să meargă în parcul principal din Envigado și să-i aducă pe toți muzicanții Turquesa, unde el se afla cu fata. După mult timp, dorința i s-a îndeplinit și Ferney a sosit cu un autobuz plin de muzicanți, care au făcut cu rândul pentru a cânta bolerouri, cântece populare și vallenato până la patru dimineața. De acolo au plecat să mănânce și să bea într-un restaurant din municipiul vecin Caldas, unde Pablo a plătit consumația tuturor clienților. Imaginea pe care căuta să o proiecteze, de om bogat, puternic și petrecăreț, a funcționat, pentru că Luz Ángela a căzut la picioarele lui, deși pentru puțin timp, deoarece relația lor s-a deteriorat după vreo două luni și, deși o plăcea mult, nu a durat mult până să-și caute altă femeie pentru a o înlocui.

Chestia asta cu umblatul pe străzi nu avea să țină prea mult, pentru că Pablo a decis că sosise momentul să aibă un apartament de burlac și, de aceea, a cumpărat penthouse-ul luxos al unei clădiri de pe bulevardul Columbia și unde, la primul etaj, erau piste de patinaj și de bowling. Am înțeles că această primă ascunzătoare ar fi fost cunoscută de Pablo și gărzile lui de corp sub numele de cod „Bruma“ și era situată la 100 de metri de intrarea principală a cartierului general al Brigăzii a Patra a Armatei. Cum pe atunci Pablo încă nu era căutat de justiție, soldații îl lăsau să treacă atunci când străzile adiacente erau blocate de militari. Era văzut ca un vecin obișnuit, care venea la apartamentul lui însoțit de femei frumoase.

Astfel, petrecerile au devenit zilnice și în locurile pe care le frecventa

era văzut ca un rege, căci cheltuia cu nemiluita, ajungând să fie și cel mai popular client al cluburilor Génesis și Acuario, la modă pe vremea aceea în sectorul Las Palmas. Când ajungea în aceste locuri, se așeza la o masă de la care să aibă vedere panoramică, iar dacă remarcă o femeie frumoasă, îi spunea lui Jerónimo sau lui Ferney să i-o aducă la masă ca să o salute și să înceapă conversația. După o discuție scurtă, cea aleasă se întorcea la masa ei, iar Pablo îi trimitea o sticlă de șampanie sau de whisky, cu certitudinea că fata avea să se întoarcă mai târziu să-i mulțumească pentru cadou. Când se întâmpla asta, zarurile erau aruncate. Pablo o lua de braț, stătea de vorbă cu ea și apoi o invita în apartamentul lui.

În acea etapă a noii sale vieți de om bogat, Pablo era lăudăros și-i plăcea să se facă remarcat. După ce ieșeau din discotecă, își conducea Renaultul 18, iar gărziile sale de corp îl urmau. Atunci începea un fel de joc de-a șoarecele și pisica, pentru că soțul meu pornea repede pe străzile pustii și întunecate ale orașului Medellín, urca pe trotuare, mergea pe contrasens și comitea tot felul de contravenții. Făcea toate astea pentru a o impresiona pe însoțitoarea lui din acel moment. Apoi, când considera că era suficient, se îndrepta spre „Bruma“.

De asemenea, era ceva obișnuit ca, în locurile acelea de distracție, Pablo să fie înconjurat de tot felul de fete, care, în plus, se distrau gratis, pentru că el plătea consumațiile. Câteva ore mai târziu, unele dintre ele, cele mai frumoase și mai voluptuoase, erau invitate în apartamentul lui. Desigur, nu puteau să lipsească muzicanții și, foarte des, aduceau orchestre și mariachi. Penthouse-ul pe care-l cumpărase soțul meu nu avusese niciodată atâta activitate, căci aproape întotdeauna petrecerile se terminau între patru și cinci dimineața.

Odată, Jerónimo mi-a povestit că Pablo nu era un mare băutor, deși îi plăcea la nebunie cocktailul Alexander, un amestec de gin, cremă de lapte și cremă de cafea pe care Eduardo, barmanul, singura persoană care rămânea mereu în apartament, îl pregătea excepțional.

Când petrecerea era în toi, Pablo cerea să asculte o melodie care-i plăcea la nebunie: „Eye of the Tiger“, melodia de succes pe care Sylvester Stallone a cerut să fie compusă pentru coloana sonoră din filmul Rocky III, celebra serie cinematografică despre boxerul Rocky Balboa. Când melodia răsună în sistemul audio din apartament, Pablo sărea de pe scaun și începea să danseze. Prima strofă, care-i plăcea la nebunie, spunea așa: „M-am ridicat, m-am întors pe străzi, / Mi-am ispășit pedeapsa, am riscat, / Am îndurat și acum sunt din nou pe picioarele mele. / Sunt doar un bărbat și voința lui de a supraviețui. / De multe ori totul s-a întâmplat prea repede, / Să-ți vinzi pasiunea

pentru faimă, / Dar nu uita visurile care te-au ridicat / Trebuie să lupți pentru a le ține în viață.“

În acea atmosferă intimă și propice cuceririlor, era inevitabil ca Pablo să nu sfârșească într-o idilă cu vreo tânără. Deși nu era cel mai frumos, avea un talent înnăscut pentru seducție, fiindcă era fermecător, știa să le aburească pe femei. Și avea mulți bani. Acela era momentul în care își expedia bodyguardii și tovarășii de petrecere și rămânea în apartament cu noua lui amantă, cu Jerónimo – care aproape mereu aducea o prietenă din cartierul lui sau Pablo îi ceda una – și cu Eduardo, barmanul. Dar asta nu e tot, căci astfel de povești nu se încheiau așa: culmea nerușinării, Pablo ordonase să se instaleze camere ascunse în dormitoare și în băi, pentru a-și filma invitatele în intimitate. Mai exista și o cameră secretă, de unde putea să vadă tot ce se întâmpla în tot apartamentul. Și când rămânea doar cu Jerónimo, se uitau la filmări.

Cum petrecerile era zilnice, Pablo alegea din când în când să meargă în Guayaquil, unul dintre cele mai populare și mai periculoase sectoare din centrul orașului Medellín, însoțit aproape întotdeauna de Gustavo Gaviria, vărul lui. Mergeau pe străzi și apoi intrau în orice cârciumă să bea și să asculte muzică, mai ales tangouri. După a doua bere, Pablo cerea să asculte cântecele sale preferate: „Sangre maleva“, interpretat de orchestra lui Alfredo de Angelis; „Cambalache“, de Carlos Gardel; „El sueño del pibe“, de Osvaldo Pugliese; și „En casa de Irene“, un clasic de Gian Franco Pagliaro. Pablo și Gustavo erau fascinați de tangouri, pentru că versurile lor reflectau tristețea pe care o trăiseră în copilărie din cauza lipsurilor financiare.

În ciuda numeroaselor petreceri din acei ani, soțul meu venea întotdeauna acasă cu ziarul El Colombiano și se întindea în pat după ce citea titlurile și principalele știri. Jerónimo îmi spunea că pe Pablo îl obseda să-și respecte mottoul, acela de a nu dormi în altă parte, din moment ce avea casa lui. De aceea la „Bruma“ rămânea cel mult până la cinci dimineața și pleca chiar dacă petrecerea era încă în toi. Din ordinul lui Pablo, Jerónimo sau barmanul rămăneau acolo până când apartamentul se golea.

Acum știu sigur că, în acea perioadă de cluburi de noapte și de chefuri, Pablo a avut multe iubite ocazionale, cu care s-a distrat o săptămână, două o lună, două, dar niciodată nu le-a luat în serios.

Dar totul avea să se schimbe într-o noapte, pe la jumătatea anului 1981, când a cunoscut-o pe Wendy Chavarriaga Gil. Din câte mi-a povestit Jerónimo, mulți ani mai târziu, un bărbat foarte bogat,

cartofor înrăit și cunoscut în lumea interlopă din Medellín drept Unchiul, l-a rugat pe Pablo să-i acorde o întrevvedere unei fete care sosise din Statele Unite și avea o idee bună de afaceri. Soțul meu a acceptat și i-a spus Unchiului că o aștepta la sala de bowling de la parterul clădirii unde își avea apartamentul de celibatar.

Pablo nu se aștepta ca invitata lui să vină însoțită de o brunetă cu ochi verzi, corp superb, 1,85 înălțime și 28 de ani. Era Wendy. Întâlnirea a durat doar 25 de minute, iar cele două femei au plecat după ce au vorbit despre afacerea pe care o aveau în minte. Desigur, Pablo nu a ratat șansa și, când Wendy a vrut să meargă la toaletă, s-a dus să o spioneze prin geamurile care semănau cu niște oglinzi. Frumusețea și atitudinea de regină ale lui Wendy l-au lăsat cu gura căscată pe Pablo, care l-a sunat imediat pe Unchiul și l-a rugat să-l ajute să stabilească o întâlnire cu ea. Zis și făcut, deoarece, câteva zile mai târziu, s-au întâlnit din nou și, de atunci, aveau să înceapă o relație care a fost cu adevărat serioasă, care l-a năucit pe Pablo și a durat mai mulți ani, dar care avea să se încheie cu o tragedie.

Din capul locului, Wendy era diferită de celelalte femei cu care fusese soțul meu. În general, erau tinere din clasa medie sau de jos care doreau să-și rezolve situația financiară. Noua cucerire a soțului meu era bogată, avea un apartament de lux într-una dintre cele mai bune zone din El Poblado. Pablo era atât de conștient de asta, încât, într-o zi, pe când relația lui cu Wendy era la început, i-a zis lui Jerónimo: „Sunt un campion“. Era prima femeie căreia nu trebuia să-i facă nici un cadou, mașină sau locuință, nici să-i dea bani. Ea avea de toate, dar, pentru a o cuceri mai repede, i-a dăruit totuși un automobil Renault 18.

Pablo era atât de îndrăgostit de Wendy, încât se ducea practic în fiecare zi să o vadă în Altos de San Lucas, unde ea locuia singură, și pleca de acolo la patru sau cinci dimineața. O rutină care îi plictisea îngrozitor pe bodyguardii lui, căci trebuiau să aștepte în stradă până când el ieșea din clădire.

Culmea nerușinării din partea soțului meu era că amanta lui locuia la două străzi de casa noastră, în apropierea Clubului Campestru din Medellín, dar își manevra cu atâta abilitate viața dublă, încât a durat mult până să-mi dau seama. Îmi amintesc că sosea în fiecare zi la șapte seara și ne așezam la masă împreună cu Juan Pablo, care avea probabil puțin peste patru ani. Era un fel de ritual să împărțăm acel moment în familie. După ce mâncam, Pablo se ducea să se joace în camera copilului cu jucăriile sofisticate pe care i le dăruise, precum avioane, mașini de curse și elicoptere, aproape toate aduse din

străinătate. El îi explica la ce foloseau și cum funcționau și, cum pe atunci ne duceam deja cu elicopterul la Hacienda Nápoles, se vedea că băiețelul începea să înțeleagă despre ce era vorba.

Dar momentul acela de destindere era întrerupt de Pablo, care mereu spunea că trebuie să plece, pentru că are întâlniri importante la birou sau în alt loc din Medellín. Juan Pablo începea să plângă după tatăl lui, dar îl calma promițându-i că avea să se întoarcă repede. La rândul meu, eram tristă pentru că nu puteam să petrec o noapte cu soțul meu, să vedem un film, să vorbim... a fost un gol care m-a bântuit ani de zile.

– Doamnă, cred că acela a fost singurul moment în care s-a clătinat domnia dumneavoastră. Ne era milă să vă vedem atât de naivă, dar noi nu vă puteam spune nimic, pentru că el ne-a interzis, a rezumat Jerónimo, complice direct al aventurilor soțului meu.

Cercul de oameni din jurul lui Pablo nu-mi permitea să aflu în ce era implicat, dar cert este că, în ciuda priceperii sale de a-mi ascunde viața lui dublă, nu de puține ori am aflat, în cele din urmă, despre infidelitățile lui. Ideea că noi, femeile, avem un al șaselea simț s-a dovedit adevărat atunci când m-am dus să-l vizitez pe neașteptate la biroul lui de la redacția de știri Antioquia al día, într-o casă pe care o închiriasse pe dealul Balsos, în El Poblado. Când am ajuns la sediul redacției, mi-a atras atenția eleganța aceluia loc, dar mai ales biroul soțului meu, care, în mod clar, fusese decorat de cineva cu mult bun-gust. Intuiția mi-a spus că acolo trebuia să fie mâna uneia dintre iubitele lui Pablo. Nu mă înșelam, dar, ca de obicei, avea să mi se confirme mult mai târziu.

Pe atunci, soțul meu deja își începuse serios cariera politică și se ocupa de campania de prozelitism, fiindcă voia să fie membru al Congresului. Fusese sfătuit că un mod eficient de a face asta era având propria redacție de știri și, de aceea, crease Antioquia al día, o emisiune de știri zilnice care se difuza la prânz pe spațiul de emisie plătit al canalului de televiziune Telemedellín.

Intrigată, am început să cercetez cine decorase biroul și cine era proprietarul sau proprietara casei unde funcționa Antioquia al día, dar mi-a atras atenția faptul că răspunsurile erau evazive. Totuși, întrebând în stânga și-n dreapta și punând lucrurile cap la cap, am reușit să aflu că locuința îi aparținea unei femei, Wendy Chavarriaga, căreia Pablo îi plătea o chirie, pe care, la rândul ei, le-o dădea nepoților. Dar n-am putut să confirm existența idilei.

Bănuielile mele nu s-au oprit aici și mi s-au confirmat când, la reuniunile publice pe care le convoca Alternativa Populară – mișcarea care l-a promovat pe Pablo în dorința sa de a ajunge în Camera Reprezentanților – în cartierele din Medellín și în celelalte municipii din Valea Aburrá, a început să apară, foarte aproape de soțul meu candidat, o femeie frumoasă, înaltă, brunetă, cu ochi verzi. Era Wendy Chavarriaga.

Una dintre surorile mele, care știa despre relație, dar care nu-mi spusese nimic ca să nu sufăr, a avut un incident cu ea în timpul unei manifestații în piața principală a municipiului Envigado. S-a petrecut într-o sâmbătă după-amiaza, când Pablo și Jairo Ortega țineau un discurs de la balconul unei case. Eu mă aflam acolo, dar probabil că în momentul acela îmi distrăsese ceva atenția, căci nu mi-am dat seama de nimic. Sora mea a observat că în spatele lui Pablo se aflau Wendy și sora ei, care aplaudau entuziasmate când cei prezenți îl aclamau pe soțul meu. Cu voce joasă, dar pe un ton furios, sora mea i-a zis: „Locul acesta este al surorii mele și, dacă nu cobori, te arunc de la balcon“. Wendy n-a spus nimic și s-a îndepărtat din acel loc. Desigur, sora mea nu intenționa să-i facă nici un rău, dar era revoltată să-l vadă pe cumnatul ei afișându-se cu amanta în fața soției.

În cele din urmă, relația dintre Wendy și Pablo avea să iasă la iveală când cineva mi-a dezvăluit cu lux de amănunte povestea de dragoste intensă pe care o trăiau. Ce m-a durut cel mai mult a fost să aflu că soțului meu i se aprinseseră foarte rău călcâiele după Wendy și, de aceea, n-am mai rezistat și i-am spus verde-n față:

– Pablo, ești un bărbat foarte tânăr și ai dreptul să fii fericit; continuă-ți viața și relația pe care ți-o dorești. Voi fi mama copiilor tăi, dar nu și soția ta. Nu-ți face griji pentru mine, căci Victoria Eugenia Henao este unică pe această pământ, tu, pur și simplu, fă o alegere și eu o voi accepta. Ai cale liberă, nu e nevoie să rămâi, nu ești atât de indispensabil, Pablo.

În ciuda durerii și a indignării mele, întotdeauna m-am arătat puternică în fața lui și, de mai multe ori, l-am întrebat:

– Pablo, ai văzut vreodată pe cineva care a murit din dragoste?

Eram hotărâtă să-l forțez să ia o decizie în privința noastră, dar trebuie să subliniez că, deși era un infidel incurabil, nu ne-am atacat niciodată fizic sau verbal și mereu am putut să comunicăm, chiar dacă era dureros să vorbim despre infidelitate. Desigur, era un dialog steril, pentru că el avea răspuns la orice și repeta mereu aceleași fraze:

– Nu, dragostea mea, te înșeli... nu te lăsa păcălită de bârfe. Nu te voi părăsi pentru nimic în lume. Mulți vor să ne vadă despărțiți, dar nu vor reuși.

Bineînțeles că nu l-am crezut și nu am mai vorbit cu el mai multe zile, dar el și-a susținut în continuare nevinovăția și a încercat să mă convingă că sunt foarte importantă pentru el. Insista atât de mult, încât într-o zi m-a invitat la o petrecere organizată de un prieten de-ai lui și mi-a zis că este foarte important pentru viitorul nostru să mergem. Am acceptat, împotriva voinței mele, și ne-am dus la moșia El Pomar, în partea nordică a municipiului Envigado, proprietatea lui Pablo Correa, un narcotraficant înstărit, prieten cu Pablo. Dar, de îndată ce am sosit, petrecerea s-a stricat, deoarece acolo se afla Wendy, năucitoare, într-o fustă mini galbenă ce făcea furori. Pablo a rămas tot timpul lângă mine, dovedindu-mi prin fapte că eram mai presus de Wendy, de orice regină, de oricine. În schimb, ea se plimba provocatoare, cochetă, pe la toate mesele, încercând să-i atragă atenția soțului meu.

Momentul acela a fost oribil. Stânjenită de situație, m-am întrebat pentru a mia oară ce căutam eu acolo, pentru că suportam atâtea din partea lui Pablo. Dar asta nu era tot. Ca să scap de acea scenă grotescă, m-am dus la baie și acolo am văzut multe femei, de diverse vârste, trăgând pe nas cocaină.

Am ieșit îngrozită din acel loc și i-am zis lui Pablo:

– Scoate-mă imediat din locul ăsta. Nu mai pot să stau aici nici măcar un minut.

Probabil s-a speriat de expresia furioasă de pe chipul meu, așa că am urcat imediat în mașina lui și am plecat de acolo, urmați de trei mașini pline de bodyguarzi.

– Pablo, dacă acesta este un loc unde trebuie să merg, uită de mine, pentru că nu sunt persoana potrivită. Dacă trebuie să intru în acest mediu îngrozitor ca să-ți pot fi alături, mai bine rămâi cu Wendy, care sigur va ține pasul cu tine... pe mine să nu contezi pentru așa ceva.

– Nu, dragostea mea. Țiți promit, voi merge în locurile pe care le alegi tu.

Cuvintele spuse de el reușeau să liniștească apele. Pablo voia să-și păstreze toate femeile și chiar reușea. În ciuda aventurilor sale constante, se descurca să fie romanticul, soțul atent care, după fiecare infidelitate, îmi aducea flori galbene, bărbatul pasional din intimitate.

Între timp, campania pentru Congres mergea foarte bine și alegerile regionale erau aproape. Pablo se simțea obosit din cauza agitației zilnice, care includea vizite în cartiere, discursuri, discuții cu oamenii și, de aceea, a propus să plecăm câteva zile la Miami. Asta am și făcut și am ajuns la hotel Omni – situat pe Biscayne Boulevard, o zonă exclusivistă din orașul soarelui –, care la parter avea un centru comercial imens, foarte comod pentru noi, deoarece Juan Pablo se distra acolo, iar eu puteam să urc la prânz și să dorm puțin. Pe atunci încercam să-l facem pe copil să renunțe la biberon, iar lui Pablo i-a venit ideea să-i propună să-și ia rămas-bun de la sticluța lui, pentru că aceasta avea să zboare într-un balon umflat cu heliu. Fără să înțeleagă prea bine, Juan Pablo a acceptat și, într-adevăr, sticluța a pornit-o ușor spre nori. Când și-a dat seama că biberonul lui își luase zborul și că nu avea să se mai întoarcă, a plâns o vreme, dar apoi s-a liniștit și nu l-a mai cerut. Strategia a funcționat.

Plimbarea a fost distractivă, plăcută și intimă, până când Pablo a spus că trebuie să se ducă la New York să se întâlnească cu niște portoricani cu care urma să facă o afacere. N-am dat prea mare importanță chestiunii, iar el s-a întors după trei zile cu un cadou: o frumoasă pudrieră rotundă din aur, cu safire, pe care era gravat numele meu. Încă o am. A supraviețuit bombelor, persecuțiilor, războiului. Câteva luni mai târziu, aveam să aflu că Pablo mințise și că, de fapt, se dusesese să se vadă cu Wendy și că ea alesese pudriera pentru mine.

Acum că menționez Statele Unite, vreau să spun câteva lucruri și despre alte călătorii pe care Pablo le-a făcut în acea țară, înainte să i se retragă viza, în 1983. Este un lucru relevant pentru că, în procesul de strângere a informațiilor pentru această carte, în aprilie 2017, am mers în municipiul Carmen de Viboral, la o distanță de 600 de kilometri cu mașina de la Medellín, să-l caut pe Quijada, contabilul lui Pablo în Statele Unite, pe care nu-l mai văzusem de mai bine de 30 de ani și cu care nu ajunsese niciodată să vorbesc despre femeile din viața soțului meu.

Nu a fost ușor să obțin informații de la Quijada, fiindcă s-a arătat temător, dar și rușinat față de mine pentru că fusese complice la aventurile lui Pablo, care și-a făcut de cap în timpul celor circa 12 călătorii în nordul țării. Dacă a fost în stare să dea o fugă la New York pentru a se întâlni cu Wendy când eram cu el, e ușor de imaginat ce făcuse când fusese singur. Și, desigur, Quijada s-a dovedit o adevărată cutie a Pandorei, pentru că mi-a povestit mai multe episoade care descriu cum înnebunea soțul meu când se afla acolo.

După ce a mai prins curaj, Quijada și-a amintit o ocazie în care Pablo a închiriat șase apartamente la hotel Omni, pe care le-au ocupat el și mai mulți narcotraficanti americani timp de patru nopți. Au fost însoțiți de niște fete frumoase hispanice pe care le alegeau din fotografii și le erau trimise de la o discotecă din Kendall. Cea mai frumoasă era întotdeauna pentru Pablo.

Quijada și-a reamintit un alt episod scandalos petrecut în același hotel, unde Pablo și mai mulți dintre asociații săi din Columbia, printre care Gustavo Gaviria și Gerardo „Kiko” Moncada, au închiriat un etaj întreg timp de o săptămână, iar noaptea se adunau în cel mai mare apartament pentru a da petreceri. În fiecare zi, a spus Quijada, veneau aproximativ 40 de femei, de diverse naționalități, pe care le analizau de parcă ar fi fost la o prezentare de modă. Pe cele pe care le plăceau le invitau înăuntru, iar pe celelalte le trimiteau acasă cu 200 de dolari în portofel, ceea ce făcea ca grupul să se reducă la 20. Apoi organizau un fel de joc de seducție, care consta în a le plăti cu 20 de dolari pentru fiecare piesă vestimentară pe care și-o dădeau jos și, când erau complet dezbrăcate, le puneau să danseze între ele, înainte de acțiunea finală.

Altă dată, Pablo a plecat din Medellín și a ajuns în micul aeroport Tamiami, în Miami Dade, cu Learjetul pe care-l cumpărase de curând. De acolo a luat trei persoane, s-au dus în Orlando, Florida, și s-au cazat la Marriott. Cinci femei i-au însoțit în cele trei zile cât a durat plimbarea. În plus, prietenii erau mai mult decât generoși, pentru că tinerele le cereau între 2 000 și 3 000 de dolari pentru companie, dar ei le dădeau 5 000.

Cu toate că reușisem să scot parcă cu cleștele informații de la el, Quijada a încercat să se apere spunând că el doar îndeplinea ordinele șefului meu. Corect, dar la fel de adevărat era și că, dacă ai bani, cumperi orice, până și tăcerea celor de la hoteluri, care umpleau camerele cu oaspeți gălăgioși ce aduceau femei de reputație îndoielnică și cărora nimeni nu le spunea nimic, în schimbul unor bacșișuri consistente. Evident, notele de plată erau enorme și le achita Quijada, care plătea între 10 000 și 50 000 de dolari săptămânal pentru serviciile oferite la acel hotel.

După un timp, la splendoarea imperiului său, Pablo avea să adauge încă o proprietate, cumpărată de la doi tineri homosexuali, o vilă frumoasă în North Bay, Miami Beach, care se învecina cu cea a celebrilor cântăreți din grupul Bee Gees. Era o casă cu un etaj, complet echipată și decorată, cu piscină mare și foișor, și de acolo se vedea impunătorul port Miami. Îl costase 700 de milioane de dolari și

avea să fie a lui cinci ani, până în 1987, când autoritățile americane i-au confiscat-o. Quijada și-a amintit că în acea casă Pablo a dat cel puțin șapte petreceri, care s-au prelungit până la zece dimineată în ziua următoare. La toate distracțiile, a spus Quijada, Pablo și asociații săi au fost întotdeauna însoțiți de femei frumoase.

– Șefa, șeful avea aventuri doar de weekend. Erau pasagere, pentru bani. Nu s-a încurcat cu nici una.

L-am crezut pe Quijada, dar problema era că Pablo nu părea să aibă limite când era vorba despre femei. Era expresia maximă a machismului, pe lângă puterea pe care ți-o oferă banii.

Ca să nu lungesc prea mult povestea despre excesele soțului meu în Statele Unite, este de ajuns să spunem că el și prietenii lui s-au bucurat de cele mai cunoscute locuri și distracții de la începutul anilor 1980. De aceea n-am putut să nu roșesc când Quijada mi-a povestit că cinci dansatoare de la faimosul cabaret parizian Crazy Horse au fost plătite de Pablo pentru a petrece mai multe zile în Medellín. La fel s-a întâmplat și cu trei tinere de la legendarul Folies Bergère, templul trupurilor perfecte, cum era cunoscut acel loc tradițional din capitala franceză. De asemenea, dame de companie au fost mai multe femei cu șolduri generoase de la clubul de noapte Big Fanny Annie, unul dintre cele mai cunoscute din Statele Unite, care au petrecut în Medellín câteva zile. Și nu puteau să lipsească voluptoasele fete din Brazilia, dintre care una îl înnebunise pe Pablo în timpul unei călătorii alături de prietenii lui în Rio de Janeiro; acolo cunoscuse, conform spuselor lui Quijada, o fată superbă, care apoi l-a vizitat în Medellín și, ulterior, el avea să se ducă cu Learjetul său să o vadă. Alte fete braziliene, unele foarte celebre, au fost aduse pentru o săptămână la Hacienda Nápoles pentru a sărbători ziua de naștere a lui Pablo.

Evident, Quijada trebuia să cumpere de la Miami cadourile pe care Pablo voia să le ofere iubitelor lui. Îi cerea inele, brățări, cercei, coliere și ceasuri, pe care el le cumpăra de la magazinul exclusivist de bijuterii Mayors, situat la parterul hotelului Omni. La ordinul soțului meu, Quijada nu se uita la prețul bijuteriilor, care puteau să coste între 25 000 și 250 000 de dolari. Și, fiindcă-i plăcea să fie „atent“ cu cuceririle sale, cerea și zeci de perechi de teniși, jachete, echipamente de schi, pantaloni și parfumuri, toate pentru femei. La fiecare două luni, îmi spunea Quijada, trimitea în Columbia cinci valize pline de cadouri cu care Pablo le cucerea pe amantele sale.

În tot acest timp, viața i-a zâmbit soțului meu, iar, pe 14 martie 1982, a fost ales membru supleant al Camerei. În după-amiaza acelei

duminici, ne-am întâlnit la sediul Mișcării Liberale de Reînnoire cu Alberto Santofimio și Jairo Ortega și am așteptat rezultatele finale ale votului, dar cum acel proces era foarte lent, i-am zis că prefer să plec acasă. Îmi amintesc că, înainte de a pleca, i-am auzit spunând, pentru prima oară, că în momentul acela era esențial pentru Pablo să-i deschidă spațiile în zona mass-media și în cercurile politice închise din Bogotá.

Atunci, spre nenorocirea mea și a familiei mele, a apărut Virginia Vallejo.

Să scriu despre ea îmi provoacă un amestec de durere și de indignare, întrucât am suferit foarte mult când a avut o relație cu soțul meu și din cauza răului pe care mi l-a făcut după moartea lui.

Ea, care s-a autointitulat „biografa lui Pablo“, nu pare să cunoască povestea și, din acest motiv, ajunge foarte des la concluzii fără fundament. Un exemplu clar este afirmația pe care a făcut-o într-un interviu, în care a pretins că mie și copiilor mei ne-a fost rușine să purtăm numele Escobar, dar nu ne-a fost rușine să trăim în Argentina din milioanele soțului meu. Acele cuvinte, pline de ură, resentimente și minciuni, demonstrează că nu a interesat-o niciodată să afle adevărul cu privire la motivul pentru care am fost obligați să ne schimbăm numele și să știe ce s-a întâmplat cu noi. Dacă ar fi făcut-o, cu siguranță ar fi gândit altfel. Va putea să citească în detaliu despre acea realitate în cartea mea.

De-a lungul anilor, Virginia și Pablo au fost în atenția canalelor mass-media, care nu se plictisesc să publice fotografii, filmulețe și interviuri în care cei doi apar împreună. E adevărat că au avut o relație sentimentală intensă, dar la fel de adevărat este că, în momentul acela – începutul anilor 1980 –, el avea o amantă cunoscută, pe Wendy Chavarriaga, și, sporadic – din câte mi-au povestit Jerónimo și Ferney –, umbla și cu Alcira, regina cafelei; cu regina din Antioquia; cu Luz Ángela, regina din Medellín, și cu o voleibalistă din Caldas. Și avea să mai apară încă o femeie, care va face istorie cu el: Elsy Sofía, regina crescătorilor de vite. Toate în același timp. De cealaltă parte a mesei eram eu.

În acele circumstanțe a apărut Virginia, pe care am cunoscut-o într-o seară, de la începutul lui septembrie 1982, la hotelul Hilton din Bogotá, la o reuniune a lui Pablo cu deputații Jairo Ortega și Alberto Santofimio Botero. Soțul meu îl ascultase pe Santofimio, care-i vorbise despre Virginia și despre influența ei în cercurile politice, sociale și jurnalistice din capitală.

Virginia, Santofimio, Ortega, Pablo și eu ne-am așezat într-un salon al hotelului și m-am limitat să ascult, fără să-mi exprim părerea. Era logic, pentru că, la vârsta mea fragedă de 21 de ani, nu cunoșteam meandrele vieții politice.

Prima impresie pe care mi-a făcut-o a fost una bună, a unei femei inteligente cu experiență în mass-media și cu legături evidente în înalta societate și în lumea showbizului. Nu mi-a trezit nici o bănuială ca femeie. El știa foarte bine că ea putea fi pașaportul lui de intrare în elita din Bogotá, clasa ce conducea țara, fiindcă era obsedat să stea la masă cu mai-marii partidelor politice tradiționale, iar ea era calea perfectă pentru a reuși.

După acea primă întâlnire, aproape imediat am participat împreună la evenimente politice, mai ales în Medellín, fiecare cu rolul ei. Consider că n-au greșit când au angajat-o, pentru că și-a îndeplinit foarte bine rolul și, în scurt timp, s-a observat că imaginea lui Pablo a căpătat vizibilitate publică. La asta a contribuit interviul amplu pe care Virginia i l-a luat la groapa de gunoi din Moravia, unde a putut să vorbească despre proiectul Medellín fără mahalale, prin care își dorea să scoată miile de locuitori din acea zonă deprimantă a orașului și să le ofere case într-o zonă nouă cu locuințe sociale. Soțul meu a fost mulțumit, deoarece emisiunea a durat o jumătate de oră și a fost transmisă în toată țara. Nu mi-a spus, dar am înțeles că oferise o sumă mare de bani, ce a contribuit la rezolvarea crizei financiare a postului de televiziune la care Virginia era asociată și care se afla în pragul falimentului. Aveam să aflu ulterior că Pablo nu-i dăruia ceasuri sau bijuterii, dar o ajuta cu bani pentru a achiziționa camere de filmat mai bune și echipamente pentru editare. La rândul ei, i-a adus un câine ciobănesc german și i-a explicat că un câine nu-l va trăda niciodată, dar el a preferat să i-l dea lui Ferney, pentru că nu-i plăceau acele animale.

Nu pot să neg că Virginia era o femeie senzuală, frumoasă, cu un zâmbet minunat și de o inteligență scilipitoare, dar mi se părea că era foarte obsedată să folosească pudriera la fiecare cinci minute, fiindcă nu suporta să-și vadă fața strălucind.

Pe măsură ce săptămânile treceau, intuiția îmi spunea că Pablo ar fi putut avea o relație amoroasă cu Virginia, deoarece consilierea a devenit mai strânsă și mi s-a părut că apărea cam des la multe dintre evenimentele politice, publice și private la care asista el atât în Bogotá, cât și la Medellín. Se observa și o oarecare cochetărie de ambele părți, iar Pablo întrerupea orice activitate când apărea ea. Îmi amintesc că odată eram la o moșie în Rionegro și ea a sosit cu o valiză

neagră, iar el s-a ridicat de la masă, unde luam prânzul, și au plecat împreună. Și, de parcă asta n-ar fi fost de-ajuns, trimitea pe cineva să o ia din Bogotá cu avionul lui sau cu unul dintre elicopterele sale și întotdeauna o caza la hotel Intercontinental. Ceva se întâmpla între ei.

Exact în acele zile de la începutul anului 1983, soțul meu, deja reprezentant în Cameră și cu imunitate parlamentară, își reitiera poziția împotriva extrădării cetățenilor columbieni în Statele Unite. În timpul campaniei vorbise deja despre derogarea de la tratatul semnat în 1979 între Bogotá și Washington, iar acum era hotărât să lupte direct împotriva aceluia act juridic.

Locul cel mai indicat pentru a vorbi despre acel subiect a fost noua discotecă Kevins, inaugurată în februarie, anul acela, de José Antonio Ocampo, cunoscut ca Pelusa, prietenul lui bun. Începând din acel moment, clubul modern și luxos, situat foarte aproape de hotel Intercontinental, a devenit locul preferat al soțului meu, care-și petrecea acolo nopțile cu prietenele lui și se întâlnea cu tot felul de personaje. Trecuseră pe plan secund cluburile Acuaris și Don Mateo, foarte populare și ele și, la momentul lor, frecventate de soțul meu.

La Clubul Kevins a organizat Pablo primul forum național împotriva extrădării, la care au participat peste 300 de persoane din întreaga țară. A avut loc în a doua săptămână a lunii aprilie din acel an și în capul mesei, printre alții, au stat părintele Elías Lopera, fostul magistrat Humberto Barrera Domínguez, Virginia Vallejo și soțul meu. Eu n-am participat, dar cei din mass-media au publicat știrea și, pentru prima oară, o publicație de nivel național, precum revista Semana, a inserat un articol despre eveniment, însoțit de o fotografie cu Pablo. Reportajul a fost intitulat „Un Robin Hood din Antioquia” și era prima oară când ziariștii din Bogotá erau interesați de soțul meu, punându-și în același timp întrebări despre proveniența averii lui.

După cum am aflat ulterior, întrunirea de la Kevins fusese un succes, dar mai mulți dintre cei prezenți au comentat pe ascuns despre felul în care flirtaseră Virginia și Pablo. Aveam în continuare o presimțire că între ei era ceva și urma să o confirm foarte curând, când Pablo a anulat brusc o plimbare la Hacienda Nápoles împreună cu Gustavo, copiii noștri și mai mulți invitați și a spus că soțiile nu au voie să meargă, pentru că el și prietenii lui aveau să facă un tur în calitate de oameni politici prin mai multe localități din Magdalena Medio.

Scuza mi s-a părut falsă și m-am gândit să mă duc pe neașteptate la Nápoles, împreună cu soțiile tovarășilor de petrecere ai lui Pablo și Gustavo. Totul era pregătit pentru plecare, dar în ultimul moment am

hotărât să nu mă duc, fiindcă mi-au trecut prin minte mai multe întrebări care m-au speriat: intenționez să-l părăsesc pe Pablo dacă-l prindeam asupra faptei? Cum avea să-mi afecteze imaginea un eventual scandal? De asemenea, m-am gândit că nu-l voi părăsi dacă îl prind înșelându-mă din nou. Am preferat să-mi apăr statutul de doamnă.

În cele din urmă, alaiul de femei înșelate, printre ele și una dintre surorile mele, s-au dus la moșie, unde au ajuns într-o sâmbătă, după ora opt seara. E de prisos să menționez că eu le-am plătit cheltuielile și am pus la dispoziție automobilele necesare pentru deplasare. Când au ajuns acolo, au dat peste o scenă patetică: în jurul piscinei se aflau prietenii lui Pablo cu mai multe femei în bikini minuscule, iar soțul meu era cu Virginia la etajul doi al casei, adică în camera noastră. În camera noastră!

Pablo a coborât la ceva vreme după ce auzise zarva, iar Virginia a rămas sus, pe terasă. În mod evident, soțul meu fusese prins cu mârșă-n sac și, de aceea, s-a dus direct la sora mea.

– Cumnată, să nu spui nimic, i-a zis tulburat.

– Să nu-mi ceri așa ceva, Pablo. Tata o să afle. Omoară-ne, dacă vrei, dar ea o să afle.

M-am îngrozit când am auzit scurta relatare a surorii mele, care a sunat de la moșie, dar convorbirea s-a întrerupt brusc, pentru că Pablo i-a închis telefonul.

În orice caz, a reușit să-mi spună ce aveam nevoie să știu. Nu-mi venea să cred că Pablo întrecuse orice limită, dăduse dovadă de o lipsă totală de respect pângărind intimitatea noastră la moșie.

În agitația din acea noapte, bărbații au început să dispară, inclusiv Pablo, care s-a făcut nevăzut împreună cu Virginia, dar nu se așteptau ca soțiile lor să pornească pe urmele lor și să-i găsească peste câteva ore dansând în cunoscutul club Nebraska, în municipiul vecin Doradal.

Pablo a sosit după două zile la casa noastră din Medellín și, evident, m-a găsit foarte supărată, foarte îndurerată. Nu voiam nici să mă uit la el, pentru că nu puteam să înțeleg cum de începuse o relație cu o femeie exact când noi doi urmaam foarte conștiincioși un tratament pentru a rămâne însărcinată prin inseminare artificială. Până în momentul acela pierdusem cel puțin trei sarcini și, de aceea, consultasem cel mai bun ginecolog din Medellín, pe Byron Ríos, care

ne impuseseră un regim strict de întâlniri, de mai multe ori pe săptămână, la care Pablo nu întârziase niciodată, pe lângă faptul că se vedea că era hotărât și dornic să mai aibă un copil. Cum era posibil ca un bărbat care făcea asemenea eforturi pentru a-și mări familia să aibă nerușinarea de a mă înșela cu alta?!

Cu toate acestea, zilele s-au scurs și am trecut din nou cu vederea și acea infidelitate, iar Clubul Kevins gravita acum în viețile noastre, căci se știa că uneori Pablo mergea acolo cu Virginia, alteori cu Wendy, iar alteori cu altele.

Și, când anunțau show-ul vreunui artist de renume, s-a întâmplat de vreo două ori, mă duceam la Kevins cu câteva prietene după ce-l culcam pe Juan Pablo, care avea șase ani. Încercam să mă distrez puțin, dar era în zadar, căci cineva îmi spunea că Pablo fusese acolo și, de îndată ce afla de sosirea mea, ieșea prin ușa din spate. Câteva ore mai târziu, ajungea acasă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat și, ca de obicei, spunea că se întorcea de la lucru.

Bineînțeles, din când în când, mă mai duceam la Kevins la invitația lui Pablo, dar probabil el își dădea seama că mergeam în silă, chiar dacă venea vreun cântăreț de renume. Căci, în plus, când să dansăm, venea cu scuza că-l durea un genunchi, dar, dacă vedea o femeie frumoasă acolo, se ducea pe ring. Trebuie menționat că soțul meu nu era un bun dansator.

În mijlocul circumstanțelor atât de complexe, am primit în acele zile vestea bună că tratamentul dăduse roade și eram din nou însărcinată. Pablo s-a bucurat foarte mult când i-am spus și m-a îmbrățișat cum nu o mai făcuse niciodată, pentru că urma să mai avem încă un copil.

Am urmat cu strictețe indicațiile ginecologului și, în primele săptămâni de sarcină, n-am avut prea mari probleme, pentru că, în plus, Pablo a făcut tot posibilul să-mi fie alături, atent la toate, deși era evident că-și făcea în continuare de cap, fiindcă venea tot târziu, cu aceeași scuza că muncea ca să ne ofere tot ce aveam nevoie.

Totuși, am avut parte de o mare supărare când am aflat că Virginia și Pablo luau frecvent cina singuri la Kevins. Am fost din nou distrusă de durere. Pe atunci eram foarte sensibilă din cauza sarcinii. Furia pe care am simțit-o era copleșitoare și, deși medicul îmi interzisese să conduc, m-am dus repede la Envigado să o caut pe mătușa Inés, umărul pe care plângeam, să-i cer sfatul, să-i povestesc despre suferința pe care mi-o provoca Pablo cu infidelitățile lui, cu lipsa lui de considerație. Pe drum, m-am speriat foarte tare, pentru că a fost cât

pe-aci să dau cu mașina peste un tânăr. Când am ajuns acasă la mătușa Inés și i-am povestit ce se întâmplase, s-a îngrijorat văzându-mă atât de disperată și cu greu m-a convins să o las să mă conducă acasă. Pe tonul ei împăciuitor, mi-a spus din nou să am răbdare, că aceea nu avea să fie nici prima, nici ultima aventură a soțului meu și să fiu sigură că singura femeie pe care o iubea Pablo eram eu.

– Fata mea, nu-ți face griji din cauza celorlalte femei... puterea banului îi oferă acum lui Pablo multe ocazii, dar tu vei fi în continuare soția și mama copiilor lui. Ai grijă de sarcina ta.

Cuvintele mătușii Inés au reușit să mă liniștească, dar, la câteva minute după ce am intrat în casă, am observat că începusem să sângerez. Speriată, l-am sunat pe medicul meu, care mi-a recomandat repaus total, dar nu s-a mai putut face nimic și, o săptămână mai târziu, am suferit un nou avort.

Pablo a apărut la scurt timp, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

– Mă aflu aici ca să-ți fiu alături, Tata. Spune-mi ce te doare.

În acele nopți lungi pline de lacrimi și de singurătate, am ascultat de multe ori cântecele Helenitei Vargas, celebra cântăreață columbiană ale cărei versuri exprimau ce simțeam la momentul respectiv. Era idolul meu, tovarășa mea de suferință, de dezolare, de disperare. Melodia „Usted es un mal hombre“ a atins punctul sensibil: „Puțini îl cunosc așa cum îl cunosc eu / Puțini au gustat din acel venin amar care există în interiorul lui / Puțini își dau seama că e plin de trufie, în loc de iubire / La dezamăgirile mele din toți acești ani martor este Dumnezeu“. Admirația pentru Helenita m-a făcut chiar să o angajez de cel puțin opt ori ca să cânte la întruniri de familie. Asistam și la spectacolele ei în cluburile de noapte din Medellín.

Virginia, Wendy și Elsy Sofía. Ele erau amantele soțului meu în acel moment al vieții sale, la cei 34 de ani, când se bucura de puterea pe care i-o ofereau banii, de imunitatea pe care i-o acorda politica și de plăcerea de a avea în patul său trei femei frumoase.

Despre prima și a doua știm deja cum îl cunoscuseră pe Pablo. Despre Elsy Sofía, Ferney mi-a povestit, după mulți ani, cum apăruse în viața soțului meu: o descoperise pe când era candidată la titlul de regină a crescătorilor de vite și o văzuse la televizor defilând într-o trăsură pe străzile din Medellín. Entuziasmat să o cunoască, îi spusese lui Ferney să o caute și să o convingă să se întâlnească cu el, ceea ce, la scurt timp, se și întâmplase.

Atunci a început o relație romantică nebună, ce avea să dureze mai mulți ani, chiar și după ce Pablo a început să trăiască în clandestinitate. Potrivit relatării lui Ferney, în relația dintre Pablo și Elsy Sofía, mama ei – o femeie matură și foarte frumoasă – a jucat un rol-cheie, fiindcă o însoțea peste tot și chiar a avut tupeul de a-i cere soțului meu, în timpul unei plimbări la Hacienda Nápoles, în fața mea, să o ajute pe fiica ei, promovând-o ca regină la nivel național. El a făcut asta și a ordonat ca un panou imens cu chipul ei să fie instalat pe autostradă.

Am început să simt că apăruse o altă femeie și am decis să mă duc la moșia El Paraíso, situată pe dealul Chocho, în Envigado, iar Teodora, servitoarea credincioasă, mi-a povestit cu lux de amănunte că Pablo avea o idilă cu o fată cu păr blond, lung și ondulat. Ca de obicei, când i-am reproșat lui Pablo, a negat situația și s-a înfuriat, dorind să afle cine îmi spusese. Teodora a fost concediată, dar a supraviețuit, în ciuda faptului că încălcase legea tăcerii pe care soțul meu o impunea celor care lucrau pentru el.

Cu o anumită doză de cochetărie și de îndrăzneală, încă de la început, Elsy Sofía a știut să-l cucerească pe Pablo, care i-a permis să-l viziteze permanent la biroul lui, să asiste la întâlnirile cu asociații lui și să locuiască o vreme la moșia El Paraíso, unde el se ascundea de justiție. Ferney mi-a mai povestit că, într-o zi, ea și Pablo se aflau la Nápoles și au fost informați că armata se îndrepta într-acolo, iar ea n-a avut nici o problemă să ceară o pușcă, în caz că trebuia să-i înfrunte pe militari. Încă o dată, una dintre amantele lui Pablo își asumase un rol ce m-a scutit să fac lucruri pe care n-aș fi vrut sau n-aș fi putut niciodată să le fac. Inclusiv, după cum a dezvăluit fiul meu Juan Pablo în cartea sa Pablo Escobar în fraganti, ea și mama ei se aflau cu soțul meu la Hacienda Nápoles când a avut loc asasinatul asupra ministrului de Justiție, Rodrigo Lara, în noaptea de 30 aprilie 1984.

Pentru toate aceste motive, loialitatea lui Elsy Sofía era mai mult decât recompensată de către soțul meu, care a copleșit-o cu cadouri, precum mașini, apartamente, bijuterii... îi dădea orice își dorea.

Fiind atât de evident că soțul meu își făcea de cap, la un moment dat am vrut să mă răzvrătesc, să-l pedepsesc într-un fel. Am făcut asta într-o zi din timpul săptămânii, când am aflat că urma să aibă loc o importantă expoziție de artă, cu prânzul inclus, în Bogotá, la care aveau să participe maestrul Fernando Botero, Édgar Negret și Alejandro Obregón, printre alții. Fără să stau pe gânduri, am încălcat normele de siguranță ale lui Pablo, am fugit de bodygarzi și m-am urcat într-un avion comercial spre Bogotá, însoțită de coafeza mea și

de o prietenă.

După cum era de așteptat, absența mea a fost remarcată după câteva ore și Pablo și-a chemat furios gărzile, pentru a le reproșa că încălcaseră ordinul de a nu mă lăsa singură nici un moment. Oamenii lui m-au căutat în Medellín, neștiind că eu mă aflam în alt oraș. A doua zi, am sunat-o pe mama, care mi-a spus că Pablo mă căuta ca un nebun și m-a rugat să mă întorc imediat. Gândindu-mă la furia lui Pablo, m-am îngrijorat, căci parcă vedeam indignarea de pe chipul său, dar în același timp am simțit ușurare, pentru că acela era singurul mod de a-i demonstra că soția lui putea să învețe, să se distreze și să relaționeze și cu alți oameni. Alteori, când am reușit să evadez, am asistat la expoziții și la reuniuni legate de artă, în urma cărora am cunoscut persoane care și astăzi îmi sunt alături și care, în ciuda anilor de război și apoi de pace, au reprezentat un factor determinant pentru supraviețuirea mea.

În cele din urmă, m-am întors în după-amiaza aceea și l-am anunțat pe Pablo că ajunseseam acasă, dar el n-a sosit, ci a preferat să-mi trimită o scrisoare prin care-mi spunea că era furios, că nu voia să știe nimic de mine, că puteam să rămân cu oligarhia, pentru că eu mă credeam parte din înalta societate. La sfârșitul mesajului îmi cerea să uit de el pentru totdeauna. Îmi amintesc cum un fior mi-a străbătut tot corpul și brusc m-au cuprins mai multe stări: satisfacție pentru ce făcusem, fiindcă cerusem respect, dar, în același timp, teama și durerea de a-l pierde pentru totdeauna.

Au trecut mai multe săptămâni și el continua să refuze să mă vadă. Cu toate acestea, continua să se vadă cu Elsy Sofía, cu care, pe deasupra, a avut un accident, prăbușindu-se cu elicopterul cu care ieșiseră la plimbare la o fermă din golful Cupica, în Chocó. Unul dintre oamenii soțului meu m-a sunat alarmat să-mi spună că rotorul de la coada aparatului suferise o avarie și intrase în picaj de la 900 de metri înălțime, dar pilotul, având experiență, reușise să facă o manevră rapidă până când niște copaci au amortizat lovitura și apoi căzuse într-o mlaștină. Cel care m-a informat nu mi-a zis că Pablo era cu Elsy Sofía și, de aceea, naivă, am căutat să vorbesc cu el ca să aflu dacă era rănit. Când am reușit să iau legătura, am uitat amândoi că eram certați și mi-a spus că nu ne puteam vedea pentru că era în apropierea moșiei tatălui său și că prefera să treacă pe la el să-l viziteze, fiindcă și socrul meu era foarte îngrijorat din cauza accidentului. Mi-a îndrăguit iar minciuni, pentru că, în realitate, Elsy Sofía își rupsese o mână, iar Pablo a dus-o la o clinică în Rionegro ca să primească îngrijiri.

Pe măsură ce zilele treceau, apele s-au liniștit din nou în căminul

nostru, deși umbra infidelităților era întotdeauna prezentă. Era un adevăr că Pablo continua legăturile cu Virginia, cu Wendy și cu Elsy Sofía și că el impunea ritmul relațiilor și era evident că ele îl acceptau. Nu știu dacă vreuna știa de existența celorlalte. Dar știu că, de bine, de rău, Pablo își îndeplinea obligațiile față de noi și era prezent în momentele în care aveam nevoie de el ca soț și tată.

Un vechi proverb spune: „Ulciorul nu merge de multe ori la apă“. Spre fericirea mea și a lui Pablo, în septembrie 1983, am rămas însărcinată. Din nou. După cum am povestit deja, cel puțin de patru ori înainte existaseră complicații și nu putusem duce sarcina la termen. Dar cea de-a cincea oară avea să fie cu noroc și, cu ajutorul Domnului, Manuela avea să vină pe lume, deși, după cum vom vedea, în niște circumstanțe foarte dificile.

Dar viața noastră, a tuturor, inclusiv a familiei, a amantelor lui Pablo și a țării însăși, avea să se schimbe brusc și pentru totdeauna în noaptea de 30 aprilie 1984, când niște asasini plătiți l-au ucis, în Bogotá, pe ministrul Justiției, Rodrigo Lara Bonilla.

Într-un alt capitol al acestei cărți voi face referire la acele evenimente dureroase, dar consider că este relevant să spun unde ne aflam când a avut loc asasinatul. După cum spune în cartea ei, Virginia se afla în momentul acela într-o călătorie în Italia. Conform relatării lui Malévolo, un angajat al lui Pablo, Elsy Sofía și mama ei erau în vizită cu soțul meu la Hacienda Nápoles când la știri au anunțat crima. Wendy... habar n-am unde era. Eu eram cu Juan Pablo în apartamentul mamei din Medellín.

După cum am menționat deja, izbucnirea războiului ne-a schimbat viața pentru totdeauna. Și ne-a tulburat atât de mult, încât, mai devreme sau mai târziu, idilele lui Pablo aveau să se termine și nu în cel mai frumos mod.

Aș vrea să vorbesc mai întâi despre Wendy Chavarriaga Gil și sfârșitul ei trist. La mijlocul anului 2012, am călătorit la Medellín de la Buenos Aires pentru a rezolva unele chestiuni legale referitoare la moștenirea lui don Abel, tatăl lui Pablo, care murise în octombrie 2001. Una dintre acele întruniri a avut loc în biroul unui judecător care, de îndată ce m-a văzut, a adoptat o atitudine foarte ostilă față de mine, iar, la un moment dat, pentru a mă jigni, mi-a spus că semăn leit cu actrița din El patrón del mal, serialul transmis pe atunci de canal Caracol. Aflasem de existența acelui serial, dar nu mă interesase să-l văd. Cu toate acestea, comentariul judecătorului m-a neliniștit și, în acea seară, am deschis televizorul pe acel canal.

Mare avea să-mi fie mirarea când a apărut o scenă care m-a îngrozit: Wendy era însărcinată în cinci luni și Pablo comitea sălbăticia de a plăti un infirmier pentru a o adormi și a-i face avort. Habar n-aveam că se întâmplase una ca asta. Inițial, m-am gândit că ceea ce văzusem era rodul imaginației vreunui scenarist, și nu un episod din viața reală, pentru că, până atunci, nu știusem decât ceea ce Popeye declarase public la un moment dat: că o omorâse pe Wendy la ordinul soțului meu, care descoperise că ea colabora cu Bloque de Búsqueda⁹ al poliției.

Nedumerită, am luat hotărârea să cercetez dacă avortul acela sălbatic fusese adevărat și dacă Pablo fusese în stare să comită o asemenea atrocitate. Am încercat să-mi amintesc care dintre oamenii lui mai trăia sau cine fusese cu el în acele zile, dar n-a fost ușor să găsesc pe cineva care să știe direct de la sursă ce se petrecuse. M-am lovit din nou de tăcerea celor care-i juraseră lui Pablo să nu-mi povestească lucrurile oribile ce se întâmplaseră în jurul meu. Așadar, m-am întors în Argentina și chestiunea a trecut pe plan secund, până când, doi ani mai târziu, ducându-mă din nou la Medellín, m-am întâlnit din întâmplare cu Yeison, unul dintre oamenii lui Pablo care făcuse parte din garda lui pretoriană, cei care-l însoțeau la petrecerile din apartamentul „Bruma“.

Am vorbit mai mult timp despre toate, până când m-am decis să-l întreb despre chestiunea Wendy și despre ce văzusem la televizor.

– Doamnă, de ce vreți să știți, la ce vă folosește, au trecut mulți ani, n-are rost, a răspuns vizibil jenat.

I-am spus categoric că vreau să știu.

A rămas puțin pe gânduri, apoi a scos un oftat și a spus:

– Da, doamnă, așa a fost. Iar eu eram acolo.

Ceea ce mi-a povestit a fost cutremurător. Nu mi-am putut opri lacrimile când a început să relateze că, în ciuda avertismentelor lui Pablo, Wendy rămăsese însărcinată, dar îi ascunsese asta, pentru că avea de gând să fugă în Statele Unite, să nască acolo. Dar, până la urmă, Pablo a aflat și, într-o noapte, a chemat-o în apartamentul din „Bruma“, a îmbrățișat-o îndelung și apoi oamenii lui – printre care Yeison, Yuca, Carlos Negro și Pasquín – au imobilizat-o ca infirmierul să-i facă o injecție care s-o adoarmă.

Câteva ore mai târziu, a continuat Yeison după trei beri, Wendy s-a trezit și aproape că a înnebunit când a înțeles ce se întâmplase. A fost

atât de dramatic. La un moment dat, a sărit din locul în care se afla și a încercat să se arunce de la una dintre ferestre, dar oamenii lui Pablo au reacționat imediat și au reușit să o prindă înainte să cadă în gol.

Yeison a făcut o pauză, urmată de un semn cu mâna pentru a indica faptul că povestea nu se încheiase. În timp ce se gândea la ce urma să spună, în clipa aceea, ca femeie, ca mamă, m-am simțit profund indignată când mi s-a confirmat cruzimea pe care o săvârșise Pablo, care mersese atât de departe doar ca să nu aibă copii în afara căsniciei.

Potrivit lui Yeison, relația dintre Pablo și Wendy nu s-a încheiat după episodul cu avortul, dar s-a deteriorat într-atât, încât, într-o bună zi, nu s-au mai văzut. În tot acel timp, Ferney a fost umărul pe care a plăns soțul meu, care era cu adevărat afectat de felul în care se terminase relația lui cu Wendy.

După o vreme, Popeye s-a dus să stea de vorbă cu Pablo și i-a cerut un fel de permisiune, pentru că tocmai începuse o relație cu Wendy. Deși i s-a părut ciudat, soțul meu a răspuns că nu avea nimic împotriva acelei relații, dar a profitat pentru a-l avertiza să aibă grijă, fiindcă Popeye nu era genul ei de bărbat. Relația a mers o vreme, dar oamenii lui Pablo au observat ceva în neregulă. Li se părea foarte ciudat că Wendy îi trimitea lui Popeye fotografii în care apărea complet dezbrăcată, iar acesta, mândru, le pune pe masă ca să le vadă toată lumea.

Dar chestiunea Wendy avea să ia o întorsătură neașteptată în ziua în care Jerónimo a prins-o tocmai în momentul în care îi scotocea prin documente într-un apartament unde se ascundeau în Caracas, Venezuela. Wendy, Popeye, Yeison, Jerónimo și alți doi oameni de încredere ai lui Pablo fuseseră nevoiți să se refugieze în țara vecină după un atac terorist ce avusese loc în Medellín.

Neliniștit din cauza atitudinii suspicioase a lui Wendy, Jerónimo a găsit o cale de a-l informa pe Pablo despre ceea ce tocmai se întâmplase cu fosta lui amantă, actuala iubită a lui Popeye. Atunci, soțul meu și-a contactat vechile cunoștințe de la Empresas Públicas de Medellín și le-a cerut să intercepteze apelurile femeii. Câteva zile mai târziu, a primit o casetă cu diverse conversații în care Wendy vorbea cu ofițeri ai Forței de Elită și din care reieșea clar că ea colabora cu autoritățile pentru a-l localiza pe soțul meu. Ce s-a petrecut după aceea, Popeye a povestit deja de multe ori. Acela a fost sfârșitul trist al unei femei frumoase care s-a încurcat cu bărbatul nepotrivit. Ea nu a meritat ce i s-a întâmplat.

Nici idila soțului meu cu Virginia Vallejo nu s-a terminat cu bine, deși relația lor de peste cinci ani s-a bucurat de momente ce păreau scoase dintr-o telenovelă. De exemplu, în 1987, când revistele de scandal și cei din showbiz au început să vorbească despre căsătoria celebrei prezentatoare TV Virginia Vallejo cu „omul de afaceri“ Pablo Escobar. Unul dintre titluri spunea: „Virginia Vallejo se căsătorește cu un milionar“. Acel milionar era Pablo Emilio Escobar Gaviria, soțul meu, căsătorit religios și civil cu mine. Cum să se căsătorească înainte să se fi despărțit de mine?

Îmi amintesc că, în anul acela, Pablo fusese scutit de măsuri legale, deoarece Curtea Supremă de Justiție se pronunțase în favoarea unei acțiuni împotriva tratatului de extrădare cu Statele Unite, iar guvernul n-a avut altă opțiune decât să anuleze mandatele de arestare în scopul extrădării împotriva lui și a mai multor asociați. Asta i-a permis lui Pablo ca, timp de trei luni, în 1987, să stea cu noi în clădirea Mónaco.

Știrea referitoare la căsătoria iminentă a soțului meu cu Virginia m-a șocat. Era o situație foarte umilitoare, deoarece colegele mele de la liceu și câteva prietene au început să mă sune ca să mă întrebe dacă știrea era adevărată. Cu puțin curaj, am încercat să răspund sarcastic și m-am limitat la a spune că Pablo dormea în fiecare noapte acasă și încă nu mă informase cu privire la noua lui căsătorie. Ca femeie, mă simțeam neputincioasă, furioasă, neconsolată, frustrată. Presa de scandal specula întruna și, timp de mai multe săptămâni, n-au renunțat la acel subiect picant.

Într-un articol publicat într-un ziar de scandal se spunea despre Virginia: „După cum ne-a zis o persoană apropiată a cunoscutei prezentatoare TV, aceasta își pregătește deja zestrea, în care a investit aproape un milion de pesos“. Iar despre soțul meu asigura: „Escobar Gaviria, din Antioquia, este considerat unul dintre cei mai bogați bărbați din Columbia. Are 38 de ani, a intrat în lumea afacerilor la 33 de ani și acum are acțiuni la numeroase filme naționale.“ Și încheia cu: „Virginia a profitat de imaginea pe care o are deja și de banii iubitelor ei pentru a se lansa în politică“.

La început, am fost precaută cu el, dar când chestiunea căsătoriei divei cu milionarul a devenit serioasă, am început să-l iau la întrebări. Dar Pablo, vulpoi bătrân, se apăra:

– Uite ce e, dragostea mea, nu lua în seamă chestiile astea, fiindcă tot ce încearcă ei este să ne distrugă căsnicia. Eu te iubesc doar pe tine și pentru nimeni și nimic nu te voi părăsi.

Cum era să-l cred, când știrile spuneau exact contrariul?! Până într-o zi, când, sătul de pisălogeală, s-a înfuriat și a zis că pleacă de acasă.

– Tata, ești exagerată... mă obosești cu ceva ce nu este real. Oamenii inventează asta pentru că sunt un personaj public. Este o prostie din partea ta să crezi tot ce se întâmplă.

Și a plecat de acasă timp de două săptămâni. Ce nerușinare! Aici se aplica un alt proverb: „S-a supărat ca văcarul pe sat“.

Însă nu a lipsit cu totul, pentru că m-a sunat destul de des, spunând că îi lipseam.

– Tata, am nevoie de tine, ești foarte importantă pentru mine, dragostea mea... ești rațiunea mea de a trăi pe lumea asta.

În cele din urmă, într-o noapte, s-a întors. Am auzit zgomotul mai multor mașini care se apropiau de casă și, dintr-odată, s-a deschis ușa de la intrarea principală și Pablo a intrat în cameră. Nu m-a lăsat să rostesc nici un cuvânt, a venit lângă patul meu să mă îmbrățișeze, să mă sărute, să-mi spună că eu eram cel mai frumos cadou pe care i-l făcuse viața. Am căzut iar pradă poveștilor lui. În noaptea aceea a învins din nou dragostea în fața reproșurilor.

În acele momente, mi-am amintit, de asemenea, ziua în care a adus o sticlă de whisky Ballantine's cu o balerină înăuntrul care se învârtea. Lui îi plăcea să o pună să danseze. Așa mă simțeam, ca balerina aceea care dansa când dorea Pablo.

Idila dintre Pablo și Virginia s-a terminat brusc. Nu trebuie să fi fost ușor pentru ea să accepte refuzul amantului ei, care, într-o seară, a dat ordin să nu i se mai permită accesul la Hacienda Nápoles. După cum am aflat în timpul documentării pentru această carte, ea a sosit într-un jeep cu șoferul ei, iar unul dintre portari i-a zis că nu poate să intre. Era aproape opt seara și ea purta un costum elegant și pantofi cu toc.

Nedumerită și plângând, s-a îndreptat spre moșia lui Alfredo, prieten cu Pablo, situată la opt kilometri de Doradal, unde ea și soțul meu fuseseră de mai multe ori.

Ajunsă acolo, l-a întrebat pe Alfredo dacă știa motivul pentru care nu i se mai permitea accesul la Hacienda Nápoles, iar el i-a răspuns că habar n-avea. Dar firește că știa: Pablo aflase că ea îl înșelase cu Gilberto Rodríguez Orejuela, unul dintre șefii cartelului din Cali.

Apoi Virginia a întrebat dacă Pablo era la moșie în momentul acela și

Alfredo i-a răspuns că nu.

Alfredo și-a dat seama că Virginia nu avea unde să rămână peste noapte, așa că a invitat-o să rămână la moșia lui până a doua zi, când urma să plece în Bogotă. I-a oferit și ceva de mâncare, pentru că în momentul acela făcea un grătar pentru mai mulți prieteni care veniseră în vizită. Ea a acceptat și, după ce a mâncat carne cu salată de cartofi, s-a dus la culcare. A plecat la șapte dimineața, iar pe chipul ei se putea citi un amestec de furie și tristețe.

După cum am relatat de-a lungul acestui capitol, Pablo a profitat la maximum de puterea pe care i-au dat-o banii și, de aceea, și-a permis luxul de a avea alături atâtea femei, cu care s-a „încurcat” de-a lungul vieții sale. Dar a mai existat un grup de dame, mai restrâns, care, pe lângă idila în sine, au fost foarte utile pentru afacerile sale și pentru protecția lui.

Mă refer la femeile care ocupau funcții importante în cadrul organismelor de stat însărcinate cu urmărirea lui. Conform spuselor lui Ferney, Pablo a fost amantul uneia dintre secretarele ministrului Apărării, generalul Miguel Vega Uribe, care a ocupat această funcție între 1985 și 1986, în timpul guvernului lui Belisario Betancur. Un colonel al armatei care lucra pentru Pablo a adus-o la Hacienda Nápoles pe tânăra și frumoasa femeie cu care soțul meu urma să aibă o relație pasională. Desigur, la scurt timp, el avea la dispoziție date exacte despre ziua și ora la care urmau să aibă loc operațiuni militare împotriva lui. De aceea, ani de-a rândul, Pablo a reușit să evite perchezițiile, fiindcă avea informații din interior.

În mrejele lui Pablo a căzut și o funcționară de rang înalt de la Ministerul de Justiție, cu care a avut o relație intensă și de care el s-a folosit în scopuri personale, deoarece fata a început să-i ofere informații vitale. De exemplu, într-o vineri, s-a dus să-l caute la o moșie în Doradal și i-a zis că a doua zi urma să aibă loc o operațiune ce viza mai multe laboratoare de procesare a cocainei situate în apropiere de Hacienda Nápoles. Informațiile au fost bine-venite, pentru că oamenii lui Pablo au avut timp să mute totul și, în felul acesta, să evite pierderea unei mari sume de bani.

De-a lungul documentării pe care am realizat-o pentru această carte, am constatat că soțul meu avea femei care-l informau din mai multe locuri, precum F-2, serviciul de informații al poliției (care apoi avea să fie Dijin), Poliția Internațională, Interpolul și Departamentul Administrativ al Siguranței, DAS.

Clandestinitatea, ascunzătorile, raidurile, persecuțiile, perchezițiile, pericolul iminent al morții au reprezentat noul nostru mod de viață începând din 1984. În consecință, a devenit din ce în ce mai greu să-i fiu alături soțului meu și, la un moment dat, treceau două săptămâni, o lună sau chiar două, fără să ne vedem, pentru că el stătea ascuns pe undeva. Uneori, primeam scrisori de la el în care-mi vorbea despre situația foarte complicată și, în continuare, spunea că va trimite după noi de îndată ce apele se liniștesc. În cele din urmă, când unul dintre oamenii lui venea și ne spunea că Pablo ne aștepta, eu, moartă de frică, dar nerăbdătoare să-l văd, înfruntam mii de pericole împreună cu Manuela și cu Juan Pablo, care încă erau foarte mici, și mă duceam la ascunzătoarea unde se afla el. Dar era foarte frustrant, deoarece se întâmpla ca, o jumătate de oră mai târziu, să ne spună că trebuia să plecăm, fiindcă ar putea sosi „copoi”. Cel mai rău lucru era că nu aveam de ales și ne întorceam triști la Medellín.

Ce-i drept, pericolul era real și, de aceea, Pablo trebuia să-și schimbe ascunzătoarea foarte des, dar la fel de adevărat este și că, chiar și în cele mai rele circumstanțe, nu a renunțat tentației de a umbla cu femei. Jerónimo, Ferney și Yeison mi-au povestit, după o vreme, că soțul meu a reușit întotdeauna să aibă companie feminină.

Mai exact, s-ar putea spune că Pablo a fugit de justiție timp de opt ani, iar în toată această perioadă, s-a ascuns în nenumărate case, apartamente și moșii, unde stătea cât credea că era de cuviință pentru siguranța sa. Cu toate că, atunci când era vorba de femei, mergea până la limită, chiar și când viața lui era în pericol. Așa s-a întâmplat la o moșie din San Pedro de los Milagros, pe drumul spre Santafé din Antioquia, unde s-a ascuns timp de cinci luni. În acea perioadă, ne-am dus să-l vedem de trei sau patru ori, dar el își petrecea restul timpului cu femei din Medellín, care acceptau izolarea pentru o sumă frumușică de bani. Fetele erau aduse legate la ochi, ca să nu știe unde merg. La întoarcere, câteva zile mai târziu, erau din nou legate la ochi.

Din cauza mai multor tinere, Pablo a fost pe punctul de a fi prins în timpul unei operațiuni de amploare a poliției, la moșia El Oro, un loc frumos situat pe malul râului Cocorná, în Magdalena Medio din Antioquia, la sfârșitul anului 1989. A scăpat pentru că a fugit printr-o plantație, dar fratele meu Mario n-a avut același noroc, căci a fost doborât de gloanțele trase dintr-un elicopter.

Câteva luni mai târziu, în iulie 1990, eu, Juan Pablo, Manuela și doi bodyguarzi ne-am cazat într-o casă închiriată în Lausanne, Elveția, unde ne mutaserăm pentru a scăpa de dușmanii lui Pablo și de

persecuția autorităților. El a rămas în Medellín, într-un apartament spațios dintr-o clădire de pe bulevardul Oriental, un loc central situat la câteva străzi de comandamentul Poliției Metropolitane. Dar, evident, nu se plictisea, pentru că o avea alături pe Sandra, o tânără frumoasă care l-a însoțit timp de mai multe luni, până în decembrie 1990, când ne-am întors pe neașteptate din Europa, deoarece am descoperit că mai mulți bărbați ne urmăreau.

Din acel moment, am rămas aproape tot timpul cu Pablo, pentru că începuse să-și negocieze cu guvernul predarea în mâinile justiției. Voi spune povestea într-un alt capitol al acestei cărți, dar cert este că soțul meu a reușit să-și impună condițiile și, pe 19 iunie 1991, la câteva ore după ce Adunarea Constituantă a eliminat extrădarea din noua Constituție, a fost închis în închisoarea Catedrala, construită pe un teren, proprietatea lui, din partea superioară a Envigado.

În cele din urmă, după șapte ani de fugă, am simțit dintr-odată o senzație plăcută de liniște, căci mi-am imaginat că aveam să-mi recapăt feminitatea, locul de soție, de mamă, de tovarășă, de amantă. Am crezut că va face mulți ani de închisoare și că își va plăti datoria față de societate.

Cum orice mătură nouă mătură bine, la început mi-am făcut datoria de a-l vizita pe soțul meu în zilele de duminică împreună cu Manuela și Juan Pablo. În acele momente, legătura cu Pablo a fost mai intensă ca niciodată și foarte repede am transformat încăperea lui spațioasă într-un loc adecvat pentru dragoste: un șemineu romantic, lumânări mari de toate culorile și aromele, un pat dublu care în curând a avut saltea de apă, mai multe tablouri de pictori recunoscuți, cele mai bune păături și perne, un frigider cu de toate și șampanie... multă șampanie. Și partea cea mai bună: priveliștea asupra orașului Medellín. Un adevărat spectacol nocturn de lumini, care ne permitea să vedem frumosul nostru oraș dintr-un capăt în altul.

Trei săptămâni. Atât a durat iluzia că viața mea cu Pablo avea să ajungă la un anumit grad de normalitate.

Încercătoare, am început să mă duc mai multe zile pe săptămână la închisoarea Catedrala. În timp ce Pablo se întâlnea cu cineva sau juca fotbal, profitam să fac ordine, unele schimbări, să aranjez lucrurile, dar, la un moment dat, m-am gândit să răsfoiesc numeroasele scrisori care începuseră deja să sosească. Erau mesaje din diferite colțuri ale lumii, multe dintre ele cu fotografii care le înfățișau pe expeditoare în diferite ipostaze, multe dezbrăcate, iar numitorul comun era faptul că se dăruiau în schimbul banilor. Am fost și mai uimită când am citit

scrisori nerușinate de la femei care își aminteau cu lux de amănunte recentele întâlniri intime cu el și-l invitau să le repete ori de câte ori dorea; altele scriau texte mieroase în care visau la încă o noapte de pasiune în închisoarea Catedrala.

A fost oribil. Îmi amintesc că l-am așteptat și i-am făcut o scenă în care i-am reproșat lipsa de respect și faptul că nu-mi recunoștea devotamentul și sacrificiul de a-i fi mereu alături. Răspunsul lui semăna cu cele pe care mi le oferise și cu alte ocazii.

– Tata, nu pot împiedica femeile care doresc să-i viziteze pe băieții care au grijă de mine și mă protejează.

– Ești un mincinos, Pablo, nu te cred, lasă-mă în pace, vreau să mă întorc în Medellín, nu mai vreau să stau lângă tine.

Am plecat. El a venit după mine și m-a rugat de mai multe ori să vorbim, dar nu l-am ascultat. În adâncul sufletului meu, știam că, pe măsură ce zilele treceau, Catedrala avea să devină un templu al pierzaniei.

A doua zi, tipic pentru el, trimitea un buchet de flori galbene cu o carte de vizită pe care scria: „Nu te voi înlocui niciodată cu nimeni și pentru nimic în lume“. Acela era imnul lui de căință.

Deși mi-a trecut prin minte, n-am putut să nu mă mai duc la închisoarea Catedrala, pentru că Manuela și Juan Pablo mă rugau să-i duc să-și vadă tatăl, dar, când ajungeam, observam batjocura de pe chipurile oamenilor lui Pablo. Era mai mult decât evident că acolo veneau foarte multe femei.

Ce să fac? Mă aflu din nou într-o situație fără ieșire. Dar mi-am amintit cuvintele mătușii Inés, umărul pe care plângeam, și am luat hotărârea de a-mi recuceri soțul. În loc să-i fac scandal din cauza infidelităților, am apucat-o pe calea seducției. Mi-am propus să fiu mai romantică decât femeile care-l căutau pentru bani și, cu ajutorul unui profesor de filosofie, scriitor talentat și poet minunat, de la care luam lecții pe atunci, am început să-i trimit lui Pablo chiar și șase mesaje pe zi. Erau scrisori frumoase, cu care tot ce intenționam era să depășesc, prin dragoste, orice regină a frumuseții care venea la Catedrală. Mă gândeam că dacă aveam să-l pierd ca bărbat, măcar să nu fie din lipsă de romantism, atenție și interes. La cei 30 de ani ai mei, mă comportam ca o adolescentă și am ajuns chiar să consult un sexolog, pentru că voiam să fiu cea mai bună în intimitate. Singura mea intenție era să-mi apăr cu orice preț relația de cuplu.

Pentru moment, strategia mea a funcționat, iar Pablo s-a străduit să-mi răspundă la toate mesajele și, în felul lui, începea cu mine un joc al seducției, pe care știa să-l joace de minune. Și cum totul era în favoarea lui pe atunci, i-a venit ideea să profite că Mugre, unul dintre oamenii lui de încredere, a construit o volieră în Catedrală și a făcut rost de mulți porumbei mesageri. Atunci Pablo scria mesaje scurte de dragoste, pe care păsările le duceau, fără să se rătăcească, la clădirea Altos din San Michel, unde locuiam la vremea aceea.

În ciuda neliniștii pe care mi-o provoca dorința exagerată a lui Pablo de a fi cu femeii, într-o zi am primit o veste care m-a liniștit de la unul dintre avocații săi, care s-a dus la închisoarea Catedrala și mai târziu s-a întâlnit cu mine, pentru a semna niște documente. În timp ce beam cafeaua, mi-a spus, în secret, că vorbise cu Pablo despre infidelitatea bărbaților. Într-o frază, a rezumat gândirea soțului meu:

– Domnule avocat, cu toții suntem infideli, dar niciodată nu trebuie să-ți speli rufele murdare în public. La urma urmei, tot ce contează sunt soția și copiii. Restul sunt bani. Iar cu bani cumperi orice.

Așa gândea Pablo. Dar făcea exact contrariul. În Catedrală s-a întors la vechea lui pasiune pentru reginele frumuseții, care, în anul cât a stat închis acolo, s-au dus la el cu zecile. Jerónimo a fost alături de el o bună parte din tot acest timp și a fost martor la mai multe momente în care numeroase femei s-au dus să le satisfacă cele mai josnice instincte atât soțului meu, cât și prietenilor lui care erau închiși cu el.

Odată, mi-a povestit Jerónimo, camionul cu fund dublu transporta nu mai puțin de 12 femei frumoase și s-a oprit la al doilea punct de control, ultimul înainte de a ajunge la închisoare. Acolo, ofițerul care era de serviciu nota într-un formular datele esențiale ale automobilului, precum numărul de înmatriculare, numele șoferului și încărcătura pe care o transporta. Nu are rost să mai spun că informația pe care o scria era inventată, căci, în realitate, în spate, camionul era plin de tinere nerăbdătoare în căutare de aventură și de mulți bani. Partea ciudată a acestui episod este că ofițerul s-a plimbat de mai multe ori în jurul camionului și, la un moment dat, s-a oprit, s-a uitat spre prelată și a zis cu voce tare:

– Data viitoare vă rog să nu vă mai dați cu așa mult parfum!

Cum ceea ce începe rău sfârșește rău, aventura de la închisoarea Catedrala avea să dureze doar un an, pentru că soțul meu a decis să nu profite de șansa de a se reabilita în fața societății și a-și ispăși pedeapsa. Excesele l-au dus în situația fără ieșire de a fi nevoit să fugă,

după ce guvernul de atunci a considerat că se umpluse paharul și a ordonat transferul lui la o bază militară.

Pablo a fugit pe 22 iulie 1992 și, cu siguranță, nu și-a imaginat niciodată că avea să vină sfârșitul. În ziua aceea a început numărătoarea inversă, iar asta a însemnat să renunțe la femei. Circumstanțele dificile cu care s-a confruntat l-au făcut să rămână fără bani, fără oameni, fără capacitatea de a se deplasa. Cu alte cuvinte, dușmanii l-au făcut pe Pablo să devină fidel. Nu ne mai avea decât pe mine, soția lui, și pe copiii săi, care nu l-am abandonat niciodată.

Întrebarea pe care mulți oameni au continuat să și-o pună este de ce am rămas acolo după ce am aflat toate aceste lucruri și de ce nu am plecat. În primul rând, din dragoste pentru soțul meu. Pablo chiar a fost bărbatul vieții mele. În al doilea rând, din iubirea necondiționată față de copiii mei și, în al treilea rând, pentru că nu sunt sigură că „aș fi putut“ vreodată pleca. Și aici mă refer la cât timp am petrecut cu adevărat cu Pablo și cât am fugit sau m-am ascuns. Soțul meu era foarte ocupat cu un război ce solicita mult efort fizic, economic și mental și de care m-a ținut întotdeauna departe. Iar timpul care-i mai rămânea era împărțit cu nenumăratele aventuri pe care tocmai le-am povestit. Care a fost, așadar, timpul petrecut împreună ca un cuplu?

Toate femeile care au trecut prin viața soțului meu au lăsat o amprentă în povestea noastră. Ceea ce ar fi putut fi o tragedie la acea vreme, astăzi, odată cu trecerea timpului și cu singurătatea exilului meu, are parcă o oarecare notă de comedie. De multe ori simt că, mai degrabă decât să le fac reproșuri, ar trebui să le mulțumesc tuturor acelor femei că l-au distrat și i-au oferit plăcerea de care avea nevoie pentru a suporta viața complicată pe care o ducea. Asta mi-a oferit spațiul necesar ca să mă pot concentra asupra rolului de mamă, pentru a-i îngriji și educa pe copiii noștri și, cel mai important, pentru a le salva viața.

Marquitos încă trăiește și l-am întâlnit într-o zi în Medellín, în timp ce mă documentam pentru această carte. A spus că-și amintește de mine cu nostalgie și că, în plin război, Pablo îi trimisese un mesaj prin care-i cerea să distrugă toate fotografiile pe care le făcuse în acea perioadă. Și așa și făcuse. (n.a.)

Lapte condensat caramelizat

La scurt timp s-a aflat ce se întâmplase în realitate: agenți secreți ai Departamentului Administrativ de Siguranță, DAS, au oprit în Pasto, la frontiera cu Ecuador, un camion care ascundea un transport de

cocaină în roata de rezervă. Șoferul vehiculului a raportat situația, dar i-a spus lui Pablo că detectivii vor lăsa marfa să ajungă la destinație în schimbul sumei de 5 000 de dolari, bani lichizi. Pablo a acceptat și au stabilit să se întâlnească la șase dimineața, pe 7 iunie 1976, într-o cafenea din La Mayorista, centrul de aprovizionare din Medellín. Pablo, fratele meu Mario și Gustavo Gaviria s-au dus acolo, dar au căzut într-o capcană, pentru că planul agenților DAS era să prindă toată banda și să confişte cocaina. Odată arestat, Pablo a primit numărul de cazier penal 128482. Apoi i-au făcut o fotografie, ce avea să devină celebră, pentru că apare în ea zâmbind. (n.a.)

Pablo îi spunea Grigori fiului său pentru că se uitau împreună la filme despre țarii Rusiei; soțului meu îi plăcea foarte mult personalitatea lui Grigori Efimovici Rasputin, un mistic rus care a avut o mare influență asupra ultimului țar al dinastiei Romanov. Pablo folosea același apelativ când îi trimitea scrisori fiului său din clandestinitate. (n.a.)

Câțiva ani mai târziu, i-am lăsat casa El Diamante unei surorii de-ale mele – cu mai multe picturi și sculpturi pe care le achiziționasem –, care a locuit în ea până la începutul anului 1993, când Los Pepes au incendiat-o într-un atentat, iar sora mea a trebuit să se mute în Medellín. (n.a.)

Detașamentul de căutare (în limba spaniolă, în original) (n.red.)

Capitolul 5. Pregătește-te să fii prima doamnă

În noaptea de miercuri, 26 octombrie 1983, ședința plenară a Camerei Reprezentanților i-a retras imunitatea parlamentară soțului meu și, astfel, s-a încheiat cariera lui politică, ce a durat doar 15 luni și șase zile.

Am văzut știrea la televizor și mi-a părut rău pentru el, căci ajunsese să creadă că va avea viitor în politică și chiar la guvernarea țării. Acum nimic din toate astea nu mai era posibil. Am încercat să dorm puțin, pentru că am presupus că va veni târziu, ca de obicei. Într-adevăr, la miezul nopții a intrat pe ușa casei noastre din cartierul El Diamante din Medellín și părea foarte supărat. Până în acel moment fusese regele, se simțise rege, dar cine îndrăznise să-l atace? Umbla de colo până colo, pufnea și apoi rupea o bucată de hârtie și o mesteca, semn clar că era foarte furios.

– Pablo, ce-ai de gând să faci? am întrebat.

– Nu-ți face griji, dragostea mea, eforturile mele nu vor fi în zadar... sau numele meu nu este Pablo Escobar.

Răspunsul lui m-a neliniștit foarte mult, pentru că apoi a repetat fraza cu care pornea la luptă:

– M-a prins noaptea în locuri mai întunecoase.

Pierderea imunității parlamentare, ceea ce însemna eliminarea din Congres și expunerea în fața justiției, era una dintre multele vești proaste pe care le primise în ultimele două săptămâni: mai întâi, statutul său de traficant de droguri fusese dezvăluit; apoi, Statele Unite îi anulasera viza; și, în cele din urmă, un judecător redeschisese un proces mai vechi în care Pablo era suspectat de asasinarea a doi detectivi DAS (Departamentul Administrativ de Siguranță și Securitate).

A fost o lovitură puternică pentru soțul meu să se vadă forțat să se retragă din Congres, dar și pentru mine, deoarece lumea mea nu era aceeași cu a lui și era previzibil ca totul în jurul meu să se prăbușească. Mă neliniștea gândul că nu știam cum aveam să le explic prietenilor mei ceva ce nu putea fi explicat. Ce avea să se întâmple cu

studiile fiului meu? Cum să-l fac pe fiul meu de doar șapte ani să înțeleagă momentele prin care treceam? Ce să-i spun? Nu era o chestiune minoră.

În această incertitudine, a sosit sfârșitul anului 1983 și ne-am dus să petrecem Crăciunul și Anul Nou la Hacienda Nápoles. Trecuseră în jur de două luni de la ieșirea lui din Congres și Pablo, cel puțin în aparență, se comporta ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dovada a fost sosirea unui camion enorm cu un container plin cu artificii, pe care le adusesese din China. Să dea foc prafului de pușcă, să înalțe baloane, să aprindă petarde până în zori au fost distracțiile preferate ale soțului meu pe durata șederii noastre la Hacienda Nápoles la sfârșitul aceluși an. La ora 12 noaptea, pe 31 decembrie, a închinat paharul pentru ca anul care venea (1984) să fie cu noroc și a spus să nu ne facem griji, căci totul se va rezolva.

Cuvintele lui Pablo păreau pline de speranță și de siguranță cu care până în acel moment își rezolvase problemele. În noaptea aceea de Anul Nou eram foarte sensibilă, pentru că eram însărcinată doar în patru luni, dar copilul lovea foarte tare. Manuela era pe drum. În orice caz, nu-mi puteam ascunde îngrijorarea, pentru că sigur situația avea să se complice. Totuși, ca să nu stric atmosfera din acea seară, am ciocnit paharul cu toți cei prezenți și, în sinea mea, l-am rugat pe Dumnezeu să ne apere și să-l lumineze pe el ca să se întoarcă pe calea binelui.

Cu toate acestea, acel sfârșit de an a fost diferit. Cei prezenți acolo au observat momentele lungi de tăcere ale lui Pablo, plimbările lui solitare în jurul casei principale de la Hacienda Nápoles, casă căreia îi spuneam La mayoría.

În a doua săptămână din ianuarie 1984 ne-am întors din vacanță și, imediat, Pablo s-a întâlnit acasă cu Neruda, omul lui de încredere când era vorba să țină vreun discurs sau să trimită mesaje. După mai multe ore, au finalizat o scrisoare pe care avea să o facă publică pe 20 ianuarie. Era decizia lui de a renunța la politică, la viața publică, la părțica de putere pe care o obținuse când devenise un părinte al patriei, cum li se spune în Columbia membrilor Congresului. Mesajul lui scurt arăta clar cât de mult îl durea că trebuia să părăsească toate astea: „Voi continua să lupt deschis împotriva oligarhiilor și a nedreptăților și împotriva conspiraționiștilor, autori ai dramei eterne a batjocurilor față de popor și, cu atât mai mult, împotriva politicienilor, indolenți, în esență, față de durerea poporului și ariviști dintotdeauna când este vorba de partidul birocraților“.

Să-și încheie astfel cariera politică a fost foarte dur pentru soțul meu, care avea aspirații să ajungă foarte departe. Știu că de când era foarte tânăr manifestase un interes deosebit de a-i ajuta pe cei mai nevoiași și de a se implica în cauze sociale. Originea acelei sensibilități poate fi un episod pe care mi l-a repetat de multe ori de-a lungul vieții noastre și care îl marcase pentru totdeauna: din cauza lipsurilor financiare ale familiei sale, pentru a ajunge la școală în fiecare zi, el și fratele său Roberto trebuiau să meargă pe jos aproape șapte kilometri, de multe ori pe ploaie, desculți și nemâncați. Un vecin al familiei Escobar din cartierul El Tablazo, în municipiul Rionegro, avea doi copii care învățau la aceeași școală și-i ducea cu camioneta lui, dar niciodată nu i-a invitat pe Roberto și pe Pablo să urce. A fost un gest de indiferență pe care Pablo nu l-a uitat niciodată, căci, în timpul documentării pentru această carte, mi s-a povestit că, atunci când a avut suficientă putere, le-a ordonat unora dintre bodyguardii lui:

– Vreau ca familia aceea să meargă pe jos toată viața. Nu-i omorâți, nu le faceți rău. Tot ce vreau este să le dați foc la toate mașinile pe care le dețin. Iar, dacă a doua zi își cumpără alta, îi dați foc; iar dacă firma de asigurări le dă alta, îi dați foc. Vreau să meargă pe jos mai mult decât mine.

Când am început să aud despre Pablo Escobar în cartierul La Paz, el era deja popular pentru capacitatea sa de a cuceri fetele, dar și pentru calitățile sale de lider, fiindcă stătea de vorbă cu vecinii și-i întreba cum se simțeau și ce trebuia îmbunătățit în cartier. Camera lui era situată exact lângă intrarea din casă și acolo se duceau persoanele care aveau nevoie urgentă de ajutor. „Pablo, mama mea e pe moarte“, spunea cineva, iar el dădea fuga să ajute; „Pablo, fratele meu a avut un accident“, spune altcineva, iar el căuta imediat ajutor. De asemenea, i-a îndemnat pe ceilalți băieți din cartier să planteze copaci, pentru ca umbra lor să răcorească toate casele, fiindcă acoperișurile din tablă produceau o căldură insuportabilă.

Cu scopul de a-mi extinde cercetările pentru cartea mea, în 2017, m-am întors în cartierul La Paz și m-am întâlnit cu mai multe persoane care au trăit pe vremea aceea, în urmă cu aproape 50 de ani. Am stat mult de vorbă cu domnul William Uribe, președinte Comitetului de acțiune comunitară, același care se ocupase de siguranța în cartier împreună cu alți patru vecini și care, în fiecare seară, îi dădea un termos cu cafea și mâncare lui don Abel, tatăl lui Pablo, care muncea ca paznic. Don William și-a amintit că, pe atunci, Pablo avea 17 ani și, datorită influenței sale asupra comunității, l-a convins să lucreze ca secretar al Comitetului de acțiune comunitară.

Despre acea etapă a vieții lui Pablo am vorbit și cu Martha Paz, o tânără care l-a însoțit o vreme. Ea mi-a povestit un episod care se petrecuse într-o seară la cofetăria La Esvástica în Envigado când Pablo stătea la taclale cu câțiva dintre prietenii lui, printre care frații Mario și Rodrigo, vecini din cartier. Aceștia comentau consecințele grevei muncitorilor de la fabrica de textile Coltejer, care de-abia începuse, când Pablo a intervenit pentru a spune:

– Ce vor mai suferi acești oameni și cât vor face foamea din cauza acestei greve! Într-o bună zi voi avea mulți bani și le voi plăti muncitorilor ceea ce pierd în urma acestor greve.

Cuvintele lui Pablo au stârnit râsete, iar unul dintre băieți a răspuns:

– Visează, Pablo, că nu costă nimic.

El a insistat:

– Vedeți casele din cartierul nostru? Bani vor curge aici ca niște râuri.

Nu știu dacă în acel moment Pablo era conștient că avea abilități de lider, dar cert este că, în 1979, a fost ales consilier al municipiului Envigado dintr-o listă de candidați prezentată de grupul politic al liderului liberal din Antioquia, William Vélez. Mătușa Inés, umărul pe care plângeam și, în același timp, mentorul politic al lui Pablo, l-a felicitat că obținuse un loc în consiliul municipal. Cele mai marginalizate comunități au răsplătit astfel munca soțului meu și a unchiului său Hernando Gaviria, care au creat mișcarea „Civism în acțiune” pentru a pune în mișcare acțiuni sociale și ecologice în valea Aburrá.

Martha Paz și-a mai amintit că, de fiecare dată când Pablo intervenea în Consiliu, vorbea despre importanța construirii unor terenuri de sport, bine iluminate, pentru toată lumea. Pablo a participat o vreme la ședințele consiliului, dar, într-o zi, a decis să-și cedeze locul altei persoane și nu s-a mai întors, pentru că pusese deja ochii pe Congresul Republicii.

Cariera politică a lui Pablo avea să ia avânt în primele zile din februarie 1982, în timpul unui prânz la casa mamei mele. Foarte punctuali, la ora 12 au sosit mătușa Inés și primarul din Envigado, Jorge Mesa, și, puțin mai târziu, au venit Pablo și Carlos Lehder, prietenul și asociatul său.

Ne-am așezat la masă și, după câteva minute, conversația s-a concentrat asupra agendei politice agitate din acel an, pentru că, în

martie, Congresul urma să fie reînnoit, iar în mai, ales noul președinte al Republicii. Mătușa Inés și Mesa cunoșteau foarte bine dedesubturile campaniilor electorale: ea, pentru că se implicase deja în comunitate, obținând case pentru mii de persoane și îmbunătățind condițiile de sănătate, de muncă și de studiu pentru cei nevoiași. Iar el fiindcă provenea dintr-o familie care, ani de-a rândul, manevrase sforile politicii regionale.

În timpul prânzului, eu am ascultat tăcută comentariile lor, când, dintr-odată, Mesa l-a privit pe Pablo și a trecut la subiect:

– Pablo, cred că acesta este momentul să candidezi la Congres. Este o șansă bună să intri în politică... vei face furori pentru că îți cunosc devotamentul față de clasele cele mai marginalizate din oraș.

Soțul meu a zâmbit și a lăsat privirea în jos, o caracteristică a sa care denota timiditate. Apoi, cu suspiciune, a întrebat:

– Așa credeți, domnule Mesa?

– Da, Pablo. Este o decizie greu de luat, dar, dacă vrei un sfat, nu trebuie să stai pe gânduri.

Mama, care nu tăcea niciodată, și cu atât mai puțin în chestiunile care-l priveau pe ginerele ei, s-a ridicat în picioare cu un aer foarte serios, ceea ce însemna că urma să spună ceva fără menajamente.

– Pablo, ai uitat cine ești și ce faci? Dacă intri în politică, nici un loc din lumea asta nu va fi destul de bun unde să te poți ascunde. Vom fi cu toții pe fugă, ne vei distruge viața; gândește-te la fiul tău, la familia ta.

Cei de la masă ne-au privit tăcuți, în timp ce Pablo s-a ridicat în picioare, a dat o tură prin sufragerie și a răspuns:

– Mamă-soacră, stați liniștită, căci eu fac bine lucrurile; în politică, nimic nu poate să mă compromită sau să mă afecteze.

Lehder a rămas impasibil, dar Mesa a insistat că soțul meu avea multe voturi asigurate, pentru că oamenii îi erau recunoscători pentru finanțarea construirii și iluminării terenurilor de fotbal, de baschet și de volei, precum și pentru plantarea miilor de copaci în multe locuri deprimante din Medellín, Envigado și în alte municipii din valea Aburrá.

În privința asta, aveau dreptate, pentru că eu îl însoțeam pe Pablo la

inaugurarea terenurilor de sport și, în ciuda paradoxului, îmi producea o mare bucurie să văd că lucrările pe care le finanța aveau drept scop să-i țină departe pe tineri de vicii și de anturaje negative. Era reconfortant să simt emoția atâtor oameni care strigau numele soțului meu și observam că lui îi oferea siguranță să mă vadă lângă el cu fiul nostru, Juan Pablo. Din când în când, mă întreba, în șoaptă, ce părere am despre acțiunile sale, iar eu îi făceam cu ochiul, în semn de aprobare. Mă simțeam și mai mândră când locuitorii din cartiere dezveleau panouri uriașe cu mesajul: „Pentru construcții ce durează, tinerii sportivi îl felicită pe Pablo Escobar“.

Pe la sfârșitul prânzului, când mama a servit un desert delicios însoțit de cafea, Pablo, care deja nu-și mai putea ascunde interesul de a intra în politică, i-a cerut părerea mătușii Inés.

– Sunt fericită, fiule... am încredere că vei ajunge foarte departe.

Totul era rezolvat.

– Comandante, știu cât de mare vei ajunge, a zis Lehder și a ridicat ceașca de cafea în cinstea lui Pablo.

Și Jorge Mesa a dat mâna cu Pablo și a anunțat că avea să-l pună al doilea pe listă pentru Camera Reprezentanților, în frunte cu politicianul din Antioquia, Jairo Ortega, în numele Mișcării Liberale de Reînnoire, MLR. I-a mai spus și că MLR aderase la Noul Liberalism, partidul ce urma ideile lui Luis Carlos Galán și promova candidatura acestuia la președinția Republicii. Pablo a fost de acord, pentru că, de mai multe ori, îmi spusese cât de mult aprecia discursul lui Galán, precum și propunerile sale liberale.

Era deja foarte clar că Pablo avea să încerce să obțină un loc în Congresul Republicii, dar, în adâncul inimii, simțeam o mare neliniște, deoarece intra pe un teren pe care nu-l cunoștea, într-o lume care nu era a lui.

Invitații la prânz au plecat după ora trei după-amiaza, iar eu am rămas cu mama, care părea foarte îngrijorată.

– Fata mea, ce-o să se întâmple acum, când Pablo va face acest pas?

Temerile mamei m-au copleșit de îngrijorare; cei din familie ne obișnuiserăm deja cu felul ei special și precis de a prezice evenimentele și, de aceea, am plecat acasă foarte îngândurată. Dar, în același timp, la cei 21 de ani ai mei, îmi surâdea ideea ca soțul meu să devină politician.

Pablo a luat în serios treaba cu candidatura și, trei zile mai târziu, a organizat prima adunare publică în parcul central din cartierul La Paz, unde a rostit un discurs de pe capota unui Mercedes Benz. Au asistat vreo 500 de persoane, printre care prietenii lui din copilărie și de petreceri; eu voiam să arăt bine în fața lui și mi-am sunat colegile de liceu și vecinele din cartier pentru a le invita să ia parte. În acel discurs, Pablo a vorbit despre cartierul unde se mutase în adolescență și a promis să le facă un viitor mai bun celor săraci din Envigado și din Antioquia. În încheiere, a spus câteva cuvinte care m-au emoționat: „Mă simt mândru că aparțin municipiului Envigado, fiindcă mi-a oferit tot ce am mai bun: pe soția mea“.

Adunările au devenit foarte frecvente și, la una dintre ele, l-am cunoscut pe Jairo Ortega, care, la început, mi s-a părut un tip conservator, prudent și prea tăcut pentru gustul meu.

Mai erau doar cinci săptămâni până la alegerile care urmau să aibă loc pe 14 martie 1982 și, în timp ce soțul meu a grăbit plantarea copacilor și inaugurarea terenurilor de sport, în piața publică oamenii au căpătat și mai multă încredere. Îmi amintesc că, într-o sâmbătă după-amiază, l-am însoțit la o adunare pentru campania electorală organizată în municipiul Caldas, Antioquia, și, în plin discurs, s-a apucat să vorbească despre tratatul de extrădare și a somat guvernul președintelui Julio César Turbay să-l denunțe.

De mai bine de un an, în privat și în public, Pablo vorbea despre nevoia abrogării tratatului de extrădare în Statele Unite. Era atât de obsedat de asta, încât chiar a ordonat să se facă sute de abțibilduri, pentru a le lipi pe mașini, pe care scria „Nu Extrădării!“ Am lipit și eu o bună parte, dar adevărul este că nu-mi era prea clară chestiunea și, într-o seară, l-am întrebat când eram acasă:

– Pablo, ce înseamnă cuvântul acela, de ce te lupți cu extrădarea, dacă n-are nici o legătură cu tine?

A făcut o pauză lungă, de parcă s-ar fi gândit ce să-mi răspundă, și a adoptat atitudinea unui profesor.

– Uite ce e, dragostea mea... extrădarea este ca și cum cineva îi dă un copil unui alt părinte ca să-l educe. Așa ceva nu este cu puțință. Asta face guvernul Columbiei, îi trimite pe cetățeni în Statele Unite ca să-i îngroape, ca să moară ca șobolanii.

Atunci am înțeles.

În lupta împotriva extrădării, Pablo și Carlos Lehder erau aliați. La

rândul lui, soțul meu vorbea despre acest subiect în aproape toate discursurile sale, în care făcea referire, în termeni duri, la trimiterea conaționalilor în Statele Unite: „Măreția unei patrii nu se naște în farsă și în ipocrizia oligarhiei columbiene... Este nedrept ca persoane care au comis un delict în țară să fie judecate în altă țară și condamnate la pedepse care nici măcar nu există în Columbia.“

Între timp, Lehder se confrunta cu extrădarea din Armenia, orașul lui natal, unde, în 1981, își crease propriul partid politic, Mișcarea Națională Latină, unul de natură naționalistă. Pablo spunea că Lehder se pricepea la improvizat discursuri, dar i se păreau interminabile și plictisitoare, pentru că durau chiar și trei ore. Lehder mai avea și un ziar, Quindío libre, în care apăreau săptămânal zeci de articole împotriva extrădării. În acele zile, publicarea în principalele ziare din țară a unui anunț pe o pagină întreagă împotriva extrădării a fost foarte comentată. Lehder comandase anunțul.

Între timp, campania lui Pablo mergea ca pe roate și din ce în ce mai mulți oameni veneau la adunările convocate în cartiere, până când, într-o seară, Luis Carlos Galán a condus un miting în parcul Berrío din centrul orașului Medellín și nu doar că a refuzat sprijinul MLR, ci a cerut închiderea sediului de campanie și distrugerea panourilor și a tuturor materialelor publicitare în care Pablo și Jairo Ortega își declarau sprijinul pentru candidatura sa la președinție. „Listele de la Cameră, în fruntea cărora se află domnul Jairo Ortega, nu se referă candidatura mea prezidențială în Antioquia, pentru că acest grup nu a respectat angajamentele noastre cu poporul columbian, de reînnoire politică, de restaurare morală, și nu putem face nici un compromis. Preferăm să pierdem acele voturi, dar să nu ne pierdem autoritatea morală de a apăra restaurarea democratică a acestei țări“, a zis Galán cu acea ocazie.

A doua zi, Galán și-a justificat decizia într-o scrisoare pe care i-a trimis-o lui Ortega: „Nu putem să acceptăm legături cu persoane ale căror activități sunt în contradicție cu crezurile noastre de refacere morală și politică a țării. Dacă dumneavoastră nu acceptați aceste condiții, eu nu voi permite ca lista mișcării dumneavoastră să aibă vreo legătură cu candidatura mea la președinție.“

În mod clar, Galán se referea la Pablo și mi-am dat seama de asta când a ajuns acasă în seara aceea, pentru că părea indignat, foarte supărat... discursul acela fusese ca o palmă peste față. Cum avea să reacționeze Pablo Escobar la faptul că liderul unui partid îl expulza din mișcarea sa? Obișnuit să facă ce vrea, să cumpere oamenii, să sfideze orice circumstanțe care l-ar fi împiedicat să-și atingă

obiectivul, ceea ce tocmai se întâmplase era o lovitură foarte dură pentru orgoliul lui.

Dar Jairo Ortega, un vulpoi bătrân într-ale politiciii, nu s-a lăsat intimidat și, două zile mai târziu, l-a chemat pe Pablo la o întrunire în Medellín și i l-a prezentat pe politicianul Alberto Santofimio Botero, care conducea mișcarea Alternativa Populară, ce avea să susțină candidați și în Senat, și la Cameră. După o oră de discuții, au stabilit ca Ortega și Pablo să fie incluși pe lista Camerei Reprezentanților din partea Alternativei Populare. Noua alianță a fost parafată printr-un act public în Medellín, unde Santofimio și Ortega au urcat pe scenă îmbrăcați cu sacou și cravată, cu o garoafă roșie la rever. Pablo a stat lângă ei, dar în cămașă cu mânecă scurtă, deși a purtat și el o garoafă.

Pablo era impresionat de abilitatea lui Ortega, deoarece, prin acea mișcare, a reînviat campania și n-au pierdut avântul pe care-l aveau. Soțul meu nu era învins și, dimpotrivă, și-a dat seama că alianța lui Santofimio avea să-i deschidă noi oportunități.

A doua zi, Alternativa Populară a publicat un anunț în ziarele locale în care se marca adeziunea lui Pablo: „Sprijinim candidatura lui Pablo Escobar pentru Cameră, pentru că tinerețea lui, inteligența și dragostea lui pentru cei lipsiți de apărare îl fac demn de invidia politicianilor de cocktail. Pentru că îl sprijină toți liberalii și conservatorii din Magdalena Medio, căci a fost ca un fel de Mesia pentru această regiune.“

L-am cunoscut în scurt timp pe Santofimio, care s-a purtat ca un cavalier cu mine și s-a străduit să-mi asigure un loc ca soție a lui Pablo; și, deși mă considera prea tânără pentru acel mediu, mă privea cu respect și cu prudență. În puținul timp în care l-am văzut, i-am apreciat inteligența, cultura generală și abilitatea de a atrage masele, fiindcă era un mare orator. Soțul meu era încântat de Santofimio și mi-a spus asta de vreo două ori:

– Dragostea mea, bărbatul acela este foarte curajos... cu el vom ajunge foarte departe în politică, pentru că avem idealuri foarte asemănătoare. Sunt foarte entuziasmat... intuiția îmi spune că, la un moment dat, porțile Casei din Nariño se vor deschide pentru noi.

– Pablo, ce te face să crezi că s-ar putea întâmpla una ca asta? Lui Santofimio i-a luat mult timp să-și construiască o carieră politică, asta nu se întâmplă de pe o zi pe alta.

– Știu, dragostea mea, dar mobilizăm comunități întregi, nu ne va opri

nimeni, o să vezi. Ah, am auzit că Santofimio a fost arestat din cauza unor probleme cu justiția, dar a fost achitat, iar acest lucru este suficient pentru mine.

Apropierea dintre Pablo și Santofimio a început să se consolideze și, când apăreau în piața publică, se remarcă prin dezinvoltura cu care vorbeau și atitudinea lor calduroasă față de oameni. Pe lângă ei, Jairo Ortega pierdea, prin stilul său tăcut și distant.

Pablo era destul de priceput la discursuri și la improvizat în fața microfoanelor din piața publică. Venea cu textele scrise aproape întotdeauna de Neruda, se oprea în fața oglinzii din baie, le citea de mai multe ori, până când le memora, și apoi le repeta cu voce tare, în timp ce mișca brațele și gesticula de parcă ar fi jucat un rol. Funcționa, pentru că era convingător și lăsa impresia că era un orator bun.

Câteva zile mai târziu, mișcarea a deschis un sediu de campanie în centrul municipiului Envigado, la etajul trei al unei clădiri situate în fața supermarketului Ley. Îmi amintesc că mă duceam cu colegele mele de la liceu să stau cu Pablo, să-l ascult vorbind despre propunerile sale. Îmi plăcea să mă aflu acolo pentru că, după încheierea evenimentului, ne întâlneam și el îmi cerea părerea despre discursul său.

– Ți-a plăcut, dragostea mea? Ce am omis să spun?

În momentul acela începeam o discuție ce se învârtă în jurul cuvintelor soțului meu și apoi ne bucuram de gustări delicioase și de câte un rom cu Coca-Cola. Acel moment de distracție includea, evident, sarcina ca eu și prietenele mele de la liceu să stăm cu ochii pe soțul meu, ca să nu se încurce cu vreo simpatizantă. Spuneam, în glumă, că trebuie să-l înconjurăm ca să nu se apropie nici o fată de el.

Cu toate acestea, Pablo nu uita că Luis Carlos Galán îl declarase persona non grata și am început să observ că, în discursurile sale, afișa o ranchiună profundă față de el: „Vreau să vă spun că democrația și galanismul se vor cutremura. Vrem să lămurim opinia publică în privința faptului că există oameni care predică falsă morală. Vreau să vă spun că, având sprijinul vostru, al tuturor, vom strivi marionetele și păpușile politice din cârpă pe care le fabrică oligarhia columbiană.“

În timp ce campania continua, relația dintre Santofimio și soțul meu a devenit din ce în ce mai strânsă și noul nostru prieten a început să vină des la Medellín cu avioanele lui Pablo. Plimbările la Hacienda

Nápoles după turneele de campanie deveniseră o rutină; Santofimio se bucura de peisajele frumoase din Magdalena Medio și îi plăcea la nebunie ghiveciul cu carne de găină pregătit la foc de lemne. Îmi plăcea să-l văd zâmbind, pentru că întotdeauna părea binedispus și gata să vorbească despre orice subiect. Multe fotografii făcute în acea perioadă îi înfățișează pe Santofimio și pe Pablo plimbându-se prin Rio Claro cu un fel de șalupă, o barcă cu motor care se mișca grație unui motor de avion cu o elice uriașă. De asemenea, se duceau la Balta albastră, un loc paradisiac în interiorul moșiei Nápoles, unde soțul meu își ducea cei mai buni prieteni, prezentatoare TV și regine ale frumuseții. Îmi amintesc că am mers doar o dată cu Pablo și cu Santofimio la Balta albastră, unde ne-am bucurat de o după-amiază cu soare și cu mâncare bună și de mai multe sticle de șampanie și whisky.

Totuși, pe măsură ce zilele treceau, pe Pablo a început să-l deranjeze că Santofimio călătorea cu avioanele sale, pe trasee ce includeau distanța dus-întors între Bogotá și Medellín. Până când, într-o zi, i-a zis unuia dintre piloți să facă ceva ca politicianul să nu-i mai folosească aeronavele și să se întoarcă la zborurile comerciale. Pablo nu mi-a povestit, dar pilotul Learjetului mi-a spus, la mult timp după aceea, că le venise ideea de a simula o situație de urgență și Santofimio nu se mai urcase în avioanele lui Pablo.

Pentru că se apropiau alegerile regionale, Pablo și-a îndesit și mai mult drumurile prin Medellín și a inclus, evident, în agendă groapa de gunoi din deprimantul sector Moravia, foarte aproape de centrul orașului.

Într-o seară, a venit consternat și mi-a povestit că cel puțin 60 de căsuțe din carton și tablă arseseră din cauza incendiilor frecvente provocate de gazele toxice emenate de munții de gunoaie depozitate acolo. A adăugat că străbătuse străzile prăfuite ale sectorului Moravia și văzuse drama zecilor de familii care nu aveau alt loc unde să se ducă. A fost atât de impresionat de ceea ce văzuse, încât le-a spus oamenilor lui să cumpere pături, saltele și lucruri de primă necesitate. Dar nu s-a mulțumit cu atât și mi-a spus că-și propusese să le dea case nu doar locuitorilor din Moravia, ci din tot orașul.

– Dragostea mea, nu contează cât de mulți bani trebuie să cheltui ca să-i scot din mizerie pe toți acei oameni sărmani.

Sunt sigură că vorbea serios, pentru că l-am văzut foarte emoționat și, chiar dacă părea puțin nebunesc să le dea case sărmanilor din Medellín, cred că el a văzut acest lucru posibil, deoarece avea mulți

bani, dar nu-l interesau, pentru că avea să-i investească în ceilalți.

Astfel a luat naștere „Medellín fără mahalale“, un proiect care foarte curând a prins contur, pentru că Pablo a cumpărat un teren enorm în sectorul Buenos Aires, din Medellín, la ieșirea spre aeroportul Rionegro, cu scopul de a finanța din banii lui construcția inițială a 500 de locuințe, urmând ca, în următoarele 24 de luni, să ajungă la 5 000.

Într-una din acele zile, acasă, mi-a spus că primise niște rapoarte de la Departamentul de Sănătate din Antioquia, conform cărora existau multe persoane cu despicătură labială, un defect congenital ce marchează o persoană pentru toată viața. Mi-a spus că avea să le ajute, pentru că i se părea dramatic ca o persoană să trăiască așa și, de aceea, a angajat un celebru chirurg plastician din Medellín ca să conducă o echipă de specialiști ce aveau să evalueze cazurile. Ideea s-a răspândit și, foarte curând, au sosit patru chirurghi din Brazilia și Spania, care au operat zeci de copii ce sufereau de acea malformație. În afară de asta, multe persoane apelau la noi când era vorba despre boli grave, iar Pablo a fost de mai multe ori dispus să plătească tratamente și operații costisitoare, doar ca să-i ajute.

Cu altă ocazie, când a avut loc teledonul în Medellín, directorul regional părea foarte contrariat pentru că fondurile strânse trebuiau trimise în Bogotá, unde se hotăra cum aveau să fie distribuite. Prin urmare, un crainic foarte cunoscut i-a spus că, dacă nu are nimic împotrivă, poate să-i facă rost de bani din mai multe părți. Directorul a răspuns că nu-l interesează proveniența donației și, astfel, soțul meu a contribuit cu o sumă mare de bani pentru acel teledon.

În timp ce începea nivelarea terenurilor unde aveau să fie construite casele pe care programul „Medellín fără mahalale“ avea să le dăruiască, vineri, 5 martie 1982, a avut loc încheierea campaniei cu o adunare mare în fața sediului din municipiul Envigado. Autobuze închiriate de organizatori au adus votanți din municipiile Barbosa, Girardota, Copacabana, Bello, Itagüí, Sabaneta, La Estrella și Caldas. În acea seară, pe lângă Pablo, oratorii principali au fost Jairo Ortega, Orlón Atehortúa, Raúl Ossaba, María Alzate de Escobar și Fernando Avendaño, acesta din urmă cunoscut ca Animalero, persoana însărcinată cu recepționarea animalelor pe care Pablo le cumpăra pentru grădina zoologică de la Hacienda Nápoles.

În ziua aceea l-am însoțit pe Pablo și-mi amintesc că discursul său, scurt de data asta, s-a axat pe nevoia de a schimba obiceiurile politice: „Aceasta este seara reînnoirii... nu vom permite ca listele noastre să fie viciate de ciocoisme și de elemente inepte și învechite. Ideologia

principală a mișcării noastre constă în civism, naționalism, programe sociale, ecologice și sportive. Vrem să ajungem la inima gospodinelor pentru a le ruga să nu cumpere produse străine, să sprijine industria noastră națională, care generează locuri de muncă și progres.“

În cele din urmă, pe 14 martie 1982, ne-am bucurat foarte mult pentru că Pablo a fost ales reprezentant supleant al Camerei. După ora patru după-amiaza, după încheierea votului, l-am însoțit la sediul partidului Alternativa Populară, în Envigado, să se întâlnească cu Jairo Ortega și cu Alberto Santofimio, pentru a se pune la curent cu rezultatele scrutinului. Dar orele treceau și cum rezultatele veneau cu târâita, i-am spus soțului meu că mă duc acasă și că voi fi atentă la telefon. După ora opt seara, Registratura Națională a Statului a confirmat că Pablo Escobar, în calitate sa de candidat, obținuse un loc în Camera Reprezentanților.

A fost o mare surpriză. Fiind foarte tânără, aveam 21 de ani, nu cunoșteam mecanismele politicii, dar ce văzusem până atunci îmi plăcuse la nebunie. În naivitatea mea, primul lucru care mi-a venit în minte a fost să-mi imaginez cum aveam să mă îmbrac pe 20 iulie, când noii membri ai Congresului aveau să-și preia locurile. Dar mă copleșea și neliniștea referitoare la cum trebuia să mă comport, ce trebuia să răspund dacă mi se puneau întrebări despre situația actuală a țării. În noaptea aceea am așteptat nerăbdătoare sosirea lui Pablo, care, din nou, a apărut după miezul nopții. Avea chipul luminos. După ce a mâncat ceva, s-a așezat pe marginea patului și a zis:

– Dragostea mea, pregătește-te să fii prima doamnă a națiunii.

De mult timp nu-l mai văzusem așa. Era atât de încântat, că a vorbit întruna despre proiectele pe care își propusese să le susțină în Congres, printre care acela că statul trebuia să finanțeze în totalitate studiile în universitățile publice și construirea de spitale pentru a-i îngriji gratis pe cei nevoiași.

Întinși amândoi în pat, m-a îmbrățișat cu o forță neobișnuită, ce transmitea bucurie, și apoi mi-a șoptit la ureche:

– Tata, în ziua investiției nu voi purta costum din stofă și cravată, voi merge îmbracat în cămașă.

N-am spus nimic, dar mi se părea că momentul acela era foarte solemn și se impunea să te îmbraci cât mai elegant.

Câteva săptămâni mai târziu, Consiliul Național Electoral a avizat rezultatele alegerilor și cel care era pe atunci șeful guvernului, Jorge

Mario Eastman, a eliberat ordinele de numire care-i recunoșteau pe noii legislatori, printre care și pe soțul meu. Începând din acel moment, Pablo Escobar avea imunitate parlamentară.

La începutul lui aprilie, Pablo mi-a propus să facem o călătorie în Brazilia pentru a sărbători alegerea lui în Congres și, în plus, să ne odihnim cel puțin zece zile. Mi-a explicat că, în următoarele săptămâni, urma să aibă mult de lucru, deoarece în mai și iunie aveau loc primul și al doilea tur de scrutin ale alegerilor prezidențiale, în iulie avea să își ia în primire postul de congresist, iar în august urma să se schimbe guvernul. În momentul acela era evident că îl interesa numai politica și am presupus că, în agenda lui privată, amantele sale de ocazie aveau un loc special. În plus, vărul lui, Gustavo Gaviria, îi conducea în continuare afacerile, care produceau foarte mulți bani.

Fidel obiceiului din Antioquia, familia mai presus de orice, pe 12 aprilie 1982, am călătorit cu un avion comercial în Sao Paulo și, de acolo, la Rio de Janeiro. Literalmente, Pablo s-a încăpățânat să luăm chiar și pisica, pe lângă soacra mea, pe frații lui cu soțiile și copiii; pe mama, pe surorile și cumnații mei, împreună cu copiii lor; pe Gustavo Gaviria cu soția lui, copiii și părinții lor... peste 20 de persoane! A fost cât se poate de incomod, fiindcă, pentru a merge în fiecare loc, trebuia să închiriem un autobuz, ca să nu mai vorbesc despre locuri la restaurant pentru atâția oameni.

Dar cel mai groaznic lucru din acea călătorie nu a fost numărul mare de persoane pe care le invitate soțul meu, ci rușinea pe care a trebuit să o îndur din cauza escapadelor pe care le făceau bărbații în timpul nopții, ca să vadă dansatoare și prostituate în cele mai renumite baruri din Rio. Din cauza petrecerilor extravagante, aproape toate cuplurile, inclusiv eu și Pablo, au sfârșit prin a se certa și așa ne-am întors în Columbia, dar a trebuit să petrecem o noapte în Sao Paulo. Eram atât de supărată, mă simțeam atât de umilită ca femeie, încât de mai multe ori m-am întrebat: de ce m-a invitat? Să sărbătorim ce anume? Dacă voia să se distreze cu prietenii lui, de ce nu a făcut-o singur?

Pablo voia să mă facă să cred că sunt foarte importantă pentru el, dar comportamentul lui era foarte egoist și i-am spus asta într-o scrisoare pe care am redactat-o în singurătatea camerei mele de la hotel Maksoud Plaza din Sao Paulo. „Nu aștept prea multe lucruri de la viață, dar printre ele o doresc pe ființa pe care o ador, dar pe care viața ar trebui să o învețe să mă păstreze“, am spus într-unul dintre paragrafe. N-am aflat niciodată dacă Pablo a citit mesajul, pentru că a sosit abia dimineața, când trebuia deja să plecăm la aeroport.

Întorși în Medellín, în a treia săptămână din aprilie 1982, soțul meu, acum reprezentant în Cameră, și-a petrecut mare parte din timp în biroul lui, dedicându-se activităților politice, dar mi-a atras atenția că, atunci când sosea acasă, făcea câte un comentariu despre interesul său și al lui Gustavo pentru alegerile prezidențiale ce aveau să se desfășoare luna următoare, pe 30 mai. Candidații de atunci erau: Alfonso López Michelsen, liberal; Belisario Betancur Cuartas, conservator; Luis Carlos Galán, din partea partidului Noul Liberalism, și Gerardo Molina, din partea partidului de stânga Frontul Democratic.

Eu mă concentram asupra pregătirilor pentru instalarea lui Pablo în funcție, pe 20 iulie, și asupra chestiunilor de familie, care îmi ocupau o bună parte din timp, și, de aceea, n-am fost atentă la ce făcea.

Dar cum deja începea să fie o obișnuință ca Pablo să fie în centrul problemelor, câteva săptămâni mai târziu, principalele mijloace de comunicare au dezvăluit că la campania liberală contribuiseră personaje cu o reputație îndoielnică. L-am întrebat de mai multe ori ce se întâmplă, dar îmi spunea să nu-mi fac griji, că îmi va explica ulterior.

Părea că scandalul putea să ia oricând amploare și, de aceea, mi-am propus să vorbesc cu mai multe persoane care lucraseră cu Pablo la campania pentru Congres și nu a durat prea mult până mi-am făcut o idee mai mult sau mai puțin clară despre acea situație. Am fost îngrozită, pentru că, din câte mi s-a spus, Pablo și Gustavo stabiliseră „să colaboreze“ cu bani și logistică la campaniile lui López și Betancur, ca să aibă un fel de asigurare în ceea ce privește subiectul care-i interesa cel mai mult: extrădarea.

Pablo a fost responsabil de liberali și primul lucru care i-a trecut prin minte a fost să organizeze o întâlnire cu candidatul și directorul național de campanie, Ernesto Samper Pizano. Întâlnirea a avut loc foarte repede, datorită intervenției lui Santiago Londoño White, coordonator în Antioquia, cunoștință de-ale soțului meu, care a organizat o întrunire privată în apartamentul Medellín de la hotel Intercontinental. Mi s-a mai spus că, mai mult decât o întâlnire a simpatizanților cauzei liberale, în acea seară a avut loc o conferință în care Pablo și asociații săi – Carlos Lehder, Mexicanul, Rafael Cardona, Alberto Prieto, Pablo Correa, frații Moncada, frații Galeano, Santiago Ocampo, frații Ochoa și Héctor Roldán – au fost prezentați ca oameni de afaceri prosperi, dispuși să ajute. Unul dintre cei prezenți mi-a povestit că López a stat doar zece minute și l-a lăsat ca reprezentant pe Samper, care a spus de mai multe ori că este adeptul legalizării marijuanei. La încheierea întrunirii, cei prezenți au fost

foarte generoși și au cumpărat bilete în valoare totală de 60 de milioane de pesos pentru tombola în urma căreia se câștiga o mașină, o activitate care făcea parte din campania de strângere de fonduri.

În timp ce soțul meu discuta cu liberalii, Gustavo Gaviria s-a ocupat de susținerea conservatorilor prin intermediul lui Diego Londoño White, contabil în Antioquia. Conform celor povestite de persoane din cercul de apropiați ai soțului meu, Mexicanul a dat ordin ca avionul lui bimotor Piper Cheyenne II să fie vopsit în albastru și i l-a împrumutat candidatului pentru încheierea campaniei.

În cele din urmă, duminică, 30 mai, Belisario Betancur l-a învins cu peste 400 000 de voturi pe Alfonso López, care, conform analiștilor, a pierdut din cauza disidenței lui Luis Carlos Galán, care îl făcuse să piardă mulți votanți.

Luni, 19 iulie, cu o zi înainte de instalarea lui Pablo în postul de deputat, în casa noastră din cartierul El Diamante era nebunie. În timp ce pregăteam valizele pentru plecarea la Bogotá, intrau și ieșeau rude, vecini din cartierul La Paz și chiar necunoscuți, care veneau atrași de zarvă. Fiecare își spunea părerea referitoare la cum să ne îmbrăcăm, cum ne-ar sta mai bine. Eu și una dintre surorile mele am insistat ca Pablo să poarte cravată, dar n-a fost chip să-l convingem. Special pentru acea zi, în ultima mea călătorie îi cumpărasem două cravate italienești foarte frumoase; iar pentru mine o rochie roșie cu negru, din catifea, a designerului italian Valentino.

– Pablo, cine te crezi? Vor schimba regulile protocolului doar pentru că te-au ales în Congres? am insistat în toate felurile posibile, dar n-am reușit să-l conving.

Ca de obicei, ne-am cazat la hotelul Hilton din Bogotá. Soțul meu radia. Marți, 20 iulie, am ajuns la Capitoliu, într-o limuzină somptuoasă Mercedes Benz, verde militar, pe care Carlos Lehder i-o împrumutase lui Pablo. După cum era de așteptat, noul deputat nu a putut să facă ce vrea, pentru că paznicul nu i-a permis să intre. A bătut din picior, s-a certat, a cerut ajutor pentru a încălca regulamentul, dar n-a reușit și, în cele din urmă, a trebuit să cedeze și să împrumute cravata portarului. Era de culoarea muștarului, cu nuanțe de albastru-deschis și roșu. Groaznică. În cele din urmă, am intrat și nu mi-am putut ascunde supărarea din cauza încăpățânării lui Pablo și a lipsei mele de inițiativă, căci aș fi putut să iau în geantă una dintre cravatele noi.

Momentul când am intrat în sala Congresului a fost de neuitat. Am

fost impresionată și foarte emoționată, mai ales când am observat că eram singura femeie care venise cu soțul la învestirea în funcție. M-am simțit foarte importantă și Pablo era mândru să mă prezinte colegilor săi. În momentul acela am fost convinsă că această carieră politică a lui Pablo era o realitate și, de aceea, a doua zi după întoarcerea la Medellín, am început să caut cei mai buni consilieri în materie de protocol și de imagine; de asemenea, mi-am propus să studiez engleza și franceza, fiindcă mă vedeam călătorind în toată lumea ca soția și însoțitoarea deputatului Pablo Escobar.

De la instalarea în funcție a rămas o fotografie care reflectă starea de spirit a lui Pablo. În timp ce toți colegii lui au jurat cu mâna dreaptă ridicată, el a ridicat mâna dreaptă și a făcut un V, semnul victoriei.

În octombrie, la trei luni după preluarea funcției, Congresul a ales un comitet de senatori și de reprezentanți care să meargă în Spania și să asiste la desfășurarea alegerilor în urma cărora se alegea noul șef al guvernului. În numele Senatului se duceau Santofimio, Raimundo Emiliani Román și Víctor Cárdenas. Iar din partea Camerei Reprezentanților, aleșii erau soțul meu și Jairo Ortega. Faptul că făcea parte din acel grup „select” era o dovadă că Pablo începea deja să-și exercite influența în deciziile Congresului columbian.

Pablo părea foarte entuziasmat de călătoria în Spania și a acceptat să-i împachetez cele mai bune haine, inclusiv un costum din stofă de culoare închisă, cămașă cu mânecă lungă, un pardesiou din stofă și cravată. A fost un adevărat eveniment de familie, deoarece, până în acel moment, nu-l interesase protocolul și ce va spune lumea.

Cu toate acestea, în ziua călătoriei nu a reușit nimeni să-l convingă să poarte haine adecvate, potrivite cu funcția lui, ci, dimpotrivă, și-a pus teniși, blugi, cămașă cu imprimeu și un ceas masiv cu două cadrane: unul pentru a vedea ora din Columbia, iar celălalt pentru cea din Spania. În bagaj a mai încăput și o pereche de pantofi pe care îi adusese cineva din New York, cu particularitatea că aveau un toc ascuns, care-l făcea să pară cu cinci centimetri mai înalt. Ca de obicei, mult mai târziu, aveam să aflu că îi primise cadou de la prezentatoarea Virginia Vallejo.

Santofimio, Ortega și soțul meu, cei trei tovarăși veseli, au plecat la Madrid luni, 25 octombrie 1982, la clasa întâi a aeronavei Avinca ce asigură ruta Bogotá, San Juan (Puerto Rico), Madrid. Trei zile mai târziu, joi, 28 octombrie, Pablo, Santofimio și Ortega au fost martori la triumful lui Felipe González, candidat al Partidului Socialist Muncitoresc Spaniol, PSMS, iar în acea seară s-au dus la hotelul Palace

din centrul Madridului să-l salute pe învingător. Pablo mi-a povestit la telefon că au obținut ușor accesul pentru că Santofimio îl cunoștea pe González de mai mult timp și chiar petrecuseră împreună în Bogotă în timpul unui turneu al politicianului spaniol. Apoi au participat la o petrecere organizată de toreadorul Pepe Dominguín, iar în zorii zilei au mers la o altă distracție, cu ziariștii columbieni Enrique Santos și Antonio Caballero.

La întoarcerea sa din Spania, Pablo mi-a spus că vrea să se facă remarcat în Camera Reprezentanților și, pentru asta, avea să dea mai multă importanță rolului pe care, din septembrie anul trecut, i-l încredințase prezentatoarei Virginia Vallejo pentru a-și consolida imaginea publică și pentru a-și face loc în cercul restrâns al clasei politice din Bogotă.

În același timp, Pablo a prevăzut că ziariștii îl vor căuta pentru a-i cere părerea despre diferitele subiecte și, de aceea, i-a cerut sfatul lui Neruda, care i-a sugerat două lucruri: să învețe noțiuni de bază de economie și să citească operele scriitorului Gabriel García Márquez, care pe atunci, în octombrie 1982, tocmai primise Premiul Nobel pentru Literatură. Soțul meu a urmat cu strictețe recomandarea acestuia. În același timp, a angajat o persoană care să înregistreze buletinele de știri de la radio și de la televizor și să facă un rezumat al celor mai importante noutăți ale zilei, pentru că voia să fie la curent cu ce se întâmpla în Columbia și în lume.

Soarta părea să-i suradă soțului meu, care, pe zi ce trecea, era convins că destinul lui era să ocupe o funcție importantă în viața politică a țării. Partea bună a aceluia vis era că eu făceam parte din el, căci Pablo obișnuia să-mi repete să mă pregătesc pentru a fi prima doamnă a națiunii. Însă orgoliul lui creștea și, dintr-odată, a început să întrebe foarte des:

– Tata, ce s-a mai spus despre președintele Reagan, despre papa Ioan Paul al II-lea și despre mine?

În primele luni ale anului 1983, Pablo și-a concentrat eforturile asupra programului „Medellín fără mahalale” și, pentru a face asta, a contat pe Virginia Vallejo, care a filmat cu el emisiunea ei TV Al ataque, în care a explicat amploarea planului lui de a le dăruia case locuitorilor din groapa de gunoi din Moravia. Apoi, duminică, 13 martie, soțul meu a promovat o coridă de tauri în care animalele erau ucise, în piața La Macarena, care s-a umplut până la refuz. Eu am fost acolo cu Juan Pablo și cu socrul meu Abel, iar momentul în care fiecare toreador se apropia de gradene pentru a-i oferi spectacolul lui Pablo,

care părea bucuros, dar cam rușinat fiindcă nu-i prea plăcea recunoașterea publică, deși se vedea că se bucura în sinea lui de aplauzele oamenilor, a fost foarte emoționant. În după-amiaza aceea s-au făcut remarcați fermierii Alberto Uribe Sierra, Andrés Vélez, Dayro Chica și Fabio Ochoa și toreadorii César Rincón și Pepe Cáceres, care s-au luptat cu opt tauri din crescătoriile spaniole Los Guateles și cele columbiene ale fraților Rocha.

În ciuda succesului evenimentelor pe care le organiza pentru a-și promova programele sociale și, în special, pe cel din Moravia, soțul meu a început să fie atacat de senatorul Rodrigo Lara Bonilla și de ziarul El Espectador, dar se simțea atât de puternic, încât nu dădea prea mare importanță faptului că deputatul Lara, mâna dreaptă a lui Luis Carlos Galán în partidul Noul Liberalism, vorbea cu vehemență despre ceea ce el îi numea „bani murdari“ în politică și în fotbal și celui că ziarul din capitală critica invazia unor personaje de o calitate îndoielnică în lumea politică și economică a țării și, mai ales, în Antioquia. La acea vreme, nu-i menționau numele, dar Pablo știa că la el se făcea referire și, de aceea, într-o zi, la un eveniment public, a început o campanie împotriva ziarului familiei Cano: „Acel consorțiu jurnalistic ce denaturează adevărul, care injectează otrava morbidă și dăunătoare și care atacă persoanele... în realitate, n-aș vrea să mă exprim dur împotriva ziarului El Espectador, dar ați văzut și dumneavoastră atacurile și calomniile pe care le-a lansat în ultima vreme împotriva programelor noastre“.

Bazându-se pe influența sa, Pablo a insistat mai mult ca niciodată să lupte împotriva extrădării. De aceea, și-a canalizat toate eforturile pentru a organiza o conferință la nivel înalt cu „oameni de afaceri“ din toată țara la Clubul Kevins, recent deschis în Medellín, proprietate a unui prieten de-ai lui, José Antonio Ocampo, alias Pelusa. Astfel, în a doua săptămână din luna aprilie 1983, au sosit aici nu mai puțin de 300 de persoane interesate de prima Adunare Națională a Extrădabililor (Los Extraditables). Virginia Vallejo, care de multe ori a îndeplinit rolul de prezentatoare, a explicat motivele întâlnirii și i-a dat cuvântul lui Pablo, care a început printr-o frază foarte scurtă: „Vreau să vă cer tuturor, în numele cetățenilor, al suveranității și al drepturilor omului, ajutorul în lupta împotriva tratatului de extrădare“.

Discuția a durat mai bine de trei ore, iar mulți dintre cei prezenți au susținut teoria conform căreia columbienii trebuiau judecați în țară, nu predați instanțelor străine. Cineva chiar a cerut cuvântul și a expus ideea ca adunarea să intervină în fața guvernului pentru a evita executarea pe scaunul electric a columbianului Carlos Arango, acuzat

de Curtea din Florida de omucidere și de trafic de cocaină.

Marțea următoare, 19 aprilie 1983, Pablo a venit zâmbitor acasă cu un exemplar al ediției cu numărul 50 al revistei Semana, care publicase un articol intitulat „Un Robin Hood din Antioquia“. Era mândru fiindcă, pentru prima dată, o publicație națională vorbea despre el și mi-a povestit că un reporter de la revista respectivă asistase la adunarea despre extrădare și apoi îi luase interviu.

– Dragostea mea, ai văzut ce mituri creează presa? Bine-ar fi să fiu Robin Hood, ca să fac și mai multe lucruri bune pentru săraci!

Articolul a fost menționat la mai multe posturi de radio și o ziaristă l-a întrebat dacă chiar se simțea ca Robin Hood. Pablo a răspuns: „În nici un caz, dar este un nume care-mi place destul de mult... Cei care cunosc povestea lui Robin Hood știu foarte bine că a luptat și a apărât poporul.“

Recunoașterea publică a soțului meu era în creștere și a profitat de popularitatea sa pentru a continua realizarea unor terenuri de sport construite cu banii pe care-i dona. Îmi amintesc că, pe 15 mai 1983, l-am însoțit să dea lovitura de start la un meci, la care au asistat 12 000 de persoane și cu care s-a inaugurat terenul de fotbal din cartierul Tejelo, în districtul cinci din Medellín. Trei săptămâni mai târziu, la începutul lunii iunie, a mai dat lovitura de start la un meci jucat în nocturnă, între rezervele Clubului Atletico Nacional și jucătorii din cartierul Moravia, unde se inaugura un teren de fotbal dotat cu sistem modern de iluminare.

Dar norocul soțului meu din acele zile de la jumătatea anului 1983 avea să se termine pe 8 august, când președintele Belisario Betancur a schimbat din temelii guvernul prin înlocuirea a opt dintre miniștri. Unul dintre ei, cel al Justiției, Rodrigo Lara Bonilla – primul cotizant al Noului Liberalism în guvern –, nu i-a plăcut soțului meu și am observat asta în seara aceea.

În următoarele zile, Pablo a fost irascibil, neliniștit și a început să facă ceva neobișnuit la el: când sosea acasă și mă găsea uitându-mă la știri în care apărea ministrul Lara explicând măsurile pe care avea să le pună în aplicare pentru a lupta împotriva banilor murdari din politică și din fotbal, vocifera furios împotriva funcționarului, bătea din palme și stingea televizorul. Când îl întrebam ce se întâmplă, îmi răspundea că e mai bine să nu mă uit la știri, fiindcă provocau confuzie.

Într-o seară, Pablo era cu mine și, exact în momentul acela, știrile de

la 21:30 prezentau o conferință de presă în care ministrul Lara vorbea, iar pe un ecran pe care-l avea în biroul lui se vedea o imagine în prim-plan cu soțul meu. Acesta s-a enervat atât de rău, încât, dintr-o lovitură, aproape că a dărâmat televizorul. Ani de-a rândul, Pablo închidea constant televizorul pentru că tot timpul se vorbea despre el, despre ceea ce făcea, despre persecuție, despre recompense.

Foarte îngrijorat, Gustavo Gaviria a venit într-o seară să stea de vorbă cu Pablo și era atât de exaltat, încât a spus de față cu mine ce gândea:

– Pablo, frate, hai să plecăm din țară, să dispărem. Deja este un risc să rămânem aici. Avem destui bani, putem să ne ascundem unde vrem. Ascultă-mă.

– Nu, nu mai există cale de întoarcere. Avem deja puterea economică, acum ne îndreptăm spre puterea politică. Să plec din Columbia? Niciodată!

Avertismentul vărului său, asociat și prieten, nu a avut nici un efect asupra lui Pablo, dar era clar că lupta se ducea cu ministrul Lara.

Pablo nu asculta de nimeni, era atât de orgolios, încât nu a ținut cont de avertismentele principalului său asociat, care nu l-a făcut să renunțe la scopurile sale. Deși noaptea neagră se năpustea asupra lui, nu și-a dat seama că nu avea loc în politica națională.

După cum era obiceiul în relația noastră, eu afluam fragmente despre ceea ce se întâmpla în jurul lui. Uneori, ca în cazul acesta, din presă, iar alteori, de la oamenii lui, cărora, când erau în preajma mea, le mai scăpa câte o informație, căci, de altfel, el le interzisese să-mi povestească despre activitățile sale.

Și astfel a venit 18 august 1983, când membrii Congresului Ernesto Lucena și Jairo Ortega, din același grup politic cu Pablo și Santofimio, l-au chemat pe ministrul Lara la o dezbatere privind banii murdari în cadrul unei ședințe plenare din Camera Reprezentanților.

În seara aceea m-am uitat la știri și, conform informațiilor transmise de jurnalistul care se afla acolo, soțul meu nu a asistat la dezbatere, dar Carlos Lehder da, care s-a folosit de statutul său de director al ziarului Quindío Libre și a ocupat un loc în zona alocată jurnaliștilor. O imagine a acelui moment îl înfățișa zâmbitor, sfidător.

M-am îngrijorat foarte mult când reprezentantul Jairo Ortega l-a întrebat pe ministru Lara, nedumerit: „Cu tot respectul, vreau să-i pun o întrebare domnului ministru al Justiției. Domnule ministru, îl

cunoașteți pe cetățeanul Evaristo Porras? Știți care a fost donația persoanei în discuție? A fost un cec de un milion de pesos?“ Apoi a scos din buzunar o copie a cecului, le-a arătat-o celor prezenți și a spus că îi fusese înmănat într-o cameră a hotelului Hilton.

Dezvăluirea înmânării cecului l-a pus într-o situație dificilă pe Lara, care mai întâi a spus că nu-și amintește episodul, dar a doua zi a convocat o conferință de presă în care a povestit cele întâmplate: „Aș fi putut să afirm orice pentru a justifica existența cecului, aș fi putut să spun că l-am primit ca plată pentru onorarii profesionale sau pentru orice altă afacere, dar, adevărul este că e vorba despre o simplă vânzare-cumpărare a domnului Roberto Bahamón într-o afacere la care participase familia mea“.

Apoi ministrul a trecut la contraatac și a spus că episodul cu cecul făcea parte dintr-o conspirație a Mafiei și l-a acuzat direct pe soțul meu, pe care l-a semnalat, în plus, ca narcotraficant, fondator de grupuri paramilitare și cu procese deschise în Statele Unite. Înfuriat, a adăugat: „Știi ce mă așteaptă denunțându-i pe mafioți, dar asta nu mă sperie, iar dacă trebuie să plătesc cu viața pentru asta, așa să fie. Este vorba despre o escaladare a narcotraficului, care, în prezent, caută eliminarea unui ministru din guvern, deoarece îl consideră incomod pentru scopurile lor perfide, ca să continue apoi cu alte personalități din țară, având drept obiectiv prăbușirea morală a națiunii.“

Cuvintele ministrului Lara m-au îngrozit, pentru că expuneau o situație fără cale de întoarcere pentru soțul meu. În singurătatea casei mele, m-am gândit că urmau momente foarte grele, dar nici nu-mi trecea măcar prin minte faptul că acel conflict avea să ne schimbe foarte curând viața.

Pablo nu a stat liniștit și, a doua zi, a convocat o conferință de presă în Congres și, mai târziu, la sediul redacției sale de știri Antioquia al día din Medellín, unde a răspuns la acuzațiile pe care i le adusesese ministrul. „Cu toții cunoașteți investițiile mele în agricultură, în industrie, în crescătoriile de vite și în construcții. Întotdeauna am garantat că banii mei nu au legătură cu narcotraficul.“ Apoi și-a scos pașaportul și a zis că, în ciuda celor spuse de Lara, nu era anchetat în Statele Unite, iar dovada acestui lucru era viza lui. În încheiere, i-a dat un termen de 24 de ore ca să prezinte dovezile acuzațiilor pe care le făcuse împotriva lui. „Ministrul Justiției a mințit de șase ori: a mințit țara când a spus că nu-l cunoaște pe domnul Evaristo Porras; a mințit țara când a zis că nu a primit cecuri personale de la domnul Evaristo Porras; a mințit țara când a spus că Pablo Escobar a creat MAS; a mințit țara când a zis că Pablo Escobar are dosar penal în Statele

Unite; a mințit țara când a spus că nu-și va da demisia.“

Acest conflict dintre ministru și deputat avea să dureze, iar la noi acasă se simțea tensiunea, deși Pablo susținea că totul este sub control. Îmi amintesc că, în acele zile, mama a venit să mă viziteze tocmai când Pablo termina de citit ziarele. Ca de obicei, mama nu și-a păstrat pentru sine părerile și a spus:

– Fiule, cine are paie-n mână să stea departe de foc.

– Nu, mamă-soacră, stai liniștită că nu o să se întâmple nimic.

– Ești foarte încăpățânat și nu te gândești la familia ta. O să-ți aduci tu aminte vorbele mele.

Ca de obicei, mama avea dreptate, pentru că, pe 25 august 1983, la o săptămână după dezbaterile împotriva ministrului Rodrigo Lara, ziarul El Espectador a publicat știrea ce avea să provoace moartea politică a soțului meu. În titlul de pe prima pagină, ziarul a amintit că, în iunie 1976, Pablo și alte cinci persoane fuseseră arestate în legătură cu un transport de cocaină.

Începând din acea zi, evenimentele s-au desfășurat foarte repede. Ministrul a luat noi măsuri și a ordonat reținerea a circa 100 de avioane și de elicoptere care operau în toată țara și despre care existau bănueli că erau utilizate pentru traficul de droguri. În timpul acelei razii au căzut mai multe aparate ale lui Pablo. În plus, judecătorul din Medellín, Gustavo Zuluaga, a redeschis investigația ce fusese deja încheiată împotriva lui Pablo, pentru moartea a doi dintre detectivii DAS care-l prinseseră la vremea aceea. Și de parcă n-ar fi fost îndeajuns, Statele Unite i-au anulat viza și nu s-a mai putut întoarce acolo.

Soțul meu știa că era doar o chestiune de câteva ore până va fi obligat să se retragă din Congres și să-și părăsească scaunul, dar a opus rezistență până în ultima clipă. În a doua săptămână din septembrie 1983, a refuzat să semneze o scrisoare pe care Santofimio i-a dus-o deja redactată în biroul lui din Medellín, prin care renunța la Alternativa Populară și la scaunul lui în Camera Reprezentanților. Chestiunea era simplă: Santofimio era șeful mișcării și avea nevoie ca Pablo să-și dea demisia, pentru a evita un scandal politic mai mare. Dar probabil s-a întors cu mâinile goale, căci soțul meu i-a spus supărat că este obișnuit să-și scrie singur mesaje, fără ajutorul nimănui.

Acele zile au fost oribile. Pierzându-și credibilitatea și fiind declarat

narcotraficant, acum era în joc libertatea lui. De aceea era atât de îngrijorat. Extrădarea îl copleșea și mi-a spus asta într-o bună zi:

– Tata, trei condamnări pe viață? Să mor, la 20 de metri sub pământ? Nu vor vedea asta niciodată, jur.

M-am speriat când l-am văzut atât de supărat. În sinea mea mă gândeam: „Doamne, ce se va întâmpla acum?”

Dar, cum destinul controlează totul, în acele zile din septembrie 1983 mi s-a confirmat că sunt însărcinată. De șase ani tot încercam, dar fără succes. După patru avorturi și o sarcină ectopică se părea că acum al doilea copil era pe drum. Nu avea să fie ușor, dar eram dispusă să am foarte mare grijă de mine, pentru a duce la capăt această nouă iluzie. De îndată ce a aflat, Pablo s-a bucurat foarte mult. Era cât se poate de convins că poate rezolva tot ce se întâmplă, așa că nu mi-am făcut deloc griji. Adevărul este că nu prea eram conștientă de situația reală.

Într-adevăr, următoarele săptămâni și luni aveau să fie foarte complicate pentru că, în cele din urmă, pe 26 octombrie, în ședința plenară a Camerei Reprezentanților, majoritatea membrilor au votat în favoarea retragerii imunității soțului meu.

Puterea statului se întorsese împotriva lui, căci făcuse greșeala să creadă că o putea învinge. Excluderea din viața politică a fost o lovitură cruntă pentru soțul meu. Nu și-a închipuit niciodată că puterea și capacitatea sa de intimidare vor ajunge să-l distrugă. Pătrunderea lui în viața politică a fost efemeră, la fel cum a fost și viața lui în ilegalitate. În cele din urmă, mama avusese dreptate când, în acea zi din 1982, Pablo acceptase să intre în politică, iar ea îi zisese: „Fiule, cine are paie-n mână să stea departe de foc”.

Pablo nu o ascultase.

Capitolul 6. Hacienda Nápoles pe care puținii o cunosc

Prima oară când m-am dus să văd terenurile pe care Pablo tocmai le cumpărase s-a dovedit a fi o experiență înfiorătoare.

Era într-o sâmbătă dimineața, februarie 1979, iar în elicopterul Hughes, mic și instabil, eram eu, Pablo, una dintre surorile mele și Gustavo Gaviria cu soția lui. După mai puțin de o oră am aterizat pe un izlaz plin de noroi și, când am coborât, cizmele mi s-au afundat într-un teren atât de mlăștinos, încât am avut nevoie de ajutorul lui Pablo.

Eram furioasă. Soțului meu îi sclipeau ochii. Am ajuns la o casă țărănească, în mijlocul junglei, foarte modestă, cu ferestre roșii, pereți albi și podea din ciment.

Cum nu aveam încotro – pentru că oriunde priveai erai înconjurat de pădure – am înnoptat în acea locuință, unde, pe deasupra, nu era nici curent. Mai mulți oameni de-ai lui Pablo au aprins un foc de lemne și au preparat fasole, orez, jumări, carne, banane verzi și turte de mălai.

Lumina slabă a lumânărilor lăsa să se vadă prin ferestrele înguste insecte mari și șerpi care pândeau din întuneric, dar care nu se apropiau pentru că în jur puseră borcane cu ACPM¹⁰ și sfori, cărora le dăduseră foc. Cu toate acestea, am avut o noapte îngrozitoare, fiindcă locul acela îmi provoca frică, mă simțeam în pericol, mi-era teamă că mă putea mușca o viperă și că voi muri. Am țipat încontinuu și n-am reușit să adorm, deoarece căldura era exasperantă. Pablo s-a enervat, căci comportamentul meu i s-a părut exagerat și imatur.

Mi-am spus rugăciunile în tăcere și m-am rugat să răsară mai repede soarele, ca să se termine una dintre cele mai groaznice nopți din viața mea. Din fericire, soarele și-a făcut apariția înainte de ora șase dimineața și am simțit că pot să respir din nou ușurată.

Unde ne aflam? Pablo ne-a spus că este vorba despre moșia Valledupar, cu o întindere de 850 de hectare, proprietatea lui Jorge Tulio Garcés, care le-o vânduse lui și lui Gustavo cu 35 de milioane de pesos, echivalentul a 820 000 de dolari la vremea aceea. În stilul său caracteristic, soțul meu a relatat o poveste, care suna a fantezie, conform căreia, foarte curând, se va construi o autostradă ce avea să

facă legătura între Medellín și Bogotá, iar acea zonă, Puerto Triunfo, avea să fie o atracție turistică în inima Columbiei.

– Terenurile acestea vor fi foarte valoroase, te asigur, Tata. Au apă din belșug, munți, pădure... Este un paradis și o să-ți dai seama încetul cu încetul, a spus el.

Pablo părea să-și fi îndeplinit visul despre care îmi vorbise de multe ori, acela de a deține un astfel de loc. Îmi amintesc că, după ce a cumpărat primul elicopter, în 1978, a mers cu Gustavo mai multe weekenduri să vadă diverse locuri din Antioquia, precum Santafé de Antioquia, Caucasia și Bolombolo, dar nu găsisese ceva care să-i placă cu adevărat.

Dar, într-o zi, Astado s-a dus la el la birou și i-a arătat un anunț publicat în ziarul El Colombiano, în care era la vânzare o moșie în municipiul Puerto Triunfo, foarte aproape de viitoarea autostradă Medellín-Bogotá, și i-a explicat că acea regiune din centrul țării este foarte frumoasă și avea viitorul asigurat, fiindcă foarte curând avea să înceapă construcția șoselei.

Nu am spus nimic, dar mi se părea o nebunie. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte să cumpăr un teren în acea sălbăticie, unde era foarte cald și uscat și, în sinea mea, m-am gândit că Jorge Tulio Garcés avusese mare noroc că găsisese pe cineva să investească într-un asemenea loc neprimitor. Era foarte frumos, nu neg asta, dar soțul meu și asociatul lui trebuiau să cheltuiască mulți bani pentru a transforma acele locuri neprimitoare.

În următoarele săptămâni, l-am văzut pe Pablo foarte entuziasmat de ideea de a construi, dar și de a cumpăra și mai multe terenuri. După cum mi-a spus, la jumătatea anului 1979, cumpăraseră moșia Nápoles, vecină cu Valledupar, și alte opt proprietăți care, în total, însumau 1 920 de hectare. Când l-am întrebat câți bani cheltuisese, a răspuns că dăduseră un preț foarte bun, pentru că pe toate terenurile cheltuiseră 90 de milioane de pesos (2 100 000 de dolari).

Cum moșiile aveau nume diferite, Pablo s-a decis la unul singur pentru toate: Nápoles, în onoarea lui Al Capone, gangsterul american de origine italiană. Soțul meu îl admira și, din când în când, îl vedeam citind o carte sau articole din reviste ori ziare care vorbeau despre el.

Am început să mă duc destul de des în acea regiune și asta a coincis cu începerea construcției unui pod enorm deasupra râului Magdalena, care avea să facă legătura cu autostrada. Timp de mai multe

weekenduri, planul cu Pablo și surorile mele era să vedem cum se instalau stâlpii pentru noua structură și mi se părea distractiv să traversăm râul cu barjele care transportau automobile și vite.

Dintr-odată, au început să intre pe moșia Nápoles tot felul de mașinării pentru a săpa pământul, dar nici Pablo, nici Gustavo nu ne-au spus nouă, soțiilor, ce aveau de gând să facă. Ne-au exclus în totalitate și, pe măsură ce lunile treceau, mi-am dat seama că 100 de oameni construiau o casă cu două etaje și piscină.

Rezultatul a fost cum nu se poate mai prost. Fotografiiile în care apar casa principală și piscina de la Nápoles sunt frumoase, colorate. Dar ceea ce nu se știe este faptul că ambele sunt un monument al prostului-gust. Să explic de ce.

Încep cu cele două camere principale, situate la etajul doi. A noastră era o cameră de cinci metri pătrați cu o baie, absolut disproporționată față de cei 800 de metri pătrați, cât avea suprafața totală a casei. Cea a lui Gustavo era la fel. Ceea ce n-am înțeles niciodată a fost cum de Pablo și Gustavo comandaseră construirea a două camere atât de mici, ca pentru două cupluri, și nu avuseseră în vedere că, în acel moment, aveau deja copii. Era mai mult decât evident că se gândiseră la ei, nu la familiile lor. Designul groaznic al camerei noastre ne-a făcut să punem un pat supraetajat în fața patului nostru pentru ca Juan Pablo să doarmă aproape de noi și să-și poată aduce, din când în când, câte un prieten. Era foarte incomod și, de fiecare dată când aveam ocazia, îi reproșam lui Pablo lipsa de gust a barbarului care construise casa. Mult mai târziu, am închis una din intrările în camera noastră pentru a construi un mic spațiu în care a încăput un pat supraetajat, dar baia era în continuare comună.

De la distanță, casa părea firavă, căci stâlpii erau foarte subțiri și puțin înclinați. Părea construită pe picioaroange care se puteau prăbuși în orice clipă.

La primul etaj au construit opt camere identice, în fiecare dintre ele putând să încapă opt persoane, dar cu o singură baie. În partea din spate au construit trei garaje cu o capacitate pentru cinci vehicule fiecare.

Așa-numita zonă de socializare era compusă dintr-un salon cu televizor, în care încăpeau până la 30 de persoane. Apoi un bar cu zece mese a câte patru locuri, o tejghea cu sticle mari de whisky și, în jur, jocuri electronice specifice acelei perioade, precum Don King Kong, Pac-Man, Galaxian și marțieni.

Piscina era foarte periculoasă și odată era să mor în ea, pentru că, la jumătatea acesteia, fusese construită o structură din ciment, în ideea unui chioșc cu bar și scaune din ciment pentru șase persoane care să stea în apă. Totuși, în scurt timp, au avut loc mai multe accidente, pentru că cei care făceau baie se loveau la cap când înotau sub apă și voiau să iasă la suprafață. Una dintre victime am fost eu și era să leșin din cauza loviturii. În cele din urmă, Pablo a poruncit să fie dărâmat totul și a renunțat la ideea barului.

Presupun că, încă de la început, Pablo s-a gândit că va veni multă lume la moșia Nápoles, ceea ce explică dimensiunile celor două cămări pentru păstrarea alimentelor. Erau atât de mari, încât păreau niște restaurante în sine; și, de parcă n-ar fi fost suficient, în bucătărie au fost puse trei frigidere uriașe, în fiecare dintre ele încăpând până la opt persoane în picioare.

În paralel cu construcția casei, a piscinei, a barului, a stației de alimentare cu benzină, a celei mai mari piste de motocros din America Latină, a heliportului, a pistei de aterizare și a multor altor excentricități, soțului meu i s-a năzărit, într-o zi, că vrea o grădină zoologică, pentru că vizitase moșia Veracruz – în municipiul Repelón, regiunea Atlanticului, în nordul Columbiei –, proprietatea prietenilor săi, frații Ochoa, și fusese fascinat de frumusețea unor animale exotice pe care le văzuse acolo.

Chestiunea a devenit pentru el o obsesie și primul lucru pe care l-a făcut a fost să-l pună pe Alfredo Astado să caute o grădină zoologică în Statele Unite, de unde să poată cumpăra zebre, girafe, elefanți, flamingo, dromaderi, bivoli, hipopotami, canguri, struți și păsări exotice. Pentru această listă, Pablo a consultat în National Geographic ce animale se adaptau mai ușor la habitatul columbian din Magdalena Medio. Leii și tigrii au fost excluși pentru că i se păreau periculoși și trebuiau ținuți în captivitate.

Între timp, lui Pablo i-a trecut prin minte să le spună vânzătorilor ambulanți și cerșetorilor pe care-i vedea pe străzi să aducă la biroul lui speciile rare de animale pe care le găseau și pentru care a promis că avea să le plătească un preț bun. Începând din acel moment au venit atât de mulți oameni, încât Gustavo, furios, se limita să indice: „Zona cu animale este pe acolo, la dreapta“. Dar soțul meu a renunțat la idee, pentru că oamenii veneau cu animăluțe bolnave, în stare proastă, subnutrite.

Însă ceea ce a funcționat a fost demersul lui Astado, care a obținut o întâlnire cu proprietarii unei grădini zoologice din Dallas, Texas, și

Într-acolo ne-am îndreptat eu și alte 23 de persoane, membri din familie, pe care Pablo le invitasese. Când am sosit pe aeroportul Fort Worth, am avut parte de o surpriză, fiindcă pe pista de aterizare se aflau opt limuzine de lux, trimise de frații Hunt, proprietarii grădinii zoologice. Unul dintre vehicule a rămas gol și Juan Pablo a cerut voie să meargă în el, singur, ca să se uite la desene animate.

Pablo a fost impresionat de varietatea și de frumusețea animalelor, dar mai ales de girafe, de canguri și de elefanți. Voia să le cumpere pe toate, se comporta de parcă ar fi fost într-un magazin de jucării. Când a terminat de ales, a făcut un calcul și mi-a spus în șoaptă:

– Dragostea mea, Gustavo o să se supere când o să afle că am cheltuit două milioane de dolari pe animale.

Nu mă înșel dacă spun că aceea a fost cea mai plăcută călătorie din viața lui; la grădina zoologică, pe chipul lui Pablo se putea citi uimire, bucurie. M-a îmbrățișat de mai multe ori și a spus că își imagina cum vor arăta animalele lui la Hacienda Nápoles, căci cel mai important era că nu vor fi ținute niciodată închise. Era atât de extaziat de ce vedea, încât chiar a acceptat propunerea împlânzitorului de animale de a urca pe un elefant, pe care a stat aproape zece minute. După ce am făcut un tur complet al grădinii zoologice, Pablo a negociat prețul animalelor care urmau să-i fie trimise în Columbia.

La două săptămâni după ce ne-am întors din Dallas, soțul meu a organizat prima expediție pentru a aduce în țară cea mai mare parte dintre animale. Au sosit cu un vapor închiriat, care a acostat în portul Necoclí, din Marea Caraibilor, la 400 de kilometri de Medellín. De acolo au fost duse în camioane până la moșia Nápoles, în cadrul unei operațiuni ce s-a dovedit complexă și care l-a descurajat pe Pablo, din cauza întârzierii și a riscurilor. Din acest motiv, a optat să le aducă în zboruri clandestine și, pentru a realiza asta, l-a ales pe Fernando Avendaño, care de atunci a fost cunoscut ca Animalierul.

Pablo vorbea întruna despre acel subiect. Din câte mi-a povestit Animalierul, după ce animalele erau deja la Nápoles, Pablo a închiriat mai multe avioane Hercules, care au aterizat pe aeroportul Olaya Herrera din Medellín la scurt timp după ora șase seara, când luminile de pe pistă fuseseră deja stinse, pentru a le transporta. Cum în acea perioadă Pablo deținea două hangare lângă pista principală, Avendaño a reușit să aterizeze fără să oprească motoarele avioanelor. Apoi, dintr-unul din hangare au ieșit mulți angajați cu camioane și macarale și, cu o rapiditate impresionantă, au dat jos cuștile cu animale.

Grădina zoologică la care visase Pablo era practic gata, dar el voia și mai multe animale. De exemplu, două femele de papagal negre pe care le cumpărase din Miami în timpul unei călătorii de afaceri. Din câte mi-a spus, îl costaseră 400 000 de dolari și nu a ezitat să-i plătească, pentru că păsările erau foarte rare.

Iar în timpul unei plimbări pe care a făcut-o la Río de Janeiro cu prietenii lui, a descoperit un papagal albastru cu ochi galbeni, o specie protejată în Brazilia. Cum nu putea să îl ia, pur și simplu, s-a descurcat el cumva ca pilotul Learjetului să îl aducă clandestin în Columbia, după ce îl cumpărase cu 100 000 de dolari. Papagalul a călătorit singur în avion, mi-a povestit Pablo, ca și cum ar fi făcut cine știe ce șotie.

Ultimele animale care au sosit la grădina zoologică au fost doi delfini roz, aduși din Amazon la solicitarea lui Pablo, și care au fost puși într-unul dintre numeroasele lacuri de la moșie. Erau foarte frumoși și m-am obișnuit să mă duc să mă joc cu ei, deși răspândeau un miros neplăcut.

O singură specie nu s-a adaptat la habitatul de la Nápoles: girafa. Cele șase pe care Pablo le-a cumpărat de la grădina zoologică din Texas – trei femele și trei masculi – nu au acceptat hrana și dispozitivele cu mâncare puse în vârful copacilor. În cele din urmă, au murit.

Totul era pregătit pentru inaugurarea grădinii zoologice, dar lipsea ceva: intrarea. În timp record, a fost construită o poartă mare vopsită în alb, iar pe coloanele principale a fost scris cu albastru Nápoles. În partea de sus au pus un avion monomotor tip Piper, cu numărul de înmatriculare HK-617. Povestea acelui avion, vopsit în alb și cu două dungii albastre pe fiecare latură, era plină de minciuni și de adevăruri spuse pe jumătate. Una dintre versiuni semnalează că, în acel aparat, soțul meu a transportat prima încărcătură de cocaină, dar nu este adevărat. Adevărul este că micul avion monomotor a aparținut unui prieten de-ai lui Pablo care a avut accident în timp ce aterizase pe aeroportul Olaya Herrera și, din cauza daunelor, îl abandonase. Rămășițele avionului au stat acolo o vreme, până când Pablo le-a văzut și, neștiind prea bine ce să facă cu ele, l-a rugat să i le dea lui. După ce a intrat în posesia lor, a ordonat să fie duse la Nápoles, unde au reparat avionul, dar fără motor.

Și automobilul ciuruit, pe care musafirii îl vedeau la moșie, a devenit un mit. Povestea cea mai frecventă este că în acea mașină au murit celebrii hoți americani Bonnie și Clyde, în mai 1934. Nici vorbă. Acea mașină a fost făcută din două vehicule: șasiul unui jeep Toyota,

singura parte utilizabilă după accidentul în urma căruia a murit Fernando, fratele mai mic al soțului meu, și caroseria unui automobil Ford model 1936, pe care îl primise în dar Alfredo Astado.

Cu șasiul de la Toyota și caroseria Fordului, Alfredo a făcut o singură mașină, dar, într-o zi, Pablo s-a dus la el acasă și, cum nu l-a găsit, le-a zis oamenilor săi să ducă vehiculul la Nápoles pentru a-l expune. În săptămâna următoare, soțul meu s-a dus la locul unde puseseă automotorul și le-a ordonat oamenilor săi să tragă în caroserie, în ideea de a simula cele 167 de gloanțe cu care fusese ciuruită mașina originală a lui Bonnie și Clyde.

Astfel, odată rezolvată chestiunea intrării în grădina zoologică, Pablo a deschis porțile publicului larg și succesul a fost imediat, deoarece, pe lângă faptul că intrarea era gratuită, vizitatorii puteau să parcurgă traseul cu mașina proprie. În scurt timp, la moșie au sosit familii din toată țară să se bucure de exotica grădină zoologică pe care soțul meu o crease în inima Columbiei.

Pablo era foarte încântat și, la un moment dat, l-am întrebat de ce nu lua bani pentru intrare, chiar și o sumă simbolică. Dar răspunsul lui a fost un nu categoric.

– Dragostea mea, grădina asta zoologică este a poporului. Cât voi trăi, nu voi lua nici un ban, pentru că-mi place ca oamenii săraci să poată veni să vadă acest spectacol al naturii. Când voi muri, vei putea lua tu bani.

Dar nu totul era roz. După deschiderea grădinii zoologice, casa principală de la Hacienda Nápoles a devenit hotel, dar fără reguli. Intra acolo cine voia și, în weekend, veneau lejer vreo 300 de persoane. La bucătărie erau cozi lungi de oameni cu farfurii în mână, așteptând să fie serviți cu fasole cu creveți sau fasole cu pește; problema era că meniurile bucătarilor erau o insultă la adresa gastronomiei și, fiindcă nu erau femei care să gestioneze situația, se simțea prostul gust. Administratorul făcea piața. Existau oameni care le spălau și le călcau hainele invitaților. Și, foarte curând, parcare spațioasă a fost transformată în camere pline de paturi supraetajate, cu foarte puține băi. În jurul piscinei erau cutii mari cu costume de baie de toate mărimile, kituri de îngrijire personală, scutece, biberoane, lapte praf de diferite mărci, iar, dacă cineva cerea un pahar de rachiu, primea toată sticla... în fine.

La piscină se adunau chiar și 50 de persoane, care mi se păreau foarte ciudate, pentru că nu știam cine erau și din ce oraș veneau. La fel se

întâmpla și în sala de mese, pe care o împărțeam cu zeci de persoane, multe dintre ele femei tinere care-l priveau pe Pablo de parcă ar fi fost Dumnezeu și îl seduceau de față cu mine. Și rămâneam cu un gust amar, fiindcă, după cină, el recurgea la vechea lui scuză că trebuia să se ducă la o întâlnire, care, în general, se încheia la patru dimineața.

Trebuie să recunosc că, în acea perioadă, momentele de intimitate cu soțul meu au fost rare și, de obicei, în mijlocul unui asemenea flux de oameni, eu, soția lui Pablo, chipurile gazda de la moșie, mă simțeam doar un invitat în plus.

Cu toate acestea, în ciuda absenței lui Pablo, încercam să mă bucur de moment și mă refugiam în ieșirile cu prietenele mele de la școală sau cu surorile mele, cu care mă întâlneam pe pista de cros, mergeam cu motocicletele pe drumurile desfundate de la Nápoles și ne plimbam ore întregi cu animalele de la grădina zoologică. Îmi amintesc că mă străduiam să le fac pe plac musafirilor mei și, nu de puține ori, i-am întrebat dacă vor să meargă la Nápoles cu elicopterul, avionul sau mașina și ce interval orar ar fi mai convenabil pentru ei. Unii spuneau că trebuiau să muncească la șapte dimineața, așa că, de la 5:30, avioanele erau pregătite pe pista de aterizare pentru a-i duce la Medellín.

Noaptea, după ce-l culcam pe Juan Pablo, îl lăsam cu o dădacă și coboram în sala de jocuri pentru a ne distra și, de multe ori, ne însoțeau și piloții lui Pablo. Stăteam de vorbă ore întregi în sala de jocuri, dar uneori Pablo se întorcea și, văzându-mă fericită, în stilul său caracteristic – după o tăcere lungă și o privire de gheață, de față cu toată lumea –, făcea o scenă de gelozie. Nu-i stătea în fire să facă scandal, nici să mă jignească și, de fapt, nu a făcut asta niciodată, dar privirea lui era de ajuns ca să știu că era furios.

Atunci îl urmam în camera noastră și acolo, da, îmi făcea reproșuri:

– Căpitanii ăia nu sunt respectuoși, tu ești o doamnă, Tata, n-ai ce căuta acolo.

– Pablo, ce vrei să mai fac? Să mă închid într-o cameră? Aici se află familia și prietenii mei, iar cel care trebuie să mă respecte ești tu; și dacă vrei să ai o viață de celibatar, n-ai decât, dar pe mine lasă-mă în pace la Medellín, îi răspundeam eu.

După cum am spus deja, în ceea ce privește designul și construcția de la Nápoles, Pablo și Gustavo au făcut ce le-a trecut prin minte. Dar, în septembrie 1982, am vrut să-mi aduc contribuția și, pentru asta, l-am

rugat pe soțul meu să-mi permită să fac un foișor, fiindcă voiam să-l inaugurez de ziua lui. A acceptat și am angajat imediat un arhitect foarte cunoscut în oraș, care a proiectat o structură frumoasă din lemn și acoperiș de paie. Era un loc pentru 150 de persoane, cu ring de dans și două săli de relaxare. Ne-am dus de trei ori pe săptămână cu elicopterul ca să supraveghem lucrările, care au fost gata în doar două luni.

Odată terminat foișorul, m-am deplasat, cu mătușa Inés și patru arhitecți peisagiști, să-l decorez, dar am făcut greșeala de a pleca noaptea târziu, fără să țin seama că guerilele blocau o zonă cunoscută ca Monteloro, pe ruta spre Medellín. Voiam să ajung acasă să-l văd pe Juan Pablo și de aceea ne-am asumat riscul, dar am tras o mare sperietură când mai mulți bărbați înarmați au oprit vehiculele care treceau, inclusiv mai multe autobuze care asigurau transportul între municipii.

Stabilisem cu bodyguarzii să nege că mă cunosc dacă se întâmpla ceva și așa am făcut. Guerilele i-au dat jos pe cei aflați în mașini și în autobuze, iar eu și mătușa Inés am reușit să trecem neobservate, pentru că ne-am ascuns în spatele unei case. Apoi atacatorii au dat foc mașinilor și imediat m-a cuprins panica pentru că am crezut că ne vor omorî.

Eram de aproape cinci ore în mâinile insurgenților, când unul dintre ei a spus că putem să plecăm. Ne-am întors la Nápoles și, la ora aceea, două noaptea, am luat legătura cu Pablo ca să-i povestesc cele întâmplate. El a dat ordin să se întărească paza la moșie și mi-a spus că un elicopter ne va lua la șapte dimineața. Doamne, scăpasem de o răpire!

După ce am sărbătorit ziua soțului meu în noul foișor, a sosit sfârșitul anului și sărbătoarea a durat o lună, de la jumătatea lui decembrie până la jumătatea lui ianuarie. Îmi amintesc că Pablo l-a angajat pe cântărețul venezuelean Pastor López, împreună cu orchestra lui, care au cântat de la nouă seara până la nouă dimineața, a doua zi. Într-o seară, au venit la petrecere în jur de 300 de persoane, dar pe multe dintre ele nici nu le cunoșteam.

Nu se poate descrie în cuvinte destrăbălarea de la Nápoles. Pista de aterizare parcă era aeroport și, într-un weekend obișnuit, erau garate acolo chiar și 12 avioane. Căci Pablo era prieten cu multă lume, iar în acea perioadă nu avea probleme cu justiția.

Acolo toți făceau excese, inclusiv fratele meu Mario, care avea avionul

lui și venea și pleca după pofta inimii.

– Mă duc să iau micul dejun în Bogotá și mă întorc pentru prânz. Lui Pablo o să-i aduc brânză cu guava, din acelea care se vând în aeroport.

Sau Nicolás Escobar, fiul cumnatului meu Roberto, care într-o zi era la Nápoles și i s-a făcut poftă de un hamburger ce se găsea doar în Centrul Comercial Oviedo din Medellín și nu a avut nici o problemă să le spună acestora să-i trimită mâncarea cu elicopterul.

Nu pot să nu menționez devotamentul pe care soțul meu îl arăta grădinii lui zoologice când se afla acolo. L-am văzut de multe ori când se ducea să viziteze animalele la diferite ore, să verifice dacă aveau nevoie de ceva, ce fel de mâncare le plăcea.

Dorința de a-și ști animalele bine l-a determinat să facă excese, cum ar fi să le dea creveți timp de șase luni păsărilor flamingo, fiindcă a observat că penajul lor roz se albea. Sau când i-a pus pe oamenii lui să cumpere trei tone de morcovi pentru elefanți, deoarece îl îngrijorase faptul că nu voiau să mănânce. Ideea nu a funcționat și, mult timp, pachidermele au continuat să nu mănânce, deși soțul meu a încercat cu trestie-de-zahăr măcinată și diferite tipuri de nutreț.

Astfel, Nápoles a devenit un loc atât de celebru încât, pe 31 mai 1983, soțul meu a autorizat filmarea unei reclame de un minut la fermă pentru Naranja Postobón, compania de băuturi răcoritoare a organizației Ardila Lülle.

Filmarea a durat două zile și au folosit avionul lui Pablo, Twin Otter, și vehiculele amfibii și pentru safari, iar protagoniștii au fost foarte mulți copii, elefanți, struți, girafe, elani, lebede și canguri. Au participat și Juan Pablo, și una dintre surorile mele. După ce a plecat echipa de filmare, fiul meu a făcut o criză deoarece copiii îi stricaseră mai multe motociclete și mașinuțe de curse.

Câteva zile mai târziu, am primit acasă un aranjament floral impunător, cu ciocolate și o sticlă de lichior, pe care compania de băuturi răcoritoare i-l trimisese lui Pablo.

În acea perioadă de glorie a moșiei Nápoles au trecut pe acolo multe persoane celebre. De exemplu, actrița Amparo Grisales, care s-a nimerit să filmeze un film în zonă și a venit, însoțită de ceilalți actori, să ne viziteze. Pablo o privea extaziat și, din câte am aflat ulterior, se cunoșteau deja, fiindcă fuseseră la o petrecere în Medellín, în timp ce eu călătoream prin Europa.

La Nápoles a fost și celebrul cantautor argentinian Leo-nardo Favio, cu care Pablo a petrecut nopți întregi de diverse distracții. Am suferit mult odată cu sosirea lui, pentru să soțul meu dispărea zile întregi și, când plecau de la moșie, mergeau dintr-un loc în altul într-un Porsche de lux. Nu putea să lipsească nici cântăreața de ranchera¹¹ Helenita Vargas, care a animat câteva petreceri la moșie. Așa cum am povestit deja în această carte, ea era idolul meu, fiindcă simțeam că mă identificam cu versurile melancolice ale cântecelor sale. Îmi amintesc, de asemenea, de vedeta argentiniană Leo Dan, care a animat petreceri lungi la moșie cu cele mai cunoscute artiste ale epocii.

Și cum să nu o menționez pe Virginia Vallejo, pe care n-am văzut-o niciodată la Nápoles, dar a cărei idilă cu soțul meu este descrisă în detaliu chiar de ea în cartea pe care a publicat-o. Cei doi chiar s-au cunoscut la Nápoles și apoi s-a înfiripat intensă lor relație sentimentală. Despre acest subiect am vorbit pe larg în Capitolul 4 al acestei cărți.

Cât a durat, moșia Nápoles a fost totul pentru Pablo, care voia să facă multe lucruri, aproape toate în același timp. De exemplu, barajul pe care s-a gândit să-l construiască în ziua în care a trecut cu elicopterul pe deasupra râului Doradal. S-a întors la moșie convins că apa mai multor râuri din regiune ar putea genera energie pentru o parte din țară.

Entuziasmul său l-a făcut să încredințeze megaproiectul unor persoane care habar n-aveau despre asta și l-au făcut să cheltuiască mulți bani, pe lângă faptul că au angajat 700 de muncitori. Totuși, proiectul s-a dus de râpă după ce soțul meu s-a consultat cu inginerul Diego Londoño, iar acesta, la rândul lui, a adus câțiva experți care l-au avertizat cu privire la pericolul unei catastrofe, fiindcă zona aceea nu era potrivită pentru construirea unui baraj. Pablo a fost foarte îngrijorat și n-a putut decât să renunțe la proiect.

S-a vorbit mult despre lucrurile rele care se petreceau la Hacienda Nápoles; nu am fost martoră la așa ceva. Au fost perioade lungi în care nu am trecut pe acolo, iar dacă eram acolo, Pablo făcea în așa fel ca eu să nu aflu.

La 25 de ani după moartea lui Pablo, moșia Nápoles este un centru turistic în Magdalena Medio din Columbia. Acolo viața a câștigat în fața războiului și mii de familii își duc traiul de pe urma grădinii zoologice, a atracțiilor naturale, a climei. În prezent, la moșie vin 12 000 de persoane în weekend și fiecare plătește 85 000 de peso (29 de dolari).

Soțul meu a depus tot efortul și a folosit fără măsură banii câștigați ilegal pentru un proiect care să dureze în timp. Și a reușit. Singurul lucru pe care l-a dorit, și ni l-a spus în repetate rânduri, dar nu am reușit să i-l îndeplinim, a fost să-l îngropăm într-unul dintre cele mai frumoase colțuri ale moșiei și deasupra să plantăm un arbore de capoc, după cum ne-a spus de mai multe ori.

Aceite Combustible Para Motores – ulei combustibil pentru motoare
(în limba spaniolă, în original)

Gen de muzică populară (n.tr.)

Capitolul 7. Căutând o lume diferită de cea a lui Pablo

Unul dintre numeroasele războaie pe care le-am trăit de-a lungul existenței mele a început în dimineața zilei de marți, 13 ianuarie 1988, când eu, Manuela și Juan Pablo dormeam în apartamentul din clădirea Mónaco, din Medellín, și am fost treziți de ceea ce la început a părut un cutremur, dar, în realitate, era explozia unei mașini-capcană.

Era ora 5:13 dimineața. Undele de șoc ale exploziei au provocat pagube în clădirea situată în cartierul Santa María de Los Ángeles, în apropierea Country Clubului din Medellín. În fundal, capela la care mergeam să ne rugăm aproape în fiecare duminică și unde, cu puțin timp în urmă, o botezaserăm pe fiica mea Manuela, părea foarte avariata. Cel puțin cinci case din cartier dispăruseră, fiindcă în urma impactului se formase un crater de patru metri adâncime și zece metri în diametru, ce provocase moartea a trei persoane, alte zece au fost rănite și 100 – afectate.

Atentatul mi-a afectat serios colecția de artă. Multe opere valoroase au fost distruse de explozie, care s-a simțit pe o rază de aproape un kilometru, altele au fost ciobite, iar unele n-au pățit nimic. Bubuitura a zguduit întregul oraș.

În acele momente întunecate, mi-am amintit de mama, care, ca de obicei, părea să ghicească viitorul. În dimineața aceea sunase din San Andrés, unde se dusesese în vacanță, și îmi spusese:

– Fata mea, te rog, vreau să dorm liniștită în ultima noapte aici... te rog, du-te în apartamentul meu; am o presimțire rea... că veți păți ceva.

– Mamă, stai liniștită, este prea târziu să ies cu un bebeluș de doi ani și cu un copil de nouă. Dumnezeu e mare, nu o să ni se întâmple nimic, nu-ți face griji.

Ea avea dreptate, dar, slavă Domnului, am scăpat cu viață.

După atacul cu bombă, relația mea cu arta a suferit o lovitură grea. Unsprezece ani îmi dedicasem foarte mult timp pentru a descoperi acea lume sofisticată, care mă condusese în cele mai exclusiviste

galerii din Medellín, Bogotá și din alte țări, de unde am putut să achiziționez un număr important de picturi și de sculpturi, practic toate expuse în cele două camere ale apartamentului din clădirea Mónaco, casa mea.

Dar intenția mea nu era doar să cumpăr opere de artă. În tot acest timp am vizitat și atelierele a zeci de artiști și am învățat să le interpretez lucrările, să mă conectez cu esența fiecăruia dintre ei. Acea apropiere m-a făcut, de asemenea, să frecventez vilele elegante ale familiilor din înalta societate din Medellín, Bogotá, Roma, New York și Paris, unde am descoperit piese de muzeu incredibile. Ca să fiu la înălțime, am urmat mai multe cursuri de istoria artei și am cumpărat cărți de specialitate, care mi-au oferit suficiente instrumente pentru a comunica mai ușor cu persoanele din cercul acela atât de închis.

De mică m-au atras obiectele frumoase, poate pentru că trăiam într-un mediu familial în care primau creativitatea și detaliile. Bineînțeles că habar n-aveam de estetică și, cu atât mai puțin, de artă, dar am fost norocoasă fiindcă au început să mă intereseze pictura, lectura, eticheta, limbile străine și sportul. Imaginea pe care voiam să o proiectez în fața celorlalți transmitea mesajul clar că eram dispusă să-mi schimb povestea.

Practic, încă de la începutul relației mele cu Pablo, absențele lui au marcat direcția vieții mele. A trebuit să mă obișnuiesc cu minciunile lui, cu afacerile lui, cu faptul că sosea acasă în zori sau, pur și simplu, cu disparițiile sale timp de mai multe zile ori săptămâni la rând. Acea realitate, care îmi provoca durere și indignare, m-a forțat să clădesc o viață în jurul meu ca să sufăr cât mai puțin posibil. Arta a ocupat un loc de frunte în viața mea de zi cu zi și trebuie să recunosc că banii soțului meu și ai câtorva dintre prietenii săi au contribuit la câștigarea unui loc trecător în acel mediu.

La început, când încerca să mă cucerească, Pablo mi-a dăruit o chitară și, mai apoi, o orgă, care, într-un fel, au trezit în mine pasiunea pentru muzică. Mai târziu, în 1977, la scurt timp după ce s-a născut Juan Pablo, soțul meu l-a cunoscut pe artistul Pedro Arboleda, din Antioquia, ale cărui opere erau, în principal, lucrări cu nuduri de femei, femei ieșind de la duș și femei cu pălării la plimbare. Operele figurative ale lui Arboleda l-au captivat pe Pablo, care a cumpărat mai multe tablouri de la el, printre care o lucrare, natură moartă, reprezentând alimente, pe care am expus-o în noul nostru apartament, închiriat, din carterul La Candelaria. Întotdeauna am crezut că, mai mult decât un interes pur pentru operele sale, ceea ce-l interesa cu adevărat pe Pablo era să stea pe lângă modelele artistului. Cu toate

acestea, între noi și pictor s-a creat o legătură specială, pe care o păstrăm și astăzi.

Exact în acea perioadă începea să ia avânt Centrul Internațional al Mobilei, situat într-o zonă industrială imensă din municipiul Itagüí, în Valea Aburrá. Afacerea fusese fondată la începutul anilor 1970 și, din prima zi, patronii au cedat spații micilor galerii care expuneau opere ale unor artiști tineri. Locul m-a atras peste măsură și, în scurt timp, am achiziționat opere ale unor pictori deja cunoscuți din Antioquia, precum Pedro Nel Gómez, Débora Arango, Francisco Antonio Cano și Ricardo Gómez Campuzano. Tot de acolo am cumpărat și o pictură în ulei a pictoriței argentinienne Delia Cugat, care mi-a atras atenția prin activitatea sa și prin modul interesant de a folosi lumina în picturile sale. Opera reprezenta o femeie cu niște câini, iar pe fundal se observa un fel de panglică albastră și albă cu un soare brodat în mijloc. Era steagul țării sale, unde, ca o coincidență, aveam să ajung mulți ani mai târziu, când am fost nevoită să fug din Columbia.

Cumpărarea casei din cartierul El Diamante, de la cunoscutul arhitect Raúl Fajardo, avea să-mi deschidă orizonturi la care nu m-aș fi gândit în ceea ce privește legătura mea recentă cu arta. Clădirea confortabilă avea un bazin cu apă și, în mijloc, o frumoasă sculptură în bronz ce înfățișa un cuplu sărutându-se, numită Sărutul, a artistului Salvador Arango. Proprietarul casei fusese categoric că acea sculptură nu este inclusă în tranzacție, dar i-am zis lui Pablo să nu o cumpere fără sculptură. În cele din urmă, Sărutul a rămas și, câteva săptămâni mai târziu, mi-am propus să-l cunosc pe sculptor, pe care m-am dus să-l vizitez la atelierul său dintr-un loc cunoscut ca Las letras de Coltejer, în partea de est a orașului Medellín.

Acea primă conversație cu maestrul Salvador Arango a fost memorabilă și, începând de atunci și timp de mai mulți ani, acesta a devenit pentru mine mentor, prieten și tovarăș de călătorie; a fost un ghid onest, dezinteresat, care nu a profitat de naivitatea și de lipsa mea de experiență. Prin el am cunoscut o mare parte din mediul artistic al momentului.

Un lucru duce la altul, spune proverbul. Într-o zi, m-am dus să vizitez o prietenă și nu am putut să nu observ bunul gust și eleganța cu care fusese decorată spațioasa terasă a casei sale. Am întrebat-o cine proiectase acele spații și mi-a răspuns că Julia Acosta, o expertă în decorațiuni și artă din Medellín. I-am cerut numărul de telefon și, a doua zi, a sosit o doamnă amabilă și jovială, care, fără prea multe introduceri, a început să facă turul casei, foarte încet și în tăcere absolută, și, după ce a terminat, a concluzionat rece, dar și cu mult

profesionalism:

– Victoria, primul lucru care trebuie făcut este să aducem trei sau patru camioane, a zis după o jumătate de oră.

– Și pentru ce atâtea camioane, Julia?

– Pentru a scoate toate lucrurile de aici și a le duce la groapa de gunoi. Toate lucrurile astea sunt foarte urâte, inclusiv lampa lui Pedrín, care este de foarte prost-gust.

Se referea la Pedrín, un domn foarte cunoscut în Medellín, care fabrica lămpi într-un stil deosebit, așa spune chiar exotic.

– Cum? Nu se poate. Inclusiv mobilierul în stil Ludovic al XV-lea pe care mi l-a dăruit soțul meu? Să știți că nu putem să ne atingem de ele, am replicat mâhnită.

– Sunt oribile..., iar porțelanurile, îngrozitoare... De unde ați scos toate astea?

Am fost de acord să schimb multe lucruri, dar i-am spus că în nici un caz nu renunț la mobila din salon, pentru că asta ar fi însemnat sfârșitul căsniciei mele. A acceptat și, începând de atunci, am legat o frumoasă prietenie, pentru că Julia avea să ocupe de decorarea mai multor spații în care am locuit, dar și de organizarea viitoarei mele colecții de artă.

Odată rezolvată chestiunea pieselor de mobilier, pe care le-am mutat în birou, am început să vizităm magazine de design și decorațiuni interioare, în timp ce Julia mă invita periodic la expoziții în puținele galerii de artă care existau pe atunci în Medellín. A fost îmbucurător pentru că nu a durat mult până am cumpărat primul meu tablou realizat de maestrul Alejandro Obregón, o pictură în ulei pe fond galben cu o pasăre multicoloră, numită Flori carnivore. Am achiziționat și o acuarelă a pictorului Fernando Botero și trei nuduri în cărbune desenate de Luis Caballero, deja celebru în lumea artistică din Medellín, fiindcă, în 1968, câștigase prima Bienală Iberoamericană de Pictură organizată în oraș.

Între timp, Julia m-a dus acasă la câteva dintre cele mai importante familii din capitala Antioquiei, pentru a vedea câteva colecții private de opere de artă și obiecte decorative valoroase. A fost năucitor să descopăr interesul „aristocrației” din Antioquia pentru călătoriile în Europa și în Statele Unite cu scopul de a se culturaliza și de a se pune la curent cu ultimele tendințe în materie de artă și decorațiuni.

Într-una dintre acele vizite am ajuns la imensa și frumoasă casă Echavarría, situată vizavi de Centrul Comercial Oviedo. Am fost foarte impresionată de frumusețea operelor de artă și a obiectelor de valoare istorică existente acolo, achiziționate din vremuri străvechi. Cu toate acestea, noile generații care aveau să le moștenească nu erau atât de interesate de ele și, de aceea, a rămas deschisă posibilitatea ca eu să cumpăr câteva dintre acele piese.

M-am dus de mai multe ori cu Julia în acea casă, unde nu puteam să intrăm decât la ora două după-amiaza și să pășim fără să facem zgomot, pentru că, la ora aceea, bunica Echavarría se odihnea în camera ei, întrucât starea ei de sănătate era delicată și nu i-ar fi plăcut să vadă necunoscuți umblând pe acolo. Situația era cam ciudată și nu prea-mi plăcea să joc rolul de invitată și de intrusă, în același timp, cum, de altfel, nu-mi convenea nici să dezmembrez o parte din istoria unei familii atât de vechi.

În acest du-te-vino, în cele din urmă, m-am ales cu mai multe obiecte vechi: medalia pe care a primit-o Simón Bolívar, Eliberatorul, după ce a câștigat Bătălia de la Boyacá, în 1819; macheta originală a unei sculpturi ce înfățișa calul lui Bolívar, pe care guvernatorul din acea epocă i-o comandase unui celebru artist italian pentru a o expune în Piața Bolívar din Medellín; și un tablou cu o vioară al maestrului Francisco Antonio Cano, pictat ca omagiu adus Orchestrei Simfonice din Antioquia. Când acele piese cu atâta valoare istorică s-au aflat în casa mea, am făcut un fel de pact secret cu bunica Echavarría și mi-am luat angajamentul să le păstrez ca pe o adevărată comoară.

Din dorința de a-mi lărgi orizontul artistic, nu a trecut mult timp până când am făcut următorul pas: acela de a-i cunoaște pe cei mai de seamă dealeri de artă din vremea aceea din Bogotá. Am ajuns la ei datorită legăturilor Juliei, care mi i-a prezentat în galeriile lor. Nu le menționez numele din respect, pentru că sunt persoane onorabile, dar cert este că, pe lângă încheierea unei relații de afaceri, în cazul unora dintre ei a existat și o dorință pură de a învăța lucruri despre artă.

Vizitele continue în capitală pentru a sta de vorbă cu dealerii au dus la răspândirea zvonului că o investitoare din Medellín cumpără lucrări ale artiștilor contemporani ai vremii. Brusc, acei artiști și cei mai recunoscuți proprietari de galerii din Bogotá au devenit interesați să mă cunoască, să mă invite la expoziții, la cine și cocktailuri. Pentru mine, totul devenea din ce în ce mai simplu, deoarece Pablo încă era văzut în țară ca om politic și de afaceri, iar problemele sale cu legea nu apăruseră încă.

Vizitele deja constante la galeriile din Bogotá au provocat odată o întâmplare ciudată legată de o operă de artă. S-a întâmplat când soția unui dealer mi-a oferit o pictură a artistului Alberto Iriarte, cunoscut în cercurile intelectuale ca Mefisto. Noi două ne văzuserăm de câteva ori și, deși oferta mi se păruse ciudată, adevărul este că a cerut o sumă de bani atât de mică, încât n-am șovăit să o cumpăr. Așa că, fericite amândouă, am încheiat afacerea.

Totuși, chestiunea nu s-a terminat atunci, pentru că, la scurt timp, un proprietar de galerie a sunat să mă roage să-i vând din nou opera, dar am refuzat. În realitate, doamna îmi vânduse opera – pe care soțul ei o păstra ca pe o adevărată bijuterie – ca să se răzbune pentru infidelitățile continue ale bărbatului ei.

Între timp, eu cultivam cu grijă relația mea cu maestrul Salvador Arango, căruia i-am comandat mai multe opere și, în plus, acesta m-a pus în legătură cu câțiva artiști din Bogotá, printre care Armando Villegas, Manuel Estrada și Édgar Negret. Când călătoream, nu pierdeam ocazia de a-i vizita la atelierelor lor și, de aceea, fiecare întâlnire era o lecție desăvârșită de istoria artei povestită la persoana întâi. A fost o perioadă fericită, în care am învățat multe lucruri.

Îmi amintesc generozitatea maestrului Negret, care mi-a deschis ușile atelierului său și ale casei sale din cartierul Santa Ana, în nordul orașului Bogotá. Locul acela era impresionant, pentru că, pe lângă colecția sa de artă latino-americană, își expunea propriile opere, pline de culoare și de magie.

Câteva zile mai târziu, Julia mi-a dat o nouă veste plăcută: maestrul Alejandro Obregón avea să ne primească în casa lui din orașul fortificat Cartagena. Ne-am dus la întâlnire și am fost foarte impresionată de frumusețea locurilor, tipică Cartagenei, unde se remarcă curțile interioare, acoperișul și terasele; în acel mediu plin de sensibilitate și de artă se remarcă multe dintre operele sale și ale altor artiști contemporani, expuse pe pereții spațioasei vile coloniale.

A fost o după-amiază de neuitat, pentru că maestrul Obregón s-a străduit să ne facă să ne simțim în largul nostru și, în timpul unei conversații lungi și interesante, a vorbit despre procedeele sale artistice, despre refuzul lui de a fi profesor și despre cum nici un artist nu îi influențase stilul. În ciuda amabilității sale, n-a vrut deloc să-mi vândă nici una dintre lucrările sale, deoarece, potrivit lui, îl reprezenta o galerie renumită din Bogotá. M-am întors frustrată la Medellín, dar recunoscătoare că pătrunsesem într-o lume în care nu multe persoane aveau acces.

Faptul că țineam permanent legătura cu dealerii de artă și proprietarii de galerii, că-i vizitam, le cumpăram operele, mergeam la expozițiile lor avea să-mi ofere una dintre cele mai mari satisfacții ale vieții. Iar în momentul acela era ceva normal să primesc pe e-mail fotografii color de dimensiuni 20 x 25 ale operelor de vânzare nu doar în Bogotá, ci și în alte părți ale lumii, cu informații despre autori și despre valoarea lor. Mecanismul acela era foarte bun, deoarece clienții puteau să plătească operele în rate lunare și le primeau după ce le achitau în totalitate.

Astfel, într-o dimineață am primit un plic ce conținea imaginile unei picturi care m-a lăsat cu gura căscată: The Dance of Rock and Roll, de 84 x 116,3 centimetri, semnată de pictorul spaniol Salvador Dalí. Era incredibil. M-a șocat dansul unui cuplu într-un deșert nesfârșit, dans sexual și oniric. Mi se părea incredibil că, la cei 22 de ani ai mei, aș fi putut să am o asemenea operă de artă la mine acasă. Dar am comandat-o și, 24 de luni mai târziu, când am plătit ultima rată, tabloul era deja expus în bibliotecă, într-un loc special, pentru a putea fi văzut din mai multe puncte. Nu-mi venea să cred. O vreme, acesta a fost marele meu secret, fiindcă n-am povestit nimănui că-l cumpărasem și nici Pablo nu și-a dat seama, pentru că n-avea timp de așa ceva și nici nu-l interesa ce picturi erau în casa noastră.

În momentul acela nu știam asta, dar, în anii următori, acel Dalí avea să joace un rol decisiv în viața mea.

Încetul cu încetul și pe măsură ce învățam și dobândeam cunoștințe, am devenit foarte interesată de pictorul și sculptorul Fernando Botero, care deja fascina lumea cu operele sale de artă și pe care-l admiram pentru povestea sa impresionantă de viață. Îmi amintesc că citisem mai multe articole din presă care vorbeau despre problemele economice pe care el și familia sa le înfruntaseră și despre cum depășise criticile dure la adresa stilului ales pentru a-și dezvolta opera.

Faptul că eram în atenția celor care comercializau artă mi-a oferit privilegiul de a merge în Bogotá să văd tablourile lui Botero aduse de curând în Columbia și să decid pe care vreau să-l cumpăr. Astfel, am achiziționat câteva dintre picturile și sculpturile sale, dar îmi plăceau mai mult picturile în ulei care se inspirau din taumahie; totuși, nu erau accesibile pentru mine, din cauza prețului lor ridicat. După cum am mai spus deja, reușeam să cumpăr opere de artă în rate, fiindcă făceam asta fără sprijinul lui Pablo, pe care nu-l interesa arta, ci obiectele și mașinile vechi. Dacă soțul meu ar fi înțeles arta, cu siguranță, colecția mea ar fi fost de cinci ori mai importantă decât a ajuns să fie.

Preferința mea pentru maestrul Botero devenise notorie încât doi dealeri foarte importanți din Bogotá m-au invitat la deschiderea unei expoziții cu cele mai frumoase opere ale pictorului în galeria Quintana, cea mai cunoscută la vremea aceea. Expoziția a fost un eveniment în adevăratul sens al cuvântului, la care a participat toată spuma societății din Bogotá. Președintele Belisario Betancur a asistat ca invitat special.

La un moment dat, în cadrul seratei, am făcut cunoștință cu maestrul Fernando Botero, căruia, emoționată, i-am zis că îi admir opera, parcursul ca artist și am adăugat că marele meu vis era să achiziționez câteva dintre picturile și sculpturile sale, pentru că voiam să am o colecție frumoasă. El a fost foarte amabil și, după ce am stat o vreme de vorbă, mi-a dăruit două postere, pe care le-a semnat în partea de jos: „Pentru Victoria, de la maestrul Fernando Botero“.

În acea seară am vorbit și cu președintele Betancur, cu care am făcut schimb de opinii despre grandoarea operelor lui Botero și alte banalități, dar am căzut de acord asupra admirației pe care amândoi o simțeam pentru maestru și am prezis că nimic nu-l va putea opri în cariera sa, ce avea să marcheze un început și un sfârșit în istoria artei columbiene.

Pătrunzând în lumea artei, am ajuns în Europa, iar primul oraș pe care l-am vizitat împreună cu Julia a fost Florența, în Italia. Piețele pline de sculptori și de pictori m-au impresionat atât de mult, încât am petrecut mai multe zile contemplându-le trăsăturile de penel, creațiile. În Pietrasanta am fost de trei ori și am vizitat atelierul maestrului Botero, dar nu ne-am întâlnit, pentru că era plecat într-o călătorie. Dar l-am cunoscut pe sculptorul polonez Igor Mitoraj. La Roma, am făcut cunoștință cu o doamnă de viță nobilă, care purta două diamante de șapte karate fiecare și se îmbrăca de la casele de modă Armani sau Valentino, ce reprezenta pictori și sculptori și locuia într-un penthouse lângă clopotnițele Catedralei; și, fiindcă știa că investeam în artă, venea să mă ia de la hotel cu o limuzină foarte elegantă.

Într-una din călătoriile mele la Roma, m-a invitat la o petrecere în apartamentul ei, la care aveau să participe mai mulți artiști, dealeri și proprietari de galerii. Priveliștea asupra orașului etern era uimitoare, pentru că terasa era decorată cu torțe în semiîntuneric. Ascultând conversațiile unui grup atât de select și cult, m-am simțit într-un loc magic, cu care te întâlnești doar o dată în viață.

Acele călătorii în Europa se prelungeau uneori timp de două săptămâni, iar alteori chiar și două luni, aproape întotdeauna cu

bunăvoința lui Pablo, deși, în fond, era clar că el profita de absența mea ca să-și facă de cap. Cât despre fiul meu Juan Pablo, călătoream liniștită, pentru că mama stătea cu el. Ea îmi înțelegea dorința arzătoare de a învăța și, de aceea, era întotdeauna dispusă să mă ajute cu creșterea copilului. Cum aș putea să uit că mama a avut grijă de el cât eu mi-am terminat liceul!

Între timp, pe la jumătatea anului 1982, prosperitatea economică a lui Pablo ne-a condus repede spre proiecte din ce în ce mai ambițioase. Primul a fost construirea unei clădiri pe două terenuri foarte mari situate în apropierea Country Clubului din Medellín, pe care inginerul Diego Londoño White i le vânduse soțului meu. La început, Pablo nu mi-a spus nimic, dar am aflat, în cele din urmă, când deja doi arhitecți înaintaseră cu lucrările la primul proiect al viitoarei construcții. L-am întrebat pe soțul meu și a răspuns că ideea lui consta în ridicarea unei clădiri de apartamente cu opt etaje, în care noi să locuim la ultimele două, iar pe celelalte șase să le închiriem.

Din acel moment, m-am ocupat de întreaga lucrare și am început să o dezvolt cu ajutor din partea Juliei și a doi arhitecți, dintre care unul mi-a spus că-i arătase peste 20 de planuri soțului meu, dar pe el nu îl interesase decât planul camerei principale și un geam mare în sufragerie, de unde să se vadă orașul Medellín.

Pe măsură ce lunile treceau, și în timp ce avansa construcția blocului imens, eu și Julia ne-am gândit la cum aveam să decorăm penthouse-ul clădirii, ce urma să aibă două etaje și o suprafață de aproape 1 500 de metri pătrați. Îmi amintesc că am rezolvat relativ ușor chestiunea salonului, a sufrageriei, a holului de acces, a camerelor, a bibliotecii, a sălii cu televizorul, a piscinei și a zonelor de relaxare, dar ne-am concentrat cu precădere asupra locurilor unde aveam să expun tablourile și unde urma să plasez sculpturile pe care le cumpărasem, plus cele pe care intenționam să le achiziționez în următoarele luni. Am decis ca fiecare piesă de artă să aibă un loc anume și, de aceea, am cerut părerea designerilor de interioare și a specialiștilor în amplasarea operelor de artă. Căutarea celor mai bune lucruri pentru clădire m-a purtat în multe locuri din țară, unde mă duceam cu Learjetul lui Pablo, aproape de fiecare dată însoțită de Julia. În timpul documentării pe care am făcut-o pentru această carte, am vorbit cu unul dintre piloții soțului meu, care mi-a dezvăluit că acesta începuse să se îndoiască de mine din cauză că plecam prea des cu avionul lui și, de aceea, a dat ordin ca apelurile mele telefonice și cele ale Juliei Acosta să fie interceptate. Interceptările au durat aproape o lună, dar, în cele din urmă, s-a convins că bănuielile sale nu fuseseră întemeiate.

Când clădirea a început să capete formă, eu și arhitecții ne-am dat seama că trebuia să respectăm normele Biroului Urbanistic din Medellín, care-i încuraja pe constructori și pe proprietarii de clădiri să expună opere de artă pe fațade pentru a înfrumuseța orașul, având ca avantaj scutirea de impozite. Atunci mi-a trecut prin minte să-l caut pe prolificul sculptor monumentalist din Antioquia, Rodrigo Arenas Betancourt, cunoscut pentru lucrările sale. După ce l-am contactat, cu ajutorul artistului Salvador Arango, am mers să-l vizitez în atelierul său aflat într-un loc destul de îndepărtat și deloc sigur din Medellín, întrucât se știa că artiștii aveau nevoie de spații uriașe și că finanțele nu le ajungeau pentru a lucra în locuri mai centrale.

Am dat peste un om fascinant, binevoitor, înțelept, care de la bun început a înțeles ideea mea de a realiza o sculptură pentru a o expune în partea exterioară a viitoarei clădiri, care, conform planurilor, avea să fie gata în următorii trei ani, adică, în 1985. I-am explicat că vreau o lucrare care să reprezinte o familie, în care să apară un bărbat, o femeie și un copil mic. Între două cafele, maestrul a luat un creion și, pe o foaie mare de hârtie, a început să traseze primele linii care înfățișau un bărbat ținând în brațe o femeie, iar femeia, un copil. A fost incredibil, pentru că maestrul a sculptat-o exact așa cum a gândit-o și cum a schițat-o pe hârtie. Opera monumentală a fost gata la timp și artistul a numit-o *La vida*. M-a costat 20 de milioane de pesos la vremea aceea (310 000 de dolari) și, conform experților, astăzi ar avea o valoare de aproximativ 400 de milioane de pesos, echivalentul a 136 000 de dolari, în iunie 2017.

Și, cum orice clădire are un nume, nu mi-a fost greu să-l găsesc: Monaco. De ce? Pentru că, în urmă cu câteva luni, vizitasem Principatul Monaco și fusesem uimită de maiestruozitatea, de eleganța și de arhitectura locului. Numele clădirii a fost gravat pe un perete exterior, iar literele mari au fost pictate cu vopsea acrilică de culoare roșie.

În timp ce construcția clădirii făcea progrese importante, iar etajele șase și șapte puteau fi deja ocupate, chiar dacă erau în fază incipientă, mi-am propus să duc acolo operele de artă și sculpturile pe care le cumpărasem. Spațiul era mai mult decât suficient pentru acestea și pentru cele care aveau să urmeze.

Aflând de interesul și de entuziasmul meu de a-mi cumpăra lucrurile cele mai bune, un dealer de artă din Bogotá m-a sunat să-mi vorbească despre pictorul chilian Claudio Bravo, recunoscut, conform lui, pentru realismul operelor sale, și mi-a spus că avea să-mi trimită pe e-mail fotografiile câtorva picturi în ulei disponibile pe piață. Când am primit

fotografiile, m-a impresionat peste măsură una dintre ele: Los monjes¹².

M-am îndrăgostit de acel tablou, în care un călugăr și un copil par să-și vorbească din priviri, și n-am ezitat nici o clipă să o cumpăr. Ne-am înțeles la preț și la numărul de rate; și, după o vreme, tabloul de doi metri și jumătate lungime pe doi metri lățime a sosit cu vaporul din Europa în portul Barranquilla și, de acolo, într-un camion la clădirea Monaco.

La scurt timp după ce am negociat pentru tabloul Los monjes, același dealer din Bogotá mi-a oferit Bacanal, alt tablou de Claudio Bravo, și a trimis fotografiile. Am încercat să negociem, dar prețul lucrării mi s-a părut prea mare și am zis că trebuie să mă gândesc, pentru că nu era ușor de plătit în rate. După câteva zile, s-a întâmplat ceva foarte ciudat: o doamnă, cu un limbaj foarte elevat, a sunat să-mi ofere aceeași operă. A spus că locuiește la New York și că, dacă ajungem la un acord, avea să-mi trimită pictura în cel mult o lună, inclusiv certificatul de autenticitate.

La început, m-am gândit că putea fi vorba despre o escrocherie, căci femeia a cerut pentru Bacanal jumătate din prețul dealerului și, de aceea, i-am zis să-mi trimită documente, fotografiile și orice act care să demonstreze că tabloul este autentic. Câteva săptămâni mai târziu, îndoielile mele au fost risipite și am reușit să fac rost de toată suma, deoarece tabloul era un chilipir pentru prețurile de atunci: 140 000 de dolari.

În toată această poveste, incredibil este că, când locuiam deja în clădirea Monaco, dealerul din Bogotá m-a sunat să-mi spună că știe de tablou și să-mi ofere dublul sumei pe care o plătisem. N-am acceptat.

În goana mea de a cumpăra opere de artă, o dată l-am mințit pe Pablo. El îmi făcuse cadou un automobil Mercedes Benz, blindat, albastru, foarte frumos, importat din Germania, dar mi s-a părut greu de manevrat din cauza greutății mașinii. În plus, părea un tanc de război la care nu se puteau coborî geamurile și, bineînțeles, era foarte incomod, pentru că folosirea permanentă a aerului condiționat îl transforma într-un frigider și se simțea greutatea la mers. Pablo mi-a înțeles motivele și mi-a dat voie să-l vând, dar a pus o condiție: să păstrez banii în bancă. Bineînțeles că nu l-am ascultat și, cu banii, am cumpărat alt tablou de Claudio Bravo.

Când faci mereu afaceri, este firesc să apară din ce în ce mai multe ocazii. Așa s-a întâmplat în ziua când am primit o ofertă pentru a

cumpăra o casă veche, imensă de pe strada 10, în partea de sus a bulevardului El Poblado, o zonă care pe atunci nu era comercială în Medellín. Am cumpărat-o la un preț foarte bun și, la început, mi s-a părut că locul era perfect pentru construirea unei clădiri. Arhitecții și decoratoarea au înaintat foarte repede cu un proiect ce a prins contur foarte curând și al cărui nume a fost ales imediat Ovni.

Era vorba despre o construcție cu opt etaje, în care urmau să fie, în principal, birouri și un apartament foarte spațios la ultimul etaj. Gândindu-mă la viitor, mi s-a părut o idee bună să am o locuință de rezervă. Evenimentele grave ce au avut loc la scurt timp urmau să demonstreze că aveam dreptate.

La fel ca în cazul clădirii Monaco, trebuia să expunem o operă de artă pe fațada casei Ovni și i-am încredințat misiunea maestrului Salvador Arango, care a creat o sculptură uriașă și, în concordanță cu numele clădirii, a botezat-o El hombre con cohete.¹³

Așa cum se întâmplă, de obicei, în afaceri, nici arta nu este scutită de fraudă și înșelăciune. În acest sens, trebuie să recunosc că de trei ori am fost escrocată de dealeri care mi-au furat o sumă frumușică de bani. Într-una dintre acele situații s-a întâmplat să dau 90% din valoarea stabilită și să nu primesc opera. De asemenea, era cât pe ce să fiu înșelată și de proprietarul unei importante galerii de artă din Bogotá, care mi-a vândut o pictură a maestrului Fernando Botero, dar apoi mi-am dat seama că prețul stabilit era cu mult peste valoarea comercială a tabloului. Foarte supărată, i-am cerut să-mi dea banii înapoi, ceea ce s-a și întâmplat, dar după mult timp. Deși au fost experiențe foarte neplăcute, am decis ca Pablo să nu afle niciodată, pentru a evita eventuale probleme; orice s-ar fi întâmplat, voiam să apăr lumea pe care o construisem și să o țin cât mai departe de cealaltă parte a vieții mele.

Viața mea de zi cu zi a fost destul de agitată la începutul anilor 1980. Aveam foarte multă vitalitate știind că făceam lucruri foarte importante pentru mine și pentru familia mea, dar era reconfortant și să-l văd pe Pablo cufundat în ideea lui de a le dăruia case locuitorilor din cea mai săracă zonă din Moravia. Medellín fără mahalale, fundația pe care soțul meu o crease în acest scop, pune la punct tot felul de evenimente pentru a strânge fonduri, iar corida, pe care o organizase în martie 1983 la arena La Macarena din Medellín, fusese un adevărat succes.

Gândindu-mă cum aş puteam ajuta la cauza soțului meu, într-o seară am venit cu propunerea de a realiza o licitație de artă pentru a strânge

bani. Legăturile cu galeriile, cu pictorii, cu vânzătorii, chiar și participarea la câteva licitații mi-au permis să cunosc utilitatea acelor evenimente avantajoase și, din acest motiv, am îndrăznit să-i fac propunerea când a sosit în dimineața aceea acasă. S-a uitat la mine de parcă nu m-ar fi înțeles.

– Tata, ce-i aia?

– În toată lumea, Pablo, se organizează licitații de artă pentru a ajuta fundațiile, în cazul unei tragedii, pentru a contribui la cauze sociale, precum la cele pe care le propui tu. Sunt sigură că vei putea construi și mai multe case pentru acei oameni sărmani.

Probabil că lui Pablo i s-a părut ciudat ce i-am propus, dar n-a zis nu. A doua zi, mi-am asumat sarcina titanică de a organiza un eveniment de o asemenea amploare și, pentru a face asta, am angajat zece persoane, fiindcă trebuia să fac lobby ca să obțin cu împrumut operele pe care aveam să le prezentăm la licitație, să garantez că nu se va întâmpla nimic cu ele și să obțin documentele pentru transportul lor.

Între timp, am luat legătura cu câțiva dealeri de artă din Bogotá și i-am rugat să mă ajute să fac rost de opere importante, pentru a le prezenta la licitație. Am avut noroc, căci câteva persoane din înalta societate din Bogotá, care dețineau tablouri valoroase, le-au împrumutat pentru expoziție. În cele din urmă, am reușit să adun 170 de picturi, sculpturi și antichități realizate de 25 de artiști, printre care Fernando Botero, Darío Morales, Edgar Negret, Alejandro Obregón, David Manzur, Enrique Grau, Débora Arango și Rodrigo Arenas Betancourt.

Licitația era un fapt împlinit: urma să aibă loc în salonul Antioquia al hotelului Intercontinental din Medellín și avea să se numească „Penelul artiștilor“, numele fiind ideea lui Neruda.

Într-o seară, i-am povestit toate aceste detalii lui Pablo, care a rămas cu gura căscată. În cele din urmă, reușise să-și învingă scepticismul, căci, după cum mi-a mărturisit, ajunsese să creadă că licitația nu avea nici un viitor.

Fotografiile făcute în acea seară memorabilă îl înfățișează pe Pablo stând în picioare în fața unui pupitru, iar lângă el apare sculptura Pedrito a caballo¹⁴, a lui Botero. Atmosfera a fost foarte caldă, salonul Antioquia de la hotelul Intercontinental fiind ocupat de aproximativ 200 de persoane, multe dintre ele din înalta societate din Antioquia, comercianți, industriași și oameni de rând, dar și „oameni de afaceri“,

prieteni cu Pablo.

Soțul meu a deschis licitația și i-a invitat pe cei prezenți să cumpere operele pentru a contribui la cauza „Medellín fără mahalale“. Apoi a adăugat: „Victoria, mulțumesc pentru eforturile tale, mulțumesc pentru reușita ta din seara aceasta, mulțumesc pentru că familiile din Moravia vor avea mai multe case... mulțumesc pentru succesul acestei licitații“.

Într-adevăr, vânzarea operelor de artă a depășit cu mult așteptările mele și majoritatea lucrărilor au fost achiziționate de cumpărători care au plătit aproape jumătate de milion de dolari. Cum am reușit, la cei 22 de ani ai mei, să organizez o licitație de artă de o asemenea amploare și cu astfel de rezultate? Fără îndoială, răspunsul este că am avut sprijinul lui Pablo, pentru că, la momentul acela, 1983, era deja deputat și încă se bucura de recunoaștere ca om de afaceri cu putere economică. Nu pot să neg că statutul lui a ajutat, ba chiar mult.

Succesul licitației de artă mi-a oferit șansa de a-i expune lui Pablo o idee care-mi trecuse prin minte cu mult timp în urmă, dar pe care nu i-o spusese, pentru a evita un refuz categoric. Mi-am făcut curaj să-i vorbesc despre importanța unui birou primitiv, plăcut și modern, fiindcă acolo stătea o bună parte din zi și din noapte. Probabil am fost convingătoare, căci m-a ascultat și n-a adus nici o obiecție față de ideea de a cumpăra câteva picturi și o sculptură pentru biroul lui, situat în El Poblado. Câteva săptămâni mai târziu, avea deja în spatele biroului său un bust din bronz al sculptorului polonez Igor Mitoraj, o pictură de Francisco Antonio Cano, trei de Obregón și una de Grau.

După o vreme, așa cum plănuiserăm cu arhitecții, clădirea Monaco a fost practic terminată. Era primul semestru din 1985. În etapa finală, când mai erau de făcut doar retușurile, decoratoarea, Julia Acosta, m-a rugat să nu mă duc acolo, fiindcă voia să vadă clădirea terminată în totalitate. Așa s-a și întâmplat și, timp de două luni și jumătate, aproape 25 de persoane au muncit zi și noapte, până când, în cele din urmă, a fost gata.

Îmbrăcată în ținută de gală, împreună cu cei doi copii și cu familia mea, am sosit într-o seară la clădire. Era impresionantă. Chiar m-am simțit ca în Principatul Monaco, dar problema era că prințul meu se afla în clandestinitate.

Știam că avea să sosească într-o noapte, într-o dimineață, în cel mai neașteptat moment și chiar așa a fost. A făcut o vizită scurtă, nu mai mult de două ore, dar deja mă obișnuisem cu asta... Când am fost

anunțată că soțul meu se află în holul de la primul etaj al penthouse-ului, am presupus că i-ar plăcea să vadă *La vida*, opera monumentală a maestrului Rodrigo Arenas Betancur, de zece metri înălțime.

L-am așteptat la ieșirea din liftul principal, care urca până la penthouse, și, când l-am văzut, m-am bucurat foarte mult și l-am întâmpinat cu o îmbrățișare. Eram nerăbdătoare să-i văd reacția la acea lucrare care costase foarte mulți bani, timp și efort și nu știam dacă avea să i se pară la fel de impunătoare precum mi se părea mie. Voiam să-i arăt covoarele chinezești, candelabrele, antichitățile, mobilele create de designeri italieni celebri... dar, mai presus de toate, voiam să-mi vadă colecția de picturi și de sculpturi și să-i povestesc că un dealer de artă foarte influent din Bogotá îmi spusese cu câteva zile în urmă că dețin cea mai importantă colecție de artă, cea expusă în clădirea Monaco, din America Latină.

Într-adevăr, Pablo părea foarte surprins și, încă din primul moment, mi-a spus că sculptura de la primul etaj era impresionantă. Am mers pe holul primului etaj al penthouse-ului și am dat de o sculptură a lui Auguste Rodin și, mai încolo, de o pictură în ulei a lui Alejandro Obregón. În timp ce Pablo privea tabloul, i-am povestit că toate operele din acea clădire sunt însoțite de certificate de autenticitate.

Când am trecut prin fața piscinei, prima din Medellín construită la un etaj superior, a comentat, uimit, că arhitecții făcuseră o treabă excelentă. S-a oprit să contemple îndelung unul dintre sorii maestrului Edgar Negret.

Apoi am parcurs cele două terase. Prima era o sufragerie pentru opt persoane împodobită cu opera pictorului Alberto Iriarte, natură moartă, lămâi în tonuri de verde și de ocru. A doua era o sală decorată cu piele, iar în capăt se găsea un tablou cu vegetație marină al maestrului Obregón.

În timp ce vizitam etajul șapte al clădirii, Pablo, căci avea acest obicei, îmi mângâia părul. Îmbrățișați, am intrat în sala de gimnastică, dotată cu aparate moderne și unde, pe unul dintre pereți, atârnau posterele pe care maestrul Fernando Botero mi le dedicase când participasem la expoziția lui din Bogotá.

Pablo a spus că era fericit că noi, familia lui, locuiam într-un asemenea palat. Comentariul m-a făcut să devin nostalgică și i-am răspuns:

– Pablo, se va termina curând acest coșmar, ca să ne putem bucura

împreună și liniștiți de fiecare colțisor al acestui loc?

– Da, dragostea mea, mă ocup de rezolvarea problemelor ca să fiu lângă voi.

L-am luat de mână și l-am dus în salonul principal, dar, înainte să intrăm, i-am arătat tabloul lui Claudio Bravo, Bacanal. S-a uitat la tablou, a făcut câțiva pași în spate și l-a privit îndelung în tăcere, cu admirație. Apoi m-a întrebat de unde îl luasem și i-am răspuns că îi voi povesti mai târziu.

Ajunși în salonul principal, ne-am așezat pe o canapea modulară pentru 30 de persoane, iar Pablo a rămas parcă în transă privind operele de artă care erau expuse acolo: pe masa din mijloc, o sculptură în marmură a lui Auguste Rodin, o sculptură mică de Fernando Botero și o sculptură orizontală roșie a maestrului Edgar Negret, La metamorfosis. Pe un perete se vedea pictura La levitación a maestrului Enrique Grau, iar pe alt perete un tablou de Alejandro Obregón.

Am intrat în bibliotecă, un loc confortabil și primitiv care te invita la lectură, unde, într-o nișă, am dat peste macheta originală a sculpturii ce înfățișa calul lui Simón Bolívar, realizată de un sculptor italian; în plus, pe una dintre coloane existau mai multe opere ale pictorului și ale sculptorului Francisco Antonio Cano.

Am început să urcăm scările spre camera noastră, când Pablo s-a oprit să admire Los monjes, opera extraordinară a lui Claudio Bravo care parcă se uita la noi, deoarece, într-un fel, ochii călugărului erau ațintiți asupra noastră. Mai încolo, pe holul de la intrarea în camera noastră, era o măsuță pe care se afla sculptura După baie, a lui Edgar Degas, maestrul impresionismului francez.

Am intrat în camera noastră impunătoare și Pablo s-a așezat pe pat ca să privească fiecare detaliu. A observat totul în jurul lui și privirea i s-a oprit asupra unor rafturi pe care erau o vază din cristal a designerului italian Alfredo Barbini, mai multe cărți de artă și Mujer reclinada, o sculptură mică în bronz a maestrului Botero. Inspecția s-a încheiat când Pablo s-a ridicat de pe pat și s-a îndreptat spre o vitrină cu geamuri din cristal și lumini speciale, care subliniau colecția neprețuită de piese precolumbiene din aur. A scos figurinele una câte una și le-a privit cu atenție, apoi le-a pus la locul lor. M-a întrebat de mai multe ori unde găsisem acea colecție atât de frumoasă și i-am răspuns că o cumpărasem de la negustorii de artă.

Am trecut la terasa închisă a camerei principale, decorată cu o masă pentru micul dejun și, în capăt, sculptura Amanții de Auguste Rodin.

Pe peretele din fața camerei Manuelei se vedea un tablou de Botero din 1954, care reprezenta niște cai, din etapa timpurie ca artist, când încă nu-și definise stilul. Am intrat în camera fetei și lui Pablo i-au plăcut la nebunie lumina și atmosfera caldă și copilărească pe care decoratoarea reușise să le creeze. I s-a părut foarte frumos și un pastel pictat de Botero care înfățișa un cățeluș caniche alb cu îmbrăcăminte roz pal și alt cățeluș pictat în ulei în tonuri de ocru. Apoi s-a dus la pătuț și s-a uitat la peretele din spate, unde a putut vedea o pictură murală a lui Ramón Vásquez ce reprezenta protecția îngerilor asupra copiilor.

De acolo am trecut în camera lui Juan Pablo, care l-a captivat, de asemenea, pe Pablo, pentru că, lângă ușa de intrare, se vedea sculptura din rășină epoxidică reprezentându-l pe Pedrito, realizată de Botero ca un omagiu adus fiului său, decedat într-un accident de mașină. Mai în spate, pe o masă, se vedea sculptura La muñeca, a lui Botero, modelată în bronz. Pe speteaza patului era serigrafiat un condor în tușe roșii, de Alejandro Obregón. Iar în biblioteca băiatului ieșeau în evidență un bronz al eliberatorului Simón Bolívar și medalia pe care acesta a primit-o pentru victoria sa în Bătălia de la Boyacá. În baie, era o sculptură roșie impunătoare, încastrată în perete, de Édgar Negret. Pe un perete, la ieșirea din baie, era un tablou în pastel cu Pedrito ținând pensulele în mână, realizat de maestrul Botero; tabloul acela a fost distrus de mașina-capcană detonată în fața clădirii, în ianuarie 1988.

Am coborât scările și am fost întâmpinați de o tapiserie a Olgăi de Amaral, care lumina spațiul; apoi am intrat în sufrageria principală, unde erau două lucrări, naturi moarte, una de Botero și alta de Claudio Bravo, ce înfățișa niște lămâi atât de reale, încât parcă te invitau să te apropii și să le scoți din tablou. Îmi amintesc că, în urmă cu mai mulți ani, când văzuse primul proiect al clădirii, Pablo le ceruse arhitecților o fereastră imensă în sufragerie, ca să vadă de acolo panorama orașului Medellín. Dar dorința nu îi fusese îndeplinită, pentru că, odată ce am intrat în posesia acelei sculpturi impunătoare a lui Botero, am știut că trebuia să o expun într-un loc special.

Turul clădirii Monaco, condus de Pablo, dura de mai bine de o oră și tot mai aveam de parcurs. În spațioasa cameră pentru oaspeți, pe masa din mijloc era expus un tors din bronz realizat de Darío Morales și pe o masă mare din lemn o sculptură a lui Fernando Botero, iar alături Epoca bronzului, de Auguste Rodin. Pe un perete era expus un

autoportret al lui Pablo Picasso, iar pe altul perete, un desen în creion de Enrique Grau.

Apoi ne-am îndreptat spre zona de luat masa de lângă bucătărie, unde erau expuse două tablouri ale maestrului Francisco Antonio Cano: o pictură în ulei ce înfățișa cai și câini, cu un peisaj foarte frumos pe fundal, iar celălalt tablou era cu o vioară, pe care îl cumpărasem de la familia Echavarría.

Vizita lui Pablo s-a încheiat brusc, la fel cum începuse, cu două ore în urmă. Cu vechiul argument că nu putea să stea prea mult timp într-un loc, a zis că trebuie să plece. Eu și copiii am rămas să locuim în acel palat în care chiar am crezut că vom sta mult timp.

Dar visul s-a încheiat în dimineața zilei de 13 ianuarie 1988, când a explodat mașina-capcană, care a afectat grav clădirea și ne-a obligat să plecăm de acolo pentru totdeauna. La câteva ore după explozie, armata a ocupat clădirea și a rămas acolo mai bine de cinci luni. Nici o autoritate judiciară nu a făcut nici un raport cu privire la ce se afla în interior și, cu atât mai puțin, un inventar.

Trei zile mai târziu, mâhnită și fără nici o informație, am rugat-o pe una dintre surorile mele să încerce să intre în clădire ca să vadă în ce stare se aflau penthouse-ul și lucrurile valoroase cu care îl decorasem. Dar, mai ales, i-am spus să caute o modalitate de a scoate din clădire lucrurile neafectate. Din fericire, veștile cu care s-a întors sora mea nu au fost în totalitate rele: multe picturi fuseseră afectate din cauza undei de șoc, altele fuseseră avariate din cauza schijelor, iar cele mai importante erau într-o stare relativ bună. Același lucru se întâmpla cu toate celelalte obiecte decorative și cu mobilierul. În plus, într-un act de curaj, sora mea s-a descurcat să facă mai multe fotografii cu stadiul în care se afla clădirea distrusă. Am întrebat-o cum reușise să intre din moment ce militarii se aflau acolo, dar s-a limitat să-mi răspundă că era mai bine să nu știu. A adăugat că soldații o vor lăsa să intre din nou, dar după ora zece seara.

Așa s-a întâmplat și, incredibil, în următoarele patru nopți, sora mea și doi angajați s-au dus la clădirea Monaco cu o camionetă mică și au scos de acolo cele mai valoroase lucruri pe care le-au găsit. Primul lucru pe care l-a făcut sora mea a fost să salveze pictura lui Salvador Dalí, care, din fericire, nu fusese afectată. Cu mare grijă și cu ajutorul unei lanterne, a scos pânza din ramă, a împăturit-o și a ascuns-o sub haine, pentru ca militarii să nu o descopere în cazul în care aveau să o percheziționeze la ieșire. A reușit să recupereze și Los monjes, de Claudio Bravo, dar această pictură se afla într-o stare proastă din

cauza mai multor schije ce săriseră în urma exploziei.

În cele din urmă, sora mea a recuperat din clădire câteva opere din colecția mea de picturi și sculpturi, pe care inițial le ascusesem în pivnița unei persoane de încredere din Medellín, dar nu le puteam lăsa acolo prea multă vreme. Păstrarea operelor de artă pe timp de război devenise o dramă, pentru că Pablo încă se ascundea. Eu și copiii nu ne puteam mișca la fel ca înainte, deoarece eram în vizorul dușmanilor soțului meu.

Așadar, a fost foarte complicat să găesc pe cineva căruia să-i încredințez o asemenea comoară, fiindcă nu puteam să dau toate operele unei singure persoane și, de aceea, trebuia să găesc mai multe opțiuni. Dar când găseam un loc unde să le depozitez, dădeam peste altă problemă: cine avea să se ocupe de transport? De cele mai multe ori am avut încredere în motocicliști, care le duceau fără să știe că erau picturi sau sculpturi, dar trebuia să aștept o lună sau două pentru a afla dacă pachetul ajunsese cu bine.

Așa s-a întâmplat cu pânza de la Los monjes, care a pornit din Medellín și a ajuns în Bogotá după mult timp, iar un dealer mi-a făcut favoarea de a i-o da unui restaurator renumit, căruia i-a luat șase luni să o refacă.

Între timp, pictura lui Dalí a fost ascunsă într-o casă foarte modestă din Medellín, până când războiul s-a mai domolit și am putut să o trimit la vechea noastră casă din cartierul El Diamante, unde pe atunci locuia una dintre surorile mele. Acolo a fost în siguranță vreo doi ani.

Însă dorința de a nu-mi pierde operele m-a făcut să desfășor o operațiune complexă pentru a închiria o pivniță în Bogotá. Am comandat construirea unor pereți dubli cu ventilație bună, pentru a ascunde numeroase picturi și sculpturi pe care, câțiva ani mai târziu, după moartea soțului meu, în urma negocierilor, a trebuit să le dăm dușmanilor lui.

Cu toate acestea, și în ciuda precauțiilor, deplasarea continuă a dus la pierderea unei bune părți din colecție, care nu a încăput în pivnița din Bogotá. De exemplu, o persoană care își luase angajamentul să țină câteva picturi mi-a trimis, după o vreme, mesajul că transportatorul nu-i adusese nimic. De asemenea, un dealer a ținut zece picturi și sculpturi la el acasă, dar, într-o bună zi, a dispărut. L-am întâlnit câteva luni mai târziu și a venit cu scuza că fusese nevoit să dea operele de artă celor din grupul Los Pepes, dușmani ai soțului meu, care îl amenințaseră cu moartea. Aceste episoade m-au umplut de

durere și de neputință, dar nu am putut să fac nimic, pentru că nu aveam cum să investighez cele întâmplare.

Poate fără să cântăresc consecințele și crezând că în război doar noi și Pablo eram urmăriți, un comando al grupului Los Pepes, condus de Carlos Castaño, a sosit pe 2 februarie 1993 la casa din cartierul El Diamante, unde locuia sora mea de când părăsisem clădirea Monaco. Ea nu se aflate acolo în momentul acela, iar asta o salvase de la moarte, dar Castaño văzuse probabil trei dintre operele mele de artă cele mai valoroase: The Dance of Rock and Roll, Los monjes – care ajunsese acolo după restaurare – și sculptura El beso. În alte locuri ale casei existau sculpturi mici de Fernando Botero, Igor Mitoraj și Édgar Negret, precum și picturi ale altor artiști.

Fără nici o considerație, casa a fost incendiată de oamenii lui Castaño și, în câteva minute, a devenit cenușă, cu tot ce exista înăuntru. La ora aceea, eu cu Pablo și copiii eram ascunși într-o casă mică și umilă din cartierul Prado, foarte aproape de centrul orașului. Câteva ore mai târziu, când am aflat vestea, am plâns neîncetat, deoarece totul indica faptul că picturile și sculpturile fuseseră mistuite de flăcări. Pablo trebuie să fi observat cât eram de tristă, încât, dintr-odată, ne-a chemat în curtea casei și ne-a rugat să facem un fel de cerc. S-a pus în fața mea, Juan Pablo în stânga și Manuela în dreapta, și a spus privindu-ne în ochi:

– Uite ce e, dragostea mea, știi unde se află cel mai important Dalí al vieții tale? Cel mai important Dalí este familia noastră, care n-are preț... nu-ți face griji, căci eu îți voi dărui orice Dalí dorești.

Goana continuă, hărțuirea constantă a dușmanilor soțului meu și iminența unei percheziții care avea să ne coste viața m-au obligat să-i dau unui dealer certificatele de autenticitate ale tuturor operelor mele, inclusiv ale celor care pieriseră în explozia de la clădirea Monaco. Voiam să păstrez acele documente, pentru că aveau o valoare enormă pentru mine. Dar s-a întâmplat ceva la care nu m-aș fi așteptat: dealerul s-a panicat la gândul că certificatele ar putea fi găsite asupra lui la o eventuală percheziție și a decis să le ardă, fiindcă erau pe numele meu. Majoritatea documentelor aveau semnătura artiștilor, ceva neobișnuit la vremea aceea. O operă de artă fără certificat de autenticitate este ca o persoană fără certificat de naștere. Când am aflat vestea, în singurătatea și izolarea mea absolute, m-am întrebat de mii de ori: cum de îi trecuse dealerului prin minte să comită un asemenea sacrilegiu?

Recuperarea acelor certificate însemna să batem la uși care erau deja

închise, fiindcă ne aflam în plin război. Cu toate acestea, în cazul unei opere mi-a luat 20 de ani până am reușit să-l conving pe autor să semneze un document nou. A fost o sarcină pentru care mi-a trebuit multă perseverență, deoarece artistul a refuzat de mai multe ori, până când, în cele din urmă, într-o zi a acceptat să certifice faptul că opera era a lui.

Urmărirea neobosită a soțului meu a luat sfârșit pe 2 decembrie 1993, când a murit pe acoperișul casei unde se ascundea în Medellín. Dar în loc ca asta să ne rezolve problemele, dispariția lui avea să-mi aducă în curând din ce în ce mai multe greutăți. Dușmanii lui Pablo și-au îndreptat foarte repede atenția spre mine și m-au somat să plătesc 120 de milioane de dolari, sumă pe care, potrivit lor, o cheltuiseră cu urmărirea lui Pablo.

Cu aprobarea Procuraturii Generale, am mers mai întâi la închisorile Modelo și La Picota din Bogotá, însoțită de funcționari ai Corpului Tehnic de Investigație al Procuraturii, unde m-am întâlnit cu mai mulți șefi ai narcotraficului și cu foștii locțiitori ai lui Pablo, care, fără excepție, au început să-mi ceară bani.

Unul dintre primii pe care i-am vizitat, pentru că a cerut asta prin mai multe mesaje trimise la hotelul Tequendama, a fost Iván Urdinola Grajales, cu care am purtat o conversație intensă, în care, evident, eu aveam numai de pierdut. Pe de-o parte, m-a surprins cu vestea că avea în posesie sculptura El beso, care, din câte mi-a zis, supraviețuise incendiului. A adăugat că un prieten din Medellín i-o dăruise, dar că era dispus să mi-o înapoieze. Apoi m-a întrebat dacă am de vânzare vreun tablou și i-am răspuns că da, o pictură în ulei a maestrului Obregón. Ne-am înțeles la un preț pe care a promis să-l plătească după ce aveam să-i trimit pictura, iar eu, ca o naivă, l-am crezut. Timpul a trecut, dar El beso nu a mai ajuns niciodată și, cu atât mai puțin, banii pe tablou. Acesta a fost modul în care m-a taxat Urdinola pentru partea sa din războiul împotriva lui Pablo.

În închisori a trebuit să ajung la acorduri și cu unii dintre angajații lui Pablo, cărora le-am dat opere de artă și sculpturi pentru a achita presupusele datorii.

Dar cel mai greu moment a fost când a trebuit să merg la negocieri direct cu șefii cartelului din Cali și cu comandanții Forțelor de Autoapărare, care voiau toate bunurile soțului meu și renumita mea colecție de opere de artă. La prima întâlnire mi-au cerut să fac o listă completă a proprietăților, dar nu și-au ascuns interesul imediat pentru tablouri și sculpturi.

– Doamnă, mergeți și le căutați reperor, reperor, a zis unul dintre șefi.

– Domnilor, reperor nu pot, pentru că sunt izolată de mult timp și nu știu dacă aceia care le au mai sunt în viață... credeți-mă că nu va fi ușor, am răspuns.

Descurajată, m-am întors în Bogotá și m-am apucat să caut câteva dintre persoanele care păstrasera opere de artă și am avut norocul ca aceștia să mi le înapoieze. În următoarele zile, am reușit să predau prima operă, extrem de valoroasă: Botero, natură moartă. Am reușit să ajung și la pivnița din Bogotá, unde țineam mai multe opere, și am început să le dau, pentru a scădea din datorie.

Dar, fără nici o îndoială, The Dance of Rock and Roll al lui Dalí avea să joace un rol fundamental în procesul dificil de negociere cu dușmanii lui Pablo. După cum am spus deja, la câteva săptămâni după moartea soțului meu, am primit un mesaj de la Fidel Castaño în care mă asigura că nu va ordona moartea mea sau a copiilor mei și în care îmi dezvăluia că pictura lui Dalí nu fusese distrusă în incendiul din casa aflată în cartierul El Diamante. Am fost foarte fericită, pentru că, în plus, mi-a promis că avea să-mi dea opera înapoi prin fratele său Carlos.¹⁵

La una dintre întrunirile din Cali, Carlos Castaño a anunțat în fața celor prezenți că adusese tabloul – evaluat pe atunci la trei milioane de dolari – ca să pot returna o parte din datorie. Dar, dintr-un impuls, pentru care i-am mulțumit mai târziu lui Dumnezeu, am răspuns că nu accept și l-am rugat ca el și Fidel să-l păstreze, în semn de pace. Șefii mi-au primit gestul ca pe o dovadă de bunăvoință și, o săptămână mai târziu, i-am dat lui Castaño certificatul de autenticitate al lucrării. Ultimul lucru care l-am aflat despre The Dance of Rock and Roll a fost că Castaño îi sunase pe mai mulți dealeri din Bogotá și le ceruse ajutorul pentru a-i vinde lucrarea unui colecționar străin. Astăzi am rămas cu consolarea că, după tot acest du-te-vino, tabloul lui Dalí se află în siguranță într-un muzeu din Fukushima, Japonia.

Relația mea cu arta a fost întotdeauna motivată de dorința de a învăța; nu am considerat-o niciodată o modalitate de a urca în ierarhia socială sau de a intra în cercurile elitei, despre care am știut mereu foarte clar că erau de neatins pentru mine. Nu mă dau o mare cunoscătoare de artă, pentru că nu sunt. În Argentina, merg în continuare la expoziții, la muzee și la seminare de artă, fiindcă îmi doresc să învăț.

Nu simt frustrare, ci nostalgie. Prin mâinile mele au trecut opere de

artă incredibile, despre care chiar am crezut că le voi avea alături toată viața și care mi-au permis, la un moment dat, să trăiesc o viață captivantă, care mi-a oferit multe satisfacții.

Călugării (în limba spaniolă, în original) (n.tr.)

Bărbat cu rachetă (în limba spaniolă, în original) (n.tr.)

Pedrito călare (în limba spaniolă, în original) (n.tr.)

În cadrul cercetărilor ulterioare, mi s-a confirmat că pictura Los monjes, de Claudio Bravo, și sculpturile lui Botero, Negret și Mitoraj au fost, într-adevăr, mistuite de flăcările care au distrus casa din cartierul El Diamante, în februarie 1993. (n.a.)

Capitolul 8. Războaiele prin care am trecut pentru că am fost căsătorită cu Pablo

1984

Nu i-am spus nimic mamei în momentul acela atât de dramatic, dar, după știrea transmisă la televizor, n-am mai avut nici o îndoială că, începând din acea noapte, viețile noastre aveau să se schimbe pentru totdeauna.

Era ora 21:30, pe 30 aprilie 1984, iar crainicul TV transmitea că ministrul Justiției, Rodrigo Lara Bonilla, fusese asasinat în nordul orașului Bogotá. Apoi au apărut imagini cu un sicar mort zăcând pe jos, cu un altul arestat și un automobil Mercedes Benz alb cu geamurile din spate sparte de gloanțe. Reporterii spuneau că, pentru prima oară în istoria Columbiei, fusese asasinat un ministru de stat.

Juan Pablo a intrat în cameră și ne-a găsit în genunchi plângând și rugându-ne în fața televizorului; trebuie să i se fi părut foarte ciudat să ne vadă în acea postură și, la cei șapte ani ai lui, nici nu cred că înțelegea gravitatea situației. A întrebat ce se întâmplă, dar nu auzea decât plânsete. Atitudinea lui ne-a indicat că probabil simțea neliniștea noastră, pentru că m-a îmbrățișat cu putere mult timp, înainte să adoarmă, spre miezul nopții.

Două zile mai târziu, m-a durut sufletul să-i văd pe soția ministrului, care avea doar 27 de ani, și pe cei doi copii însoțind sicriul în timpul înmormântării de la Neiva, orașul lui natal. Acea imagine mi-a rămas întipărită în minte pentru totdeauna.

În singurătatea camerei, unde urma să petrecem noaptea stând de veghe, eu și mama am comentat în șoaptă cele întâmplate și ce consecințe urma să aibă asasinarea ministrului asupra noastră și, în special, asupra mea, pentru că eram însărcinată în opt luni și zece zile, iar nașterea era inevitabilă.

– Fata mea, și tu care aștepți un copil... Ce-o să ne facem? A venit sfârșitul, a zis mama plângând.

Lucru extrem de ciudat, de mai multe zile nu-l mai văzusem pe Pablo

și nici nu știam unde se afla în momentul acela. Nu l-am întrebat niciodată, dar am aflat, în noiembrie 2016, când fiul meu a publicat în a doua sa carte, Pablo Escobar în fraganti, o conversație pe care o purtase cu Malévalo, persoana care era cu soțul meu exact în momentul în care fusese asasinat ministrul Rodrigo Lara. Conform relatării acestuia, el și Pablo erau în plimbare la moșia Nápoles, însoțiți de Elsy Sofia – una dintre amantele soțului meu – și de mama ei. A mai spus și că Pablo l-a rugat să rămână la moșie, pentru că, mai mult ca sigur, autoritățile aveau să o percheziționeze, așa cum s-a și întâmplat, câteva ore mai târziu.

Foarte devreme, pe 3 mai, Otto a sosit la apartamentul mamei mele și mi-a spus că Pablo îmi trimisese vorbă că este periculos să rămânem acolo și că trebuie să ne ascundem în alt loc, în timp ce el se organiza și apoi avea să trimită după noi.

Fără să stau pe gânduri, am strâns în mai multe valize cele necesare pentru o săptămână și m-am dus cu băiatul în apartamentul uneia dintre decoratoarele mele. Ascunsă în locul acela, singura mea legătură cu exteriorul erau radioul și televizorul, care difuzau în continuare informații despre asasinarea ministrului, precum și decizia președintelui Belisario Betancur de a-i urmări neîncetat pe șefii cartelurilor de droguri și de a reactiva tratatul de extrădare cu Statele Unite, pe care refuzase să-l aplice la începutul mandatului său.

A doua zi, am primit alt mesaj de la Pablo în care îmi spunea să fiu pregătită pentru că urma să mergem în Panama. Îngrijorată, am reușit să-l fac pe ginecologul meu să mă vadă și, după o examinare riguroasă, mi-a dat sfaturi despre cum să gestionez ultima etapă a sarcinii, precum și numele, și numărul de telefon ale unui specialist, prieten cu el, din țara respectivă.

Cu perspective atât de potrivnice, m-am gândit că trebuia să angajez urgent o asistentă medicală care să mă asiste la nașterea copilului. Unul dintre frații mei mi-a recomandat o tânără care avusese grijă de copiii lui, dar care pe atunci lucra în Statele Unite. Totuși, am sunat-o și a acceptat propunerea pe care i-am făcut-o. Am stabilit să-i spun unde voi fi și urma să-i trimit biletele. Mi-a răspuns să nu-mi fac griji, că avea să vină în locul pe care urma să i-l indic.

Mai era puțin până aveam să nasc și mă simțeam în derivă. Îl îmbrățișam pe Juan Pablo, îmi priveam pântecul și mă îngrozeam gândul că viitorul meu și al celor doi copii era foarte nesigur. Soțul meu intrase într-un război de proporții necunoscute, iar noi, familia lui, eram acolo, lipsiți de apărare, așteptând decizia lui. Desigur,

niciodată nu mi-am închipuit oroarea prin care aveam să trecem în scurt timp și mi-am reproșat mereu indiferența și lipsa mea de contact cu realitatea. Aveam 23 de ani și tot ce am făcut a fost să le încredințez fiului meu de șapte ani și bebelușului care urma să se nască toată puterea și toată dragostea mea.

Am plecat foarte repede, căci a doua zi dimineață au apărut Otto și Mugre la ușa apartamentului spunând că au venit să ne ia. Mi-au spus să nu iau multe bagaje și n-am avut de ales decât să împachetez câteva haine pentru bebeluș, pentru Juan Pablo și pentru mine într-o valiză mică de mână.

Am urcat într-un jeep și șoferul a pornit în viteză, de parcă am fi fost urmăriți. Era neliniștitor, căci, pentru prima oară în viața mea, mă simțeam fugară. În timp ce traversam străzile din Medellín și afară totul părea normal, mă întrebam: „De ce eu? De ce trebuie să mă ascund?” Nu aveam pe cine să întreb. Pablo nu apărea nicăieri, doar trimitea mesaje, iar eu trebuia să fac ce-mi zicea fără să crâcnesc.

Teama să nu pierd bebelușul dacă făceam accident și incertitudinea cu privire la ceea ce se putea întâmpla în următoarele ore nu mi-au permis să prevăd că mă așteptau nouă ani de groază, nouă ani în care aveam să fug întruna, nouă ani în care de multe ori aveam să deschid ochii dimineața și să mă trezesc cu o armă îndreptată spre mine.

După o jumătate de oră am ajuns la o fermă situată la intrarea în municipiul La Estrella, unde aștepta un mic elicopter tip Hughes cu motorul pornit. Am urcat repede eu, Juan Pablo, mătușa Gilma – pe care Pablo o rugasem să ne însoțească – și un medic pe care nu-l cunoșteam, dar care mi-a spus că Pablo îl rugase să-mi fie alături și să aducă echipamentul necesar pentru a mă ajuta în caz de urgență. La 34 de ani după nașterea Manuelei, sâmbătă 22 septembrie 2018, am reușit să iau legătura pe Skype cu medicul care mă însoțise atunci în elicopter. Și-a amintit că în ziua aceea se uita neîncetat la mine în timp ce se ruga în sinea lui să nu fie nevoit să mă ajute să nasc în plin zbor. „Te rog, să nu vii în mijlocul sălbăticiiei“, i-a transmis bebelușului. Din fericire, așa a fost.

Brusc, m-am trezit într-un elicopter, fugind din țara mea; dedesubt, privirea se pierdea în fața întinderii verzi și maiestuoase care acoperea aglomerația din Darién, în timp ce aeronava se mișca dintr-o parte în alta din cauza vântului. Și, chiar dacă eram oarecum obișnuită să călătoresc cu elicopterul, de data asta era ceva diferit, pentru că pilotul trebuia să zboare la o altitudine cât mai joasă, ca să nu fie detectat de radare, încât reușeam să vedem crocodilii din mlaștini. Era

o imagine deosebită, dar care îți provoca teamă, căci se vedea că acele animale erau înfometate. Mătușa Gilma probabil observase frica de pe chipul meu și tot ce reușea să-mi spună era să respir adânc. Lui Juan Pablo, care pe atunci purta ochelari foarte groși, părea că-i ieșiseră ochii din orbite. M-a întrebat de mai multe ori dacă mai era mult până la destinație și i-am răspuns că nu, deși în realitate habar n-aveam unde ne aflam.

După două ore de zbor, ce au părut interminabile, elicopterul a aterizat într-o pădure de pe teritoriul statului Panama și, aproape imediat, au sosit patru bărbați cu o camionetă, doi dintre ei fiind bodyguardii soțului meu și ceilalți doi localnici care cunoșteau foarte bine cărările pe care trebuia să mergem, fiindcă intraserăm ilegal în acea țară.

Pilotul elicopterului și-a luat rămas-bun pentru că se întorcea în Medellín cu medicul, iar noi am mers mai bine de două ore pe un drum desfundat până când am ajuns la un apartament dintr-un cartier modest din Panama. Acolo ne-am întâlnit cu Gustavo Gaviria, soția și cei trei copii ai lor, care sosiseră la fel ca noi, cu elicopterul și apoi prin pădure.

Pablo a apărut dimineață și m-a găsit cu cearcăne adânci și descurajată. Ne-am îmbrățișat îndelung și, după ce m-a întrebat despre călătoria din Columbia și despre starea bebelușului care urma să se nască, probabil a intuit că aveam să-l întreb despre asasinarea ministrului. Dar, înainte să-mi dea explicații cu privire la acel caz, i-am spus că era o faptă nebunească, la care mi-a răspuns:

– Îți promit, dragostea mea, că asta se va rezolva mai curând decât crezi și ne vom bucura de copiii noștri mult timp.

– Când vorbești despre rezolvarea lucrurilor, la ce te referi? Tu vezi, Pablo, în ce situație ne aflăm? Mi-e frică, nu văd nici o ieșire. De ce trebuia să plec din Columbia?

– A fost doar o măsură de precauție, dragostea mea, nu o să ți se întâmple nimic.

Era complicat să vorbești cu soțul meu, pentru că schimba imediat subiectul și nu era ușor să-l faci să discute sincer despre ce se întâmpla. Era viclean din fire. Și, ca de obicei, brusc spunea că trebuie să plece și că se va întoarce mai târziu.

Cele trei nopți pe care le-am petrecut în apartamentul acela au fost oribile, pentru că locuința era practic goală și a trebuit să dormim pe

saltele. Pablo mi-a văzut probabil furia de pe chip și a crezut că va îndrepta lucrurile mutându-ne într-o casă bătrânească din zona veche a orașului. Nici șederea acolo nu a fost plăcută, pentru că era umed, prea cald și casa avea doar câteva cămăruțe cu saltele, fără cearșafuri, fără televizor și era atât de murdară, încât mai tot timpul îmi era greață. Și, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, baia era plină de mucegai, iar apa se oprea brusc și trebuia să te speli în papuci de casă.

În plus, Pablo a spus să nu ne ducem nicăieri, pentru că nu eram în siguranță și, de aceea, în prima săptămână am mâncat doar pui fript pe care unul dintre bodyguardzi îl aducea de la un restaurant. L-am vizitat doar pe ginecologul Edgardo Campana Bustos, pe care mi-l recomandase medicul meu din Medellín, care m-a consultat de mai multe ori și m-a găsit bine, dar mi-a dat o veste neașteptată: urma să am o fetiță, deși vreo două ecografii pe care mi le făcusem cu luni în urmă în Medellín indicau că ar fi putut fi băiat.

Eram atât de plictisiți cât am locuit în acea casă, încât, într-o seară, Pablo a făcut un fel de concurs pentru a alege numele bebelușului. Ne-am tot învățat și până la urmă am căzut de acord că, dacă era fetiță, după cum a spus medicul, o va chema Manuela, așa cum propusese Juan Pablo, în amintirea uneia dintre colegele sale de la școala Montessori.

– Grigori, tu răspunzi în fața surorii tale dacă nu-i place, a spus Pablo.

În privința numelui de băiat n-am putut să ne punem de acord. Eu am propus să-l cheme Daniel Escobar, dar Pablo a răspuns că în nici un caz și a explicat de ce:

– Tata, este ca și cum i-ai pune numele Hitler. Adu-ți aminte că un bărbat cunoscut ca Daniel Escobar a ucis o întreagă familie cu un topor la o fermă de prin Aguacatala, în El Poblado. De aceea i s-a spus Daniel călăul.

În seara aceea, Pablo ne-a mai povestit că, înainte de a părăsi Columbia, dăduse ordin ca mai bine de 300 de familii din regiunea cea mai săracă din Moravia să primească cheile de la casele ce li se cuveneau în cadrul noului proiect „Medellín fără mahalale” și care erau deja gata.

În cele din urmă, pe 20 mai 1984, ne-am mutat într-o altă casă, de data asta luxoasă și confortabilă, deși veche, similară cu reședințele pe care guvernele le repartizează invitaților speciali. Mi-a atras atenția că la intrare am dat peste un paznic înarmat. Mai târziu, făcând

documentare pentru această carte, am aflat că locul acela fusese pus la dispoziție de generalul Manuel Antonio Noriega, comandantul-șef al Forțelor de Apărare din țară, care, pe atunci, era un om cu multă putere în Panama. Mi s-a mai spus și că demnitarul și soțul meu făceau împreună afaceri ilegale și că un militar de rang înalt, pe nume Melo, și un domn cunoscut ca Guido fuseseră persoanele desemnate de general pentru a ne înlesni șederea în Panama.

Din fericire, asistenta a sosit din Statele Unite și, foarte curând, avea să devină o companie esențială în momentele dificile care aveau să urmeze.

În ciuda îmbunătățirii condițiilor, era evident că Juan Pablo se simțea foarte singur, pentru că, la vârsta de șapte ani, viața lui se schimbase drastic și rămăsese fără școală, fără colegii de clasă, fără prietenii din cartier. Copilăria lui a fost schimbată atât de dramatic, încât, pe parcursul mai multor ani, bodyguardii lui Pablo au fost dădacele și tovarășii lui.

Din toate aceste motive și gândindu-se să-i mai distragă atenția fiului nostru, soțul meu i-a dăruit o motocicletă Honda de 50 de centimetri cubi, dar, cum n-avea cine să-l învețe să o conducă, i-a spus lui Pinina să vină din Medellín ca să stea cu băiatul. Zis și făcut și, începând din acel moment, bodyguardul a început să se îmbrace în alb și să iasă să alerge în fiecare dimineață, în timp ce Juan Pablo conducea motocicleta.

În această situație atât de complicată, pe 25 mai 1984, m-am trezit foarte devreme pentru a merge la ultima întâlnire cu ginecologul, care mă avertizase că bebelușul se poate naște în orice moment. După cum îi era obiceiul, Pablo a sosit în zorii zilei și a trebuit să mă duc cu mătușa mea, pentru că el dormea. În timpul consultului, medicul a observat că dilatația era deja de cinci centimetri și mi-a spus că mă va interna imediat la Centrul Medical Paitilla. Cum nu plecaserăm pregătite, mătușa mea s-a dus acasă să ia geanta pe care o pregătiserăm pentru momentul nașterii și, de asemenea, să-i anunțe pe Pablo și pe Juan Pablo.

Fetița s-a născut la 12:45 în acea zi, vineri, 25 mai, apoi am fost dusă într-un salon de recuperare, unde Pablo, Juan Pablo, mătușa mea și Gustavo Gaviria au sosit la scurt timp. Din câte mi-au spus, tocmai când intrau în liftul clinicii, au fost plăcut surprinși să se întâlnească cu o asistentă cu un nou-născut, cu o brățară cu numele Manuela Escobar, care se îndrepta spre camera mea. Deși mă simțeam foarte rău și eram palidă, Gustavo a făcut o fotografie cu cei din familia

Escobar Henao. Parcă eram familia regală, eram fericiți și, pentru o clipă, am uitat că, afară, lumea se prăbușea deasupra noastră.

A doua zi, sâmbătă, 26 mai, când am început să facem demersurile pentru a părăsi clinica, Pablo s-a apropiat și, în șoaptă, mi-a spus că se întoarce mai târziu, pentru că are o întâlnire cu mai mulți politicieni importanți din Columbia care veniseră în vizită în capitala statului Panama. Eu eram foarte ocupată cu bebelușul și, de aceea, nu am dat prea multă atenție întâlnirii pe care o avea soțul meu, care nici nu a fost foarte explicit cu privire la ceea ce-și propunea să facă, deși am observat la el un zâmbet ușor și o sclipire în ochi. I-am urat succes și i-am zis că îl aștept acasă, fiindcă sigur aveam să fiu externată înainte ca el să se întoarcă.

Pablo nu am mai apărut în acea zi, dar am ajuns foarte fericită acasă cu fetița mea și cu Juan Pablo. Era un vis devenit realitate. Zilele treceau, iar Pablo venea și pleca și-l vedeam ocupat, vorbind cu oameni, sosind în zorii zilei, ca de obicei. Dar eu îmi construise propriul univers în jurul copiilor mei, departe de activitățile soțului meu, care sigur erau foarte complexe, pentru că știrile care veneau din Columbia îl implicau din ce în ce mai mult în asasinarea ministrului Justiției, iar arestarea lui era obiectivul principal al autorităților.

Dacă un lucru poate să meargă prost, atunci chiar va merge prost, spune proverbul. Dar ce s-a întâmplat în zilele următoare avea să depășească de departe zicala.

Pe 5 iunie 1984, la două săptămâni după nașterea Manuelei, Pablo m-a rugat să vorbim între patru ochi în sufrageria casei. Și-a pus brațul pe umărul meu și, pe un ton foarte serios, dramatic, a zis:

– Tata, va trebui să plecăm din Panama, pentru siguranța noastră. Există riscul să fim arestați. Trebuie să o trimitem pe micuță în Medellín.

– Cum așa, Pablo? Fetița mea tocmai s-a născut, trebuie să o hrănesc. Ai înnebunit?

– Nu, n-am înnebunit. Este necesar; nu știu unde mergem, dacă va trebui să ne ducem în sălbăticie, să facem foamea, să fugim, să nu dormim... nu putem să fugim cu un bebeluș, Tata, o să moară. În Medellín, bunica Nora o să aibă grijă de ea, va fi pe mâini bune.

A urmat un moment de tăcere lungă. Am înțeles că soțul meu vorbea serios, că trista realitate îmi smulgea din brațe fiica născută în urmă cu câteva zile. Pablo nu a mai spus nici un cuvânt. Chipul lui serios

indica faptul că decizia nu-i plăcea nici lui, dar nu avea altă opțiune.

Am plâns o vreme și, când am reușit să mă liniștesc, l-am întrebat de Juan Pablo. A zis că băiatul este deja mare pentru a îndura orice călătorie și că avea să fie mai în siguranță alături de noi. Era ultimul lui cuvânt. Trebuia să sufăr în tăcere, nu puteam să strig, nici să cer ajutor. Cugetând acum, la cei 58 de ani ai mei, mă înfioară gândul că Pablo a putut să-mi spună că băiatul meu de șapte ani era puternic pentru a face față călătoriei pe care o aveam în față. Pentru numele lui Dumnezeu!

Cu inima frântă, m-am dus la consulatul Columbiei și, din fericire, nu am avut probleme în a obține pașaportul fetei, deoarece eu nu eram încă în atenția autorităților. Atunci am stabilit data plecării la Medellín pentru vineri, 13 iulie 1984, la ora 13:40, cu un zbor al companiei aeriene Sam. Eu și Pablo am semnat o hârtie în care ne dădeam acordul ca mătușa mea și asistenta să plece din țară cu Manuela și am fost liniștiți, fiindcă soțul meu avea „prietenii” în aeroporturile din Panama și din Medellín, care aveau să înlănească demersurile la departamentul de imigrări.

După ce am cumpărat biletele, Pablo mi-a spus că trebuie să plece cu Gustavo, pentru că lucrurile se complicau și mi-a explicat că vor merge în Nicaragua, unde aveau să-i primească oamenii săi de legătură cu regimul sandinist, care preluase puterea în iulie 1979 și care lupta să mențină controlul, din cauza amenințării tot mai mari a grupurilor contrarevoluționare susținute de Statele Unite. Cu alte cuvinte, mergeam într-o țară care se afla în război. Apoi mi-a spus să mă duc la ambasada țării respective în Panama, unde aveau să-mi dea vizele. Înainte de a-și lua rămas-bun, le-a dat câteva instrucțiuni mătușii mele și asistentei:

– Ca să nu se știe că în avionul acela este fiica mea, nu vorbiți între voi nici în timpul zborului, nici în aeroporturi. Să pară că fetea este fiica asistentei.

Apoi s-a adresat asistentei și i-a spus pe un ton grav:

– Vă încredințăm comoara noastră cea mai de preț... Să nu vă dezlipiți de ea nici o clipă. Să nu spuneți nimănui unde vă aflați, nici cu cine; suntem implicați într-o problemă foarte delicată.

Mai erau două zile până la plecare, când Pablo și-a luat rămas-bun într-o dimineață, pentru că, din câte mi-a spus, exista posibilitatea ca Forțele de Apărare ale generalului Noriega să percheziționeze locul și

să ne aresteze. Juan Pablo și Manuela dormeau. Mi-a spus să am grijă și că urma să ne vedem în Managua.

A doua zi, eu și Juan Pablo ne-am dus la Ambasada Nicaraguei, dar s-a dovedit o experiență îngrozitoare, pentru că era un loc dărăpănat și dezorganizat, în care parcă respirai aerul războiului. Atmosfera era tensionată, înfricoșătoare. Am fost a treisprezecea la rând și, când m-au chemat, am avut un sentiment ciudat că mă duceam la execuție. Am început să mă apropii foarte încet de ghișeu și mă îngrozea gândul că ar fi putut descoperi că sunt soția lui Pablo Escobar. Am prezentat pașapoartele și am observat că funcționarii au început să se uite unii la alții, să vorbească între ei în șoaptă. Pablo mi-a spus că voi fi așteptată la ambasadă, dar eu simțeam o atmosferă ostilă, încărcată. Ne-au chemat de la un ghișeu la altul și, în cele din urmă, mi-au spus să mă întorc a doua zi, dar demersurile au început să întârzie și am respirat ușurată la a patra vizită, când mi-au fost înmânate pașapoartele ștampilate. Primiserăm autorizația să călătorim în Managua.

Apoi a venit 13 iunie 1984, ziua în care a trebuit să mă despart de fiica mea nou-născută. Am plâns mult, aproape mi-am pierdut cunoștința, dar m-am stăpânit cum am putut ca să nu-l mai copleșesc cu și mai multă durere pe Juan Pablo, care mă privea neputincios. După ce mi-am luat rămas-bun de la micuța mea Manuela, cu o durere imensă am lăsat-o în grija asistentei și a mătușii mele și m-am rugat să ajungă cu bine acasă la mama, în Medellín. N-am putut să mă duc la aeroport pentru că lui Pablo îi era teamă să nu mă recunoască cineva sau ca nu cumva să dăm de bănuiră autorităților de la emigrări că un bebeluș călătorea fără părinții lui. Au trecut șase ore interminabile până mi s-a confirmat, de acasă de la mama, că ajunseseră cu bine, dar nu fără câteva sperieturi, pentru că poliția și armata făceau razii neanunțate pe străzile adiacente aeroportului Enrique Olaya Herrera. Și, așa cum prevăzuse soțul meu, n-am întâmpinat nici o dificultate la procedurile de imigrare la ieșirea din Panama și la intrarea în Columbia.

Ce se întâmplase? De ce, brusc, trebuia să plecăm din Panama la trei săptămâni după ce sosiserăm? Răspunsul a sosit de la Pinina, care a rămas cu mine și cu Juan Pablo când soțul meu s-a dus în Nicaragua. În lungile ore de izolare, în timp ce organiza plecarea în Managua, am reușit să-l fac să-mi povestească detalii despre demersurile foarte importante pe care le făcuse soțul meu din momentul în care sosirăm în Panama, după asasinarea ministrului Lara Bonilla.

Potrivit lui Pinina, abia în Panama soțul meu citise într-un ziar local

că o delegație columbiană compusă din fostul președinte Alfonso López Michelsen și foștii miniștri Jaime Castro Castro, Felio Andrade Manrique și Gustavo Balcázar Monzón fusese invitată să supravegheze desfășurarea alegerilor prezidențiale ce urmau să aibă loc duminică, 6 mai 1984.

Pablo a considerat-o o posibilă oportunitate și s-a gândit să facă o mutare pentru a se întâlni cu López, pe care-l cunoscuse în timpul campaniei prezidențiale din 1982, în care îl finanțase. Atunci l-a sunat la Medellín pe Santiago Londoño White, contabilul acelei campanii, și l-a rugat să stabilească o întâlnire cu fostul candidat, întrucât voia să-i facă o propunere pentru a pune capăt narcotraficului în Columbia. Demersul a fost eficient, căci López a acceptat să se întâlnească cu soțul meu și cu Jorge Luis Ochoa a doua zi după alegeri.

Așa s-a întâmplat și, după ce s-a făcut cunoscută victoria lui Nicolás Ardito Barletta, candidatul Partidului Revoluționar Democratic, PRD, fostul președinte, Londoño – care venise din Medellín –, Ochoa și soțul meu s-au întâlnit într-o cameră de la hotelul Marriot din Panama. În timpul discuției, Pablo a spus că luase anterior legătura cu principalii narcotraficianți din Columbia și că erau dispuși să cedeze laboratoare, avioane, rute, contacte în Statele Unite, să returneze capitaluri ilicite și să se supună justiției columbiene pentru a nu fi extrădați.

Relatarea despre demersurile soțului meu în Panama nu s-a încheiat aici. Pinina mi-a spus că întâlnirea de la hotelul Marriot fusese productivă, căci, două săptămâni mai târziu, au primit un mesaj care spunea că procurorul general, Carlos Jiménez Gómez, având acordul guvernului președintelui Belisario Betancur, urma să vorbească cu ei. De aici și comentariul pe care Pablo îl făcuse la Clinica Paitilla, pe 26 mai 1984, a doua zi după ce se născuse Manuela, cum că avea să se întâlnească cu politicieni columbieni importanți care se aflau în Panama. Îmi amintesc că, atunci când am ieșit de la clinică și m-am întors în casa unde stăteam, am fost atât de ocupată cu fiica mea, încât n-am mai avut timp să-l întreb pe soțul meu de rezultatul întâlnirii sale.

Pablo s-a dus la acea întâlnire cu Pinina, care, câteva zile mai târziu, mi-a spus că discuția cu procurorul a avut loc în același hotel și, pe lângă soțul meu, au mai asistat Luis Ochoa, Gonzalo Rodríguez „Mexicanul“, José Ocampo „Pelusa“ și Gustavo Gaviria. În timpul discuției, soțul meu a repetat propunerile pe care i le expusese fostului președinte López și și-a luat angajamentul de a-i trimite procurorului un memorandum confidențial, detaliind fiecare propunere pentru eliminarea narcotraficului în Columbia.

Dar totul s-a dus pe apa sâmbetei pentru că, după câteva zile, documentul a fost dezvăluit de ziarul El Tiempo și, imediat, a izbucnit un scandal atât de mare, încât guvernul a declarat public că legăturile secrete dintre procuror și șefii narcotraficului nu fuseseră oficial autorizate. Cert este că întâlnirea din Panama a generat o controversă politică aprinsă, care a durat mai mult timp, pentru că fiecare dintre cei implicați a oferit o versiune diferită despre rolul său în întâlnirea cu soțul meu.

După ce am aflat despre cele petrecute de la cel care fusese aproape de Pablo în acele momente, am înțeles graba soțului meu de a pleca din Panama, pentru că era foarte posibil ca persecuția să se mute în acea țară. De asemenea, exista riscul ca generalul Noriega, sub presiunea scandalului dezlănțuit de legăturile dintre Mafie și guvernul columbian, să-l trădeze pe soțul meu și să-l predea Departamentului de Combatare a Drogurilor (DEA).

De aceea, n-am avut de ales și a trebuit să-mi pregătesc bagajele ca să plec în Nicaragua, dar a fost un moment foarte dificil, pentru că nu puteam să mi-o scot din minte pe Manuela și plângeam întruna. În plus, mă întrista să-l văd pe Juan Pablo, care era apăsător de o mare greutate emoțională.

În cele din urmă, pe 20 iunie 1984, eu și Juan Pablo am plecat cu un avion comercial și am fost întâmpinați în aeroportul din Managua de mai multe persoane care s-au identificat ca aparținând guvernului sandinist. Ne-au condus într-un automobil Mercedes Benz, cu număr de înmatriculare oficial, la o vilă imensă, veche, unde se aflau deja Mexicanul, soția sa Gladys și patru dintre bodyguardii săi.

După ce ne-am lăsat lucrurile într-o cameră, am făcut un tur lung al casei, dar ni s-a părut sumbră, căci într-un sertar am găsit o carte care spunea povestea aceluia loc și, prin relatări ample, vorbea despre numeroasele masacre care avuseseră loc în trecut. La acea atmosferă atât de ciudată se adăuga și faptul că acea casă era înconjurată de ziduri din cărămidă de trei metri înălțime și, în fiecare colț, existau turnuri de supraveghere cu paznici înarmați.

Bine că frigiderul era întotdeauna plin și, deși nu ne dădeam seama cine aducea proviziile, era ușor de ghicit că cineva din guvernul sandinist se ocupa de asta.

Zilele treceau, dar atmosfera era tristă din cauza izolării, pentru că eram în plin proces de recuperare după nașterea fiicei mele. Deși casa era foarte mare, singura oază de intimitate pe care o aveam pentru a

vorbi cu Pablo era camera noastră, cu ferestre mari, dar cu geamuri opace, pentru că în jurul nostru se vedeau doar persoane înarmate. Casa părea o tabără în care zeci de bărbați intrau și ieșeau din camere și peste tot existau geamantane și echipamente de campanie aruncate pe jos. Era o situație foarte incomodă pentru mine și nu înțelegeam de ce nu aveam o locuință doar pentru noi.

Pablo îmi observa iritarea și nu-i trecea altceva prin minte decât să-mi spună să mai am puțină răbdare, că lucrurile mergeau în direcția bună. Era foarte priceput la minimalizarea oricărei situații, oricât de dificilă ar fi fost aceasta. Eu îl imploram să ne întoarcem în Medellín, dar el răspundea că este foarte important să știm să așteptăm, pentru a obține liniștea pe care o căutam. Cuvintele lui transmiteau speranță, dar totul rămânea la stadiul de promisiuni, iar liniștea mult dorită părea tot mai departe.

Îmi amintesc că mă trezeam devreme cu Juan Pablo și încercam să ne găsim ceva de făcut până la prânz, când se trezea Pablo, căci ajungea acasă abia dimineața. Luam prânzul toți trei și făceam un mare efort să părem o familie normală, dar în adâncul sufletului știam că nimic nu era normal. Apoi el citea ziarele sau asculta știrile, ca să fie informat, iar seara obișnuia să se închidă împreună cu Mexicanul într-o cameră cu mai mulți dintre oamenii săi, unde vorbeau câteva ore bune la radiotelefon. Cu cine sau despre ce? Habar nu am. Nici nu mă apropiam de locul acela.

Pe măsură ce zilele treceau, a început să mă îngrijoreze starea de spirit a lui Juan Pablo, care părea din ce în ce mai trist din cauza izolării. Stătea tăcut o bună parte din timp, plângea des și ne ruga să ne întoarcem în Panama. În oraș nu existau magazine de jucării și, în fuga noastră spre Nicaragua, lăsasem acolo motocicletă și alte jucării cu care, cel puțin, s-ar fi distrat o vreme.

Situația devenise atât de îngrijorătoare, încât Pablo l-a chemat pe Pinina din Panama ca să stea cu băiatul. Începând din acel moment, Juan Pablo a avut două noi momente de distracție: să asculte meciurile de fotbal ale echipei naționale columbiene și să pună pariu cine omora mai multe muște în cinci minute într-o cameră plină de insecte. În fiecare zi mă rugam la Dumnezeu să ne scape din acel infern.

Între timp, încercam din răspuțuri să arăt cât mai bine, pentru a face față situației mele dificile: mă machiam, îmi pieptănam părul, mă aranjam, totul pentru a-mi îmbunătăți starea de spirit și pentru a-i arăta lui Pablo că soția lui avea forța și curajul necesare pentru a-l

însoți. Uneori, seara, o stare de nostalgie pune stăpânire pe mine și plângeam în pat de dorul fiicei mele, pe care nu puteam s-o văd decât în două fotografii pe care surorile mele mi le trimiseseră pe e-mail. Imaginile în care Manuela râdea erau compania mea, o alinare care-mi permitea să supraviețuiesc adversităților. Mă încuraja doar ideea că, în curând, aveam să o văd și să nu mă mai despart niciodată de ea.

Cu toate acestea, plictiseala cotidiană mă obliga să caut compania plăcută a tinerei soții a Mexicanului, cu care am început să mă întâlnesc dimineața pentru a sta puțin de vorbă. Apoi, de trei ori pe săptămână ieșeam să ne plimbăm cu Juan Pablo și ajungeam la un coafor care funcționa într-un fel de baracă din lemn. Eram două adolescente de 20 și un pic de ani, convinse că soții noștri ne vor scoate din acea încurcătură. Totuși, ieșirile din casă erau foarte scurte, pentru că Managua era asediată de Contras și efectele confruntării erau vizibile asupra clădirilor, aflate practic în ruină, iar toate magazinele erau închise.

Foarte rar aveam ocazia să stau de vorbă cu Mexicanul, care întotdeauna mi s-a părut respectuos, timid, foarte rezervat, cu un zâmbet prietenos, în care se remarcă mai mulți dinți din aur, și dispus să împartă masa cu noi. Avea o personalitate foarte asemănătoare cu cea a lui Pablo, se respectau, discutau în liniște și nu i-am auzit niciodată certându-se. El și soțul meu erau foarte puternici și niciodată n-am observat neînțelegeri între ei. A fost un prieten necondiționat pentru Pablo și chiar i-a oferit tot ce avea pentru orice ar fi avut nevoie; au clădit o relație atât de specială, încât Pablo i-a botezat unul dintre copii.

Cum prinsul muștelor și ascultarea meciurilor de fotbal la radiotelefon nu erau activități zilnice, Juan Pablo a început să ne roage din ce în ce mai des să plecăm din Nicaragua. Până când, într-o dimineață, văzându-l pe copil foarte disperat, Pablo i-a spus că da, ne permitea să ne întoarcem în Medellín și apoi avea să vină și el.

Am răsuflat ușurată, dar pentru scurt timp, căci Pablo mi-a spus că se gândea să-l trimită înapoi pe Juan Pablo, dar însoțit de unul dintre bodyguardii săi. După spusele lui, eu riscam mult în Columbia și, de aceea, trebuia să rămân alături de el. M-a durut sufletul să-l păcălesc în felul acesta pe copil, care s-a agățat de fusta mea când Pablo i-a zis pe aeroportul din Managua că mama lui nu avea să plece deocamdată, dar i-a promis că urma să fim împreună peste câteva săptămâni. Trist, Juan Pablo a urcat în avion cu Ferney, unul dintre oamenii de încredere ai soțului meu.

Și eu am rămas la fel de tristă, pentru că peste noapte rămăsesem fără ambii copii, într-un mediu ostil, înconjurată de probleme și de oameni înarmați. Și, de parcă n-ar fi fost de ajuns, absențele lui Pablo au devenit tot mai dese și erau zile în care-l vedeam doar o oră sau două, apoi pleca.

În acele circumstanțe, era evident că trebuia să se întâmple ceva și chiar așa a fost. La începutul lui iulie 1984, l-am rugat pe Pablo să-mi dea voie să mă duc în Panama pentru a mă întâlni cu una dintre surorile mele, ca să-mi aducă fotografiile cu Manuela și Juan Pablo, pentru că voiam să-i văd. Slavă Domnului că nu și-a dat seama care era adevărata mea intenție, și anume să mă duc în Columbia, fiindcă nu mai rezistam să stau fără copiii mei. După o discuție scurtă, soțul meu a acceptat, dar mai înainte a trebuit să-i promit că mă voi întoarce. Trebuia să aleg între soțul meu și copii și am preferat să stau cu ei. Am ales să-mi risc viața numai ca să-i văd.

În după-amiaza zilei de 4 iulie, am luat cu mine doar câteva haine și am plecat din Managua spre Panama, iar a doua zi, foarte devreme, spre Medellín. M-am gândit să trec neobservată ca să nu mă recunoască nimeni și, de aceea, m-am îmbrăcat cu un hanorac, ca să pară că tocmai făcusem sport. Când avionul a aterizat în Medellín, m-a copleșit o senzație ciudată de leșin, dar a trebuit să fiu tare, pentru ca nimeni să nu-și dea seama că eram panicată.

În cele din urmă, nu s-a întâmplat nimic și am ajuns fără complicații la clădirea Altos, unde am găsit-o pe mama foarte bolnavă, într-o depresie profundă și cu 30 de kilograme mai slabă. Întâlnirea cu copiii mei a fost foarte emoționantă și i-am strâns în brațe mult timp. M-a durut că Manuela începuse să plângă când o luasem în brațe, pentru că nu mă recunoscuse, fiindcă, fără îndoială, se obișnuise cu mama și cu asistenta.

Nu a trecut mult până când Pablo a descoperit că nu aveam să mă întorc și a sunat să-mi reproșeze și să mă avertizeze că mi se putea întâmpla ceva rău.

– Pablo, unul dintre noi trebuie să se ocupe de copii, nu avem altă opțiune; eu sunt singura care poate face asta. Dacă voi fi ucisă, prefer ca fiul și fiica mea să știe că s-a întâmplat pentru că am venit să-i caut.

Nu a mai spus nimic.

– Mister, îți promit că mă închid la mama și nu ies nicăieri, dar am o fetiță care are nevoie de mine, care stă de multe zile fără mama ei.

Vrând, nevrând, Pablo a înțeles, dar a insistat să nu ies din clădirea Altos pentru nimic în lume. L-am ascultat, pentru că eram înconjurată de familia mea și cei doi copii erau o alinare pentru viața mea.

Despre soțul meu n-am mai știut nimic și, din acea zi, am încercat să-mi clădesc o viață în izolare. Scandalul stârnit de întâlnirile din Panama se calmase semnificativ și, sporadic, buletinele de știri făceau referire la progresele investigației cu privire la asasinarea ministrului Lara Bonilla.

Dar cum cu Pablo totul era imprevizibil, marți, 17 iulie 1984 – la două săptămâni după ce mă întorsesem din Nicaragua –, una dintre surorile mele a sunat să-mi spună să deschid radioul, pentru că se vorbea despre ceva foarte grav. Așa am făcut și am rămas mută când am auzit la unul dintre posturile locale că ziarul american Washington Times publicase în acea dimineață mai multe fotografii în care Pablo, Mexicanul și alte persoane apăreau transportând cocaină într-un avion din Nicaragua.

Cu sufletul la gură și rugându-mă ca ziariștii să-l fi confundat pe Pablo cu altă persoană, am așteptat știrile TV din acea seară. La ora 21:30, programul de știri TV hoy a arătat imaginile din care nu încăpea nici o îndoială că Pablo fusese prins asupra faptului, făcând trafic cu cocaină.

Fotografiile erau demoralizante și fuseseră făcute, din câte mi s-a spus, pe 24 iunie, de un agent infiltrat al Agenției Centrale de Informații din Statele Unite, CIA, pe o pistă de aterizare din apropiere de Managua. La știri, s-a mai spus și că fotografiile dovedeau legătura regimului sandinist din Nicaragua cu cartelurile drogurilor din Columbia, pentru că una dintre persoanele care apăreau cu Pablo și Mexicanul era Federico Vaughan, înalt funcționar al Ministerului de Interne al acelei țări. După o vreme, mijloacele media aveau să transmită că pilotul Barry Seal făcuse fotografiile.

Nu reușeam să înțeleg cum de era posibil ca Pablo să se bage în atâtea probleme în același timp și să nu se gândească la consecințele pe care faptele sale le-ar fi putut avea asupra noastră.

Două zile mai târziu, Herbert Shapiro, judecător al Curții Districtuale a SUA în sudul Floridei, a ordonat arestarea soțului meu, acuzat de conspirație pentru importul de cocaină în SUA. Vestea aceea avea să fie un moment decisiv pentru mine ca soție, fiindcă știam cât de mult se temea Pablo de extrădare. Faptele ce urmau să aibă loc în următoarele săptămâni, și în următorii ani, aveau să confirme la ce

era dispus soțul meu să ajungă, după cum mi-a povestit o persoană care a trăit acele vremuri cu el și și-a amintit această frază, pe care Pablo a rostit-o de mai multe ori: „Dacă trebuie să șterg Columbia de pe hartă, o voi face, dar niciodată nu voi permite să fiu extrădat“.

Având în vedere numărul tot mai mare de știri publicate despre el, una mai groaznică decât alta, era de așteptat că Pablo trebuia să fugă din Nicaragua. Așa s-a întâmplat și, într-o dimineață de la sfârșitul lui iulie, a sosit în apartamentul mamei mele. Am fost foarte șocată să-l văd. Dacă înainte nu era prea vorbăreț, acum nu mai vorbea deloc, s-a limitat doar să spună: „Bună seara, dragostea mea“ și s-a dus în camera Manuelei, care dormea profund, și a sărutat-o pe creștet. Apoi s-a dus la Juan Pablo și a făcut același lucru.

Ne-am așezat în salon, aproape pe întuneric, și i-am reproșat că venise în clădirea Altos, deși știa că toată lumea îl căuta. Mi-a răspuns să stau liniștită, că nu este nici un pericol dacă petrece o noapte acolo. Mama a auzit zgomot și s-a trezit foarte tulburată.

– Încăpățânatule, acum care este tragedia greacă pe care o vei inventa?

– Nu, mamă-soacră, stați liniștite, că se va rezolva totul, vă promit.

S-a așternut tăcerea. În fond, știam că nu o să mai avem niciodată parte de liniște în viețile noastre. Apoi ne-am dus să ne culcăm în camera lui Juan Pablo și ne-am strâns tare în brațe, presimțind parcă faptul că aveam să fim împreună foarte puțin timp. Într-adevăr, s-a trezit la șase dimineața, a luat micul dejun, s-a aranjat repede și a plecat cu o valiză în care a vârat câteva haine, deodorant, pasta și periuța de dinți.

Am simțit o mare tristețe, deoarece nu știam ce avea să se întâmple în următoarele minute. Nu în următoarele ore, zile sau ani. Nu. Minute. La asta începea să se reducă războiul pe care-l începuse soțul meu. Fetița mea avea trei luni, Juan Pablo, șapte ani, iar eu, 23. Stăteam închiși într-un loc spațios, comod, înconjuțați de afecțiunea familiei, unde puteam să rămân cât voiam, dar afară totul era incert.

În timp ce așteptam nerăbdătoare un mesaj de la Pablo, rutina mea în clădirea Altos începea la șase dimineața, când mă trezeam să-i dau biberonul Manuelei, să o dezmiard. Pe la mijlocul dimineții, trebuia să fac un efort mare ca să mă joc cu copiii mei, să petrec ore întregi cu același persoane, în aceleași spații, să-i învăț pe copii că nu putem să ieșim pe stradă, să mergem la film, în parc. Au fost momente foarte

difficile pentru mine. Nu făceam decât să urcăm de la un etaj la altul al clădirii, să vizităm vecinele și să încerc să îi fac pe micuții mei să interacționeze cu puținii copii care locuiau acolo.

La aproape o lună după ce plecase, Pablo l-a trimis pe Pasquín – care fusese și în Panama, și în Nicaragua – să întrebe de copiii lui și să-mi transmită că e bine, să nu-mi fac griji și că, atunci când condițiile de siguranță vor fi mai bune, va trimite după noi.

Cu toate acestea, în apartamentul mamei mele tensiunea era inevitabilă, pentru că auzeam tot felul de zvonuri că în orice moment autoritățile avau să percheziționeze clădirea. De dimineață, ea petrecea ore întregi privind pe fereastră și așteptând eventuala apariție a camioanelor pline cu bărbați înarmați.

Totuși, perchezițiile nu au avut loc și, încetul cu încetul, am început să observăm că persecuția trecuse pe plan secund. Asta mi-a permis să ies, să iau legătura cu familia mea și să grăbesc construcția clădirii Monaco, unde plănuiserăm să ne mutăm la începutul anului 1985.

În după-amiaza zilei de 20 septembrie 1984, m-am întâlnit cu Pablo la clădirea Monaco ca să-i arăt cât progresaseră lucrările și să ne asigurăm că acea construcție era conform planurilor. Am urcat la penthouse într-un lift improvizat și am început inspecția, însoțiți de arhitecți. Dintr-odată, i s-a spus că primise un apel urgent prin radiotelefon.

– Pablo, Pablo, Águila sunt... tocmai am fost informat că l-au răpit pe tatăl tău.

– Cum așa, frate? Vin imediat acolo.

Am fost foarte surprinși de ceea ce auziserăm, dar, cu un gest de seninătate care m-a lăsat perplexă, soțul meu n-a plecat, ci, dimpotrivă, a mai rămas o jumătate de oră în clădire și a dat câteva indicații. Apoi a plecat. În aceeași zi, eu și Juan Pablo ne-am dus la soacra mea, care era foarte neliniștită din cauza răpirii soțului ei.

În următoarele zile n-am aflat nimic. Pablo fugea în continuare de justiție, iar tatăl lui era răpit și, de aceea, era de înțeles ca eu să nu știu ce demersuri făcea pentru a negocia răscumpărarea socrului meu. Într-o zi, a sosit Otto cu un mesaj de la Pablo, iar despre răpire a spus doar că fusese vorba de patru delincvenți obișnuiți care fuseseră deja identificați, precum și vehiculele cu care îl răpiseră.

A doua zi, în ziarele din Medellín a apărut un anunț, relatând ceea ce-

mi povestise Otto, în care se oferea o recompensă persoanei care va furniza informații despre locul unde se afla socrul meu. Dezvăluia, de asemenea, că fusese luat cu două jeepuri Toyota, unul cu numărul de înmatriculare 0318, iar celălalt roșu, cu caroserie care imita lemnul, cu numărul KD 9964.

Într-un weekend, Pinina a venit să ne ia și ne-a dus să-l vedem pe Pablo, iar în ascunzătoarea lui ne-am întâlnit cu soacra mea, care părea foarte disperată, pentru că don Abel nu apăruse. În seara acelei zile de sâmbetă, soacra mea nu a mai suportat și i-a spus lui Pablo:

– Nu zici tu că știi tot ce se întâmplă în țara asta? Atunci de ce nu știi unde e tatăl tău?

– Stai liniștită, mamă, ai încredere în mine, căci este o chestiune foarte delicată și nu se va rezolva de pe o zi pe alta.

În cele din urmă, pe 6 octombrie 1984, am primit vestea că don Abel fusese eliberat și că urma să fie dus într-o ascunzătoare unde ne aștepta Pablo. Otto a venit să mă ia de la clădirea Altos și m-a dus cu Juan Pablo la o casuță de țară în partea superioară din Los Balsos, unde se aflau deja soacra mea și doi dintre cumnații mei.

Au trecut patru ore în care ne-am rugat de două ori, când, dintr-odată, au apărut mai multe jeepuri și dintr-unul a coborât socrul meu. Doamna Hermilda l-a îmbrățișat prima, apoi Pablo și după aceea ceilalți. S-a așezat pe un scaun și noi în jurul lui, așteptând să povestească detaliile celor întâmplate în acele 16 zile de captivitate.

– M-au pus să merg mult pe munte, dar slavă Domnului că sunt obișnuit să merg prin munți, căci altfel aș fi murit. Mi-au dat mâncare bună și-mi spuneau să stau liniștit, că nu mi se va întâmpla nimic, că fiul meu urma să plătească răscumpărarea.

După interogatoriul de rigoare, fiindcă voiam să știm toate detaliile, socrul meu a spus că este foarte obosit și că prefera să se ducă la moșia lui cu doamna Hermilda.

Nu l-am întrebat pe Pablo cum făcuse ca tatăl lui să se întoarcă atât de repede, dar, câteva săptămâni mai târziu, Otto mi-a povestit că sechestratorii l-au dus pe don Abel la o fermă din municipiul Liborina, la 90 de kilometri de Medellín, și l-au legat de un pat. A fost foarte rezervat și a spus doar că Pablo a ordonat instalarea unor echipamente în casa doamnei Hermilda pentru a înregistra apelurile și că astfel a aflat foarte repede identitatea sechestratorilor, dar a preferat să aștepte ca aceștia să facă o cerere de răscumpărare pentru a evita ca

tatăl lui să fie rănit. După ce inițial ceruseră 10 milioane de dolari – aproape 1 000 de milioane de pesos la acea vreme –, răpitorii au rămas uluiți de răspunsul lui Pablo: „Știi, frate, voi n-ați răpit pe cine trebuia, căci tata este un țăran foarte sărac, care n-are nici un sfanț și ar fi trebuit să mă răpiți pe mine, fiindcă eu sunt cel cu banii“.

Răpitorii au scăzut pretențiile la 40 de milioane de pesos și apoi la 30, bani pe care Pablo i-a trimis prin John Lada, nașul Manuelei. În cele din urmă, au obținut mai puțin de o zecime din banii pe care-i pretinseseră.

Dar 1984 nu se terminase încă. Se întâmplaseră multe lucruri de-a lungul aceluia an, iar în decembrie părea că apele se domoliseră. Și chiar am crezut asta, fiindcă în a doua săptămână din acea lună, Otto și Giovanni au venit să ne ia pe mine, pe Juan Pablo și pe Nieves, menajera, și ne-au dus la o moșie în municipiul vecin, Guarne, ca să petrecem sfârșitul de an cu Pablo. Am lăsat-o pe Manuela cu bunica, pentru că avea un început de răceală.

Atmosfera era relaxată, specifică lunii decembrie, iar oamenii lui Pablo intrau și ieșeau de la moșie, pentru a merge în sat să cumpere provizii, să bea bere, fără să țină seama că ne aflam într-o zonă locuită și că agitația continuă atrăgea atenția.

Într-o dimineață, eu și Juan Pablo dormeam profund, când am fost treziți brusc de zgomotele de afară și am văzut un polițist îmbrăcat în civil cu țeava armei pe burtica fiului meu. Probabil că îl confundase cu un adult, pentru că băiatul avea un dispozitiv din cauciuc care-i acoperea capul și bărbia, pe care medicii i-l dăduserăm pentru a îndrepta o deviație incipientă a maxilarului.

M-am speriat îngrozitor. Nu puteam să înghit, nu puteam să vorbesc, iar când am reușit să o fac, n-am putut decât să întreb ce se întâmplă. Deși nu se făcuse încă ziuă, am reușit să văd că unul dintre polițiști avea în mână haina albă a lui Pablo. Era clar că fugise, și mi-a confirmat asta bărbatul cu pricina, când mi-a spus că „îi căzuse uneia dintre persoanele care și-au luat tălpășița“. Am simțit că-mi sare inima din piept și l-am îmbrățișat strâns pe fiul meu, care se trezise deja și privea de jur împrejur, foarte speriat.

Percheziția dura deja de aproape trei ore, pentru că polițiștii au verificat moșia centimetru cu centimetru și nu ne-au lăsat să ne mișcăm din salonul casei până când unul dintre ei a spus pe un ton grav că eu sunt arestată și că mă vor duce la secție ca să mă interogheze.

– Dar de ce, domnule, dacă eu dormeam cu fiul meu în casa asta?

N-am primit răspuns și apoi am început să mă gândesc cine avea să-l ducă pe Juan Pablo acasă la mama. De asemenea, mi-a trecut prin minte să caut cât mai repede un avocat, dar totul s-a rezolvat brusc, când unul dintre polițiști mi-a cerut scuze și a spus că putem să plecăm. N-am întrebat de ce, dar mi-am imaginat că Pablo acționase cumva. Tremurând încă, i-am urcat pe copii și pe Nieves într-un jeep și am plecat.

Pablo fugise, lăsându-și haina în urmă. Era prima percheziție a poliției și nu avea să fie ultima. Depășisem acel moment destul de ușor, dar în sinea mea știam că mă vor urma și mai multe și că, de multe ori, viețile noastre aveau să fie în pericol. Urmau alți nouă ani de neliniște.

Întâlnirea mea cu Jorge Lara

Ne-am întâlnit în iulie 2017, dar cu greu mă puteam uita în ochii lui, fiindcă-mi era rușine. Fiul meu, Sebastian, pusese totul la cale și, când eu și Jorge Lara am fost față în față la o mică fermă din partea superioară a orașului Medellín, ne-am strâns puternic în brațe. Apoi, a urmat o conversație emoționantă, în care am vorbit despre suferințe, orori și regrete și mi-am cerut iertare de mai multe ori pentru durerea lui, fără să-mi pot stăpâni plânsul.

Jorge avea doar șase ani când tatăl lui, ministrul de Justiție Rodrigo Lara, a fost asasinat. Este al doilea dintre trei frați, iar viața lui a fost plină de greutateți.

În timp ce ascultam cu lacrimi în ochi, a vorbit despre durerea provocată de exilul prelungit timp de mai mulți ani, despre greutatețile pe care le-a înfruntat ca să studieze într-o țară a cărei limbă nu o cunoștea, despre neputința mamei lui, care, după moartea soțului ei, a plecat din Columbia cu trei copii foarte mici.

De la acea întâlnire memorabilă cu Jorge Lara mi-a rămas o scrisoare pe care el a decis să o scrie cu privire la această carte. Conținutul, care reflectă în profunzime durerea pe care acel val de violențe l-a provocat familiei sale, nu este ușor de digerat. Îi mulțumesc din suflet pentru cuvintele sale, care-mi confirmă încă o dată că doar iertarea ne

poate vindeca:

Dacă urmărm raționamentul urii, ar trebui să răzbun moartea tatălui meu. Mulți ani am visat la răzbunare și m-am gândit că fapta mea ar fi considerată eroică. Conform aceluia raționament, este un drept dobândit, din cauza tuturor monstruozițăților făcute sau orchestrate de Pablo Escobar și de ceilalți complici și, evident, pentru asasinarea tatălui meu. În 1984, la exact două luni după asasinat, mama, în vârstă de 27 de ani, văduvă fiind, a trebuit să fugă din țară, exilându-se forțat împreună cu cei trei copii, pentru a împiedica moartea noastră.

Pe parcursul mai multor ani de exil, în trei țări diferite, a trebuit să ne adaptăm la obiceiuri noi, să căutăm locuri noi și să luptăm singuri pentru a ne face acceptați în societăți necunoscute nouă.

În cea de-a doua țară de exil, Elveția, soarta a făcut să studiem la doar 20 de kilometri de locul în care se afla familia lui Pablo Escobar. Mi s-a spus că Sebastian studia în apropiere de școala mea și am planificat iremediabilul. La cei 12 ani ai mei, îmi doream acea răzbunare, la care m-am gândit și pe care am pregătit-o în compania celui mai bun prieten al meu. A fost o minune că n-am reușit să obținem banii necesari pentru a duce planul la bun sfârșit.

A treia țară a fost Franța. Acolo, la 16 ani, după ce am auzit vestea morții lui Escobar, am vrut să sărbătoresc, dar primul lucru pe care mi l-a spus mama a fost: „Eu nu v-am educat așa. Cine sunteți voi să sărbătoriți moartea cuiva?! Bărbatul acela trebuia să fie judecat și să plătească pentru crimele sale! Dar nu e bine să te bucuri de moartea cuiva și nu accept asta din partea voastră!” La început n-am înțeles, dar cu trecerea anilor i-am dat dreptate.

În 2007, m-a contactat Nicolás Entel, regizor de film argentinian și mediatorul întâlnirii mele cu familia Escobar. Este important să-l amintim, căci el, prin documentarul său Los pecados de mi padre, a făcut ca totul să fie posibil.

M-am întâlnit cu Sebastian în particular. Presa nu a fost de față, doar noi. Întâlnirea a fost foarte directă, cordială și sinceră. De atunci s-a născut o prietenie sinceră, în care polurile opuse, destinate să se respingă, au sfârșit legate de povestea pe care viața ne-a hărăzit-o.

Au trecut anii și, pe la mijlocul anului 2017, în munții din Medellín, m-am întâlnit cu Sebastian. La finalul acestei întâlniri, am salutat câteva persoane care se aflau în acel loc și, spre marea mea mirare, Sebastian a

luat-o de mână pe o doamnă, m-a privit și mi-a spus: „Ți-o prezint pe mama mea“.

A fost unul dintre momentele acelea în care mintea îți trimite mii de informații într-o fracțiune de secundă. Reacția imediată a fost să ne îmbrățișăm: un simbol al iertării, al acceptării, al înțelegerii și al conexiunii. Ne-am privit și ne-am așezat să stăm de vorbă. Cu ce am început? Nu-mi amintesc, dar discuția a fost sinceră și clară, fără ocolișuri. Am împărtășit sentimente și părți importante ale poveștii noastre. Mi-a cerut iertare și am continuat să vorbim despre diferite etape ale vieții. Acea întâlnire a durat câteva ore.

Deja ne cunoaștem de un an, vorbim din când în când ca să împărtășim vești și să ne salutăm. La fel, de multe ori vorbesc despre cazul tatălui meu, care – la 34 de ani după asasinat – rămâne în continuare nerezolvat. Știu că Pablo Escobar și asociații săi din cartelul din Medellín au fost în spatele asasinatului, dar în anii aceia tata a denunțat și infiltrarea banilor murdari din partea Mafiei în diferite domenii, precum sportul, finanțele și partidele politice.

În acest moment prin care trece țara – proces de pace, înalți funcționari investigați și o generație care dorește un viitor mai pașnic și mai corect pentru toți –, nu ne rămâne decât să clădim pacea. Asta se reușește doborând bariere, tabuuri și făcând primul pas.

1985

– Trebuie să plec, a apărut o problemă, vorbim altă dată, mi-a spus Pablo cam agitat, chiar când urma să vorbim despre o problemă de cuplu care ne distanțase în ultimele săptămâni.

Era 6 noiembrie 1985. Ne aflam la moșia La Pesebrera, pe dealul Chocho, municipiul Envigado, unde se ascundea pe atunci. Îi trimiseseam mai multe scrisori în care-l rugam să ne vedem puțin ca să stăm de vorbă, până când, în cele din urmă, acceptase ca Otto să treacă în acea dimineață să mă ia de la clădirea Monaco. Soțul meu părea foarte supărat, serios și am observat că, deși mă privea, mintea lui era în altă parte.

Mi-a luat ceva timp să sparg gheața și i-am povestit ce fac copiii și cum ne-am petrecut acele zile, dar chiar în momentul acela, și când părea oarecum dispus să vorbească, au intrat Otto și Pinina, l-au luat deoparte și i-au șoptit ceva. Imediat, Pablo le-a spus să pregătească

mașinile, pentru că trebuie să plece și le-a dat ordine oamenilor lui să mă ducă înapoi la clădirea Monaco.

După o jumătate de oră, în penthouse-ul din Monaco, am auzit zgomot la bucătărie. M-am apropiat și angajatele ascultau un post de radio unde se vorbea, fără prea multe detalii, despre un schimb de focuri intens în centrul orașului Bogotá, pare-se că în interiorul Palatului de Justiție. Pe măsură ce orele treceau, nu mai exista nici o îndoială că în Columbia avea loc o nouă tragedie, de data asta asediarea clădirii unde funcționau Curtea Supremă de Justiție și Consiliul de Stat, de către luptătorii de gherilă ai mișcării M-19.

Pablo n-a mai apărut și nici n-a mai trimis vreun mesaj, dar, după o vreme, am aflat că, după ce își luase rămas-bun de la mine în La Pesebrera, se dusesse să se ascundă la o fermă din apropierea moșiei Nápoles. Eu am rămas în clădirea Monaco, foarte îngrijorată. Am îngenunchat – așa cum făcusem cu mama după asasinarea ministrului Rodrigo Lara –, m-am rugat de multe ori și am aprins o lumânare în fața icoanei lui Hristos.

Deznodământul celor petrecute în cele 27 de ore de groază m-a mâhnit peste măsură. Au fost peste 100 de morți, printre care 20 de magistrați, consilieri juridici, membri ai forțelor de securitate și civili. Dar, odată cu trecerea zilelor și în timp ce țara își revenea după o asemenea atrocitate, mass-media a început să informeze că incendiul declanșat în noaptea de 6 noiembrie, care mistuise o bună parte din clădire, distrusese și toate dosarele legate de solicitările de extrădare, aflate în dezbatere în Camera Constituțională a Curții Supreme.

După cum am spus în repetate rânduri în această carte, șansele de a vorbi cu soțul meu despre lucrurile pe care le făcuse sau nu erau minime. De obicei, aflam din comentarii pe care le făceau oamenii lui, dar aproape niciodată nu aveam o idee clară despre ce se întâmpla.

În cazul acesta, al ocupării Palatului de Justiție, n-am vorbit direct cu Pablo și nici nu l-am întrebat dacă a avut de-a face cu planificarea sau cu finanțarea acțiunii, dar, cu trecerea anilor, piesele încep să se potrivească. Dacă aș fi putut să vorbesc despre această chestiune cu el, cu siguranță răspunsul său ar fi fost același ca întotdeauna: „Dragostea mea, nu vezi că pe mine mă implică în tot ce se întâmplă în țara asta!”

Când vorbesc despre piesele care încep să se potrivească, mă refer la episoade care s-au petrecut cu mulți ani în urmă – la începutul anilor 1980 –, despre care am vorbit tangențial cu Pablo în diferite momente; trecerea anilor avea să confirme că soțul meu și câțiva lideri

ai mișcării M-19 erau uniți de diferite interese.

Amintirea acestei povești mă trimite cu gândul la ziua de 14 noiembrie 1981, când Pablo a sosit la casa noastră din cartierul El Diamante și mi-a spus că este foarte îngrijorat din cauza răpirii studentei Martha Nieves Ochoa, care avusese loc cu două zile în urmă în campusul universității din Antioquia, unde fata era în anul trei la Facultatea de Economie. Mi-a mai spus că fusese în vizită la familia Ochoa ca să-și ofere ajutorul în acel moment dificil, pentru că respecta acea familie, și mai ales pe don Fabio Ochoa Restrepo și pe fiul său, Jorge Luis, cu care avea o relație foarte strânsă.

I-am spus că sper să iasă totul bine, dar am observat o atitudine ciudată la soțul meu. Într-adevăr, n-a mai venit acasă și, dintr-odată, ne-am trezit înconjurați de oameni înarmați, care, din câte mi-au spus, primiseră ordin să aibă grijă de noi. În același timp, Pasquín a sosit cu instrucțiuni de la soțul meu, care-mi trimitea mesajul de a nu ieși din casă pentru o vreme, până când lucrurile aveau să se rezolve. A fost o excepție în cazul lui Juan Pablo, pe care au început să-l ducă într-un jeep blindat la școala Montessori. Cât timp era în clasă, doi bodyguarzi stăteau afară.

Era evident că Pablo era foarte implicat în chestiunea Marthei Nieves Ochoa, adică luase personal cauza unei familii pe care o aprecia. Fără să știu prea multe, într-o zi, din a treia săptămână a lunii noiembrie, i-am reproșat când a sosit la zece dimineața, vizibil nedormit.

– Pablo, o să mori pentru prietenii tăi. N-ai venit pe aici de multe zile... Și cu noi cum rămâne? Nu vom fi cu tine de Crăciun?

– Nu, dragostea mea. Dacă nu colaborezi, atunci cum să ceri ajutor mai târziu?! Trebuie să fim uniți în chestiunea asta, ca să nu se mai întâmple.

Și a plecat din nou, timp de mai multe zile. Până când, într-o dimineață, când răsfoiam ziarele locale, mi-am dat seama de amploarea situației. Pe una dintre pagini apărea un anunț care, pe lângă faptul că făcea cunoscută crearea grupului Muerte a Secuestradores¹⁶, MAS, anunța și răpirea Marthei Nieves Ochoa și avertiza categoric că mișcarea M-19 nu avea să primească nici un ban pentru eliberarea ei.

Mișcarea M-19 o răpise pe Martha Nieves? Era incredibil. În momentul acela am înțeles că soțul meu era hotărât să colaboreze pentru a o salva fiindcă, la mijlocul lunii iulie a acelui an, 1981, el

fuse pe o listă cu posibile victime ale respectivului grup de gherilă. La momentul respectiv, am aflat detalii pe care mi le-a povestit Pablo și pe care le-am completat câțiva ani mai târziu, când am vorbit cu câțiva dintre oamenii săi, în scopul documentării pentru această carte.

Era un paradox că tocmai M-19 ar fi încercat să-l răpească, pentru că, în mai multe rânduri, soțul meu menționase simpatia pe care o avea pentru loviturile îndrăznețe pe care acel grup rebel le dăduse de la înființare, printre care furtul spadei lui Simón Bolívar, Eliberatorul, furtul a 4 000 de arme de la un batalion al armatei și asedierea Ambasadei Republicii Dominicane. De când ne cunoscusem, Pablo îmi spusese de mai multe ori că mișcarea M-19 îl atrăgea, deoarece câțiva tineri îndrăzneți deveniseră cunoscuți după ce jefuiseră camioane ce distribuiau lapte și împărțiseră mii de sticle în cele mai sărace cartiere din Bogotá.

Dar una era că lui Pablo îi plăceau acțiunile propagandistice ale mișcării M-19 și alta, că aceasta ar fi încercat să-l răpească pentru propria finanțare. De aceea, și-a folosit contactele din instituțiile de securitate și, din câte mi-a povestit Pinina, în diferite locuri din Medellín au fost reținuți mai mulți membri ai mișcării M-19 și duși la sediul redacției Antioquia al día, unde Pablo avea un birou. Acolo, mi-a povestit Pasquín după o vreme, soțul meu le-a zis că este simpatizant al cauzei lor și, de aceea, nu avea să le facă rău, dar i-a avertizat că era o idee foarte proastă să obțină bani sechestrând anumite personaje din Medellín foarte bogate și puternice, printre care și el.

În mod neașteptat, acea întâlnire a pus bazele unei viitoare relații, guvernată strict de interesele fiecărei părți. Cu toate acestea, pactul de neagresiune s-a dus de răpă odată cu răpirea Marthei Nieves. După publicarea anunțului care a făcut cunoscută crearea grupului MAS, Pablo a început să ajungă acasă aproape în fiecare zi la opt sau nouă dimineața, după ce – mi-a povestit Pinina – realiza percheziții aproape toată noaptea cu armata. Acele operațiuni clandestine s-au încheiat cu capturarea a 20 de persoane, printre ele cele cu care Pablo se întâlnește cu patru luni în urmă.

Așa cum mă temusem, nici de Crăciun, nici de Anul Nou Pablo nu a fost cu noi, care rămăsesem în casa din cartierul El Diamante. Dar, judecând după știri, era clar că soțul meu era în continuare foarte activ în misiunea de a o găsi pe sora prietenilor săi. De aceea, pe 30 decembrie 1981, m-a surprins publicarea unei fotografii pe prima pagină a ziarului El Colombiano cu o femeie identificată drept Marta Elena Correa, lăsată de niște necunoscuți la intrarea principală a ziarului, legată la mâini și cu o tăbliță pe care scria „Răpitoare“.

Potrivit presei, fusese eliberată la câteva zile după reținerea sa, ca un mod de a transmite mișcării M-19 un avertisment că grupul MAS le călca pe urme sechestratorilor.

Probabil că lucrurile erau foarte complicate, căci, pe 3 ianuarie 1982, la trei săptămâni după răpire, am citit în El Colombiano un anunț publicat de familia Ochoa cu un mesaj care părea mai degrabă o declarație de război: „Familia Ochoa Vásquez informează că nu este dispusă să negocieze cu sechestratorii mișcării M-19, care o țin prizonieră pe doamna Martha Nieves Ochoa de Yepes. Că nu va plăti bani pentru răscumpărarea ei și că, dimpotrivă, oferă suma de 25 de milioane de pesos (387 000 de dolari la acea vreme) oricărui cetățean care oferă informații despre locul unde se află ea.“

Pablo nu mi-a spus niciodată nimic în privința asta, dar cert este că ne-am bucurat să aflăm că, pe 12 februarie, la 123 de zile după ce fusese răpită, Martha Nieves a fost eliberată în municipiul Genova, departamentul Quindío. De atunci au circulat multe versiuni cu privire la câți bani a primit M-19 pentru eliberarea fetei răpite și, inclusiv, despre ce personaje de rang înalt din mai multe țări participaseră la negociere, dar adevărul este că n-am reușit să obținem niciodată informații de încredere despre asta.

Martor de excepție al aceluși moment este ziaristul din Antioquia Alonso Arcila, pe care l-am sunat pentru această carte, fiindcă a avut acces privilegiat la transmiterea acelei știri. În acea perioadă, el lucra responsabil cu informațiile și, de aceea, Pablo l-a sunat și i-a spus că unul dintre oamenii lui avea să-l ia din parcul din Envigado pentru a-l duce la casa familiei Ochoa, cunoscută ca La loma.

– Când am ajuns la casa respectivă, acolo i-am găsit pe don Fabio Ochoa tatăl împreună cu familia lui; le-am luat interviu și apoi mi-au permis să mă duc la aeroportul Olaya Herrera să o întâmpin pe Martha Nieves Ochoa, care venea din Armenia; era foarte agitată și adevărul e că a fost foarte indiferentă și nu voia să dea declarații, ci doar să-și îmbrățișeze familia, pentru că era foarte obosită.

În timpul documentării pentru cartea mea, am vorbit cu mai multe persoane din anturajul lui Pablo, care m-au informat că, deși mișcarea M-19 încercase să-l răpească pe el și apoi o sechestrase pe Martha Nieves Ochoa, relațiile lor nu se rupseseră, ci, dimpotrivă, soțul meu a păstrat o legătură apropiată cu Iván Marino Ospina, al doilea la comanda mișcării M-19, și cu Elvencio Ruiz. Sursele mele au relatat numeroase întâlniri la moșia Nápoles și la ferme din jurul orașului Medellín. Apropo, la momentul respectiv, a fost foarte comentat

cadoul pe care Ospina i l-a făcut lui Pablo: o pușcă AK-47 nouă, care a ajuns în mâinile lui Pasquín și a fost arma lui mult timp.

Tot în timpul documentării pentru această carte mi s-a povestit că, fiind aproape de soțul meu, Iván Marino Ospina s-a bucurat de anumite privilegii, de exemplu: putea să intre și să iasă din țară fără ca oamenii de la imigrări să-i ștampileze pașaportul. Relația dintre cei doi trebuie să fi fost foarte strânsă, pentru că, la sfârșitul lui august 1985, l-am văzut pe Pablo foarte mâhnit când a fost sunat și informat că Ospina murise într-o confruntare cu armata în Cali. Nu mi-a zis nimic în momentul acela, dar l-am auzit când vorbea la telefon cu cineva și îi spunea că Ospina fusese un luptător, un combatant ca puțini alții.

Cert este că, după mulți ani, tragedia de la Palatul de Justiție a avut drept consecințe colaterale distrugerea dosarelor despre extrădare și blocarea automată a demersurilor pentru cazurile respective, un lucru care, din câte am auzit de la Pasquín, le lua o povară de pe umeri soțului meu și mai multor persoane cerute de Statele Unite, deoarece era aproape imposibil ca arhivele să fie refăcute. În consecință, extrădarea lua o întorsătură dură, pentru că, în acel an, 1985, guvernul reactivase deja trimiterea conaționalilor în fața justiției din altă țară, după cum s-a întâmplat cu 13 persoane, printre care Hernán Botero Moreno, președinte al clubului de fotbal Atletico Nacional, Marco Fidel Cadavid și frații Said și Nayib Pabón Jatter. Îmi amintesc că l-am văzut pe Pablo foarte contrariat din cauza acelor extrădări, dar mai ales din cauza celei a lui Botero, care, potrivit lui, nu trebuia să fie trimis în Statele Unite, pentru că era acuzat de spălare de bani, și nu de narcotrafic.

Cu toate acestea, năluca extrădării era în continuare acolo, bântuind, dar avea să treacă pe plan secund în agenda națională pe 13 noiembrie, la o săptămână după evenimentele de la Palatul de Justiție, când a avut loc altă tragedie înspăimântătoare: erupția vulcanului Nevado del Ruiz, care a șters de pe fața pământului Armero, Tolima, sud-vestul Columbiei, și a provocat moartea a peste 20 000 de persoane. Imaginile cu ce se întâmpla în acea regiune erau foarte dureroase, pentru că, în mod clar, țara nu era pregătită pentru a înfrunta un asemenea dezastru natural.

De aceea a fost atât de crunt de privit sfârșitul trist al Omairei Sánchez, fetița care a murit în fața camerelor de luat vederi, fiindcă nu exista tehnologia necesară pentru a o salva de sub zidurile casei. Episodul acela mi-a rupt inima, pentru că, neputincioasă, fetița îi spusese mamei sale că o iubește și o implorase să se roage să nu

moară.

Pablo nu era cu noi în acele momente, dar pilotul unuia dintre avioanele sale mi-a povestit că dăduse ordin ca unul dintre elicopterele sale Hughes să fie trimis pentru a duce apă potabilă supraviețuitorilor, sunându-și în același timp „asociații“ pentru a alcătui un fel de flotă aeriană cu scopul de a transporta saltele, păături și mâncare.

Acum, că am vorbit despre legătura lui Pablo cu unii dintre șefii mișcării M-19, treceam într-o seară pe lângă piscina din La mayoría și i-am văzut pe soțul meu și pe Juan Pablo cu ceva ce părea o spadă. M-am apropiat, curioasă, și i-am întrebat ce puneau la cale.

– Uite, dragostea mea, cadoul meu pentru Grigori: spada lui Simón Bolívar, Eliberatorul. Mi-a făcut-o cadou un prieten.

Era o nebunie. Spada lui Bolívar în mâinile soțului meu? M-am uitat la ea și mi s-a părut un obiect normal, însă impresionant. Putea să fie sau nu spada lui Bolívar. Dacă era autentică, aveam în față un reper istoric, ce se adăuga celor două piese ale Eliberatorului pe care le cumpărasem de curând: medalia pe care o primise după victoria în Bătălia de la Boyacá, în 1819, și macheta originală a unei sculpturi ce înfățișa calul Eliberatorului, pe care guvernatorul din acea epocă i-o dăduse unui artist italian celebru, pentru a o expune în Piața Bolívar din Medellín.

În timp ce mă îndepărtam am auzit următoarele cuvinte:

– Fiule, ai grijă de ea, căci această spadă este încărcată de istorie. Poți să pleci, dar ai grijă cum o mânuiești și nu te juca pe aici cu ea.

Războiul, perchezițiile, ascunzătorile, fuga continuă ne-au dus în locuri neașteptate, unde am pierdut multe lucruri și am uitat altele. Cum ar fi spada lui Bolívar, despre care am auzit câțiva ani mai târziu, la începutul lui ianuarie 1991, când Otto și Arete au sosit la ascunzătoarea cunoscută ca Numărul 40, unde stăteam eu și copiii, cu un mesaj urgent de la Pablo: trebuia să înapoiem cât mai repede spada lui Bolívar.

Ne-am privit neîncrezători, pentru că trecuseră mai bine de cinci ani de când Pablo îi dăruise spada lui Juan Pablo. Fiul meu a reacționat:

– Otto, zi-i tatălui meu că un cadou nu se cere niciodată înapoi și că nu i-o dau, pentru că nici măcar nu știu unde e.

Bodyguardul a înțeles hotărârea fiului meu și l-a sunat pe Pablo ca să vorbească cu fiul său.

– Grigori, dă-mi înapoi spada aceea pentru că trebuie să le-o înapoiez prietenilor care mi-au făcut-o cadou deoarece au nevoie urgent de ea.

Pablo a fost convingător, dar ne-a luat mai multe zile să găsim spada, pentru că, după mai mulți ani în care ne mutaserăm dintr-un loc în altul, Juan Pablo nu-și amintea unde o lăsase. Le-am cerut tuturor bodyguarzilor să caute la moșiile, apartamentele, casele unde locuiserăm din 1985 și să aducă orice obiect care seamăna cu o spadă. Îmi amintesc că au ajuns să aducă chiar și săbii, și cuțite mari. În cele din urmă, au găsit o spadă destul de asemănătoare cu cea pe care Juan Pablo o primise și i-am trimis-o lui Pablo. Înainte să renunțe la ea, Juan Pablo și-a făcut mai multe fotografii cu spada, ca să aibă o amintire cu acel obiect atât de important care trecuse prin mâinile noastre.

N-am mai discutat despre acest subiect, dar, mult mai târziu, am înțeles motivul pentru care Pablo ceruse spada lui Bolívar. Cum mișcarea M-19 își încheiase negocierile cu guvernul, trebuia să-și arate bunăvoința, iar cel mai bine era să o facă înapoind spada. Asta s-a întâmplat pe 31 ianuarie 1991, în cadrul unei ceremonii deosebite organizate în Bogotá, în care Antonio Navarro Wolf și alți luptători de gherilă din M-19, deja demobilizați, i-au oferit spada lui César Gaviria, pe atunci președinte.

Analizând aceste fapte în perspectivă, am rămas cu îndoiala dacă spada pe care o înapoiasem era, în realitate, cea originală sau dacă, între timp, cineva pusese mâna pe cea autentică, iar cea oferită de mișcarea M-19 nu era cea originală. Tot ce s-a întâmplat referitor la acest episod este cel puțin ciudat. Cert este că, în mod public, s-a spus că spada pe care a oferit-o mișcarea M-19 este în siguranță într-un seif al Băncii Republicii. Oare cea păzită este cea originală? S-ar putea să nu aflăm asta niciodată.

1986

În dimineața zilei de 25 iulie 2016, Juan Pablo a venit la apartamentul meu foarte agitat. M-am îngrijorat când mi-a spus că trebuie să-mi arate ceva pe telefon. Obişnuită cu veștile rele, am crezut că se întâmplase ceva, dar am răsuflat ușurată, căci nu era așa.

A deschis unul dintre mesajele pe care le primise și mi-a explicat că îi scrisese Aaron Seal, fiul pilotului american Barry Seal, asasinat în urmă cu 30 de ani – conform investigațiilor – din ordinul lui Pablo. Nu-mi venea să cred că cineva voia să-l contacteze, să vorbească despre cele întâmplate, să înfrunte trecutul.

Cuvintele lui Aaron erau tulburătoare: „(...) Mă numesc Aaron Seal, iar tatăl meu a fost Barry Seal. Sunt sigur că ești la fel de familiarizat cu numele acesta cum sunt și eu cu al tatălui tău. Am citit că ai căutat să te împaci cu persoane din trecutul tatălui tău și ești un mare om pentru că faci asta. I-am contactat pe cei care au apăsât pe trăgaci și l-au omorât pe tata și le-am spus că i-am iertat. Vreau doar să știi că l-am iertat de mult pe tatăl tău pentru că – se pare – a plătit asasinarea tatălui meu. Îți scriu, cu smerenie, ca să te rog să-l ierți pe tata pentru că a fost dispus să depună mărturie împotriva tatălui tău și a asociaților săi. Tata a încercat doar să-și salveze pielea și, în cele din urmă, a plătit cu viața. Vreau doar să știi că din partea mea nu există resentimente, nici din partea mamei. Eu, mai bine decât oricine, pot să înțeleg cât de grea a fost viața ta. Și drumul meu a fost anevoios, dar Domnul mi-a fost alături. Nu mă voi simți jignit dacă alegi să nu-mi răspunzi. Dumnezeu să te binecuvânteze. Aaron.“

Fiul meu n-a ezitat nici o secundă să-i răspundă și, după mai multe schimburi de e-mailuri și o videoconferință, s-au întâlnit pe 27 septembrie în același an, în Mexic. Câteva ore mai târziu, m-a sunat și mi-a spus, emoționat, că discuția fusese foarte plăcută, întrucât vorbiseră despre poveștile lor de viață, dar și ale părinților lor, care, în diferite circumstanțe, comiseseră greșeli grave care îi costaseră viața.

Se știe foarte bine cum a murit soțul meu, dar întâlnirea lui Sebastian cu Aaron a confirmat multe lucruri și a adus în discuție altele noi cu privire la motivele care l-au determinat pe Pablo să le dea oamenilor săi ordin să-l localizeze pe Barry Seal în Statele Unite și să-l omoare, pe 19 februarie 1986, în parcare Armatei Salvării, în orașul Baton Rouge, statul Louisiana.

Întâlnirea emoționantă dintre Aaron și fiul meu a deschis o altă ușă: întâlnirea mea cu văduva lui Barry Seal, dar până la terminarea acestei cărți am încercat să ne vedem în diverse locuri din America Latină și, dintr-un motiv sau altul, n-am reușit să o facem. Am convingerea că, dacă momentul acela va veni, va fi ceva foarte important pentru noi, ca femei.

În Columbia, moartea lui Seal a trecut practic neobservată. Străină de acele evenimente, pe atunci mă ocupam de organizarea unei întâlniri

de familie în clădirea Monaco, pentru a sărbători ziua de naștere a lui Juan Pablo, care împlinea, pe 24 februarie 1986, nouă ani. Voiam să-i fac un cadou deosebit, nu haine sau jucării, și de aceea am optat pentru ceva ce cumpărasem recent, pentru ca el să păstreze acel dar ca pe o comoară: un cufăr cu scrisorile de dragoste originale pe care Manuelita Sáenz i le scrisese lui Simón Bolívar. În prezent este adult și mi-a spus că se simte foarte mândru că a păstrat acele scrisori.

Cu puțin înainte de a tăia tortul, Pablo a apărut pe nepusă masă, dar a spus că nu poate să stea prea mult. Am făcut fotografiile de familie, a mâncat chec și a fost foarte afectuos cu Manuela și cu Juan Pablo. Înainte de a pleca, la o jumătate de oră după ce sosise, i-a dat băiatului o scrisoare și l-a îmbrățișat. Ca de obicei, prezența lui scurtă mi-a lăsat un gust amar, pentru că încă nu eram obișnuită să trăiesc fiecare moment al vieții mele cu și fără soțul meu. Când întâlnirea s-a încheiat, am citit mesajul pe care Pablo i-l scrisese fiului său: „Azi împlinești nouă ani, ești deja un bărbățel și asta implică multe responsabilități. Vreau să-ți spun azi că viața are momente frumoase, dar și momente grele și dure; acele momente dificile și dure sunt cele care-i clădesc pe bărbați. Am toată certitudinea că ai înfruntat întotdeauna cu multă demnitate și foarte mult curaj momentele grele din viața ta.“ Pe atunci aveam 24 de ani și mă doare că n-am înțeles că, prin acel mesaj, Pablo îi fura copilăria lui Juan Pablo, fiindcă puneam pe umerii lui responsabilități mai mari decât putea el să ducă. Îmi pare rău că nu i-am făcut reproșuri pentru cuvintele din acea scrisoare.

Pablo a dispărut din nou, iar, în următoarele luni ale anului 1986, am trăit într-o oarecare normalitate în clădirea Monaco și, de aceea, am încercat să clădesc o viață obișnuită pentru familia și copiii mei. Mediul era important și asta includea decorarea apartamentului, în care am pus accentul pe culoare și pe prospețime. Și, fiindcă îmi plăcea tot ce era mai bun, am apelat la serviciile unei firme care trimitea în fiecare săptămână, din Bogotá, trandafiri albi și roșii, precum și cale, și gladiole. O expertă avea grijă să aranjeze cele aproape 20 de vase pe care le expuneam în penthouse, chiar și în băi.

În acele zile eram foarte ocupată și cu pregătirile pentru prima comuniune a lui Juan Pablo, programată de Școala San José în data de 16 august 1986, într-o sâmbătă. Cum ceremonia fusese stabilită de la începutul anului, eu îmi luasem toate măsurile necesare pentru ca fiul meu să aibă parte de un eveniment de neuitat.

Din acest motiv, am călătorit în Elveția, întrucât mi s-a spus că în acea țară europeană voi găsi cele mai frumoase aranjamente pentru un

astfel de eveniment. Într-adevăr, la Geneva am găsit un magazin specializat în invitații pentru prima comuniune și am dat comandă de 100 de bucăți, din hârtie fină, legate cu o panglică galbenă din satin. În alt loc, tot în același oraș, am dat și peste o fabrică de ciocolată, celebră în întreaga lume pentru gustul ei și pentru că bomboanele erau împachetate într-o cutie galbenă pătrată cu un capac cu flori în nuanțe de galben și pastel din hârtie creponată. O adevărată operă de artă. Din Elveția m-am dus la Roma, Italia, să cumpăr îmbrăcămintea pentru prima comuniune. Era din in albastru cu degradeuri de gri, iar cravata avea detalii roșii, care ofereau contrast și sporeau frumusețea costumului. Iar de la Milano am cumpărat rochiile pentru mine și pentru Manuela.

În ziua stabilită, ceremonia a avut loc la școală, iar Juan Pablo a fost însoțit de bunicii lui și de fratele meu Carlos, care i-a ținut locul lui Pablo, fiindcă acesta era în continuare căutat de justiție. M-a întristat să-l văd pe Juan Pablo cu ochii în lacrimi din cauză că toți colegii lui radiau, înconjurați de părinții și de familiile lor.

După-amiază, am dat o petrecere mare în clădirea Monaco și, așa cum îi era obiceiul, Pablo s-a prezentat fără să anunțe, însoțit de Fidel Castaño și de Gerardo „Kiko“ Moncada. Au stat cu noi două ore și apoi au plecat la o ascunzătoare cunoscută sub numele de Paradisul, unde aveau să ne aștepte pentru a continua petrecerea. Câteva ore mai târziu, împreună cu părinții mei ne-am dus în locul stabilit, am mâncat tort și am făcut câteva fotografii.

În ciuda acelor momente plăcute, spaima provocată de știrile aflate din media despre soțul meu nu ne dădeau pace. Acestea făceau referire la evoluția proceselor pentru diverse delikte și la solicitarea de extrădare în Statele Unite.

Pablo mai venea din când în când la clădirea Monaco, însă eu aflam de la știri despre faptele grave care cutremurau țara și care, aproape imediat, aveau repercusiuni directe asupra noastră, precum evenimentul de pe 17 noiembrie 1986 când, în împrejurimile orașului Bogotá, a avut loc asasinarea colonelului de poliție Jaime Ramírez, care, în martie 1984, condusese ocuparea zonei Llanos de Yarí, Caquetá, din complexul unde se cultiva coca, Tranquilandia.

Într-adevăr, la mai puțin de 12 ore după asasinarea colonelului, armata a ocupat clădirea, căutându-l pe Pablo. Au sosit zeci de soldați în camioane și au ocupat toate cele șapte etaje, în timp ce un colonel și mai mulți subofițeri s-au îndreptat spre penthouse, unde mă aflam împreună cu copiii mei.

Ce s-a întâmplat în timpul acelei percheziții mi-a lăsat sentimentul că acea confruntare dintre soțul meu și autorități avea să devină tot mai rea, în detrimentul nostru, al celor prinși la mijloc.

– Unde e nenorocitul ăla? m-a întrebat colonelul, fără să-și poată ascunde ura pe care o simțea pentru soțul meu.

– Domnule colonel, m-am despărțit de el cu mult timp în urmă.

Scuza nu prea a folosit, pentru că, exact în momentul acela, am primit un apel de la Pablo, care trebuie să fi fost informat că tocmai eram percheziționați. Unul dintre militari a răspuns la telefon, iar soțul meu i-a spus, probabil, cuvinte foarte urâte, fiindcă imediat colonelul m-a apucat de braț cu putere și, împingându-mă, m-a dus la dulap și a închis ușa.

– Atunci arătați-mi cu ce o să vă îmbrăcați în noaptea asta ca să vă admire acest ucigaș de polițiști, magistrați și oameni nevinovați, a zis tipând punându-mă în fața unei oglinzi.

Tremurând, și foarte panicată, n-am avut de ales decât să scot o lenjerie intimă dintr-un sertar și să i-o arăt, pentru că ofițerul era foarte nervos. Momentele acelea au părut o veșnicie și l-am rugat pe Dumnezeu să mă salveze. Din fericire, zgomotul armelor și al pașilor din cameră l-au obligat să deschidă ușa.

La trei ore de la sosire, și după ce au căutat fiecare colțișor din clădire, militarii au plecat frustrați, pentru că n-au găsit nici o urmă a lui Pablo. Dar eu am rămas distrusă. Acțiunile din ce în ce mai violente ale soțului meu, precum cele relatate de colonel – asasinarea magistratului de la Curtea Supremă, Hernando Baquero; a judecătorului Gustavo Zuluaga și a colonelului Ramírez (deși ulterior s-a dovedit că nu fusese el vinovatul) petrecute în iulie, octombrie și noiembrie anul acela –, aveau repercusiuni directe asupra mea. În timpul acelei percheziții eu am fost cea hărțuită și n-am putut să mă plâng sau să spun ceva. Nu-mi rămânea decât să tac și să îndur oprobriul.

Câteva ore mai târziu, Pablo a sunat din nou și i-am povestit plângând ce se întâmplase. Am simțit că era furios și n-a mai spus nimic. Apoi ne-am luat rămas-bun.

Au trecut mai multe săptămâni în care n-am știut nimic de el, până când, în dimineața zilei de 18 decembrie 1986, au sosit mai mulți dintre oamenii săi și mi-au spus că ne așteaptă într-o ascunzătoare. Am presupus că decizia subită se datora unei noi posibile percheziții a

autorităților în clădirea Monaco, fiindcă țara era șocată de asasinarea, cu o seară în urmă, directorului de la El Espectador, don Guillermo Cano.

Lucrurile trebuie să fi fost foarte complicate, căci, pentru prima oară, oamenii lui Pablo, alții decât cei care veneau să ne ia de obicei, au spus că trebuie să ne legăm la ochi, fiindcă era mai bine să nu știm unde ne duc.

– Dacă sunteți arestați, s-ar putea să vă oblige să spuneți unde este șeful, a zis unul dintre ei scoțând mai multe baticuri cu care trebuia să ne acoperim fețele.

Era o situație nouă și incomodă, dar am înțeles că n-aveam cum să contrazic ordinul soțului meu. Chestia asta cu legatul la ochi avea să se repete frecvent în următorii ani.

La două ore după ce am ieșit din clădire, ne-am întâlnit cu Pablo într-o casuță de țară, dar n-am reușit să identific locul, cu climă temperată. Atmosfera peste care am dat acolo nu era cea mai plăcută, iar eu eram supărată pentru că fuseserăm legați la ochi; de aceea, la început, i-am făcut reproșuri lui Pablo pentru uciderea ziaristului, fiindcă buletinele de știri îl acuzau pe el.

A fost foarte dureros să văd la televizor desfășurarea întâmplărilor ulterioare asasinării lui Cano, ce avusese loc când ieșise din sediul ziarului. Pentru prima oară, presa tipografică s-a oprit, radioul a întrerupt transmisiunea știrilor, iar pe posturile de televiziune buletinele de știri au încetat să mai transmită informații.

În momentele acelea, fratele meu Mario se ascundea în insulele Rosario și am vorbit mai multe minute la telefon. Ceea ce a spus a fost foarte elocvent:

– Cu asta, Pablo ne-a nenorocit viața.

Într-una din acele zile de izolare, Pablo a ieșit din camera noastră și mi-a atras atenția faptul că ducea la subraț un dicționar Larousse de dimensiuni considerabile. S-a așezat pe o canapea să-l consulte și m-am apropiat intrigată să-l întreb ce caută. Mi-a explicat că avea de gând să redacteze niște scrisori și avea nevoie de dicționar pentru a fi foarte precis în termenii pe care-i folosea. Apoi a scos din biroul său un teanc de hârtie pentru scrisori și a început să scrie. Am înțeles că nu voia să mai vorbească despre acel subiect.

Ca de obicei, spusese adevărul doar pe jumătate, pentru că, mult mai

târziu, când am vorbit despre mai multe subiecte cu Neruda – consilierul soțului meu în ceea ce privește redactarea discursurilor sale în Consiliul din Envigado și apoi în Congres – și i-am spus că îmi atrăsese atenția faptul că soțul meu folosea acel dicționar, mi-a povestit că, deși Pablo avusese întotdeauna grijă când era vorba să trimită mesaje scrise, în ziua în care luase dicționarul Larousse revizuita redactarea comunicatelor Extradabililor, o organizație clandestină care tocmai luase naștere și al cărei obiectiv principal era lupta împotriva extrădării.

–Victoria, Extradabili au trimis primul comunicat pe 6 noiembrie și uite că au obținut ceva, pentru că, pe 12 decembrie, Curtea Supremă a revocat pentru prima oară tratatul de extradare cu Statele Unite. Dar, două zile mai târziu, guvernul a emis alt decret prin care revenea asupra extrădării, iar ziarul El Espectador a publicat un editorial intitulat „S-a terminat cu distracția mafioților“; și uite ce s-a întâmplat.

Apoi a rostit o frază ambiguă prin care a încheiat conversația.

– Pablo nu se va opri, Victoria. Am aflat ce are de gând să facă cu Belisario Betancur după ce acesta va părăsi guvernul și îi va ceda puterea lui Virgilio Barco.

A schimbat subiectul și n-am mai vorbit niciodată despre chestiunea aceea, dar în adâncul sufletului am rămas neliniștită gândindu-mă la ce anume dorise să spună. Am aflat după mai mulți ani de la moartea lui Pablo, când m-am întors în Medellín să rezolv câteva chestiuni personale și m-am întâlnit cu persoane care supraviețuiseră războiului. Pe una dintre ele, cu care soțul meu avusese o relație apropiată înainte de a fi închis în închisoarea La Catedral, în 1991, am întrebat-o despre Betancur și m-a îngrozit ce mi-a povestit, pentru că răutatea lui Pablo ajunsese prea departe. Nu avea limite.

Conform acelei versiuni, Pablo hotărâse să se răzbune pe Betancur fiindcă, după asasinarea ministrului Rodrigo Lara, în 1984, autorizase extradarea multor persoane în Statele Unite, deși soțul meu considera că demnitarul își luase angajamentul să nu o facă.

Sursa mi-a dezvăluit că, din câte i se povestise, Pablo își propusese să-l sechestreze și să-l deporteze pentru totdeauna în sălbăcie după predarea funcției prezidențiale în august 1986. Pentru a face asta, i-a dat ordin lui Godoy, unul dintre oamenii săi, să construiască o cabană fără ferestre undeva între Urabá și Chocó. La scurt timp, Godoy a găsit locul potrivit și, după două luni de muncă împreună cu mai multe

ajutoare, au terminat de construit un fel de casă-închisoare. Oamenii lui Pablo au făcut mai multe încercări, dar, slavă Domnului, Betancur era foarte bine păzit și, în cele din urmă, cursul evenimentelor i-a determinat să renunțe la idee.

1987

Moșia Nápoles a fost confiscată pentru prima oară în 1984, când statul i-a declarat război soțului meu și narcotraficului din cauza asasinării ministrului de Justiție, Rodrigo Lara Bonilla. N-am știut niciodată cum a făcut, dar cert este că, timp mai mulți ani, Pablo s-a descurcat ca să stăm acolo fără nici o restricție.

Așa s-a întâmplat la mijlocul lunii ianuarie 1987, când am stat mai multe zile la moșie și, la întoarcere, Pablo a hotărât să o luăm pe șosea, pentru că voia să conducă până la Medellín, să ne lase la clădirea Monaco și apoi să se ascundă. O greșeală gravă, deoarece, câteva ore mai târziu, aveam să ne confruntăm cu una dintre cele mai groaznice experiențe din viața noastră.

Pablo conducea o camionetă Toyota, iar eu stăteam lângă el cu Manuela; în spate, Juan Pablo și Carlos Lehder. În fața noastră mergeau două vehicule – unul cu Otto, Mugre și Pasquín, iar altul cu Luigi și Dolly –, care trebuiau să păstreze distanța între ele de cel mult doi kilometri, ca să nu piardă semnalul stației.

Era o zi cu soare și pe șosea nu se vedeau prea multe mașini; Pablo conducea fără să se grăbească și, pe la jumătatea drumului spre Medellín, Luigi a anunțat că tocmai trecuse de stația de taxare de la Cocorná și că a văzut patru polițiști care făceau controale.

Soțul meu și-a continuat drumul, iar eu am început să mă întreb de ce nu se oprește; m-am gândit că se va întâmpla ceva rău.

Probabil Lehder mi-a citit gândurile, căci a spus:

– Pablo, cred că n-ar trebui să mergem toți în aceeași mașină, nu ți se pare?

– Da, știu, stai că înainte de stația de taxare este o curbă și, din partea superioară a muntelui, putem să vedem ce se întâmplă.

Într-adevăr, Pablo a virat la curbă și a parcat în fața unui restaurant, de unde putea observa polițiștii. După câteva secunde, i-a spus lui

Otto prin stație să parcheze lângă el, pentru a face transferul, fiindcă prefera să conduc eu camioneta până la Medellín, cu Juan Pablo și Manuela.

Lehder a coborât din jeep cu pușca în mână, Pablo l-a urmat cu al său Sig Sauer la cingătoare și au urcat în spatele automobilului Renault 18. Otto a pus în portbagaj geanta soțului meu, rucsacul lui Lehder și o sacoșă cu mâncare pe care i-o pregătisem lui Pablo.

Am condus până la punctul de control și am rămas în spatele a două vehicule care urmau să plătească la ghișeu. În clipa aceea, am văzut în oglinda retrovizoare că Renaultul 18 venea pe contrasens și, când a ajuns la cabina pentru taxă, Lehder a scos capul pe geamul mașinii cu mitraliera la vedere și a strigat: „Suntem agenți ai F-2... nu trageți“.

Atunci a început schimbul de focuri, iar noi am fost prinși la mijloc. Totul s-a petrecut foarte repede. Un polițist și-a scos revolverul și a tras în geamul din spate al automobilului; iar, de pe locul pasagerului, Otto a tras în alt polițist, care a reușit să se arunce într-un șanț. Pasquín a tras câteva rafale cu pușca lui. În cele din urmă, s-a auzit scârțâit de cauciucuri și Renaultul s-a îndepărtat în viteză de acel loc.

Acele momente au fost de nedescris. Tremuram de panică, mă temeam de ce era mai rău, dar mi-am dat seama că trebuia să fac pe naiva, ca și cum n-am fi avut nici o legătură cu ce se petrecea. M-am uitat spre bancheta din spate și Juan Pablo părea foarte speriat și cu trupul său o proteja pe sora lui, care plângea încontinuu.

Era un haos total, pentru că nu se auzeau decât țipete și strigăte de ajutor. După o clipă, a sosit un polițist și mi-a spus să nu plătesc taxa și să plec de acolo, dar un bărbat îmbrăcat în civil, cu un pistol în mână, a zis nu, căci văzuse că bărbații care provocaseră schimbul de focuri coborâseră din camioneta pe care o conduceam.

Imediat după aceea polițiștii și-au îndreptat armele asupra noastră, ne-au obligat să coborâm din mașină și ne-au percheziționat cu brutalitate. Apoi ne-au dus lângă alte 20 de persoane care se aflau la punctul de control și ne-au dus la o clădire mică, unde funcționa administrația. Acolo am stat în picioare aproape cinci ore. Manuela plângea pentru că trebuia să-i dau biberonul și să-i schimb scutecele. Mă simțeam neputincioasă din cauza indiferenței polițiștilor, care nu mi înțelegeau rugămințile de a-mi permite să am grijă de fiica mea, de doar doi ani și jumătate.

– O să vedeți voi, nenorociților, ce-o să vă facem; de data asta nu veți

mai scăpa, narcotraficantii asasini ce sunteți, strigau polițiștii la noi, după ce aflaseră că fuseseră foarte aproape de Pablo Escobar.

În cele din urmă, un polițist a spus să-l însoțim, pentru că primise ordin să ne ducă la sediul poliției din Antioquia, situat în Medellín. Ne-am așezat pe bancheta din spate a camionetei și, bună parte din drum, polițistul care conducea m-a insultat că îi făcusem copii unui bandit.

Ajunși la sediul poliției, am coborât din camionetă; eu o țineam pe Manuela, care dormea în brațele mele, acoperită cu o pătură. Acolo aștepta comandantul, colonelul Valdemar Franklin Quintero, care mi-a smuls cu atâta putere geanta cu lucrurile copilului și pătura, încât mai avea puțin și o arunca cât colo și pe fetiță.

– Duceți-i pe nenorocita asta și pe copiii acelei jigodii în temniță, a strigat, și oamenii săi s-au grăbit să-i îndeplinească ordinul.

– Vă rog, lăsați-mi măcar pătura fetei și geanta cu lucrurile ei, ca să-i pregătesc mâncarea. N-a mâncat de mai multe ore și la punctul de control nu ne-au dat nici măcar un pahar cu apă. Aici o să fie la fel? am zis plângând, dar nu mi-a răspuns nimeni, în timp ce colonelul s-a îndepărtat cu o privire ce reflecta o ură profundă față de soțul meu.

La unu și jumătate dimineața, când activitatea se mai redusese, o femeie polițist s-a apropiat de mine și mi-a oferit un biberon pregătit. I-am fost foarte recunoscătoare pentru gest, dar nu înțelegeam de ce trebuia să se poarte așa cu copiii mei din cauza acțiunilor tatălui lor.

Câteva minute mai târziu, Manuela suga din biberon, când, dintr-odată, a apărut avocatul José Aristizábal.

– Doamnă, m-a trimis domnul. El este bine și nu vă faceți griji, căci mâine vă scot de aici. Cel mai important este că o să-i duc pe copiii dumneavoastră acasă la bunica lor Nora.

I-am dat-o pe fetiță și Juan Pablo l-a urmat pe avocat, care s-a îndreptat spre o casă unde așteptau Pablo, Leher, Otto, Mugre și Pasquín. Soțul meu le-a dat ordine oamenilor săi ca Manuela să fie dusă la mama și i-a spus băiatului să rămână cu el.

A doua zi, avocatul Aristizábal a venit după mine la sediul poliției și, în timp ce mă conducea la clădirea Monaco, mi-a povestit că Pablo era furios din cauza celor întâmplate cu Manuela.

– Nu pot să uit expresia soțului dumneavoastră, doamnă. E singura

dată când l-am văzut plângând; auziți ce mi-a spus: „Domnule avocat, cine este mai bandit? Eu, care am ales să fiu, sau cei care, folosindu-se de autoritatea lor și de uniforma de polițiști, îmi ultragiază copiii și soția, care sunt nevinovați? Răspundeți-mi, domnule avocat, cine este mai bandit?”

Fără îndoială, episodul acela avea să sporească și mai mult aversiunea lui Pablo față de poliție, pentru că, din câte îi spusese avocatului Aristizábal, avea să se răzbune pentru atitudinea polițiștilor față de noi și, în special, față de Manuela, fiindcă nu mă lăsaseră să-i dau biberonul. Era o ură strânsă cu mulți ani în urmă, de când Pablo și câțiva dintre prietenii săi din cartierul La Paz aruncau cu pietre în patrule când făceau ronduri de supraveghere și le spuneau tot felul de cuvinte urâte polițiștilor.

La două săptămâni după incidentul de la Cocorná, pe 4 februarie 1987, m-a sunat o prietenă din liceu, care mi-a spus să dau drumul la radio. Așa am făcut și am fost foarte îngrijorată când am auzit că poliția îl arestase pe Lehder la o fermă din municipiul Retiro, la 36 de kilometri de Medellín, și că avea să fie extrădat imediat în Statele Unite.

Din câte am aflat ulterior, în ziua aceea soțul meu fusese la moșia Nápoles și văzuse la știri imaginile cu momentul în care Lehder era condus spre un avion ce avea să-l transporte în SUA. Pablo fusese descumpănit și avusese o reacție neașteptată:

– Agață-te de elice! Eu așa aș face! Nu i-aș lăsa pe nenorociți să mă ia; prefer să mă agăț de aripile alea ca să mor mai degrabă decât să urc în avionul ăla.

La trei zile după extrădarea lui Lehder a avut loc o nouă percheziție în clădirea Monaco, de data aceasta din partea poliției. Ofițerul care conducea operațiunea a sosit la penthouse însoțit de 20 de bărbați înarmați cu puști care i-au împins lângă perete pe cei doi bodyguarzi și pe menajeră. Juan Pablo și Manuela încă dormeau, pentru că era ora șase dimineața. Eu tocmai mă trezisem și atitudinea ostilă a polițiștilor m-a panicat.

– Doamnă, unde e monstrul? Dumneavoastră trebuie să știți unde se ascunde, iar dacă nu ne spuneți acum, vă vom aresta.

Juan Pablo s-a trezit din cauza gălăgiei și a venit lângă mine. Plângea și era foarte speriat; în șoaptă, am încercat să-l liniștesc și i-am zis să nu-și facă griji, că nu se va întâmpla nimic.

– Domnule căpitan, dacă nu știți dumneavoastră, care aveți la dispoziție toate serviciile de informații din lume, de unde să știu eu, care nu-l văd niciodată; în plus, el nu-mi va spune unde se ascunde.

Explicația mea nu i-a plăcut deloc ofițerului, care le-a ordonat oamenilor să răscolească apartamentul pentru a găsi bani, droguri, arme.

Percheziția a durat aproape șase ore ce mi s-au părut o eternitate. La final căpitanul m-a avertizat:

– Spuneți-i criminalului că-l vom găsi, așa cum a fost găsit și extrădat deja prietenul lui.

Aflând despre percheziție, două zile mai târziu, Pablo a trimis mai mulți dintre oamenii săi să ne ia și să ne ducă să ne întâlnim cu el într-un apartament undeva în Medellín. Părea îngrijorat, dar și foarte furios.

– Pablo, Pablo, acum ce-o să faci?!

N-a răspuns la întrebare și tot ce-a spus a fost că trebuie să întărim măsurile de siguranță pentru familia noastră.

Mult mai târziu, când izolarea ne obliga să stăm ascunși o perioadă îndelungată, l-am întrebat pe Pablo dacă erau adevărate zvonurile care spuneau că el îl predase pe Lehder.

– Nu, Tata, nici prin cap nu mi-ar trece așa ceva, căci cu extrădarea nu e de joacă. E adevărat că el era într-o stare deplorabilă, se droga și-și cheltuise aproape toți banii, dar am fost mereu în relații bune și chiar am dat mâna cu el când a făcut greșeala cu Rollo.

Doar atât a spus și am fost uimită de faptul că-l menționase pe Rollo, un bărbat înalt care lucra pentru el, dar cu care nu avusesem nici un fel de legătură. Una dintre menajere, pe care am întâlnit-o în Medellín mulți ani mai târziu, mi-a povestit că se afla în bucătăria din casa principală de la Nápoles exact în momentul în care zgomotul ce se auzea de la piscină a obligat-o să se ascundă sub masă. Conform relatării sale, Lehder îl asasinase pe Rollo cu pușca, pentru că îi făcuse ochi dulci unei tinere pe care o plăcea el. Și a adăugat că soțul meu se înfuriase și ordonase să fie luat de la moșie cu un elicopter și dus la altă fermă.

Pe 27 iunie 1987, la patru luni de la extrădarea lui Lehder, soțul meu a sosit în clădirea Monaco. Radia de fericire. De mult timp nu-l mai

văzusem așa și avea motive să fie bucuros, deoarece Curtea Supremă de Justiție tocmai anulasese extrădarea și, prin urmare, procesele împotriva lui nu mai erau valabile. Din câte mi-a explicat, ministrul Justiției, José Manuel Arias, era obligat să anuleze în jur de 100 de hotărâri judecătorești de arestare cu scopul extrădării, printre care și a lui.

Fără conturi de reglat cu justiția, Pablo a rămas să locuiască împreună cu noi, ceea ce nu se mai întâmplase de trei ani și nouă luni. Într-un fel, ne-am recăpătat familia, spre fericirea Manuelei și a lui Juan Pablo, care, în sfârșit, au avut un tată care să-i ducă la școală. Totuși, în tot acel timp, soțul meu a fost înconjurat de multe gărzi de corp incomode, fiindcă aproape mereu se deplasa cu cel puțin zece camioane Land Cruiser, cu patru, cinci gărzi fiecare, înarmate cu pistoale și puști AK-47, care-i ofereau protecție legală. E ciudat, dar Manuela, care pe atunci avea doar trei ani, își amintește astăzi clar cât de ciudat i se părea să meargă la grădinița Génesis cu tatăl ei și cu mulți oameni înarmați.

Desigur, o asemenea desfășurare de forțe avea inconvenientele sale, de exemplu, situația cu care s-au confruntat într-o zi Pablo și fratelui meu Mario când treceau pe o stradă din Medellín. Prăpădindu-se de râs, Pablo mi-a povestit, în noaptea aceea, că el conducea unul dintre jeepuri, iar lângă el se afla Mario, cu o mitralieră sub scaun, când patru polițiști pe motociclete au oprit alaiul pentru a verifica documentele și biletele de liberă trecere. Toți bodyguarzii au început să predea armele, dar când a venit rândul lui, Mario și-a scos arma și a îndreptat-o asupra polițiștilor luați pe nepregătite. Apoi a spus: „Pablo, turma asta de fricoși te apără pe tine? Patru polițiști le iau armele la 50 de bodygarzi? Lei ai ăștia te apără pe tine? Ai dat de dracu’! Domnilor polițiști, vă rog să dați armele înapoi, ca să evităm o problemă și mai mare.“ Surprinși și, în același timp, speriați, agenții au făcut semn convoiului de mașini să-și continue drumul.

În această perioadă de liniște, Pablo stătea cu noi cea mai mare parte din zi, dar, ca de obicei, îmi zicea că are o întâlnire de afaceri, pleca și se întorcea în zori. Era evident că se întâlnea cu amantele sale de la momentul acela. Îmi amintesc că se îmbrăca obișnuit, cu blugi și cămașă, dar nu renunțase la obiceiul de a purta teniși, special pentru a o lua la fugă în caz că sosea „Legea“.

Și totuși, cum cu Pablo nimic nu dura o veșnicie, în noaptea de 11 octombrie 1987 – la trei luni și jumătate după ce rămăsese cu noi –, a intrat din nou în clandestinitate, de data asta din cauza asasinării fostului candidat la președinție, și lider al Uniunii Patriotice, Jaime

Înainte de a pleca, mi-a spus că nu avea nici o legătură cu acea crimă, dar cu siguranță urmau să-l învinovătească și, de aceea, prefera să se ascundă din nou. Zis și făcut, fiindcă în mai puțin de 12 ore a avut loc o nouă percheziție la clădirea Monaco, de data asta a armatei.

Sosirea camioanelor pline cu bărbați în uniformă devenise ceva obișnuit. Nu mă înșel când spun că, în cel mai complicat moment al războiului, clădirea Monaco a fost percheziționată de trei ori pe săptămână. Când portarul mă anunța că cei de la armată sunt jos, știam deja că strada și clădirea erau înconjurată, că soldații ocupaseră subsolurile și începuseră să ocupe etaj cu etaj și că, în curând, aveau să ajungă la penthouse pe scări și cu liftul. Așa s-a întâmplat, iar militarii au încercuit cele două terase și oricine le ieșea în cale era dus în salonul principal sau în sufragerie și era pus cu fața la perete, cu mâinile sus și păzit cu pușca.

Maiorul de armată m-a întrebat amenințător unde se ascunde Pablo și, ca de obicei, am răspuns că nu locuiește cu noi. Brusc, un soldat i-a pus arma în spate Sofiei Vergara, sora Teresitei, doamna care avusese grijă de Pablo o bună parte din viața lui, și, foarte dur, a întrebat-o cum o cheamă. Ea, tremurând, a răspuns María del Carmen Ramírez, iar militarul i-a cerut buletinul. La cei 65 de ani ai săi, s-a gândit la ce era mai rău, fiindcă mințise când își spusese numele și prenumele, și, foarte copleșită, a început să plângă. Am intervenit și i-am spus soldatului să aibă milă de ea, dar acesta mi-a spus că o va aresta. A hărțuit-o și a chinuit-o mult timp, până când, spre sfârșitul serii și după șase ore de percheziție, maiorul a zis că trebuie să plece. Din acel moment, Sofiei i-a rămas numele María del Carmen Ramírez.

Pablo stătea ascuns de mai multe săptămâni, când, într-o zi, a sosit Pasquín și mi-a spus că soțul meu mă roagă să aranjez apartamentul de la etajul trei al clădirii, pentru că un prieten de-ai săi, Jorge Pabón, va sta acolo o vreme. Mi s-a părut ciudat, pentru că ideea inițială când construisem clădirea fusese să închiriem câteva apartamente de la primele etaje pentru a putea suporta cheltuielile.

Nu aveam cum să-l întreb ce are de gând și am rugat-o pe decoratoare să mă ajute cu aranjarea apartamentului de la etajul trei și, pentru asta, am scos din depozit mai multe piese de mobilă italiană.

La început, Pabón, căruia i se spunea Negrul, nu prea mi s-a părut de încredere și nici nu avea un aspect prea plăcut; dar, pe măsură ce treceau zilele, la mai multe etaje din clădire am început să observ

bărbați masivi, musculoși și respingători. Eram din ce în ce mai îngrijorată și i-am transmis asta lui Pablo printr-un mesager, până când, într-una din acele nopți, a apărut din nou. Eram atât de supărată, încât de-abia l-am salutat:

– Pablo, pe cine ai adus să locuiască în clădire?

– Tata, nu-ți face griji, este un bun prieten, s-a purtat foarte frumos cu mine.

– Pablo, tipii ăștia îmi provoacă frică și ne vor omorî într-una din zilele astea.

– Nu, dragostea mea, cum să crezi așa ceva?

– Ești foarte încăpățânat, cum zice mama; mergi precum caii de curse, pe care nu-i poți vedea din cauza prafului. Problema este că trăim închiși în casa asta și nici măcar nu putem să ne plimbăm în jurul clădirii, nici să coborâm să jucăm tenis.

N-am izbutit. Pablo a plecat, iar „Negrul“ Pabón a rămas, în ciuda lacrimilor și a disperării mele.

La scurt timp, am înțeles: Pablo mi-a povestit că avea o datorie morală față de Pabón, pentru că în 1976, când fusese reținut în închisoarea Bellavista cu Mario, fratele meu, și cu Gustavo, vărul lui, Pabón îi salvase de un atac, căci ceilalți prizonieri credeau că fuseseră infiltrați de poliție. De atunci nu se mai văzuseră și acum îl căutase pe Pablo într-un loc cunoscut sub numele de Insula, în municipiul Peñol, și îi ceruse ajutorul, fiindcă tocmai se întorsese în țară după ce ispășise doi ani de închisoare în New York, acuzat de narcotrafic. Pablo îl respecta și, de aceea, l-a lăsat să locuiască în clădirea Monaco până își găsea un loc unde să stea.

Nu știu dacă Pablo a cântărit consecințele faptelor lui, dar cert este că sosirea acelui bărbat urma să ne tulbure viețile într-o asemenea măsură încât, la scurt timp, avea să fie declanșatorul unei noi confruntări în care, din nou, eu, Manuela și Juan Pablo aveam să fim prinși la mijloc.

1988

M-am trezit auzind țipetele lui Juan Pablo, care cerea ajutor. Alarmată, am încercat să mă mișc, dar mi-am dat seama că eram

prinsă între salteaua patului și o parte din tavanul camerei, care-mi căzuse pe spate. Copilul striga că nu poate să respire și m-am îngrijorat atât de mult, încât am început să mă mișc dintr-o parte în alta, ca să mă eliberez de sub greutatea care mă apăsa. Cum nu știam ce se întâmplă, am crezut că am căzut în subsolul clădirii și că vor trece mai multe zile până când ne va găsi cineva. Tot ce mi-a trecut prin minte a fost să-i strig lui Juan Pablo să aibă răbdare, că voi veni imediat la el.

M-am luptat atât de mult, încât am căzut într-o gaură și, când am putut să ies, am privit în sus și se vedea cerul. În alt capăt se auzeau alte persoane care strigau după ajutor. În mijlocul dărâmăturilor și al fiarelor care ieșeau din tavanul căzut, am reușit să mă duc spre Juan Pablo, dar am auzit plânsetele Manuelei și am ales să dau fuga la ea, să văd ce face. Am respirat ușurată când am văzut-o vie și nevătămată în brațele bonei, dar mi-am întors privirea și am rămas îngrozită, pentru că rama uneia dintre ferestrele de aluminiu ale camerei căzuse în patul ei în timp ce-și bea biberonul. I-am mulțumit lui Dumnezeu că nu aveam decât o zgârietură pe frunte.

M-am întors să-l caut pe Juan Pablo, care era în continuare prins între o placă de beton și patul lui. Am căutat să-l scot de acolo și am descoperit că o mică sculptură a maestrului Fernando Botero, care se afla pe noptieră, susținuse greutatea tavanului și, ca prin minune, acesta nu căzuse ca să-l strivească pe copil. Situația limită în care mă aflam mi-a permis, într-un mod supranatural, să pot ridica unul dintre colțurile plăcii de ciment, iar copilul a reușit să iasă cu greu pe acolo.

În mijlocul aceluia dezastru, tot ce voiam era să plec de acolo cu copiii mei, dar, când am găsit o lanternă și am luminat scara, am observat atâtea dărâmături, încât ar fi fost imposibil să coborâm. Dintr-odată, a sunat telefonul de la bucătărie și Marina, una dintre menajere, mi-a spus că e Pablo.

– Mister, era să ne omoare, am zis descumpănită.

– Liniștește-te, Tata, trimit acum după voi, a spus soțul meu.

Plângând i-am spus că vreau să mă duc la mama.

Când am închis telefonul, Marina mi-a spus că Pablo sunase deja să întrebe de noi, dar ea nu putuse să-i spună nimic despre starea noastră, pentru că nu reușise să ajungă la etajul doi al penthouse-ului deoarece plafonul scării se prăbușise.

Eram în continuare blocați și, de aceea, am țipat cât am putut, cerând

ajutor, până când, câteva minute mai târziu, doi bodyguardzi au făcut o gaură prin care am reușit să coborâm la primul etaj al clădirii. Marina mi-a dat o pereche de pantofi pe care îi găsisem aruncați pe acolo, dar Juan Pablo a trebuit să coboare desculț, riscând să se taie din cauza schijelor, a fiarelor și a cioburilor de pe jos. În timp ce coboram, de la ferestre se vedea amploarea catastrofei: persoane rănite în clădirile din apropiere și ruine, multe ruine.

Trecuseră puține minute de când țipetele fiului meu mă treziseră brusc, iar eu tot nu aveam nici cea mai mică idee cu privire la ce se întâmplase. Tot ce mi-a trecut prin minte a fost că un cutremur puternic a zguduit orașul.

Ajunși în parcare de la primul etaj, am urcat într-o camionetă parcată în zona vizitatorilor, foarte aproape de intrarea principală a clădirii. Bodyguardul care urma să conducă s-a apropiat și mi-a spus că verificase împrejurimile și totul indica faptul că o mașină-capcană explodase în partea din spate a clădirii. Era în jur de ora șase, în dimineața zilei de 13 ianuarie 1988.

Când am ieșit în stradă, a sosit una dintre surorile mele, care locuia foarte aproape și care se trezise din cauza exploziei puternice. Am coborât din mașină să stau de vorbă cu ea, iar frigul m-a făcut să-mi dau seama că eram cu toții în pijamale. Sora mea părea foarte agitată, pentru că crezuse că ni s-a întâmplat ceva rău și, de aceea, plecase imediat să ne caute.

– Tata, în timp ce mă îndreptam spre locul ăsta, de pe bulevardul Las Vegas se vedea un nor negru; mă temeam că voi ajunge aici și îmi vor spune că tu și nepoții mei ați murit.

I-am zis că trebuia să plecăm de acolo și am rugat-o să rămână ca să vadă ce se întâmplă și să facă fotografii. Mai târziu, a sosit arhitectul care proiectase clădirea și a mers cu sora mea printre ruine, ca să verifice scurgerile de apă sau pagubele produse la sistemul electric. Sora mea a profitat de momentul acela pentru a fotografia pagubele provocate. Mulți ani mai târziu, m-am întâlnit cu arhitectul în Medellín și, când am vorbit despre acel episod, și-a amintit următorul lucru:

– Doamnă Victoria, nici nu se luminase încă de ziuă când am simțit acea bubuitură atât de îngrozitoare și i-am spus soției mele: „A căzut clădirea Monaco“. Am ieșit în fugă, îngrijorat pentru structura clădirii.

Între timp, bodyguardul a luat-o pe așa-numitul deal Campestre și am

observat că poliția și mai multe mașini de pompieri se îndreptau spre clădire. Am urcat pe o cărare îngustă și abruptă, spre partea cea mai înaltă a muntelui, la cabana El Bizcocho, una dintre ascunzătorile familiei cunoscută sub numele de Bătrâneii. Când am ajuns la intrarea cabanei din lemn, Pablo și fratele meu Mario au ieșit să ne întâmpine. Ne-am îmbrățișat și, în momentul acela, eu și Juan Pablo am început să plângem. Înăuntru, am dat peste cumnatul meu, Roberto, și peste Mugre și cu toții au relatat că fuseseră pe terasa moșiei când se auzise o explozie puternică, pământul se zguduise și jos se văzuse un nor în formă de ciupercă.

Apoi ne-am așezat în salonul cabanei ca să ne continuăm discuția și am băut ciocolată caldă cu cornuri. Ei vorbeau întruna, dar nu-și dădeau seama că eu eram tristă, pentru că visul meu de a locui pentru totdeauna în clădirea Monaco se risipise într-o clipă. Aveam 26 de ani pe atunci și mă întrista gândul că nu voi mai putea locui niciodată acolo.

– Am crezut că ați murit toți trei. Știam că vor să-mi pună o bombă, dar nu mi-am imaginat că va fi în felul acesta, să vă implice pe voi, a spus Pablo, vizibil consternat.

Mugre se pregătea să spună ceva când lui Pablo i-a sunat telefonul și a răspuns imediat. După expresia feței sale ne-am dat seama că era ceva important și am așteptat cinci minute în tăcere, până când a mulțumit pentru apel și a închis telefonul. Apoi a spus:

– M-au sunat nenorociții ăia ca să vadă dacă am supraviețuit. Le-am mulțumit pentru sprijinul pe care mi l-au promis, deși știu că ei au pus bomba.

Cuvintele soțului meu mi s-au părut foarte ciudate și presupun că ceilalți au înțeles la ce se referea, mai puțin eu, care, ca de obicei, nu știam nimic. A trebuit să treacă o vreme ca să-mi fac o idee clară despre originea atacului înfiorător asupra clădirii, ce provocase moartea a trei persoane, alte zece fiind rănite și încă 100, afectate.

Din câte am aflat, de la mai multe persoane apropiate de Pablo, atentatul fusese rezultatul neînțelegerilor dintre șefii cartelului din Cali și soțul meu, din cauza „Negrului” Pabón. Și cel mai incredibil este că nu fusese din cauza narcotraficului sau a controlului piețelor de cocaină..., ci din cauza unei femei.

Povestea este foarte simplă: un bărbat cunoscut drept Piña, care lucra pentru Hélder „Pacho” Herrera – unul dintre șefii cartelului din Cali –

În New York, avusesse o relație sentimentală cu soția „Negrului“ Pabón în timp ce acesta ispășea doi ani de închisoare în America. După ce fusese eliberat, Pabón se întorsese în Columbia, îl căutase pe Pablo la Insulă, ascunzătoarea din Peñol, și îl rugase să intervină la șefii din Cali ca să i-l dea pe Piña, fiindcă voia să se răzbune pentru acel afront. Pablo vorbise de mai multe ori cu Gilberto Rodríguez Orejuela, dar acesta refuzase categoric, iar soțul meu sfârșise prin a-i ține partea prietenului său înșelat. Rezultatul a fost bomba la clădirea Monaco, pentru că cei din Cali știau probabil că Pabón locuia cu noi. De fapt, șocul exploziei a afectat o bună parte din etajul trei, unde stătea Pabón, care, în ziua atentatului, nu era acolo.

În următoarele 48 de ore după atacul de la clădirea Monaco am rămas cu Pablo, care a cercetat foarte activ cine dăduse ordinul și cine activase mașina-capcană. Îl observam în tăcere și părea foarte gânditor, furios. Era prima oară când îl atacau în felul acesta și când familia lui fusese la un pas de moarte. Mi-a atras atenția că foarte multe persoane au venit să stea de vorbă cu el, să-și ofere ajutorul în orice ar fi avut nevoie, pentru că cineva atentase la viața șefului. Ieșea de la o întâlnire pentru a intra în alta, dar mă durea că nu se preocupa de noi, nu mă întreba ce simt în legătură cu cele întâmplate, cu daunele grave suferite; din nou, nu-l interesa aspectul material, pentru că putea să cumpere încă o dată totul, întrucât, repeta iar și iar, el era o mașinărie de făcut bani.

Și, cum n-a întrebat nici unde urma să locuim, am dat câteva telefoane și n-am ezitat să plec de acolo cu Juan Pablo și Manuela la apartamentul uneia dintre surorile mele, în clădirea Torres del Castillo, unde puteam să rămânem o vreme. Evenimentele petrecute ne-au afectat atât de mult, încât, cel puțin șase luni, am dormit cu luminile aprinse. Când copiii mei dormeau, eu plângeam de neputință și de durere, deoarece castelul meu de nisip se prăbușise. Nici măcar nu m-am putut duce să văd ce rămăsese din clădire și, deși după câteva luni am putut să o renovăm, războiul m-a împiedicat să mă întorc acolo.

Incertitudinea în ceea ce privește viitorul nostru m-a umplut de și mai multe temeri când, după trei zile de la sosirea în acel refugiu temporar, au avut loc răpirea candidatului la primăria orașului Bogotá, Andrés Pastrana, și apoi încercarea de răpire și ulterioara asasinare a procurorului general, Carlos Mauro Hoyos. Din felul în care mass-media a detaliat faptele în acele zile de la sfârșitul lunii ianuarie 1988, era evident că Pablo s-ar fi putut afla în spatele acestor fapte. M-am simțit neputincioasă în fața violenței declanșate de el, pentru că fiecare lucru pe care-l făcea afecta și mai multe persoane și,

pe lângă asta, ne punea într-un mare pericol.

Pablo spusese de curând că trebuiau întărite măsurile de siguranță din jurul nostru, dar ordinul lui nu se îndeplinise întru totul pentru că, pe 21 februarie 1988, Juan Pablo a fost la un pas de a fi răpit. În ziua aceea, a sosit la apartament foarte speriat după cele întâmplate, tatăl lui salvându-l de la răpire. Mi-a povestit că, înainte cu puțin de a participa la concursul de motociclete de viteză la complexul Bello Niquía, în nordul orașului Medellín, mai multe camioane se puseseră de-a curmezișul pe pistă și dintr-una coborâse Pablo și zisese să stea liniștit, fiindcă aflate că urma să fie răpit. Soțul meu îi lăsase pe Pinina și pe alți băieți să aibă grijă de Juan Pablo până se încheia concursul și apoi l-au adus înapoi acasă.

Tentativa de răpire a fiului meu ne-a cufundat într-o neliniște permanentă, deoarece era clar că, după bomba de la clădirea Monaco, sentimentul că eram urmăriți avea să ne însoțească zi de zi; și mă speriam și mai tare când vedeam la știri că Pablo începuse să se răzbune distrugând afacerile cartelului din Cali, precum sucursalele din Medellín ale lanțului de drogherii La Rebaja, pe care-l dețineau frații Miguel și Gilberto Rodríguez, șefii din Cali.

Pe măsură ce violența lui Pablo sporea, creștea și presiunea autorităților; dar ceea ce s-a întâmplat marți, 22 martie 1988, a fost pentru noi toți un foarte puternic semnal de alarmă. Era o zi aparent normală: Pablo se ascundea în El Bzicocho; Juan Pablo și Manuela plecaseră la școală la șapte dimineața, iar eu eram cu una dintre surorile mele în apartamentul din clădirea Torres del Castillo, unde locuiam din ianuarie anul trecut, când avusese loc atentatul de la clădirea Monaco.

La 7:30 dimineața, Nubia, dacă, a deschis ușa apartamentului, fiindcă cineva suna foarte insistent la ușă, și a dat nas în nas cu numeroși soldați care veneau să facă o percheziție. După ce au dat-o la o parte, militarii au început să caute în tot apartamentul, până când ne-au găsit în camera principală. Unul dintre ei mi-a cerut buletinul și a informat imediat prin radio: „Soția criminalului e aici”; apoi a întrebat dacă trebuie să mă ducă la Brigada a Patra și i s-a spus că da, „Să vedem dacă în felul ăsta apare monstrul ăla”.

Sora mea era foarte îngrijorată din cauza pericolului în care mă aflam și n-a ezitat să le ceară militarilor să o aresteze și pe ea. Așa s-a și întâmplat și am stat într-o celulă până a doua zi, când ne-au dat drumul, fiindcă eu nu comisese nici un delict și nici o autoritate judiciară nu avea nevoie de mine.

Ne-am dus repede la apartament, fiindcă mă neliniștea faptul că nu știam nimic despre copiii mei, iar când am ajuns, am aflat că militarii se duseseră și la școala San José din La Salle, unde învăța Juan Pablo, dar datorită directorului băiatul nu fusese luat. Unul dintre paznicii de la școală a anunțat sosirea unor camioane ale armatei și i-a spus bodyguardului care îl însoțea pe fiul meu, care l-a scos din sala de clasă și l-a dus în biroul directorului. La rândul său, acesta i-a zis lui Juan Pablo să se ascundă sub biroul lui. Copilul a văzut când soldații au intrat să întrebe de el, dar directorul a răspuns foarte ferm că nu știe unde este elevul Escobar. După ce au plecat militarii, fiul meu a ieșit din ascunzătoare și n-a rostit nici un cuvânt până a ajuns acasă.

De ofensiva militară împotriva noastră nu a scăpat nici tatăl meu, care pe atunci avea 76 de ani. A fost arestat de trupe pe când era la volanul vechiului automobil Volvo și, fără nici o explicație, au oprit mașina, iar pe el l-au dus la un batalion ce aparținea de Brigada a Patra.

Dar Pablo era cât pe ce să îndure cea mai rea parte; el a fost ținta unei operațiuni fără precedent din partea armatei, care a desfășurat peste 1 000 de soldați, trei elicoptere și mai multe tancuri de război pentru a ocupa cabana El Bizcocho, unde se ascundeau soțul meu și zece bodyguarzi.

Toți dormeau la ora aceea, cinci dimineața, în ziua de 22 martie 1988, dar doi țărani, soț și soție, angajați să supravegheze zona, i-a anunțat prin stație cu privire la numărul mare de militari. Același anunț l-au făcut și doi paznici din partea superioară a bulevardului Las Palmas, care au observat cum zeci de soldați coborau muntele.

Avertizările în timp util au înlesnit fuga lui Pablo și a oamenilor săi, dar, în timp ce înaintau pe munte, au avut parte de două sperieturi. Prima, când un soldat a ieșit dintr-un desiș amenințându-i cu arma și strigând la ei să ridice mâinile. Cu sânge-rece, soțul meu s-a pus în fața grupului și i-a spus militarului să se relaxeze, căci se vor preda cu toții. În timp ce Pablo vorbea, șase dintre oamenii lui au luat-o înainte, iar el, Otto și Campeón au rămas în urmă, pentru a putea fugi. Strategia a funcționat fiindcă, atunci când soldatul a reacționat, ei erau deja la distanță; cu toate acestea, militarul a tras câteva focuri de armă și gloanțele au fost cât pe ce să-l atingă pe Pablo. Câteva zile mai târziu, când ne-am întâlnit într-o altă ascunzătoare, el mi-a povestit că, în momentul acela, când pământul pe care îl pulverizaseră gloanțele îi căzuse pe față, a simțit moartea.

Sperietura nu trecuse. Când fugarii mai aveau puțin să ajungă la șoseaua Las Palmas, au dat nas în nas cu alt soldat, dar soțul meu s-a

mișcat repede și, după ce a îndreptat pistolul spre acesta, i-a spus că face parte din poliția secretă și i-a cerut să se dea la o parte, pentru că duce mai mulți deținuți la cea mai apropiată secție. Soldatul, surprins, s-a dat la o parte și grupul de bărbați a trecut pe lângă el. Un fotograf de la ziarul El Colombiano care sosise în sectorul acela, alertat de mișcarea de trupe, a surprins momentul în care soțul meu și oamenii lui mergeau în șir indian.

La vreo două săptămâni după aceea, armata a publicat prin intermediul diferitelor mijloace de comunicare primul afiș prin care se oferea o recompensă de 100 de milioane de pesos celui care furniza informații despre soțul meu; informațiile puteau fi oferite la numerele de telefon 4611111 în Medellín și 2225012 în Bogotá, precum și la Oficiul poștei aeriene 1500.

Am fost foarte îngrijorată când am văzut afișul la televizor și în ziare, dar Otto mi-a spus să mă liniștesc, pentru că Pablo avea o strategie, care dădea deja rezultate, pentru a-i dezorienta pe militari. L-am întrebat care era acea strategie și a răspuns că plătise mai multe familii din cartierul La Paz ca să scrie scrisori și să dea telefoane prin care să-i trimită pe piste false. Trebuiau să scrie, de exemplu, că Pablo are barbă și se ascunde într-o casă unde văzuseră bărbați înarmați, dar pe Coastă; sau că fusese văzut într-o casă cu perdelele trase, păzită de bărbați cu puști, în Bogotá.

Luni întregi, bărbați și femei din cartier „au colaborat“ la manevra de distragere a atenției concepută de Pablo, la care s-a adăugat răspândirea a mii de afișe din elicoptere și avioane, în care ofițeri ai poliției și ai armatei erau acuzați de comiterea unor delikte și de încălcarea drepturilor omului în Medellín și Antioquia. Răspunsul a fost imediat: într-un weekend au fost lansate dintr-un avion mii de pamflete cu o fotografie, se pare, a lui Juan Pablo, cu următorul text: „V-ați dori un astfel de soț pentru fiica dumneavoastră?“ Un război murdar. De ambele părți. Dar pe Juan Pablo îl tratau ca pe un delincvent, deși la vremea respectivă avea doar 11 ani. Îl prigoneau pentru a-l hărțui pe Pablo. Trebuia să plătească el pentru greșelile tatălui său? Sigur că nu, dar la un astfel de nivel ajunsese o confruntare care era departe de a se încheia.

1989

Într-o dimineață, la sfârșitul lunii ianuarie 1989, Pinina a sosit în clădirea unde ne ascundeam și a spus că aduce un mesaj de la Pablo.

– Doamnă Victoria, șeful spune că lucrurile se vor complica tot mai mult și vrea să-i promiteți că nu veți ieși de aici pentru nimic în lume, că veți anula lecțiile particulare ale Manuelei și ale lui Juan Pablo, iar o vreme el nu vă va mai trimite mesaje, pentru că riscul este enorm.

Nu am mai putut spune nimic, am dat doar din cap, în semn de aprobare. Pinina a plecat, dar în momentul acela nu am înțeles că avertismentul era foarte grav, pentru că anul acela, 1989, avea să fie cunoscut drept unul dintre cei mai violenți din istoria Columbiei, iar soțul meu urma să fie protagonistul.

Cu câteva săptămâni în urmă, ne mutaserăm într-un apartament spațios din clădirea Ceiba del Castillo, al cărei nume de cod era zero-zero, situată în El Poblado, în apropierea clinicii Medellín. Casa respectivă avea o particularitate, și anume că acolo locuiau mai multe dintre cele mai distinse familii din Antioquia și asta a făcut ca, într-un fel, autoritățile să nu apară niciodată pe acolo. Din câte mi s-a spus, în clădire locuia mama lui Álvaro Uribe Vélez, fost președinte, dar n-am apucat să o văd, pentru că, de două sau de trei ori cât am ieșit, am folosit scările.

Îmi amintesc că am cumpărat acel apartament duplex fără să-i spun lui Pablo și i-am zis, pur și simplu, că mi-l închiriasse o fostă colegă de liceu. Adevărul este că voiam să am un loc în care să ne refugiem, pe care autoritățile să nu-l poată identifica, fiindcă în fiecare zi era tot mai greu să te ascunzi în locurile pe care le găsea Pablo. Strategia a funcționat, pentru că în Ceiba del Castillo am stat mai bine de șase luni.

Aproape imediat după vizita lui Pinina am observat că instrucțiunile lui Pablo fuseseră îndeplinite, fiindcă am stat complet izolați. Nici unul dintre oamenii lui n-a mai apărut, iar despre el n-am mai avut vești. Situația devenise mai ușor de suportat, deoarece angajasem un cuplu de încredere, care nu doar că apărea ca proprietar al apartamentului, ci se ocupa de cumpărături, plătea facturile și mai făcea una, alta, dar fără să aibă legătură cu soțul meu.

Apartamentul era spațios, dar mare parte din zi era ca un cuptor, fiindcă soarele bătea exact în ferestre. Cu toate astea, era un loc foarte plăcut, pentru că avea o terasă în aer liber, care ne ajuta să îndurăm mai ușor lunga izolare.

În fiecare zi pictam cu Manuela, ne uitam la filme, ne jucam de-a v-ați-ascunselea, le schimbam hainele păpușilor și, uneori, făceam baie pe terasă; dar când se termina joaca, plângea ore în șir, până când

tristețea și oboseala o copleșeau și adormea. Juan Pablo își petrecea zilele închis în camera de sus cu prietenul lui Juan Carlos Puerta, Nariz. Singurul contact pe care l-a avut cu lumea exterioară în acele șase luni a fost terasa camerei lui, unde-l găseam, de obicei, privind orizontul. Ca să treacă timpul, Juan Pablo și Nariz asamblau modele de aeronave sau puzzle-uri de mii de piese. Rareori cobora să stea cu noi la masă sau când ne uitam la știri. El își crease propria lume în cea mai absolută incertitudine, neștiind când avea să se termine izolarea infinită la care ajunsese din cauza acțiunilor tatălui său.

În acea închisoare luxoasă în care se transformase izolarea pe care o trăiam în apartament, pe 30 mai 1989, am aflat de la știrile de la radio și televizor despre atentatul cu mașină-capcană, într-un sector aglomerat al orașului Bogotá, împotriva directorului Departamentului Administrativ al Siguranței, DAS, generalul Miguel Maza Márquez. Explozia puternică omorâse șapte persoane și provocase daune grave la locul atacului, în timp ce Maza scăpase nevătămat. În următoarele luni, valul de violențe nu s-a oprit și niște sicari pe motociclete i-au asasinat, în Bogotá, pe judecătoarea María Helena Díaz și pe magistratul Carlos Valencia García și, în Medellín, o mașină-capcană l-a ucis pe guvernatorul Antioquiei, Antonio Roldán Betancur.

Dar, în mijlocul tuturor acestor fapte, data de 18 august 1989 avea să marcheze un moment crucial în desfășurarea războiului. În dimineața acelei zile, după cum am aflat de la știrile TV, oamenii soțului meu l-au asasinat pe străzile din Medellín pe colonelul Valdemar Franklin Quintero, comandant al poliției din Antioquia, același oficial care, cu doi ani în urmă, nu îmi permisese să-i dau biberonul Manuelei când fuseserăm opriți la punctul de control din Cocorná. Raportul indica faptul că șase sicari se poziționaseră în fața mașinii în care se afla demnitarul când se oprise la un semafor, între cartierele Calazans și La Floresta, și trăseseră cu puștile până rămăseseră fără gloanțe.

Seara, a fost asasinat candidatul la președinție Luis Carlos Galán, pe când sosea la o manifestație în piața principală din municipiul Soacha, la sud de Bogotá. În timpul documentării pe care a făcut-o fiul meu pentru cartea sa Pablo Escobar, mi padre, a aflat că decizia de a-l asasina pe Galán apăruse în iunie 1989, când liderul politic își anunțase participarea la o consultare internă a Partidului Liberal pentru a obține candidatura la președinția Republicii. În aceeași ședință, realizată în cadrul convenției Noului Liberalism în Cartagena, Galán spusese că singurul instrument eficient în combaterea narcotraficului era extrădarea.

După informațiile obținute de fiul meu, în ziua aceea Pablo se afla în

ascunzătoarea Marionetas, la moșia Nápoles și cei care erau cu el auziseră următoarele cuvinte, ce sunaseră ca o sentință de condamnare la moarte:

– Cât trăiesc eu, el nu va fi președinte; un mort nu poate fi președinte.

Cum era de așteptat, asasinarea lui Galán a cufundat țara într-o criză profundă, iar guvernul președintelui Virgilio Barco a ordonat o ofensivă totală împotriva șefilor de cartel și a creat Forța de Elită, o nouă structură a organismelor de siguranță pentru a urmări exclusiv cartetul din Medellín.

Pe atunci, ne aflam în clădirea Altos și deja de mai bine de două luni nu mai luaserăm legătura cu Pablo, când unul dintre oamenii săi a sosit și ne-a spus că soțul meu ne așteaptă într-o ascunzătoare situată într-un loc foarte îndepărtat și neprimitor, în munții Envigado. Drumul a fost foarte întortocheat, pentru că, după o oră și jumătate de mers cu mașina, am continuat pe jos mai bine de două ore și, din când în când, am mai mers cu măgarul peste niște stânci impresionante, până la o ascunzătoare din partea estică a muntelui. Era o clădire învecinată cu închisoarea Catedrala, ce avea să fie construită doi ani mai târziu.

Mai rău este că am ajuns epuizați, cu mâncare și câteva pachete pentru Pablo, dar chiar în momentul acela s-a anunțat prin radiotelefon că o operațiune a poliției era în desfășurare și, de aceea, a trebuit să mâncăm repede, ca să ne întoarcem imediat. Manuela nu înțelegea ce se întâmplă, iar Pablo i-a spus că are o surpriză pentru ea: un safari nocturn prin pădure pe o targă. Fetei i s-a părut distractiv planul și câțiva oameni ai lui Pablo s-au apucat să scoată treptele unei scări din lemn ca să facă o targă asemănătoare cu aceea pe care o folosesc militarii pentru a-și transporta răniții. De multe ori Pablo a inventat astfel de lucruri pentru ca Manuela să nu-și dea seama că, de fapt, fugeam.

Când totul a fost pregătit, am întins-o pe targă și am acoperit-o cu multe pături, pentru că era foarte frig, iar patru băieți au urcat cu ea muntele, până au ajuns la mașina cu care ne-am întors la clădirea Altos. Era ora cinci dimineața, iar eu aveam cizmele pline de noroi și eram foarte obosită. Când am intrat în apartament, am dat peste mama, care s-a ridicat auzind zgomot și a început să plângă când ne-a văzut.

– Fata mea, o să muriți cu toții din cauza acestui bărbat.

– Mamă, liniștește-te, am ales să ne întoarcem pentru orice eventualitate.

În adâncul ființei mele, eram moartă de frică. Chiar îmi riscam viața ca să-l văd pe Pablo și simțeam că, încetul cu încetul, mă lăsau puterile. Era un efort prea mare, dar trebuia să găsesc energia pentru ca fiul și fiica mea să aibă un minim contact cu tatăl lor.

Din nou în clădirea Altos și fără să putem lua legătura cu Pablo, pe 2 septembrie 1989, am fost șocată la aflarea veștii că explodase o mașină-capcană la sediul ziarului El Espectador. Valul de violențe a continuat în zilele următoarele cu detonarea unor dispozitive explozibile la sediul ziarului Vanguardia Liberal din Bucaramanga, la hotelul Hilton din Cartagena și în mai multe sedii ale partidelor politice din Bogotá.

Pe măsură ce războiul se intensifica, trebuia să ne mutăm mai des dintr-un loc în altul, asumându-ne riscuri. Eram foarte supărată pe Pablo, deoarece simțeam că nebuniile lui ne târau în vârtej și pe noi, fără milă. Trebuia să plecăm în toiul nopții, cu o fetiță de cinci ani și un băiat de 12, de multe ori pe ploaie, temându-ne că dușmanii lui Pablo aveau să ne intercepteze.

Tocmai din dorința de a scăpa de presiune, pe 19 septembrie 1989, ne-am întâlnit cu fratele meu Mario în clădirea Altos, pentru că el urma să se ducă la Pablo, la o fermă din Magdalena Medio, iar noi să petrecem câteva zile cu mama, cu una dintre surori, cu frații mei, Fernando și Astado, la hotelul San Pedro din Majagua, în insulele Rosario.

Obişnuit deja cu premonițiile ei, mama l-a implorat de mai multe ori pe Mario să nu plece, fiindcă va fi omorât, iar cei doi copii ai lui vor rămâne fără tată. El i-a spus să stea liniștită, că nu nu avea să i se întâmple nimic.

Câteva ore mai târziu, după cină, Mario și-a luat rămas-bun de la toți și l-am condus până la lift, dar de fiecare dată când ușa urma să se închidă, mama o deschidea și insista cu temerile ei. A cincea oară, Mario nu a mai lăsat-o și aceea a fost ultima dată când l-am mai văzut în viață.

La ora cinci, în după-amiaza zilei de 23 septembrie, stăteam la o masă în jurul unui copac, când deodată mama ne-a spus:

– L-au bombardat pe Pablo în Puerto Triunfo.

– Ah, mamă, întotdeauna atragi nenorocirile.

Cu toate acestea, cuvintele mamei ne-au alarmat și, fără să-și dea seama, am deschis radioul. După mai multe încercări, am reușit să prindem o emisiune de știri din Cartagena, unde se vorbea despre o operațiune amplă realizată împotriva lui Pablo la moșia El Oro, în portul Cocorná, Magdalena Medio. Informația indica faptul că soțul meu fugise, mai multe femei fuseseră arestate, iar un bărbat murise.

A doua zi, la ora cinci dimineața, eu, Astado, sora mea, Fernando și doi conducători de șalupă eram pregătiți să mergem în Cartagena, să aflăm ce se întâmplase, dar, chiar în momentul acela, mama a ieșit pe balcon și ne-a întrebat unde ne ducem. I-am spus că vrem să ne plimbăm prin împrejurimi, ca să vedem răsăritul, iar ea a zis să nu întârziem.

Bărbatul a condus șalupa cu viteză și, foarte curând, am ajuns la un apartament în Cartagena și am început să dăm telefoane ca să aflăm unde erau Pablo și Mario. Aproape toate persoanele cu care am vorbit în Medellín și în Puerto Triunfo au spus că soțul meu era bine, dar că mai mulți oameni se rătăciseră în pădure și, de aceea, nu ne puteau spune nimic despre Mario. Ne-am întors foarte îngrijorați la hotel, iar în următoarele zile am stat izolați, dar când ne-am întors la Medellín, fratele meu tot nu apăruse. În cele din urmă, am aflat că fusese îngropat ca necunoscut în cimitirul din localitatea Estación Cocorná, unde apărea identificat ca José Fernando Posada Mora. Una dintre surorile mele și cumnata lui s-au dus până acolo și au reușit să se furișeze și să dezgroape trupul pentru a-l duce la Medellín, unde a fost incinerat și înmormântat în Campos de Paz.

Iată ce se întâmplase în realitate: Pablo, Mario și doi dintre prietenii lor se aflau la El Oro de trei zile, împreună cu mai multe tinere din echipa de volei a unui colegiu public din municipiul Caldas, Antioquia. Cu ele erau în acea dimineață când au sosit elicopterele, iar Pablo și prietenii lui au reușit să fugă; dar Mario n-a putut să plece și a fost lovit de mai multe gloanțe trase dintr-un elicopter.

Moartea fratelui meu l-a afectat foarte mult pe Pablo, fiindcă Mario era prietenul lui și, poate, singura persoană de care soțul meu asculta. Mărturie a acelui moment este o scrisoare pe care Pablo a redactat-o și pe care ne-a trimis-o la scurt timp. „Azi am primit vestea morții și a dispariției tale. Ieri am presimțit-o. Când, fără să știu ce s-a întâmplat, n-am mai putut să-mi stăpânesc lacrimile care mă înăbușeau. Plângeam moartea ta, fără să știu că ai murit. Abia azi am înțeles cât de mult am ținut la tine. Câtă suferință! Ce realitate tristă și fatală!

Dar eu îți promit că lupta noastră va continua. Știu că vom triumfa. Nu ne vor înfrânge. Știu că vom învinge.”

Ultimele săptămâni din acel an fatidic 1989 aveau să fie cele mai grele din viața mea. Fiindcă eram izolată și stăteam ascunsă cu copiii mei, am aflat de la știri despre două atentate înfiorătoare: explozia unui avion comercial cu 103 persoane la bord (27 noiembrie) și explozia unui autobuz plin cu explozibil în sediul DAS (6 decembrie). Peste 200 de persoane au murit în cele două atentate care au zguduit Columbia. Am plâns ca niciodată și, în singurătatea izolării mele, l-am rugat pe Dumnezeu să-mi dea putere să supraviețuiesc.

Era decembrie 1989 și războiul ajunsese la apogeu, dar probabil Pablo nu își imaginase niciodată că avea să-și piardă cel mai fidel scutier, cumătrul, pe bărbatul care întotdeauna fusese dispus să dea totul pentru a sprijini cauza soțului meu. Vineri, 15 decembrie, eram cu mama când cineva a sunat să ne spună că poliția îl împușcase pe Gonzalo Rodríguez, Mexicanul, în zona turistică Coveñas, în Caraibe.

Era prima lovitură puternică pe care o primea soțul meu și, pentru prima oară, m-am gândit că, mai devreme sau mai târziu, și lui i s-ar putea întâmpla același lucru.

1990

În mai 1990, ajunsesem deja la capătul puterilor. Războiul care se desfășura în Medellín în acele zile era copleșitor, deoarece confruntarea dintre soțul meu, cartelul din Cali și autorități ajunsesse la niveluri insuportabile. Grupuri de oameni înarmați circulau prin oraș, unde practic avea loc un război civil.

După ce am schimbat mai multe apartamente, din ce în ce mai nesigure, izolată de familia mea, închisă cu Manuela, Juan Pablo și o menajeră, fără să ne putem apropia măcar de o fereastră, am ajuns într-o clădire din apropierea centrului comercial Oviedo, unde locuia una dintre mătușile mele.

În primele luni ale aceluiași an îl văzusem pe Pablo doar de două ori, în timpul unor vizite rapide, de cel mult o oră. Din câte mi-a spus într-una din acele întâlniri, moartea Mexicanului în decembrie anul trecut îl obligase să-și schimbe toate măsurile de siguranță, pentru că Navegante, omul care îl trădase, ajunsesse să cunoască multe dintre secretele sale și, de aceea, trebuise să cumpere ascunzători noi, să

schimbe mașinile, să modifice sistemul de transmitere a mesajelor și chiar să înlocuiască gărzile de corp.

Din cauza izolării cumplite, aflam tot ce se întâmpla de la știrile TV și din ziare, care, ca la un meci de fotbal, relatau ce face fiecare protagonist. Astfel, la începutul aceluși an, devenisem mai optimistă, deoarece părea că va veni pacea, întrucât guvernul președintelui Virgilio Barco anunțase că, dacă narcotraficantii se predau, se putea lua în calcul un tratament judiciar favorabil.

Vizita, în februarie același an, a președintelui Statelor Unite, George Bush, contribuise la gândul că sfârșitul războiului era posibil, pentru că Extradabili recunoscuseră triumful statului și, ca dovadă, cedaseră un mare laborator de cocaină în Urabá, un autobuz școlar cu o tonă de dinamită și un elicopter.

Totuși, asasinarea lui Bernardo Jaramillo Ossa, candidat la președinție din parte Uniunii Patriotice, UP, din martie 1990, întetise confruntarea, pentru că guvernul dăduse vina pe Pablo. Aproape imediat, soțul meu trimisese un comunicat în care nega orice legătură cu crima și, dimpotrivă, indica faptul că îl simpatiza pe Jaramillo, fiindcă era dușmanul extradării.

Dar răul fusese deja făcut. Și lucrurile aveau să se înrăutățească fiindcă, odată cu uciderea lui Jaramillo, mass-media a publicat tot felul de informații că, de la sfârșitul anului 1989, guvernul și emisarii soțului meu purtau negocieri secrete, pentru a găsi un tratament juridic special, în schimbul eliberării unor ostatici, vii și nevătămați: fiul unui înalt funcționar al guvernului și două rude ale unui important industriaș din Medellín, chipurile, răpiți de Pablo.

Cele trei persoane au fost eliberate în ianuarie 1990, dar, după dezvăluirea negocierilor, guvernul a spus public că extradarea nu fusese niciodată în discuție și că singurul lucru acceptabil era predarea necondiționată a narcotraficantilor.

Îmi amintesc că, în acele zile din martie 1990, Pablo și-a trimis unul dintre oameni cu mesajul că situația va deveni foarte delicată și ne ruga să rămânem ascunși cu orice preț. În următoarele săptămâni, au avut loc fapte grave în diferite locuri ale țării, care, conform ziariştilor, erau ordonate de Pablo și executate de oamenii lui. Emisiunile de știri prezentau întreaga barbarie: mașini-capcană în Bogotá, Cali și Medellín, atacuri asupra forțelor de elită, peste 300 de polițiști asasinați în Medellín, potrivit autorităților, în așa-nu-mita operațiune a armelor ordonată de Pablo, care plătea două milioane de

pesos pentru moartea fiecărui ofițer.

Acolo, în izolarea forțată, situația noastră era la limită. Fiica mea de șase ani și fiul meu de 13 ani nu mai suportau. Atitudinea nesăbuită a soțului meu și discursul lui că tot ce făcea era pentru noi ne cufundaseră într-un iad. Tot ce puteam să fac era să fiu furioasă pe Pablo și să mă întreb: „Până când, Pablo, pentru numele lui Dumnezeu?”

Mesajele repetate pe care i le-am trimis cu privire la criza prin care treceam din cauza izolării l-au făcut pe soțul meu să găsească o soluție: l-a trimis pe Juan Pablo la mondialul de fotbal din Italia, care urma să înceapă pe 8 iunie 1990. Astfel, împușca doi iepuri dintr-o lovitură, fiindcă îl scotea pe copil din spirala violenței și a fricii care ne copleșeau și, în același timp, îl distra trimițându-l la meciurile echipei naționale de fotbal a Columbiei. Nu i-am spus nimic copilului în momentul acela, dar Pablo mi-a zis că voia să-l țină mai mult în afara țării, pentru a-l proteja.

Astfel, călătoria a fost organizată în timp record, iar Pablo a reușit să obțină pentru Juan Pablo un pașaport cu o nouă identitate, precum și vizele ca să intre în diverse țări din Europa. Pe Juan Pablo aveau să-l însoțească Alfredo Astado și Juan y Pita, doi prieteni din copilărie, care apoi i-au fost bodyguarzi.

Călătoria a avut loc în ultimele zile din luna mai și am stabilit că singurul mijloc de comunicare avea să fie prin intermediul unui vechi prieten al lui Astado din cartierul La Paz. Am rămas singură cu Manuela și, deși Juan Pablo îmi lipsea foarte mult, înțelegeam că scoaterea lui din țară era singurul mod de a-l proteja, pentru că era ținta preferată a dușmanilor lui Pablo.

Absența fiului meu mi-a oferit o oarecare liniște și am avut mai mult timp pentru Manuela, care era oricum foarte nerăbdătoare să iasă, să-și vadă verii, să-și viziteze bunicii. Dar era foarte greu să-i fac pe plac, fiindcă, după cum am mai spus, Medellín arăta ca un câmp de luptă și, potrivit mijloacelor de comunicare, pe timpul nopții orașul părea pustiu, deoarece magazinele se închideau la ora 18:00 și oamenii se adăposteau devreme în casele lor.

Astfel, joi, 14 iunie 1990, am fost șocată când la știrile de la prânz au anunțat moartea lui Pinina, în timpul unei operațiuni a Forțelor de Elite într-o clădire din El Poblado, unde locuia cu soția și cu fiica lui. Îl cunoscusem când, de foarte tânăr, a fost angajat de Pablo ca să-i fie alături și, de multe ori, soțul meu îmi spusese că îl apreciază pentru că

este unul dintre cei mai loiali oameni pe care îi avusese, întotdeauna dispus să-l însoțească.

Când mai erau doar două zile până la încheierea cupei mondiale din Italia, am mers la Frankfurt cu Manuela, cu cea mai mică dintre surorile mele și cu o mătușă din partea mamei, ca să ne întâlnim cu Juan Pablo, Astado și bodyguardzii, care fuseseră deja informați cu privire la decizia subită a lui Pablo că vom ieși cu toții din țară. În seara aceea am luat cina la restaurant și am aflat mai multe despre numeroasele lucruri care li se întâmplaseră în acea lună.

Odată ajunși în Italia, planurile se schimbaseră, pentru că nu găsiseră cazare la nici un hotel și, prin urmare, nu avuseseră de ales decât să meargă cinci ore cu trenul până în orașul elvețian Lausanne, unde se cazaseră la elegantul Hotel De La Paix. În ciuda drumului obositor, căci trebuiseră să călătorească noaptea și să doarmă în tren, au văzut meciul inaugural dintre Italia și Austria de pe Stadionul Olimpic din Roma, iar în următoarele zile au mers în Bologna, unde echipa națională de fotbal a Columbiei a jucat împotriva Emiratelor Arabe Unite și a Iugoslaviei. De asemenea, s-au dus la Milano, la meciul împotriva Germaniei și, de acolo, au plecat la Napoli, unde Columbia a fost eliminată de Camerun. Juan Pablo a povestit că a urmat sfatul tatălui său și s-a vopsit pe față cu galben, albastru și roșu, și-a acoperit capul cu un steag și a purtat ochelari de soare, ca să nu-l recunoască nimeni.

La cină, au povestit și despre sperietura groaznică prin care trecuseră în Lausanne, când luau prânzul într-un restaurant chinezesc și fuseseră reținuți de poliție.

– La început, a explicat Juan Pablo, am crezut mi se va întâmpla ceva foarte rău, pentru că un bărbat s-a apropiat, a spus câteva cuvinte în franceză cu arma îndreptată spre noi. Apoi au intrat zece polițiști în uniformă, care ne-au percheziționat centimetru cu centimetru, ne-au pus cătușe și ne-au îmbrâncit afară. Acolo, ne așteptau 12 patrule cu sirenele pornite și locul fusese încercuit. În cadrul unei operațiuni impresionante, ne-au despărțit, iar pe mine m-au dus într-o casă secretă a poliției din Elveția, unde m-au pus să mă dezbrac, m-au percheziționat din nou și, câteva ore mai târziu, m-au dus la o altă casă secretă, unde m-au interogată timp de două ore. Dar mi-a atras atenția că s-au concentrat asupra ceasului meu Cartier, iar unul dintre polițiști a întrebat de ce poartă un tânăr de 13 ani un ceas de 10 000 de dolari. Am răspuns că tata este crescător de vite în Columbia și că, din vânzarea câtorva vite, căci are peste 3 500 de animale, mi-a făcut cadou ceasul.

Probabil explicația a fost convingătoare, căci, după câteva minute, Juan Pablo a fost eliberat, la fel și Astado, și cei doi bodyguardzi.

– Partea amuzantă din toată această situație a fost că polițiștii, după ce au spus că le pare rău pentru modul în care au acționat, ne-au întrebat dacă ne pot duce undeva. Am răspuns că la același restaurant chinezesc de unde ne luaseră, a spus fiul meu.

Explicația pentru cele întâmplate era foarte simplă: în Lausanne angajaseră un ghid care vorbea șapte limbi și conducea o limuzină Mercedes Benz, care, în trecut, fusese preferatul șahului Iranului. Cum să nu atragă atenția patru bărbați columbieni și un elvețian care conducea o asemenea mașină și care, în plus, veneau noaptea târziu la hotel, stăteau aproape tot timpul în camere, nu se duceau la restaurant și comandau doar prin room service?

După desert, Juan Pablo mi-a arătat o scrisoare pe care Pablo i-o scrisese pe 30 iunie 1990 și pe care o primise după o săptămână, exact cu o zi înainte de sosirea mea la Frankfurt. Am citit-o și m-a impresionat felul în care Pablo îl sfătuia să se poarte frumos, să studieze, să învețe alte limbi. Cu alte cuvinte, dădea de înțeles că va sta mult timp departe de Columbia. Frazele de mai jos arată clar dilemele care-l măcinau pe Pablo în acele zile:

„Mi-e dor de tine și te iubesc mult, dar, în același timp, mă simt liniștit, pentru că știu că te bucuri de libertate și de siguranță. Vreau să-ți spun că am hotărât să le trimit pe mama și pe surioara ta la tine, pentru că în scrisoarea pe care mi-ai scris-o mi-ai zis că nu vrei să-ți lipsească nimeni la întoarcere, iar tu știi că situația aici devine cam dificilă. Ce sacrificiu poate fi mai greu pentru mine decât absența voastră? Dacă le arăți mamei și surioarei tale că ești liniștit, ele vor fi liniștite, iar dacă tu râzi, vom râde și noi, eu și ele. Bucură-te de tot, pentru că, la vârsta de 13 ani, eu nu aveam nimic, dar eram cel mai fericit. Însă ai grijă: nu uita că nu te afli în țara ta și, prin urmare, să nu faci nimic ilegal. Nu permite nimănui să-ți dea sfaturi proaste. Să faci doar ce-ți dictează conștiința. Să nu faci nimic din ce nu este bine.“

După ce le-am ascultat toate întâmplările, le-am spus că mi-ar plăcea să merg la Londra să studiez engleza, dar am întâmpinat refuzul categoric al lui Juan Pablo, care mi-a zis că îi place la nebunie Elveția și că nu vrea să plece de acolo. Mi-am dat seama că era îndrăgostit de acea țară și am acceptat, în cele din urmă, să studiem franceza în Lausanne, dar, mai întâi, am vizitat câteva orașe germane, printre care Berlin, unde am ajuns două zile mai târziu.

Nu voi uita niciodată senzația incredibilă că făceam parte din istorie, pentru că acolo încă puteai respira aerul libertății declarate în noiembrie 1989, când căzuse Zidul Berlinului și începuse procesul de reunificare a celor două Germanii, separate din 1961. Încă păstrez câteva bucăți din peretele pe care îl spărsesem cu un ciocan pe care mi-l împrumutase cineva. Multe povești dureroase trebuie să fie în acele bucăți de cărămidă și beton. Mai existau încă urme ale conflictului și îmi amintesc că voiam să mâncăm ceva, dar nu puteai cumpăra decât un cârnat de persoană, iar în stațiile de benzină erau cozi lungi de mașini care așteptau în speranța că vor putea alimenta.

Întorși la Lausanne, am închiriat două apartamente mici, foarte scumpe, și ne-am înscris la o academie ca să studiem franceza până în decembrie. Într-una din zilele de la sfârșitul lunii iulie 1990, am primit o scrisoare de la Pablo, scrisă pe 17 luna aceea, care transmitea un optimism neobișnuit referitor la viitorul nostru: „Am decis să schimb strategia și războiul se va opri odată cu noul guvern. Căci președintele ales a spus că extrădarea nu este un compromis și că totul depinde de situația ordinii publice, iar aceasta va fi bună. Adunarea Națională Constituantă va fi aleasă foarte curând, pentru că poporul a decis asta deja și sunt absolut sigur că primul articol de lege pe care-l va redacta va fi cel care interzice extrădarea columbienilor.“

Ne-am bucurat, căci, pentru prima oară, Pablo spunea pe un ton serios și convingător că era posibil să se pună capăt vărsării de sânge care copleșea Columbia de șase ani, când începuse războiul împotriva narcotraficului.

Chiar ajunseserăm să credem că, mai devreme sau mai târziu, ne puteam întoarce în Columbia, dar totul s-a dus de râpă pe 12 august 1990 – la cinci zile după alegerea președintelui César Gaviria –, când am aflat că poliția îl omorâse pe Gustavo Gaviria, vărul, omul loial care, din prima zi, fusese alături de Pablo. Nu era greu de imaginat că soțul meu va fi distrus.

Nu le-am spus nimic copiilor, nici surorii și mătușii mele, dar dispariția lui Gustavo era sinonimă cu războiul. Dintotdeauna, Gustavo administrase banii, avusese grijă de „afacere“. El era cel cu picioarele pe pământ. Pablo nu avea de gând să stea liniștit și am constatat asta când am luat ziarul care a sosit din Columbia, la o săptămână de la publicare, și am citit îngroziți că, pe 14 septembrie 1990, autoritățile confirmaseră că Pablo îi răpise pe ziariștii: Diana Turbay, fiica fostului președinte Julio César Turbay și directoarea revistei Hoy x Hoy; Azucena Liévano, Juan Vitta și Hero Buss și pe cameramanii de la postul de știri Criptón, Richard Becerra și Orlando

Acevedo. În articolul respectiv mai scria că ziaristii căzuseră într-o capcană, crezând că vor face un interviu cu un comandant al grupului de gherilă ELN, și dispăruseră de mai multe zile.

Următorul număr al ziarului ne-a îngrijorat și mai mult, întrucât transmitea știrea că Pablo îi răpise pe Francisco Santos Calderón, redactorul-șef al ziarului El Tiempo, care fusese sechestrat pe 19 septembrie anul acela, și pe Marina Montoya, sora lui Germán Montoya, fostul secretar general al președintelui Virgilio Barco.

Dorința lui Juan Pablo de a ști ce se întâmplă în Columbia și, în special, cu tatăl lui ne-a scos din relativa zonă de confort și această dorință de a afla ce se petrece în țară a devenit obsesivă. Situația devenea din nou apăsătoare. Juan Pablo se ducea aproape zilnic la chioșcul de ziare și, astfel, a aflat că, pe 25 septembrie, un comando de 20 de oameni trimis de Pablo îi atacase pe șefii cartelului din Cali în timpul unui meci de fotbal la o fermă din municipiul Candelaria, în departamentul Valle. În timpul unui schimb de focuri intens, spunea articolul, fuseseră asasinate 19 persoane, dintre care 14 jucători, dar Hólmer „Pacho” Herrera și alți șefi ai cartelului reușiseră să fugă. În articol scria că Pablo își atacase dușmanii din Cali ca răzbunare în urma unui atac eșuat, cu o bombă foarte puternică, pe care aceștia o lansaseră dintr-un elicopter când el se afla la moșia Nápoles.

Convingerea că se va dezlănțui războiul l-a umplut de disperare pe fiul meu, care a intrat într-o depresie profundă și ajunsese chiar să-mi spună că nu vrea să mai trăiască. Nu am să uit niciodată imaginea din ziua în care l-am văzut îndreptându-se spre linia ferată, însă am reușit atunci să-l conving să mai aștepte puțin, să vedem ce se întâmplă.

Pentru a le ușura copiilor viața de zi cu zi, a trebuit să construiesc o lume pentru a face să pară că nu se întâmplă nimic grav. De aceea am înscris-o pe Manuela la o școală de echitație, aflată la o oră distanță, unde trebuia să o duc de două ori pe săptămână. Din fericire, Juan Pablo s-a dedicat ciclismului și, în câteva săptămâni, a dat mai multe kilograme jos, iar eu am mers cu el să urce și să coboare toți munții din zonă; am devenit partenera lui de joacă și de sport și nu-mi păsa ce trebuia să fac ca să nu mă gândesc la Columbia.

Pentru a găsi o preocupare pentru toată familia ne-am cazat două săptămâni eu, sora mea, Juan Pablo și Astado la celebra Clinică La Prairie, un centru medical, și spa în același timp, specializat care folosește extractul de celule vii ce provin de la embrionii de oaie pentru a încetini procesul de îmbătrânire și pentru a îmbunătăți starea de sănătate. Această deconectare de lume a fost ca o gură de aer

proaspăt.

Ca de obicei, după cum arătau evenimentele din Columbia, nu părea să se ajungă la o înțelegere și, în a doua săptămână din noiembrie, am aflat din presă că Pablo lărgise grupul de persoane importante pe care le răpise. Conform raportului, pe 7 noiembrie 1990 avusese loc răpirea Marujei Pachón și a lui Beatriz Villamizar.

Probabil situația era foarte complicată, pentru că, în ultima săptămână din noiembrie, am primit o scrisoare de la Pablo cu vești nu foarte încurajatoare. „Când ați plecat, m-am entuziasmat foarte mult, pentru că domnii importanți m-au chemat și mi-au promis câte-n lună și-n stele. Delegatul meu discuta direct cu domnul important și-i dedica două sau trei ore. Doamna importantă îmi scria, dar apoi au vrut să mă fraierească, iar eu nu puteam să accept asta după ce am văzut ce-au făcut cu asociatul meu (Gustavo Gaviria). Cred că ceea ce i s-a întâmplat asociatului meu ne-a făcut mult rău, pentru că ei au crezut în felul acesta că eu sunt terminat. Acum ei sunt foarte speriați și știu că totul va fi bine.” Scrisoarea era foarte ciudată, dar cred că am înțeles că persoanele de contact la care se referea Pablo aveau legături directe cu guvernul columbian.

Astfel, la sfârșitul anului 1990, războiul din Columbia atinsese cel mai înalt nivel, iar noi, naivi, am crezut că ne puteam continua exilul temporar. Dar ne înșelam amarnic, fiindcă, din senin, a trebuit să ne întoarcem în Columbia după ce am descoperit că dușmanii lui Pablo ne localizaseră deja în acel colț al Europei.

Totul a decurs foarte rapid, pentru că, într-o zi, am ieșit să cumpărăm banane de la un supermarket din Lausanne, dar, fiindcă nu am găsit, ne-am dus cu mașina în mai multe localități din apropiere și, în cele din urmă, am găsit în Vevey, un sat mic în apropiere de Montreaux. Când ieșeam din supermarket, Juan Pablo s-a apropiat și mi-a spus în șoaptă:

– Mamă, cred că suntem urmăriți. Uită-te cu atenție în spate și vei vedea doi băieți hispanici. I-am văzut în toate locurile în care am intrat să căutăm banane. Asta nu-mi place.

– Serios, Juan? Așa crezi? am întrebat sceptică, presupunând că, fiind atât de deprimat, putea să inventeze orice doar ca să ne întoarcem în Columbia.

Cu toate acestea, i-am trimis o scrisoare lui Pablo în care i-am povestit despre bănuielile lui Juan Pablo și probabil a făcut foarte repede

cercetări, căci, o săptămână mai târziu, în primele zile ale lunii decembrie 1990, ne-a spus să plecăm imediat din Lausanne și să ne întoarcem în Medellín. În mesaj a inclus și instrucțiuni despre cum să evităm filtrele pentru imigranți.

La cinci luni după ce plecaserăm din Columbia, ne-am întors în mijlocul unor violențe și mai grave decât înainte. După cum prevăzuse Pablo, n-am avut nici o problemă și am ajuns într-un apartament spațios la etajul șapte al unei clădiri de pe bulevardul estic din Medellín, în diagonală cu Clinica Soma și nu departe de sediul Poliției Metropolitane din Medellín.

Prima impresie pe care mi-a făcut-o a fost îngrozitoare, deoarece era evident că ne va fi foarte greu să stăm în acel loc, întrucât ferestrele erau acoperite și n-aveam ce să facem în privința asta. Compania lui Pablo erau Grasul și soția lui, care apăreau ca proprietari ai imobilului; în plus, Popeye și India, o tânără brunetă pe care Chopo o trimisese ca să se ocupe de diverse chestiuni, să ducă mesaje și să cumpere mâncare. Nu exista cablu TV, doar jocuri de societate și câteva cărți.

În următoarele zile, soțul meu mi-a povestit că, încetul cu încetul, guvernul ceda solicitărilor sale de a obține beneficii judiciare, inclusiv abrogarea tratatului de extrădare. Nu-mi spunea, dar era evident că, având zece persoane sechestrare, putea să exercite destulă presiune. În multele ore pe care le petreceam împreună, fiindcă nici el nu putea să iasă din cauza operațiunilor constante împotriva lui, am avut timp să-i înțeleg strategia, care, în aparență, funcționa, fiindcă în septembrie, cu un an înainte, guvernul emisese deja un prim decret, numărul 2047, care oferea unele garanții procesuale pentru cei care se prezentau în fața justiției, dar soțul meu și avocații săi nu fuseseră de acord, de aceea, trimisese un mesaj guvernului cu unele recomandări, printre care faptul că extrădarea trebuia să fie suspendată prin simpla prezentare a persoanei în cauză în fața unui judecător.

Din câte îi spusese unui avocat la telefon, mesajul fusese bine primit la Palatul Nariño, pentru că președintele Gaviria a mers în Medellín și a declarat public că este dispus să modifice decretul 2047: „Fiindcă vrem să fie pace în țară. Vrem ca acei cetățeni columbieni care au comis delict să se supună justiției noastre. Și, din acest motiv, în decursul acestei săptămâni, vom clarifica acel decret și, eventual, vom face unele modificări.”

Pablo își dedica tot timpul acelor chestiuni și urmărirea cu interes știrile TV de la prânz, de la șapte și de la nouă și jumătate seara, dar felul în

care schimba canalele era exasperant, fiindcă nu voia să piardă știrile despre el, despre decrete și despre cei răpiți. Juan Pablo i-a spus că este foarte agasant modul în care schimbă canalele și l-a convins să cumpere un televizor al cărui ecran putea fi împărțit în două. Aparatul a sosit curând și, în felul acesta, a putut să vadă cele două canale în același timp și să dea volumul mai tare sau mai încet la știrile care-l interesau.

Perioada aceea petrecută cu Pablo mi-a permis să înțeleg că el deținea controlul și că își juca cărțile în așa fel încât scopul urmărit, acela de a elimina extrădarea, să nu fie imposibil. Am înțeles asta duminică, 9 decembrie 1990, când ne-a spus să ne uităm la știrile TV, pentru că urma să fie prezentată lista celor 70 de persoane alese pentru a modifica Constituția țării începând din februarie anul următor. L-am văzut cum zâmbea viclean când ziariștii au citit lista finală furnizată de Registratura Națională. Și a spus:

– Chestia asta cu decretele nu-mi inspiră încredere. Așa cum anunță că le schimbă cum le zic eu, mâine revin asupra lor și se modifică din nou, când eu voi fi arestat. Dar, dacă schimbarea este în Constituție, atunci nu mă mai pot atinge.

Locvacitatea soțului meu mi-a atras atenția, pentru că nu-i stătea în fire să discute despre ce făcea sau cu cine umbla. Dar, fiindcă părea să aibă totul în favoarea sa, a făcut referire la un mesaj pe care îl primise de la dușmanii lui din cartelul Cali, în care îi propuneau să finanțeze anumiți membri ai Adunării Constituante, care le garantau abrogarea tratatului de extrădare din noua Constituție.

– Le-am transmis să facă ce-i de făcut, căci eu îmi voi îndeplini partea; să mituiască pe cine trebuie, fiindcă eu am niște voturi asigurate.

Luni, 17 decembrie 1990, în timp ce răsfoiam ziarul El Tiempo, am văzut că pe una dintre paginile din interior era publicat textul complet al unui decret identificat cu numărul 3030. Pablo s-a trezit la prânz, ca de obicei, și i-am spus despre știre, care, evident, l-a interesat, dar a spus că o va citi după brunch.

După ce a mâncat, a rămas în sufragerie timp de cinci ore, cufundat într-o tăcere profundă, în timp ce a citit ziarul. La un moment dat, i-am dus ceva de mâncare și am observat că subliniase aproape tot textul și umpluse mai multe foi cu comentarii. Mi-a zis că nu este de acord cu mare parte din decret și va transmite guvernului să dea altul, pentru că stabilea mărturia drept cerință indispensabilă pentru a avea acces la beneficiile decretului, iar asta nu-i convenea.

A doua zi, 18 decembrie, și în timp ce Pablo aștepta sosirea mesagerului ce avea să transmită comentariile sale cu privire la decret, la știri au prezentat predarea surprinzătoare a lui Fabio, cel mai mic dintre frații Ocho Vásquez, în mâinile justiției, care avusese loc în municipiul Caldas, Antioquia. Pablo a păstrat tăcerea, dar, după expresia lui, părea că știa deja. Procesul de supunere în fața justiției începuse, dar urmau să se întâmple multe alte lucruri.

1991

În noaptea de 18 aprilie 1991, a apărut o lumină la capătul tunelului, când una dintre surorile mele a sunat să-mi spună că părintele Rafael García Herreros tocmai îi trimisese un mesaj codat lui Pablo prin intermediul emisiunii sale El minuto de Dios, care se transmitea în fiecare zi înaintea emisiunilor de știri de la șapte seara.

„Rog persoanele care exercită violențe împotriva rudelor lui Pablo Escobar să înceteze cu această atitudine, căci încercăm să ne apropiem de el, pentru binele țării. (...) Mi s-a spus că vrea să se predea. Mi s-a spus că vrea să vorbească cu mine. Ah, marea în Coveñas, ah, marea în Coveñas, la cinci după-amiaza, când soarele apune! Ce ar trebui să fac? Am auzit că este sătul de viața asta și de luptele continue, iar eu nu pot spune asta nimănui, e secretul meu. Totuși, mă copleșește pe dinăuntru, mă sufocă. (...) Mi s-a comunicat că vrea să stea de vorbă cu mine, un preot umil, care nu sunt nici episcop, nici prelat, nici măcar vicar episcopal. Îmi transmite să cred în el, că este un om de cuvânt. L-am întrebat dacă ar fugi de mine, de lângă mine, mi-a zis că nu“, spunea mesajul scurt și misterios al preotului eudist, care se bucura pe atunci de un prestigiu enorm, pentru felul său liniștit și simplu în care propovăduia cuvântul lui Dumnezeu.

În momentul acela nu știam, pentru că de mai multe zile nu aveam vești de la Pablo, dar, în următoarele săptămâni, părintele García Herreros avea să joace un rol-cheie în predarea soțului meu în fața justiției. Multe s-au întâmplat începând de atunci, lucruri pe care le voi povesti, iar în timpul investigației pe care am realizat-o în Medellín pentru această carte am reușit să strâng o bună parte dintre informații.

Părintele García Herreros a apărut brusc în peisaj din inițiativa lui don Fabio Ocho Restrepo, care a crezut că preotul, o veche cunoștință de ale sale, îl putea influența într-un fel pe Pablo ca să înceteze actele de violență și să profite de garanțiile judiciare pe care guvernul era

dispus să le extindă pentru ca el să se predea în fața justiției.

În acele zile, în țară, sentimentul de neliniște era tot mai mare: pe 22 ianuarie, Forțele de Elită i-au dat o lovitură puternică lui Pablo doborându-i pe frații Ricardo și Armando Prisco Lopera, în operațiuni realizate în Medellín și în municipiul Rionegro; pe 24 ianuarie, la patru luni de la răpire, Marina Montoya a fost asasinată în Bogotá; pe 25, ziarista Diana Turbay a murit într-o operațiune complicată de salvare la o moșie din Copacabana, Antioquia.

Moartea unora dintre cei răpiți, eliberarea altora, posibilitatea certă ca puținilor care mai rămăseseră să li se întâmple ceva l-au determinat pe don Fabio să trimită un emisar care să stea de vorbă cu soțul meu despre părintele García Herreros.

Conform cercetărilor mele, Pablo a acceptat imediat, la fel și preotul, care și-a luat angajamentul să intervină cât îi era cu putință. Astfel, într-una din acele seri i-a trimis primul mesaj soțului meu. Când zisese: „Ah, marea în Coveñas”¹⁷ se referise la Omar, mesagerul care avea să transmită mesajele între cei doi.

Din acel moment, s-a stabilit o comunicare constantă și, foarte curând, s-a pus problema întâlnirii; în același timp, emisiunea El Minuto de Dios a devenit o punte de transmisiune între ei. „Vreau să fac pe mijlocitorul ca să ți se respecte toate drepturile, precum și cele ale familiei și ale prietenilor tăi. Vreau să mă ajuți ca să știu ce pași trebuie să fac”, a zis preotul într-una din emisiunile El Minuto de Dios.

Legătura complicată dintre García Herreros și Pablo a căpătat o oarecare formă, dar schimbul de mesaje a fost mai greu din cauza operațiunilor intense ale Forțelor de Elită. Probabil Pablo s-a temut că ni se putea întâmpla ceva, pentru că, într-o seară, Godoy a sosit în locul unde mă ascundeam în continuare cu copiii mei și mi-a zis că Pablo decisese să-i trimită pe Juan Pablo și pe Manuela în Statele Unite ca să studieze o vreme engleza. L-am întrebat de ce și mi-a răspuns că șeful vrea să se ocupe 24 de ore din 24 de Adunarea Constituantă și de apropierea de preotul García Herreros. L-am întrebat ce hotărâse în privința mea și mi-a spus că era prevăzut ca și eu să plec, dar ulterior. Godoy mi-a mai zis că, din câte știa, Pablo și preotul stabiliseră să se întâlnească pe 18 mai într-un loc din Medellín.

Fiindcă n-aveam cum să iau legătura cu Pablo, am organizat plecarea copiilor, pe care aveau să-i însoțească fratele meu Fernando, doi bodyguarzi și Andrea, iubita lui Juan Pablo. Au plecat în a doua săptămână din mai, iar eu am rămas cu mama în apartamentul ei,

unde mă simțeam în siguranță.

Detaliile plecării copiilor în Statele Unite mi-au ocupat mai multe zile și, de aceea, n-am mai știut nimic despre progresele apropierei dintre soțul meu și părintele Garcíá Herreros și nici dacă avusese loc întâlnirea lor, dar ceva trebuie să se fi întâmplat, pentru că, în seara de luni, 20 mai 1991, am aflat cu bucurie vestea că Maruja Pachón de Villamizar – cumnata lui Luis Carlos Galán – și Francisco Santos fuseseră eliberați în Bogotá.

Lipită de radio, am auzit cum reporterii au pus-o în legătură telefonică pe doamna Pachón cu părintele Garcíá Herreros. „Dumneavoastră sunteți cel mai curajos și mai generos om din lume; vă doriți foarte mult pacea în Columbia“, a spus doamna Pachón, iar părintele a răspuns: „Mulțumesc lui Dumnezeu că ați fost eliberată. Don Pablo joacă corect. Este mâna Domnului.“

Despre acest episod am avut șansa să vorbesc într-un weekend cu Pablo, când oamenii lui m-au dus la o ascunzătoare din munții Envigado. Acolo mi-a povestit că preotul fusese foarte agitat că trebuia să vină la întâlnirea cu el, pentru că se temea pentru viața lui, din cauza violențelor din ultima vreme din Medellín. Încercase chiar să vină cu mai multe motive pentru a amâna călătoria, printre care că-și pierduse ochelarii, dar toate căzuseră. În cele din urmă, părintele Garcíá Herreros a sosit la moșia La Loma, unde îl aștepta don Fabio Ocho, și, după o oră, un bărbat cunoscut sub numele de Medicul l-a dus la un apartament din El Poblado.

Îmi amintesc că întâlnirea mea cu Pablo din acel weekend a fost diferită, pentru că de mult timp nu-l mai văzusem vesel, plin de speranță.

– Tata, acum chiar cred că se aliniază planetele. Adunarea Constituantă o să elimine extrădarea din noua Constituție și legătura lui don Fabio cu părintele Garcíá Herreros funcționează, fiindcă guvernul îl ascultă.

De atunci, mi-am propus să mă uit în fiecare seară la emisiunea El Minuto de Dios și m-am rugat ca demersurile părintelui Garcíá Herreros să fie de folos pentru a pune capăt coșmarului în care trăiam.

Cu toate acestea, evenimentele se derulau într-un ritm amețitor. Pe 21 mai, la o zi după eliberarea celor sechestrați, guvernul a emis decretul 1303, care reunea practic solicitările lui Pablo pentru a se supune justiției. În același timp, părintele Garcíá Herreros a continuat să fie

foarte activ, iar pe 23 mai i-a trimis o scrisoare lui Pablo, pe care am păstrat-o ca pe o comoară din ziua în care am găsit-o. Aceasta spunea: „Pablo, fac tot ce-mi stă în putință ca să te ajut. Dacă vrei, hotărăște ziua în care vrei să te predai. Eu aș veni cu Francisco Santos, care îți este foarte recunoscător, cu Maruja și cu judecătoria din Medellín să te întâmpinăm, în locul pe care-l hotărăști; nu știu dacă vrei să fie la Fabio Ochoa, sau unde-mi spui tu, pentru ca nici o operațiune judiciară sau militară să nu te atingă, fiindcă ești sub protecția Republicii. Am vorbit cu ministrul Botero (generalul Óscar Botero, ministrul Apărării) și este oarecum în favoarea noastră; mi-a spus că Maza (generalul Miguel Maza, directorul DAS) se încapătănează; nu vreau să cazi în mâinile lor, ci îmi doresc să te duc la judecătoria ca să fii protejat. M-am întâlnit cu Santos și cu Maruja, îți sunt recunoscători pentru că te-ai purtat frumos cu ei. Scrie-mi repede ca să acționez; nu vreau să te prindă nici poliția, nici DAS. Ai încredere în Dumnezeu și totul se va încheia cu bine. În Envigado se pregătește un loc unde îți va fi foarte bine. Acela este locul pe care vreau să-l transform în Căminul Păcii. Prima doamnă, Ana Milena, și președintele sunt de acord.“

Eliberarea celor răpiți și prezența preotului García Herreros au adus un fel de alinare în toată acea presiune zilnică. În așa fel încât, la sfârșitul lunii mai, 1991, și având în vedere că Juan Pablo și Manuela nu se aflau în țară, Pablo a trimis după mine și ne-am ascuns într-o casă modestă cu pereți din lut, situată în mijlocul unei vegetații dese pe dealul Benedictinilor, între El Poblado și Envigado.

Din acel moment, am rămas împreună, fiindcă și-a dedicat timpul negocierii cu emisarii guvernului pentru predarea sa în fața justiției și, în același timp, a urmărit Adunarea Constituantă, care se pregătea să finalizeze deliberările și să promulge noua Constituție, pe 19 iunie 1991.

Cu toate acestea, și deși avea doi ași în mânecă, el era neliniștit, gânditor, deoarece credea că, la un moment dat, guvernul putea să nu mai respecte decretul privind predarea în fața justiției.

– Pablo, ce mai vrei de la viață? Uite ce șansă ți se oferă, nu mai sta pe gânduri.

După cum îmi spusese deja de mai multe ori, era sigur că extrădarea avea să fie eliminată din noua Constituție și așa am înțeles într-una din acele zile, când l-am văzut cu mai multe persoane care vorbeau cu el și luau notițe. L-am întrebat pe unul dintre oamenii lui și mi-a spus: „Doamnă, lucrează la Constituție“.

Era un fapt împlinit. Pablo urma să se predea după ce extrădarea avea să fie eliminată din noua Constituție și, în același timp, avea să se predea justiției, care urma să-l judece pentru delictele pe care le comisese în ultimii șapte ani. Dar trebuiau dovedite, iar el era dispus să lupte pentru a demonstra că nu tot ce i se punea în cârcă era adevărat.

Pe măsură ce se apropia ora zero pentru încheierea Adunării Constituante, soțul meu a lucrat intens pentru a organiza modul în care avea să ajungă la închisoarea Catedrala, cu a cărei construcție fuseseră însărcinați, din câte auzisem într-una din acele zile, Godoy și alt băiat căruia i se spunea Monito.

Părintele García Herreros a jucat un rol-cheie în acele momente pentru că Pablo i-a trimis o scrisoare printr-un bodyguard, în care i-a explicat planul și condițiile în care se preda, iar acestea includeau un elicopter, al cărui pilot avea să primească coordonatele locului de unde trebuia să fie luat, precum și numele persoanelor care trebuiau să meargă cu el.

Cu asta ne ocupam când, în dimineața de 18 iunie 1991, a venit un apel pe frecvența UHF a radiotelefonului. Erau Juan Pablo și Manuela, care tocmai ajunseseră în Miami după ce petrecuseră mai multe zile în Las Vegas, Los Angeles și San Francisco. După ce a ascultat povestea călătoriei, Pablo i-a spus fiului său că a doua zi se va preda în mâinile justiției, fiindcă știa deja că extrădarea urma să fie eliminată din noua Constituție. Juan Pablo a răspuns că avea anumite temeri, dar soțul meu l-a liniștit spunându-i că totul era în conformitate cu planurile prevăzute de el și că nu mai putea fi extrădat. Apoi a vorbit cu Manuela, căreia i-a spus că problemele vor fi de domeniul trecutului și că mai era puțin până vom locui din nou împreună. Înainte de a încheia apelul, i-a zis să nu se sperie dacă-l vede la știri și în închisoare, căci acela era locul unde alesese să se ducă.

În cele din urmă, la ora 11 dimineața, pe 19 iunie 1991, Pablo mi-a spus:

– Strânge-ți lucrurile ca să te duci acasă și să te organizezi ca să ne întâlnim la închisoarea Catedrala. Du-te la primăria din Envigado și de acolo te vor aduce la mine.

Un amestec ciudat, dar plăcut, de neliniște și emoție a pus stăpânire pe mine și, imediat, m-am dus să o caut pe mătușa Inés, umărul pe care plângeam, ca să mă însoțească la primărie, unde ea era binevenită. După ora trei după-amiaza am fost gata și ne-am întâlnit cu

doamna Hermilda ca să urcăm la închisoarea Catedrala, ghidate de cele spuse de posturile de radio.

Ca de obicei, mi-au trecut multe lucruri prin minte. Ce viitor ne aștepta? Pablo avea să își țină promisiunea față de stat? Va respecta acordurile? Erau întrebări fără răspuns. M-am rugat la Dumnezeu să-i dea soțului meu înțelepciune în această nouă șansă pe care i-o oferea viața. M-am rugat ca părintele García Herreros să aibă grijă ca oaia neagră – soțul meu – să nu se îndepărteze de turmă.

În închisoarea Catedrala, și după un fel de act protocolar în care s-au ținut discursuri și s-au făcut promisiuni, Pablo s-a apropiat, m-a îmbrățișat îndelung și mi-a spus solemn:

– Dragostea mea, îți promit că nu vei mai suferi; îți promit căci tu ești rațiunea mea de a trăi și pentru că mi-ai dăruit doi copii minunați, care merită să trăiască în pace.

Pablo a văzut probabil că-l imploram din priviri să se poarte bine, ca să-și recapete familia. Îmi doream asta cu toată ființa mea. Simțeam o mare bucurie pentru noi, pentru țară, dar, în același timp, mi-era foarte frică să nu fie extrădat.

Chiar am crezut că în acea zi, 19 iunie, vom începe o nouă viață. Am avut încredere că va lăsa trecutul în urmă și că își va ispăși greșelile. Chiar am crezut asta.

Dar, după cum spunea bunica mea: „Lupul își schimbă părul, dar năravul ba“.

În Capitolul 4, „Femeile lui Pablo“, povestesc în detaliu iluzia pe care am trăit-o în primele săptămâni după ce soțul meu a ajuns la închisoarea Catedrala. Dar spun și că, foarte curând, aveam să sufăr o deziluzie.

Deși locul acela arăta ca o închisoare, în realitate tot ce era acolo fusese pus la punct de Pablo, fără nici o intervenție din partea statului. Paznicii, vizitele, regulile din acel loc și tot ce avea legătură cu traiul zilnic în închisoare era aprobat sau respins de Pablo.

De aceea, norii negri, care mi-au indicat că nu avea să-și respecte cuvântul dat, n-au întârziat să apară. Că promisiunea de a începe o nouă viață fusese numai discurs.

Când am descoperit că soțul meu revenise la aventurile sale cu femei, când am auzit comentarii că acolo se întâmplau chestii ilegale, m-am

îndepărtat cât am putut de mult și m-am mai dus doar ca să mențin relația dintre copii și tatăl lor.

Nu cred că mai este cazul să povestesc că în închisoarea Catedrala au existat tot felul de excese sau ce lux era în încăperea lui Pablo Escobar, pentru că, într-un fel, statul a permis toate acestea doar pentru ca principalul său dușman să fie sub supraveghere.

Pablo a pierdut din vedere țara, a uitat de angajamentul său față de cea mai prețioasă comoară: copiii lui; a pierdut legătura cu propria viață, iar redobândirea puterii economice și militare l-a cufundat și mai adânc în nebunia sa.

1992

Pe la jumătatea lunii iunie 1992, m-am dus cu mama să-l vizitez pe Pablo la închisoarea Catedral. În ziua aceea atmosfera era apăsătoare și stranie. Intuiția mi-a spus că acolo se întâmplau multe lucruri și că, în general, era un dezastru. Și mama a avut aceeași impresie, dar, spre deosebire de mine, n-a tăcut.

– Pablo, vino să-ți spun ceva.

– Ce, mamă-soacră?

– Dacă mai continuă această desfășurare de oameni și această dezordine aici, băiete, nu vei mai prinde sfârșitul anului în acest loc.

– Stați liniștită, mamă-soacră, n-o să se întâmple nimic.

– Pablo, ești foarte încăpățânat și nu asculți deloc.

Mama a plecat foarte tristă și mi-a spus:

– Fata mea, ți-am zis mereu să-l părăsești pe acest bărbat și degeaba. Îți repet, o să mori din cauza lui, la fel o să se întâmple și cu nepoții mei. Tata, apreciez că nu te plângi niciodată din cauza deciziilor pe care le-ai luat, dar spune-mi: Pablo te amenință? Ți-e frică de el? Sigur se întâmplă ceva foarte ciudat, iar tu nu-mi spui fiindcă sigur el ți-a interzis.

Mama știa de ce spunea asta și o știam și eu. Și, ca o premoniție, patru săptămâni mai târziu, viața noastră avea să se schimbe în mod dramatic, pentru că Pablo risipise marea șansă pe care i-o oferise viața

de a se mântui și de a-și ispăși greșelile.

Pe la șapte seara, marți, 21 iulie 1992, am primit un apel telefonic de la Juan Pablo, care părea foarte agitat. A spus că nu știa prea bine ce se întâmplă, dar tocmai vorbise cu Pablo, care îi zisese să fie cu băgare de seamă, căci avea să vadă mișcări neobișnuite de trupe ale armatei în împrejurimile închisorii Catedrala.

Juan Pablo mi-a spus că s-ar putea să se întâmple ceva rău și am stabilit să plec cu Manuela din clădirea Torres de Saint Michel în clădirea Altos, unde locuia mama.

Următoarele 12 ore au fost un adevărat iad, pentru că se vedea că mass-media nu avea prea multe informații despre acest subiect și a trebuit să mă mulțumesc cu încă două apeluri de la Juan Pablo, care mi-a spus că totul indica faptul că tatăl lui, unchiul său Rodrigo și 20 dintre oamenii lui Pablo urmau să fie transferați la Brigada a Patra a armatei, în Medellín. A fost o noapte oribilă, iar incertitudinea nu ne-a lăsat să dormim. Nu știam dacă fuseseră uciși cu toții sau erau deja într-un avion spre Statele Unite. Am plâns încontinuu și ne-am temut de ce era mai rău.

În zorii zilei de 22 iulie, presa a informat cu certitudine că soțul meu evadase din închisoarea Catedrala împreună cu fratele său și nouă dintre principalii lui locotenenți. Scandalul abia începea.

Juan Pablo a sosit la clădirea Altos în seara aceea și a povestit că vorbise de mai multe ori cu Pablo prin intermediul unei stații radio puternice cu bandă îngustă, dar a pierdut legătura cu el când s-a luat curentul la închisoare și a rămas să-l aștepte într-o ascunzătoare cunoscută drept căsuța lui Álvaro.

Eu, mama și Juan Pablo am stat treji toată noaptea, așteptând o veste de la soțul meu, dar nu am primit nici un semn. Emisiunile TV de știri au informat că, 12 ore mai târziu, guvernul putuse să confirme doar că soțul meu evadase, fiindcă, într-un mod abil, îi făcuse să creadă că stătea ascuns într-un tunel în închisoare, cu provizii pentru o săptămână. Au mai spus că oamenii soțului meu îi ținuseră legați mai multe ore pe ministrul adjunct al Justiției, Eduardo Mendoza, și pe directorul închisorilor, colonelul Hernando Navas, care fuseseră desemnați de guvern să meargă la închisoare și să-i aducă la cunoștință lui Pablo decizia transferului.

În timpul documentării mele pentru această carte, m-am întâlnit în Medellín cu unul dintre gardienii din acea perioadă, care a plătit cu

mulți ani de închisoare pentru că l-a ajutat pe soțul meu. Mi-a povestit că Pablo a evadat la ora 1:30, pe 22 iulie, când închisoarea rămăsese în întineric pentru că dăduse ordine să se ia curentul. Mi-a mai spus că militarii ocupaseră închisoarea la patru dimineața și îi reținuseră pe gardienii și pe deținuții care nu fugiseră. Două ore mai târziu, i-au dus la Brigada a Patra.

Cugetând asupra întâmplărilor din ultimele luni, am tras concluzia că ocuparea închisorii era doar o chestiune de timp, pentru că fărădelegile erau mai mult decât evidente, iar lucrurile în închisoare scăpaseră de sub control. Depănând amintiri și glumind, ne-am amintit mai multe episoade pe care le trăisem în ultimele luni.

Am menționat sperietura prin care trecusem în luna februarie a aceluia an, când a trebuit să-i trimit o valiză cu haine lui Juan Pablo, pentru că urma să rămână vreo două săptămâni în închisoarea Catedrala, căci Pablo descoperise un plan prin care băiatul urma să fie răpit în timpul unui concurs din Campionatul de motociclism din Antioquia. Soțul meu a considerat că acela era singurul loc unde fiul nostru putea să fie în siguranță, căci dușmanii lui stăteau la pândă.

Războiul dintre Pablo și șefii cartelului din Cali nu s-a oprit nici măcar când soțul meu a fost închis la Catedrală. Am aflat asta când Pablo ne-a spus că hotărâse să construiască câteva cabane ascunse în desișurile de lângă Catedrală și să nu mai doarmă în încăperile din închisoare, pentru că dușmanii lui plănuiseră să lanseze mai multe bombe dintr-un avion. Problema era că, de puținele ori când ne-am dus să dormim în acele cabane, eu și Manuela am înghețat, atât era de frig.

Și Juan Pablo și-a amintit că, în procesul lui de predare în mâinile justiției, Pablo a fost obligat să-și mărturisească delictele în fața procurorilor care se ocupau de procesele deschise împotriva lui. Dar, ajuns în acest punct, soțul meu nu a respectat justiția, practic, și-a bătut joc de ea. Din câte mi-a povestit un gardian, în ziua în care era programată o înfățișare se întâmpla următorul lucru:

- Șefule, e ora 11, aveți o înfățișare.
- Când auziți elicopterele, mă chemați.
- Șefule, se aud elicopterele.
- O să mai dorm puțin, când aterizează, mă chemi.
- Șefule, au aterizat.

– Dă-le cafea și apoi ceva de mâncare cât timp fac un duș.

Două, trei ore mai târziu, Pablo se ducea la o cabană special amenajată pentru funcționarii judiciari și, când începeau să citească întrebările pentru stabilirea identității martorilor, el spunea că tocmai începuse să-l doară rău stomacul, se ridică și pleca.

În altă zi, mi-am amintit, sosiseră mai bine de 12 oale cu fructe de mare pentru soțul meu și pentru oamenii lui cei mai apropiați, dar nimeni nu a știut cine le trimisese. Neîncrezător, Pablo ne-a pus să le dăm puțin câinilor, ca să vedem ce se întâmplă. Cum nu li s-a întâmplat nimic, le-a dat mâncarea soldaților, care au mâncat-o fericiți. Chestia este că nu erau otrăvite, cum crezuse soțul meu, și, după o săptămână, a sosit soacra mea și l-a întrebat cum i se păruseră fructele de mare. Tulburat, Pablo a înțeles ce se întâmplase și a răspuns:

– Au fost delicioase, mamă, mulțumim mult.

În sfârșit, povestirile despre ceea ce am văzut, dar și ce nu am văzut în închisoarea Catedrala sunt nesfârșite. Și trebuie să fi fost multe lucruri, căci, la scurt timp după evadare, presa a informat că decizia de a-l transfera pe soțul meu fusese grăbită din cauză că ordonase din închisoare asasinarea asociaților săi, a prietenilor și a cunoscuților, Fernando Galeano și Gerardo „Kiko” Moncada, din cauza unor chestiuni legate de bani. Nu mi-a venit să cred, fiindcă știam cât ținea soțul meu la Kiko și câtă încredere avea în Galeano. Totuși, ulterior s-a constatat că Pablo comisese marea greșeală de a înfrunta statul și pe dușmanii acestuia..., dar și pe prietenii lui.

Cert este că de-abia după patru zile de la evadare am primit vești de la soțul meu. S-a întâmplat în seara de sâmbătă, 25 iulie 1992, când Popeye a sosit la apartamentul mamei mele și a spus că Pablo ne așteaptă în căsuța lui Álvaro, ascunzătoarea din zona de nord a municipiului Envigado.

După o întâmpinare călduroasă, soțul meu ne-a povestit câteva detalii despre evadare și, în special, ceva ce-l supăra: că armata afirmase public că ar fi fugit îmbrăcat în femeie. Misogin cum era, acea afirmație i se păruse o ofensă și și-a propus să o rectifice chiar în seara aceea. S-a gândit că cel mai bine era să o facă direct cu directorul de la postul de radio RCN, Juan Gossain, și i-a cerut lui Popeye să sune la radio și să-i facă legătura.

Câteva minute mai târziu, ziaristul și soțul meu vorbeau la telefon și,

din întâmplare, Gossaín era într-o ședință cu codirectoarea emisiunii de știri TV QAP, María Isabel Rueda, și cu directorul adjunct al ziarului El Tiempo, Enrique Santos Calderón.

Discuția inițială despre dezmințirea unei știri false a dus la un demers pentru ca soțul meu să se predea din nou justiției. Totuși, a pus mai multe condiții, printre care garanția că va fi închis într-o închisoare din Antioquia și că poliția nu va interveni în nici un proces care ar avea legătură cu el. Cu asta ne-am ocupat până la patru dimineața, iar Pablo a vorbit cu ziariștii de mai multe ori, dar nu au ajuns nicăieri.

Șederea noastră în căsuța lui Álvaro s-a prelungit și izolarea a devenit apăsătoare. Primul care a simțit severitatea izolării a fost Popeye, care a vorbit deschis cu Pablo și i-a zis că nu mai poate suporta încă un exil precum cel pe care îl trăiseră deja. Au ajuns în curând la un acord și Popeye a fost înlocuit de Angelito. Îmi amintesc că, pentru prima oară, au fost nevoiți să facă cu rândul noaptea pentru a supraveghea împrejurimile: Angelito, Juan Pablo, Álvaro și soțul meu făceau cu rândul la fiecare patru ore, până în zori.

În acele luni de la sfârșitul anului 1992 au început să se întâmple lucruri care mi-au indicat că, de data aceasta, clandestinitatea avea să aibă alt preț, pentru că la știri a început să se vorbească despre perchezițiile intense realizate de recentul grup Bloque de Búsqueda în Medellín și în împrejurimi și despre posibilitatea ca oamenii care evadaseră cu Pablo să se predea. Așa s-a întâmplat și, în zilele următoare, Roberto Escobar, Otto și Popeye s-au predat și au fost închiși în închisoarea de maximă siguranță Itagüí.

În acea atmosferă de război, Pablo a regretat moartea lui Brances Muñoz Mosquera – Tyson – și a lui Johnny Edison Rivera – Palomo –, doi dintre oamenii lui de încredere, doborâți în Medellín, între octombrie și noiembrie, în operațiuni ale noii echipe de intervenție a poliției.

Căsuța Álvaro era un loc sigur, dar Pablo a văzut la un moment dat urme de animal mare și, de aceea, mi-a spus că trebuie să ne despărțim după aniversarea lui de 43 de ani, pe care am sărbătorit-o pe 1 decembrie cu un tort mic și o cină frugală. Petrecerea a fost discretă și am observat cu toții un aer ciudat de neliniște. Pericolul era aproape. Pe la miezul nopții i-am spus lui Pablo că, dacă trebuie să plec neapărat cu copiii la Medellín, să o facem după Ziua micilor lumânări, căci o sărbătoream de mulți ani și nu voiam ca anul acela să fie o excepție.

Pablo a fost de acord și duminică, 7 decembrie, ne-am strâns în curtea din spatele casei, în jurul unei statui mici a Fecioarei Maria, fără să știm că aceea avea să fie ultima sărbătoare tradițională, care devenise un obicei pentru noi, petrecută împreună. M-am rugat cu voce tare, în timp ce Pablo și Juan Pablo ascultau, cu capul plecat, iar Manuela se juca în curte. Când am terminat, am aprins o lumânare pentru Fecioară și una pentru fiecare dintre noi.

A doua zi, înainte de a pleca la clădirea Altos, Pablo mi-a spus:

– Zi-le surorilor și fraților tăi să se mute în altă parte sau să plece din țară, pentru că lucrurile vor deveni din ce în ce mai periculoase.

El știa că presiunea asupra noastră va fi tot mai mare, pentru că explozia bombelor și uciderea polițiștilor reveniseră în Medellín, iar asta însemna că autoritățile aveau să își îndrepte atenția spre singura legătură cu principalul lor dușman: familia lui.

Cu toate acestea, în clădirea Altos am încercat să scap de presiune și vineri, 18 decembrie, am organizat Novena de Aguinaldos.¹⁸ Invitații tocmai sosiseră, îmbrăcați elegant, când unul dintre bodyguardzi a zis că „Elita“, cum îi spuneam grupului Bloque de Búsqueda, tocmai „aterizase“.

Imediat, bărbați, femei și copii am fost separați în grupuri și, după ce am fost percheziționați, ni s-au cerut documentele. Juan Pablo avea cartea de identitate în camera lui și, de aceea, a preferat să spună că-l cheamă Juan Pablo Escobar Henao, că are 15 ani și că tatăl lui este Pablo Escobar. Polițistul care i-a ascultat cuvintele l-a chemat pe comandantul său, un colonel, și i-a spus cine era fiul meu.

Tot ce s-a întâmplat după aceea a fost oribil, pentru că ofițerul l-a luat deoparte pe Juan Pablo și le-a spus oamenilor săi:

– Dacă mișcă sau clipește, trageți în el.

Apoi ofițerul a sunat prin radiotelefon la Școala Carlos Holguín – sediul grupului Bloque de Búsqueda – și a spus cu voce tare că îl au pe fiul lui Escobar și că urmau să-l ducă acolo pentru a-l interoga. Din fericire, câteva minute mai târziu, a sosit, în pijamale, fostul guvernator al Antioquiei, Álvaro Villegas Moreno, care locuia în clădirea Altos, și i-a spus colonelului că vrea să verifice dacă percheziția era legală.

Apariția oportună a lui Villegas i-a încurajat pe cei prezenți, care erau speriați și care s-au plâns de felul în care fuseseră tratați copiii lor și

au cerut să-i lase măcar să mănânce. Polițiștii au acceptat.

După aceea, ofițerul i-a spus lui Juan Pablo să-l urmeze, dar când el a întrebat unde, doi polițiști și-au îndreptat puștile spre el și l-au scos din rând. Am reușit să văd că s-au îndreptat spre coridor și s-au oprit exact în momentul în care au apărut vreo 30 de bărbați cu cagule. M-a cuprins groaza, pentru că am crezut că îi vor face ceva fiului meu.

– Doi pași în față! La dreapta, acum la stânga, acum cu spatele, spune numele și prenumele cu voce tare... mai tare! a poruncit unul dintre bărbații cu cagule.

Imediat au făcut același lucru cu fiecare dintre bărbații prezenți la sărbătoare. Doar două femei au fost supuse aceluiași proces: eu și Manuela.

Dumnezeu este mare, deoarece, atunci când colonelul a început să dea instrucțiuni ca Juan Pablo să fie luat, la trei dimineața a sosit un delegat al procuraturii, care nu a autorizat arestarea unui minor și a cerut să i se scoată cătușele. Totuși, ofițerul a insistat să-l ia pe fiul meu și, după o discuție dură cu funcționarul, s-a retras până la urmă din clădire.

Experiența înfiorătoare din acea noapte ne-a arătat că acum căutarea soțului meu includea, fără discuție, și familia.

Sperietura prin care am trecut în noaptea aceea în clădirea Altos m-a determinat să iau decizia de a pleca în altă parte, pentru că locul acela nu mai era sigur. Așadar, ne-am dus în apartamentul fratelui meu Fernando, pe dealul Los Balsos. Era 21 decembrie 1992 și tocmai ne instalaserăm, când știrile TV și ziarele locale au dezvăluit, scandalizate, că soțul meu făcuse personal două razii pe șoseaua Las palmas cu 50 de bărbați înarmați, care s-au identificat drept funcționari ai DAS. În ambele locații, se transmitea în acel reportaj, opriseră zeci de mașini care veneau de la aeroportul José María Córdova și, după ce verificaseră documentele călătorilor, îi lăsaseră să treacă.

M-a surprins atitudinea sinucigașă a soțului meu și n-am găsit nici o explicație pentru această acțiune. Am fost foarte neliniștită și când ziariștii au dezvăluit că Pablo condusese un grup armat care, în dimineața zilei de 20 decembrie, a aruncat în aer o locuință folosită ca acoperire de căpitanul Fernando Posada Hoyos, șeful Serviciilor de informații din cadrul poliției din Medellín. Funcționarul supraviețuise exploziei și, din câte au spus ziariștii, fusese ucis după aceea.

Astfel, la cinci luni după ce Pablo evadase din închisoarea Catedrala, eu și copiii eram mai rău ca înainte, fiindcă era din ce în ce mai greu să găsim locuri unde să ne ascundem în Medellín. Războiul escaladase la un alt nivel și senzația de neputință devenise insuportabilă.

Pablo a simțit probabil asta, căci, pe 23 decembrie 1992, când ne-am întâlnit cu el într-o ascunzătoare din sectorul Belén Aguas Frías – unde am petrecut Crăciunul și Anul Nou –, atmosfera a fost foarte tensionată și n-am avut chef de sărbătorit. În plus, în fiecare seară trebuia să coborâm pe un drum desfundat la o căsuță din lut, unde era mai ușor să trecem neobservați, pentru că luminile nu se vedeau de la distanță, ceea ce complica mai mult lucrurile. Nu pot să uit că acea perioadă a fost deosebit de grea pentru Manuela, care plângea ore întregi din cauza frigului și pentru că voia să fie cu bunica, cu verii ei. Pablo o ridica în brațe și încerca să o convingă, fără succes, de ce nu puteam să plecăm de acolo. Războiul ajungea la noi și viitorul părea foarte incert. Acela avea să fie ultimul sfârșit de an pe care îl petreceam împreună.

1993

Cred că nu greșesc afirmând că sfârșitul lui Pablo a început pe 31 ianuarie 1993. În ziua aceea, confruntarea cu numeroșii săi dușmani a luat o întorsătură decisivă când mijloacele de comunicare au făcut cunoscută existența unui grup clandestin ce urma să îi fie fatal: Persecuții de Pablo Escobar, Los Pepes.

Los Pepes au apărut într-un mod violent, distrugând în acea zi moșia soacrei mele Hermilda din municipiul Peñol, în estul Antioquiei, și detonând mașini-capcană în fața clădirilor Abedules și Altos, unde locuia o bună parte din familiile Escobar Gaviria și Escobar Henao.

O nouă fază a războiului tocmai începuse și a avut efecte imediate, pentru că Angelito a venit să ne ia de la Ceiba del Castillo, din Poblado, și ne-a dus într-un apartament situat pe bulevardul La Playa, la două străzi de bulevardul Oriental din centrul orașului Medellín. Soțul meu era acolo și a spus, destul de îngrijorat, că dacă Los Pepes își concentrau atacurile asupra familiei sale și a noastră, avea să îi fie foarte greu să ne protejeze pe toți, fiindcă forța sa militară fusese decimată.

Și-a amintit atacul de la jumătatea lui ianuarie, când paramilitarul Carlos Castaño distrusese El Vivero (magazinul de plante) – locul unde

lucra una dintre surorile mele – și casa din cartierul El Diamante. Și a subliniat că lucrurile tindeau să se complice, pentru că, în a doua săptămână din ianuarie, îi pierduse pe Víctor Giovanni Granados, Zarco, și pe Juan Carlos Ospina, Enchufe, doi oameni de absolută încredere.

Dar acum, odată cu apariția unui dușman nou, Los Pepes, soțul meu a spus îngrijorat că cel mai bine pentru noi era ca Manuela și Juan Pablo să plece în Statele Unite, apoi să plec și eu, după ce obțineam o nouă viză pentru intrarea în țară, fiindcă cealaltă expirase. După ce am discutat detaliile călătoriei, am stabilit ca cei doi copii să plece cu Martha, soția fratelui meu Fernando, cu cei doi copii ai lor și Andrea, iubita lui Juan Pablo. Dar și cu Copito și Algodona, perechea de câțeluși ai Manuelei, care a refuzat categoric să-i lase.

Înainte de a pleca, Pablo ne-a avertizat că trebuie să întărim paza până la aeroportul din Rionegro, întrucât era evident că Los Pepes stăteau la pândă ca să-i captureze pe copiii noștri.

În momentul acela deja începuse haosul în familia mea, haos prevăzut de Pablo în decembrie 1991, când operațiunile recent creatului grup Bloque de Búsqueda demonstrau că hărțuirea noastră și a celor din jurul nostru făcea parte din strategia de a-l vâna pe Pablo. Practic, toată familia mea s-a împrăștiat, iar frații mei au pornit în direcții diferite și comunicarea noastră a fost intermitentă, aproape inexistentă pentru perioade foarte lungi.

Astado, sora mea și cei trei copii ai lor, cuprinși de panică, au plecat într-un orașel din centrul Statelor Unite și singura lor legătură cu țara noastră era un mic aparat de radio Sony cu șapte benzi, la care de-abia puteau să prindă dimineța vreun post columbian. Aveau să rămână acolo aproape doi ani, în condiții foarte complicate, din cauza temerii că dușmanii lui Pablo ar fi putut ajunge la ei. Având în vedere că exista posibilitatea de a fugi în orice moment, au cumpărat doar câteva saltele, cearșafuri, o canapea extensibilă și articole de bază pentru bucătărie. Din acest motiv, conviețuirea familiei a devenit dramatică, fiindcă nepoții mei plângeau tot timpul. Sora mea își amintește cu durere noaptea în care au putut să prindă un post de radio și să audă știrea că Los Pepes asasinaseră trei persoane în Medellín, pe care ei le cunoșteau, cărora le agățaseră niște mesaje pe cadavre, acuzându-i de colaborare cu Pablo.

În izolarea apartamentului din centrul orașului Medellín, am aflat cu neputință despre deteriorarea gravă a sănătății mamei, care suferise un atac cerebral, în urma căruia rămăsese ținută la pat și n-a mai

putut să vorbească. Prin terțe persoane am aflat că se simțea foarte rău și era deprimată.

Una dintre surorile mele stătea ascunsă într-un apartament dintr-o zonă mai retrasă din Medellín, dar, într-o zi, când a ieșit cu mașina pentru o urgență, a fost descoperită de Carlos Castaño, care a urmărit-o o vreme, dar ea, abilă, a reușit să scape de el. La câțva timp după moartea lui Pablo, când m-am întâlnit cu Castaño pentru negocierile cu cartelurile, mi-a vorbit despre acel episod și a zis că fusese la un pas să o prindă pe sora mea și să o omoare. Același lucru l-a spus despre mine și despre Manuela. Am scăpat printr-o minune.

Cu mare discreție, am reușit să organizăm itinerariul călătoriei copiilor la Miami, a cărei dată a fost stabilită pentru 19 ianuarie 1993. La patru dimineața mi-am luat rămas-bun de la Manuela, Juan Pablo și Andrea și i-am îmbrățișat foarte strâns, pentru că nu știam dacă era ultima oară când îi vedeam. Cu o seară în urmă trebuise să ne ducem acasă la Andrea, să-i cerem voie mamei ei să o lase să plece. Am vorbit cu ea timp de 20 de minute și, când și-au luat rămas-bun, a rostit o frază premonitoare, așa cum obișnuim să spunem noi, mamele:

– Fata mea, vei suferi.

Și drumul spre aeroport a fost o peripeție deoarece, cu o noapte în urmă, un bodyguard se dusesse și lăsase o mașină în parcare aeroportului și, în drum, îi dăduse bagajele unei persoane de contact a lui Pablo. Andrea și Juan Pablo au coborât la hotelul Nutibara și au luat un autobuz pentru a ajunge la terminalul din Rionegro, în timp ce Nariz și Japonezul mergeau în spatele lor, într-un vehicul mic; ceilalți au plecat cu o mașină modestă, cu alte două gărzi de corp.

Între timp, am rămas singură în apartament și m-am rugat ca niciodată, implorându-l pe Dumnezeu să-i protejeze pe copiii mei. Am deschis televizorul, am ascultat radioul și am așteptat. Dar spre prânz am rămas șocată când am auzit la un post de radio că nu fuseseră lăsați să iasă din țară. Am strigat fără glas, în sinea mea, pentru că mă îngrozea gândul că Los Pepes îi puteau răpi. Am umblat ca o nebună prin apartament, așteptând vestea răpirii copiilor mei, dar, dintr-odată, au spus că plecaseră cu un elicopter spre aeroportul Olaya Herrera, în Medellín. Unde erau? „O să-i omoare“, m-am gândit. Am pierdut contactul și, de la prânz, am pregătit o valiză cu câteva haine, fiindcă Pablo îmi spusese că unul dintre oamenii lui, „Medicul“ Omar, avea să vină să mă ia.

Simțeam că înnebunesc. Au trecut mai bine de șapte ore până când a

sosit Medicul și mi-a spus să mă liniștesc, fiindcă urma să ne întâlnim cu Pablo și copiii. Ne-am urcat într-o mașină, m-a legat la ochi și, când i-am deschis, în fața mea erau Manuela, Andrea, Juan Pablo și soțul meu. I-am îmbrățișat strâns și am plâns neîncetat. O viață întreagă nu ar fi de ajuns ca să le cer iertare copiilor mei pentru că în ziua aceea fuseseră nevoiți să joace ruleta rusească din cauza deciziilor absurde ale tatălui lor.

Juan Pablo mi-a povestit detalii despre aventura înfiorătoare pe care o trăiseră în ziua aceea, care începuse când intraseră în aeroportul din Rionegro și văzuseră bărbați suspecti în mai multe mașini. Apoi, la poarta de îmbarcare pentru zboruri internaționale, cu părere de rău, funcționarul îi lăsase să treacă, deoarece aveau documentele în regulă, inclusiv viza de turist pentru a intra în Statele Unite și acordul legalizat din partea mea și a lui Pablo. Dar, când se aflau deja în sala de așteptare, Juan Pablo observase ceva ciudat:

– Pe culoarul aeroportului am văzut bărbați îmbrăcați în civil, cu cagule și înarmați cu puști și mitraliere, care patrulau în grupuri de câte șase. Am numărat mai bine de 20 de bărbați cu cagule, iar angajații companiei aeriene, ai cafenelelor și chiar și cei de la toalete se uitau unii la alții nedumeriți. Nimeni nu știa cine erau, nici de ce veniseră. Erau Los Pepes.

Povestirea fiului meu era înfiorătoare. Dintr-un moment în altul au sosit mai mulți polițiști și, în urma lor, patru băieți, angajați ai Autorității Aeronauticii Civile, care cărau valizele copiilor mei și au spus că aveau ordin să le deschidă. Neputincios, fiul meu a observat încetineala procedurii și intenția de a-i întârzia ca să piardă zborul. Zis și făcut. Avionul decolase și nu mai exista alt zbor mai târziu.

Juan Pablo a spus că îi fusese frică să nu li se întâmple ceva grav și a decis să activeze planul B, pus la punct dinainte cu Japonezul, care avea în buzunar o listă cu numerele de telefon directe de la Procuratura Regională, de la mijloacele de comunicare locale și naționale și numerele private ale mai multor ziariști importanți. Înțelegerea era ca fiul meu să-și ducă mâna la ureche ca și cum s-ar fi scărpinat și, în momentul acela, Japonezul dădea un telefon ca să anunțe ce se întâmplă. Planul funcționase și bărbatul înțelesese mesajul.

Dar foarte curând lucrurile se complicaseră, pentru că a sosit șeful poliției aeroportului și le-a spus să părăsească terminalul internațional, fiindcă pierduseră zborul. Juan Pablo a început să se certe cu funcționarul, dar, dintr-odată, au sosit mai mulți ziariști,

cățiva de la emisiunile de știri TV, iar bărbații cu cagulă au dispărut.

Planul inițial al călătoriei includea modul în care vor ieși din țară, dar n-am prevăzut un asemenea moment de cotitură precum cel din ziua respectivă. Încercând să găsească o soluție, Juan Pablo a descoperit că, în momentul acela, ateriza un elicopter privat, care pe atunci oferea servicii de transport pasageri între aeroporturile Rionegro și Olaya Herrera. Atunci i-a trecut prin minte să roage pe cineva să sune la companie și să solicite un zbor. A funcționat și a rămas să trimită un elicopter, dar paznicul tot nu-i lăsa să plece. Din fericire, a apărut un funcționar al procuraturii, care i-a ajutat să ajungă pe pista de decolare a elicopterelor.

Când erau pe punctul de a urca în aeronavă, după ce și-au abandonat valizele pentru că erau prea grele, căci erau cinci persoane și doi câțeluși, a sosit un colonel de poliție și i-a spus lui Juan Pablo că data viitoare nu vor mai scăpa. Apoi s-a prefăcut că îl lovește cu pumnul, dar s-a abținut deoarece câțiva cameramani filmau ce se întâmpla.

Însă povestea de groază nu se terminase. Ajunși pe Olaya Herrera, Juan Pablo i-a spus unui ziarist de la emisiunea de știri a canalului regional Teleantioquia că îi va acorda un interviu în clădirea Altos, cu condiția să filmeze în continuare. Așa s-a întâmplat și, când au ajuns în parcare, fiul meu i-a povestit reporterului detaliile despre cele petrecute. Apoi au ieșit prin spatele clădirii și au trecut un mic pârau care ducea la o clădire unde aveam un apartament și o mașină. Acea a fost ruta pe care o folosea Juan Pablo ca să scape de pericol. Mai târziu, ne întâlneam cu toții în noua ascunzătoare, se pare în centrul orașului, unde am ajuns legați la ochi. Pablo era acolo, dar a spus că va pleca curând.

A doua zi, 20 februarie 1993, a venit prima consecință a călătoriei eșuate în Statele Unite: ambasadorul SUA a anunțat anularea vizelor pentru Juan Pablo și Manuela.

Pablo a plecat și i-am promis să nu ieșim din locul în care ne aflam. Așa am sărbătorit aniversarea de 16 ani a lui Juan Pablo, dar atmosfera era atât de sumbră, încât am tăiat doar un tort mic de casă preparat de mine.

Nu era o glumă și nici exagerare. Los Pepes au dovedit printr-un val de violențe că erau mai mult decât dispuși să distrugă totul în jurul soțului meu. Astfel, pe 27 februarie, au distrus moșia Corona, proprietatea lui Diego Londoño White; pe 2 martie, l-au ucis pe Hernán Darío Henao, HH, administrator al moșiei Nápoles, pe care l-

au considerat, în mod greșit, parte din familia mea, fiindcă aveam același nume; pe 4 martie, l-au asasinat pe Raúl Zapata Vergara, avocatul lui Pablo; pe 20, aceeași lună, a căzut Chopo, iar de la știri am aflat despre găsirea cadavrului lui Pasquín, care dispăruse cu câteva săptămâni în urmă.

Prezența grupului Los Pepes se făcea simțită pretutindeni și, tocmai de aceea, ne-am văzut obligați să schimbăm ascunzătoarea neobișnuit de des. Într-o săptămână înduram frigul din Belén Aguas Frías; în alta, căldura dintr-o zonă toridă, la o fermă din Magdalena; în unele săptămâni stăteam într-un apartament din turnul Sudamerican din Medellín; iar în alta, într-un apartament lângă Brigada a Patra.

Astfel, încetul cu încetul și cum Los Pepes și autoritățile îl atacau pe Pablo, puterea sa militară și economică practic a dispărut. Dar și noi, familia lui, am suferit din cauza confruntărilor, fiindcă, din dorința lor de a-l ucide pe soțul meu, Los Pepes și-au revărsat ura asupra celor mai apropiați nouă, cei care ne-au slujit.

În ultimele patru luni din 1993, și după cum este relatat în detaliu în capitolele 1 și 2, dușmanii soțului meu aveau să învingă. Unirea forțelor, legale și ilegale, a dus la înfrângerea lui și ne-a lăsat pe noi, soția și copiii lui, cufundați într-o vârtoare din care nici după 25 de ani n-am reușit să ieșim.

Moarte Sechestratorilor (în limba spaniolă, în original) (n.tr.)

Oh mar de Coveñas (în limba spaniolă, în original) (n.tr.)

Ceremonie religioasă pentru catolicii din Columbia (n.red.)

Capitolul 9. Speranța efemeră din Mozambic

La jumătatea lunii februarie 1994, procurorul general al Columbiei, Gustavo de Greiff, l-a sunat la Medellín pe avocatul meu, Francisco Fernández, și i-a zis că îl așteaptă cât mai repede la biroul lui, fiindcă apăruse o posibilitate ca noi, familia lui Pablo Escobar, să putem ieși, în sfârșit, din țară.

Fernández s-a urcat imediat în avion și, câteva ore mai târziu, de Greiff i-a prezentat o doamnă cu ten alb, de vreo 65 de ani, îmbrăcată în negru, foarte elegantă, cu o pălărie mare cu pene, care s-a prezentat drept contesa Isabela. Lângă ea, stăteau doi bărbați de origine africană, îmbrăcați în costum și cu cravată, care păreau secretarii ei.

Femeia a luat cuvântul și a spus într-o engleză perfectă că este președinta unei fundații ce se ocupa cu strângerea de fonduri pentru opere de caritate în Republica Populară Mozambic și a explicat că, dacă familia Escobar îi sprijină cauza, președintele acelei țări îndepărtate din sud-estul Africii ne va permite să locuim acolo. În compensație, primeam identități noi, pașapoarte, o casă bine poziționată în cel mai bun cartier din capitala Maputo, iar copiii mei urmau să aibă posibilitatea să studieze. Contesa i-a dat avocatului o mapă cu fotografii și informații despre Mozambic și au stabilit să ne viziteze, câteva zile mai târziu, la hotelul Tequendama, unde eram în continuare cazați.

După ce avocatul ne-a povestit cele întâmplate, am evaluat situația aceea ciudată, dar n-am nesocotit-o, pentru că venea de la însuși procurorul de Greiff, care chiar părea că vrea să ne ajute, fiindcă, mai mult decât oricine, cunoștea situația grea prin care treceam la trei luni după moartea soțului meu.

Era o ușă care ni se deschidea, lumina de la capătul tunelului, pentru că, în momentul acela, de-abia începuse drumul lung al negocierilor cu dușmanii lui Pablo, care voiau toate proprietățile lui, ca să recupereze zecile de milioane de dolari pe care, potrivit lor, le investiseră pentru capturarea lui.

Cum nu aveam prea multe opțiuni, fiindcă deja multe țări ne refuzaseră orice posibilitate de a ne găzdui, am primit vizita contesei și a oamenilor care o însoțeau și, în timpul unei lungi conversații, au

vorbit despre ajutorul umanitar pe care voiau să ni-l ofere și despre noua viață pe care urma să o avem în Mozambic, fiindcă, mai presus de orice, ei apărau drepturile omului și știau că ne aflăm la răscruce. La sfârșitul discuției, avocatul a pus întrebarea esențială: cât va costa „ajutorul umanitar“. Juan Pablo s-a înroșit la față de rușine, dar contesa a ieșit din încurcătură și a spus că era prematur să vorbim despre bani.

Când alaiul a plecat, fratele meu Fernando – care stătea cu noi la hotel în acele zile – a zis, pesimist, că Mozambic nu este atât de minunat pe cât arătau fotografiile, ci mai degrabă seamănă cu Urabá, regiunea toridă și deprimantă cu plantații de bananieri, situată la granița cu Panamá. Și a adăugat că toată povestea pare o capcană ca să fim uciși sau, în cel mai bun caz, ca să sfârșim drept hrană pentru lei.

Cu toate acestea, persoanele de contact au continuat negocierile cu medierea procurorului de Greiff și adevărul este că, încetul cu încetul, începuse să ne încânte ideea de a ne refugia în Mozambic, pentru că în Columbia viitorul nostru era mai mult decât sumbru. Din două rele, alege răul mai mic, spune proverbul. Pe la jumătatea anului 1994, planul Maputo a căpătat și mai multă formă, pentru că avocatul nostru a plecat la Washington pentru a stabili cu directorul fundației valoarea contribuției noastre și modul de plată.

În toată agitația din jurul nostru, într-o bună zi, avocatul Fernández – căruia îi voi fi recunoscătoare toată viața pentru sprijinul său necondiționat, pentru compasiunea imensă pe care a avut-o față de noi și pentru atitudinea sa pozitivă în ceea ce privește căutarea celor mai bune soluții – a venit cu o idee care avea să fie decisivă pentru viața noastră: să ne schimbăm numele și prenumele. Potrivit explicațiilor sale, ca avocat știa că o lege veche din Registrul Național Notarial de Evidență permitea corectarea greșelilor din numele persoanelor sau modificarea lor într-un act public la orice notariat. Din câte mi-a spus, era vorba despre articolul șapte din Decretul 999 din 1988, care modificase articolul 94 al Decretului 1260 din 1970.

Sceptici, am acceptat și, imediat, avocatul s-a întâlnit cu procurorul de Greiff pentru a-i explica că procesul de schimbare a identității este ușor, dar trebuie făcut foarte discret. Procurorul l-a întrebat dacă este convins că simpla modificare a numelor și prenumelor noastre va rezolva situația, iar avocatul a răspuns că da și că eram dispuși să ne asumăm riscul, întrucât, printre altele, procuratura nu putea să aibă grijă de noi la infinit.

Procurorul s-a opus la început, până când avocatul nostru l-a

amenințat că ne va sfătui să convocăm o conferință de presă în care să denunțăm legătura evidentă a acelei instituții cu dușmanii soțului meu. De Greiff și-a schimbat imediat atitudinea și, cu acordul lui, ne-am apucat să căutăm nume și prenume noi în cartea de telefoane a orașului Bogotá. Indicația avocatului a fost clară:

– Numele voastre de familie trebuie să fie normale, să pară de familie bună, să nu aibă legătură cu narcotraficul, ca să nu vă mai deranjeze nimeni; ideea este să fiți cetățeni obișnuiți.

După lungi căutări și zeci de opțiuni excluse, am găsit numele și prenumele ideale, dar am decis să păstrăm unul din prenumele noastre inițiale, ca schimbarea să nu fie atât de dramatică. Astfel, din acel moment numele noastre aveau să fie María Isabel Santos Caballero, Juan Sebastián Marroquín Santos, Juana Manuela Marroquín Santos și María de los Ángeles Sarmiento del Valle, nora mea. Fratele meu Fernando a refuzat să-și schimbe numele, argumentând că era o lipsă de respect față de părinții noștri. Din acest motiv, câteva luni mai târziu, n-a putut să vină cu noi când am plecat spre Mozambic.

După ce am ales numele și prenumele, am petrecut ore întregi încercând semnături noi, care, în plus, ne-au ajutat să ne obișnuim cu noile noastre identități.

Trebuie să recunosc că la biroul procurorului s-a făcut tot posibilul pentru ca demersurile noastre să rămână secrete și chiar s-au ocupat să ducă la Oficiul Național al Registrului Civil fotografiile pe care ni le făcuserăm într-un studio situat la parterul hotelului Tequendama. În cele din urmă, pe 8 iunie 1994, eu și Andrea ne-am dus în Medellín să semnăm documentele în fața notarului, Marta Inés Alzate Restrepo. Juan Pablo și Manuela au rămas în Bogotá, pentru că, fiind minori, am semnat eu pentru ei.

Procesul schimbării de identitate și posibilitatea de a părăsi țara mergeau bine datorită intervenției directe a procurorului de Greiff, dar ne-am îngrijorat peste măsură când a fost ales înlocuitorul lui: Alfonso Valdivieso Sarmiento, vărul lui Luis Carlos Galán.

Numirea noului procuror a avut loc pe 18 august 1994 și, o săptămână mai târziu, avocatul Fernández a cerut o întrevvedere pentru a discuta cu dânsul despre cazul nostru. Cuvintele lui Valdivieso l-au surprins:

– Sunt la curent cu tot ce s-a întâmplat cu familia Escobar.

Plăcut impresionat, Fernández a recapitulat cu Valdivieso faptele de până la momentul respectiv și, la sfârșitul discuției, au căzut de acord

să aranjeze o întâlnire între mine și noul procuror la biroul acestuia.

Cum să-l abordez și să-i cer ajutorul? Cu ce tupeu? Aceste neliniști au apărut când mă îndreptam spre biroul lui.

Îndoielile mele nu erau nefondate, pentru că exact când am intrat în biroul lui Valdivieso, pe peretele din capăt era o fotografie mare cu Galán. Un adevărat paradox.

– Domnule Valdivieso, nu știu cum să încep, cum să vă cer ajutorul după tot ce s-a întâmplat.

– Doamnă, ce s-a întâmplat este foarte dureros, dar vă înțeleg condiția de mamă și, din acest motiv și în ciuda răului făcut, vă voi ajuta.

Nu meritam ajutorul, din cauza durerii imense prin care trecuse acea familie, dar, fără să-și dea seama, domnul Valdivieso a fost, poate, prima persoană care ne-a arătat ce înseamnă iertarea. M-a ascultat, mi-a înțeles durerea, urgența noastră de a părăsi țara, acela fiind singurul mod de a ne salva viețile.

Rezultatul acelei întâlniri a fost satisfăcător, pentru că procurorul Valdivieso a fost dispus să ne ajute. Din acel moment, am mers de cel puțin patru ori pe săptămână la procuratură și a devenit ceva normal pentru ei să ne ofere ajutor când era vorba de rezolvat probleme logistice legate de siguranța noastră, de deplasări, printre alte aspecte.

În noiembrie anul următor, și când deja se încheiase procesul de cedare a tuturor bunurilor lui Pablo către șefii narcotraficului și șefii paramilitari care ceruseră asta, arhivarul, Luis Camilo Osorio, ne-a vizitat în apartamentul pe care-l închiriaserăm în cartierul Santa Ana, în nordul orașului Bogotá, ca să ne dea noile buletine de identitate. Osorio însuși s-a ocupat de pașapoarte, venind la noi în apartament, cu autorizația prealabilă din partea Cancelariei. Astfel, nu am fost nevoiți să mergem la instituțiile statului ca să ne ocupăm de noua noastră identitate și, așa cum promisese procurorul, totul s-a făcut în privat. Colaborarea a fost atât de eficientă, încât chiar Oficiul Procuraturii pentru Protecția Victimelor și a Martorilor a avut grijă să-i elibereze livretul militar lui Juan Pablo, pentru a evita ca armata să-i cunoască noua identitate.

Între timp, negocierile cu Mozambicul au continuat și am putut să începem planificarea călătoriei, după ce am transferat o sumă considerabilă într-un cont din New York, pe numele unei entități simbolice a guvernului cunoscută ca Departamentul nucilor.

Cu noile documente obținute, puteam pleca, așa că primul lucru pe care l-am făcut a fost să ne luăm rămas-bun de la familia mea. În ultima săptămână în care am mai stat în Columbia, începutul lui decembrie 1994, au venit toți din Medellín ca să petrecem împreună ultimele zile. Nu știam când ne vom mai revedea, așa că eram foarte triști. Mama întreba întruna cum ne cheamă și unde ne ducem și, în ciuda insistenței și a plânsetelor ei, nu i-am spus nimic. Era foarte dureros și chiar jignitor faptul că refuzam să oferim orice informație, dar, în fond, știam că era mai bine, pentru siguranța tuturor. Găsisem o posibilitate de a supraviețui și trebuia să o păstrăm cu orice preț.

În cele din urmă, pe 14 decembrie 1994, am plecat foarte devreme de la apartamentul din Santa Ana, pentru a porni pe lungul drum care ne aștepta spre exil. La cinci dimineața și cu o camionetă închiriată plină de lucruri, ne-am luat adio și am plecat: eu, Astado, copiii și Marleny, menajera. A fost foarte trist, pentru că nu știam ce ne rezervă viitorul. În același timp, Ángeles – așa o cheamă acum pe nora mea –, soția și fiica avocatului Fernández au călătorit la Buenos Aires, unde urma să ne întâlnim pentru a lua avionul spre Africa. Cu avocatul nostru ne întâlneam în Guayaquil, Ecuador.

Când a ieșit din cartier, Sebastián – așa-l cheamă acum pe Juan Pablo – a coborât din mașină și l-a rugat pe Puma, șeful gărzilor CTI, să nu ne mai însoțească și i-a repetat să sosise momentul să ne căutăm propriul destin. După o vreme, am aflat că își pierduse postul, deoarece ne lăsase să plecăm fără să afle unde ne ducem.

Drumul pe șosea spre sudul țării a decurs normal și chiar am avut timp să intrăm în Palmira și să ne luăm rămas-bun de la mătușa mea Lilia și apoi la Basílica del Señor de los Milagros din Buga, ca să ne rugăm să ne protejeze și să îndepărteze obstacolele din calea noastră. În noaptea aceea am dormit în Popayán și a doua zi am continuat drumul spre Pasto.

Când am ajuns la podul internațional Rumichaca, am întâmpinat probleme la trecerea spre Ecuador, deoarece ne lipsea semnătura tatălui pentru a-i scoate pe copii din țară, precum și autorizația firmei de la care închiriaserăm camioneta. Astado, foarte abil ca de obicei, a rezolvat chestiunea permisiunii de a-i scoate pe copii din țară. Nu l-am întrebat cum făcuse, dar mi-a spus doar că totul era rezolvat și să plecăm. Am reușit să ieșim cu respectiva camionetă pentru că firma de închirieri mașini a trimis prin fax aprobarea pe care o solicitau autoritățile de la vamă.

Ajunși în Ecuador, și după 380 de kilometri parcurși după ce am

plecat din Tulcán – cel mai nordic oraș al acelei țări –, am petrecut noaptea foarte obosiți la un motel din orașul Santo Domingo de los Colorados, nu departe de Quito, capitala. A doua zi ne-am dus la Guayaquil, unde ne-am întâlnit cu avocatul Fernández, și de acolo am luat un avion spre Buenos Aires, de unde aveam alt zbor spre Africa de Sud, cu ultima escală la Mozambic.

Îmi amintesc că ne-a plăcut foarte mult capitala argentiniană, pentru că itinerarul ne-a obligat să petrecem o noapte acolo înainte de a ne continua călătoria. Am stat la hotelul Claridge, în apropiere de strada Florida, și pentru prima oară după multă vreme am putut să ne plimbăm liniștiți și am avut timp să mâncăm și hamburgeri la McDonalds. După ce am străbătut ore întregi acel oraș atât de frumos, l-am rugat pe avocat să petrecem acolo Crăciunul, dar a răspuns categoric nu, fiindcă nu ne puteam asuma riscuri fără rost și, dimpotrivă, în Mozambic aveam să fim în siguranță.

A doua zi, am zburat cu Malaysia Airlines spre Johannesburg, unde am schimbat avionul ca să mergem în Maputo. La început nu ne-a plăcut: era un aparat vechi, care părea mai degrabă un autobuz de transport intermunicipal decât un zbor internațional. După două ore de disconfort au anunțat aterizarea, dar de sus nu se vedeau decât străzi prăfuite și neasfaltate.

Pe aeroportul din Maputo, foarte vechi, ne aștepta o coloană guvernamentală care includea cinci bărbați înalți, îmbrăcați la costum și cravată, foarte eleganți. După un salut cordial, dar protocolar, am mers în salonul prezidențial al acelui terminal: un loc spațios, cu mobilier vechi, plin de praf... foarte sărăcăcios. Eram mâhniți. Nici unul nu îndrăznea să spună vreun cuvânt, dar fețele noastre nedumerite exprimau totul. Era duminică și, după un timp, au venit să ne ia două automobile Mercedes Benz ultimul model și o Toyota Corolla, tot model nou. Am pornit în coloană spre cel mai renumit cartier al orașului, cel al ambasadelor, unde, chipurile, ne aștepta viitoarea noastră reședință. Pe avocat și pe familia sa i-au transferat la hotelul Polana Serena, cel mai bun din oraș.

Pe traseu ne-am dat seama că ajunsesem într-o țară devastată de război. De o parte și de alta a străzilor prăfuite erau clădiri distruse de grenade în urma exploziilor și pline de urme de gloanțe. Nu se vedeau multe mașini, iar puținele care circulau purtau emblema Națiunilor Unite.

Pe drum, mașina în care se aflau Sebastián și Ángeles a avut un accident ușor cu o altă mașină. Șoferul a coborât să vadă ce s-a

întâmplat, s-a întors și și-a continuat drumul. Când fiul meu l-a întrebat de ce nu îi ceruse datele celui alt șofer pentru asigurarea auto, acesta i-a răspuns că nu există firme de asigurări, nici vreo modalitate de a face reclamații.

Cel mai renumit cartier din Maputo era un loc cu imobile cu un singur etaj, nimic elegant, ceva obișnuit. Am ajuns la casa „noastră“, care părea din anii 1970, avea trei etaje, mobilă vărgată și grilaje la toate ferestrele. Și mirosea foarte urât.

– Am pus gratiile ca să fiți în siguranță, a explicat unul dintre bărbați.

Foarte curând am aflat că bagajele nu sosiseră pentru că se pierduseră, dar ne-au asigurat că aveau să facă tot posibilul ca cei de la compania aeriană să le trimită de îndată ce le găsesc. Așadar, situația era foarte deprimantă: ne aflam într-o țară în război, într-o casă oribilă și fără haine.

Cu toate acestea, am încercat să ne păstrăm cu toții calmul și m-am dus la bucătărie să fac ceva de mâncare pentru cină, dar în cămară nu erau decât câteva ouă. Marleny s-a dus la un supermarket din apropiere și a pus într-un coș câteva produse, dar când să plătească i s-a spus că nu poate lua decât jumătate din ce alesese pentru că mâncarea trebuie să ajungă pentru toți. „Prost început“, m-am gândit, și m-am rugat la Dumnezeu să-mi dea curaj și putere. Cu alte cuvinte, nu prea aveam ce să mâncăm.

Între timp, Sebastián și Ángeles așteptau la o masă din grădină, total dezamăgiți. Am mâncat ouă și orez și, în momentul acela, a sosit soția avocatului Fernández și ne-a spus să ne ducem la hotel, fiindcă acolo este mâncare.

– Veniți, haideți! La hotel există până și înghețată.

Sebastián a acceptat imediat, dar am propus să ne gândim mai bine și să mai dăm o șansă locuinței. Dar Sebastián a insistat atât de mult, încât am acceptat în cele din urmă invitația.

Hotelul părea o oază în deșert și, spre deosebire de restul orașului, era de un lux impresionant, deoarece guvernul îl renovase pentru a caza sutele de funcționari ai Națiunilor Unite care ajutau la reconstrucția țării. Dar avea un minus: în ciuda priveliștii frumoase spre mare, în apă nu se putea înota, deoarece erau rechini. În ciuda eleganței, micul dejun era alcătuit din niște ouă simple cu șuncă sau brânză și nimic mai mult. La prânz serveau doar Stroganoff.

Cazarea era foarte scumpă, iar cu banii pe care-i aveam nu puteam rămâne acolo decât două sau trei săptămâni, care ar fi putut costa în jur de 30 000 de dolari. În orice caz, am hotărât să petrecem noaptea aceea acolo și să decidem a doua zi ce era de făcut. Înainte să adorm m-am dus în cameră la Ángeles și la Sebastián și am observat că fiul meu era atât de deprimat, încât n-a putut spune decât o frază, care m-a îngrijorat foarte mult:

– Mamă, nu știu dacă pot să rămân aici.

A doua zi, bagajele tot nu apăruseră. Așa că am coborât în hol și am găsit un magazin de haine, dar singurele tricouri pe care le vindea erau atât de scumpe, încât am decis să caut un centru comercial. Am chemat două taxiuri și au sosit niște mașini foarte vechi și deteriorate. Pe stradă, zeci de copii se adunau în jurul nostru cerând ceva de pomană. Mizeria era șocantă și mirosurile urâte erau insuportabile.

Taximetriștii ne-au dus la singurul centru comercial care exista în Maputo: o galerie plină de magazine goale, fără marfă. În cele din urmă, am găsit niște tricouri de proastă calitate, albe și albastre, pe care scria Maputo. Am cumpărat câte unul pentru fiecare și, până au sosit bagajele, două zile mai târziu, parcă am purtat toți cinci uniformă.

Străbătând orașul, am hotărât să mergem la singura universitate despre care ne-au spus că funcționează, dar am dat peste o casă în care erau câteva pupitre și unde nu se putea studia decât medicina. În plus, acolo era morga unde studenții făceau practică. Asta a fost de ajuns. Ne-am întors la hotel foarte descurajați și dezamăgiți. Unde ajunseserăm? În mod clar, fuseserăm păcăliți.

Și, colac peste pupăză, funcționarii care ne întâmpinaseră erau de negăsit. Unul dintre ei ne spusese să ne odihnim, iar după sărbătorile de sfârșit de an, aveam să vorbim despre viitorul nostru, dar, având în vedere situația, nu eram dispuși să mai așteptăm până în ianuarie.

Total era un coșmar. Cu toții eram triști, iar seara depresia ne copleșea. Acel moment atât de tensionat avea să degenereze într-o criză de familie când Sebastián, întins în pat, și-a scos cureaua și a spus pe un ton amenințător:

– Mamă, dacă nu plecăm din locul ăsta, mă spânzur cu această curea. Ne întoarcem în Columbia, căci prefer să fim omorâți acolo, nu să murim de tristețe în locul ăsta atât de deprimant.

Fiul meu nu glumea și, conștientă că lucrurile scăpaseră de sub

control, n-am ezitat nici o clipă și am plecat să-l caut pe avocat, ca să-l rog să facă demersurile necesare pentru că hotărâsem să părăsim cât mai curând Maputo. Avocatul Fernández s-a înfuriat și m-a certat foarte tare. Apoi a spus să nu-i dau atenție Micului prinț, făcea referire la Sebastián, fiindcă exista deja un acord cu guvernul din Mozambic, căruia îi plătisem o sumă importantă de bani. Și a încheiat spunând să nu uit că nici o altă țară nu dorise să ne primească și că, dintr-un capriciu, urma să pierdem un an de demersuri.

– Pentru dumneavoastră este foarte ușor să vorbiți, pentru că mâine vă duceți să petreceți Anul Nou la Paris, iar eu trebuie să rămân cu cei doi copii și cu nora mea, am răspuns supărată.

M-am apucat imediat să caut bilete, dar habar n-aveam spre ce destinație și, de aceea, am decis să folosim biletele de întoarcere în Johannesburg. Problema era că nu existau zboruri decât o dată la 15 zile. Avocatul a intervenit în drama noastră și a propus să rămânem în Maputo, pentru că va studia niște profesori care să ne învețe engleză în timp ce căutam alte opțiuni. Ideea mi s-a părut înțeleaptă și le-am propus-o copiilor mei, dar au refuzat-o din start, fiindcă nu mai voiau să stea nici un minut în Mozambic.

Atunci, situația cu avocatul s-a complicat într-atât încât a amenințat că nu ne mai ajută întrucât, potrivit lui, trebuia să facem un efort și să rămânem cel puțin un an, pentru a ne schimba apoi din nou identitățile. Dar Sebastián insista că nu mai rezistă nici un minut în acel loc și cu atât mai puțin să plătească suma exorbitantă pe care o percepeau cei de la hotel, unde nici măcar nu exista semnal TV.

În cele din urmă, avocatul Fernández a înțeles gravitatea situației și s-a dus la aeroport după bilete. A avut mare noroc, așa că a sunat repede și ne-a spus să ne grăbim pentru că găsisse un zbor care pleca în trei ore spre Johannesburg. În momentul acela, Ángeles se juca în piscină cu Manuela și a trebuit să-și pună hainele peste costumele de baie. Am pus în valize toate hainele, ude, mototolite și am plecat în viteză. Era o ușurare să părăsim acea țară, deși nu aveam o destinație anume.

Zborul din Maputo a fost liniștit și, când am ajuns pe aeroportul din Johannesburg, ne-am oprit să privim panourile cu plecările internaționale și am decis să luăm un avion spre Sao Paulo, Brazilia. Vedeam acolo ce era de făcut în continuare. La început, ne-am gândit să ne întoarcem în Columbia, dar știam ce pericol ne aștepta, pentru că acordul cu dușmanii soțului meu includea plecarea noastră definitivă din țară.

În timp ce noi ne confruntam cu această dilemă, aflându-ne deja în Africa de Sud, în Maputo, avocatul nostru întâmpina probleme cu autoritățile, care nu-l lăsau să călătorească împreună cu familia la Paris, fiindcă grăbise plecarea noastră. În cele din urmă, și după ce a explicat timp de mai multe ore ce se întâmplase, a reușit să recupereze pașapoartele și astfel a putut să plece în Franța.

Ajunși în Sao Paulo, am rămas o noapte la hotel. Brazilia ne plăcea, dar bariera limbii complica lucrurile, pentru că nu aveam chef să învățăm portugheza.

După ce am întors chestiunea pe toate părțile și am studiat avantajele și dezavantajele, am luat decizia să mergem la Rio de Janeiro și, de acolo, în Buenos Aires, unde am fi putut începe o viață nouă. Așa că am riscat. L-am sunat pe Astado în Medellín și l-am rugat să vină după noi în Argentina. Astfel, am ajuns în Buenos Aires la trei dimineața, pe 23 decembrie 1994.

Avocatul nostru s-a întors în Columbia la jumătatea lunii ianuarie 1995 și, imediat, a informat procuratura că ne schimbasem planurile în mod neașteptat. L-a întrebat de multe ori pe procurorul Valdivieso dacă vom fi bine la noua noastră destinație, iar acesta l-a asigurat că nu trebuia să-și facă griji. Era evident: statul columbian știuse mereu unde ne aflam.

Era începutul anului 1995 și ne aștepta un drum incert. Cum aveam să clădim un viitor din incertitudine? Nu știam, dar cert este că împreună am îndrăznit să facem primii pași pentru o nouă viață. Argentina ne-a dat o a doua șansă și, din prima clipă, am decis să profităm de ea. Eram mai mult decât dispuși să dăm tot ce aveam mai bun în noi, însă în scurt timp urma să descoperim că umbra lui Pablo era în continuare acolo, mereu prezentă.

Capitolul 10. Argentina, o a doua şansă

În prima pauză am sunat acasă, așa cum făceam întotdeauna când mă duceam seara la cursul de coaching, dar de data asta n-a răspuns nimeni, deși mama, Juana și infirmiera se aflau acolo. Deși mi s-a părut ciudat, am decis să aștept terminarea cursului. Nu mă puteam concentra pentru că, din acel weekend, eram îngrijorată din cauza apelurilor telefonice de amenințare din partea avocaților contabilului, care spuneau că, dacă nu plecăm din Argentina și nu le dăm totul, vor dezvălui noile noastre identități.

În cele din urmă, s-a făcut ora 11 seara și cursul s-a terminat. Am insistat să sun acasă, dar tot nu mi-a răspuns nimeni. O colegă s-a oferit să mă conducă și m-a lăsat la intrarea principală a clădirii din strada Jaramillo 2010, din cartierul Núñez, în nordul orașului Buenos Aires, unde locuiam de doi ani. Am urcat la apartamentul 17N, dar, când am sunat la ușă, menajera s-a uitat la mine prin ușa laterală, nu cea principală, și mi-a făcut semne disperate să plec.

Am făcut stânga-mprejur și m-am îndreptat spre lift, dar unul dintre câinii mei a ieșit. L-am luat în brațe și am urcat speriată la primul etaj. Pe culoarul clădirii tot ce mi-a trecut prin minte a fost să intru în sufragerie și apoi într-una din băi. Am scos telefonul mobil și am sunat-o la notar.

– Ceva foarte ciudat se întâmplă în apartamentul meu, i-am spus foarte neliniștită. Menajera mi-a făcut semne să plec. Nu știu cine e acolo, te rog, sună-l pe avocat să anunțe în Columbia, în caz că ni se întâmplă ceva. Am încercat să-l sun de mai multe ori, dar nu răspunde. Te rog, ajută-mă.

Am închis și am decis că cel mai bine era să ies din clădire pe ușa din spate. Când am ajuns la ieșire, am sunat de mai multe ori la portar, care nu deschidea. Am insistat, însă în câteva secunde am fost înconjurată de polițiști federali care strigau:

– Stai! Armele! Armele!

– Ce arme? am răspuns îngrozită. Am cu mine doar câinele și geanta.

Le-am arătat că nu aveam decât cărți și hârtii. Atunci mi-am dat seama că erau mai speriați decât mine.

– Să urcăm în apartament, doamnă, au spus, continuând să țină armele îndreptate spre mine.

Când am intrat, am avut parte de o mare surpriză. Mai mulți polițiști percheziționau de câteva ore și căutau „ceva“, dar nu știau cu adevărat ce. Mama, în vizită la noi pentru câteva zile, era îngrozită. Juana, care tocmai invitase o prietenă să doarmă la noi în acea seară, era în camera ei și nu înțelegea ce se întâmpla. Ángeles și Sebastián – care sosiseră de curând, fiindcă fuseseră invitați la cină – îi supravegheau pe polițiști în timp ce făceau percheziția, pentru ca aceștia să nu pună cumva droguri și apoi să spună că le găsiseră în casă. Existaseră deja mai multe astfel de cazuri în Argentina.

L-am întrebat pe Sebastián ce se întâmplă și unul dintre polițiști a răspuns că suntem arestați pentru fals privind identitatea. Agenții nu știau prea bine ce să facă, cereau un document și apoi altul, dar se vedea că nu le era clar scopul acelei percheziții. În momentul acela m-am liniștit puțin și m-am dus să fac un duș și să-mi schimb hainele. M-am închis din nou în baie și am sunat iar la notar și la avocat.

Am pus deoparte niște bani, documentele și periuța de dinți și m-am pregătit de plecare. După mai multe ore de percheziție, mi-au spus să nu mă sperii, că era doar o investigație. Îmi făceam mai multe griji în privința stresului prin care treceau mama și Juana și cum le vom explica părinților fetei care venise la noi prezența poliției. M-am gândit la contabil. Fără îndoială, el era în spatele acestei situații. Până unde ajungea lăcomia unei persoane căreia nu-i păsa să distrugă o familie pentru bani?

Între timp, la televizor se transmitea în direct arestarea „Văduvei albe“. Toate canalele transmiteau știrea de ultimă oră.

Ángeles s-a despărțit de Sebastián foarte mâhnită, pentru că poliția nu a vrut să-i răspundă unde ne duce. Am coborât imediat. Ne-au băgat în mașini separate și ne-au dus, conducând ca nebunii și pe contrasens pe bulevardul Libertador, la Unitatea Antiteroristă a Poliției Federale argentinienne, Cavia 3302 Buenos Aires, din apropierea bulevardului Figueroa Alcorta. Patrulele de poliție erau urmate de nenumărate mașini cu sirenele pornite; parcă eram într-un film. Ángeles a trimis-o pe menajeră cu un taxi ca să afle unde ne duceau.

Sebastián mi-a spus că fusese cât pe ce să se arunce din mașină, deoarece se temea că nu erau polițiști adevărați, căci primul care s-a apropiat de el să-i aducă la cunoștință că era arestat era evident beat, iar insigna lui de polițist era de o calitate atât de proastă, încât părea

falsă.

După ce am discutat cu agenții despre ce identități vor nota în registrul de intrare a deținuților, ne-au luat banii, documentele și periutele de dinți. Voiau să ne oblige să semnăm cu numele noastre inițiale, Escobar Henao, în timp ce eu și fiul meu le spuneam că identitatea noastră legală este cea actuală, Marroquín Santos. Dacă semnăm cu vechile noastre nume, chiar putea fi considerat fals în documente. Era în jur de ora cinci dimineața, 16 noiembrie 1999. Ne-au băgat imediat în niște celule mari cu gratii și podea din ciment. Una pentru fiecare.

Eu eram liniștită în privința falsificării de documente pentru că schimbarea identităților fusese legală în Columbia. În plus, eu eram cea escrocată de contabil și de avocatii lui și deja îi denunțasem. Dacă eram victimele, de ce eram închiși?

Așadar, am crezut că nu va fi decât un demers de cel mult trei zile. Habar n-aveam ce ne aștepta. Luna de miere care începuse la sosirea în Argentina era pe punctul de a se încheia.

Pe 24 decembrie 1994, la trei dimineața, am intrat în hotelul Bahuen Suite, pe bulevardul Callao 1856, în inima orașului Buenos Aires. Alfredo Astado făcuse rezervare de îndată ce îl anunțasem că nu mai rămâneam în Mozambic. Locul mi s-a părut dezolant și întunecat. Mai târziu aveam să aflu de ce nu îmi plăcuse: fusese centrul secret al operațiunilor Secretariatului Serviciilor de Informații ale Statului.

Am decis să nu rămânem acolo. După o zi și jumătate de călătorit, și în ciuda orei, am mers cu Sebastián să căutăm ceva mai bun. Am urcat într-un taxi și l-am rugat pe șofer să ne ducă la un hotel cu apartamente bine poziționat. După ceva timp, ne-a lăsat pe strada Guido, în Recoleta, în fața unei clădiri vechi, unde am găsit un loc cu un salonaș, chicinetă și două camere. Era ceea ce căutam. Am plătit avans pentru o lună. Aveam un loc sigur cel puțin pentru următoarele 30 de zile, care ni se păreau o eternitate. De un deceniu trăiam ca nomazii, neștiind unde vom fi în noaptea următoare.

Am dormit toți patru toată ziua, până când a sunat Astado, la cinci după-amiaza. Din cauza schimbării de fus orar am crezut că trecuse deja ziua de 24, dar nu, era ajunul Crăciunului, 1994. Trecuse un an

de la moartea lui Pablo și eram foarte triști. Ne-am împărțit scrisorile de Crăciun, o tradiție de familie, un obicei pe care încă-l păstrăm. În ciuda tristeții, am ieșit să ne plimbăm prin orașul împodobit și am intrat în centrul comercial Buenos Aires Design, plin de oameni fericiți. Nimeni nu bănuia că familia lui Pablo Escobar se afla în acel loc. Ne-am așezat la o masă de la terasele din zonă și am luat cina. Cu dragoste și puțină forță care-mi mai rămăsese, pe lângă toată incertitudinea, în cele din urmă, am reușit să petrecem niște clipe frumoase și plăcute. Am continuat să ne respectăm principiul de viață: pas cu pas.

Primele două luni în Buenos Aires am dormit foarte mult. Oboseala acumulată în atâția ani, atâtea neliniști și temeri, persecuții, percheziții și atentate își spusese cuvântul. Astado venea la hotel la 12 ziua și ne spunea să ieșim să cunoaștem orașul, dar nu aveam chef. Tot ce ne doream era să închidem ochii și să uităm de realitatea noastră.

În puținele ocazii când ieșeam pe stradă, primeam tot felul de fluturași promoționali despre lecții de canto, de dans, de filosofie, de istoria artei, de gătit... ideea era să găsim o modalitate de a începe să ne clădim o viață nouă. Sebastián se plânga de hârtiile care se adunau, dar prioritatea mea era să organizez o viață normală, ceea ce nu era chiar ușor, pentru că niciodată nu duseserăm o viață normală.

Cu toate acestea, Argentina ni se părea un paradis. Pentru noi era ciudată acea senzație de liniște de pe străzi. Încercam să îmbrățișăm liniștea din acel loc, natura și parcurile maiestuoase. Totuși, sentimentul de neliniște nu dispărea. Când vedeam un polițist, treceam pe trotuarul celălalt. Cât aveau să dureze toate astea? Era o întrebare constantă.

Înainte de sfârșitul verii, m-am apucat să caut o școală pentru Juana. Am vizitat mai multe și, în cele din urmă, am înscris-o la Jean Piaget. Ca să fie admisă a trebuit să mergă la niște cursuri de echivalare a studiilor și, de aceea, de două ori pe săptămână am însoțit-o constant. O așteptam mereu afară ca să nu o las singură nici o clipă; îi era foarte greu să se adapteze la o nouă țară și la un nou nume. Între timp, Sebastián și Ángeles au căutat o universitate și au făcut cursuri de informatică.

Când am părăsit Columbia, era în mare vogă telenovela Cafea cu parfum de femeie, așa că am decis să ne bazăm pe subiectul acestui film pentru a „construi” povestea pe care le-o vom spunem celorlalți. Astfel, când aveau să ne întrebe, urma să le spunem că suntem

columbieni, originari din Manizales, dedicați cultivării cafelei, că fuseserăm obligați să părăsim țara din cauza amenințărilor cu răpirea, iar soțul meu, Emilio Marroquín, murise într-un accident de mașină.

De atunci, ne strângeam în fiecare seară și recream acea poveste cu și mai multe detalii, pe măsură ce aveam nevoie de ele. În Argentina, lumea pune multe întrebări, iar asta ne stânjenea. În Columbia nu este chiar așa. Acesta a fost unul dintre primele șocuri culturale pe care le-am avut: toată lumea te întreabă de ce ai venit, de unde, cu cine, pentru cât timp. Asta ne îngrozea. Având în vedere paranoia în care trăiam, luam totul foarte personal. Prin urmare, pregătirea a fost mai intensă, pentru că trebuia să ne consolidăm noile identități.

Pe de altă parte, Argentina a fost locul unde a trebuit să coborâm cu picioarele pe pământ. Epoca luxului și a cheltuielilor exagerate se terminase și acum trebuia să avem grijă de banii cu care ni se permisesse să plecăm din Columbia. La fel ca toată lumea, trebuia să găsim un mod de a ne câștiga existența pentru a susține cheltuielile zilnice. În plus, în perioada aceea, Argentina se număra printre cele mai scumpe cinci țări din lume, fiindcă peso era la egalitate cu dolarul. Era ca și cum am fi trăit în Elveția.

În Buenos Aires, Sebastián a mers pentru prima dată cu autobuzul. Ángeles s-a ocupat practic de tot: cumpărături, plata facturilor, rechizitele pentru Juana, fiindcă nu mai aveam alaiul de servitori. Când s-a mutat cu Sebastián, a trebuit să fac din nou totul singură și recunosc că încă îmi este greu.

În cele din urmă, Sebastián și Ángeles au ales ce voiau să studieze. El a intrat la design industrial la Institutul ORT, iar iubita lui la publicitate, Universitatea din Belgrano. Înainte ca ei și Juana să înceapă cursurile, am căutat un apartament de închiriat, dar a fost imposibil, pentru că nu aveam conturi bancare, nici cărți de credit pe care să ne bazăm.

Din fericire, o cunoșteam pe Ingrid, o argentiniană care ne-a lăsat să locuim într-un apartament foarte mic pentru vreo două luni și apoi ne-a împrumutat o copie de rezervă după actele casei pentru agențiile imobiliare. Astfel, în martie 1995, am închiriat un apartament pe o stradă între 11 de Septiembre și Juramento, în Belgrano, unde am locuit doi ani. Avea două camere și un birou, unde am pus două paturi duble și o masă de lucru cu bibliotecă, o canapea neagră și niște fotolii extensibile. Foloseam în sufragerie o masă de bucătărie, singura mobilă pe care o lăsaseră proprietarii. Am ales să lăsăm totul neschimbat, deoarece ne-am amintit că, în perioada în care ne

ascundeam, de fiecare dată când începeam să decorăm un loc, trebuia să-l părăsim repede.

Tot ce am cumpărat au fost trei biciclete, pe care le-am avut doar două luni, pentru că un vecin care se muta le-a luat din parcare. Fiindcă nu voiam să atragem atenția, n-am spus nimic și cu atât mai puțin ne-am gândit să-l denunțăm.

Acomodarea în Argentina include un episod la limita dintre comedie și dramă. Într-o zi, m-am urcat într-un autobuz și, la jumătatea drumului dintre Belgrano și Santa Fe, șoferul a oprit și au început să coboare și să urce pasageri. În momentul acela am auzit un zgomot și am crezut că este o bombă, sau o mitralieră, și tot ce am reușit să fac a fost să închid ochii strâns. Am crezut că mă omorâseră. A trecut ceva timp și șoferul s-a apropiat și m-a întrebat la ce stație voiam să cobor, întrucât a crezut că adormisem. M-am uitat în jur și nu înțelegeam de ce nu sunt rănită. Am coborât la Juramento, la o stradă de unde locuiam, și am ajuns acasă plângând. De-abia când le-am povestit copiilor mei cele întâmplate am înțeles că, de fapt, zgomotul pe care îl auzisem era produs de trenurile care treceau pe deasupra bulevardelor, ceva foarte comun în Buenos Aires.

Juana s-a obișnuit foarte greu cu noua noastră viață. De multe ori venea de la școală întrebând de ce nu poate să o cheme Manuela, ca înainte. Deși încercam să-i explic că motivul erau amenințările cu răpirea, era dificil pentru o fetiță de zece ani să înțeleagă. Cum uneori plângea toată după-amiază și era mai mereu deprimată, cei de la școală mi-au recomandat să o duc la muzicoterapie. Am făcut asta și s-a dovedit eficient, pentru că, datorită vocii sale, a putut să participe la mai multe spectacole și concerte pentru copii, ceea ce a făcut-o să-și recapete veselia și, pentru o vreme, și-a făcut prieteni și a dus o viață oarecum normală.

Cu toate acestea, o dată a sosit de la școală foarte speriată, pentru că un coleg citise în ziar că acea instituție primise amenințări cu bombă, fiindcă era un centru academic evreiesc. În acele zile, Ángeles a luat-o într-o după-amiază de la școală și profesoara i-a zis că, în cadrul unui exercițiu de evacuare, Juanei i se făcuse rău, poate pentru că nu era obișnuită cu așa ceva; dar, când părăsiseră campusul, fetița întrebase dacă amenințările sunt din cauza ei.

În ciuda eforturilor noastre de a găsi un loc în această lume, lucrurile nu mergeau foarte bine. Tensiunile dintre noi, într-un apartament atât de mic, au devenit ceva la ordinea zilei și ne certam foarte mult. Tensiunea devenise atât de apăsătoare, încât, într-o zi, Sebastián a

spus că trebuie să lăsăm în urmă „escobarismul acut“ și să începem să privim spre noua viață care ne așteaptă.

Din acest motiv am decis să mergem la un psiholog, deși era foarte ciudat să te duci să vorbești despre o viață fictivă, ceva ce Sebastián a adus de mai multe ori în discuție. Eu nu vedeam lucrurile așa, pentru că, printre altele, existau lucruri din viața mea care se puteau vindeca, precum suferința după Pablo. În cele din urmă, am făcut asta, dar nu fără a ne asigura înainte că povestea noastră era coerentă. De aceea, cu o oră înainte de întâlnire, ne-am adăpostit într-o cafenea să repetăm detaliile: eram din Manizales, soțul meu murise într-un accident etc. Sebastián a intrat cu reticență în cabinet și a fost prost dispus tot timpul, ca și cum ar fi vrut să o ia la fugă. Dar, mă rog, a folosit la ceva.

Primul an în Buenos Aires a fost foarte greu, încercând să ne acomodăm. Nu aveam mașină, duceam o viață destul de simplă și ne era foarte dor de mâncarea columbiană, printre multe alte lucruri. Priveam cu atenție fiecare tarabă din piață, căutând fructele noastre și câteva legume, dar nu le găseam nicăieri. Până când, într-o zi, am intrat într-un supermarket Jumbo și m-am emoționat atât de tare când am văzut banane, încât am cumpărat vreo șase cutii. De mai bine de un an nu mai văzusem banane. Am pregătit atâtea banane prăjite pentru a le pune la congelat încât nu mai încăpeau nicăieri și chiar a trebuit să mă împrietenesc cu portarul clădirii ca să-l rog să-mi țină câteva la el în congelator.

La începutul anului 1996, mama și Isabel, una dintre surorile mele, ne-au vizitat. Ca măsură de precauție, au călătorit în altă țară și de acolo au cumpărat bilete pentru capitala argentiniană. Mult timp, rudele mele nu au venit direct din Columbia, pentru a evita să fie urmărite și, uneori, au făcut chiar și trei escale în locuri diferite înainte de a ateriza în Buenos Aires.

Când ne vizitau, era un chin cu numele, pentru că și ei trebuiau să-și schimbe numele de familie. O prietenă care a venit la un moment dat cu Isabel a întrebat mirată de ce avem amândouă același prenume. Desigur, nu ne dăduserăm seama până în momentul acela și a trebuit să inventăm o poveste și un prenume compus pentru ea.

În timpul uneia dintre vizitele mamei mele a avut loc un episod foarte amuzant, care arată cât de greu este să te adaptezi la altă cultură. Într-o sâmbătă seara, mai multe prietene m-au invitat în club, iar mama, amabilă, a spus că ea și Isabel rămân cu copiii. În Buenos Aires, lumea obișnuiește să iasă la distracție la miezul nopții și să meargă în mai

multe locuri. Ne aflam într-un club renumit când au adus la masă ciocolată și plăcintă cu foi. Mirată, am întrebat care este motivul și răspunsul m-a lăsat mută:

– Pentru că deja răsare soarele, María Isabel.

Nu-mi venea să cred. Am ieșit în stradă și, într-adevăr, soarele strălucea. Cunoscând-o pe mama, m-am gândit imediat că era probabil furioasă deoarece, potrivit ei, o văduvă nu avea voie să se întoarcă acasă în zori. Am alergat acasă, dar, cu cât alergam mai tare, cu atât soarele strălucea mai mult. Am ajuns la nouă dimineața, mi-am scos pantofii, am urcat foarte încet scările, dar la al doilea etaj mă aștepta. Am încercat să-i dau o explicație, dar nu m-a lăsat să vorbesc:

– N-am ce să ascult, ești o nerușinată, a țipat și a închis ușa camerei sale.

Deși aveam 35 de ani, încă îmi era foarte frică de mama. Din fericire, după o jumătate de oră, au sosit doamna doctor Hebe San Martin și alt coleg, cu care stabilisem o sesiune de terapie în familie. Ei au aflat cele întâmplate și au concentrat discuția pe lipsa valorilor și respectul pentru copii. Astfel, i-au explicat mamei că este ceva normal ca tinerii și adulții să sosească la prânz după ce au ieșit să se distreze într-o noapte. Vă mulțumesc și acum, pentru că mama era atât de furioasă, încât voia să se întoarcă chiar în acea zi în Columbia.

În apartamentul nostru din intersecția 11 Septiembre cu Juramento am avut parte și de una dintre cele mai mari sperieturi din viața mea, când, într-o după-amiază, a sunat interfonul și un polițist federal a întrebat de Sebastián.

– Cobor acum, am răspuns foarte speriată și i-am spus imediat fiului meu să se ascundă în parcare, cât timp eu mă duceam să aflu despre ce era vorba.

Am coborât panicată cu liftul și nu mă gândeam decât că fuseserăm descoperiți.

– Bună seara, domnule, i-am spus polițistului.

Probabil polițistul a văzut că eram palidă și vorbeam sacadat, dar nu cred că știa ceva, fiindcă s-a limitat să explice că venise să încaseze o datorie pe care Sebastián și un prieten de-ai lui nu o plățiseră la poligonul Clubului Tiro Federal, unde s-au dus o dată să se antreneze. Polițistul a lăsat factura și l-am asigurat că voi plăti datoria cât mai repede. Am răsuflat din nou ușurată. După ce a trecut sperietura, i-am

spus lui Sebastián să aibă grijă, că orice scăpare putea să atragă atenția asupra noastră și să strice tot ce încercam să construim. Era prima oară când se ducea în locul acela și asta ca să-i facă pe plac unui cunoscut, care îl invitase de mai multe ori, dar stabiliserăm că fusese prima și singura dată, fiindcă nu era în interesul nostru să fie văzut folosind arme, nici măcar de tir sportiv.

Cu rigurozitate, la fiecare doi ani ne mutam în alt apartament, ca să schimbăm vecinii, legăturile, tot, și să evităm să fim descoperiți. În ceea ce privește scrisorile schimbate cu familia mea, am creat un traseu de corespondență care ajungea mai întâi în Statele Unite, apoi în Canada și de acolo în Columbia. În fiecare loc se dezlipseau timbrele de proveniență și se puneau timbre noi, ca să ni se șteargă urma. În plus, sunam foarte rar și întotdeauna de la cabine publice. Încercam să dispărem complet și fiecare pas pe care-l făceam era cu scopul de a ne apăra marele secret.

Una dintre chestiunile la care trebuia să avem cea mai mare grijă era să facem în așa fel încât totul să fie în regulă pe perioada șederii noastre temporare în Argentina și, pentru asta, la fiecare trei luni treceam în Uruguay și ne întorceam cu o nouă viză de turist. Dar acele plimbări erau riscante și, de aceea, am decis că cel mai bine era să începem procesul de obținere a permisului de rezidență. Așa l-am cunoscut pe avocatul Tomás Lichtmann, pe care mi l-a recomandat terapeutul meu. Dar demersurile la Direcția de imigrări erau foarte complicate, deoarece ne-am dat seama că documentele pe care le solicitam din Columbia nu ar fi avut nici o utilitate dacă nu erau întocmite pe noile noastre nume, așa că pe unele le-am rezolvat cu procuratura din Columbia, iar celelalte, precum notele copiilor de la școală, au trebuit rezolvate prezentând copia documentului notarial de schimbare a identității, pentru a solicita, cu maximă discreție, să se facă toate modificările corespunzătoare. În plus, de fiecare dată când stăteam la rând ca să ducem un document la vreo instituție publică, muream de teamă că ne-ar putea recunoaște cineva sau că, atunci când ne luau amprente, s-ar fi dat alertă în bazele de date ale Interpolului. Cu toate acestea, am riscat, pentru că eram hotărâți să cerem rezidența și să prindem rădăcini în țara australă.

Cu asta ne ocupam când, într-o zi, a sunat mama din Medellín, foarte disperată din cauză că fratele meu Fernando nu-și mai putea controla dependența de droguri, pe care o avea de mai bine de 40 de ani. Dintotdeauna m-am simțit foarte vinovată pentru dependența lui de droguri și pentru infernul pe care el și familia lui îl trăiau. De mai multe ori l-am însoțit la clinici de recuperare și am văzut de aproape drama înfiorătoare a celor implicați în acea tragedie.

Fără să stau pe gânduri, i-am zis mamei mele să-l trimită pe Fernando în Argentina ca să-l ajutăm și am luat legătura imediat cu celebrul psiholog Kalina, care mi-a zis să-l duc la el.

Fratele meu a sosit după câteva zile și ne-am dus la doctorul Kalina, care i-a prescris o serie de analize pentru evaluarea medicală înainte de internarea la clinică.

Dar totul s-a dus pe apa sâmbetei când Fernando a aflat că urma să fie internat. Numai când auzea discuțiile despre acea opțiune își pierdea cumpătul și începea să spună tot felul de lucruri. Își pierduse complet mințile, iar într-o zi a mers să vorbească cu specialistul și, fără să cântărească consecințele, i-a dezvăluit că sora lui este soția lui Pablo Escobar.

Imediat, doctorul Kalina m-a chemat la cabinetul său și mi-a povestit cele spuse de fratele meu. Cât pe ce să cad din picioare, noroc că stăteam pe scaun, dar am înțeles că situația era foarte periculoasă. Din fericire, medicul a fost înțelegător și mi-a ascultat explicația:

– Domnule doctor, fratele meu spune la toată lumea că suntem rude cu președintele, că avem de-a face cu gherilele, că facem parte din cea mai bună familie din Columbia... drogurile l-au adus în starea asta și nu știm ce să mai facem.

Doctorul Kalina m-a văzut plângând și, când am făcut o pauză, a spus:

– Liniștești-vă, doamnă, dacă nu sunteți soția celui Escobar, nu mai suferiți, lăsați-l să vorbească.

Am ieșit din clinică, am sunat în Columbia și le-am spus disperată să vină cineva să-l ia pe Fernando, pentru că ne-ar fi putut dezvălui identitatea. Trei zile mai târziu, una dintre surorile mele și soțul ei au sosit și l-au dus în Havana, Cuba, dar cum nici acolo nu a rezistat, s-a întors în cele din urmă în Medellín.

Odată depășit acel pericol, la scurt timp mi-a fost recomandată o terapeută specializată în coaching psihologic, proprietara unei instituții numite Școala vieții, pe bulevardul Independencia. Psihologia mi-a plăcut dintotdeauna, așa că am început să urmez cursul de coaching, dar la început nu a fost ușor, pentru că a trebuit să reflectez la o viață pe care nu o puteam face publică și să vorbesc în fața colegilor mei despre lucruri inventate. O adevărată odisee. Oamenii își dădeau seama că vorbesc foarte puțin și încet și îmi spuneau asta. Li se părea că sunt absentă și aveau dreptate, pentru că teama mă împiedica să intru în contact cu emoțiile mele, în ciuda

celor 35 de ani ai mei. Teama că cineva ne-ar fi putut recunoaște era în continuare reală, dar, dincolo de toate astea, mi-am terminat pregătirea în leadership și coaching ontologic.

Pe măsură ce lunile treceau, am simțit nevoia să muncesc și să fac ceva care să ne aducă venituri, pentru a trăi mai bine. Avocatul meu de atunci, domnul Tomás Lichtmann, m-a sfătuit să mă prezint ca imigrantă cu capital. Pentru asta trebuia să fac o investiție de 100 000 de dolari și să dezvolt un proiect care să creeze locuri de muncă. Atunci Lichtmann mi l-a prezentat pe contabilul, dar și proprietarul unei mici agenții imobiliare, care urma să-mi țină contabilitatea, aceea fiind, potrivit legii, o condiție necesară pentru solicitarea rezidenței.

Contabilul ne-a oferit câteva sfaturi și, cu ajutorul agenției sale imobiliare, am căutat un loc în afara orașului. Simțeam că noi, ca familie, aveam nevoie de un loc al nostru, pentru a sta departe de zgomotul marii metropole și pentru a găsi puțină liniște în mijlocul naturii, așa că le-am spus: „Am investit în sănătate, am investit în sănătate“, în timp ce ei mă priveau fără să înțeleagă despre ce vorbeam. Astfel, am cumpărat o casă în Clubul de golf Las Praderas de Luján, unde am petrecut vreo două veri și toate weekendurile timp de doi ani. Sebastián mă întreba cum de-mi trecuse prin minte nebunia aceea de a cumpăra o casă în afara orașului fără să avem măcar mașină pentru a merge acolo, dar nu-mi păsa. La început, am închiriat una ca să mergem în fiecare weekend și apoi am cumpărat în rate o Mazda 121, în care ne-am îngrămădit cu patru câini și mai multe persoane decât era permis.

În procesul de cumpărare a casei nu am fost scutită de înșelăciune, o practică, din păcate, comună și căreia i-am căzut victime foarte des în Argentina. Stabilisem cu foștii proprietari că îmi vor vinde casa mobilată și am fost de acord asupra câtorva obiecte pe care le vor lua, dar restul mobilierului, printre care un pian negru uriaș, al renumitei mărci Steinway & Sons, rămânea în casă. Proprietarii casei n-au ezitat să-l înlocuiască cu unul ieftin, fabricat în China, care nici măcar nu semăna cu originalul, ce fusese inclus în preț. Oricând am încercat să-i reproșez, proprietarul a fost atât de lipsit de respect, prost crescut și mitocan, încât, după ce s-a făcut vânzarea, am decis să mă bucur cu familia mea de noua casă.

Cu atitudinea lui slugarnică și angajamentul de a ajuta o familie venită din străinătate, contabilul ne-a câștigat încrederea și prietenia și am început să-l consultăm la fiecare pas. Obişnuiam să-l invităm acasă, unde venea cu soția, fiica și cei doi angajați de la agenția imobiliară, și, în curând, a devenit parte din cercul nostru intim.

Juana s-a atașat cel mai mult de el, situație care ulterior, când au apărut problemele, a devenit foarte dificilă, fiindcă el o manipula ușor, știind că era minoră.

Cum cei de la Imigrări îmi cereau să prezint un plan de investiții în țară, m-am apucat să caut opțiuni de afaceri împreună cu contabilul și am decis să cumpăr un teren care, în aparență, nu avea nici un viitor, pentru că se afla într-o zonă plină de oameni fără adăpost, reciclatori de carton și camionagii, prin care nimănui nu-i plăcea să treacă. Întotdeauna am simțit că am viziune pentru afacerile imobiliare și am putut să prevăd că, în câțiva ani, numărul terenurilor din Puerto Madero va scădea din cauza boom-ului locuințelor de lux, al restaurantelor și al clădirilor de birouri care-l prezentau ca fiind cel mai bun loc de locuit în oraș, aproape de râul La Plata. Am știut că este locul potrivit și timpul avea să îmi confirme că nu mă înșelasem. Am cumpărat cel mai mic teren din zonă, de 223 metri pătrați, la intersecția bulevardului Ingeniero Huergo cu strada Estados Unidos. Am plătit aproximativ 200 000 de dolari americani și, după o vreme, am aflat că, pentru a obține un beneficiu personal suplimentar, pe lângă comisionul lui ca agent imobiliar, contabilul crescuse prețul vânzării.

Totuși, banii pe care-i aveam au fost suficienți pentru imobil, dar nu și pentru dezvoltarea proiectului pe care-l cereau cei de la imigrări, așa că l-am lăsat în stand-by până în 1998, când am decis să-l vindem. Astfel, am început negocierile cu multinaționala Shell, care s-a arătat interesată să-l achiziționeze, potrivit unei scrisori de intenție, cu suma de 500 000 de dolari. Dar chiar atunci au început să facă reclamă în oraș la un documentar al canalul People & Arts despre viața lui Pablo Escobar. Am intrat în panică, ne era teamă că fețele noastre vor apărea în documentarul TV.

În mijlocul acelei agitații, contabilul m-a chemat într-o seară la restaurantul Cló Cló, situat pe coastă, cu pretextul că voia să stea de vorbă cu mine. Spre surprinderea mea, în timpul cinei, a ridicat tonul și, foarte agresiv, mi-a spus că îl înșelasem și că știa cine suntem; a adăugat că aflase dintr-un interviu care, cu ani în urmă, fusese realizat la hotel Tequendama, în Bogotá, și care fusese publicat într-o revistă din Argentina.

Am înlemnit și am căutat o scuză ca să mă duc la baie. L-am sunat pe Sebastián, care mi-a spus că n-aveam de ales decât să fac în așa fel încât să-l aduc pe contabil la apartamentul nostru. Ajunși acolo, fiul meu a relatat toată povestea noastră cu lux de amănunte. Contabilul s-a emoționat peste măsură, a plâns cu mine și ne-a asigurat că ne va

ajuta necondiționat.

Cu câteva zile înainte de difuzarea documentarului despre Pablo, am decis să închidem apartamentul și să mutăm mobila într-o pivniță, ca măsură de precauție. Le-am spus puținilor prieteni pe care-i aveam că voi pleca într-o călătorie pe coastă până la sfârșitul verii cu mama – care venise în vizită câteva zile –, cu cei doi copii, cățeei și multe bagaje. Ángeles a trebuit să se ocupe din nou singură de mutare, pentru că noi simțeam nevoia să stăm departe de oraș, din motive de siguranță. Așa că ea urma să vină după ce totul era aranjat.

În acele ore de incertitudine, înainte să plecăm pe coastă am făcut una dintre cele mai grave greșeli din viața mea: i-am lăsat contabilului o împuternicire și documente semnate în alb pentru ca, prin intermediul agenției sale imobiliare, să grăbească procesul de vânzare a terenului și a casei din Luján. Nu știam atunci că intențiile lui nu mai erau bune și că, în realitate, punea la cale o strategie pentru a pune mâna pe tot ce aveam.

Pe coastă, am închiriat o căsuță pe plajă, în Cariló, la 360 de kilometri de Buenos Aires, foarte retrasă, și ne-am dus să petrecem acolo sfârșitul anului 1998, pentru a evita ca aceia care ne cunoșteau să facă legătura între noi și povestea lui Pablo. Din fericire, mama ne-a însoțit. Pentru copiii mei era o adevărată bucurie să petreacă timp cu ea, căci avea un simț al umorului foarte dezvoltat și-i plăcea să joace cărți; în acel scurt timp ne-am distrat mult, am gătit, ne-am plimbat prin pădure, ne-am jucat cu câinii și am așteptat să vedem dacă se întâmplă ceva. Căsuța nu avea televiziune prin cablu, așa că n-am știut ce s-a întâmplat cu documentarul, dar vedeam știrile, în caz că spuneau ceva.

Dar acele zile de relaxare au fost întrerupte de o vizită neașteptată a contabilului, care a sosit să stea de vorbă cu mine și cu Sebastián. Atunci au ieșit la lumină intențiile lui obscure, pentru că a cerut o plată lunară de 20 000 de dolari ca „să aibă grijă” de noi, și de el, având în vedere pericolul la care se supunea lucrând cu o familie ca a noastră.

– Știți că n-am de unde să scot această sumă de bani. De ce faceți asta? În plus, nu aveți de ce să mă apărați, siguranța mi-o oferă noua identitate, am replicat.

Contabilul a răspuns să nu ne facem griji, că vom vorbi mai târziu despre acea chestiune, și a plecat. El specula că noile noastre identități erau false, ignorând că tocmai procesul legal prin care le obținusem

era singurul nostru atu. Dar timpul trecea și el nu era de găsit, nu mai răspundea nici la telefon. Eram foarte îngrijorată. Bani noștri erau pe mâinile lui și, de aceea, am decis să merg personal la biroul lui, unde mă așteptau asociații și complicii săi, care au spus că se află la o clinică, foarte bolnav, stresat și nu poate să se ocupe de nimeni. Deznădăjduită și pregătită să plec, m-am gândit să-i rog să mă lase să folosesc telefonul de la birou și l-am sunat pe contabil pe numărul lui de mobil. A răspuns. Totul era o minciună.

– Nu se presupune că ești la terapie intensivă?

– María Isabel, te rog să înțelegi că doar îmi iau măsuri de precauție până se lămuresc lucrurile. Vorbește cu avocatul Lichtmann.

– Dă-mi bunurile înapoi și nu o să ne mai vedem niciodată; ne-ai ținut contabilitatea câțiva ani, deci n-am de ce să mă tem.

Cu toate acestea, am luat legătura cu avocatul Lichtmann, dar a răspuns că este o situație delicată și că nu o să mă ajute sub nici o formă, știind adevărata mea identitate. M-am dus la biroul lui, am plâns, l-am implorat să nu mă lase singură, că aveam doi adolescenți și o fetiță, dar a insistat că nu vrea să știe nimic de noi. Pur și simplu, ne-a abandonat și nici măcar n-a vrut să se ocupe de situație, cu toate că el fusese cel care mi-l recomandase pe contabil, pe care mi-l prezentase ca pe „un băiat bun“.

Deși situația era foarte tensionată, pe 25 mai 1999, am decis să organizez o petrecere pentru aniversarea de 15 ani a Juanei. Sebastián, mama și frații mei s-au opus, pentru că nu înțelegeau cum, având în vedere amenințările contabilului, îmi ardea de petrecere. M-am gândit că, după atâția ani de suferință și neliniște, era o idee bună și, cu puțini prieteni și câțiva membri din familia mea, care au venit din Columbia, am sărbătorit ziua de naștere a fiicei mele la Cercul italian. Resemnat deja, Sebastián petrecuse ore întregi învățând să danseze vals, așa că a fost emoționant să-l văd dansând cu sora lui. Juana a și cântat în timpul petrecerii. Pentru câteva ore, furtuna care se apropia se domolise.

Îmi amintesc că profesoara de muzică a Juanei era prietenă bună cu dirijorii orchestrei simfonice a Teatrului Colón din Buenos Aires și, mulțumită ei, au acceptat să cânte valsul la un preț foarte rezonabil. Dirijorul orchestrei mi-a spus că nimeni din capitală nu-i mai ceruse să interpreteze acea melodie clasică și, cum el avea doar băieți, nu făcuse niciodată această plăcere nimănui.

În toiul petrecerii, am tras o altă sperietură, pentru că, la miezul nopții, a sosit un polițist la intrarea de la Cercul italian. O mătușă, care venise din Columbia, s-a apropiat și, în șoaptă, mi-a spus să ies, că mă caută un polițist. În timp ce mă îndreptam spre el, simțeam că-mi bate inima să-mi iasă din piept.

– Bună seara, doamnă. Am venit să vă anunțăm că sunt niște mașini parcate aiurea în acest loc.

Asta a fost tot. Petrecerea s-a terminat în liniște, dar să o văd crescând pe Juana și să știu că, la vârsta ei, eu eram deja căsătorită cu Pablo a fost un adevărat șoc emoțional. Cum fusese posibil ca, o copilă fiind, să am o relație cu un bărbat atât de matur? Mă uitam, de obicei, la ea cu atenție și mă surprindeau inocența ei, felul de a vorbi, de a se comporta. Atunci am înțeles reproșurile mamei, răzvrătirea mea și durerea părinților mei de a mă vedea trăind acea relație când eram atât de mică.

Situația cu contabilul s-a înrăutățit. O bună parte din anul 1999 am încercat să negociez cu el, prin mijlocul avocaților, dar de câte ori ajungeam la un acord până la urmă îl schimba. Ambiția lui era incomensurabilă și în fiecare zi voia și mai mult. Așa că, în cele din urmă, totul a fost în zadar, pentru că am făcut tot ce am putut să apăr noua viață pe care o clădiserăm cu atâta grijă și să evit ca adevărata noastră identitate să iasă la lumină, dar contabilul m-a pus într-o situație atât de complicată, încât, într-o seară, am vorbit cu Sebastián și cu Ángeles și le-am spus:

– Avem două opțiuni: să plecăm din țară sau să-l denunțăm pe contabil. Ce părere aveți?

– Mamă, ești dispusă să mergi la închisoare? a întrebat fiul meu.

– Da, Sebas, pentru că n-am făcut nimic ilegal. Nu vom merge la închisoare din cauza asta.

A doua zi, l-am căutat pe avocatul meu și l-am rugat să mă însoțească la tribunal. Astfel, am riscat și, în octombrie 1999, la tribunalul 65 al Capitalei Federale, i-am dat în judecată pe contabil și pe asociații lui. În biroul judiciar m-a primit o judecătoare, căreia i-am dezvăluit că sunt văduva lui Pablo Escobar, că statul columbian ne schimbase identitatea și că, de 11 luni, eram ținta amenințărilor celor menționați anterior și care îmi furaseră mai multe proprietăți.

În biroul judecătoarei am relatat și că, din momentul în care aflase cine sunt, contabilul avusese grijă să-mi distrugă toate legăturile cu

persoanele din jur. Primul lucru pe care îl făcuse a fost să vorbească cu mamele colegelor de la școala Manuelei și, după ce le spusese povestea mea, le-a zis că sunt un pericol și să nu se apropie de mine. Apoi o vizitase pe Susana Malanga, notarul, și o speriasse în asemenea hal, încât aceasta se făcuse nevăzută. Am mai spus că, într-un moment de disperare, am cumpărat un telefon care înregistra apelurile, ca să am o dovadă că acel contabil apela la tot felul de vicleșuguri pentru a mă teroriza, printre acestea faptul că principalii săi clienți erau narcotraficanti dispuși să depună mărturie împotriva mea. Eu am păstrat în plicuri sigilate înregistrările cu toate grozăviile pe care mi le-a spus și apoi le-am dus la două notariate din Buenos Aires ca să consemneze ce mi se întâmpla.

Drept răspuns, contabilul a angajat un avocat foarte controversat în Argentina, care m-a amenințat de mai multe ori că ne va dezvălui identitatea dacă ne ceream în continuare bunurile.

În timp ce încercam să rezolvăm această situație între noi și contabil, vestea a ajuns la autorități. După cum se spune în dosar, la începutul lunii octombrie 1999, Roberto Ontiveros – un ofițer de polițist – a declarat că mă identificase din întâmplare la un semafor la intersecția dintre Cabildo și Juana Azurduy, căci văzuse niște poze cu mine în urmă cu 20 de ani, la Divizia de Droguri Periculoase a poliției, iar acolo apăream ca Victoria Eugenia Henao, soția lui Pablo Escobar. În urma investigației, se spune că Ontiveros a notat numărul de înmatriculare al camionetei în care mă deplasam și apoi a cercetat cui aparținea: companiei uruguayene Inversora Galestar S.A., proprietatea mea, care l-a dus la numele meu, María Isabel Santos Caballero. De aceea a bănuir că-mi schimbasesm identitatea ilegal. Cu acele date, Ontiveros, care, „din întâmplare“, era în apropierea apartamentului meu, a aflat că acolo locuia o doamnă columbiană împreună cu fiica ei și cu un cuplu de tineri.

În baza acestor informații, Ontiveros l-a pus la curent pe comisarul Jorge „el Fino“ Palacios, superiorul său, șeful Direcției de Investigații pentru Combaterea Terorismului de la Poliția Federală din Argentina, care, la rândul său, a adus noutatea la cunoștința judecătorului federal Gabriel Cavallo. Astfel, justiția s-a străduit să justifice o presupusă bază legală a investigației care folosea „toate procedurile de investigație menite să confirme sau nu existența activităților ilegale, mai ales în ceea ce privește spălarea de bani sau alt comportament specificat în legea stupefiantelor“.

În dosar se precizează că judecătorul Cavallo a luat decizia de a ne aresta pe mine și pe Sebastián luni, 15 noiembrie 1999, după ce aflase

că o emisiune TV va dezvălui în acea seară că văduva lui Pablo Escobar locuia în Buenos Aires. Operațiunea a fost realizată de el Fino Palacios împreună cu alți 15 agenți.

Așa am fost arestați eu și Sebastián. În primele două săptămâni cât am fost închiși, am fost plimbați prin mai multe închisori din oraș și se vedea că nu știau ce să facă cu noi. Într-o noapte, ne-au dus în Tribunale, o clădire veche, murdară și plină de șobolani. Până în momentul acela nu ne lăsaseră să ne spălăm. L-am implorat pe judecător să ne permită să primim niște haine și mâncare și a acceptat. Într-o seară, m-am băgat într-o celulă enormă, iar la două noaptea am putut să fac un duș cu apă rece ca gheața, foarte reconfortant.

Pe la patru dimineața au început să sosească mai multe femei, una mai înfiorătoare decât alta. În mijlocul furiei și al insultelor pe care le adresau paznicilor, au început să treacă în revistă motivele pentru care ajunseseră în acel loc: mi-am omorât soțul pentru că l-am prins cu alta, l-am furat pe cutare, l-am înjunghiat pe cutărescu... fiecare poveste era mai înfiorătoare decât cea dinainte. Eu ascultam îngrozită și mă gândeam: „Doamne, ce-o să spun când o să-mi vină rândul să vorbesc?” Din fericire, au apărut paznicii ca să mă ducă la Judecătoria Federală din strada Comodoro Py pentru a da declarații.

În acel loc, celulele erau mai mici, cu gratii din fier de la podea până la tavan, o placă de ciment care avea rol și de pat și în care nu puteam să mă întind, căci nu avea mai mult de 1,3 metri lungime. Acolo am rămas toată ziua, așteptând să fim chemați la declarații. În mai multe zile mi-au oferit mate¹⁹, dar nu l-am acceptat. Seara primeam hamburgeri, dar carnea părea veche, mov. Era oribilă. Am băut apă, dar foamea m-a făcut să accept acel mate cu pâine. Fiul meu Sebastián nu a mâncat nimic patru zile, pentru că-i era teamă să nu fie otrăvit. Când n-a mai rezistat, a cerut apă, pe care paznicii i-au adus-o într-o scrumieră. Țipau întruna, iar de fiecare dată când intram în altă celulă voiau să ne facă să semnăm cu numele vechi și mereu refuzam; erau discuții nesfârșite și oribile, care ne făceau să ne simțim ca niște animale.

Situația era disperată. L-am rugat insistent pe judecător să nu ne trimită într-o închisoare normală, pentru că viețile noastre vor fi puse în pericol și am subliniat că, dacă se întâmpla așa ceva, el va fi singurul vinovat, iar avocatul nostru va transmite asta ziariștilor. Am insistat atât de mult, încât judecătorul a acceptat să ne trimită la Administrația Drogurilor Periculoase de pe bulevardul Belgrano, în apropierea Palatului Congresului Argentinian din Buenos Aires.

În primele trei luni nu mi s-a permis să ies din celulă, care avea doi metri lungime pe un metru și jumătate lățime, o bancă rece din ciment de 60 de centimetri și o latrină. Pe pereții învechiți erau scrise diverse fraze de către persoane care erau, probabil, foarte disperate. Cât timp am fost prizonieră, luminile au fost mereu aprinse, pentru a-mi supraveghea fiecare mișcare și, cu siguranță, pentru a mă dărâma psihic, fiindcă cine se putea odihni într-o celulă cu o lumină albă intensă?

Atmosfera era tensionată și deprimantă. La început, s-au purtat foarte urât cu mine și m-au insultat. Prin aceeași situație trecea fiul meu, căruia puteam să-i văd ochii și să-i vorbesc de la distanță printr-o mică gaură în ușă, pe unde paznicii îi supravegheau pe deținuți din când în când în timpul rondurilor. Era ca și cum în celula aceea s-ar fi aflat însuși Pablo Escobar, și nu eu. În primele luni, mulți polițiști și funcționari din oraș au trecut „să ne vadă”. Cum să piardă spectacolul de a o vedea prizonieră pe văduva lui Pablo Escobar? Când mă studiau, mă simțeam ca o maimuță în cușcă de la grădina zoologică.

Disperată din cauză că eram închisă, le-am propus paznicilor să mă lase să spăl celulele care rămâneau goale când prizonierii erau duși în alte închisori. Din fericire, au acceptat. Astfel, pe la 11 dimineața, ieșeam din celula mea, mă duceam la baie să iau apă în găleți și apoi curățam fiecare celulă cu săpun. Uneori făceam chiar și 50 de drumuri, dar nu-mi păsa, pentru că munca aceea îmi lua chiar și trei ore. Eram recunoscătoare că nu mai stau închisă. În plus, când terminam, mă lăsam să fac baie, pe care încercam să o prelungesc cât puteam de mult.

Activitatea intensă și continuă mi-a permis să-i cunosc pe paznici, care, încetul cu încetul, și-au dat seama că nu eram nici nebună, nici asasină și au început să mă vadă ca pe o ființă umană. În timp ce Sebastián era închis cu mine, mă duceam la geamul mic de la celula lui și îi spuneam să mă ajute la treabă ca să nu stea închis, dar răspundea că nu, cititul îl liniștește.

– Mamă, tu te-ai oferit, nu am de gând să curăț locul pentru cei care m-au vârat aici pe nedrept.

În timp ce eram în închisoare și încercam să fac față situației mele dificile, afară lucrurile erau foarte, foarte complicate. Presa argentiniană ne hărțuia fără pic de milă. Mijloacele de comunicare publicau tot felul de infamii și știri false și nimeni din familia mea nu era pregătit pentru așa ceva.

Cea mai afectată a fost Juana, fiindcă dintr-un articol din ziar a aflat că „milionara familiei de cultivatori de cafea“ era, de fapt, familia unui narcotraficant. Desigur, nu i-am povestit niciodată ce făcea tatăl ei. În câteva zile, elevii de la școală au început să o hărțuiască, iar părinții au cerut exmatricularea ei, în caz contrar, își retrăgeau copiii. În același timp, profesorii Juanei au refuzat să-i predea, fiindcă era fiica lui Pablo Escobar. Au dat-o afară din școală fără compasiune. Fiica mea a suferit un șoc emoțional. Nu înțelegea de ce oamenii o respingeau. Juana nu-și cunoștea povestea, se ascunsese ani de-a rândul pentru că așa îi ceruseră părinții ei, dar nu întrebasese niciodată de ce trebuia să se ascundă. Doar ascultase. Era foarte mică atunci când Pablo a declanșat tragedia noastră. Cruzimea oamenilor a condus-o la dezechilibru emoțional.

Juana a intrat într-o depresie severă, iar situația ei a devenit atât de îngrijorătoare, încât psihologul i-a solicitat judecătorului să mă lase să primesc apelurile ei. Începând din acel moment, vorbeam chiar și de cinci ori pe zi, iar ea, plângând, îmi făcea tot felul de reproșuri: ce proastă fusesem, cum de îmi trecuse prin minte să mă căsătoresc cu un astfel de bărbat, pe cine alesesem ca soț, de ce o mințisem atâția ani. Și nu știam ce să fac. Toată viața încercasem să o protejez, evitând să aflu adevărul, iar acum îmi dădeam seama de teribila mea greșeală. Cert este că niciodată n-am avut destul curaj să-i explic tragedia prin care trecuserăm în Columbia.

Drama pe care o trăiam nu putea fi descrisă. Ángeles a trebuit să se descurce câteva zile cu Juana și cu mama, până când două dintre surorile mele au sosit din Columbia să ne ajute. Mama deja suferea de diabet și avusese mai multe atacuri ischemice cerebrale, iar stresul zilnic nu-i era de prea mare ajutor. Presiunea mediatică a făcut, de asemenea, ca Ángeles să-și piardă prietenii de la universitate. Oamenii fugeau de noi.

Până și cei patru câini, pe care-i aduseserăm din Columbia ca Juana să nu fie deprimată, mureau de tristețe. La recomandarea veterinarului, trebuia să dorm cu un tricou pe care apoi îl dădeau câinilor ca să-mi simtă mirosul.

Pe măsură ce zilele treceau, procesul își continua cursul. Eu și Sebastián dădeam declarații ore întregi, explicând pe rând documentele pe care poliția le confiscase în ziua arestării; majoritatea erau pliante cu clădirile pe care le vizitam ca să fiu la curent cu arhitectura construcțiilor și cu elementele decorative, dar judecătorul se asigura că nu erau proprietățile mele, ajungând chiar să citeze toate firmele de construcție și pe toți arhitecții care apăreau pe pliantele

primite pe stradă. Fantezia uriașă pe care, cu ajutorul imaginației sale, judecătorul o clădise despre mine și despre familia mea făcea imposibilă o judecată imparțială.

De fiecare dată când judecătorul Cavallo mă chema să dau declarații, mă privea furios și mi se adresa cu numele meu anterior, Victoria Eugenia, vrând parcă să spună că sunt o mincinoasă și că am un nume fals. Nu a folosit niciodată numele Maria Isabel. Îmi spunea că îi înșelasem și dacă îi dădeam informații despre conturile mele bancare din Columbia și din alte țări, îmi reda libertatea. Mă simțeam din ce în ce mai neputincioasă de fiecare dată când îi auzeam cererile absurde. Nu-i puteam da acea informație pentru că nu exista.

Sederea în închisoare s-a prelungit, la fel și ancheta. Sora mea Isabel a venit să mă vadă, dar n-a suportat să stea în celulă și a trebuit să ne mutăm într-un loc special pentru vizite. Nu pot să uit expresia de spaimă de pe chipul ei când a intrat în celulă. Și mama m-a vizitat de mai multe ori înainte de a se întoarce în Columbia. Într-o zi, când era cu mine, am început să înregistrez o casetă ca să i-o ducă psihologului Juanei, dar mi-a luat mai mult de o oră și, când a ieșit, paznicii au reținut-o, fiindcă au crezut că înregistrarea conținea informații pe care le puteau folosi împotriva mea. Și, culmea culmilor, unul dintre avocații mei a făcut imprudența de a spune că și surorile mele vor fi arestate. Prin urmare, una dintre ele a plecat repede în Columbia și a luat-o și pe mama.

La o lună și jumătate după arestarea noastră, în sfârșit am primit o veste bună: pe 29 decembrie 1999, Sebastián a ieșit din închisoare. Nici n-ar fi trebuit să fie închis. Nu lucrase cu contabilul, nici nu avusese vreo legătură cu el. A fost foarte greu pentru fiul meu să mă lase singură în acel loc. Am plâns amândoi mult timp. L-am îmbrățișat și i-am zis să fie curajos, că totul se va rezolva și am adăugat că cel mai frumos cadou pe care mi-l putea face era să-mi arate carnetul de student la arhitectură la Universitatea din Palermo. A răspuns că nu se poate concentra pe studiu având în vedere problemele cu care ne confruntăm. Totuși, într-o zi, m-a umplut de mândrie, pentru că a apărut la închisoare cu carnetul de student.

Și cu Ángeles, care a fost ca o fiică pentru mine, am vorbit despre cât de important era să meargă la cursuri de coaching, pentru a învăța să fie puternică în momente atât de dure precum cele pe care le trăiam, dar și pentru a-și reînnoi cercul de prieteni. A recurs la același argument ca Sebastián, dar, în cele din urmă, m-a ascultat.

Abilitățile pe care le-am dobândit în urma cursurilor de coaching mi-

au permis, în plus, să am relații mai bune cu paznicii. Obişnuiam să-i întreb despre viața lor și să-i ascult cu atenție, așa că, dintr-un moment în altul, m-am transformat din delincventă în terapeut. Ca urmare a acestei apropieri, mi-au permis să cobor la etajul doi al închisorii, într-o celulă mai mare, care avea grup sanitar decent, chiuvetă mică și chichinetă; în plus, am putut să-mi pun salteaua pe jos. Situația devenise mai ușor de suportat.

Din cauza izolării și a dezechilibrului emoțional, mâncam fără măsură. Într-atât, încât îi ceream lui Ángeles să-mi aducă din ce în ce mai multă mâncare. După cinci luni, aveam deja 120 de kilograme. Îngrijorată, Ángeles mi-a spus într-o zi că, dacă nu mă opresc din mâncat, o să-mi aducă cearșafuri în loc de haine, ca să mă înfășor în ele, pentru că deja nu mă mai încăpea nimic. Astfel, am început să fiu conștientă că îmi distrugeam sănătatea și, din fericire, un deținut din celula din fața mea mi-a dat rețeta unei supe de slăbit; astfel, cu supă, mate și ședințe de yoga, pe care le-am făcut în fiecare zi, dimineața și seara, când mă lăsau să mă uit la televizor, am reușit să slăbesc aproape jumătate din kilogramele pe care le pusesem pe mine.

Cum lumina din celulă era mereu aprinsă, scriam și citeam mult. Și, ca să nu stau închisă, făceam orice era nevoie. De aceea m-am oferit, de asemenea, să zugrăvesc celulele cu tot cu gratii, să spăl perdelele și, uneori, chiar să le fac mâncare paznicilor. Noaptea, după ce își terminau de făcut rondurile ca să verifice dacă toți deținuții erau la locurile lor, îi invitam pe comisar și pe subcomisar să mănânce. Pe femeile gardian le ajutam cu machiajul când aveau vreun eveniment special după programul de muncă. La un moment dat, celula mea arăta ca un cabinet de terapie, pentru că, după încheierea programului de muncă, veneau gardienii de la Administrația Drogurilor Periculoase să-mi pună tot felul de întrebări.

Între timp, procesul judiciar împotriva mea înainta foarte încet. Trebuie subliniate mai multe aspecte: procurorul anchetator Eduardo Freiler a aflat printr-un telefon de la soția sa că fusese desemnat procuror-șef al cazului; procuratura argentiniană a solicitat procuraturii columbiene toate informațiile legate de identitățile noastre. Răspunsul a sosit repede și a fost concludent: schimbarea numelor fusese legală și realizată pentru ca noi să putem părăsi țara; iar mijloacele de comunicare au asigurat că existase un acord între guvernele celor două țări ca să intrăm pe ascuns în Argentina. Bineînțeles, nu era adevărat.

Vântul adevărului a început să sufle în favoarea noastră, pentru că procurorul federal Eduardo Freiler a studiat documentele confiscate și

declarațiile noastre și i-a adus la cunoștință judecătorului Cavallo că nu există suficiente elemente pentru a continua procesul și a cerut clasarea lui.

Presat, Cavallo a organizat o ședință în Camera I a Curții Federale pentru a analiza dacă investigația continua și, dacă da, să fie înlocuit procurorul Freiler și orice alt procuror care ar fi îndrăznit să pună la îndoială abaterile sale în ceea ce privește procesul respectiv.

Astfel, în timp record, cazul meu a trecut prin mâinile a șapte procurori. Procurorul Carlos Cearras s-a văzut obligat să supună cauza unei dezbatere, dar având rezerve serioase, pe care le-a lăsat în scris, date fiind neconcordanțele teribile și lipsa probelor care mă incriminau; de aceea, a retras acuzația împotriva mea, iar asta a înlesnit eliberarea mea din închisoare, deoarece nu eram considerată șefa unei organizații ilegale, acuzație pe care mi-o aducea cu vehemență judecătorul Cavallo. Astfel, vineri, 5 aprilie 2001, nu a avut de ales și a trebuit să-mi redea libertatea.

Ce s-a întâmplat ulterior a fost în favoarea noastră, pentru că renumitul procuror Jorge Aguilar nu numai că a confirmat nevinovăția noastră în fața celor trei judecători care alcătuiau Curtea Federală nr. 6, ci a mers și mai departe, acuzându-l pe însuși judecătorul Gabriel Cavallo de privare ilegală de libertate, abuz de putere și încălcarea legii. A susținut și că toate drepturile noastre fuseseră încălcate.

Unul dintre avocații mei, Ezequiel Klainer, l-a sunat pe Sebastián să-i dea vestea cea bună exact în momentul în care se ducea la universitate să-și înghețe semestrul la arhitectură ca să se dedice pe deplin cauzei mele. Totuși, avocatul l-a lămurit că judecătorul impusese o cauțiune de 200 000 de dolari și, dacă nu făceam rost de această sumă, nu puteam să ies din închisoare, iar fiul meu a răspuns, recunoscător, că cel puțin îmi acordaseră libertatea și că avea să se ocupe de strâns banii pentru a plăti eliberarea mea.

Fericit pentru vestea primită, dar îngrijorat pentru că nu aveam bani pentru cauțiune, Sebastián a sunat de multe ori la închisoare, dar n-a putut să ia legătura cu mine, pentru că telefonul era mereu ocupat.

Zilele se scurgeau normal, până când, dintr-odată, un paznic mi-a spus că am un apel din Medellín. Era Astado, care voia să mă felicite că îmi recuperasem libertatea. Mirată, i-am zis:

– Care libertate, Alfredo, că nu mi-au spus nimic.

Am rămas cufundată în incertitudine, dar, cum nu știam nimic oficial, iar cei de la știri nu păreau să fie la curent, mi-am distras atenția cu două colege de coaching care veniseră să studieze cu mine.

Între timp, orele treceau, iar noi tot nu aveam banii pentru cauțiune. Dar, din câte mi-a spus ulterior Sebastián, s-a întâlnit din întâmplare pe scările de la tribunal cu Ricardo Solomonoff, unul dintre avocații mei, care tocmai se întorsese în Buenos Aires din sudul Argentinei.

Fiul meu i-a povestit că fusese imposibil să facă rost de suma stabilită de Cavallo, dar avocatul i-a spus să nu-și facă griji, că avea să-i împrumute el banii.

– Domnule avocat, vreau să știți că, dacă-mi împrumutați banii pentru cauțiune, n-am cum să vă garantez că vi-i pot înapoia și nu vreau să vă faceți o părere proastă despre mine. Știu că e vorba despre libertatea mamei și oricine ar accepta fără să stea pe gânduri, i-a zis, conștient de realitatea noastră financiară.

– Mama ta iese astăzi din închisoare, Sebastián, căci, dacă nu, Cavallo îi inventează alt delict până luni doar ca să o țină închisă în mod nejustificat. Mă duc să spun că plata cauțiunii se face chiar astăzi. Așteaptă-mă aici ca să mergem împreună să luăm banii, a răspuns fără să ezite.

Dar judecătorul Cavallo i-a răspuns foarte urât avocatului meu Solomonoff că nu primește banii pentru că este vineri și nu-i poate lăsa la birou.

Foarte supărat, Solomonoff a redactat o scrisoare de mână în care i-a cerut lui Cavallo să dea ordin ca Banca Națională argentiniană să primească suma sau, dacă nu, avea să-l reclame pentru privare ilegală de libertate. Judecătorul a acceptat cu greu și a cerut redeschiderea Casieriei Centrale a Băncii, după încheierea programului de lucru, pentru a se depozita banii într-un seif, după ce aveau să fie numărați.

La zece seara, avocatul și fiul meu au sosit la Administrația Drogurilor Periculoase, unde eram închisă. Păreau epuizați. Nu-mi venea să cred. Sebastián m-a îmbrățișat și am plâns împreună de emoție, apoi mi-a spus să mă îmbrac și să-mi strâng lucrurile, pentru că plecăm. M-am rugat. I-am mulțumit lui Dumnezeu.

Atunci am avut șansa de a-i spune lui Solomonoff că Cecilia Amil Martin, secretara judecătorului Cavallo, venise în celula mea să mă interogheze cu privire la originea banilor pentru cauțiune. Avocatul s-a înfuriat, nu-i venea să creadă la ce eram supusă chiar și când urma

să-mi recapăt libertatea.

Formalitățile au durat mai bine de două ore, până când, în cele din urmă, am semnat documentul care îmi reda libertatea. M-am dus în celula mea, am privit-o pentru ultima oară, am închis ușa, am tras zăvorul și am plecat. Scăpasem de o altă izolare, una foarte diferită de cele pe care le trăisem deja alături de Pablo, dar poate cea mai dureroasă din câte îndurasem.

Am fost eliberată condiționat până pe 14 noiembrie 2005, când instanța a dat din nou soluția, iar pe 31 august 2006 Curtea Supremă de Casație a confirmat verdictul. Totul se rezuma la faptul că cineva dorise să obțină bani și funcții în justiție în schimbul denunțării identității noastre. Am trăit cele mai grele 18 luni din viața mea. Am fost condamnată pe nedrept de justiție și privată de libertate în toată această perioadă, doar pentru că eram văduva lui Pablo Escobar.

Cel mai ironic este că nimănui nu i-a păsat de hărțuirea morală pe care o îndurasem din partea a patru bărbați: un avocat, un contabil și doi angajați. Timp de zece luni am fost victima intimidării lor, pentru că m-au văzut foarte vulnerabilă, cu o fetiță și doi adolescenți. În plus, ca o proastă și o naivă, le-am semnat documente în alb și astfel le-a fost ușor să-mi ia toate bunurile. M-au șantajat, m-au amenințat cu moartea, mi-au dat câteva zile ca să plec din țară, au promis că-mi vor „umple“ mașinile cu cocaină ca să fim arestați...

Și contabilul a fost arestat, dar acuzat de spălare de bani. A fost trimis la închisoarea din Devoto, unde era să fie linșat de deținuți fiindcă îndrăznise să fure de la văduva lui Pablo Escobar. Apoi au trebuit să-l mute în clădirea în care ne aflam noi, dar la un etaj mai sus. A fost foarte neplăcut să știu că se afla în același loc.

Într-o zi, a trebuit să merg sus și l-am văzut cu ochii foarte roșii, pentru că fuma mult și se vedea pe fața lui că suferea pentru că se afla în acea situație. N-am vrut să-i vorbesc. Eram foarte supărată pe el, îi purtam ranchiună, tot nu puteam să înțeleg cum de ajunsese atât de departe. Dar sunt sigură că nu își imaginase vreodată că va fi și el arestat. Se presupune că ajunsese la un acord cu judecătorul Gabriel Cavallo pentru a o preda pe văduva lui Pablo Escobar cu tot cu milioanele ei de dolari și, de aceea, nu avea să-l atingă nimeni. Judecătorul, dezamăgit că nu putuse găsi acea avere, fusese nevoit să-l aresteze.

Contabilul a folosit aceeași strategie ca mine pentru a nu sta închis și s-a oferit să zugrăvească pereții. Din fericire, nu ne-am intersectat

niciodată, nici nu ne-am vorbit. El a stat aproape doi ani în închisoare și a ieșit la două luni după eliberarea mea. De curând l-am văzut ieșind dintr-un supermarket și, deși m-a strigat, i-am întors spatele și mi-am văzut de drum.

Cum a rămas cu presupusa fraudă și escrocherie? Statul argentinian ne-a înapoiat două proprietăți pe care ni le furaseră contabilul și asociații săi.

În seara în care mi-am recâștigat libertatea m-am întors la apartamentul din strada Jaramillo. Eram din nou sub același acoperiș cu copiii mei și cu cei patru câini. Îmbrățișarea Juanei a fost de neuitat. Sebastián era atât de epuizat din cauza tuturor lucrurilor pe care trebuise să le facă în acea zi, încât de-abia se mai ținea pe picioare. Au venit la noi mai mulți prieteni ca să mă salute. Am primit o mie de apeluri telefonice din Columbia. În seara aceea am hotărât să nu mă culc, pentru că de aproape doi ani nu mai văzusem răsăritul, așa că am așteptat răbdătoare să iasă soarele. În zorii zilei am fotografiat peisajul și i-am mulțumit lui Dumnezeu că eram din nou liberă. Totuși, mă simțeam foarte ciudat că mă aflam acasă și că puteam să dorm din nou cu lumina stinsă.

Băutură tradițională, preparată prin infuzarea plantelor uscate de yerba mate (n.red.)

Capitolul 11. Fantoma lui Pablo nu ne lasă în pace

– María Isabel, intră pe internet, citește ce scrie în El Tiempo și vorbim mai târziu.

O senzație de frig și de teamă mi-a străbătut tot corpul când am auzit tonul grav al editorului cărții mele, care mi-a dat de înțeles că nu am să găsesc o veste bună. Era 22 octombrie 2017, la prânz.

Am intrat pe pagina ziarului columbian și titlul pe care l-am văzut m-a uluit: „Meandrele traficului de narcotice care îi învâluie pe văduva lui Escobar și pe «Chicho» Serna. Milionar argentinian îi acuză pe fotbalist și pe moștenitorii șefului narcotraficului că au primit bani de la José Piedrahíta.” Articolul era însoțit de o fotografie în care apăream eu și fiul meu Sebastián.

Nu m-am opus niciodată ca adevărul despre viața lui Pablo și a familiei sale să fie făcut public. De aceea am hotărât să pătrund în propria poveste, ca să o fac publică în această carte; de aceea am așteptat un sfert de secol înainte de a îndrăzni să menționez vreun cuvânt. De asemenea, tăcerea mea absolută a permis ca o bună parte din mass-media de pe întreaga planetă să spună minciuni despre mine și despre familia mea.

Tonul articolului echipei de investigații a sus-menționatului ziar îmi era familiar, pentru că nu era prima dată când prezentau situații ce contraveneau adevărului. Este trist să vezi cum ne atacă și pun pe seama noastră tot felul de bănuieli, construite în baza faptului că familia mea și-a pierdut onoarea ca urmare a acțiunilor lui Pablo Escobar.

Articolul a afirmat că deținutul, omul de afaceri și avocatul argentinian Mateo Corvo Dolcet recunoscuse în fața justiției din țara sa că ne plătise o frumoasă sumă de bani pentru a i-l prezenta pe José Bayron Piedrahíta, un crescător de vite renumit și om de afaceri columbian, arestat pe 29 septembrie 2017 la solicitarea unei curți din Statele Unite care-l acuza, chipurile, că mituise un agent federal ca să-i șteargă cazierul. Publicația mai afirmă – citându-l pe unul dintre procurorii noului caz – că trebuia să știm cine este Piedrahíta, precum și originea banilor lui. În încheiere, asigură că în următoarele săptămâni un judecător argentinian ne va chema pentru investigații și,

cu siguranță, vom sfârși în închisoare.

În următoarele ediții au ajuns chiar să afirme: „Dosarul care i-a distrus pe membrii familiei Escobar. Casete audio și documente dovedesc că au făcut parte dintr-o operațiune de spălare de bani a unui șef mafiot puternic.“ Dar, după o plângere foarte bine fondată din partea lui Sebastián, au rectificat și, în edițiile ulterioare, au pus titlul: „Zero casete audio cu văduva. El Tiempo a stabilit că nu există interceptări, așa cum s-a spus inițial. De fapt, numerele de telefon ale membrilor familiei Escobar nu apar printre cele nouă pe care le-a interceptat justiția.“

Pe 14 mai 2018, când eu și Sebastián am fost citați să depunem mărturie, am decis că cel mai bine era să lăsăm în scris declarațiile noastre. Acesta este un rezumat al apărării mele:

Mă prezint în fața domniei voastre pentru a explica cine sunt, care a fost activitatea mea de când am ajuns în Buenos Aires, în urmă cu 25 de ani, neparticiparea mea în vreo acțiune criminală, de orice fel, fie că are legătură cu Mateo Corvo Dolcet, José Bayron Piedrahíta Ceballos sau cu orice altă persoană, căci n-am intervenit niciodată în vreo acțiune ilicită sau eludare a legii nici aici, nici în Columbia, nici în alt loc, nici măcar în puținii ani în care am conviețuit cu cel care mi-a fost soț: Pablo Emilio Escobar Gaviria. Mă aflu aici și pentru a demonstra că nu am fost implicată în nici o spălare de bani.

Spun că îmi pare rău că trebuie să mă apăr recurgând la acel trecut dureros, amar și dezastruos, nu doar pentru că asta implică să redeschid răni mai vechi, ale căror traume încă nu le-am depășit, ci pentru că, întrucât port acest stigmat, că sunt „văduva lui...“, am mai trecut deja prin tribunalele federale ale acestei țări, într-un proces în care am fost închisă pe nedrept doar din cauza asta, pentru că am fost căsătorită cu Pablo Escobar.

Această reputație, domnule judecător, mi-a răpit – acest proces este dovada clară – orice identitate dincolo de acea etichetă, într-atât încât comunicarea prin intermediul Centrului de Informare Judiciară (CIJ), care a făcut publică convocarea mea la această audiență, se intitulează „Judecătorul Barral i-a chemat la interogatoriu pe văduva și pe fiul lui Pablo Escobar“...

Data trecută când am fost judecată de justiția federală pentru același prejudiciu, situația s-a rezolvat prin decizia justă pe care a adoptat-o justiția argentiniană, găsindu-mă pe drept nevinovată și, mai ales,

verificând originea bunurilor mele. Bunuri care, din nou, din octombrie 2017, au fost puse sub lupă, ca o consecință a acestui caz și ca și cum ar fi ceva legal.

Încă mă trezesc noaptea speriată din cauza fricii provocate de momentele pe care le-am trăit în Columbia și acela este unul dintre multele motive pentru care sunt foarte recunoscătoare acestei țări, Argentina, fiindcă traiul aici ne-a făcut să ne recăpătăm speranța și mi-a deschis ușa pentru a-mi putea educa copiii, pentru a-i ajuta să crească și să se transforme în niște adulți responsabili. Aici am studiat, am muncit și viața m-a onorat făcându-mă bunică. O parte din lupta mea zilnică, ce m-a făcut să îndur rememorarea insuportabilă a celor mai groaznici ani din viața mea pentru a-i transpune într-o carte, o duc pentru ca, pe cât posibil, nepotul meu să fie un copil argentinian fericit, cu strămoși în Columbia, și nu „nepotul lui...”.

De când ne-am stabilit în Argentina, am muncit în această țară ca orice alt om, pentru a-mi asigura traiul zilnic. Nu sunt și nici nu am fost moștenitoarea milioanei de dolari, așa cum spun poveștile despre soțul meu. De fapt, statul columbian a confiscat aproape toate bunurile și proprietățile care au aparținut soțului meu. Au mai existat câteva bunuri pe care și le-au însușit dușmanii lui.

Dacă n-ar fi fost așa, statul columbian nu ne-ar fi protejat niciodată pe mine și pe copiii mei, în ciuda cruzimilor comise de soțul meu. Nu vă îndoiiți, domnia voastră, și noi am fost victime ale ororilor lui.

Cu sprijinul guvernului columbian, ca simbol al păcii, m-am întâlnit cu cartelurile din țară cu scopul de a colabora pentru întreruperea războiului început de Pablo Escobar împotriva statului columbian și a cartelurilor cu care își disputa influența asupra activităților sale infracționale. Aceste întâlniri au fost foarte importante pentru Columbia, pentru a se evita și mai multă vărsare de sânge, și au salvat viața multor columbieni, printre care avocați, prieteni, rude. Să știți, domnia voastră, că eu și copiii mei am trecut, pe 13 ianuarie 1988, printr-un atentat în care au fost puse 700 de kilograme de dinamită care au explodat în clădirea unde locuiam.

Când Pablo Escobar a început războiul, eu am auzit că era vorba despre un conflict cu cartelul din Cali. Când a murit, au apărut 40 de șefi ai cartelurilor din diferite orașe, pe care nu-i cunoșteam și cu care, la cerere și sub protecția guvernului, a trebuit să negociez vreme de un an, în timp ce viața noastră era în continuare în pericol. Chiar dacă anticipez faptele, să știți, domnia voastră, că în acele carteli sau întâlniri nu l-am cunoscut niciodată pe domnul José Piedrahíta, nu s-a

așezat niciodată la masa negocierilor, niciodată „nu a trimis mesaje“, cum spunem noi, columbienii, niciodată nimeni n-a vrut să încaseze, nici nu s-a încasat ceva în numele lui, nimeni nu l-a pomenit niciodată. Eu l-am cunoscut pe José Piedrahíta la 14 ani de la moartea soțului meu și într-un context care nu avea nici o legătură cu lumea narcotraficului sau a activităților soțului meu.

De atunci am muncit pentru a-i întreține pe copiii mei. Amândoi și-au încheiat studiile și au devenit profesioniști cu diplomă universitară. Sebastián a depus toate eforturile pentru a deveni un om de succes. Este un fiu și un frate dedicat și iubitor și a devenit sprijinul nostru emoțional.

În 1999, am fost șantajată de un contabil, căruia i-am dezvăluit identitatea mea inițială, am primit amenințări constante să părăsesc țara și, pe lângă asta, că îmi vor pune cocaină în mașină. Din păcate, povestea se repetă astăzi în acest proces.

Pe Mateo Corvo Dolcet nu l-am mai văzut de mai mulți ani. Eu am absolvit cursurile de coaching organizațional și am ocupat diverse poziții la nivel național și internațional în acest domeniu. Duc o viață simplă, mă trezesc în fiecare zi ca orice cetățean și merg la muncă.

De 25 de ani stau cu chirie în diferite apartamente, pentru că nu am bani să cumpăr o proprietate. Singurul bun pe care l-am avut l-am vândut, am declarat asta la Fisc, iar banii i-am dat copiilor mei ca să aibă un start bun în viață.

După cum am spus, de 35 de ani nu mai trăiesc cu Pablo Escobar (am trăit cu el doar de la vârsta de 15 ani și până la 22), de 25 de ani a murit și trăiesc exilată în această țară de 24 de ani. Așadar, de 35 de ani trăiesc fără prezența lui fizică, dar urmărită de faptele sale.

Am fost anchetată de statul columbian ani de-a rândul, și când trăia soțul meu, de DEA, CIA, Interpol, doar pentru că sunt văduva lui Pablo Escobar, iar singura concluzie la care au ajuns toate aceste entități este că sunt și am fost străină de tot acel comportament criminal. Nu am antecedente în această țară, nici în orice alt loc din lume. Doar mi-am dedicat timpul să fiu o mamă bună și, locuind deja în Argentina, să studiez și să lucrez.

Pablo Escobar ne-a lăsat moștenire doar oroare și război. Nimic mai mult. Statul columbian ne-a luat aproape toate bunurile pe care le aveam, iar restul a fost prada dușmanilor soțului meu.

Am dus o viață discretă, am trăit ca un cetățean obișnuit. Fiul meu,

Juan Sebastián Marroquín, are astăzi 41 de ani, acum zece ani a avut puterea de a-și dezvălui identitatea în fața lumii, de a cere iertare pentru ororile comise de tatăl său. A scris două cărți, Pablo Escobar, mi padre și Pablo Escobar, in fraganti, care sunt traduse în 15 limbi și relatează întâmplările prin care a trecut de-a lungul vieții lui. A realizat două documentare: Pecados de mi padre și Escobar Exposed, motiv pentru care a fost invitat de ONU la sărbătorirea Zilei Mondiale a Păcii, în 2010, și de mai bine de cinci ani susține conferințe în toată lumea vorbind despre narcotrafic, arătându-le tinerilor că nu trebuie să urmeze acel drum. A ajuns să strângă 6 200 de tineri la o singură conferință, arătându-le prețul pe care l-a plătit pentru felul în care a acționat tatăl lui și numai în Mexic, până în prezent, peste 100 000 de tineri i-au ascultat mărturia. Și-a învățat lecția și n-ar îndrăzni să repete nici măcar pentru o clipă calea ilegală pe care a luat-o Pablo. La sfârșitul cărții sale i-a mulțumit tatălui său pentru că i-a arătat ce drum să nu urmeze.

Fiica mea Juana, de 33 de ani, încă nu a putut să depășească durerea pe care a provocat-o războiul acestei familii, căci oroarea a însoțit-o încă de când era în pântecul meu. Din păcate, chiar și astăzi are senzația că nu-și găsește rostul pe lumea asta, în ciuda comportamentului ei frumos, deoarece discriminarea nu-i permite să se dezvolte, iar durerea o urmărește ca o umbră.

Activitatea imobiliară am realizat-o cu ajutorul unei societăți, Nexo Urbano SA, pe care am reprezentat-o, deoarece numele meu era deja cunoscut și asocierea cu „văduva lui...” putea aduce prejudicii imaginii comerciale a unui proiect.

Când am desfășurat acea activitate, Sebastián era deja dedicat 100% activității sale profesionale de arhitect. Proiectul la care lucram era cel pe care el îl concepușe cu terenul meu de pe bulevardul Ing. Huergo 913/5, colț cu strada Statele Unite din acest oraș, care îmi fusese restituit prin ordin judecătoresc și, ulterior, dosarul a fost clasat. Cu trecerea anilor, deși fusese achiziționat cu o sumă neînsemnată, valoarea acestuia a crescut datorită dezvoltării cartierului Puerto Madero și datorită posibilității de a exploata cât mai mulți metri pătrați.

În acel context, cred că prin 2007, m-am reîntâlnit cu Mateo Corvo Dolcet la un eveniment imobiliar. Mi-a povestit că se retrăsese din activitatea de avocat și se dedica în totalitate pieței imobiliare și, în special, dezvoltării propriului proiect în Pilar. Cu amabilitatea care îl caracterizează m-a întrebat de Sebastián, i-am povestit despre reușitele sale și am stabilit să păstrăm legătura, căci, evident, puteam

să ne adunăm puterile pentru activitățile noastre comerciale. Mateo mi-a spus că avea nevoie de investitori pentru dezvoltarea unui plan imobiliar ambițios în localitatea menționată.

Pe la jumătatea anului, mi s-a părut productiv să realizez un eveniment în Medellín, orașul meu natal și unde puteam apela la câteva contacte sociale prin intermediul familiei mele, pentru a căuta investitori, pentru că piața imobiliară argentiniană avea condiții atractive. Mă interesa să fac asta pentru a obține finanțare pentru proiectul lui Sebastián pe terenul meu de pe bulevardul Huerdo și, de asemenea, pentru a juca rolul de intermediar în orice operațiune pentru care ar fi existat oameni interesați.

Datorită activității sale profesionale și a abilităților sale excelente ca arhitect, Sebastián a ajuns să lege o relație strânsă cu renumitul arhitect Daniel Silberfaden, pe atunci președinte al Societății centrale a arhitecților. I-am propus lui Silberfaden să participe la evenimentul din Medellín și să-și promoveze activitatea și proiectele, iar el a acceptat cu plăcere.

Când m-am dus în Columbia, am stat acasă la familia mea, așa cum fac mereu de când mi s-a permis să mă întorc în acea țară, iar Silberfaden s-a cazat la hotelul unde urma să aibă loc evenimentul. Este vorba despre unul dintre cele mai renumite hoteluri din Medellín.

Atașez 14 fotografii, pe care încă le am în arhivele mele, care confirmă acel eveniment și îl plasează pe Silberfaden în cadrul evenimentului și în orașul Medellín. Tot în acea anexă atașez un CD care conține prezentarea prin care le-am expus participanților la evenimente diversele proiecte imobiliare în care puteau investi.

Solicit tribunalului să le vizioneze și să le analizeze, simpla lor existență dezvăluie absurdul acuzației; intenționați să susțineți în continuare că eu și fiul meu am beneficiat de 100 000 de dolari din narcotrafic și, în acest sens, am suportat toate cheltuielile, convocările, prezentările, elaborarea proiectelor și călătoriile care vor fi explicate aici?

La acel eveniment l-am invitat pe președintele Societății Centrale a Arhitecților din Medellín, Diego León Ciera, care nu a putut să participe fiindcă avea agenda ocupată. Le-am rugat pe prietenele și pe surorile mele să mă ajute să convoc dezvoltatori renumiți. A sosit ziua evenimentului și, împreună cu Silberfaden, am realizat două întâlniri pe zi, timp de trei zile, pe care am putut să le reconstituim consultând o agendă veche.

Modul de organizare a fost o întâlnire în timpul zilei sub forma unui mic dejun și una pe timp de seară, cu invitație la un ceai. La fiecare întâlnire au asistat în jur de 15 persoane. Erau dezvoltatori care în prezent au, mulți dintre ei, 50 de ani de activitate în imobiliare. Printre alții, au asistat renumitul arhitect columbian Laureano „Nano“ Forero și multe alte personalități de nivel înalt, interesate cu adevărat să facă afaceri.

Au fost în total șase întâlniri, la care au asistat aproximativ 60 de persoane (arhitecți, dezvoltatori, oameni de afaceri și bancheri). Când se încheia fiecare întâlnire, oamenii veneau să ne salute și să ne pună întrebări despre oportunități imobiliare concrete în Argentina.

După cum a explicat una dintre surorile mele în mărturia ei, Piedrahíta a venit la eveniment împreună cu soția, la invitația surorii mele. Acolo l-am cunoscut, s-a prezentat ca director al firmei de aparate frigorifice Subagauca. Mi-a oferit cartea lui de vizită, pe care încă o am și pe care o atașez la această expunere.

Situația lui economică și importanța afacerilor sale erau un fapt public în Columbia, căci aproape toți cei care au participat la reuniune îl cunoșteau foarte bine. De fapt, activitățile sale de crescător de vite apăreau în revistele economice din regiune. Piedrahíta ne-a felicitat pentru prezentare și și-a arătat interesul, solicitându-ne datele de contact.

Nu l-am revăzut până la sfârșitul anului 2007, când a vizitat Argentina pentru un târg de vite, ocazie cu care m-a sunat și ne-am întâlnit o oră. Mi-a împărtășit dorințele lui de a investi în țară și m-a rugat să caut opțiuni, pe care urma să le analizeze în lunile următoare, când avea să revină. S-a întors în primele luni ale anului 2008, cu toată familia.

Până atunci am căutat mai multe opțiuni de a investi, printre care am inclus, evident pe primul plan, proiectul lui Sebastián și al lui Silberfaden pentru terenul meu, proiectele personale ale lui Daniel Silberfaden, proiectul lui Corvo Dolcet și alte câteva.

Când Piedrahíta a sosit la Buenos Aires, la începutul anului 2008, împreună cu familia sa, i l-am prezentat pe fiul meu și am mers la câteva prânzuri în familie, la care ne-au invitat pentru că eram compatrioți. Între timp, Piedrahíta își dovedea capacitatea economică și seriozitatea, căci era clar că voia să facă investițiile cu titlu personal, întrucât avea fonduri în bancă pentru asta și nu excludea nici posibilitatea de a se stabili sau de a avea un al doilea loc de

reședință în Buenos Aires. Cred că motivul pentru care, în cele din urmă, acest lucru nu s-a mai întâmplat a fost pentru că familia lui nu s-a adaptat la viața departe de Columbia.

Piedrahíta ne-a povestit chiar despre multe dintre activitățile filantropice pe care le desfășura în Columbia, toate cu titlu personal. De atunci, unul dintre mijloacele de comunicare cele mai importante și mai respectate, fără îndoială, din Columbia cataloga activitatea lui de crescător de vite ca una dintre cele mai însemnate din regiune. Atașez revista Semana, articol intitulat „Un brand regional“, publicat în ediția specială „El poder paisa“, în octombrie 2007.

Am aflat de existența publicației pentru că Piedrahíta mi-a înmănat-o. Dacă nici asta nu este o carte de vizită, nu știu ce să mai zic; mă îndoiesc că domnia voastră găsește un singur columbian care-și permite să se îndoiască de seriozitatea și de imparțialitatea acelei reviste când vine vorba de informare.

Astfel, l-am însoțit pe acel renumit crescător de vite să vadă diverse proiecte. Am făcut asta întotdeauna în calitate de agent imobiliar, rol pe care, după cum am spus, îl îndeplineam prin firma Nexo Urbano SA.

Mai întâi i-am arătat proiectul pe care Sebastián și Silberfaden îl realizaseră pentru terenul meu din bulevardul Huergo, dar, din păcate, nu i-a plăcut. Apoi i-am prezentat un constructor local recunoscut, care i-a prezentat, fără succes, proiectele pe care le desfășura pe atunci.

În cele din urmă, l-am pus în contact cu Mateo Corvo, cu care s-a stabilit o întâlnire în zona hotelurilor din Puerto Madero, unde Piedrahíta stătea cu familia lui. L-am rugat pe Sebastián să se ocupe de acea întâlnire, căci de câte ori l-am vizitat pe Mateo Corvo Dolcet fiul meu a avut un dialog mai firesc cu el. Pe de altă parte, după reîntâlnirea mea cu Mateo, cunoscându-i proiectele, am încurajat reluarea legăturii dintre Mateo și Sebastián, deoarece am crezut că asta îi va oferi fiului meu oportunități profesionale. De fapt, legătura s-a reluat în acele luni și cu atât mai mult după prezentarea lui Piedrahíta, din motive complet străine de el și de mine și legate doar de proiectele de arhitectură ale lui Sebastián.

Evident, înainte de întâlnire, l-am lămurit pe Corvo că apropierea de el sau de oricare potențial investitor făcea parte din munca mea de intermediar imobiliar și, dacă aveam succes, comisionul pentru acel demers trebuia să fie cel al pieței, pe atunci între 4% și 5%. Corvo a

acceptat fără să ezite. Corvo și Piedrahíta s-au cunoscut și au fost imediat interesați să facă afaceri.

Insist, solvabilitatea lui Piedrahíta, abilitățile lui de comunicare, devotamentul său față de familie, felul în care își gestiona plățile – întotdeauna cu card de credit – te împiedicau să te gândești vreodată că era vorba despre un om care se ocupa de activități ilicite. De fapt, se baza, de obicei, pe propriile eforturi pentru a crea ferma de vite pe care o exploata cu succes.

Atașez o serie de documente pe care le-am obținut de la diferite entități din Columbia, care confirmă probitatea activității lui Piedrahíta. El a decis să investească în proiectul Pilar. Detaliile acelei investiții mi-au fost complet străine, de acestea s-au ocupat Corvo Dolcet și Piedrahíta.

Corvo mi-a explicat că era vorba despre o investiție graduală și că, pe măsură ce Piedrahíta va face plățile, îmi va da echivalentul comisionului. Am stabilit atunci cât urma să primesc pentru orice fel de investiție pe care avea să o facă Piedrahíta în Argentina prin intermediul lui Corvo: 4,5%.

Trebuie să mă opresc aici o clipă; domnule judecător, dincolo de imaginarul popular, familia noastră trăiește din ceea ce produc membrii ei prin munca lor. Așadar, principalul meu interes a fost ca acel crescător de vite columbian renumit și de succes, pe care l-am cunoscut în Columbia unde am mers cu președintele Asociației Centrale a Arhitecților din Argentina în căutare de investitori, să-mi cumpere terenul. Astfel, le puteam dona copiilor mei o parte din banii pe care aveam să-i obțin, ca să aibă propria casă. Am reușit să fac asta câțiva ani mai târziu, prin vânzarea bunului către o terță persoană. Dar după eșecul acelei afaceri, ca intermediară, am încercat să-i stârnesc interesul lui Piedrahíta pentru alte oportunități imobiliare, la care, așa cum se obișnuiește, dezvoltatorii să-mi recunoască participarea.

Așadar, Piedrahíta a fost singurul interesat să investească în proiectele lui Corvo Dolcet? Nu, i-am prezentat mai multe persoane, care, din diverse motive, în cele din urmă, n-au investit, dar au fost cu adevărat interesați să o facă. S-au dus în locul respectiv, s-au întâlnit și cred că, la un moment dat, au ajuns chiar să negocieze cu Corvo.

Fiul meu are e-mailuri care vor susține ceea ce expun și va vorbi mai pe îndelete despre asta în declarația sa. Rog stimatul tribunal să-și amintească faptul că, pe atunci, activitatea profesională a lui

Sebastián era cea de arhitect și designer industrial, de aceea, de fiecare dată când, prin prisma meseriei mele, aveam de-a face cu oameni despre care credeam că ar putea ajuta cariera fiului meu sau îi putea oferi de lucru, încercam să-i contactez.

Pe atunci, fiul meu legase o profundă prietenie cu alt student străin, de origine ecuadoriană, arhitectul Rafael Carrasco, cu care și-a deschis biroul de arhitectură Estudio-Box, care în cele din urmă avea să se numească BOX Arquitectura Latinoamericana. Prin intermediul lui am cunoscut un director al unei firme din New York, Statele Unite. Carrasco s-a întâlnit prin intermediul meu cu Mateo Corvo pentru a obține o investiție, deși în cele din urmă nu s-a mai concretizat afacerea, din motive pe care nu le cunosc.

Atunci, după ce le-am făcut cunoștință lui Piedrahíta și Corvo Dolcet, practic nu am mai avut nici o legătură cu primul și, cu timpul, simțindu-mă dezamăgită de Corvo, am încetat orice interacțiune cu el. Motivul îndepărtării mele de Corvo Dolcet a fost simplu; nu a fost niciodată clar în ceea ce privește procentajul pe care-l stabiliserăm, nici nu-mi era clar dacă, prin intermediul lui, Piedrahíta făcea alte investiții.

Concret, mi-a transferat sume mici de bani, care n-au depășit niciodată 5 000 de dolari și, pe măsură ce trecea timpul, o făcea din ce în ce mai rar. Eu nu aveam de-a face cu Piedrahíta și era de prost gust să-l contactez pentru a mă interesa de stadiul investițiilor mele, așa că trebuia să am încredere în informațiile pe care mi le oferea Mateo Corvo.

Corvo Dolcet nu mi-a oferit niciodată din proprie inițiativă o sumă de bani, întotdeauna a fost la insistențele mele telefonice sau prin e-mail. În unele cazuri, i-l copiam lui Sebastián și îi retrimiteam răspunsurile pentru că de fiecare dată plățile întârziu și mai mult. Pe atunci, Sebastián încerca în continuare să avanseze cu un proiect arhitectonic de locuințe pentru oameni în vârstă în imobilul din Pilar.

De aceea, deși era total străin de Nexo Urbano SA sau de comisioane, Sebastián s-a implicat cerându-i lui Mateo să-mi plătească ce mi se cuvenea. Din păcate, încă aveam în mine concepția machistă care predomină în Columbia; așadar, mă gândeam: dacă-l implic pe Sebastián, nu doar îi ofer posibilități de a găsi proiecte, ci, fiind bărbat, va fi respectat de Mateo și îl va face să mă plătească la timp. Asta dovedește dubla mea greșeală; Corvo mi-a dat mult mai puțini bani decât a investit Piedrahíta în activitățile sale și, dacă nu l-aș fi implicat pe fiul meu, n-ar fi fost convocat să dea declarație în acest

proces.

Recunosc că am devenit insistentă și, la începutul anului 2011, relația mea cu Mateo Corvo s-a deteriorat. Demersurile lui Sebastián și interesul lui Corvo și al fiului meu de a continua proiectul arhitectonic pe care-l concepușe Sebastián împreună cu asociata lui l-au făcut pe Corvo Dolcet să-mi dea niște bani „din casă” din ce investise Piedrahíta și să-mi spună că 4,5% din acea investiție echivala cu 101 950 de dolari. Inițial, m-a presat pentru ca acea sumă să-mi fie restituită prin acțiuni la firma Insula Urbana, dar nu am acceptat.

Insistențele mele au făcut ca soldul final al sumei să fie achitat la începutul anului 2011. După cum am spus, acest proces mi-a permis să aflu, chiar din declarațiile lui Corvo, că acea sumă nu a fost proporțională cu investiția lui Piedrahíta. Apoi i-a zis lui Sebastián că voia să se înregistreze respectiva plată, așa că a redactat documentul pe care domnia voastră l-ați găsit la domiciliul lui, semnat doar de Sebastián, fiindcă eu nu eram prezentă. În realitate, documentul acela nici măcar nu a trebuit să fie semnat de fiul meu, căci nu participase la intermedierea pentru comision, dar, se pare, Corvo i-a cerut să-l semneze ca un fel de garanție că nu vor exista reclamații ulterioare.

Aceasta a fost singura mea participare la acele evenimente, legală din toate punctele de vedere. Absența detaliilor majore are legătură cu faptul că au trecut mai bine de zece ani de când le-am făcut cunoștință lui Corvo Dolcet și lui Piedrahíta. După tot ce am explicat, am pierdut legătura cu Corvo. Sebastián a mai păstrat o vreme legătura cu el, încercând să înainteze cu acel proiect, dar, cum nu a fost posibil, și fiul meu a rupt relația cu el. În același timp, și-a început activitatea de scriitor, speaker și realizator de documentare, având foarte mult succes, rezultate pozitive și satisfacție personală încât a renunțat la profesia de arhitect.

Activitatea în domeniul imobiliarelor nu a dat roade nici pentru mine, așa că Nexo Urbano SA și-a încetat existența. De atunci am început să mă dedic și să mă specializez în coaching, iar în octombrie 2016 am încheiat un contract cu Editorial Planeta pentru a scrie prima carte, ceea ce mi-a permis să-mi încep și activitatea de speaker.

Cu surpriză și consternare, am aflat prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă vestea cu privire la legătura mea cu acest caz și toate coșmarurile au revenit. În ciuda acestui fapt, am încredere că domnia voastră veți ști să analizați faptele și veți remarca absența oricărui comportament reprobabil din partea mea.

Cât despre bunurile mele, după emiterea actului de inculpare în cazul lui Mateo Corvo Dolcet, presa a semnalat că toată afacerea era a mea, cred chiar că s-a menționat că m-aș fi ocupat și de exploatarea câilor ferate!

Din nou se doresc știri cu „văduva“ și „milioanele“ lui Pablo Escobar. Pe măsură ce trece timpul, știrea devine din ce în ce mai neverosimilă și nici măcar atrăgătoare pentru un scenariu cinematografic, căci adevărul prevalează, iar eu muncesc zi de zi pentru satisfacerea nevoilor materiale.

Solicitarea Ministerului Public de a da declarație evidențiază, de asemenea, un fapt „independent“ desfășurat între anii 2011 și 2012, ce are legătură cu achiziționarea imobilului – un apartament de 100 de metri pătrați – unde fiul meu și familia lui locuiesc în prezent.

Despre acea operațiune fiul meu Sebastián va aduce informațiile exacte, care vor demonstra operațiunea financiară cu care s-a realizat, căci eu n-am participat la ea; imobilul l-a achiziționat din munca lui și cu ajutorul meu. Da, este adevărat că înainte de acea achiziție i-am oferit bani de două ori. Prima dată când am primit suma din actul de vânzare-cumpărare și a doua oară când s-a încheiat tranzacția. În ambele cazuri este vorba despre vânzarea imobilului din bulevardul Ing. Huergo 913/5 din Buenos Aires, despre care am relatat anterior, și a cărui origine a fost deja judecată, revizuită cu o rigurozitate rar întâlnită și declarată legală după ce experții contabili ai Curții Supreme de Justiție argentinienne au stabilit asta.

Donația este clasificată ca o dovadă a acuzației, semnalându-se că aceasta nu constituie document ilicit. Fără îndoială, prin prisma celor relatate de mine, toate acestea se întâmplă deoarece, înainte de toate, pentru domnia voastră și pentru procurori sunt „văduva lui Pablo Escobar Gaviria“. Dacă n-ar fi așa, ar fi o dovadă de bun-simț ca o mamă singură, vânzându-și cele mai valoroase bunuri, să împartă banii obținuți din acea vânzare în părți egale pentru a-și ajuta copiii să-și cumpere propria locuință.

N-am nici o îndoială că, având în vedere rolul important pe care îl joacă familia pentru locuitorii acestei țări, donația părinților către copii este de departe ceva foarte obișnuit. În timp ce pentru concetățenii mei susținerea copiilor ca să-și cumpere propriile locuințe este înțeleasă ca îndeplinirea visului de a avea propria casă, care le oferă un sentiment de mândrie, fraternitate și bucurie, aceeași donație dată în „familia lui...“ este văzută ca un posibil delict.

Legalitatea originii bunurilor mele va putea fi dovedită confruntând conținutul cazului nr. 623 din registrul Tribunalului Federal nr. 6, la care am făcut deja referire. Atașez copia documentelor care demonstrează donațiile, declarațiile depuse sub jurământ, dovedite cu dată exactă, documentul de vânzare-cumpărare și o copie legalizată a actului de vânzare a imobilului din bulevardul Huergo.

În plus, printr-o înștiințare către Banca Galicia, se va putea dovedi că în sediul acesteia s-a efectuat operațiunea de vânzare și că tot din această bancă am transferat din contul meu în contul lui Sebastián suma de 50 000 de dolari.

Mă supun autorității tribunalului, dar nu pot să nu protestez că am primit această convocare pentru că sunt „văduva lui...”. Din cauza acestei etichete, se consideră că știam în urmă cu mai bine de zece ani că un investitor imobiliar, cunoscut de toată lumea ca un important crescător de vite, era narcotraficant, când pe atunci nimeni nu-l bănuia de aceasta.

Din cauza acestei etichete se consideră că fiul meu a folosit fonduri ilicite pentru a-și achiziționa bunurile. Din cauza acestei etichete se pune la îndoială comportamentul meu ca mamă, acela de a le dona bani copiilor mei pentru a-i ajuta să-și cumpere o locuință.

Odinioară, legătura mea cu justiția federală, chiar dacă cu rezultat just și coerent în ceea ce privește adevărul, mi-a adus doar și mai multe suferințe și prejudicii. Mă prezint în fața acestui tribunal cu speranța că accesul la o decizie justă în acest proces nu-mi va afecta prea mult sănătatea; în acest sens, sper ca relatarea mea să fie evaluată în mod imparțial, ca orice îndoială să fie lămurită prin dovezile la care recurg și ca, în momentul în care voi fi judecată, domnia voastră și lumea să evaluați comportamentul „Mariei Isabel Santos Caballero”, fără să fiu etichetată sau condiționată de trecutul meu și de fostele legături de familie.

A doua zi după publicarea veștii, eram deja subiectul de bârfă al presei argentinene, iar ziariști din diverse media se postaseră în fața clădirii unde locuiesc. Coșmarul începea din nou. Și deși în fond eram liniștită, pentru că nu comiseseșăm nici un delict, mă îngrozea gândul la cum aveau să-l afecteze toate astea pe nepotul meu de cinci ani. De

aceea am intrat în panică. M-am gândit că dintr-un moment în altul avea să sosească Poliția Federală argentiniană să-mi percheziționeze apartamentul și să mă aresteze.

Fantoma lui Pablo încă nu ne dă pace. Această situație nouă a adus alte consecințe, nu mai puțin dureroase. Eu mă implicam mult în procesul de educare a lui Juan Emilio, făcând activități de lucru manual, costume, spunând povești pentru unul dintre grupurile din care face parte micuțul. Dar este uimitor cum majoritatea oamenilor preferă să creadă orbește și imediat în știrile care mă descriu din nou ca pe o persoană care nu sunt.

Am suferit în tăcere timp de 25 de ani din cauza acestei etichete de a fi „văduva lui“. Și, ca o consecință a acestui fapt, de multe ori a trebuit să renunț la drepturile mele ca femeie. Mă întreb: ce-i pot învăța de bine pe copiii mei dacă eu mă resemnez în continuare și renunț la aceste drepturi? Puterea brutală a prejudecății m-a făcut să-mi dau seama din nou că, deși nu fusesem condamnată – chiar fără să fac parte din vreun proces și fără să fiu chemată măcar la anchetă –, nu mai eram bine-venită într-un grup care se aduna cu scopul de a nu le nega nepoților noștri dreptul la dragoste. Aceste dovezi de respingere nu mă fac doar pe mine să mă simt ostracizată din punct de vedere social, ci și pe nepoțelul meu nevinovat.

Mă simt obligată să-l protejez ascunzându-i realitatea anterioară, pentru care mă doare sufletul, fiindcă este la fel de nedreaptă ca persecuția căreia în prezent îi sunt victimă împreună cu fiul meu Sebastián. Ce-aș putea, ca bunică, să-l învăț pe nepotul meu, dacă păstrez tăcerea absolută? Ar fi acesta un exemplu bun pentru el? Mă implic în continuare în creșterea lui și nu voi renunța la dreptul meu ca bunică de a-i oferi toată dragostea și tot respectul și de a-i împărtăși experiențele mele de viață, ca să poată crește cu aceleași valori umane și cu respectul pentru viață cu care mi-am crescut și eu copiii.

După ce am comentat cu nora mea cât de departe ajunseseră știrile despre investigație, am hotărât să-l căutăm pe Sebastián, care în momentul acela era la Cannes, Franța, la târgul producătorilor de film și televiziune, MIPCOM. După ce a insistat mai bine de o oră, Ángeles a dat de el, iar Sebastián a fost foarte trist și îngrijorat, fiindcă întotdeauna a ales calea binelui și – în ciuda exemplului negativ al tatălui său – a renunțat la ambiția de a-și dori să fie milionar pentru a doua oară în viața lui pe calea ilegalității, pentru că a învățat mai bine decât oricine lecțiile din trecutul fatal al tatălui său, iar astăzi – dimpotrivă – își dedică timpul și organizează conferințe pentru tineri

și adulți din întreaga lume, pentru a-i avertiza să nu repete povestea lui Pablo.

Cu toate acestea, fiul meu a decis să nu-și întrerupă întâlnirile programate, pentru că trebuia să mai călătorească în alte trei orașe din Franța, unde și-a prezentat cu mare succes și în fața unui public neobișnuit de mare versiunea în franceză a primei sale cărți, Pablo Escobar, mi padre, și a decis apoi să călătorească la Barcelona pentru a se întâlni cu editorii săi din Spania și să le explice detaliile cazului. De acolo a plecat în Mexic, pentru a ține niște conferințe în fața a peste 5 000 de elevi din mai multe instituții de învățământ.

Zarva generată de publicații a dezlănțuit alt rău colateral: Banca Caja Social i-a anulat lui Sebastián contul de economii în care primea exclusiv redevențele de pe urma celor două cărți publicate de el. Nu pot să uit tristețea și indignarea fiului meu, care nu știe ce să mai facă pentru a nu fi pus în legătură pe nedrept cu activitățile ilicite ale tatălui său. Pare că băncile ar vrea să-l oblige să fie și să pară un delincvent, întrucât, dacă nu are dreptul, ca cetățean, la un simplu cont de economii, atunci ce viitor îl așteaptă? Cum va putea trăi în legalitate când se confruntă cu această prigoană financiară?

După ce și-a îndeplinit toate angajamentele în străinătate, Sebastián s-a întors la Buenos Aires. Ne rugase să nu îl luăm de la aeroport, căci era de așteptat că ziariștii stăteau la pândă sau că, în cel mai rău caz, va fi reținut la imigrări, așadar, stătea cu sufletul la gură cu gândul că nu avea să ajungă acasă. A spus că fusese cel mai lung, mai dureros și mai neliniștit zbor din viața lui, dar, slavă Domnului, n-a avut inconveniente la intrarea în țară și nici presa nu l-a așteptat. Când a ajuns acasă, a plâns mult timp îmbrățișând-o pe Ángeles și i-a mulțumit lui Dumnezeu că l-a ajutat să-și vadă copilul.

La încheierea acestei cărți se scurseseră zece luni de când anunțaseră acuzația împotriva noastră. În tot acest timp, și așa cum nu l-am mai văzut niciodată, fiul meu nu și-a putut ascunde iritarea. Poate că acum este mai sensibil pentru că a devenit tată. Îl înțeleg. În cele din urmă, au ieșit la iveală temerile pe care le-a avut întotdeauna când se gândea la posibilitatea de a fi tată. Saga activităților criminale comise de Pablo l-a afectat și pe Juan Emilio, singurul copil al lui Sebastián.

De când procuratura din Argentina a făcut publică investigația, câțiva prieteni s-au îndepărtat, dar majoritatea ne-au susținut. Totuși, este dureros. Este și cazul unui vecin din clădirea unde locuiesc, care ani de-a rândul a încercat să-mi propună afaceri și interviuri cu presa și care, deși mă cunoaște, a făcut un comentariu neplăcut în parcare.

– Ce mai faceți, doamnă?

– Bine, mulțumesc.

– Nu uitați că sunt ziarist, a răspuns cu o atitudine ce nu-și avea rostul.

Lui Sebastián i s-au anulat, de asemenea, câteva conferințe în străinătate, iar asta mă îngrijorează, deoarece este una dintre sursele sale de venit, iar această nouă acuzație a implicat plata unor consultații juridice, care nu erau planificate și care afectează planurile familiei sale. Oamenii continuă să creadă că avem milioane de dolari, ceea ce nu este nici pe departe adevărat. Copiii și nora mea muncesc și trăiesc din salarii, ca orice altă persoană.

Cea mai mare favoare pe care ne-au făcut-o dușmanii lui Pablo a fost să ne ia toți acei bani murdari, dar cel mai greu este că, deși sunt în posesia altor persoane, din când în când apar visători și sceptici care încă bănuiesc că noi am ascuns ani la rând o avere pe care, în realitate, nu o avem.

Această nouă somație a autorităților, despre care s-a vorbit destul de mult în presă, ne-a distrus liniștea. Dar și intimitatea. Ceea ce i-au făcut fiicei mele pe 24 aprilie 2018 este revoltător. O revistă locală a publicat fotografii cu ea când ieșea din apartamentul meu. Titlul era infam: „Obeză și deprimată, reapare Manuela, fiica lui Pablo Escobar“. Enrique García Medina a fost cel care a făcut fotografia și a încercat să facă același lucru și cu mine, năpustindu-se pe capota camionetei mele. Un comportament, fără îndoială, condamabil, o lipsă de respect față de o familie care încearcă să-și refacă viața.

Despre Manuela nu se știu prea multe, pentru că a vrut să-și protejeze viața personală și e dreptul ei să facă asta; vrea ca oamenii să înțeleagă asta și să o lase să trăiască liniștită. Totuși, mai apare câte un ziarist sau fotograf oportunist care vrea să tragă foloase de pe urma publicării unor povești false despre viața ei. S-au spus atât de multe minciuni despre ea, încât poate că acesta este un moment bun să spun câteva adevăruri.

Manuela a fost un copil foarte dorit. Înainte de a rămâne însărcinată cu ea am suferit patru avorturi și o sarcină ectopică, iar eu și Pablo am urmat diverse tratamente de fertilitate, care necesitau timp și perseverență. În cele din urmă, în septembrie 1983, am rămas însărcinată.

Totuși, la opt luni și 15 zile de sarcină a trebuit să fug din țară din

cauza morții ministrului Justiției, Rodrigo Lara Bonilla. Manuela s-a născut pe 25 mai 1984 în Panama, iar după câteva zile, Pablo m-a obligat să o trimit în Medellín, fiindcă era foarte periculos să o ținem cu noi. De-abia după două luni am revăzut-o, dar nu m-a recunoscut. Din cauză că am fost despărțite o vreme nu mă mai lăsa să o iau în brațe, nici să-i dau biberonul.

În primii doi ani de viață, Manuela nu l-a văzut zilnic pe tatăl ei, pentru că el trăia în clandestinitate. Eu locuiam cu mama, mereu pe jar, din cauza perchezițiilor continue ale polițiștilor și ale militarilor înarmați care soseau pe neașteptate. Aceste fapte au rămas întipărite pentru totdeauna în mintea copiilor mei.

În 1985, când ne-am mutat în clădirea Monaco, am botezat-o pe Manuela la biserica Santa María de los Ángeles, dar, așa cum s-a întâmplat de multe alte ori în viața fiicei mele, Pablo nu a fost prezent. În puținele ocazii în care el venea să ne viziteze, mâncam împreună, apoi se întindea în pat cu Manuela și îi spunea povești până când fetița adormea. Apoi se juca puțin cu Juan Pablo și pleca din nou.

Soțul meu a locuit trei luni cu noi, în 1987, pentru că scăpase de acuzații, și a dus-o în fiecare zi pe fetiță la grădiniță. Pentru Pablo, Manuela era îngerul lui păzitor, balerina lui, cântăreața lui, prințesa lui, cum obișnuia să-i spună. Și a reușit să o țină departe de tot, într-un glob de cristal, fiindcă nu i-a spus niciodată cine era el sau ce făcea.

Până când, în 1988, situația s-a schimbat drastic, pentru că dușmanii soțului meu au detonat o mașină capcană în clădirea Monaco și a trebuit să plecăm de acolo pentru totdeauna. Manuela avea pe atunci trei ani și jumătate și ne-am dus să locuim o vreme cu una dintre surorile mele; începând de atunci, momentele petrecute cu Pablo au fost sporadice, pentru că fugea de justiție, iar amantele și aventurile sale îi ocupau, de asemenea, o bună parte din timp.

Când Manuela a împlinit cinci ani, în 1989, am sărbătorit-o la moșia Nápoles. În ziua aceea, Pablo a stat ceva timp și i-a dăruit o iapă care avea un mânz negru, dar fetița nu s-a putut bucura niciodată de acele animale, pentru că a trebuit să fugim mereu pentru a ne ascunde. Începând cu acea zi de naștere a apărut o poveste mincinoasă, care a depășit orice imaginație și pe care chiar și astăzi mulți o cred adevărată. Mă refer la celebrul unicorn pe care, chipurile, Pablo i l-a dăruit fiicei sale. Ce nebunie! Au ajuns chiar să afirme că Pablo a dat ordine să i se înfigă un corn în frunte unui cal alb și să i se lipească

aripi cu capse ca să pară un unicorn. S-a mai spus că animalul a murit din cauza infecției provocate de răni. Nu știu de unde a apărut acea poveste atât de înfiorătoare, dar cert este că nu s-a întâmplat niciodată așa ceva.

Manuela și Juan Pablo au crescut cu teamă. Circumstanțele pe care le trăia Pablo, derivate din persecuții, percheziții, aveau repercusiuni directe asupra copiilor noștri, care au trebuit să-și asume comportamente ce nu erau potrivite vârstei lor. În cazul Manuelei, de exemplu, Pablo îi dădea instrucțiuni cum să se comporte dacă cineva o întreba ceva. El nu-i explica nimic, pur și simplu, îi spunea:

– Dacă un polițist sau o persoană te întreabă ceva, să răspunzi mereu: „Întrebați-o pe mama“. Să nu spui niciodată nimic altceva.

Astăzi, după atâta vreme, ea continuă să respecte acest ordin și, când cineva o întreabă ceva, oricât de neînsemnat, răspunde întotdeauna: „Întrebați-o pe mama“.

În fine. Prin relatarea unei părți din povestea copiilor mei vreau să arăt că drumul lor a fost plin de dificultăți. Este admirabil că au reușit să-și refacă viața într-un mod cinstit. De aceea este atât de dureros ce se întâmplă în prezent cu investigația la care suntem supuși, deoarece copiii mei, și acum nepotul meu, se află în mijlocul unei furtuni care nu dă semne că s-ar domoli.

Între timp, Ángeles a fost foarte puternică în această nouă încercare. La fel ca în multe altele din trecut. A apărut în viețile noastre când avea doar 20 de ani și a ales să-i fie alături fiului meu într-un moment zbuciumat. Astăzi mă întreb: ce a făcut-o să urce într-o barcă pe punctul de a se scufunda? De ce nu a plecat? Ea a fost îngerul meu păzitor. Suntem deja împreună de 30 de ani și scopurile noastre au devenit comune. Am dat peste o ființă minunată, care mi-a fost alături în momentele mele dificile și mi-a arătat cât sunt de puternică.

Mi se pare oportun să spun aici că, mulți ani, Sebastián a refuzat să aibă un copil, de teamă să nu treacă prin aceeași suferință pe care au îndurat-o el și sora lui. Îi era foarte teamă că un nou membru al familiei ar putea fi atins de povestea activităților criminale întreprinse de bunicul său. Totuși, după ce s-au gândit mult timp, au decis că dorința lor de a fi părinți putea să depășească orice situație neprevăzută. Astfel s-a născut Juan Emilio, pe 21 decembrie 2012, și de atunci familia noastră s-a umplut de lumină și de speranță.

Juan Emilio reprezintă împăcarea mea cu viața, este legătura cea mai

pură cu fericirea. Când sunt cu el, mă conectez cu inocența lui, cu alintul și capriciile lui. Sunt o bunică foarte prezentă în fiecare moment al vieții lui. Când rămâne la mine acasă, s-a zis cu ordinea. Iar dacă părinții lui sună să spună că vin să-l ia, el le zice: „Nu, vă rog, nu vă faceți griji pentru mine, sunt bine!”

Dar realitatea este nemiloasă și nu poate fi ascunsă, căci el crește foarte repede. Ángeles îi vorbește fiului ei despre cărțile pe care le-a scris tatăl lui; Sebastián îi arată băiatului său fotografii cu bunicul lui și și-a propus ca, la momentul potrivit, să-i spună adevărul. Eu mi-am luat angajamentul să-i povestesc nepotului meu cine a fost bărbatul cu care m-am căsătorit, dar respectând instrucțiunile părinților lui. O sarcină deloc ușoară pentru noi trei.

Pe măsură ce zilele trec, este din ce în ce mai complicat să vorbim cu Juan Emilio. Ca în ziua în care eram în automobilul meu și a întrebat:

– Bunico, cum a murit bunicul meu?

M-am blocat. Nu știam ce să-i răspund și nici nu voiam să-l mint, de aceea le-am scris lui Ángeles și lui Sebastián, ca să mă sfătuiască ce să fac. A întrebat din nou și mi-a trecut prin minte să spun asta:

– Amintirea aceea este foarte dureroasă, dragul meu... așteaptă puțin și-ți voi povesti.

În momentul acela am primit un mesaj de la Sebastián, care a sugerat să-i spun că bunicul murise pe un acoperiș. Așa am făcut, dar Juan Emilio a pus o altă întrebare:

– Dar cum, bunico?

– Dragul meu, mă întristez când îmi amintesc asta. În plus, eu nu eram cu bunicul când s-a întâmplat tragedia.

– Dar unde erai? În alt oraș? De ce nu erai cu bunicul?

– Eram supărată pe el și de-aia nu eram împreună.

Și am schimbat subiectul.

În acești doi ani de meditație pentru scrierea cărții mele, am înțeles foarte bine la ce presiune psihică și fizică au fost supuși Juan Pablo și Manuela; de-abia acum am putut să-mi dau seama că au rămas multe conversații neîncheiate cu ei, că trebuie să le cer iertare pentru toată oroarea, pentru că au stat închiși, pentru că n-au putut să meargă la

școală, pentru că izolarea i-a împiedicat să aibă relații cu alți copii și cu propria familie. Astăzi, în ciuda tuturor acestor lucruri, copiii mei își continuă viața și imploră societatea să-i privească exact așa cum sunt: niște ființe umane. Mă rog la Dumnezeu doar ca nepotul meu să nu sufere consecințele acestei noi probe de foc și ca fantoma lui Pablo să ne lase în pace.

EPILOG

Secretul pe care l-am păstrat ani întregi

A trebuit să mă conectez cu povestea mea și să mă afund în adâncurile sufletului meu ca să am suficient curaj pentru a dezvălui tristul secret pe care l-am păstrat timp de 44 de ani.

Într-o noapte, pradă emoțiilor pe care le trezește scrisul și când mă pregăteam să închei această carte, am decis să-mi deschid inima în fața fiului meu Sebastián. A fost devastator pentru el să afle acest secret, căci avea percepția greșită că tatăl și mama lui avuseseră o relație mai puțin crudă decât cea pe care am hotărât să i-o dezvălui. De atunci, legătura pe care fiul meu o simțise cu tatăl lui nu a mai fost aceeași.

S-ar putea ca cititorului să aibă aceleași sentimente contradictorii dacă va compara ceea ce voi dezvălui în continuare cu Pablo pe care l-am descris până acum. Am scris această dezvăluire așa cum am trăit-o și am simțit-o. De-abia la sfârșitul acestei cărți am simțit nevoia de a împărtăși acest secret, pentru a spune acest adevăr care, cu siguranță, va înrăutăți și mai mult percepția care există despre adevăratul om care a fost soțul meu.

I-am povestit lui Sebastián că, pe atunci, eu aveam 14 ani și Pablo, iubitul meu, 25. Într-o zi m-a îmbrățișat, m-a sărutat și, în momentul acela, m-am simțit paralizată și am înghețat de teamă. Nu eram pregătită, încă nu simțeam imboldul sexual, nu înțelegeam ce însemna acel contact intim și intens. Au trecut trei săptămâni și, fără să-mi imaginez efectele secundare, mi-am dat foarte curând seama că mi se întâmpla ceva ciudat, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că aș putea să fiu însărcinată.

Câteva zile mai târziu, Pablo m-a căutat când se plimba prin preajma casei mele și m-a întrebat cum mă simțeam. I-am răspuns că bine și m-a rugat să-l însoțesc la o doamnă. N-am observat nimic anormal în atitudinea lui și, puțin mai târziu, am ajuns la o casă într-un loc îndepărtat și deprimant din Medellín.

Aproape imediat, o doamnă în vârstă, care de-abia m-a salutat, mi-a spus să mă întind pe un pat și imediat mi-a introdus în pântec mai multe tuburi din plastic, din acelea care se folosesc pentru drenajul venos, și s-a limitat să spună că vor folosi ca măsură de precauție. În

naivitatea mea, am întrebat-o: „Precauție pentru ce?“ și a răspuns sigură pe ea: „Pentru că s-ar putea să fii însărcinată“. Apoi doamna mi-a zis că trebuia să am mare grijă și, când avea să înceapă sângerarea, să scot tuburile din plastic.

N-aș ști să definesc acel moment, dar nu înțelegeam nimic, doar dădeam ascultare în tăcere. După „intervenție“, Pablo m-a lăsat acasă și m-a rugat să respect cu sfințenie recomandările și să-l țin la curent dacă se întâmpla ceva. Dar nu era o situație ușor de gestionat, pentru că acasă eram opt frați și nu exista decât o baie, așa că trebuia să o folosim fără să stăm prea mult. În următoarele zile m-am culcat cu acele obiecte ciudate în mine și a trebuit să mă duc la școală așa, pentru ca mama să nu bănuiască nimic. Aveam dureri intense, dar nu puteam să spun nimănui nimic. Doar mă rugam la Dumnezeu ca totul să se termine cât mai repede.

După ce i-am povestit lui Sebastián, am ezitat dacă să-i spun și Manuelei. Deja, de-a lungul vieții noastre, îi ascunsesem diverse lucruri pentru a evita și mai multă durere, dar am considerat că sosise momentul să-i povestesc. Reacția Manuelei a fost foarte dură, căci a pus mai multe întrebări, la care nu am putut să răspund, cu privire la motivul pentru care a făcut Pablo ce a făcut fără să mă întrebe și de ce nu m-a avertizat cu privire la riscurile de a practica un avort în acele condiții. Comportamentul lui Pablo i s-a părut și mai condamnabil pentru că putea să-mi pună în pericol sănătatea și chiar să-mi afecteze capacitatea de a mai avea copii.

Discuția ca de la femeie la femeie cu fata mea a devenit și mai dureroasă când n-am mai avut argumente pentru a explica de ce lăsasem să treacă atât de mult timp pentru a le povesti. I-am răspuns că n-am vorbit niciodată cu nimeni despre acest subiect, nici măcar cu cea mai bună prietenă, fiindcă un avort încă este catalogat ca un păcat de neiertat. Mă gândisem să iau acest secret cu mine în mormânt.

Dezvăluind ce s-a întâmplat, caut să-mi înfrunt trecutul și să-mi asum responsabilitatea; nu mă simt confortabil să mă descriu ca o victimă a soțului meu, din respectul enorm pe care îl datorez celorlalte victime. Au fost multe întrebări pe care n-am îndrăznit să mi le pun, pe care am fost nevoită să le ascund, pentru că în casa părinților mei n-a existat spațiu pentru dialog, pentru a discuta lucruri precum ceea ce mi s-a întâmplat, din cauza condiționărilor culturale și morale. Era tabu, un subiect despre care nu se vorbea.

Mărturisesc că totul s-a întâmplat pentru că eram pe deplin în afara realității. La ședințele de terapie la care merg regulat pentru a depăși

trauma, l-am întrebat pe doctorul meu după ce i-am oferit mai multe detalii și a răspuns că ce mi s-a întâmplat trebuie considerat un viol. La vremea aceea, anii 1970, trăiam într-un context social în care a avea relații sexuale cu iubitul era o adevărată încălcare a legii, ceva foarte prost văzut, mai ales într-o familie cu convingeri religioase profunde. Se presupunea că trebuia să mă comport ca o adolescentă fără dreptul la opinie, obligată să păstrez tăcerea, supusă în fața viitorului soț și, mai ales, să mă căsătoresc virgină.

Ca să îndur mai bine ceea ce mi s-a întâmplat am căutat o explicație științifică care să mă ajute să înfrunt și să descurc această parte a intimității mele. Și, desigur, diagnosticul m-a lăsat fără suflare:

Se poate întrezări un comportament de psihopat, de manipulator. Aici se observă cum vede Pablo Escobar relația de cuplu: femeia este proprietatea lui. El poate să dispună de corpul ei, atât pentru a avea relații sexuale, cât și pentru a impune un avort, fără să țină seama de părerea femeii și fără ca măcar să o informeze cu privire la procedură. Pune în pericol viața femeii sale, o pune în pericol cu sânge-rece în fața familiei ei. De-a lungul timpului, aceste caracteristici se accentuează și se agravează.

Se poate considera că fata aceea de 14 ani a fost abuzată (din punct de vedere tehnic, trebuie să existe o diferență de cinci ani între făptuitor și victimă pentru a fi considerat un abuz, iar în acest caz este vorba despre o diferență de 11 ani). Pe de o parte, victima cade pradă unei vrăji care o fac incapabilă să-și exprime voința. Abuzatorul o izolează de realitatea exterioară, devenind singurul ei reper, manipulând astfel realitatea ei psihologică. Pe de altă parte, se adaugă frica. Teama de a-l înfrunța și consecințele care ar putea să derive de aici, ce ar putea să ducă la moarte (cum s-a întâmplat în alte cazuri).

Chinuită de aceste două elemente, victima se vede învâluită într-o realitate psihică ce îi înceteșează mintea și îi acoperă realitatea cu un văl. Comportamentul ei se ghidează mai mult după starea internă a abuzatorului decât după propriile emoții sau judecată, într-o încercare – de multe ori fără roade – de a-l liniști, de a nu-i provoca reacția abuzivă.

Nu este ușor să vorbesc despre toate aceste secrete care au deschis răni pe care până acum n-am avut curajul, dorința sau puterea de a le privi din nou și de a le închide. De-abia azi, în acest ultim minut, reușesc să-mi dau seama de gravitatea lucrurilor pe care mi le-a făcut Pablo pe când era iubitul meu, devenind apoi soțul meu!

Vreau să știți că, în ciuda tuturor acestora, în momentul acela eu nu m-am simțit obligată, sau n-am vrut să văd așa situația, ori pur și simplu nu am găsit altă ieșire. Dar îl iert pe Pablo deoarece simt că, în sfârșit, ceva a ieșit bine: avem doi copii care s-au născut din uniunea noastră. Lor le mulțumesc, pentru că sunt forța mea de a trăi.

Mă întreb, în intimitatea mea cea mai ascunsă, dacă dragostea mea necondiționată pentru Pablo are legătură cu reacția mea la toată acea violență la care m-a supus la vârsta de 14 ani sau, dimpotrivă, nu s-a pierdut niciodată acea esență a relației mele cu el.

La sfârșitul acestei povești dureroase, pe care astăzi o împărtășesc cu voi, simt că am putut să re trăiesc cruzimea lui Pablo și să mă gândesc mai bine dacă ceea ce m-a legat cu adevărat de el a fost teama sau dragostea.

Table of Contents

Cover Page

Doamna Escobar. Viața mea alături de Pablo

Prolog

Epigraf

Relația mea astrală cu familia lui pablo escobar

Capitolul 1. Despărțirea finală

Capitolul 2. Încolțiți

Capitolul 3. Negocierea

Capitolul 4. Femeile lui Pablo

Capitolul 5. Pregătește-te să fii prima doamnă

Capitolul 6. Hacienda Nápoles pe care puțini o cunosc

Capitolul 7. Căutând o lume diferită de cea a lui Pablo

Capitolul 8. Războaiele prin care am trecut pentru că am fost
căsătorită cu Pablo

Capitolul 9. Speranța efemeră din Mozambic

Capitolul 10. Argentina, o a doua șansă

Capitolul 11. Fantoma lui Pablo nu ne lasă în pace

EPILOG

Secretul pe care l-am păstrat ani întregi

Table of Contents

Cover Page

Doamna Escobar. Viața mea alături de Pablo

Prolog

Epigraf

Relația mea astrală cu familia lui pablo escobar

Capitolul 1. Despărțirea finală

Capitolul 2. Încolțiți

Capitolul 3. Negocierea

Capitolul 4. Femeile lui Pablo

Capitolul 5. Pregătește-te să fii prima doamnă

Capitolul 6. Hacienda Nápoles pe care puțini o cunosc

Capitolul 7. Căutând o lume diferită de cea a lui Pablo

Capitolul 8. Războaiele prin care am trecut pentru că am fost
căsătorită cu Pablo

Capitolul 9. Speranța efemeră din Mozambic

Capitolul 10. Argentina, o a doua șansă

Capitolul 11. Fantoma lui Pablo nu ne lasă în pace

EPILOG

Secretul pe care l-am păstrat ani întregi